

Uradni list Republike Slovenije

Internet: <http://www.uradni-list.si>

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. **119** Ljubljana, ponedeljek **20. 11. 2006** Cena 1650 SIT · 6,88 EUR ISSN 1318-0576 Leto XVI

DRŽAVNI ZBOR

5079. Zakon o visokem šolstvu (uradno prečiščeno besedilo) (ZViS-UPB3)

Na podlagi 153. člena Poslovnika državnega zbora je Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 3. novembra 2006 potrdil uradno prečiščeno besedilo Zakona o visokem šolstvu, ki obsega:

– Zakon o visokem šolstvu – ZViS (Uradni list RS, št. 67/93 z dne 17. 12. 1993),

– Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o razveljavitvi določbe drugega odstavka 60. člena Zakona o visokem šolstvu, št. U-I-22/94-15 (Uradni list RS, št. 39/95 z dne 7. 7. 1995),

– Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o razveljavitvi drugega stavka v drugem odstavku in tretjega odstavka 56. člena, pete alineje prvega odstavka 66. člena in tretjega odstavka 69. člena Zakona o visokem šolstvu, št. U-I-34/94 (Uradni list RS, št. 18/98 z dne 6. 3. 1998),

– Odločbo Ustavnega sodišča o delni razveljavitvi drugega odstavka 21. člena Zakona o visokem šolstvu, št. U-I-243/95-13 (Uradni list RS, št. 35/98 z dne 8. 5. 1998),

– Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZViS-A (Uradni list RS, št. 99/99 z dne 9. 12. 1999),

– Zakon o dopolnitvi Zakona o visokem šolstvu – ZViS-B (Uradni list RS, št. 64/01 z dne 3. 8. 2001),

– Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZViS-C (Uradni list RS, št. 100/03 z dne 17. 10. 2003),

– Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZViS-D (Uradni list RS, št. 63/04 z dne 10. 6. 2004) in

– Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZViS-E (Uradni list RS, št. 94/06 z dne 8. 9. 2006).

Št. 602-04/92-14/30

Ljubljana, dne 3. novembra 2006

EPA 949-IV

Podpredsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
mag. Vasja Klavora l.r.

ZAKON O VISOKEM ŠOLSTVU uradno prečiščeno besedilo (ZViS-UPB3)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

Ta zakon ureja statusna vprašanja visokošolskih zavodov, pogoje za opravljanje visokošolske dejavnosti, opredeljuje javno službo v visokem šolstvu in ureja način njenega financiranja.

S tem zakonom se urejajo tudi statusna vprašanja knjižnic in inštitutov ter drugih zavodov, katerih dejavnost je potrebna za uresničevanje visokošolske dejavnosti, če so ustanovljeni v okviru univerz (v nadaljnjem besedilu: drugi zavodi – članice univerz), in študentskih domov.

2. člen

(vrste visokošolskih zavodov)

Visokošolski zavodi so univerze, fakultete, umetniške akademije in visoke strokovne šole.

3. člen

(univerze)

Univerza zagotavlja razvoj znanosti, strokovnosti in umetnosti ter prek fakultet, umetniških akademij ali visokih strokovnih šol v izobraževalnem procesu posreduje spoznanja z več znanstvenih oziroma umetniških področij ali disciplin.

Univerza lahko neposredno organizira izvajanje znanstveno-raziskovalnih in študijskih interdisciplinarnih programov.

4. člen

(fakultete in umetniške akademije)

Fakulteta opravlja pretežno znanstveno-raziskovalno in izobraževalno dejavnost s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih znanstvenih disciplin in skrbi za njihov razvoj.

Umetniška akademija opravlja pretežno umetniško in izobraževalno dejavnost s področij ene ali več sorodnih ozi-

roma med seboj povezanih umetniških disciplin in skrbi za njihov razvoj.

5. člen

(visoke strokovne šole)

Visoka strokovna šola opravlja izobraževalno dejavnost s področja ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih strok in skrbi za njihov razvoj.

Visoka strokovna šola lahko opravlja tudi raziskovalno oziroma umetniško delo, če je tako določeno z ustanovitvenim aktom.

6. člen

(avtonomija visokošolskih zavodov)

Univerza je avtonomni, znanstveno-raziskovalni, umetniški in izobraževalni visokošolski zavod s posebnim položajem.

Univerze in samostojni visokošolski zavodi, ki jih ustanovi Republika Slovenija, delujejo po načelih avtonomije, ki jim zagotavlja predvsem:

- svobodo raziskovanja, umetniškega ustvarjanja in posredovanja znanja,
- samostojno urejanje notranje organizacije in delovanja s statutom v skladu z zakonom,
- sprejemanje meril za izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev,
- volitve v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev,
- izbiro visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev za zasedbo delovnih mest,
- izdelavo in sprejem študijskih in znanstveno-raziskovalnih programov, določanje študijskega režima ter določanje oblik in obdobjev preverjanja znanj študentov,
- podeljevanje strokovnih in znanstvenih naslovov v skladu z zakonom ter podeljevanje častnega doktorata in naziva zaslužni profesor,
- volitve, imenovanja in odpoklic organov v skladu s statuti in drugimi akti,
- odločanje o oblikah sodelovanja z drugimi organizacijami,
- upravljanje s premoženjem v skladu z namenom, za katerega je bilo pridobljeno.

7. člen

(izobraževanje pod enakimi pogoji)

Državljeni Republike Slovenije imajo pravico do izobraževanja na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji.

Slovenci brez slovenskega državljanstva se lahko na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji izobražujejo pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

Slovenci brez slovenskega državljanstva po tem zakonu so potomci oseb slovenske narodnosti do tretjega kolena v ravni vrsti.

Državljeni članic Evropske unije imajo pravico do izobraževanja na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

Tuji državljani se, pod pogojem, da se uporablja načelo vzajemnosti, lahko izobražujejo na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

Podrobnejše pogoje v zvezi s številom prostih vpisnih mest, plačilom šolnine, bivanjem v študentskih domovih ter drugimi pravicami in dolžnostmi študentov v skladu s tem zakonom za izobraževanje oseb iz drugega in četrtega odstavka tega člena in za tujce določi minister, pristojen za visoko šolstvo. S statutom javnega visokošolskega zavoda se za Slovence brez slovenskega državljanstva lahko določijo ugodnejši pogoji za vpis.

7.a člen

(štipendiranje tujcev in Slovencev brez slovenskega državljanstva)

Republika Slovenija lahko Slovcem brez slovenskega državljanstva, ob upoštevanju meddržavnih pogodb in sporazumov ali na podlagi vzajemnosti pa tudi tujcem, zagotavlja štipendije ali študijske pomoči za študij po študijskih programih za pridobitev izobrazbe ali izpopolnjevanje.

Pri izbiri kandidatov za štipendije ali študijske pomoči se upoštevajo pogoji, določeni v meddržavni pogodbi ali sporazumu; če jih ta ne vsebuje, se upošteva kandidatov uspeh pri študiju.

Podrobnejše pogoje in način dodeljevanja štipendij ali študijskih pomoči Slovcem brez slovenskega državljanstva in tujcem določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

8. člen

(učni jezik)

Učni jezik je slovenski.

Visokošolski zavod lahko izvaja študijske programe ali njihove dele v tujem jeziku, pod pogoji, določenimi s statutom.

Če visokošolski zavod opravlja javno službo, se lahko v tujem jeziku izvajajo:

- študijski programi tujih jezikov,
- deli študijskih programov, če pri njihovem izvajanju sodelujejo gostujoči visokošolski učitelji iz tujine ali je vanje vpisano večje število tujih študentov,
- študijski programi, če se ti programi na visokošolskem zavodu izvajajo tudi v slovenskem jeziku.

Visokošolski zavodi skrbijo za razvoj slovenščine kot strokovnega oziroma znanstvenega jezika.

Tujcem in Slovcem brez slovenskega državljanstva se omogoči učenje slovenščine.

Podrobnejši način skrbi za razvoj in učenje slovenščine določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

II. STATUSNA OPREDELITEV VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV, DRUGIH ZAVODOV – ČLANIC UNIVERZ IN ŠTUDENTSKIH DOMOV

9. člen

(ustanovitev zavoda)

Visokošolski zavod oziroma drugi zavod – članico univerze in študentski dom lahko ustanovijo domače in tuje fizične in pravne osebe.

Za opravljanje javne službe v visokem šolstvu Republika Slovenija ustanavlja javne visokošolske zavode oziroma druge javne zavode – članice univerze in študentske domove.

10. člen

(pravna subjektiviteta univerze in članic)

Univerza je pravna oseba. V okviru univerze se ustanovijo fakultete in umetniške akademije, lahko pa tudi visoke strokovne šole in drugi zavodi – članice univerze (v nadaljnjem besedilu: članice univerze).

Članice univerze imajo pravice in obveznosti, določene s tem zakonom, aktom o ustanovitvi univerze in statutom univerze.

Članice univerze pri izvajanju nacionalnega programa visokega šolstva, za katerega zagotavlja sredstva Republika Slovenija, nastopajo v pravnem prometu s pooblastili, ki jih določa akt o ustanovitvi univerze in statut, v imenu in za račun univerze.

V drugih primerih članice univerze nastopajo v pravnem prometu v svojem imenu in za svoj račun v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom univerze.

Članica univerze ima lahko žiro račun.

11. člen

(samostojni visokošolski zavodi)

Fakultete in umetniške akademije, ki niso javni visokošolski zavodi, in visoke strokovne šole se lahko ustanovijo kot samostojni visokošolski zavodi in so pravne osebe.

12. člen

(pridružene članice univerze)

V univerzo se lahko vključijo kot pridružene članice samostojni visokošolski in drugi zavodi.

Pogoji za vključitev ter pravice in obveznosti pridruženih članic se uredijo s statutom univerze.

13. člen

(premoženje)

Univerza oziroma samostojni visokošolski zavod, ki ga je ustanovila Republika Slovenija, je lastnik premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih virov.

Visokošolski zavod upravlja in razpolaga s premoženjem, ki ga uporablja za opravljanje svoje dejavnosti v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom, če s tem zakonom ni drugače določeno.

Univerza oziroma samostojni visokošolski zavod iz prvega odstavka tega člena lahko odtuji ali obremeni nepremičnino oziroma opremo večje vrednosti, pridobljeno iz javnih sredstev, le v soglasju z ustanoviteljem.

Sredstva, pridobljena od prodaje premoženja iz prejšnjega odstavka, se lahko uporabijo za investicije, investicijsko vzdrževanje in opremo.

14. člen

(pogoji za ustanovitev zavoda)

Visokošolski zavod se lahko ustanovi, če so:

– opredeljena študijska področja in znanstvenoraziskovalne oziroma umetniške discipline, za katere se visokošolski zavod ustanavlja; pri opredelitvi študijskih področij se uporablja mednarodna klasifikacija Isced, pri opredelitvi znanstvenoraziskovalnih področij pa mednarodna Frascati-jeva klasifikacija,

– zagotovljeni ustrezni prostori in oprema za izvedbo programa,

– zagotovljeni visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci, potrebni za izvedbo programa.

Za ustanovitev univerze morajo biti izpolnjeni pogoji za izvajanje študijskih programov vseh treh stopenj, za samostojni visokošolski zavod – fakulteto in umetniško akademijo, najmanj za dve stopnji, za samostojni visokošolski zavod – visoko strokovno šolo, pa najmanj za prvo stopnjo.

Pred sprejemom akta o ustanovitvi si mora ustanovitelj pri Svetu Republike Slovenije za visoko šolstvo pridobiti strokovno mnenje o izpolnjevanju pogojev za ustanovitev oziroma preoblikovanje visokošolskega zavoda (akreditacija visokošolskega zavoda).

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo najmanj vsakih sedem let po uradni dolžnosti ponovno preveri, ali so izpolnjeni pogoji za opravljanje dejavnosti, za katere je bil visokošolski zavod ustanovljen (ponovna akreditacija visokošolskega zavoda).

Določbi prejšnjih odstavkov se smiselno uporabljajo tudi za ustanovitev drugih zavodov – članic univerz.

15. člen

(sprejem ustanovitvenega akta javnega visokošolskega zavoda)

Akt o ustanovitvi javnega visokošolskega zavoda in drugega zavoda – članice univerze sprejme Državni zbor Republike Slovenije.

16. člen

(ugotavljanje pogojev za začetek dela in opravljanje dejavnosti)

Visokošolski zavod lahko začne opravljati dejavnost, ko se vpiše v razvid visokošolskih zavodov.

Razvid vodi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

Visokošolski zavod se vpiše v razvid, če:

– je ustanovljen v skladu s tem zakonom in je vpisan v sodni register,

– ima akreditiran študijski program,

– ima zagotovljene visokošolske učitelje, znanstvene delavce in visokošolske sodelavce, potrebne za izvedbo študijskega programa,

– ima zagotovljene ustrezne prostore in opremo in izpolnjene pogoje glede tehnične opremljenosti, varstva pri delu in druge predpisane pogoje.

Visokošolski zavod, ki ga je ustanovila Republika Slovenija, se vpiše v razvid po uradni dolžnosti, zasebni visokošolski zavod pa na predlog ustanovitelja.

V razvid visokošolskih zavodov se vpišejo tudi ugotovitve Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo pri ponovni akreditaciji visokošolskega zavoda in študijskega programa.

Če so bile ob ponovni akreditaciji visokošolskega zavoda in študijskega programa ugotovljene pomanjklivosti, in v določenem roku niso bile odpravljene, se lahko začne postopek za izbris iz razvida visokošolskih zavodov.

Vsebinsko in obliko razvida določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

17. člen

(pogoji za izvajanje programov brez javne veljavnosti)

Visokošolski zavod, ki ne izvaja študijskih programov z javno veljavnostjo, lahko začne z delom, ko v skladu s svojim statutom sprejme študijski program in izpolni pogoje glede tehnične opremljenosti, varstva pri delu in druge predpisane pogoje.

18. člen

(zaščita imen visokošolskih zavodov)

Pod imenom univerza, fakulteta, umetniška akademija in visoka strokovna šola smejo v pravnem prometu poslovati le visokošolski zavodi, ki so ustanovljeni v skladu s tem zakonom in izpolnjujejo pogoje za opravljanje visokošolske dejavnosti iz 16. oziroma 17. člena tega zakona.

19. člen

(statut)

Visokošolski zavodi, ki so pravne osebe, imajo statut, s katerim urejajo svojo organizacijo in delovanje.

20. člen

(organi)

Organi univerze so: rektor, senat, upravni odbor in študentski svet.

Organi članice univerze so: dekan, senat, akademski zbor in študentski svet.

Organ drugega zavoda – članice univerze je direktor, lahko pa tudi strokovni svet.

Organi visokošolskega zavoda, ki ni članica univerze, so: senat, akademski zbor, upravni odbor, študentski svet in dekan.

Visokošolski zavod oziroma drugi zavod – članica univerze ima lahko tudi druge organe v skladu z ustanovitvenim aktom ali statutom.

21. člen

(senat)

Senat je strokovni organ visokošolskega zavoda.

Senat univerze izvolijo senati članic univerze tako, da so enakopravno zastopane vse znanstvene in umetniške discipline ter strokovna področja.

Senat fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole sestavljajo visokošolski učitelji, če tako določa statut, pa tudi znanstveni delavci. Sestavljen mora biti tako, da so v njem enakopravno zastopane vse znanstvene in umetniške discipline ter strokovna področja visokošolskega zavoda. Število članov senata se določi s statutom.

Po svoji funkciji je član senata univerze rektor, član senata članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda pa dekan.

Po svoji funkciji so člani senata univerze tudi predstavniki študentskega sveta univerze, člani senata fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole pa tudi predstavniki študentskega sveta teh visokošolskih zavodov. Študenti imajo v senatu najmanj petino članov.

Strokovni svet je strokovni organ drugega zavoda – članice univerze. Sestava je določena s statutom univerze v skladu z ustanovitvenim aktom.

21.a člen

(akademski zbor)

Akademski zbor članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda sestavljajo vsi visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci. Pri njegovem delu sodelujejo tudi predstavniki študentov tako, da je njihovo število najmanj ena petina članov akademskega zbora. Način njihovega sodelovanja se določi s statutom.

Akademski zbor:

- izvoli senat,
- senatu predlaga kandidate za dekana,
- obravnava poročila o delu visokošolskega zavoda ter daje predloge in pobude senatu,
- opravlja druge naloge, določene s statutom.

Akademski zbor izmed svojih članov izvoli predsednika. Predsednik sklicuje in vodi seje.

Če ima akademski zbor, ki se oblikuje v skladu s prvim odstavkom tega člena, več kot 200 članov, se oblikuje tako, da imajo posamezne skupine sorazmerno število predstavnikov, pri čemer akademski zbor ne more imeti manj kot 100 članov.

Način oblikovanja akademskega zbora iz prejšnjega odstavka se določi s statutom.

22. člen

(upravni odbor)

Upravni odbor je organ upravljanja visokošolskega zavoda.

Poleg nalog, določenih z zakonom, upravni odbor odloča o zadevah materialne narave in skrbi za nemoteno materialno poslovanje visokošolskega zavoda.

Upravni odbor visokošolskega zavoda, ki ga je ustanovila Republika Slovenija, sestavljajo predstavniki ustanovitelja, predstavniki delavcev, ki opravljajo visokošolsko dejavnost, predstavniki študentov, predstavnik drugih delavcev in predstavniki delodajalcev.

Sestava upravnega odbora zasebnega visokošolskega zavoda se določi z ustanovitvenim aktom in statutom.

23. člen

(rektor)

Rektor vodi, predstavlja in zastopa univerzo ter opravlja naslednje naloge:

- sklicuje in praviloma vodi seje senata univerze,
- usklajuje izobraževalno, znanstveno-raziskovalno oziroma umetniško in drugo delo na univerzi,

– skrbi in odgovarja za zakonitost dela univerze in za izvrševanje njenih obveznosti, določenih z zakonom, drugimi predpisi ter splošnimi akti univerze,

– s soglasjem senata sprejema merila o kakovosti univerze, študijskih programov, znanstveno-raziskovalnega, umetniškega ter strokovnega dela in je pristojen za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti (samoevalvacija univerze);

– najmanj enkrat letno poroča senatu, upravnemu odboru in ustanovitelju o delu univerze,

– promovira doktorje znanosti,

– podeljuje nagrade univerze,

– opravlja druge naloge v skladu z zakonom, drugimi predpisi ter splošnimi akti univerze.

Rektorja volijo vsi visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci, ki so na univerzi zaposleni. Volilno pravico imajo tudi študentje, in sicer eno petino od glasov vseh visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev, ki so na univerzi zaposleni.

24. člen

(dekan oziroma direktor)

Dekan oziroma direktor članice univerze ima pooblastila in odgovornosti v skladu z ustanovitvenim aktom, je strokovni vodja članice univerze in opravlja naslednje naloge:

– usklajuje izobraževalno, znanstveno-raziskovalno, umetniško in drugo delo,

– skrbi in odgovarja za zakonitost dela,

– je pristojen za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti članice univerze, študijskih programov, znanstveno-raziskovalnega, umetniškega ter strokovnega dela in pripravo letnega poročila o kakovosti (samoevalvacija članice);

– najmanj enkrat letno poroča o delu senatu članice in rektorju,

– druge naloge v skladu z zakonom, drugimi predpisi ter splošnimi akti univerze.

Za dekana članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda je lahko imenovan, kdor je na njem zaposlen kot visokošolski učitelj.

Za direktorja je lahko imenovan, kdor ima najmanj visokošolsko izobrazbo.

Dekana oziroma direktorja članice univerze imenuje rektor na predlog senata oziroma strokovnega sveta članice univerze.

Dekan visokošolskega zavoda, ki ni članica univerze, je poslovodni organ in strokovni vodja zavoda.

25. člen

(ločitev funkcij)

Glede na naravo dejavnosti in obseg dela visokošolskega oziroma drugega zavoda se s statutom lahko določi, da sta funkcija vodenja strokovnega dela in poslovodna funkcija ločeni. V tem primeru statut določi pristojnosti strokovnega vodje in pristojnosti poslovodnega organa.

26. člen

(študentski svet)

Študentski svet sestavljajo predstavniki študentov.

Študentski svet obravnava in daje pristojnim organom mnenje o statutu visokošolskega zavoda, o vseh zadevah, ki se nanašajo na pravice in dolžnosti študentov, lahko pa tudi mnenje o kandidatih za rektorja in dekana, ter sprejema in izvaja program interesnih dejavnosti študentov visokošolskega zavoda v sodelovanju s skupnostjo študentov.

Če mnenje iz prejšnjega odstavka ni upoštevano, lahko študentski svet zahteva, da pristojni organ na način in po postopku, določenem s statutom, še enkrat obravnava in odloči o posamezni zadevi.

27. člen

(tajništvo visokošolskega zavoda)

Za opravljanje upravno-administrativnih in strokovno-tehničnih nalog ima visokošolski zavod tajništvo, ki ga vodi tajnik.

28. člen

(ureditev organov)

Naloge, pristojnosti, število članov, način izvolitve, trajanje mandata in način odločanja organov visokošolskih zavodov in drugih zavodov – članic univerz, se podrobneje uredijo s statutom v skladu z zakonom in ustanovitvenim aktom.

29. člen

(rektorska konferenca)

Univerze za obravnavanje in usklajevanje vprašanj skupnega pomena oblikujejo rektorsko konferenco.

30. člen

(pečat)

Javni visokošolski zavodi in drugi zavodi v njihovi sestavi imajo pečat okrogle oblike, ki vsebuje ime in sedež visokošolskega zavoda in grb Republike Slovenije. Tak pečat uporabljajo tudi visokošolski zavodi pri opravljanju javne službe na podlagi koncesije.

31. člen

(študentski domovi)

Dejavnost študentskih domov je javna služba. Opravljajo jo lahko univerze, drugi zavodi, gospodarske družbe, samostojni podjetnik posameznik in druge pravne osebe. Pri opravljanju dejavnosti morajo zagotoviti zastopanje študentskih interesov pri upravljanju.

Študentski dom se lahko ustanovi v okviru univerze kot njena članica.

Organa študentskega doma, članice univerze, sta direktor in študentski svet stanovalcev.

Študenti, člani študentskega sveta stanovalcev, zastopajo študentske interese pri upravljanju v skladu z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom.

III. IZOBRAŽEVALNO, ZNANSTVENO-RAZISKOVALNO IN UMETNIŠKO DELO

32. člen

(akreditacija študijskih programov)

Študijske programe za pridobitev izobrazbe in študijske programe za izpopolnjevanje sprejme senat univerze, in sicer na predlog senata članice univerze, oziroma senat samostojnega visokošolskega zavoda.

Senat univerze oziroma senat samostojnega visokošolskega zavoda si mora k študijskemu programu pridobiti soglasje Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo. Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo najmanj vsakih sedem let po uradni dolžnosti odloči o podaljšanju ali odvzemu soglasja k študijskemu programu.

S soglasjem Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo študijski programi postanejo javnoveljavni. Visokošolski zavodi jih javno objavijo najkasneje do razpisa za vpis.

Obvezne sestavine študijskih programov se spreminjajo po enakem postopku, kot se sprejemajo.

32.a člen

(javnoveljavna izobrazba in listine)

Kdor opravi vse obveznosti po študijskem programu za pridobitev izobrazbe, si pridobi javnoveljavno izobrazbo in dobi diplomu, ki je javna listina. Vsebino in obliko diplome

določi pristojni organ visokošolskega zavoda in ju objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Sestavni del diplome je »Priloga k diplomu«. Visokošolski zavodi jo izdajajo v slovenščini in enem od uradnih jezikov Evropske unije. Sestavine obrazca določi minister, pristojen za visoko šolstvo, na predlog Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo.

Diploma in »Priloga k diplomu« sta brezplačni.

Kdor opravi vse obveznosti po študijskem programu za izpopolnjevanje ali po delu študijskega programa za pridobitev izobrazbe, dobi potrdilo, ki je javna listina.

33. člen

(študijski programi za pridobitev izobrazbe)

Študijski programi za pridobitev izobrazbe se razvrščajo v tri stopnje:

- a) prva stopnja
 - visokošolski strokovni študijski programi,
 - univerzitetni študijski programi,
- b) druga stopnja
 - magistrski študijski programi,
 - enoviti magistrski študijski programi,
- c) tretja stopnja
 - doktorski študijski programi.

Študijski programi prve stopnje so dodiplomski študijski programi, študijski programi druge in tretje stopnje pa podiplomski študijski programi.

Visokošolski strokovni študijski programi študentom omogočajo pridobitev strokovnega znanja in usposobljenost za uporabo znanstvenih metod pri reševanju zahtevnih strokovnih in delovnih problemov, razvijanje zmožnosti za sporazumevanje v stroki in med strokami, strokovno kritičnost in odgovornost, iniciativnost in samostojnost pri odločanju in vodenju. Obvezen sestavni del teh študijskih programov je praktično izobraževanje v delovnem okolju.

Univerzitetni študijski programi študentom omogočajo pridobitev strokovnega znanja s študijem teoretičnih in metodoloških konceptov, usposobljenost za prenos in uporabo teoretičnega znanja v prakso in reševanje strokovnih in delovnih problemov, zlasti z iskanjem novih virov znanja in uporabo znanstvenih metod, razvijanje zmožnosti za sporazumevanje v stroki in med strokami, strokovno kritičnost in odgovornost, iniciativnost in samostojnost pri odločanju ter vodenju zahtevnega dela. Sestavni del teh programov je lahko tudi praktično izobraževanje v delovnem okolju ali sodelovanje pri raziskovalnem delu.

Magistrski študijski programi študentom omogočajo poglobljanje znanja na širših strokovnih področjih, usposabljanje za iskanje novih virov znanja na strokovnem in znanstvenem področju, za uporabo znanstvenoraziskovalnih metod v širšem spektru problemov in v novih ali spremenjenih okoliščinah, prevzemanje odgovornosti za vodenje najzahtevnejših delovnih sistemov ter za razvijanje kritične refleksije, socialnih in komunikacijskih zmožnosti za vodenje skupinskega dela. Obvezen sestavni del teh programov so projektne naloge v delovnem okolju oziroma temeljne, aplikativne ali razvojne raziskovalne naloge.

Noviti magistrski študijski programi omogočajo študentom pridobitev in poglobljanje strokovnega znanja in usposobljenosti iz četrtega in petega odstavka tega člena. Glede razpisa za vpis, pogojev za vpis in meril za izbiro ob omejitvi vpisa se zanje uporabljajo določbe zakona za univerzitetne študijske programe prve stopnje.

Noviti magistrski študijski programi se lahko oblikujejo, če izobražujejo za poklice, urejene z direktivami EU, izjemo, če je tako določeno s posebnim predpisom, pa tudi za druge poklice v Republiki Sloveniji.

Doktorski študijski programi študentom omogočajo poglobljeno razumevanje teoretskih in metodoloških konceptov ter usposobljenost za samostojno razvijanje novega znanja

in reševanje najzahtevnejših problemov s preizkušanjem in izboljševanjem znanih ter odkrivanjem novih rešitev, za vodenje najzahtevnejših delovnih sistemov ter znanstvenoraziskovalnih projektov s širokega strokovnega oziroma znanstvenega področja in razvijanje kritične refleksije. Obvezen sestavni del teh programov so tudi temeljne ali aplikativne raziskovalne naloge.

Cilji in izhodišča za oblikovanje študijskih programov se podrobneje določijo v nacionalnem ogrodju visokošolskih kvalifikacij, ki ga sprejme Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo.

33.a člen

(študijski programi za izpopolnjevanje)

Študijski programi za izpopolnjevanje so oblika vseživljenjskega učenja, in so namenjeni predvsem za izpopolnjevanje, dopolnjevanje, poglobljanje in posodabljanje znanja.

Poleg programov iz prejšnjega odstavka visokošolski zavodi lahko organizirajo tudi različne oblike neformalnega učenja, na primer tečaje, poletne šole, programe usposabljanja in podobno, če to ne vpliva na izvajanje študijskih programov za pridobitev izobrazbe.

33.b člen

(skupni študijski programi)

Skupni študijski programi so študijski programi za pridobitev izobrazbe, ki jih visokošolski zavod sprejme in izvaja skupaj z enim ali več visokošolskimi zavodi iz Republike Slovenije ali tujine.

Za skupne študijske programe visokošolski zavodi, poleg določb tega zakona, upoštevajo tudi merila za oblikovanje in sprejemanje skupnih študijskih programov, ki jih sprejme Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo.

Kdor opravi vse obveznosti po skupnem študijskem programu za pridobitev izobrazbe, dobi skupno diplomu, v kateri so navedeni vsi visokošolski zavodi, ki sodelujejo pri izvedbi študijskega programa. Skupna diploma je javna listina. Vsebinsko in obliko skupne diplome ter priloge k diplomu določijo sodelujoči visokošolski zavodi.

34. člen

(izvajalci študijskih programov)

Študijske programe iz 33., 33.a in 33.b člena tega zakona organizirajo in izvajajo univerze, fakultete in umetniške akademije.

Visoka strokovna šola organizira in izvaja visokošolske strokovne študijske programe ter študijske programe za izpopolnjevanje. Če je z ustanovitvenim aktom določeno in v akreditacijskem postopku ugotovljeno, da ima zagotovljene ustrezne visokošolske učitelje, znanstvene delavce in visokošolske sodelavce ter izpolnjuje pogoje za opravljanje znanstveno-raziskovalnega oziroma umetniškega dela, lahko izvaja tudi magistrske študijske programe, drugače pa le v sodelovanju z visokošolskim zavodom iz prejšnjega odstavka.

35. člen

(sestavine študijskih programov za pridobitev izobrazbe)

Študijski programi za pridobitev izobrazbe se oblikujejo po načelih o vzpostavljanju evropskega visokošolskega prostora tako, da so primerljivi s programi drugih visokošolskih zavodov v tem prostoru.

Študijski programi za pridobitev izobrazbe prve in druge stopnje imajo naslednje obvezne sestavine:

- splošne podatke o programu (ime, stopnja, vrsta, trajanje),
- opredelitev temeljnih ciljev programa oziroma splošnih ter predmetno-specifičnih kompetenc, ki se s programom pridobijo,

- podatke o mednarodni primerljivosti programa,
- podatke o mednarodnem sodelovanju visokošolskega zavoda,

– predmetnik s kreditnim ovrednotenjem študijskih obveznosti po Evropskem prenosnem kreditnem sistemu (v nadaljnjem besedilu: ECTS) in opredelitvijo deleža izbirnosti v programu,

- pogoje za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa,
- merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program,
- načine ocenjevanja,
- pogoje za napredovanje po programu,
- pogoje za prehajanje med programi,
- način izvajanja študija,
- pogoje za dokončanje študija,
- pogoje za dokončanje posameznih delov programa,

če jih program vsebuje,

- strokovni naslov, tvorjen v skladu z zakonom.

Doktorski študijski programi so podlaga za pripravo študijskega in raziskovalnega programa posameznega študenta. V doktorskem študijskem programu se smiselno opredelijo obvezne sestavine iz prejšnjega odstavka, razen sestavin iz osme, enajste, trinajste in štirinajste alineje. Te se v programu opredelijo, če je tako določeno s statutom visokošolskega zavoda. S predmetnikom se določijo vsebinska področja in kreditno ovrednotene obveznosti, ki se lahko razporejajo v študijski in raziskovalni program posameznega študenta (skupinske oblike študijskega dela, skupinsko ali individualno raziskovalno delo). Organizirane oblike študija po doktorskem študijskem programu obsegajo najmanj 60 kreditnih točk. Z doktorskim študijskim programom se določijo tudi znanstveni naslov, oblikovan v skladu z zakonom.

Študijski programi za pridobitev izobrazbe imajo lahko tudi druge sestavine, določene s statutom visokošolskega zavoda.

35.a člen

(sestavine študijskih programov za izpopolnjevanje)

Obvezne sestavine študijskih programov za izpopolnjevanje so:

- splošni podatki o programu (ime, vrsta, trajanje),
- opredelitev temeljnih ciljev programa oziroma splošnih ter predmetno-specifičnih kompetenc, ki se s programom pridobijo,
- predmetnik s kreditnim ovrednotenjem študijskih obveznosti po ECTS in opredelitvijo deleža izbirnosti v programu,
- pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa,
- merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program,
- načini ocenjevanja,
- pogoji za napredovanje po programu,
- način izvajanja študija,
- pogoji za dokončanje študija.

Študijski programi za izpopolnjevanje imajo lahko tudi druge sestavine, določene s statutom visokošolskega zavoda.

36. člen

(študijske obveznosti in trajanje študija)

Študijske obveznosti se v študijskih programih ovrednotijo s kreditnimi točkami po ECTS. Posamezni letnik študijskega programa obsega 60 kreditnih točk.

Visokošolski strokovni študijski programi in univerzitetni študijski programi obsegajo od 180 do 240 kreditnih točk in trajajo tri do štiri leta.

Magistrski študijski programi obsegajo 60 do 120 kreditnih točk in trajajo eno do dve leti, vendar tako, da na istem strokovnem področju skupaj s študijskim programom prve stopnje trajajo pet let. Magistrski študijski programi, ki obse-

gajo 60 kreditnih točk, omogočajo študentom, ki so na prvi stopnji končali študij, ovrednoten s 180 kreditnimi točkami, dodatni letnik, tako da si skupaj pridobijo 120 kreditnih točk, potrebnih za dokončanje magistrskega študijskega programa.

Trajanje študija po študijskih programih, ki izobražujejo za poklice, urejene z direktivami Evropske unije, mora biti usklajeno s temi direktivami. Enoviti magistrski študijski programi za druge poklice v Republiki Sloveniji iz sedmega odstavka 33. člena tega zakona obsegajo 300 kreditnih točk in trajajo pet let.

Doktorski študijski programi obsegajo 180 kreditnih točk in trajajo tri leta.

Študij po študijskih programih prve in druge stopnje se lahko izvaja tudi po delih, določenih s programom.

Študijski programi za izpopolnjevanje obsegajo najmanj 10 in največ 60 kreditnih točk.

37. člen

(študijsko leto in obseg predavanj)

Študijsko leto traja od 1. oktobra do 30. septembra.

Dodiplomski študijski programi obsegajo najmanj 20 in največ 30 ur predavanj, seminarjev in vaj tedensko in 30 tednov letno. Če študijski program vsebuje praktično usposabljanje, skupna obremenitev študenta ne sme preseči 40 ur na teden in 42 tednov letno.

Če narava študija to omogoča, se ne glede na določbe iz prvega in drugega odstavka tega člena s študijskim programom lahko prilagodita organizacija in časovna razporeditev predavanj, seminarjev in vaj možnostim študentov (izredni študij). Prilagoditev se opravi na način in po postopku, določenem s statutom.

Na način in po postopku, določenem s statutom, se lahko s študijskim programom prilagodita organizacija in časovna razporeditev predavanj, seminarjev in vaj na umetniških akademijah.

38. člen

(pogoji za vpis)

V visokošolski študij prve stopnje se lahko vpiše, kdor je opravil maturo.

V študij po univerzitetnem študijskem programu na posameznem strokovnem področju se lahko vpiše tudi, kdor je opravil poklicno maturo po ustreznem programu za pridobitev srednje strokovne izobrazbe z istega strokovnega področja ter izpit iz enega od predmetov mature.

Ustrezní program za pridobitev srednje strokovne izobrazbe ter predmet mature iz prejšnjega odstavka se določita s študijskim programom.

V študij po visokošolskem strokovnem študijskem programu se lahko vpiše tudi, kdor je opravil poklicno maturo ali zaključni izpit po ustreznem programu za pridobitev srednje strokovne izobrazbe, določenem s študijskim programom.

S študijskim programom se lahko kot pogoj za vpis določijo tudi posebne nadarjenosti oziroma psihofizične sposobnosti.

Umetniška akademija lahko s svojim študijskim programom določi, da se v študij vpiše tudi, kdor ne izpolnjuje pogojev iz prvega, drugega oziroma četrtega odstavka tega člena, izkazuje pa izjemno umetniško nadarjenost.

38.a člen

(pogoji za vpis v magistrski in doktorski študijski program)

V magistrski študijski program se lahko vpiše, kdor je končal:

- študijski program prve stopnje z ustreznih strokovnih področij,
- študijski program prve stopnje z drugih strokovnih področij, če je pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki

so bistvene za nadaljevanje študija; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo od 10 do največ 60 kreditnih točk, kandidati pa jih lahko opravijo med študijem na prvi stopnji, v programih za izpopolnjevanje ali z opravljanjem izpitov pred vpisom v magistrski študijski program.

Strokovna področja iz prve alineje in študijske obveznosti iz druge alineje prejšnjega odstavka se določijo z magistrskim študijskim programom.

Z magistrskim študijskim programom se lahko kot pogoj za vpis določijo tudi posebne nadarjenosti oziroma psihofizične sposobnosti ali ustrezne delovne izkušnje.

V doktorski študijski program se lahko vpiše, kdor je končal:

- študijski program druge stopnje,
- študijski program iz četrtega odstavka 36. člena tega zakona, če je ovrednoten s 300 kreditnimi točkami.

38.b člen

(enakovrednost tujega izobraževanja)

Pogoje za vpis iz 38. in 38.a člena tega zakona izpolnjuje tudi, kdor je končal enakovredno izobraževanje v tujini.

39. člen

(prehodi)

S študijskimi programi se, v skladu z merili, ki jih določi Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo, določijo pogoji za prehode med študijskimi programi iste stopnje, ter pogoji za prehod iz višješolskih študijskih programov v študijske programe prve stopnje.

40. člen

(razpis)

Vpis v študijske programe z javno veljavnostjo, ki jih izvajajo javni in koncesionirani visokošolski zavodi, se opravi na podlagi javnega razpisa.

Razpis za vpis v dodiplomske študijske programe je skupen in se objavi najmanj šest mesecev pred začetkom novega študijskega leta.

Razpisa za vpis v podiplomske študijske programe se objavita najmanj štiri mesece pred začetkom študijskega leta.

Razpis za vpis obsega:

- ime visokošolskega zavoda in njegov naslov,
- naziv študijskega programa,
- kraj izvajanja študijskega programa,
- trajanje študija,
- pogoje za vpis,
- predvideno število prostih vpisnih mest,
- postopke in roke za prijavo na razpis in za izvedbo vpisa.

O vsebini razpisa si mora visokošolski zavod pred objavo pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije.

Postopke in roke iz zadnje alineje četrtega odstavka tega člena ter način objave razpisa določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

41. člen

(omejitve vpisa)

Visokošolski zavod lahko omeji vpis v študijske programe, ki se izvajajo v okviru javne službe, če število prijav za vpis bistveno presega število razpisanih mest oziroma njegove zmogljivosti (kadrovske, prostorske, opremske in druge).

Pri izbiri kandidatov za vpis v visokošolske strokovne in univerzitetne študijske programe se upošteva splošni uspeh, dosežen pri maturi, poklicni maturi oziroma zaključnem izpitu, ter splošni učni uspeh, dosežen v tretjem in četrtem letniku srednje šole, lahko pa tudi uspeh pri posameznih, s študij-

skim programom določenih predmetih mature, poklicni maturi oziroma zaključnega izpita ter pri posameznih predmetih iz tretjega in četrtega letnika srednje šole.

Pri izbiri kandidatov za vpis v magistrske študijske programe se upošteva uspeh pri študiju prve stopnje (povprečna ocena, ocena diplomskega dela), lahko pa tudi uspeh pri posameznih, s študijskim programom določenih predmetih oziroma predmetnih področjih prve stopnje oziroma pri izbirnem izpitu, določenem s študijskim programom.

Pri izbiri kandidatov za vpis v doktorske študijske programe se upošteva uspeh pri študiju druge stopnje (povprečna ocena, ocena magistrskega dela), lahko pa tudi uspeh pri izbirnem izpitu, določenem s študijskim programom, ali pri preizkusu umetniške nadarjenosti oziroma psihofizičnih sposobnosti.

Visokošolski zavod si mora k omejitvi vpisa pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije, ki se javno objavi.

42. člen

(znanstveno-raziskovalno in umetniško delo)

Visokošolski zavodi organizirajo in izvajajo znanstveno-raziskovalno oziroma umetniško delo ter skrbijo za razvoj strok.

Visokošolski zavodi, ki opravljajo javno službo, izvajajo znanstveno-raziskovalno in umetniško delo v skladu s programom, ki ga sprejme in objavi senat visokošolskega zavoda po postopku, določenem za sprejem in objavo študijskih programov.

Visokošolski zavodi izvajajo temeljno-raziskovalne, aplikativno-raziskovalne ter razvojne in druge projekte v skladu z zakonom, ki ureja raziskovalno dejavnost, ter opravljajo svetovalne in druge storitve.

IV. NACIONALNI PROGRAM VISOKEGA ŠOLSTVA

43. člen

(nacionalni program)

Javna služba v visokem šolstvu se določi z nacionalnim programom visokega šolstva.

44. člen

(vsebina nacionalnega programa)

Nacionalni program visokega šolstva:

- opredeli cilje visokega šolstva,
- določi študijska, znanstveno-raziskovalna in umetniška področja nacionalnega pomena,
- opredeli dejavnosti, potrebne za razvoj in učinkovito delo v visokem šolstvu,
- določi standarde za opravljanje visokošolske dejavnosti,
- določi okvirni obseg potrebnih sredstev za izvedbo nacionalnega programa.

Nacionalni program visokega šolstva in nacionalni program raziskovalne dejavnosti morata biti pri opredeljevanju raziskovalnih področij usklajena.

45. člen

(priprava nacionalnega programa)

Nacionalni program visokega šolstva sprejme Državni zbor.

Predlog nacionalnega programa oblikuje Vlada Republike Slovenije na podlagi strokovnih izhodišč, ki jih pripravi Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo v sodelovanju s Svetom za znanost in tehnologijo Republike Slovenije.

Sredstva, potrebna za uresničitev nacionalnega programa visokega šolstva, se določijo v proračunu Republike Slovenije.

46. člen

(izvajanje nacionalnega programa)

Nacionalni program visokega šolstva izvajajo javni visokošolski zavodi, drugi zavodi – članice univerz, skupnost študentov in študentski domovi.

Nacionalni program visokega šolstva izvajajo tudi visokošolski zavodi, drugi zavodi – članice univerz in študentski domovi na podlagi koncesije.

Pri izvajanju nacionalnega programa lahko z visokoškolskimi zavodi sodelujejo tudi raziskovalne organizacije.

O razmestitvi študijskih programov, s katerimi se uresničuje nacionalni program visokega šolstva, odloči Vlada Republike Slovenije.

47. člen

(podelitev koncesije)

Koncesija za opravljanje javne službe v visokem šolstvu se dodeli z odločbo Vlade Republike Slovenije na podlagi javnega razpisa.

Koncesija za opravljanje javne službe dejavnosti študentskih domov se dodeli z odločbo ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, na podlagi javnega razpisa.

V javnem razpisu se navedejo zlasti: predmet koncesije, pogoji za opravljanje javne službe, čas, za katerega se dodeljuje koncesija, rok, do katerega se sprejemajo prijave, ter rok, v katerem bodo prijavljeni obveščeni o izbiri.

Razmerja med koncedentom in koncesionarjem se uredijo s pogodbo o koncesiji, ki se sklene v pisni obliki.

S pogodbo se uredijo zlasti:

- obseg izvajanja javne službe,
- začetek izvajanja javne službe,
- rok za odpoved koncesije, ki ne sme biti krajši od roka, potrebnega za dokončanje študija, podaljšane za dve leti,
- sredstva, ki jih za opravljanje javne službe zagotavlja koncedent,
- upravljanje in razpolaganje s premoženjem, pridobljenim iz javnih sredstev.

V. SVET REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VISOKO ŠOLSTVO

48. člen

(ustanovitev sveta)

Vlada Republike Slovenije ustanovi Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo kot posvetovalni, akreditacijski, evalvacijski in habilitacijski organ Republike Slovenije.

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo je pri opravljanju svojih nalog in odločanju samostojen. Vse odločitve sprejema neodvisno, strokovno in nepristransko.

49. člen

(naloge sveta)

Kot svetovalni organ Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo:

- svetuje Vladi Republike Slovenije pri načrtovanju razvoja visokega šolstva,
- svetuje Vladi Republike Slovenije pri pripravi ter spreminjanju visokošolske zakonodaje,
- v sodelovanju z visokoškolskimi zavodi ter ministrom, pristojnim za visoko šolstvo, pripravlja strokovna izhodišča za oblikovanje nacionalnega programa visokega šolstva.

Kot akreditacijski organ Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo opravlja naslednje naloge:

- določi merila za akreditacijo in ponovno akreditacijo visokoškolskih zavodov in študijskih programov,

- določi merila za oblikovanje in akreditacijo skupnih študijskih programov, pri čemer upošteva načela o vzpostavljanju evropskega visokošolskega prostora in druga mednarodna načela in priporočila za oblikovanje teh programov,

- določi merila za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS,

- določi merila za prehode med študijskimi programi,

- določi merila za priznavanje znanja in sposobnosti, pridobljenimi pred vpisom v program oziroma zunaj študijskega programa,

- sodeluje z institucijami za akreditacijo iz tujine in njihovimi strokovnjaki,

- daje strokovno mnenje o izpolnjevanju pogojev za ustanovitev oziroma preoblikovanje visokošolskega zavoda,

- daje soglasje k študijskim programom in spremembam njihovih obveznih sestavin,

- najmanj vsakih sedem let daje ponovno soglasje k študijskim programom, pri čemer upošteva ugotovitve iz samoevalvacijskih in zunanjih evalvacijskih poročil.

Kot evalvacijski organ Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo:

- skrbi za kakovost slovenskega visokega šolstva in višjega strokovnega izobraževanja tako, da spremlja, ugotavlja in zagotavlja kakovost visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, njihovih študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela,

- določi merila za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela,

- določi merila za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti višjih strokovnih šol, študijskih programov ter strokovnega dela,

- sodeluje z visokošolskimi zavodi in višjimi strokovnimi šolami ter vzpodbuja izvajanje samoevalvacij,

- sodeluje z institucijami ali organi za evalvacijo iz tujine,

- organizira usposabljanje zunanjih evalvacijskih komisij,

- objavlja poročila o posameznih zunanjih evalvacijah, jih analizira ter pripravlja in objavlja letna nacionalna poročila,

- zbira in analizira poročila o samoevalvacijah ter zunanjih evalvacijah,

- vodi zunanje evalvacijske postopke in zanje pripravlja strokovne podlage,

- imenuje komisije za zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela,

- usmerja zunanje evalvacijske postopke, o njih poroča ter spodbuja samoevalvacije visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol.

Kot habilitacijski organ Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo:

- določi merila za habilitacijske postopke habilitacijskega senata Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo,

- daje mnenje k merilom visokošolskih zavodov za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev in znanstvenih delavcev,

- oblikuje habilitacijsko komisijo za tiste posameznike, ki za to zaprosijo,

- izdaja odločbe o izvolitvi v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev,

- samostojnim visokošolskim zavodom daje soglasje k izvolitvi v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev.

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo opravlja tudi druge naloge v skladu z zakonom in aktom o ustanovitvi.

Če s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ni določeno drugače, se o posamičnih pravicah in zahtevkih strank odloča po postopku, določenem z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo pri svojem delu sodeluje s strokovnimi sveti za posamezna področja vzgoje in izobraževanja ter znanosti in tehnologije.

50. člen

(sestava sveta)

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo sestavljajo strokovnjaki za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter višje strokovno izobraževanje, predstavniki študentov visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol ter predstavniki zaposlenih in delodajalcev. Po položaju so njegovi člani tudi trije rektorji univerz, ki jih izbere rektorska konferenca in predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo mora biti sestavljen tako, da so v njem zastopana vsa študijska področja.

Predsednika in 20 članov imenuje Vlada Republike Slovenije, od tega

- dvanajst strokovnjakov za posamezna študijska področja po klasifikaciji Isced (iz vsakega področja najmanj enega),

- enega strokovnjaka za višje strokovne šole,

- tri študente visokošolskih zavodov: enega prve, enega druge in enega tretje stopnje,

- enega študenta višje strokovne šole in

- tri predstavnike zaposlenih in delodajalcev.

Predsednika in člane se imenuje izmed kandidatov, ki jih na pisni poziv ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, predlagajo

- univerze in samostojni visokošolski zavodi, javni raziskovalni zavodi, visokošolski učitelji in raziskovalci, Svet Republike Slovenije za znanost in tehnologijo ter Slovenska akademija znanosti in umetnosti za strokovnjake s posameznih študijskih področij,

- Skupnost višjih strokovnih šol Republike Slovenije za strokovnjaka za višje strokovne šole,

- Študentska organizacija Slovenije v sodelovanju s študentskimi sveti univerz in samostojnih visokošolskih zavodov za študente visokošolskih zavodov in študenta višje strokovne šole,

- gospodarska interesna združenja, zbornice in Vlada Republike Slovenije za predstavnike delodajalcev ter reprezentativni sindikati za predstavnike zaposlenih.

Predsednik in člani Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo se imenujejo za šest let, predstavniki študentov pa za dve leti.

Član Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo ali njegovega senata, ki je na visokošolskem zavodu sodeloval v postopku, o katerem se odloča v akreditacijskem, evalvacijskem ali habilitacijskem postopku, v tem postopku nima pravice sodelovati in glasovati.

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo uredi način svojega delovanja in odločanja s poslovnikom.

Strokovne, organizacijske in administrativne naloge za Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo opravlja organ v sestavi ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo. Posamezne naloge se lahko oddajo zunanjim izvajalcem.

51. člen

(senati sveta)

Za vodenje in odločanje v akreditacijskih, evalvacijskih in habilitacijskih postopkih Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo imenuje akreditacijski, evalvacijski in habilitacijski senat.

Akreditacijski senat:

- daje strokovno mnenje o izpolnjevanju pogojev za ustanovitev oziroma preoblikovanje visokošolskega zavoda,

- daje soglasje k študijskim programom in spremembam njihovih obveznih sestavin,

– najmanj vsakih sedem let daje ponovno soglasje k študijskim programom, pri čemer upošteva ugotovitve iz samoevalvacijskih in zunanjih evalvacijskih poročil.

Evalvacijski senat:

– zbira in analizira poročila o samoevalvacijah ter zunanjih evalvacijah,

– vodi zunanje evalvacijske postopke in zanje pripravlja strokovne podlage,

– imenuje komisije za zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela

– usmerja zunanje evalvacijske postopke, o njih poroča ter spodbuja samoevalvacije visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol.

Habilitacijski senat:

– daje mnenje k merilom visokošolskih zavodov za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev in znanstvenih delavcev,

– oblikuje habilitacijsko komisijo za tiste posameznike, ki za to zaprosijo,

– izdaja odločbe o izvolitvi v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev,

– samostojnim visokošolskim zavodom daje soglasja k izvolitvi v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev.

Senat mora biti sestavljen tako, da so v njem zastopana vsa študijska področja.

Senati imajo po devet članov, med njimi je en predstavnik zaposlenih ali delodajalcev in en predstavnik študentov. Predsednika senata in najmanj štiri člane imenuje Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo izmed svojih članov, druge pa izmed zunanjih strokovnjakov. Posamezni strokovnjak je lahko sočasno član le v enem senatu. Člani senatov se imenujejo za šest let, predstavniki študentov pa za dve leti.

V akreditacijski senat ne smejo biti imenovani rektorji in prorektorji univerz, dekani, prodekani in direktorji članic univerz oziroma samostojnih visokošolskih zavodov ali drugih organizacij z dejavnostjo visokošolskega izobraževanja.

V evalvacijski senat ne smejo biti imenovani rektorji in prorektorji univerz, dekani, prodekani in direktorji članic univerz oziroma samostojnih visokošolskih zavodov ali drugih organizacij z dejavnostjo visokošolskega izobraževanja in ravnatelj oziroma direktorji višjih strokovnih šol.

V habilitacijski senat ne smejo biti imenovani rektorji in prorektorji univerz oziroma dekani samostojnih visokošolskih zavodov ali direktorji drugih organizacij z dejavnostjo visokošolskega izobraževanja.

Senati sprejemajo odločitve z večino glasov vseh članov.

Zoper odločitve senatov je v 15 dneh od vročitve sklepa senata mogoč ugovor na Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo. Če ugovora ni, odločitev začne veljati naslednji dan po izteku roka za ugovor.

Akreditacijski, evalvacijski in habilitacijski senat podrobneje uredijo način svojega delovanja s pravili o delovanju senata. Ta pravila morajo biti v skladu s poslovníkom Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo.

Za posamezne naloge senati lahko oblikujejo delovna telesa.

V.a JAVNA AGENCIJA

51.a člen
(črtan)

51.b člen
(črtan)

51.c člen
(črtan)

51.č člen
(črtan)

51.d člen
(črtan)

VI. VISOKOŠOLSKI UČITELJI, ZNANSTVENI DELAVCI IN VISOKOŠOLSKI SODELAVCI

52. člen
(učitelji)

Visokošolski učitelji so docent, izredni profesor in redni profesor ter lektor.

Visokošolski učitelji v visokošolskih strokovnih programih so tudi predavatelji in višji predavatelji.

Visokošolski učitelji so nosilci izobraževalnega, umetniškega in raziskovalnega programa. Pri svojem delu sledijo in prispevajo k razvoju znanosti, umetnosti in stroke na področju, za katerega so izvoljeni, samostojno razvijajo določeno področje znanosti, umetnosti oziroma stroke in skrbijo za prenos tega znanja.

53. člen
(znanstveni delavci)

Znanstveni delavci so znanstveni sodelavec, višji znanstveni sodelavec in znanstveni svetnik.

Znanstveni delavci izvajajo znanstveno-raziskovalni program.

54. člen
(visokošolski sodelavci)

Visokošolski sodelavci so: asistent, bibliotekar, strokovni svetnik, višji strokovni sodelavec, strokovni sodelavec in učitelj veščin.

Visokošolski sodelavci sodelujejo pri izvajanju izobraževalnega, znanstveno-raziskovalnega in umetniškega dela.

55. člen
(pogoji za izvolitev)

V naziv docent, izredni profesor in redni profesor je lahko izvoljen, kdor ima doktorat znanosti in preverjene pedagoške sposobnosti.

V naziv znanstvenega delavca je lahko izvoljen, kdor ima doktorat znanosti. Znanstveni delavec je lahko izvoljen še v naziv visokošolskega učitelja, če ima preverjene pedagoške sposobnosti.

V naziv visokošolskega učitelja umetniških disciplin je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje, ima priznana umetniška dela in preverjene pedagoške sposobnosti.

V naziv višjega predavatelja je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje in ima preverjene pedagoške sposobnosti.

V naziv predavatelja ali lektorja je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje in ima preverjene pedagoške sposobnosti.

V naziv visokošolskega sodelavca je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje.

Visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci morajo poleg pogojev iz prvega do šestega odstavka tega člena izpolnjevati tudi pogoje, določene v skladu z merili za izvolitev v naziv.

Merila za izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev določi senat

visokošolskega zavoda v skladu z zakonom. Za visokošolske zavode, ki so članice univerze, merila določi senat univerze.

Merila iz prejšnjega odstavka morajo biti mednarodno primerljiva in se javno objavijo.

56. člen

(postopek za izvolitev)

Docente, izredne profesorje, višje predavatelje, predavatelje, lektorje, znanstvene sodelavce in višje znanstvene sodelavce voli za pet let senat fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole.

Redne profesorje in znanstvene svetnike voli senat univerze za neomejeno dobo.

Redne profesorje in znanstvene svetnike visokošolskega zavoda, ki ni članica univerze, voli senat visokošolskega zavoda. Pred izvolitvijo v naziv si mora pridobiti soglasje Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo.

Visokošolske sodelavce voli senat fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole za dobo, določeno s statutom.

Pred prvo izvolitvijo v naziv ali pred izvolitvijo v višji naziv si mora senat članice univerze pridobiti soglasje senata univerze. Senat visokošolskega zavoda, ki ni članica univerze, pa si mora za izvolitev v naziv pridobiti soglasje Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo.

Upokojeni visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci obdržijo naziv, ki so ga imeli ob upokojitvi.

57. člen

(podrobnejši postopek za izvolitev)

Postopek za izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev se v skladu z zakonom in merili za izvolitev podrobneje uredi v statutu visokošolskega zavoda.

58. člen

(odvzem naziva)

Če visokošolski učitelj, znanstveni delavec ali visokošolski sodelavec ne izpolnjuje znanstvenih in pedagoških obveznosti ali za izvolitev v naziv določenih pogojev, senat, pristojen za izvolitev, prične postopek za odvzem naziva.

V postopku za odvzem naziva se primerno uporabljajo določbe postopka za izvolitev v naziv. Visokošolskemu učitelju, znanstvenemu delavcu ali visokošolskemu sodelavcu je treba omogočiti, da pojasni svoje stališče.

59. člen

(sodno varstvo pravic)

Zoper odločbo, izdano v postopku za izvolitev v naziv oziroma v postopku za odvzem naziva, se lahko sproži upravni spor.

60. člen

(delovna mesta)

Delovna mesta visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev se javno razpisujejo in zasedejo v rokih in na način, kot to določa statut visokošolskega zavoda.

61. člen

(zasebni visokošolski učitelji)

Visokošolski zavod lahko izvajanje posameznih delov predmeta oziroma predmetnega področja prepusti zasebnemu visokošolskemu učitelju.

Zasebni visokošolski učitelj je, kdor je izvoljen v naziv visokošolskega učitelja in je vpisan v razvid zasebnih visokošolskih učiteljev, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

Minister, pristojen za visoko šolstvo, predpiše postopek vpisa in izbriša iz razvida.

62. člen

(gostujoči visokošolski učitelji)

Visokošolski zavodi lahko za določen čas povabijo k sodelovanju za izvajanje posameznih delov predmeta oziroma predmetnega področja priznane učitelje, znanstvenike, strokovnjake in umetnike, ne glede na pogoje, ki so določeni za izvolitev v naziv.

63. člen

(delovna in pedagoška obveznost)

Neposredna pedagoška obveznost v času organiziranega študijskega procesa v visokošolskem izobraževanju, ki se izvaja kot javna služba, znaša:

– za docenta, izrednega in rednega profesorja šest ur tedensko,

– za višjega predavatelja, predavatelja in lektorja devet ur tedensko,

– za asistenta deset ur tedensko.

Oblike neposredne tedenske pedagoške obveznosti določi rektor univerze oziroma dekan samostojnega visokošolskega zavoda s posebnim predpisom in si k njemu pridobi soglasje ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

Če z neposredno tedensko pedagoško obveznostjo, določeno v prejšnjih odstavkih, ni mogoče izvesti študijskih programov, lahko pristojni organ visokošolskega zavoda visokošolskemu učitelju oziroma sodelavcu določi dodatno tedensko pedagoško obveznost, in sicer največ:

– dve uri docentu, izrednemu in rednemu profesorju,

– tri ure višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju,

– štiri ure asistentu.

Neposredno tedensko pedagoško obveznost in največ štiri ure dodatne tedenske pedagoške obveznosti za druge visokošolske sodelavce določi rektor univerze oziroma dekan samostojnega visokošolskega zavoda s posebnim predpisom.

Dodatna tedenska pedagoška obveznost se obračuna enako kot neposredna pedagoška obveznost.

Glede na število študentov v skupini pri predmetu se docentu, izrednemu profesorju, rednemu profesorju, višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju neposredna tedenska pedagoška obveznost lahko zmanjša za največ dve uri.

Docentu, izrednemu profesorju, rednemu profesorju, višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju, ki opravljajo za delodajalca tudi raziskovalno in razvojno delo, se lahko neposredna tedenska pedagoška obveznost iz prejšnjih odstavkov sorazmerno zmanjša.

Merila za zmanjšanje neposredne pedagoške obveznosti določijo rektorji univerz in dekani samostojnih visokošolskih zavodov, jih med seboj uskladijo ter pošljejo reprezentativnim sindikatom, ki lahko v 15 dneh po prejemu nanje podajo mnenje. K merilom morajo rektorji univerz in dekani samostojnih visokošolskih zavodov pridobiti soglasje ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

Docent, izredni profesor, redni profesor, višji predavatelj, predavatelj, lektor, asistent in drugi visokošolski sodelavci lahko, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma na teden opravljajo pedagoško, znanstveno-raziskovalno, umetniško ali strokovno delo še največ 20% polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu.

Če so bile izkoriščene vse možnosti za sklenitev pogodbe o zaposlitvi in je treba zagotoviti nemoteno izvajanje pedagoške dejavnosti, lahko visokošolski zavod sklene pogodbo o delu v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja obligacijska razmerja, vendar ne več kot v obsegu ene tretjine s tem zakonom določene pedagoške obveznosti in

največ za obdobje deset mesecev v študijskem letu. Kdor ima sklenjeno delovno razmerje na področju visokošolskega izobraževanja v skladu s tem zakonom, mora pred sklenitvijo pogodbe o delu, predložiti soglasje delodajalca.

64. člen
(sobotno leto)

Visokošolski učitelj ima v šestih letih opravljanja dela pravico do poglobljenega izpopolnjevanja na področju raziskovalne dejavnosti v skupnem trajanju največ dvanajst mesecev.

Visokošolskemu učitelju se v primeru iz prejšnjega odstavka pedagoška obveznost prerazporedi, vendar se ne sme povečati za več kot eno tretjino.

VII. ŠTUDENTI

65. člen
(študenti)

Študent je oseba, ki se vpiše na visokošolski zavod na podlagi razpisa za vpis in se izobražuje po dodiplomskem ali podiplomskem študijskem programu.

Status študenta se izkazuje s študentsko izkaznico.

66. člen
(pravice in dolžnosti študentov)

Študenti imajo pravico do vpisa in izobraževanja pod enakimi, z zakonom, statutom in študijskim programom določenimi pogoji. Pri tem:

- se ob rednem napredovanju izobražujejo in dokončajo študij pod pogoji, ki so veljali ob vpisu,
- lahko enkrat v času študija ponavljajo letnik ali spremenijo študijski program ali smer zaradi neizpolnitve obveznosti v prejšnji smeri ali študijskem programu,
- se lahko izobražujejo po več študijskih programih (vzporedno izobraževanje), po interdisciplinarnih ali po individualnih študijskih programih, ki jih izvaja eden ali več visokošolskih zavodov,
- lahko napredujejo in dokončajo študij v krajšem času, kot je predvideno s študijskim programom.

S statutom visokošolskega zavoda se podrobneje uredijo postopki in pravila, zlasti o:

- študijskem koledarju,
- vpisnih postopkih,
- izpitnem režimu,
- napredovanju, vključno s pogoji za hitrejšo napredovanje,
- dokončanju izobraževanja,
- prehodih med študijskimi programi,
- ponavljanju letnika oziroma pogojnem napredovanju,
- nadaljevanju študija po prekinitvi,
- vzporednem, interdisciplinarnem in individualnem študiju,
- priznavanju izpitov in drugih študijskih obveznostih, opravljenih na različnih visokošolskih zavodih.

S statutom se določijo tudi:

- vrste dokumentov, ki se študentom izdajajo na podlagi evidenc iz 81. člena tega zakona,
- postopek za uveljavljanje varstva pravic študentov,
- organi, pristojni za vodenje postopkov in odločanje,
- disciplinska odgovornost in pravice ter dolžnosti študentov v disciplinskem postopku in
- druga pravila, povezana s pravicami in dolžnostmi študentov.

67. člen
(souvpravljanje študentov)

Študenti imajo pravico preko svojih predstavnikov sodelovati pri delu in upravljanju visokošolskih zavodov v skladu s tem zakonom in statutom.

Predstavniki študentskega sveta so vabljeni na seje organov visokošolskega zavoda.

68. člen
(organiziranost študentov)

Študenti imajo avtonomno pravico do oblikovanja skupnosti študentov. Način uresničevanja te pravice se določi z zakonom.

69. člen
(druge pravice in ugodnosti študentov)

Študenti imajo ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali izredni, pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti ter pravic (na primer prehrana, prevozi, štipendiranje) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali prijavljeni kot iskalci zaposlitve.

Študenti, državljani Republike Slovenije, imajo možnost bivanja v študentskih domovih, drugih zavodih in pri pravnih osebah, registriranih za dejavnost študentskih domov, prek njih pa tudi pri zasebnikih, lastnikih sob, ki jih oddajajo v najem, državljani drugih držav pa pod pogoji, določenimi s posebnimi predpisi.

Študentje, državljani Republike Slovenije, ki se izobražujejo zunaj kraja stalnega prebivališča, imajo pravico do subvencioniranega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi.

70. člen
(prenehanje statusa študenta)

Status študenta preneha, če študent:

- diplomira,
- ne diplomira v dvanajstih mesecih po zaključku zadnjega semestra,
- se izpiše,
- se med študijem ne vpiše v naslednji letnik oziroma semester,
- je bil izključen,
- dokonča podiplomski študij,
- ne dokonča podiplomskega študija v ustreznem, s statutom predpisanem roku.

V primerih iz druge, četrte in sedme alineje prejšnjega odstavka se študentu iz upravičenih razlogov status študenta lahko tudi podaljša, vendar največ za eno leto.

Študentke matere, ki v času študija rodijo, imajo pravico do podaljšanja študentskega statusa za eno leto za vsakega živo rojenega otroka.

71. člen
(sodno varstvo pravic)

Zoper dokončno odločitev pristojnega organa visokošolskega zavoda o pridobitvi oziroma izgubi statusa študenta in o drugih zadevah v zvezi s študijem se lahko sproži upravni spor.

VIII. FINANCIRANJE

72. člen
(viri financiranja)

Visokošolski zavodi pridobivajo sredstva iz proračuna Republike Slovenije, šolnin in drugih prispevkov za študij, plačil za storitve, dotacij, dediščin in daril ter iz drugih virov. Sredstva iz prejšnjega odstavka se uporabljajo v skladu z namenom, za katerega so bila pridobljena.

73. člen
(financiranje javnih visokošolskih zavodov)

Univerzam in samostojnim visokošolskim zavodom, ki jih ustanovi Republika Slovenija, se zagotavljajo sredstva za:

– pedagoško in z njo povezano znanstvenoraziskovalno, umetniško in strokovno dejavnost ter knjižničarsko, informacijsko, organizacijsko, upravno in drugo infrastrukturno dejavnost (v nadaljnjem besedilu: študijska dejavnost),

– s študijem povezane interesne dejavnosti študentov, določene v letnem programu študentskega sveta univerze ali samostojnega visokošolskega zavoda in univerzitetni šport (v nadaljnjem besedilu: obštudijska dejavnost),

– investicije in investicijsko vzdrževanje ter

– razvojne in druge pomembne naloge, določene v pravilniku, ki ga sprejme minister, pristojen za visoko šolstvo.

Sredstva za študijsko dejavnost se za prvo in drugo stopnjo zagotovijo v državnem proračunu kot skupna sredstva za univerzo ali samostojni visokošolski zavod (integralno financiranje) ob upoštevanju študijskega področja ter števila vpisanih študentov in diplomantov rednega študija prve in druge stopnje.

Iz državnega proračuna se lahko sofinancira tudi študij po študijskih programih tretje stopnje.

Podrobnejše določbe o financiranju visokega šolstva se, v skladu s standardi iz nacionalnega programa, opredelijo v predpisu iz 75. člena tega zakona.

Sredstva za s študijem povezane interesne dejavnosti študentov se določijo ob upoštevanju števila vpisanih študentov in vrednosti točke za posameznega študenta, ki jo za vsako proračunsko leto s sklepom določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

V postopku priprave državnega proračuna univerze in samostojni visokošolski zavodi predložijo ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo, finančno ovrednoten letni program.

73.a člen

(financiranje dejavnosti zasebnih visokošolskih zavodov)

Republika Slovenija koncesioniranim samostojnim visokošolskim zavodom dodeljuje sredstva za študijsko in obštudijsko dejavnost.

Republika Slovenija lahko visokošolskim zavodom iz prejšnjega odstavka in zasebnim samostojnim visokošolskim zavodom, ki izvajajo javnoveljavne študijske programe, prek javnih razpisov dodeljuje sredstva za razvojne naloge.

73.b člen

(subvencioniranje bivanja študentov)

Republika Slovenija subvencionira bivanje študentov v javnih in zasebnih zavodih, pri drugih pravnih osebah, registriranih za dejavnost študentskih domov, prek njih pa tudi pri zasebnikih, lastnikih sob.

Pri subvencioniranju bivanja študentov, državljanov Republike Slovenije, se upošteva učna oziroma študijska uspešnost, materialni položaj, oddaljenost stalnega prebivališča od kraja študija ter socialne in zdravstvene razmere študenta.

Podrobnejše določbe o subvencioniranju po prejšnjih dveh odstavkih predpiše minister, pristojen za visoko šolstvo.

73.c člen

(subvencioniranje prevozov študentov)

Republika Slovenija subvencionira prevoze študentov, ki se izobražujejo v oddaljenosti pet kilometrov ali več od kraja stalnega prebivališča, in sicer v višini največ 70% polne cene mesečne vozovnice, odvisno od socialnega položaja in oddaljenosti od kraja izobraževanja.

Minister, pristojen za visoko šolstvo, izda pravilnik, s katerim določi postopek in kriterije za subvencioniranje prevozov iz prejšnjega odstavka.

74. člen

(drugo financiranje)

Iz sredstev državnega proračuna se zagotavljajo tudi sredstva za:

– investicije in investicijsko vzdrževanje javnih študentskih domov,

– delovanje Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani,

– delovanje Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo,

– štipendije ali študijske pomoči tujcem in Slovencem brez slovenskega državljanstva,

– skrb za razvoj in učenje slovenščine, lahko pa tudi za druge namene, določene z zakonom ali drugim predpisom.

75. člen

(posebni predpis)

Financiranje po 73. in 73.a členu tega zakona se podrobneje uredi s posebnim predpisom, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije.

76. člen

(visokošolski skladi)

Visokošolski zavodi, ki so pravne osebe, lahko za upravljanje s sredstvi oblikujejo sklade.

Poslovanje skladov vodijo upravni odbori.

Število članov, sestavo upravnih odborov, trajanje mandata članov in delovanje skladov urejajo statuti.

77. člen

(šolnina in drugi prispevki)

Šolnina in drugi prispevki za študij po študijskih programih z javno veljavnostjo so prihodek visokošolskega zavoda in se določijo v skladu s predpisom ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

S predpisom iz prejšnjega odstavka se lahko določijo tudi prispevki za druge posamične storitve visokošolskega zavoda.

Državljanom Republike Slovenije in državljanom članic Evropske unije šolnine ni mogoče predpisati za izobraževanje v okviru dodiplomskih študijskih programov z javno veljavnostjo, ki se izvajajo kot javna služba, razen če njihovo izvajanje presega z nacionalnim programom visokega šolstva določene standarde.

78. člen

(razpolaganje s presežki)

Presežek prihodkov nad odhodki se uporablja za opravljanje in razvoj dejavnosti.

IX. NADZOR

79. člen

(nadzor)

Nadzor nad zakonitostjo dela in izpolnjevanjem pogojev za opravljanje visokošolske dejavnosti opravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, v skladu s posebnimi predpisi.

Kontrola nad namensko porabo sredstev za opravljanje javne službe se opravlja v skladu s posebnimi predpisi.

80. člen

(ocenjevanje kakovosti)

Kakovost visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega in umetniškega ter strokovnega dela ocenjujejo visokošolski zavodi (samoevalvacija) in evalvacijski senat Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo (zunanja evalvacija).

Ugotovitve iz samoevalvacijskih poročil in poročil o zunanjih evalvacijah se upoštevajo ob ponovni akreditaciji visokošolskih zavodov in njihovih študijskih programov.

Na podlagi ugotovitev evalvacijskega senata Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo ministrstvo, pristojno za

visoko šolstvo, visokošolskemu zavodu določi rok za odpravo morebitnih pomanjkljivosti. Če pomanjkljivosti v roku niso odpravljene, se, ne glede na rok iz 14. in 32. člena tega zakona, začne postopek za ponovno akreditacijo.

X. ZBIRANJE IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

81. člen

(seznam evidenc z osebnimi podatki študentov)

Visokošolski zavodi vodijo naslednje evidence z osebnimi podatki študentov:

1. evidenco prijavljenih za vpis in vpisanih študentov,
2. osebni karton, ki se vodi za vsakega študenta od vključitve v študij do končanja študija oziroma do izpisa,
3. zapisnik o izpitu, s katerim se evidentira prijava k izpitu, potek izpita in dosežena ocena,
4. evidenco izdanih dokumentov o končanem dodiplomskem in podiplomskem izobraževanju.

Evidence iz 1., 2. in 4. točke prejšnjega odstavka obsegajo: ime in priimek študenta (za študentke tudi dekliški priimek), spol, datum, kraj in občino rojstva, državo rojstva, stalno in začasno bivališče, enotno matično številko občana, državljanstvo, predhodno pridobljeno izobrazbo, način študija ter druge podatke po posebnih predpisih. Evidenca iz 2. točke obsega še podatke o opravljenih izpitih, o napredovanju in dokončanju študija.

Evidenca iz 3. točke prvega odstavka tega člena obsega: ime in priimek študenta (za študentke tudi dekliški priimek), spol, enotno matično številko občana, način študija, letnik študija in študijsko leto prvega vpisa, datum izpita, podatke o tem, ali izpit opravlja prvič ali ga ponavlja, ter oceno, doseženo pri izpitu.

81.a člen

(seznam evidenc z osebnimi podatki zaposlenih)

Visokošolski zavodi vodijo naslednje evidence z osebnimi podatki zaposlenih:

1. evidenco o zaposlenih delavcih,
2. evidenco o plačah.

V evidenco o zaposlenih delavcih se vpisujejo podatki za vsakega delavca, ki je v delovnem razmerju. Voditi se začne z dnem, ko delavec sklene delovno razmerje, neha pa z dnem, ko mu delovno razmerje preneha. Delavec mora vsako spremembo podatkov, ki so bili vpisani v evidenco na podlagi njegove izjave ali osebnih listin, v 15 dneh po nastanku spremembo prijaviti delodajalcu, če ta ni bil o njej kako drugače neposredno obveščen.

Evidenca o plačah se za posameznega delavca začne voditi z dnem, ko sklene delovno razmerje, neha pa z dnem, ko mu delovno razmerje preneha.

Evidenca iz 1. in 2. točke prvega odstavka tega člena vsebujejo: ime in priimek delavca (za delavke tudi dekliški priimek), spol, datum, kraj in občino rojstva, stalno in začasno bivališče ter drugi kraj, iz katerega delavec prihaja na delo, enotno matično številko občana, davčno številko delavca, kraj dela, poklic, izobrazbo, strokovno usposobljenost za opravljanje določenih del oziroma nalog, vlogo za izvolitev v naziv visokošolskega učitelja ali visokošolskega sodelavca, sklep senata o imenovanju komisije za izvolitev v naziv, poročilo komisije, soglasje senata, sklep o izvolitvi, doba izvolitve, habilitacijsko področje, delovno mesto, opis del in nalog ter odgovornosti, delovni čas delavca v urah na teden, ali je zaposlen za določen ali za nedoločen čas, ali je zaposlen s krajšim delovnim časom, ali je invalid ali upokojenec, ime drugega delodajalca, pri katerem je zaposlen, datum sklenitve delovnega razmerja, soglasje delodajalca,

datum prenehanja delovnega razmerja, razlog prenehanja delovnega razmerja.

Evidenca iz 2. točke prvega odstavka tega člena vsebuje še podatke o delavčevem delovnem času in njegovi izrabi, tedensko pedagoško obveznost, opravljenih delovnih urah po mesecih, letnem dopustu in njegovi izrabi, odsotnosti zaradi strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja, odsotnosti zaradi začasne nezmožnosti ali zadržanosti od dela, za katere se prejema nadomestilo plače, ure na delu, daljšem od polnega delovnega časa, podatke o delovni ter zavarovalni dobi, poprejšnje soglasje za dopolnilno delo, soglasje za sklenitev pogodbe o delu, podatke o določitvi plače oziroma honorarja, o bruto plači oziroma honorarju, o izplačani plači (osnovna plača, delovna uspešnost, drugo) oziroma honorarju, o izplačanih osebnih prejemkih po namenih (solidarnostna pomoč, odpravnina, jubilejna nagrada, regres za letni dopust), o izplačanih nadomestilih plače po namenih, uresničenih v breme drugih organizacij ali organov, datum zadnjega napredovanja, število napredovanj.

82. člen

(uporaba evidenc z osebnimi podatki študentov)

Osebni podatki študentov iz evidenc iz 81. člena tega zakona se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in posredujejo za potrebe visokošolske dejavnosti visokošolskih zavodov, za potrebe državnih organov, organov lokalne skupnosti, nosilcev javnega pooblastila in študentskih organizacij, povezane z uresničevanjem pravic študentov po posebnih predpisih.

Pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta študenta ni razvidna.

82.a člen

(uporaba evidenc z osebnimi podatki zaposlenih)

Osebni podatki zaposlenih iz evidenc iz 81.a člena tega zakona se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in posredujejo za potrebe visokošolske dejavnosti visokošolskih zavodov, za potrebe državnih organov ali nosilcev javnih pooblastil, povezane z uresničevanjem sistema plač v javnem sektorju, ter ugotavljanjem izpolnjevanja kadrovskih pogojev.

83. člen

(shranjevanje evidenc)

Evidence iz 81. in 81.a člena tega zakona se trajno hranijo v skladu s posebnimi predpisi, razen evidence prijavljenih za vpis, ki se hrani do vpisa oziroma do izteka pritožbenih postopkov.

84. člen

(dokumentacija)

Določila v zvezi z vodenjem, uporabo in shranjevanjem osebnih podatkov iz evidenc po tem zakonu se uporabljajo tudi za dokumentacijo, na podlagi katere so bili zbrani osebni podatki. Dokumenti o predhodni izobrazbi se po končanem vpisnem postopku vrnejo študentu.

Zakon o visokem šolstvu – ZViS (Uradni list RS, št. 67/93) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

85. člen

(prevzem ustanoviteljstva)

Z dnem uveljavitve tega zakona postane ustanovitelj Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru, ki nadaljujeta delo kot javna visokošolska zavoda, Republika Slovenija.

Fakultete, umetniške akademije, višje in visoke šole, združene v Univerzo v Ljubljani oziroma v Univerzo v Mariboru, postanejo z dnem uveljavitve tega zakona članice Univerze v Ljubljani oziroma Univerze v Mariboru.

86. člen

(akt o preoblikovanju univerz)

Državni zbor sprejme akt o preoblikovanju univerz najkasneje v dveh letih po uveljavitvi tega zakona. Z dnem uveljavitve tega akta prenehajo veljati ustanovitveni akti članic univerz, razen če z aktom o preoblikovanju ni drugače določeno.

87. člen

(organi)

Do izvolitve novih organov visokošolskih zavodov na podlagi statutom, sprejetih po tem zakonu, delujejo organi, določeni z veljavnimi statuti.

88. člen

(uskladitev statutom in študijskih programov)

Do sprejema statutom univerz v skladu s tem zakonom se uporabljajo veljavni statuti univerz in njihovih članic, če niso v nasprotju z zakonom.

Visokošolski zavodi, preoblikovani v skladu s tem zakonom, uskladijo svoje statute s tem zakonom in aktom o preoblikovanju v šestih mesecih po sprejemu akta o preoblikovanju.

Statute iz prejšnjega odstavka sprejme svet visokošolskega zavoda z večino glasov vseh članov sveta.

Visokošolski zavodi uskladijo študijske programe s tem zakonom najkasneje v dveh letih po njegovi uveljavitvi.

Študenti, vpisani v programe iz prejšnjega odstavka, lahko dokončajo študij pod pogoji, ki so veljali ob vpisu, vendar najkasneje v roku, določenem za izvedbo študijskega programa, podaljšanem za dve leti, študij po višješolskih študijskih programih pa do izteka študijskega leta 2001/2002.

89. člen

(premoženje)

Z dnem uveljavitve tega zakona upravljanje z nepremičninami, pridobljenimi za opravljanje visokošolske dejavnosti, prevzame univerza.

Popis premoženja, ki ga visokošolski zavod uporablja za opravljanje visokošolske dejavnosti, se opravi na podlagi bilance stanja na dan 31. 3. 1991.

90. člen

(sprememba imen)

Zavodi oziroma organizacije, ki uporabljajo imena iz 18. člena tega zakona, pa ne izpolnjujejo pogojev za opravljanje visokošolske dejavnosti po tem zakonu, morajo v enem letu po njegovi uveljavitvi prilagoditi oziroma spremeniti svoje ime.

91. člen

(uveljavitev mature)

Določba 38. člena tega zakona začne veljati za generacijo, ki bo končala izobraževanje po programih srednjega izobraževanja v šolskem letu 1994/95.

Ne glede na določbo 38. člena tega zakona se za dijake, ki bodo opravljali maturo v letih 1995–1997 pri pogojih za vpis v visokošolski študij lahko s študijskim programom določijo predmeti izbirnega dela mature.

Osebe, ki so dokončale srednje izobraževanje do 1. junija 1995, se lahko vpišejo v prvi letnik visokošolskega študija pod pogoji, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

92. člen

(razpis za vpis)

Do izdaje predpisa iz šestega odstavka 40. člena tega zakona se uporabljajo določbe Pravilnika o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v usmerjenem izobraževanju (Uradni list RS, št. 9/91, 7/92 in 11/93).

93. člen

(črtan)

94. člen

(rok za ustanovitev Sveta za visoko šolstvo Republike Slovenije in komisije za kvaliteto)

Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije se ustanovi najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Merila iz 2., 4. in 5. točke 49. člena tega zakona Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije določi najkasneje v šestih mesecih po ustanovitvi.

Komisija za kvaliteto visokega šolstva se ustanovi najkasneje eno leto po uveljavitvi tega zakona.

95. člen

(veljavnost nazivov)

Visokošolski učitelji, znanstveni delavci in sodelavci, ki so si pridobili naziv pred uveljavitvijo tega zakona, obdržijo naziv do izteka izvolitvene dobe.

Pravico do uporabe naziva imajo tudi upokojeni visokošolski učitelji, znanstveni delavci in sodelavci, ki so si naziv pridobili pred uveljavitvijo tega zakona.

96. člen

(črtan)

97. člen

(rok za sprejem podzakonskih aktov)

Predpise iz 7., 16., 40., 61., 69. in 77. člena tega zakona minister, pristojen za visoko šolstvo, izda v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

98. člen

(uskladitev evidenc)

Vodenje in varstvo evidenc z osebni podatki študentov morajo visokošolski zavodi uskladiti z določbami tega zakona najkasneje v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

99. člen

(prenehanje veljavnosti ZUI)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati določbe Zakona o usmerjenem izobraževanju (Uradni list SRS, št. 11/80, 6/83, 25/89 in 35/89), ki se nanašajo na visoko šolstvo.

100. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZVIS-A (Uradni list RS, št. 99/99) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

31. člen

Univerze in samostojni visokošolski zavodi uskladijo svoje statute z določili tega zakona najkasneje v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

32. člen

Državni zbor sprejme akt o preoblikovanju univerz najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

33. člen

Minister, pristojen za visoko šolstvo, sprejme obrazca iz 12. in 26. člena ter predpis iz zadnjega odstavka 25. člena tega zakona najkasneje v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

34. člen

Določbe o poklicni maturi iz 13. in 15. člena tega zakona začnejo veljati za generacijo, ki bo končala izobraževanje po programih za pridobitev srednje strokovne izobrazbe v šolskem letu 2001/2002.

35. člen

Vlada Republike Slovenije sprejme posebni predpis iz 27. člena tega zakona najkasneje v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

36. člen

Do uveljavitve predpisov iz zadnjega odstavka 25. člena in 27. člena tega zakona se javna služba v visokem šolstvu financira v skladu s 64. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 12/91-I) in sklepom o normativih in standardih za opravljanje izobraževalne dejavnosti v višjem in visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 39/92).

37. člen

Do uveljavitve predpisa iz 27. člena tega zakona si mora visokošolski zavod k sistemizaciji delovnih mest pridobiti soglasje ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

38. člen

Prenos lastninske pravice za premoženje iz 4. člena tega zakona in druga premoženjsko-pravna razmerja v zvezi s tem ter vknjižba lastninske pravice v zemljiško knjigo po uradni dolžnosti se uredi v treh letih po uveljavitvi tega zakona s pogodbo med državo Republiko Slovenijo in univerzami ter samostojnimi visokošolskimi zavodi, po stanju na dan 1. 3. 2000.

39. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona Republika Slovenija postane ustanoviteljica študentskih domov, ki so na ta dan opravljali javno službo.

Akt o ustanovitvi študentskega doma, ki se ustanovi kot članica univerze, sprejme Državni zbor Republike Slovenije, če se ustanovi kot samostojni javni zavod, pa Vlada Republike Slovenije v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

40. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, določbe iz 2. in 28. člena o položaju državljanov članic Evropske unije pa z dnem, ko bo Republika Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije.

Zakon o dopolnitvi Zakona o visokem šolstvu – ZViS-B (Uradni list RS, št. 64/01) vsebuje naslednjo končno določbo:

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZViS-C (Uradni list RS, št. 100/03) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

9. člen

Rektorji univerz oziroma dekani samostojnih visokošolskih zavodov si k posebnemu predpisu iz drugega odstavka 63. člena zakona pridobijo soglasje ministra, pristojnega za visoko šolstvo, najpozneje do 31. 12. 2003, k usklajenim merilom iz osmega odstavka 63. člena zakona pa najpozneje v 60 dneh po uveljavitvi tega zakona.

Minister, pristojen za visoko šolstvo, izda pravilnik iz 73.c člena zakona v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona.

10. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZViS-D (Uradni list RS, št. 63/04) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

43. člen

Predpise iz 7.a, 8., 16., 32.a in 73. člena zakona izda minister, pristojen za visoko šolstvo, v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

44. člen

Državni zbor sprejme akte o preoblikovanju univerz najpozneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

45. člen

Visokošolski zavodi uskladijo svoje statute s tem zakonom v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Do izvolitve senatov univerz in samostojnih visokošolskih zavodov na podlagi statutov, usklajenih s tem zakonom, opravljajo njihove naloge senati, izvoljeni v skladu z veljavnimi statuti.

46. člen

Vlada Republike Slovenije imenuje Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo najpozneje do 31. 12. 2004. Pri prvem imenovanju je polovica članov imenovana za tri leta.

Do imenovanja Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo opravlja njegove naloge Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije.

Prva merila iz spremenjenega 49. člena zakona sprejme Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Akreditacijski postopki, začetni pred uveljavitvijo novih meril, se nadaljujejo in končajo po novih merilih.

47. člen

Akt o ustanovitvi javne agencije iz 51.a člena zakona sprejme Vlada Republike Slovenije najpozneje do 31. 12. 2005.

Do začetka dela javne agencije iz prejšnjega odstavka opravlja strokovno-tehnične naloge za Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

Svet za evalvacijo visokega šolstva mora biti oblikovan v treh mesecih po uveljavitvi akta o ustanovitvi javne agencije.

Do oblikovanja Sveta za evalvacijo visokega šolstva opravlja njegove naloge Nacionalna komisija za kvaliteto

visokega šolstva. Ta komisija sprejme prva merila za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

48. člen

Visokošolski zavodi uvajajo študijske programe za pridobitev izobrazbe in študijske programe za izpopolnjevanje po tem zakonu postopoma, najpozneje pa v študijskem letu 2009/10. Ob uvedbi študijskih programov po tem zakonu razpis za vpis v dosedanje študijske programe ni več mogoč.

Študenti, ki se vpišejo v visoko šolstvo pred uvedbo novih študijskih programov za pridobitev izobrazbe, se izobražujejo in končajo izobraževanje pod pogoji, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.

Študenti iz prejšnjega odstavka, ki imajo pravico do ponavljanja in zaradi postopnega uvajanja novih študijskih programov ne morejo ponavljati letnika po študijskih programih, v katere so se vpisali, nadaljujejo in končajo študij po novih študijskih programih.

Spremenjena določba tretjega odstavka 40. člena zakona se začne uporabljati za razpisa za vpis v študijsko leto 2005/06.

49. člen

Za diplomante dosedanjih študijskih programov za pridobitev univerzitetne izobrazbe se pri vpisu v nove dveletne magistrske študijske programe z istega ali sorodnega strokovnega področja praviloma priznajo študijske obveznosti v obsegu 60 kreditnih točk. Število priznanih kreditnih točk ne sme preseči števila 60. Za diplomante dosedanjih študijskih programov za pridobitev univerzitetne izobrazbe, ki izobražujejo za poklice, urejene z direktivami Evropske unije in ovrednotene s 300 kreditnimi točkami ali več, se pri vpisu v doktorske študijske programe uporablja določba druge alinee četrtega odstavka 38.a člena zakona.

Za diplomante dosedanjih študijskih programov za pridobitev specializacije, če njihov skupni študij ni trajal najmanj pet let, se pri vpisu v študijske programe tretje stopnje uporablja določba tretje alinee četrtega odstavka 38.a člena zakona ali se zanje določijo dodatne študijske obveznosti v obsegu 60 kreditnih točk.

Diplomantom dosedanjih študijskih programov za pridobitev magisterija se v doktorskem študijskem programu priznajo študijske obveznosti v obsegu 60 kreditnih točk.

50. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZVIS-E (Uradni list RS, št. 94/06) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

13. člen

Predsednik in člani Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo, ki svojo funkcijo opravljajo na dan uveljavitve tega zakona, jo opravljajo do izteka mandata. Vlada Republike Slovenije imenuje dodatne člane v skladu s 6. členom tega zakona najpozneje v dveh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Vlada Republike Slovenije uskladi Uredbo o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/03, 45/04, 138/04, 52/05, 82/05 in 17/06) s sedmim odstavkom 50. člena zakona najpozneje v dveh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo imenuje senate iz 7. člena tega zakona najpozneje v treh mesecih po njegovi uveljavitvi.

Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo uskladi svoj poslovnik z določbami tega zakona, njegovi senati pa sprejmejo pravila o delovanju najpozneje v štirih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Do uveljavitve meril iz druge in tretje alinee tretjega odstavka 49. člena zakona se uporabljajo Merila za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela (Uradni list RS, št. 124/04).

Do sprejetja poslovnika in pravil iz prejšnjih odstavkov vodi evalvacijske postopke Nacionalna komisija za kvaliteto visokega šolstva.

Sredstva za delo Nacionalne komisije za kvaliteto visokega šolstva se zagotavljajo iz državnega proračuna.

Organizacijske in administrativne storitve, potrebne za delo Nacionalne komisije za kvaliteto visokega šolstva, opravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

14. člen

Merila iz osmega odstavka 55. člena zakona visokošolski zavodi uskladijo z 9. členom tega zakona najpozneje v treh mesecih po njegovi uveljavitvi.

15. člen

V Republiki Sloveniji:

– raven izobrazbe, pridobljena po študijskih programih za pridobitev višje izobrazbe, sprejetih pred 1. 1. 1994, in raven izobrazbe, pridobljena po študijskih programih za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, sprejetih pred 11. 6. 2004 (v nadaljnjem besedilu: dosedanje študijski programi), ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po visokošolskih strokovnih študijskih programih prve stopnje iz 33. člena zakona;

– raven izobrazbe, pridobljena po dosedanjih študijskih programih za pridobitev univerzitetne izobrazbe ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po študijskih programih druge stopnje iz 33. člena zakona;

– raven izobrazbe, pridobljena po dosedanjih študijskih programih za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, skupaj s končanim študijskim programom za pridobitev specializacije, ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po študijskih programih druge stopnje iz 33. člena zakona;

– raven izobrazbe, pridobljena po dosedanjih študijskih programih za pridobitev magisterija znanosti in raven izobrazbe, pridobljena po dosedanjih študijskih programih za pridobitev univerzitetne izobrazbe, skupaj s končanim študijskim programom za pridobitev specializacije ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po študijskih programih tretje stopnje iz 33. člena zakona;

– raven izobrazbe, pridobljena po dosedanjih študijskih programih za pridobitev doktorata znanosti ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po doktorskih študijskih programih tretje stopnje iz 33. člena zakona.

Podrobnejše določbe o razvrstitvi ravni izobrazbe sprejme Vlada Republike Slovenije v predpisu o uvedbi in uporabi klasifikacije izobraževanja in usposabljanja v Republiki Sloveniji.

16. člen

Ne glede na določbe 15. člena tega zakona diplomanti dosedanjih študijskih programov nadaljujejo študij po študijskih programih iz 33. člena zakona pod pogoji, ki se ob smiselni uporabi 38.a člena zakona in v skladu z merili za prehode določijo s študijskim programom. Pri določanju pogojev za prehod iz dosedanjih študijskih programov v nove študijske programe so visokošolski zavodi samostojni. Pri tem se

– določbe prvega, drugega in tretjega odstavka 38.a člena zakona uporabljajo tudi za tiste, ki so končali študijski program za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, sprejet od 1. 1. 1994 do 11. 6. 2004;

– diplomantom dosedanjih študijskih programov za pridobitev specializacije, ki so pred tem končali visokošolski strokovni program, za vpis v študijske programe tretje stopnje določijo študijske obveznosti v obsegu od 30 do 60 kreditnih točk;

– diplomantom dosedanjih študijskih programov za pridobitev magisterija znanosti oziroma specializacije po končanem študijskem programu za pridobitev univerzitetne izobrazbe v doktorskem študijskem programu tretje stopnje priznajo študijske obveznosti v obsegu najmanj 60 kreditnih točk.

Ne glede na četrty odstavek 38.a člena zakona se v doktorski študijski program lahko vpiše, kdor je končal dosedanj študijski program za pridobitev univerzitetne izobrazbe.

17. člen

Vlada Republike Slovenije uskladi posebni predpis iz 75. člena zakona z 10. členom tega zakona najpozneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Do začetka financiranja po predpisu iz prejšnjega odstavka se uporabljata Uredba o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov, članic univerz, od leta 2004 do leta 2008 (Uradni list RS, št. 134/03, 72/04 in 4/06) in Sklep o sofinanciranju podiplomskega študija (Uradni list RS, št. 77/04).

18. člen

Visokošolski zavodi morajo študijske programe, sprejete od 11. junija 2004 do uveljavitve tega zakona, uskladiti s tem zakonom najpozneje v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

19. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona se črtata 47. in 49. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 63/04).

20. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

5080. Zakon o volilni kampanji (uradno prečiščeno besedilo) (ZVoIK-UPB1)

Na podlagi 153. člena Poslovnika državnega zbora je Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 3. novembra 2006 potrdil uradno prečiščeno besedilo Zakona o volilni kampanji, ki obsega:

– Zakon o volilni kampanji – ZVoIK (Uradni list RS, št. 62/94 z dne 7. 10. 1994),

– Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o volilni kampanji – ZVoIK-A (Uradni list RS, št. 17/97 z dne 28. 3. 1997) in

– Zakon o spremembi Zakona o volilni kampanji – ZVoIK-B (Uradni list RS, št. 103/06 z dne 6. 10. 2006).

Št. 004-01/92-8/34

Ljubljana, dne 3. novembra 2006

EPA 1101-IV

Podpredsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
mag. Vasja Klavora l.r.

Z A K O N **O VOLILNI KAMPANJI** **uradno prečiščeno besedilo** **(ZVoIK-UPB1)**

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon ureja vprašanja volilne kampanje za volitve poslancev državnega zbora, predsednika republike in članov občinskih svetov ter županov.

Volilna kampanja so po tem zakonu vsa politično propagandna sporočila in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivcev pri glasovanju o kandidatih za poslance državnega zbora, za predsednika republike in za člane občinskih svetov ter župane in med katere sodijo zlasti:

- volilna propaganda v javnih glasilih in drugih sredstvih javnega obveščanja,
- plakatiranje in
- predvolilni shodi.

2. člen

Volilna kampanja se lahko začne najprej 30 dni pred dnevom glasovanja, končati pa se mora najkasneje 24 ur pred dnevom glasovanja.

Volilno kampanjo lahko organizirajo sami kandidati, predlagatelji kandidatov ali list kandidatov oziroma politične stranke ali drugi organizatorji volilne kampanje (v nadaljnjem besedilu organizatorji volilne kampanje).

Za zakonitost izvajanja volilne kampanje je odgovoren organizator volilne kampanje. Organizator volilne kampanje je odgovoren tudi za tista dejanja volilne kampanje, za katera pooblasti druge izvajalce.

Tuje pravne oziroma fizične osebe ne smejo organizirati volilne kampanje.

V Republiki Sloveniji ni dovoljeno izvajati volilne kampanje za volitve v drugi državi.

2.a člen

Istoimenske liste kandidatov in posamezni kandidati za volitve poslancev državnega zbora ter kandidati za volitve predsednika republike imajo lahko samo enega organizatorja volilne kampanje.

Vsaka lista kandidatov in posamezni kandidat na volitvah za člane občinskega sveta oziroma kandidat za župana ima lahko samo enega organizatorja volilne kampanje.

Liste kandidatov in posamezni kandidati na volitvah za člane občinskega sveta ter kandidati za župana, ki jih predlagajo teritorialne organizacijske enote iste politične stranke v različnih občinah, imajo lahko poleg organizatorja iz prejšnjega odstavka še skupnega organizatorja volilne kampanje (v nadaljnjem besedilu: skupni organizator). V tem primeru nosi skupni organizator odgovornost za zakonitost izvedbe in financiranja celotne volilne kampanje, na območju občine pa podrejeno tudi organizator volilne kampanje v tej občini.

2.b člen

Volilna kampanja in pozivanje k volitvam določenih kandidatnih list oziroma kandidatov nista dovoljena v prostorih ali s sredstvi verskih skupnosti, državnih in občinskih organov, javnih zavodov in drugih oseb javnega prava.

Izjemoma je dovoljeno organizirati predvolilne shode v prostorih iz prejšnjega odstavka, če v kraju ni na voljo nobene druge zgradbe z dvorano, v kateri bi bilo mogoče zbrati večje število ljudi.

Prepoved iz prvega odstavka se ne uporablja za organizacijo predvolilnih shodov v tistih prostorih javnih zavodov in javnih podjetij, ki so namenjeni predvsem javnim prireditvam.

V primeru iz prejšnjih dveh odstavkov morajo biti prostori na voljo vsem organizatorjem volilne kampanje pod enakimi pogoji.

3. člen

Kolikor pride v času volilne kampanje v nastopih ali volilnih sporočilih posameznih organizatorjev volilne kampanje ali kandidatov do nespoštovanja pravic drugih kandidatov, imajo prizadeti kandidati pravico nemudoma zahtevati postopek za varstvo svojih pravic pred pristojnim sodiščem.

Postopek za varstvo pravic v primerih morebitnega nespoštovanja pravic kandidatov je hiter. Sodišče v primerih, ko gre za zahteve po varstvu pravice kandidatov do osebnega dostojanstva in nedotakljivosti osebne integritete, njihove zasebnosti ter osebnostnih pravic, odloči o zahtevi v treh dneh po vložitvi zahteve. Zoper sodbo okrožnega sodišča je dopustna pritožba v roku 48 ur. Višje sodišče mora o pritožbi odločiti v naslednjih štirih dneh. Odločba se takoj objavi v vseh javnih glasilih, ki so pretežno v javni lasti. Kolikor je do kršitve pravic kandidatov prišlo z objavo v javnem glasilu v pretežno zasebni lasti ali z objavo v časopisu politične stranke, morata biti odločba in morebitno opravičilo objavljena tudi v tem javnem glasilu.

4. člen

Pri objavah raziskav javnega mnenja o kandidatih in strankah v času volilne kampanje je treba navesti izvajalca, metodologijo in naročnika raziskave.

Sedem dni pred dnevom glasovanja ni dovoljena objava raziskav javnega mnenja o kandidatih, listah kandidatov in strankah.

II. VOLILNA KAMPANJA V JAVNIH GLASILIH IN DRUGIH OBLIKAH OBJAVLJANJA INFORMACIJ

5. člen

Javna glasila morajo najkasneje 45 dni pred dnevom glasovanja določiti in objaviti pravila (obseg, pogoje in način) za izrabo programskega časa oziroma časopisnega prostora za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov.

S pravili iz prejšnjega odstavka mora biti zagotovljena enakopravnost kandidatov ter političnih strank in drugih predlagateljev kandidatov pri predstavitvi kandidatov in njihovih programov, pri čemer se lahko predvidijo posebni termini ali prostor za politične stranke, ki so že zastopane v državnem zboru ali v občinskih svetih oziroma za politične stranke, ki še niso zastopane v državnem zboru ali v občinskih svetih.

Informativno-politična javna glasila v pretežno javni lasti morajo zagotoviti vsem organizatorjem volilne kampanje enake pogoje za objavljanje volilnih propagandnih sporočil.

6. člen

Javna glasila ne smejo objavljati volilnih propagandnih sporočil brez navedbe naročnika.

7. člen

V biltenih, na letakih, plakatih, transparentih, diapozitivih in fotografijah v javni uporabi, na fonografskih in videoografskih sredstvih ter drugih oblikah objavljanja informacij za

javnost s prenosom zapisa glasu ali slike, ki vsebujejo volilna propagandna sporočila, mora biti poleg impresuma naveden tudi naročnik takšnega sporočila.

III. PLAKATIRANJE

8. člen

Lepljenje in nameščanje plakatov z volilno propagandnimi sporočili (v nadaljnjem besedilu: plakati) je dovoljeno na plakatnih mestih, ki jih določi občina. Občina mora brezplačno zagotoviti vsem organizatorjem volilne kampanje enakopravnost pri lepljenju in nameščanju plakatov na teh plakatnih mestih, katerih število in skupna površina morata posameznemu organizatorju volilne kampanje omogočati vsaj osnovno informiranje volivcev v občini o listi kandidatov oziroma kandidatu.

Občina lahko določi tudi dodatna plakatna mesta, ki so organizatorjem volilne kampanje na razpolago le pod določenimi pogoji in proti plačilu.

Občina mora najkasneje 60 dni pred dnevom glasovanja javno objaviti pogoje za pridobitev pravice do uporabe plakatnih mest iz prejšnjih dveh odstavkov.

9. člen

Plakatiranje zunaj plakatnih mest iz prejšnjega člena tega zakona je dovoljeno s soglasjem lastnika oziroma upravljalca reklamnih tabel, stavb, drugih objektov ali zemljišč, pri čemer se ne sme zaračunavati nobenih komunalnih taks ali drugih pristojbin.

Kadar organizator volilne kampanje plakatira zunaj plakatnih mest brez soglasja iz prejšnjega odstavka tega člena, lahko lastnik oziroma upravljaec odstrani plakate na stroške organizatorja volilne kampanje.

10. člen

Prelepljanje ali uničevanje plakatov drugih organizatorjev volilne kampanje je prepovedano.

V času volilnega molka je prepovedano lepiti oziroma nameščati nove plakate.

11. člen

Organizatorji volilne kampanje morajo najkasneje v 15 dneh po dnevu glasovanja odstraniti vse svoje plakate in druga volilna propagandna sporočila s plakatnih mest iz drugega odstavka 8. člena in iz 9. člena tega zakona.

IV. PREDVOLILNI SHODI

12. člen

Za organiziranje predvolilnih shodov veljajo predpisi o javnih shodih, če ni s tem zakonom drugače določeno.

Sklicatelj mora o kraju in času shoda obvestiti pristojno policijsko postajo najmanj 48 ur pred pričetkom shoda.

13. člen

Predvolilni shod, organiziran na javnih prometnih površinah, mora organizator volilne kampanje pisno priglasiti upravnemu organu za notranje zadeve, pristojnemu na območju shoda, najpozneje 3 dni pred dnevom shoda.

Če je zaradi shoda iz prejšnjega odstavka tega člena potrebno omejiti, preusmeriti ali prepovedati promet, mora sklicatelj priglasitvi iz prejšnjega odstavka priložiti dovoljenje pristojnega organa za omejitev prometa ali zaporo ceste na območju shoda v času trajanja predvolilnega shoda.

Za druge predvolilne shode ni potrebna prijava.

14. člen

V primeru organiziranja predvolilnega shoda na prostem, znotraj ali v neposredni bližini strnjene stanovanjskega naselja oziroma, če se shod organizira pred 9. uro dopoldne ali po 18. uri zvečer, mora sklicatelj predvolilnega shoda pridobiti dovoljenje v skladu s predpisi o varstvu pred hrupom.

15. člen

(črtan)

16. člen

(črtan)

V. FINANCIRANJE VOLILNE KAMPANJE

17. člen

Za financiranje volilne kampanje se uporabljajo določila zakona, ki ureja financiranje strank, če ta zakon ne določa drugače.

17.a člen

Stroški volilne kampanje so stroški, ki so potrebni za izvedbo volilne kampanje za posamezno kandidatno listo ali posameznega kandidata.

Stroški volilne kampanje so naslednji:

1. stroški tiskanja in razobešanja plakatov,
2. stroški objavljanja predvolilnih oglasov in sporočil v javnih glasilih,
3. stroški organizacije in izvedbe predvolilnih shodov,
4. stroški tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala, ki se pošilja neposredno volivcem.

Če izvajalec storitve oziroma prodajalec izdelka odobri organizatorju volilne kampanje popust ali oprostitev plačila, se kot strošek volilne kampanje upošteva znesek, ki ga izvajalec storitve oziroma prodajalec zaračunava za isto ali podobno storitev oziroma stvar drugim naročnikom oziroma kupcem.

Izvajalec storitve oziroma prodajalec mora v primeru iz prejšnjega odstavka na računu, ki ga izstavi organizatorju volilne kampanje, navesti višino popusta oziroma navedbo, da pristaja na oprostitev plačila.

Določbi tretjega in četrtega odstavka ne veljata za storitve, ki jih izvaja fizična oseba brezplačno in se za to ne izstavlja računov.

V primeru, ko imajo kandidatne liste oziroma posamezni kandidati na volitvah za člane občinskega sveta ter kandidati za župana, ki jih predlagajo teritorialne organizacijske enote iste politične stranke tudi skupnega organizatorja, se stroški volilne kampanje obračunajo skupno za vse občine, v katerih je bila organizirana volilna kampanja.

Dopustna višina stroškov iz prejšnjega odstavka se izračuna tako, da se število volilnih upravičencev v vseh občinah, v katerih skupni organizator organizira volilno kampanjo, pomnoži z zneskom iz 20. člena tega zakona.

18. člen

Organizator volilne kampanje mora najkasneje 45 dni pred dnevom glasovanja odpreti poseben žiro račun z oznako "za volilno kampanjo" in pri tem navesti tudi volitve, za katere organizira volilno kampanjo. Organizator volilne kampanje mora vsa finančna sredstva, ki jih sam nameni ali dobi od drugih pravnih ali fizičnih oseb za financiranje volilne kampanje, zbrati na tem posebnem žiro računu. Vse stroške volilne kampanje mora organizator volilne kampanje

poravnati izključno s tega žiro računa. Ta žiro račun je organizator volilne kampanje dolžan zapreti najkasneje v treh mesecih po dnevom glasovanja.

18.a člen

Organizator volilne kampanje mora enajsti dan pred dnevom volitev predložiti državnemu zboru vmesno poročilo, ki vsebuje vse podatke iz prve do četrte alineje prvega odstavka 19. člena, in sicer o vseh dogodkih, evidentiranih na posebnem žiro računu iz 18. člena oziroma drugih žiro računih iz drugega odstavka 19. člena, do vključno petnajstega dne pred dnevom volitev.

19. člen

Najkasneje v tridesetih dneh po dnevom glasovanja je organizator volilne kampanje za volitve v državni zbor ali predsednika republike dolžan predložiti državnemu zboru in računskemu sodišču poročilo o:

1. skupni višini zbranih in porabljenih sredstev za volilno kampanjo,

2. vseh prispevkov organizatorju volilne kampanje, ki presegajo trikratno povprečno mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Zavoda Republike Slovenije za statistiko za to leto,

3. vseh posojilih, ki so odobrena organizatorju volilne kampanje, če višina odobrenega posojila presega znesek iz prejšnje točke, vključno z navedbo posojilodajalca,

4. vseh odloženih plačil organizatorju volilne kampanje, če višina plačila presega znesek iz prve točke, čas odloga pa je daljši od 30 dni, vključno z navedbo pravne ali fizične osebe, ki je odobrila odlog plačila.

Če je politična stranka ali drug organizator volilne kampanje prenesel na posebni račun iz 18. člena tega zakona tudi sredstva s katerega od svojih drugih računov, mora predložiti tudi poročilo o poslovanju prek računov, s katerih so bila sredstva prenesena na posebni račun, in sicer za obdobje šestih mesecev pred dnevom glasovanja.

19.a člen

Organizator volilne kampanje za člane občinskega sveta ali župana mora v 60 dneh po dnevom glasovanja poslati občinskemu svetu in računskemu sodišču poročilo o vseh zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo.

Poročilo iz prejšnjega odstavka mora vsebovati podatke o virih sredstev in načinu njihove porabe ter vse podatke iz prejšnjega člena.

19.b člen

Poročila iz 18.a, 19. in 19.a člena so javna.

19.c člen

Minister za finance v petnajstih dneh po uveljavitvi tega zakona določi obrazce poročil iz 18.a, 19. in 19.a člena.

19.d člen

Organizator volilne kampanje, ki ni politična stranka, mora morebitni presežek zbranih sredstev nameniti v humanitarne namene.

20. člen

Stroški volilne kampanje za volitve v državni zbor ne smejo preseči 60 tolarjev na posameznega volilnega upravičenca v volilnem okraju oziroma volilni enoti, v kateri je vložena lista kandidatov oziroma v kateri kandidira posamezni kandidat.

Stroški volilne kampanje za volitve predsednika republike ne smejo preseči 40 tolarjev na posameznega volilnega

upravičenca v državi. Če pride do ponovitve glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za 20 tolarjev na posameznega volilnega upravičenca v državi.

Stroški volilne kampanje za volitve v občinski svet ne smejo preseči 60 tolarjev na posameznega volilnega upravičenca v občini.

Stroški volilne kampanje za volitve župana ne smejo preseči 40 tolarjev na posameznega volilnega upravičenca v občini. Če pride do ponovitve glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za 20 tolarjev na posameznega volilnega upravičenca v občini.

Republiška volilna komisija objavi v 30 dneh pred dnem glasovanja število volilnih upravičencev v državi, posamezni volilni enoti in volilnem okrožju, ob lokalnih volitvah pa tudi v posamezni občini.

VI. DELNO POVRAČILO STROŠKOV ZA ORGANIZIRANJE IN FINANCIRANJE VOLILNE KAMPANJE

21. člen

Organizatorji volilne kampanje, katerih listam so pripadli mandati za poslance v državnem zboru, imajo pravico do povrnitve stroškov volilne kampanje v višini 60 tolarjev za dobljeni glas, pri čemer skupni znesek povrnjenih stroškov ne sme preseči zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz revizijskega poročila računskega sodišča.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka pripada pravica do povračila dela stroškov tudi tistemu organizatorju volilne kampanje, čigar lista kandidatov je dobila najmanj 6% glasov od skupnega števila oddanih glasov v volilni enoti ali najmanj 2% od skupnega števila oddanih glasov v vsej državi in sicer v višini 30 tolarjev za dobljeni glas v tej volilni enoti oziroma državi.

Določba prvega odstavka tega člena se smiselno uporablja tudi za organizatorje volilne kampanje za kandidate italijanske in madžarske narodne skupnosti.

22. člen

Do delne povrnitve stroškov volilne kampanje so upravičeni tudi organizatorji volilne kampanje oziroma kandidati za predsednika republike, za katere je glasovalo najmanj 10% od skupnega števila volilnih upravičencev, ki so glasovali. Če se glasovanje ponovi, sta kandidata, ki kandidirata na ponovnem glasovanju, upravičena do povrnitve stroškov le na osnovi dobljenih glasov na ponovnem glasovanju.

Organizatorjem volilne kampanje oziroma kandidatom za predsednika republike se povrnejo stroški v višini 20 tolarjev za vsak dobljeni glas.

23. člen

Organizatorju volilne kampanje za volitve v državni zbor ali za volitve predsednika republike se na njegovo zahtevo povrnejo stroški volilne kampanje iz državnega proračuna najkasneje v 30 dneh po objavi dokončnega poročila računskega sodišča v glasilu državnega zbora.

24. člen

Občine lahko z ustreznim aktom določijo delno povrnitev volilnih stroškov tudi za organizatorje oziroma kandidate na volitvah za člane občinskih svetov oziroma županov.

Akt o delni povrnitvi stroškov za volitve v občini mora biti sprejet pred začetkom volilne kampanje in mora omogočiti povrnitev stroškov vsem organizatorjem volilne kampanje

ali kandidatom, ki jim pripadejo mandati v občinskih svetih in vsem kandidatom za župane oziroma organizatorjem volilne kampanje zanje, ki dobijo vnaprej določen delež glasov.

24.a člen

Računsko sodišče v treh mesecih po dnevu glasovanja opravi revizijo pri tistih organizatorjih volilne kampanje za volitve poslancev državnega zbora in volitve predsednika republike, ki imajo na podlagi tega zakona pravico do delne povrnitve stroškov volilne kampanje.

Pri organizatorjih volilne kampanje, ki po tem zakonu niso upravičeni do povrnitve stroškov volilne kampanje, računsko sodišče opravi revizijo iz prejšnjega odstavka v šestih mesecih po dnevu glasovanja.

Če računsko sodišče ob pregledu poročil iz 18.a ali 19.a člena tega zakona ugotovi nepravilnosti pri financiranju volilne kampanje, opravi revizijo tudi pri organizatorju volilne kampanje na volitvah za člane občinskega sveta in župana.

Organizator volilne kampanje, Banka Slovenije in Agencija za plačilni promet so dolžni na zahtevo računskega sodišča predložiti listine, ki so potrebne za izvedbo revizije ter omogočiti vpogled v svoje poslovne knjige in evidence.

24.b člen

Z revizijo iz prejšnjega člena računsko sodišče preizkusi:

1. višino zbranih in porabljenih sredstev volilne kampanje;
2. ali je organizator volilne kampanje pridobil in uporabil sredstva za volilno kampanjo v skladu z zakonom;
3. ali so podatki, ki jih je organizator volilne kampanje navedel v poročilih iz 18.a, 19. in 19.a člena, točni;
4. višino delnega povračila stroškov volilne kampanje, do katerega je po tem zakonu upravičen organizator volilne kampanje.

Ko je poročilo računskega sodišča dokončno, se objavi v glasilu državnega zbora.

VII. KAZENSKÉ DOLOČBE

25. člen

Z denarno kaznijo najmanj 20.000 tolarjev se kaznuje za prekršek, kdor trga ali kakorkoli drugače uničuje plakate, ki so bili nalepljeni v skladu z določbami 8. oziroma 9. člena tega zakona.

26. člen

Z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev se kaznuje za prekršek:

- odgovorni urednik javnega glasila, ki objavi raziskavo javnega mnenja o kandidatih, ne da bi navedel podatke iz prvega odstavka 4. člena tega zakona;
- odgovorni urednik javnega glasila, ki objavi raziskavo javnega mnenja v obdobju sedem dni pred dnem glasovanja (drugi odstavek 4. člena tega zakona);
- odgovorni urednik javnega glasila, če objavi volilno propagandno sporočilo brez navedbe naročnika (6. člen).

27. člen

Z denarno kaznijo najmanj 200.000 tolarjev se za prekršek kaznuje:

- izdajatelj informativno-političnega javnega glasila v pretežno javni lasti, ki ne sprejme in ne objavi pravočasno pravil iz prvega odstavka 5. člena ali, ki ravna v nasprotju z drugim odstavkom 5. člena tega zakona;

– izdajatelj sredstva javnega obveščanja, ki ne navede podatkov v skladu s 7. členom tega zakona;

– izdajatelj informativno-političnega javnega glasila v pretežno javni lasti, ki ravna v nasprotju s 6. členom tega zakona.

Z denarno kaznijo najmanj 20.000 tolarjev se za prekršek iz tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe.

27.a člen

Z denarno kaznijo najmanj 1.000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek organizator oziroma skupni organizator volilne kampanje, ki v Republiki Sloveniji izvaja volilno kampanjo za volitve v tuji državi (peti odstavek 2. člena).

Z denarno kaznijo najmanj 100.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba organizatorja volilne kampanje oziroma fizična oseba, ki stori prekršek iz prvega odstavka.

28. člen

Z denarno kaznijo najmanj 100.000 tolarjev se kaznuje za prekršek organizator oziroma skupni organizator volilne kampanje:

– ki opravlja plakatiranje v nasprotju z 8., 9. ali 10. členom tega zakona oziroma preleplja ali uničuje plakate drugega organizatorja volilne kampanje;

– ki ne odstrani plakatov in drugih volilno propagandnih sporočil v skladu z 11. členom tega zakona;

– ki ne priglasí shoda ali zborovanja najkasneje 3 dni pred organiziranjem shoda ali zborovanja v skladu s 13. členom tega zakona;

– ki organizira shod v nasprotju z 2.b ali 14. členom tega zakona.

Z denarno kaznijo najmanj 20.000 tolarjev se za prekršek iz tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba organizatorja oziroma skupnega organizatorja volilne kampanje.

Z denarno kaznijo najmanj 20.000 tolarjev se za prekršek iz tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pristojnega upravnega organa, enote verske skupnosti, javnega zavoda ali državnega organa, ki organizatorju oziroma skupnemu organizatorju volilne kampanje omogoči organiziranje shoda ali zborovanja v nasprotju z 2.b ali 14. členom tega zakona.

28.a člen

Z denarno kaznijo najmanj 1.500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek organizator oziroma skupni organizator volilne kampanje, ki v nasprotju z 18.a členom tega zakona ne predloži vmesnega poročila.

Z denarno kaznijo najmanj 200.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe oziroma fizična oseba, ki stori prekršek iz prvega odstavka.

29. člen

Z denarno kaznijo najmanj 1.500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek organizator oziroma skupni organizator volilne kampanje, ki ne predloži poročila o financiranju volilne kampanje (19. in 19.a člen), ali ne odpre posebnega žiro računa ali vseh sredstev za volilno kampanjo ne zbere na tem računu in z njega ne poravna vseh stroškov volilne kampanje (18. člen) ali presežka zbranih sredstev ne nameni v humanitarne namene (19.d člen).

Z denarno kaznijo najmanj 200.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe oziroma fizična oseba, ki stori prekršek iz prvega odstavka.

30. člen

Z denarno kaznijo najmanj 1.000.000 tolarjev se za prekršek kaznuje organizator volilne kampanje, ki za financiranje volilne kampanje za volitve poslancev državnega zbora ali za volitve za predsednika republike prekorači omejitve iz 20. člena tega zakona.

Z denarno kaznijo najmanj 500.000 tolarjev se za prekršek kaznuje organizator oziroma skupni organizator volilne kampanje, ki za financiranje volilne kampanje za volitve članov občinskih svetov ali županov prekorači omejitve iz 20. člena tega zakona.

Z denarno kaznijo najmanj 100.000 tolarjev se za prekršek iz tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba organizatorja oziroma skupnega organizatorja volilne kampanje.

30.a člen

Organizatorju volilne kampanje, ki za več kot 10 odstotkov prekorači dovoljeni obseg sredstev za volilno kampanjo, se sredstva, ki se mu na podlagi tega zakona in zakona, ki ureja financiranje političnih strank, izplačujejo iz državnega ali občinskega proračuna, za čas od najmanj šestih mesecev do največ enega leta zmanjšajo za polovico.

Določba prejšnjega odstavka se uporablja tudi za politično stranko, ki ni sama organizirala volilne kampanje, do prekoračitve pa je prišlo z volilno kampanjo, ki je bila organizirana za liste kandidatov ali kandidate, ki jih je predlagala.

Organizator volilne kampanje oziroma politična stranka za čas od najmanj šestih mesecev do enega leta izgubi pravico do sredstev iz državnega ali občinskega proračuna, če ob pogojih iz prejšnjih dveh odstavkov za več kot 20 odstotkov prekoračita dovoljeni obseg sredstev za volilno kampanjo.

Sklep o zmanjšanju oziroma izgubi pravice do sredstev iz državnega ali občinskega proračuna sprejme računsko sodišče takoj, ko postane poročilo o reviziji dokončno.

Zoper sklep iz prejšnjega odstavka je dopusten upravni spor.

Zakon o volilni kampanji – ZVoIK (Uradni list RS, št. 62/94) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

31. člen

O delni povrnitvi stroškov volilne kampanje organizatorjem volilnih kampanj za prve lokalne volitve lahko odločijo z ustreznim aktom novo izvoljeni občinski sveti po volitvah, vendar morajo pri tem upoštevati načelo enakopravnosti v skladu z drugim odstavkom 24. člena tega zakona.

32. člen

Vsi zneski iz tega zakona, ki določajo višino dovoljene porabe sredstev za volilno kampanjo in omogočajo povrnitev stroškov za volilno kampanjo, se za vsake volitve po letu 1994 revalorizirajo na osnovi izračunane rasti življenjskih stroškov. Revalorizirane zneske ob vsakokratnem razpisu volitev določi državni zbor na predlog Vlade Republike Slovenije.

Vsi zneski, ki jih določajo kazenske določbe tega zakona, se za vsake volitve po letu 1994 prilagodijo sorazmerno drugim denarnim kaznim za prekrške, o čemer ob razpisu vsakokratnih volitev odloči državni zbor.

33. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o volilni kampanji – ZVolK-A (Uradni list RS, št. 17/97) vsebuje naslednjo končno določbo:

19. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembi Zakona o volilni kampanji – ZVolK-B (Uradni list RS, št. 103/06) vsebuje naslednjo končno določbo:

2. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

5081. Resolucija o nacionalnem programu za kemijsko varnost z akcijskimi načrti za prednostna področja v obdobju 2006–2010 (ReNPKV)

Na podlagi prvega odstavka 56.a člena Zakona o kemikalijah (Uradni list RS, št. 110/03 - uradno prečiščeno besedilo in 47/04 - ZdZPZ) je Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 29. septembra 2006 sprejel

RESOLUCIJO

o nacionalnem programu za kemijsko varnost z akcijskimi načrti za prednostna področja v obdobju 2006–2010 (ReNPKV)

I. SPLOŠNI CILJI NACIONALNEGA PROGRAMA ZA KEMIJSKO VARNOST (NPKV) IN PREDVIDENI UKREPI

DOLGOROČNI STRATEŠKI CILJ:

Prispevati k uresničevanju Mednarodne strategije ravnanja s kemikalijami (SAICM), ki je bila sprejeta v Dubaju na srečanju od 4. do 6. februarja 2006 in jo je podpisala tudi Slovenija.

V skladu s strategijo SAICM do leta 2020 kemikalije proizvajati in uporabljati tako, da se tveganje za zdravje človeka in okolje kar se da zmanjša.

PROGRAMSKI CILJI

SCKV 1: *Z zagotavljanjem kemijske varnosti izboljšati zdravje prebivalstva in kakovost okolja.*

SCKV 2: *Zagotoviti pogoje za izvajanje in nadzor ukrepov in aktivnosti za izboljšanje kemijske varnosti.*

SCKV 3: *Krepiti vlogo Republike Slovenije pri zagotavljanju kemijske varnosti na mednarodni ravni.*

Program splošnih ukrepov do leta 2010

1. Uvrstiti kemijsko varnost med ključne vidike nacionalne varnosti Republike Slovenije, pravico do kemijske varnosti pa med osnovne človekove pravice.
2. Pri ravnanju s kemikalijami in pri sprejemanju odločitev na področju kemijske varnosti kot temeljno načelo upoštevati načelo previdnosti, izhajajoče iz Resolucije Evropskega parlamenta¹ in Sporočila Evropske komisije². Pri tem obravnavati predvidljivo tveganje, zaskrbljenost deležnikov in javnosti, koristi, ki jih kemikalija prinaša, ter razpoložljivost zamenjav za nevarne kemikalije.

¹ European Parliament Resolution on the Commission Communication to the Council and the European Parliament on a Community Strategy for Endocrine Disruptors (COM(1999)706 – C5-0107/2000-2000/2071(COS), 26.10.2000)

² Communication from the Commission on the Precautionary Principle (COM(2000)1, 2.2.2000)

3. Nevarne kemikalije v čim večji meri zamenjati z manj nevarnimi kemikalijami oziroma z nekemijskimi alternativami in postopno zmanjševati uporabo kemikalij nasploh. Izboljšati poznavanje znaka EU za okolje (v obliki marjetice)³ in spodbujati potrošnike, da pri nakupu dajo prednost "zelenim", okolju bolj prijaznim proizvodom in storitvam. Pospeševati politiko t.i. "zelenih" javnih naročil⁴.
4. Uvesti analizo stroškov in koristi oziroma učinka, vključno z analizo družbeno-ekonomskih posledic, kot sestavni del postopka za sprejemanje pomembnejših odločitev na področju kemijske varnosti.
5. Krepiti koordinacijo pristojnih resorjev in strokovno znanje:
 - 5.1. Vzdrževati visoko raven delovanja krovne Medresorske komisije za kemijsko varnost kot bistvenega mehanizma za koordiniranje skupnih medresorskih aktivnosti na področju kemijske varnosti.
 - 5.2. Za prednostna področja kemijske varnosti po potrebi ustanoviti stalne medresorske podkomisije ali odbore, ki poleg sprotnega usklajevanja dejavnosti resorjev ter načrtovanja nadaljnjih skupnih ciljev, ukrepov in ravnanj, skrbijo tudi za izvajanje NPKV ter o tem poročajo krovni Medresorski komisiji za kemijsko varnost (MKKV), ta pa Vladi RS.
 - 5.3. Nadalje krepiti inšpekcijske službe, pristojne za nadzor različnih področij v povezavi s kemijsko varnostjo, in povečati njihovo učinkovitost. Vzpostaviti celovit nadzor na širšem področju kemijske varnosti in s tem pospešiti pravilno in pravočasno izvajanje zakonodaje (glej še poglavje II.2 v prilogi).
 - 5.4. Sistematično uvesti toksikologijo/ekotoksikologijo in znanja, potrebna za upravljanje tveganja, ki ga povzročajo kemikalije, v obstoječe do- in podiplomske študijske programe⁵. Ta znanja so nujno potrebna za načrtovanje in izvajanje ukrepov varovanja zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij. Glavna področja zaposlovanja so državna uprava in drugi regulatorni organi, pristojni za različne vidike kemijske varnosti, javni zavodi, industrija in obrt, ki proizvajajo ali uporabljajo nevarne kemikalije in znanstveno – raziskovalne institucije. Izpostaviti to področje v nacionalnem programu visokega šolstva kot prednostno študijsko področje, pomembno za javno zdravje.
 - 5.4.1. Uvesti in izvajati izbirni modul "Osnove toksikologije s poudarkom na vplivih kemikalij na zdravje človeka" na dodiplomski in podiplomski ravni: 125 ur, 15 ECTS⁶; namenjen študentom različnih fakultet na različnih stopnjah študija, tudi tistim, za katere neposreden prehod na drugostopenjski študij toksikologije ni možen (npr. humanistične usmeritve); predmet pričeti izvajati že v šolskem letu 2007/2008.
 - 5.4.2. Na drugi in tretji stopnji visokošolskega študija uvesti sodoben kreditno ovrednoten interdisciplinaren študij toksikologije in ekotoksikologije, s poudarkom na vplivih kemikalij na zdravje človeka, v katerega bi se lahko vpisali diplomanti iz različnih fakultet. Bodoči specializirani strokovnjaki s tega področja bodo ob upoštevanju dodatnih pogojev lahko pridobili posebno registracijo pri Evropskem združenju toksikologov in toksikoloških društev⁷ oziroma pri Združenju za okoljsko toksikologijo in kemijo⁸. Z uvedbo novega študijskega programa bo Slovenija postala primerljiva z drugimi državami EU, kjer tovrsten študij poteka že vrsto let. Študij naj bi se pričel izvajati že v študijskem letu 2007/2008.
 - 5.4.3. Za zaposlitev vrzeli v znanju uslužbencev upravnih organov, javnih zavodov, z njimi povezanih institucij in drugih deležnikov na področju kemijske varnosti¹¹ obdobjno izvajati osnovne in specialne tečaje iz toksikologije/ekotoksikologije, s poudarkom na regulatorni toksikologiji in zdravju človeka.
- 5.5. Vzpostaviti neformalno znanstveno mrežo strokovnjakov s področja ocenjevanja vplivov kemikalij na zdravje človeka in okolje. Za vzpostavitev mreže Ministrstvo za zdravje/Urad RS za kemikalije (MZ/URSK) v prvem letu zagotovi pomoč ene osebe, in sicer za en dan na teden.
- 5.6. Povečati obseg finančnih sredstev za ciljne raziskovalne projekte s področja zagotavljanja kemijske varnosti (financiranje iz državnega proračuna ali v sodelovanju ministrstev, pristojnih za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, okolje, zdravje, delo, kmetijstvo, obrambo itd., kakor tudi iz sredstev EU).

Opomba: programa iz točk 5.4.1 in 5.4.2 se financirata v skladu z Zakonom o visokem šolstvu⁹ in Uredbo o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov, članic univerz, od leta 2004 do leta 2008¹⁰.

³ EU Eco-Label "Flower"

⁴ V angl.: Green Public Procurement (GPP); gre za javna naročila, ki pri nakupu proizvodov in storitev ter pri izvedbi del upoštevajo vidike varovanja okolja. EU za javna naročila nameni kar 16% BDP EU, zato je smiselno, da se ta denar uporabi za doseganje okoljskih ciljev. S tem javni sektor posredno vpliva na trg in spodbuja gospodarstvo k razvoju in uporabi "zelenih" tehnologij.

⁵ Področje toksikologije je bilo doslej v obstoječih izobraževalnih programih zajeto v relativno majhnem obsegu in raztreseno po več predmetih različnih učnih ustanov.

⁶ European Credit Transfer System

⁷ Association of European Toxicologists and European Societies of Toxicology - EUROTOX (www.eurotox.com)

⁸ Society of Environmental Toxicology and Chemistry – SETAC (www.setac.org)

⁹ Ur. l. RS, št. 100/04 – UPB2

¹⁰ Ur. l. RS, št. 4/06 – UPB1

¹¹ Tritedenski tečaj "Osnove toksikologije ter okoljske in regulatorne toksikologije" je bil v letu 2005/2006 izveden v okviru projekta Phare "KV 2". Na ta način se je usposobilo 33 oseb. Zaradi velikega interesa je ponovitev tečaja predvidena v letu 2006/2007 s pomočjo projekta "TF-KV3". V vsebinskem smislu bo vodja ponovitve tečaja MZ/URSK.

6. Okrepiti centre za kemijsko varnost:
 - 6.1. Okrepiti medresorski projektni center, ki skrbi za pripravo, koordinacijo in vodenje skupnih medresorskih projektov za kemijsko varnost (pri organu, pristojnem za kemikalije, financiranje neposredno iz proračuna ali s strani več resorjev, za podrobnosti glej prilogo I. poglavje 6. podpoglavje peti odstavek).
 - 6.2. Okrepiti Center za zastrupitve pri Kliničnem centru in Inštitut za sodno medicino pri Medicinski fakulteti (za opravljanje nalog za zagotavljanje kemijske varnosti, ki so nacionalnega pomena, še zlasti tistih, ki se nanašajo na nesreče s kemikalijami, zagotoviti ustrezno stalno neposredno financiranje iz državnega proračuna). Ta problematika je podrobneje obravnavana v poglavju II.5. Kemijske nesreče v prilogi.
 - 6.3. Za potrebe različnih resorjev okrepiti nacionalni center za ocenjevanje tveganja, ki ga povzročajo kemikalije. Center bo nudil strokovno/tehnično podporo vladnim resorjem, zavezancem in drugim naročnikom, vključno z izdelavo analiz tveganja in predlogov ukrepov v nujnih primerih (nesreče). V prvih dveh letih se center v celoti financira neposredno iz proračuna ali po dogovoru s strani več resorjev, kasneje pa iz plačil vladnih resorjev, zavezancev oziroma drugih naročnikov, ki morajo za kemikalije izdelati oceno tveganja ali poročilo o kemijski varnosti. Naloge centra so:
 - izdeluje ocene tveganja ter pregleduje že izdelane toksikološke študije,
 - izdeluje ocene izpostavljenosti (vključno z uporabo modelov) in učinkov kemikalij na človeka in okolje,
 - svetuje glede zmanjševanja izpostavljenosti in tveganja, glede nabora snovi, za katere je treba prednostno uvesti ukrepe za zmanjšanje tveganja, glede izbora ukrepov za zmanjševanje izpostavljenosti in tveganja (vključno z družbeno-ekonomskimi posledicami),
 - po naročilu izvaja druge naloge na področju ocenjevanja različnih snovi, ki izhajajo iz zakonodaje EU (biocidi, kemikalije REACH, fitofarmacevtska sredstva, okvirna vodna direktiva in druga zakonodaja).
7. Izboljšati tehnične možnosti za dviganje ravni kemijske varnosti:
 - 7.1. Pomagati podjetjem pri pripravi sanacijskih načrtov s celovitimi rešitvami glede kemijske varnosti (varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, zmanjševanje nastajanja odpadkov kemikalij, preprečevanje in pripravljenost na kemijske nesreče, zmanjševanje emisij itd.) in pri pripravi prijav na razpise za pridobitev sredstev (npr. skladov, projektov, dvostranska pomoč) pomoč zagotovijo Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) in druge gospodarske zbornice, Obrtna zbornica Slovenije (OZS) in Ministrstvo za gospodarstvo (MG) v sodelovanju z Javno agencijo za tehnološki razvoj RS, v sodelovanju s skupnim medresorskim projektnim centrom za kemijsko varnost (glej še poglavja II.3. Varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, II.4. Odpadki kemikalij in II.5. Kemijske nesreče).
 - 7.2. V največji možni meri uporabiti sredstva evropskih skladov ter drugih mednarodnih in domačih finančnih virov (projekti, dvostranska ali večstranska pomoč ipd.) za uvajanje varnejših zamenjav za nevarne kemikalije, čistejših in varnejših tehnologij ter za nakup opreme za kemijsko varnost. Sredstva bodo namenjena vladnim resorjem, lokalnim skupnostim ter malim, srednjim in velikim podjetjem, ki ravnajo s kemikalijami (povečevanje konkurenčnosti s hkratnim povečanjem kemijske varnosti). Krepitev kemijske varnosti s pomočjo razvojnih projektov posebej načrtovati v operativnih programih, povezanih s pripravo državnega razvojnega programa, ki se oblikujejo pri Službi Vlade za regionalni razvoj oziroma pri posameznih resorjih. Podrobnosti so razvidne iz poglavij II.3. Varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, II.4. Odpadki kemikalij in II.5. Kemijske nesreče v prilogi.
8. Povečevati ozaveščenost in izboljševati komunikacijo:
 - 8.1. Sistematično ozaveščati, obveščati in usposablјati splošne uporabnike kemikalij ter jih odvracati od potrošniške miselnosti; delavce, ki prihajajo v stik s kemikalijami, seznanjati z nevarnostimi, tveganjem in ustreznim ravnanjem s kemikalijami ter jih ozaveščati o varovanju zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij (osnovno in dopolnilno vseživljenjsko usposablјanje).
 - 8.2. Od enosmernih stikov z javnostjo in deležniki (v angl. Public Relations – PR) preiti na enakovredno dvosmerno komunikacijo (dialog) o tveganju in ukrepih za zmanjševanje le-tega (komunikacija o tveganjih je poleg ocene tveganja in upravljanja s tveganjem tretji steber kemijske varnosti); izvesti vsaj eno praktično raziskavo o dojemanju tveganja v Republiki Sloveniji; posebej usposobiti moderatorje za komunikacijo.
 - 8.3. Uvesti celoletno usklajeno medresorsko akcijo ozaveščanja javnosti in deležnikov na področju kemijske varnosti z vrhuncem tekom nacionalnega tedna kemijske varnosti, to je v tednu okoli 29. maja, ko je bil leta 1999 uveljavljen prvi slovenski zakon o kemikalijah.
 - 8.4. Za obravnavo pomembnih vprašanj kemijske varnosti in pridobitev predlogov za ustrezne in večinsko sprejemljive rešitve redno organizirati javne tribune.
 - 8.5. Okrepiti delovanje nevladnih organizacij (NVO) kot pomembnih deležnikov na področju kemijske varnosti; pomagati NVO pri pridobivanju tujih projektnih virov za njihovo krepitev; sofinancirati projekte s področja kemijske varnosti, ki bi jih izvajale NVO (sredstva pridobiti neposredno iz državnega proračuna).

9. Nadalje krepiti aktivno mednarodno vlogo Republike Slovenije:
- 9.1. Drugim državam posredovati izkušnje, pridobljene s pilotnimi in drugimi skupnimi medresorskimi projekti s področja kemijske varnosti, ki so potekali v Republiki Sloveniji (projekti Phare, UNEP¹², UNITAR/IOMC¹³ in drugi); organizirati delavnice, srečanja oziroma konference za predstavnike držav Srednje in Vzhodne Evrope (po možnosti v sodelovanju s tujimi sponzorji).
 - 9.2. Nadalje aktivno sodelovati pri delu na ravni EU in med predsedovanjem na vseh ravneh poudarjati pomen kemijske varnosti ter spodbujati aktivnosti v zvezi z zagotavljanjem le-te v državah članicah EU ter drugod.
 - 9.3. Nadaljevati projekte kemijske varnosti v okviru projektov Prehodnega vira ("Transition Facility"), ki jih financira Evropska komisija; poskrbeti za učinkovito črpanje strukturnih in drugih evropskih skladov z namenom uporabe teh sredstev za sočasno povečevanje konkurenčnosti podjetij in izboljševanjem kemijske varnosti.
 - 9.4. Nadaljevati projektno sodelovanje z UNITAR/IOMC, s Švico (3. in 4. pilotni projekt) in z Nizozemsko.
 - 9.5. Krepiti sodelovanje z Odborom za kemikalije pri OECD¹⁴ in njemu podrejenimi skupinami; prehod iz statusa opazovalca v polnopravno članstvo v Odboru za kemikalije do leta 2009.
 - 9.6. Ohraniti aktivno vlogo Republike Slovenije v Medvladnem forumu za kemijsko varnost (IFCS), poleg tega pa s prostovoljnim finančnim prispevkom pomagati sekretariatu IFCS pri izvajanju ciljev Poglavlja 19 Agende 21 iz Ria.
 - 9.7. Podpreti mednarodne aktivnosti za uveljavitev SAICM in uveljaviti SAICM v Republiki Sloveniji. Prispevati v sklad za pomoč državam v razvoju in državam v ekonomskem prehajanju (program "Quick Start").
 - 9.8. Nadaljevati dvo ali večstransko povezovanje z drugimi državami ali organizacijami.
 - 9.9. Nuditi pomoč državam kandidatkam za vstop v EU v okviru danih možnosti in glede na njihove potrebe (posredovanje izkušenj).

Stroške za doseg zgoraj navedenih splošnih ciljev in izvedbo s tem povezanih ukrepov je bilo mogoče oceniti le za področja, na katerih so operativni ukrepi za doseg ciljev že dobro vidni. Nekateri od naštetih ukrepov so podrobno obdelani in ovrednoteni v nadaljnjih poglavjih (npr. ukrep 5.3, 7.1, 7.2). Za večino ostalih navedenih splošnih ciljev in ukrepov se med programskim obdobjem pripravijo podrobni akcijski načrti, določijo nosilci in opredelijo potrebni človeški ter finančni viri (npr. za ukrepe 2, 3, 4, 8.1).

Preglednica 1: Stroški izvajanja nekaterih splošnih ukrepov

Zap. št. ukrepa	Ukrep	Ocena stroškov (v mio SIT)	
5.4.3	Tečajji regulatorne toksikologije za delavce v javnih ustanovah.	34	Stroške si resorji delijo po dogovoru
5.5	Pomoč pri vzpostavitvi neformalne mreže strokovnjakov za oceno tveganja, ki ga povzročajo kemikalije.	1	MZ/URSK
5.6	Novi ciljni raziskovalni projekti s področja kemijske varnosti.	80	Stroške si resorji delijo po dogovoru
6.1	Krepitev medresorskega projektne centra za kemijsko varnost (za pripravo projektov, pridobivanje finančnih sredstev in vodenje projektov, pomembnih za razvoj kemijske varnosti v skladu z NPKV).	120	Stroške si resorji delijo po dogovoru
6.3	Nacionalni center za ocenjevanje tveganja, ki ga povzročajo kemikalije.	180	Stroške si resorji delijo po dogovoru
8.2, 8.4	Krepitev znanj in možnosti za ustrezno komunikacijo o kemijskih tveganjih z in med vsemi deležniki; javne tribune.	60	Stroške si resorji delijo po dogovoru
8.3	Celoletna medresorsko usklajena akcija ozaveščanja javnosti in deležnikov na področju kemijske varnosti in izvedba nacionalnega tedna kemijske varnosti.	375 ¹⁵	Stroške si resorji delijo po dogovoru

¹² United Nations Environment Programme

¹³ United Nations Institute for Training and Research/Inter-organization Programme on Sound Management of Chemicals

¹⁴ Organization for Economic Cooperation and Development, Pariz

¹⁵ Celoletno medresorsko usklajeno ozaveščanje javnosti in drugih deležnikov oziroma komunikacija med deležniki o tveganjih (v angl. risk communication) predstavlja "tretji steber" kemijske varnosti, ki do sedaj skoraj ni bil razvit oziroma so resorji aktivnosti izvajali zgolj individualno, ne pa povezano in usmerjeno. Po mnenju Evropske komisije je to ena izmed najpomembnejših splošnih aktivnosti, ki je nujna za napredek na področju kemijske varnosti, kajti prvi in drugi steber (ocenjevanje tveganja in upravljanje s tveganjem) sama ne zadoščata za resnično izboljšanje stanja varstva zdravja človeka in okolja pred negativnimi učinki kemikalij. Zato je treba za izvajanje teh aktivnosti nameniti tudi več finančnih sredstev.

Zap. št. ukrepa	Ukrep	Ocena stroškov (v mio SIT)	
8.5, 8.6	Sofinanciranje projektov s področja kemijske varnosti, ki jih bodo izvajale NVO, krepitev NVO.	30	Stroške si resorji delijo po dogovoru
9.1	Organizacija mednarodnih srečanj za kemijsko varnost v Sloveniji (s pomočjo tujih donorjev).	5	MZ/URSK
9.6	Prostovoljni finančni prispevek sekretariatu IFCS pri izvajanju ciljev Poglavlja 19 Agende 21 iz Ria.	10	MZ
9.7	Prispevati v sklad za pomoč državam v razvoju in državam v ekonomskem prehajanju pri izvajanju SAICM (program "Quick Start") in za sekretariat SAICM ¹⁶ .	28	MZ, MOP
Skupaj:		923	

II. PROGRAMSKI CILJI IN UKREPI ZA PREDNOSTNA PODROČJA

1. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITA MEDRESORSKA ZAKONODAJA (CMZ) S PODROČJA KEMIJSKE VARNOSTI

Vodilna misel:

Zakonodaja je osnovni element sistema zagotavljanja kemijske varnosti, zato mora biti jasna, čimbolj enostavna, medresorsko celovita in izvedljiva.

PROGRAMSKI CILJI

<p>CMZ 1: <i>Zagotoviti celovitost in horizontalno skladnost medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti, povečati njeno izvedljivost in učinkovitost ter po potrebi izboljšati vertikalno usklajenost z evropskim pravnim redom.</i></p>
<p>CMZ 2: <i>Izboljšati izvajanje zahtev, izhajajočih iz konvencij in drugih mednarodnih pogodb z medresorskega področja kemijske varnosti.</i></p>
<p>CMZ 3: <i>Povečati skladnost zakonodaje z medresorskega področja kemijske varnosti z akti OECD.</i></p>
<p>CMZ 4: <i>Povečati skladnost v zakonodaji uporabljene terminologije z medresorskega področja kemijske varnosti.</i></p>

Program ukrepov do leta 2010

Cilj/ukrep	Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
------------	---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

CMZ 1: *Zagotoviti celovitost in horizontalno skladnost medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti, povečati njeno izvedljivost in učinkovitost ter po potrebi izboljšati vertikalno usklajenost z evropskim pravnim redom:*

1.1	Postopoma navzkrižno pregledati celotno medresorsko zakonodajo s področja kemijske varnosti (sodelovanje inšpektoratov), poiskati prekrivanja, vrzeli in nasprotujoče si zahteve ter ugotoviti probleme glede pristojnosti posameznih resorjev na mejnih področjih.	2010	4	Projekt Phare "KV2", projekt "TFKV3"	MDS-CMZ, OCKI, resorji MKKV, strokovnjaki projektov Phare in TF
1.2	Pripraviti seznam priporočil za izboljšave horizontalne celovitosti zakonodaje, pripraviti predlog sprememb besedil predpisov (najprej na najbolj kritičnih področjih) in spremembe objaviti.	2010	8	Projekt Phare "KV2", projekt "TFKV3"	MDS-CMZ, OCKI, resorji MKKV, strokovnjaki projektov Phare in TF

¹⁶ Sklep Vlade RS št. 51102-9/2006/4 z dne 26.4.2006, tč. 1, 2 in 3.

1.3	Postopno uvajati tehnične smernice, standarde in podobna navodila za varno ravnanje s kemikalijami v vseh fazah njihovega življenjskega kroga (t.i. "mehko pravo").	2010	10	Projekt Phare "KV2", projekt "TFKV3"	MDS-CMZ, OCKI, SIST, resorji MKKV, strokovnjaki projektov Phare in TF
1.4	Redno dopolnjevati seznam in zbirko širše medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti, mesečna objava na spletni strani MKKV.	stalno	4	Državni proračun	MZ/URSK*
1.5	Slediti razvoju REACH in GHS, organizirati delavnice o prihajajočih spremembah za vse pomembne akterje, vključno z industrijo in uporabniki kemikalij v distribucijski verigi; po možnosti povabiti tudi predstavnike drugih držav – organizirati regijske in druge mednarodne konference; pripraviti medresorski akcijski načrt za uvajanje REACH in GHS ter poskrbeti za uvedbo v Sloveniji.	stalno	12	Državni proračun, projekt Phare "KV2", projekt "TFKV3", 3. pilotni projekt z UNITAR/IOMC, TAIEX	MZ/URSK, MDS-CMZ in resorji MKKV, strokovnjaki projektov Phare in TF; TAIEX in UNITAR/IOMC

CMZ 2: *Izboljšati izvajanje zahtev, izhajajočih iz konvencij in drugih mednarodnih pogodb z medresorskega področja kemijske varnost:*

2.1	Redno spremljati nastajanje novih konvencij/ mednarodnih pogodb ter dopolnjevati seznam in zbirko; poseben poudarek na novih (prihajajočih) konvencijah.	stalno	1	Državni proračun	MZ/URSK*, MDS-CMZ in resorji MKKV
2.2	Pripraviti akcijski načrt za uvedbo SAICM v Sloveniji.	2008	Brez dodatnih stroškov	/	MZ/URSK*, MDS-CMZ in resorji MKKV
2.3	Pregledati skladnost slovenske zakonodaje z zahtevami ključnih konvencij/mednarodnih pogodb, pripraviti komentar o izvajanju zahtev in predlog za izboljšave.	2010	4	Projekt "TF-KV3"	MZ/URSK*, MDS-CMZ in resorji MKKV, strokovnjaki projekta "TF-KV 3"

CMZ 3: *Povečati skladnost zakonodaje z medresorskega področja kemijske varnosti z akti OECD:*

3.1	Preveriti usklajenost slovenske zakonodaje s področja kemijske varnosti z akti OECD; pripraviti predlog izboljšav.	2007	Brez dodatnih stroškov	/	MZ/URSK*, MDS-CMZ in resorji MKKV
-----	--	------	------------------------	---	-----------------------------------

CMZ 4: *Povečati skladnost v zakonodaji uporabljene terminologije z medresorskega področja kemijske varnosti:*

4.1	Vzporedno s pregledom horizontalne skladnosti in celovitosti slovenske zakonodaje, konvencij/ mednarodnih pogodb in aktov OECD iz točk 1.1, 2.3 in 3.1 v čim večji meri ugotoviti in odpraviti terminološke pomanjkljivosti.	2010	Brez dodatnih stroškov	/	MDS-CMZ in resorji MKKV, MZ/URSK*, strokovnjaki projektov Phare in TF
-----	--	------	------------------------	---	---

* ... kot koordinator MKKV

2. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITA KEMIJSKA INŠPEKCIJA (CKI) – IZBOLJŠAN NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONODAJE

Vodilna misel:

Dosledno praktično izvajanje zakonodaje je prva naloga zavezancev in stalni cilj inšpektorjev.

PROGRAMSKI CILJI

<p>CKI 1: <i>Okrepiti posamezne inšpekcijske organe, ki so odgovorni za nadzor nad izvajanjem zakonodaje s področja kemijske varnosti.</i></p> <p>CKI 2: <i>Izboljšati sodelovanje različnih inšpekcijskih organov, pristojnih za vprašanja kemijske varnosti.</i></p> <p>CKI 3: <i>Izboljšati kakovost analiz inšpekcijskih vzorcev v laboratorijih.</i></p>

Program ukrepov do leta 2010

Cilj	Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
------	---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

CKI 1: *Okrepiti posamezne inšpekcijske organe, ki so odgovorni za nadzor nad izvajanjem zakonodaje s področja kemijske varnosti:*

1.1	Povečati učinkovitost posameznih inšpekcijskih organov za nadzor vidikov kemijske varnosti: <ul style="list-style-type: none"> – pripraviti pregled nad obstoječimi strokovnjaki znotraj posameznih inšpekcijskih organov na nacionalni in lokalni ravni, – pripraviti predlog za izboljšano organizacijo in morebitno prerazporeditev nalog, – ugotoviti potrebe za nadaljnje usposabljanje in za dodatne zaposlitve. 	2006	-	Posamezni inšpekcijski organi	Posamezni inšpekcijski organi, OCKI
1.2	Določitev žariščnih točk za stike: določiti žariščne točke za kemijsko varnost znotraj vsakega inšpekcijskega organa in njegovih notranjih organizacijskih enot in izboljšati medsebojne stike.	2006	-	-	OCKI, IS
1.3	Usposabljanje glede temeljnih vertikalnih vprašanj: izvesti potrebna usposabljanja glede vprašanj, ki so del neposredne odgovornosti posameznega inšpekcijskega organa.	2010	10	Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	OCKI, projekt Phare "KV2" in "TF-KV3"

1.4	<p>Odprava pomanjkanja tehničnih pripomočkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kupiti dodatne prenosne računalnike s potrebno programsko opremo/zbirkami podatkov za učinkovitejše delo na terenu in zagotoviti njihovo uporabo v inšpekcijskih organih (sprejetje ustreznega akta za dodelitev te opreme v uporabo in obveznosti glede načina in namena uporabe ter vzdrževanja), – pretehtati pravilnost ocen tveganja za delovno mesto inšpektorjev, ki pridejo v stik s kemikalijami in zagotoviti ustrezno osebno varovalno opremo, – ugotoviti druge potrebe in zagotoviti druge nujne tehnične pripomočke. 	2008	30	Posamezni inšpekcijski organi, projekt "TFKV3"	posamezni inšpekcijski organi OCKI, projekt Phare "KV2" in "TFKV3",
1.5	<p>Poenotenje ravnanja znotraj posameznega inšpekcijskega organa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pripraviti standardne postopke za delo, – pripraviti kontrolni seznam zadev nadzora (vprašalniki, protokoli, odločbe itn.) za lažje delo inšpektorjev na področjih, povezanih s kemijsko varnostjo, ki je v pristojnosti posameznih inšpektoratov. 	2008	-	Posamezni inšpekcijski organi	Posamezni inšpekcijski organi, OCKI

CKI 2: *Izboljšati sodelovanje različnih inšpekcijskih organov, pristojnih za vprašanja kemijske varnosti:*

2.1	<p>Odprava težav na mejnih področjih pristojnosti inšpekcijskih organov:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ugotoviti mejna področja med različnimi inšpektorati za kemijsko varnost, – ugotoviti in pojasniti pravne praznine, podvajanje in nasprotujoče si zahteve, ki izvirajo iz zakonodaje, – predlagati rešitve, ki so bodisi v pravilni razlagi zakonodaje bodisi v spremembi zakonodaje ali v drugačni organizaciji inšpekcijskih organov, – izvesti praktične študije primerov. 	2006	-	Posamezni inšpekcijski organi	Posamezni inšpekcijski organi, OCKI, IS
2.2	<p>Usposabljanje glede horizontalnih vprašanj: organizirati in izvajati usposabljanja glede horizontalnih vprašanj, ki zadevajo več inšpekcijskih organov za kemijsko varnost (npr. glede postopkov vzorčenja, vpogled v širšo medresorsko zakonodajo za kemijsko varnost itd.).</p>	2010	16	Projekt Phare "KV2" in "TFKV3"	OCKI, projekt Phare "KV2" in "TFKV3"

CKI 2: *Izboljšati sodelovanje različnih inšpekcijskih organov, pristojnih za vprašanja kemijske varnosti:*

2.3	Izmenjava informacij, elektronsko povezovanje: – izboljšati elektronsko povezovanje inšpektorjev iz različnih inšpekcijskih organov (nacionalna in lokalna raven, najprej žariščne točke), – pripraviti skupno interaktivno spletno stran (dostop z uporabniškimi imeni in gesli).	2008	15	Deljeno med posameznimi inšpekcijskimi organi	Posamezni inšpekcijski organi, OCKI, IS
2.4	Vzpostavitev celovite obravnave inšpekcijskih zadev: – pregledati in obravnavati primere obstoječih dobrih inšpekcijskih praks, – pripraviti in soglašati glede skupnih standardnih postopkov delovanja, – pripraviti in soglašati glede skupnih seznamov kontrolnih parametrov (t. i. "checklist") v zvezi z nadzornimi zadevami, vprašalniki, zapisniki odločbam ipd., ki bodo v pomoč pri skupnem delu inšpektorjev na področjih, povezanih s kemijsko varnostjo.	2010	-	Posamezni inšpekcijski organi, projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	OCKI, IS
2.5	Organizacija skupnih inšpekcijskih pregledov in skupnih inšpekcijskih akcij: – načrtovati in izvesti skupne letne inšpekcijske akcije z vzorčenjem in laboratorijskimi analizami ter skupne inšpekcijske preglede, – povečati učinkovitost sodelovanja v projektih CLEEN, – nadalje sodelovati v dejavnostih IMPEL, s posebnim poudarkom na področjih, povezanih s kemijsko varnostjo.	2010	250	Deljeno med posameznimi inšpekcijskimi organi	OCKI, IS
2.6	Formalizacija osrednjega vodenja in usklajevanja skupnih inšpekcijskih pregledov.	2007	-	Posamezni inšpekcijski organi	OCKI, IS, URSK

CKI 3: *Izboljšati kakovost analiz inšpekcijskih vzorcev v laboratorijih:*

3.1	Povečanje zmogljivosti in sposobnosti laboratorijskega osebja: – oceniti obstoječo zmogljivost in sposobnosti laboratorijskega osebja, – pripraviti predlog in izvesti potrebno usposabljanje, – po potrebi pripraviti predlog glede dodatnih zaposlitev.	2007	9	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3", projekt "Študija potreb po opre- mi"	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi
-----	--	------	---	---	---

3.2	<p>Učinkovita uporaba obstoječe laboratorijske opreme in drugih tehničnih pripomočkov, nakup manjkajoče opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pripraviti pregled nad obstoječo laboratorijsko opremo v povezavi z analizami inšpekcijskih vzorcev kemikalij, – ugotoviti prekrivanje, nepokrita področja in temeljne potrebe glede dodatne laboratorijske opreme, – ugotoviti potrebe po opremi, pripraviti prednostni seznam ter kupiti manjkajočo opremo in tehnične pripomočke. 	2008	240	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3" in projekt "Študija potreb po opremi"	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi, projekt Phare "KV2" in "TF KV3"
3.3	<p>Ugotovitev obstoječih in manjkajočih ključnih analitskih metod: izdelati seznam analitskih metod, ki so v laboratorijih že vzpostavljene, in tistih, ki bi bile dodatno lahko pomembne za nadzor kemijske varnosti.</p>	2010	1	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3", projekt "Študija potreb po opremi"	OCKI, posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3"
3.4	<p>Nadaljnje zagotavljanje kakovosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pripraviti seznam zakonodajnih zahtev za akreditacijo, – pripraviti načrt in pridobiti ključne manjkajoče akreditacije, ki so pomembne za analitsko delo glede kemijske varnosti. 	2007	60	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3", posamezni inšpekcijski organi	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi, posamezni vladni resorji
3.5	<p>Izboljšana organizacija – delitev dela med laboratoriji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opraviti natančno tržno analizo zmogljivosti in sposobnosti kontrolnih laboratorijev, – pripraviti predlog za izboljšano organizacijo glede delitve laboratorijskega dela v zvezi s kemijsko varnostjo. 	2010	3	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3", projekt "Študija potreb po opremi"	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi
3.6	<p>Redno izvajanje medlaboratorijskih primerjalnih preskusov (nacionalno in mednarodno).</p>	2010	2	Posamezni laboratoriji	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi

3. PREDNOSTNO PODROČJE: VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU S KEMIKALIJAMI (VZDK)

*Vodilna misel:
Varni in zdravi delavci prinašajo podjetjem dobre poslovne rezultate.*

PROGRAMSKI CILJI

VZDK 1:
Zmanjšati število in resnost (težo) poškodb pri delu s kemikalijami.

VZDK 2:
Zmanjšati število vzrokov za poklicne bolezni in bolezni v zvezi z delom s kemikalijami.

VZDK 3:
Krepiti zdravje delavcev, ki delajo s kemikalijami.

Program ukrepov do leta 2010

Osnova za nadaljnji razvoj ukrepov glede kemijske varnosti in zdravja pri delu so določbe ReNPVZD, ki predvideva naslednje splošne ukrepe za doseg ciljev, navedenih v prilogi II. poglavju 5. oddelku 3. podpoglavja:

- obvladovanje tradicionalno nastajajočega tveganja,
- obvladovanje tveganja, nastalega iz nove nevarnosti (zaradi novih načinov zaposlovanja in dela),
- obvladovanje tveganja v izkustveno posebno tveganih dejavnostih,
- zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu pri malih delodajalcih,
- obvladovanje tveganja pri posameznih kategorijah delavcev (npr. starejši delavci, mladi delavci, delavci, ki so v delovnem razmerju za določen čas).

Za potrebe NPKV so ti splošni ukrepi naprej razviti do ravni operativnih korakov in pokrivajo naslednjih šest glavnih področij:

Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

VZDK 1: *Nadaljnje izboljševanje zakonodaje in krepitev inšpekcijskega nadzora :*

1.1	Redno usklajevati slovensko zakonodajo glede VZDK s spremembami na ravni EU; posebno pozornost nameniti spremembam, ki jih bosta na to področje prinesla REACH in GHS.	Stalno	Brez dodatnih stroškov	/	MDD-SZ, MZ, MZ/URSK
1.2	Razviti dodatne praktične smernice in kodekse ravnanja (t.i. "mehko pravo") za: <ul style="list-style-type: none"> – merjenje in razlago rezultatov meritev onesnaženja zraka v delovnem okolju, – oceno tveganja za delo s kemikalijami, – ravnanje z nekaterimi najbolj nevarnimi skupinami kemikalij (npr. organska topila, rakotvorne snovi itd.), – zdravstvene preglede delavcev, ki delajo z nekaterimi najnevarnejšimi skupinami kemikalij. Ugotoviti druga področja, za katera bi bilo smiselno razviti praktične smernice oziroma kodekse ravnanja (vključno z vidiki malih podjetij), npr. organizacija delavnice.	2008	5	Državni proračun, Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	MDD-SZ, MZ, MZ/URSK

1.3	Pregled, uskladitev in izboljšanje medresorske zakonodaje, ki se nanaša na VZDK, vključno s praktičnimi vidiki in z vidiki inšpekcijskega nadzora (npr. strožje upoštevanje prepovedi in omejitev uporabe nekaterih kemikalij).	2008	0,7	Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	MZ, MDDSZ, MOVZDK, OCKI, MZ/URSK
1.4	V zvezi z uvajanjem REACH in GHS zagotoviti pomoč uporabnikom kemikalij v distribucijski verigi, tako da bodo lahko pravilno poročali v zvezi z učinki kemikalij (zahteva REACH) in koristno uporabili nove podatke iz REACH; pomoč pri uvajanju GHS v delovno okolje.	2008	Brez dodatnih stroškov	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MDDSZ, MZ/URSK	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MZ/URSK, MDDSZ
1.5	Okrepiti MDDSZ in IRSD za hitrejši razvoj kulture VZDK in nadzora na tem področju.	2007	15x5=75	Državni proračun	IRSD, MDDSZ
1.6	Opremiti vse inšpektorje IRSD, ki izvajajo nadzor nad vidiki VZDK, s prenosnimi računalniki in ustreznimi podatkovnimi zbirkami.	2007	5	Državni proračun, projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	IRSD, MDDSZ
1.7	Dodatno usposabljanje inšpektorje IRSD na področju VZDK, okrepiti njihovo svetovalno vlogo.	stalno	2	Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	IRSD, MDDSZ, MZ
1.8	Preučiti možnosti za vzajemen doprinos drugih inšpektoratov k večji VZDK (npr. prek OCKI).	2007	Brez dodatnih stroškov	Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	OCKI

VZDK 2: Pomoč in spodbuda delodajalcem:

2.1	Pomagati podjetjem pri pripravi ustrezne tehnične dokumentacije za prijavo na razpise za sredstva skladov EU (npr. priprava natančnih sanacijskih načrtov z vidika VZDK, uvajanje varnejših alternativ in čistejših tehnologij, sodobne tehnične opreme za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev, osebne varovalne opreme ipd.).	2010	100	Projekt »TF KV3«	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MG, MDDSZ, MZ/URSK
2.2	Uvesti v proizvodnjo in uporabo kemikalij tehnologije, ki kar najbolj zmanjšajo izpostavljenost delavcev kemijskim snovem (v industriji, obrti, kmetijstvu in laboratorijih).	2010	1.500	Evropski skladi sofinanciranje s strani podjetij	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MG, MDDSZ
2.3	Pospešiti uvedbo sistema bonus-malus za ravnanje v skladu z zakonodajo na področju varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami. Okrepiti zavarovalnice, tako da lahko ponudijo podjetjem primerno pomoč pred škodnimi primeri in po njih.	2010	15	Zavarovalnice	Zavarovalnice

2.4	Uvajati dobro varnostno prakso pri delu s kemikalijami: <ul style="list-style-type: none"> – organizirati delavnico o dobri varnostni praksi pri delu s kemikalijami, – spodbujati nadaljnje uvajanje standardov kakovosti, – izdati certifikate podjetjem z dobro varnostno prakso. 	2009	Brez dodatnih stroškov	Projekt Phare »KV 2« in »TF KV3«	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, MDDSZ, MZ, MZ/URSK
2.5	Razviti dodatne kazalnike za spremljanje gibanja tveganja pri delu s kemikalijami. Spodbujati prostovoljno poročanje podjetij o stanju VZDK.	2010	1,5	Podjetja, GZS	Podjetja, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice
2.6	Ozaveščati delodajalce o možnih ukrepih za zmanjševanje tveganja, poseben poudarek na malih podjetjih.	2010	1	MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice	MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice

VZDK 3: Izboljševanje delovanja pooblaščenih svetovalnih podjetij in poenotenje njihovega ravnanja:

3.1	Organizirati posebno dopolnilno usposabljanje s preskusom znanja in podeliti certifikate o specializaciji svetovalnim podjetjem za VZDK glede: <ul style="list-style-type: none"> – periodičnega vzorčenja in meritev kemijskih snovi v delovnem okolju, – ocene tveganja za delo s kemikalijami, – preskušanja delovne opreme ipd. Dodatno usposobiti predavatelje za usposabljanje delavcev za delo s kemikalijami, poenotiti način usposabljanja oziroma ga podrobneje določiti – najprej se osredotočiti na dela, pri katerih nastane največ poškodb in poklicnih bolezni (npr. opekline kože in oči, zastrupitve zaradi vdihavanja, alergije, bolezni kože in dihal, rakotvorne snovi). Pripraviti medicinsko preverjena navodila za prvo pomoč v teh primerih.	2007	2	Projekt Phare "KV 2" in "TFKV3"	IRSD, MDDSZ, MZ/URSK
------------	---	------	---	---------------------------------	----------------------

VZDK 4: Pomoč delavcem:

4.1	Razviti poseben program za zmanjševanje tveganja pri samozaposlenih, mladih in ostarelih delavcih, ki delajo po novih zaposlovalnih načinih (začasni delavci itd.).	2010	10	Podjetja, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS	Podjetja, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS; MOVZDK
4.2	Usposobiti izvoljene predstavnike delavcev in sindikatov v zvezi z VZDK za uspešno komunikacijo z delodajalci.	2008	2	sindikati	sindikati

4.3	<p>Razviti in uvesti programe VZDK za poklicne šole.</p> <p>Razviti posebne module usposabljanja za delo s kemikalijami za ranljive kategorije delavcev (mlade, ostarele ...) ali za tista delovna mesta, na katerih je veliko tveganje zaradi kemikalij.</p>	2010	5	MŠŠ, MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice	MŠŠ, MDDSZ, MZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MOVZDK
-----	---	------	---	---	--

VZDK 5: *Izboljšanje ravnanja s podatki in izmenjava podatkov/informacij:*

5.1	<p>Pretehtati kakovost in skladnost na različnih mestih uradno zbranih podatkov o poškodbah in poklicnih boleznih v povezavi z delom s kemikalijami.</p> <p>Izboljšati dostop do podatkov.</p> <p>Vzpostaviti in vzdrževati interaktivno medresorsko povezavo obstoječih zbirk podatkov ter podatkov za pomembne parametre in kazalnike stanja v zvezi z VZDK.</p>	2010	9	Zbiralci podatkov	Zbiralci podatkov, MDDSZ, MOVZDK
-----	--	------	---	-------------------	----------------------------------

VZDK 6: *Splošni ukrepi:*

6.1	<p>V okviru MKKV (znova) ustanoviti Medresorski odbor za varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, da se pospeši izvajanje NPKV, okrepi medresorsko sodelovanje in pospeši napredek varnosti pri varovanju zdravja delavcev pred kemikalijami.</p>	2010	Brez dodatnih stroškov	MDDSZ, MZ/URSK	MKKV, MDDSZ
6.2	<p>Povečati uporabo analize stroškov in koristi/učinka pri vsakem od uvedenih ukrepov.</p>	2010	2,5	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, MOVZDK
6.3	<p>Povečati znanje in ozaveščenost vseh socialnih partnerjev in javnosti glede VZDK.</p>	2005–2010	5	MDDSZ	MDDSZ, MOVZDK
6.4	<p>Četrletno izdajati časnik o dobri praksi pri VZDK.</p>	2010	5	MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice	MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, MOVZDK

4. PREDNOSTNO PODROČJE: ODPADKI KEMIKALIJ (OK)

Vodilna misel:

Odpadek je lahko snovno ali energijsko uporabna in nadvse koristna surovina, ki lahko pripomore k boljšemu gospodarskemu poslovanju podjetja in blaginji družbe.

PROGRAMSKI CILJI

<p>OK 1: <i>Uvajati tehnologije za proizvodnjo in uporabo kemikalij, ki zmanjšujejo nastajanje odpadkov kemikalij pri viru in njihovo morebitno nevarnost.</i></p> <p>OK 2: <i>Zagotoviti varno ravnanje z odpadki kemikalij, vključno z odpadno embalažo, in sicer v skladu s prednostnimi načini ravnanja z odpadki (ločeno zbiranje, snovna in energijska izraba, varno odstranjevanje).</i></p> <p>OK 3: <i>Zmanjševati nastajanje odpadkov kemikalij in povečevati količino ločeno zbranih odpadkov kemikalij.</i></p> <p>OK 4: <i>Odstraniti prednostna stara bremena.</i></p> <p>OK 5: <i>Izboljšati vsesplošno ozaveščenost glede pravilnega ravnanja z odpadki kemikalij.</i></p> <p>OK 6: <i>Izboljšati učinkovitost splošnih ukrepov v povezavi z varnim ravnanjem z odpadki kemikalij (zakonodaja, zbiranje podatkov, inšpekcija).</i></p>
--

Program ukrepov do leta 2010¹⁷

Cilj	Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
------	---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

OK 1: *Uvajati tehnologije za proizvodnjo in uporabo kemikalij, ki zmanjšujejo nastajanje odpadkov kemikalij pri viru in njihovo morebitno nevarnost:*

1.1	Uvajati ukrepe za zmanjšanje količine nastalih odpadkov kemikalij in njihovo morebitno nevarnost*.	2010	10.000	Sredstva gospodarskih družb	Gospodarske družbe
-----	--	------	--------	-----------------------------	--------------------

OK 2: *Zagotoviti varno ravnanje z odpadki kemikalij, vključno z odpadno embalažo, in sicer v skladu s prednostnimi načini ravnanja z odpadki (ločeno zbiranje, snovna in energetska izraba, varno odstranjevanje):*

2.1	Dodatno usposabljanje subjektov, ki imajo opravka z nevarnimi odpadki**.	2010	600	Sredstva gospodarskih družb	Gospodarske družbe
2.2	Izrabiti obstoječe domače zmogljivosti za predelavo in odstranjevanje odpadkov*.	Stalna naloga	Brez dodatnih stroškov	/	Gospodarske družbe
2.3	Usposobiti domače zmogljivosti za energijsko izrabo dela nevarnih odpadkov.**	2010	550	Sredstva gospodarskih družb	Gospodarske družbe

¹⁷ MOP bo financiral aktivnosti 3.3., 4.1., 4.2. in 5.2. skladno z veljavnim Nacionalnim programom varstva okolja in drugimi veljavnimi strateškimi dokumenti na področju ravnanja z odpadki.

2.4	Uvajati nove tehnologije za ravnanje z odpadki in zagotoviti ustrezno ravnanje z odpadki kemikalij iz gospodarstva.*.	2010	11.200	Sredstva gospodarskih družb	Gospodarske družbe
-----	---	------	--------	-----------------------------	--------------------

OK 3: Zmanjševati nastajanje odpadkov kemikalij in povečevati količino ločeno zbranih odpadkov kemikalij:

3.1	Organizirati lokalne akcije za ozaveščanje prebivalstva in podjetij o nujnosti zmanjševanja in uporabe kemikalij ter nastajanja odpadkov pri viru in spodbujati ločeno zbiranje nevarnih frakcij komunalnih odpadkov.	Stalno	Glej OK 5	Lokalne skupnosti, različni projekti,	Lokalne skupnosti, MOP
3.2	V treh vzorčnih lokalnih skupnostih, kjer so bili v projektu Phare "KV2" dobavljeni vzorčni zabojniki za ločeno zbiranje nevarnih frakcij komunalnih odpadkov, pripraviti in izvesti kampanjo za ozaveščanje prebivalstva; izsledke predstaviti drugim občinam.	2007	5	Lokalne skupnosti, MOP	Lokalne skupnosti, MOP
3.3	Izpopolniti sistem ločenega zbiranja nevarnih frakcij komunalnih odpadkov.	2010	3.000	Lokalne skupnosti, državni proračun, sredstva gospodarskih družb	Občine, izvajalci lokalne javne službe, MOP

OK 4: Odstraniti prednostna stara bremena:

4.1	Preučiti stanje (ugotoviti količino, vrste, imetnike in lokacijo) starih bremen kemikalij. Za prednostna stara bremena pripraviti akcijski in logistični načrt.	2008	10	Državni proračun	MOP (pri FFS tudi MKGP)
4.2	Odstraniti najbolj problematična stara bremena.	2010	500	Imetniki odpadkov, državni proračun	Imetniki odpadkov, MOP (pri FFS tudi MKGP)

OK 5: *Izboljšati vsesplošno ozaveščenost glede pravilnega ravnanja z odpadki kemikalij:*

5.1	Obveščati, izobraževati in spodbujati prebivalce in deležnike v zvezi s ločenim zbiranjem nevarnih frakcij komunalnih odpadkov*.	Stalna naloga	23	Občine	Občine
5.2	Obveščati in ozaveščati javnost o nacionalnih ciljih in ustreznih načinih ravnanja z odpadki*.	Stalna naloga	20	Državni proračun	MOP
5.3	Obveščati, izobraževati in ozaveščati gospodarske subjekte o nacionalnih ciljih in ustreznih načinih ravnanja z odpadki*.	Stalna naloga	50	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, gospodarske družbe

OK 6: *Izboljšati učinkovitost splošnih ukrepov v povezavi z varnim ravnanjem z odpadki kemikalij (zakonodaja, zbiranje podatkov, inšpekcija):*

6.1	Dopolnjevati zakonodajo*	Stalna naloga	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	MOP
6.2	Voditi in izpopolniti informacijski sistem o ravnanju z odpadki*.	Stalna naloga	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	ARSO, SURS
6.4	Izboljšati nadzor nad ravnanjem z odpadki*.	Stalna naloga	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	IRSOP, drugi nadzorni organi

Pomembno:

* Naloga je namenjena ravnanju z vsemi odpadki; strošek za odpadke kemikalij predstavlja le 5% ocenjene vrednosti.

** Naloga je namenjena ravnanju z vsemi nevarnimi odpadki; strošek za odpadke kemikalij predstavlja okoli 50% ocenjene vrednosti.

5. PREDNOSTNO PODROČJE: KEMIJSKE NESREČE (KN)

Vodilna misel:

Najkasneje v trenutku, ko do kemijske nesreče pride, se stroški neizvedenih preventivnih ukrepov in priprav na ukrepanje ob nesreči, v primerjavi s škodo, ki je nastala, naenkrat zdijo silno majhni.

PROGRAMSKI CILJI

<p>KN 1: <i>Zmanjšati verjetnost za nastanek kemijskih nesreč.</i></p> <p>KN 2: <i>Povečati pripravljenost za učinkovito ukrepanje, zagotoviti primerno sanacijo.</i></p> <p>KN 3: <i>Sodelovati z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami pri vzajemnem preprečevanju in ublažitvi posledic kemijskih nesreč.</i></p>
--

Program ukrepov do leta 2010

Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

KN 1: *Zmanjšati verjetnost za nastanek kemijskih nesreč:*

1.1	Krepitev institucij, odgovornih za izvajanje zakonodaje, ki se nanaša na kemijske nesreče; krepitev delovanja OCKI, ki pripravi predlog za izboljšano sodelovanje inšpektoratov in drugih služb ob nesreči.	Stalno	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	IRSOP, IRSVNDN, OCKI, IS
1.2	Izvedba skupnih inšpekcijskih pregledov v vseh 24 + 39 obratih s tveganjem za nastanek večje kemijske nesreče.	2010	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	inšpektorati, sodelujoči v OCKI
1.3	Uvajanje varnejših alternativ in čistejših/varnejših tehnologij. Nadaljnje uvajanje okoljevarstvenih standardov, standardov kakovosti v podjetjih in Programa odgovorne skrbi.	2010	1500	Gospodarske družbe, Evropski strukturni in drugi skladi	Gospodarske družbe, MG, MOP, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, MO/URSZR
1.4	Povezava obstoječih podatkovnih zbirk o kemijskih nesrečah (vključno s prevozom), pri čemer bo dostop omogočen vsem pomembnim državnim organom in službam, izboljšati kakovost poročil o nesrečah.	2008	4	Projekti ("TFKV 3" ali drugi), sofinanciranje iz državnega proračuna	MO/URSZR, MNZ
1.5	Priprava navodil (npr. za pripravo in vrednotenje varnostnih poročil, načrtov za zaščito in reševanje, urejanje prostora ter za komuniciranje podjetij z lokalnim prebivalstvom glede obstoječega tveganja zaradi kemijskih nesreč ipd.).	2006	1	Projekt Phare "TFKV 3", MOP	MOP, MZ/URSK
1.6	Dviganje ravni vsesplošne ozaveščenosti z vidika kemijskih nesreč.	Stalno	5	Državni proračun	MOP, MO/URSZR, MZ/URSK

KN 2: Povečati pripravljenost za učinkovito ukrepanje, zagotoviti primerno sanacijo:

2.1	Nakup opreme za ukrepanje ob nesrečah.	2010	350	Projekti (npr. "TFKV3"), sofinanciranje iz državnega proračuna	MO/URSZR ¹⁸
2.2	Krepitev Centra za zastrupitve pri Kliničnem centru v Ljubljani.	2010	80 x 5 = 400	Državni proračun (sofinanciranje s strani resorjev)	MZ, ZZSZ, MO ¹⁹
2.3	Krepitev toksikološkega laboratorija Inštituta za sodno medicino pri Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani.	2010	60 x 5 = 300	Državni proračun (sofinanciranje s strani resorjev)	MZ, ZZSZ
2.4	Nakup opreme za mobilne laboratorije.	2010	100	Projekt "TFKV3", sofinanciranje s strani mobilnih laboratorijev oz. državnega proračuna	Institut "J. Stefan", IVZ, ZZV-Mb, MO/URSZR ²⁰
2.5	Izvedba usposabljanja za uporabo programskega orodja za modeliranje posledic večjih industrijskih nesreč.	2006	1	Projekt Phare "KV2" "TFKV3", sofinanciranje iz državnega proračuna	MOP, MO/URSZR
2.6	Organizacija delavnic in vaj s študijami primerov možnih kemijskih nesreč.	2006	5	Projekt Phare "KV2", "TFKV3" MO/URSZR, MZ	MO/URSZR, MZ, MOP
2.7	Usposabljanje ključnega osebja v bolnišnicah in zdravstvenih ustanovah (krepiti znanja klinične toksikologije in ukrepanja ob kemijskih nesrečah).	2007	30	Projekt Phare "KV2", "TFKV3"	MZ
2.8	Izboljšanje mehanizmov za zavarovanje tveganja za nastanek kemijske nesreče; izboljšanje izvajanja načela "onesnaževalec plača".	2010	20	Zavarovalnice	MOP, MNZ, MZZ, MP

KN 3: Sodelovati z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami pri vzajemnem preprečevanju in ublažitvi posledic kemijskih nesreč:

3.1	Sodelovanje pri pripravi in izvedbi mednarodnega posredovanja ob kemijskih nesrečah (npr. v sosednjih državah).	2010	200 (samo pripravljenost)	Državni proračun	MO/URSZR ²¹
-----	---	------	---------------------------	------------------	------------------------

¹⁸ MO oz. MO/URSZR bosta v zvezi z aktivnostjo 2.1 skupaj financirala največ 5 mio SIT letno.

¹⁹ MO bo v zvezi z aktivnostjo 2.2 financiral največ 3 mio SIT letno; ostala sredstva, ki naj bi jih za delovanje centra prispevalo MO, se zagotavljajo z ustrežno opremo (radijske postaje ipd.) oziroma nabavo protistrupov v okviru blagovnih rezerv.

²⁰ MO bo za izvedbo aktivnosti 2.4 prispeval največ 5 mio SIT etno.

²¹ Zagotovljeno bo nadaljevanje opremljanja državnih enot v okviru rednih programov, posebna sredstva s strani MO niso načrtovana, MZ

6. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITI MONITORING ONESNAŽENJA S KEMIKALIJAMI (MON)

Vodilna misel:

Podatki različnih monitoringov onesnaženja s kemikalijami niso sami sebi namen, temveč jih je treba med seboj povezovati ter uporabiti za izbiro in utemeljitev ukrepov za zmanjševanje tveganja, ki ga kemikalije povzročajo.

PROGRAMSKI CILJI

MON 1:

Vzpostaviti natančnejše evidence o vrstah, količini, rabi in lokacijah odvajanja kemikalij v Republiki Sloveniji, izboljšati informacije o življenjski poti kemikalij v državi, izboljšati kakovost ocen tveganja in ugotoviti, za katere snovi je monitoring prednostno potreben.

MON 2:

Medsebojno uskladiti, uravnotežiti in povezati podatke, izhajajoče iz obstoječih monitoringov onesnaženja s kemikalijami in omogočiti dostop do podatkov vsem, ki jih potrebujejo, vključno z javnostjo.

MON 3:

Izboljšati kakovost podatkov, izhajajočih iz posameznih obstoječih monitoringov, jih racionalizirati in po potrebi dopolniti.

Program ukrepov do leta 2010

Cilj	Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
------	---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

MON 1: *Vzpostaviti natančnejše evidence o vrstah, količini, rabi in lokacijah odvajanja kemikalij v Republiki Sloveniji, izboljšati informacije o življenjski poti kemikalij v državi, izboljšati kakovost ocen tveganja in ugotoviti, za katere snovi je monitoring onesnaženja prednostno potreben:*

1.1	Izboljšati evidence na MZ/URSK in FURS ter povezati bazi ISK in FFS. Izboljšati kakovost ocen tveganja.	2007	10	MZ/URSK, MKGP/FURS	MZ/URSK, MKGP/FURS
-----	--	------	----	--------------------	--------------------

MON 2: *Medsebojno uskladiti, uravnotežiti in povezati podatke, izhajajoče iz obstoječih monitoringov onesnaženja s kemikalijami in omogočiti dostop do podatkov vsem, ki jih potrebujejo, vključno z javnostjo:*

2.1	Podroben pregled širše medresorske zakonodaje, ki se nanaša na monitoring onesnaženja s kemikalijami v različnih medijih, in oblikovanje seznama zahtev (vključno z zahtevami EU po poročanju).	2006	2	Projekt Phare "KV 2"	Institucije, odgovorne za monitoring onesnaženja, MOK-MOV
-----	---	------	---	----------------------	---

2.2	Na podlagi zahtev iz obstoječe zakonodaje pripraviti skico mreže institucij, ki podatke pridobivajo, tistih, ki jih potrebujejo, in tistih, ki jim je treba podatke posredovati poročati (organigram). Predlagati, kako naj se podatki v prihodnje kar najbolj preišljeno pridobivajo in pre-takajo ter v kakšni obliki naj bodo, da bodo skladni in uporabni.	2007	Brez dodatnih stroškov	Projekt Phare "KV 2"	Institucije, odgovor-ne za monitoring onesnaženja, MOK-MOV
2.3	Povezati institucije, ki izvajajo monitoring onesnaženja s kemikalijami, in uvesti redno medresorsko izmenjavo podatkov, ki se na državni ravni pridobivajo iz monitoringa onesnaženja raznih medijev s kemikalijami, omogočiti dostop javnosti do podatkov.	2008	150	državni prora-čun	Institucije, odgovor-ne za monitoring onesnaženja, MOK-MOV
2.4	Izdelati pregled institucij, ki izvajajo ali bi lahko izvajale biološki monitoring one-snaženja. Okrepiti biološki monitoring, vključno z ugotavljanjem prepovedanih kemikalij v organizmih in tkivih.	2010	120	MZ/URSK	MZ/URSK, MOP, MZ, MOKMOV
2.5	Uvesti modeliranje koncentracij nevarnih snovi v okolju in ocen izpostavljenosti, tako pa kar najbolj nadomestiti kemijsko-analitski monitoring.	2008	60	Pristojna mi-nistrstva in organi v njihovi sestavi	MZ, MZ/URSK, MKGP, javni zavo-di, ki sodelujejo pri ocenah tveganja in drugi deležniki

MON 3: *Izboljšati kakovost podatkov, izhajajočih iz posameznih obstoječih monitoringov, jih racionalizirati in po potrebi dopolniti:*

3.1	Usposabljanje vzorčevalcev.	2007	4	Projekt Phare "KV 2", projekt "TFKV 3"	MZ/URSK, MOK-MOV, institucije, ki jemljejo vzorce za monito-ring onesnaženja
3.2	Akreditacija vseh metod/laboratorijev, ki analizirajo vzorce monitoringa.	2010	120	Laboratoriji	Laboratoriji, MOKMOV
3.3	Pripraviti enotne standardne operative postopke za vzorčenje, analize, ravnanje s podatki in izmenjavo le teh (cilj pridobiti primerljive podatke iz različnih virov).	2008	3	Projekt Phare "KV 2", projekt "TFKV 3"	Institucije, odgovor-ne za monitoring onesnaženja, labo-ratoriji, MOKMOV

3.4	Nakup manjkajoče laboratorijske opreme.	2010	150	Projekt Phare "KV 2", projekt "TFKV 3"	Laboratoriji, MZ/URSK, MOP
3.5	Preučiti obstoječo pogostnost, čas in primernost lokacij vzorčenja v Sloveniji v primerjavi z zahtevami EU ter pripraviti predlog za izboljšave z oceno stroškov. Pripraviti predlog, katere snovi bi bilo treba glede na zakonodajo, stanje okolja v Sloveniji in zahteve EU dodatno spremljati, oceniti stroške.	2007	2	Institucije, ki so odgovorne za monitoring onesnaženja	Institucije, odgovorne za monitoring onesnaženja

MON 4: *Drugo:*

4.1	Preveriti, ali so bila varstvena območja virov pitne vode določena po ustrezni enotni metodologiji in so hidrološko utemeljena, po potrebi predlagati izboljšave.	stalno	20	Državni proračun	MOP
4.2	Na podlagi podatkov monitoringa onesnaženja oz. izpostavljenosti vključiti več vidikov onesnaženja s kemikalijami v oblikovanje nove slovenske prehranske košarice.	2007	1	Državni proračun	IVZRS, Statistični urad RS

III. SKUPNA OCENA STROŠKOV IZVAJANJA NACIONALNEGA PROGRAMA

NPKV podaja vizijo za razvoj področja kemijske varnosti v Republiki Sloveniji v skladu s prakso drugih držav članic EU in z vidika uresničevanja SAICM. S sprejemom programa postane vizija skupno vodilo pri delovanju vladnih in nevladnih resorjev ter drugih deležnikov, pomembnih za kemijsko varnost. Pri zagotavljanju finančnih sredstev si resorji pomagajo z orientacijsko oceno stroškov, ki je za posamezne ukrepe podana v preglednicah v nadaljevanju. Mnoge od aktivnosti zvezi s predlaganimi ukrepi za izvajanje programa pri deležnikih že tečejo ali so načrtovane zaradi njihovih siceršnjih pristojnosti oziroma dolžnosti. Pri tem je namen NPKV poudariti nujnost povezovanja in usklajevanja aktivnosti ter tesnejšega sodelovanja med resorji. Zato glede stroškov izvajanja programa vsak deležnik preveri, koliko finančnih sredstev izmed predlaganih naj bi za izvedbo posamezne aktivnosti/ uvedbo ukrepa načrtoval v prihodnje in se poskuša temu po svojih najboljših močeh približati.

Finančna sredstva za izvajanje programa praviloma zagotovijo tisti resorji, ki so za posamezno področje primarno pristojni (sredstva si delijo sorazmerno glede na pristojnosti ali enakomerno, financiranje dejavnosti pa poteka praviloma neposredno). Če je za določeno področje pristojnih več resorjev ali če gre za dejavnost splošne ali skupne narave (npr. projekte), si stroške (npr. za najem zunanjih strokovnjakov ali za lastno udeležbo pri projektih) resorji delijo med seboj po dogovoru. Ena izmed možnosti je, da si tovrstne stroške med seboj v enakih delih delijo štirje resorji, ključni za razvoj kemijske varnosti v Republiki Sloveniji nasploh: Ministrstvo za zdravje (MZ), Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ) in Ministrstvo za obrambo (MO). Druga, še enostavnejša možnost pa je, da se resorji dogovorijo o tem, da se enemu izmed njih v ta namen neposredno zagotovi ustrezno večjo količino sredstev. Enako resorji za izvedbo skupnih dejavnosti prispevajo tudi osebje.

Preglednica 2: Okvirni pregled stroškov za izvedbo NPKV po posameznih prednostnih področjih

Področje NPKV	Približna skupna ocena stroškov (v mio SIT)
Splošni cilji NPKV (SCKV)	923
Celovita medresorska zakonodaja na področju kemijske varnosti (CMZ)	43
Celovita kemijska inšpekcija (CKI)	636
Varnost in zdravje pri delu s kemikalijami (VZDK)*	1.748,20
Odpadki kemikalij (OK)*	3.670,50
(Večje) kemijske nesreče (KN)*	2.915,15
Celoviti monitoring onesnaženja s kemikalijami (MON)	650
Skupaj:	10.585,85

* V okviru teh sredstev je zajeto uvajanje novih varnejših in čistejših tehnologij v proizvodnji in pri uporabi kemikalij, za ravnanje z odpadki kot tudi opremljanje za primer kemijske nesreč.

Kot je razvidno iz preglednice 2, bo v petletnem obdobju za razvoj kemijske varnosti predvidoma potrebnih skupno 10,73085 milijard SIT. Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da bodo zaradi prepletanja različnih problematik k izboljšanju kemijske varnosti neposredno ali posredno pripomogli tudi nekateri drugi nacionalni programi in siceršnje dejavnosti resorjev. Tako predstavlja zgoraj omenjena vsota le del vseh sredstev, ki so v širšem smislu potrebna za razvoj kemijske varnosti, in pomeni dodatno spodbudo za napredek na tem področju. Omenjena sredstva se ne nanašajo samo na državni proračun, temveč tudi na sredstva gospodarskih družb, lokalnih skupnosti, javnih zavodov, institutov in drugih deležnikov. To pomeni, da bo za pravočasno zagotavljanje sredstev za izvedbo programa in za uresničitev programskih dejavnosti nujna stalna in učinkovita medresorska koordinacija. Ta bo potekala preko MKKV in njenih podkomisij/odborov.

Eden od pomembnih ciljev NPKV je pridobiti del sredstev preko projektov in skladov, razpoložljivih pri EU in pri drugih partnerjih. Okoli 28% sredstev (2,99133 milijarde) naj bi zagotovile gospodarske družbe, lokalne skupnosti in drugi deležniki izven državne uprave, okoli 31% (to je skupno okoli 3,34211 milijarde oziroma povprečno 668,42 milijonov letno) pa naj bi zagotovili resorji znotraj državne uprave.

Po ocenah bo polovico sredstev, ki jih mora zagotoviti državna uprava, porabljenih v okviru proračunskih postavk resorjev, ki so že sicer neposredno ali posredno namenjene razvoju kemijske varnosti. Preostanek pa bo treba s prednostno prerazporeditvijo iz drugih postavk dodatno zagotoviti v okviru proračunov posameznih vladnih resorjev, navedenih v programskih preglednicah v posameznih poglavjih NPKV. Precejšen del teh sredstev bo namenjen lastni udeležbi pri tistih projektih, katerih nosilec bo državna uprava, kakor tudi za izvedbo novih dejavnosti, ki doslej še niso bile načrtovane. To pomeni, da bo treba po ocenah s prerazporeditvijo iz drugih postavk v proračunu vladnih resorjev predvidoma zagotoviti povprečno 334,21 milijonov SIT letno.

Št. 801-11/06-8/1
Ljubljana, dne 29. septembra 2006
EPA 901-IV

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.

Priloga resoluciji o nacionalnem programu za kemijsko varnost z akcijskimi načrti za prednostna področja v obdobju 2006–2010**I. UVOD**

1. SESTAVA NACIONALNEGA PROGRAMA
2. POVEZAVA Z DRUGIMI OBSTOJEČIMI NACIONALNIMI PROGRAMI IN STRATEŠKIMI DOKUMENTI
3. MEDNARODNI OKVIR IN PREDHODNI KORAKI
4. RAZLOGI ZA PRIPRAVO SLOVENSKEGA NACIONALNEGA PROGRAMA ZA KEMIJSKO VARNOST
5. NACIONALNA PREDNOSTNA PODROČJA IN RAZLOGI ZA NJIHOVO IZBIRO
6. IZVAJANJE NACIONALNEGA PROGRAMA IN SLEDENJE NAPREDKU, URESNIČLJIVOST ZASTAVLJENIH CILJEV
7. OBDOBJE PO ZAKLJUČKU NACIONALNEGA PROGRAMA

II. PREDNOSTNA PODROČJA

1. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITA MEDRESORSKA ZAKONODAJA (CMZ) NA PODROČJU KEMIJSKE VARNOSTI
 - 1.1. Uvod
 - 1.2. Opis stanja in predhodni koraki
 - 1.2.1. Zakonodaja s področja kemijske varnosti v Republiki Sloveniji
 - 1.2.2. Kemijska varnost in pravni red Evropske unije (*acquis communautaire*)
 - 1.2.3. Akti OECD
 - 1.2.4. Mednarodni pravni akti (konvencije, sporazumi, navodila, kodeksi ravnanja in priporočila)
 - 1.2.5. Terminologija na širšem medresorskem področju kemijske varnosti
 - 1.3. Vidiki za prihodnost
 - 1.4. Uresničljivost predlaganih ukrepov
 - 1.5. Kazalniki napredka
 - 1.6. Pogoji za izvedbo
 - 1.7. Spremljanje izvajanja programa
2. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITA KEMIJSKA INŠPEKCIJA (CKI) - IZBOLJŠAN NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONODAJE
 - 2.1. Uvod
 - 2.2. Zakonodajni vidiki
 - 2.3. Institucionalna ureditev
 - 2.3.1. Inšpekcijski svet
 - 2.3.2. Odbor za nadzor na področju kemijske varnosti
 - 2.3.3. Inšpekcijski organi, medresorsko pristojni za kemijsko varnost
 - 2.3.4. Kontrolni laboratoriji
 - 2.4. Ocena stanja, predhodni koraki in vidiki za prihodnost
 - 2.4.1. Države članice Evropske unije
 - 2.4.2. Republika Slovenija
 - 2.5. Uresničljivost predlaganih ukrepov
 - 2.6. Kazalniki napredka
 - 2.7. Pogoji za izvedbo programa
3. PREDNOSTNO PODROČJE: VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU S KEMIKAJIAMI (VZDK)
 - 3.1. Uvod
 - 3.2. Zakonodajni vidiki
 - 3.2.1. Pravni red Evropske unije
 - 3.2.2. Zakonodaja v Republiki Sloveniji
 - 3.3. Institucionalna ureditev
 - 3.4. Ocena stanja in predhodni koraki
 - 3.5. Vidiki za prihodnost
 - 3.6. Uresničljivost predlaganih ukrepov
 - 3.7. Kazalniki napredka
 - 3.8. Pogoji za izvedbo programa
4. PREDNOSTNO PODROČJE: ODPADKI KEMIKAJI (OK)
 - 4.1. Uvod
 - 4.2. Zakonodajni vidiki
 - 4.2.1. Pravni red Evropske unije
 - 4.2.2. Akti OECD

- 4.2.3. Širši mednarodnopravni okvir
- 4.2.4. Zakonodaja v Republiki Sloveniji
- 4.3. Institucionalna ureditev
- 4.4. Ocena stanja in predhodni koraki
 - 4.4.1. Količina odpadkov
 - 4.4.2. Ravnanje s posameznimi vrstami odpadkov kemikalij
- 4.5. Vidiki za prihodnost
- 4.6. Uresničljivost predlaganih ukrepov
- 4.7. Kazalniki napredka
- 4.8. Pogoji za izvedbo programa

5. PREDNOSTNO PODROČJE: KEMIJSKE NESREČE (KN)

- 5.1. Uvod
- 5.2. Zakonodajni vidiki
 - 5.2.1. Pravni red Evropske unije
 - 5.2.2. Zakonodaja v Republiki Sloveniji
 - 5.2.3. Akti OECD
 - 5.2.4. Širši mednarodnopravni okvir
- 5.3. Institucionalna ureditev
- 5.4. Ocena stanja in predhodni koraki
 - 5.4.1. Glavni viri tveganja za nastanek večje kemijske nesreče v Republiki Sloveniji
 - 5.4.2. Podatki o nesrečah s kemikalijami v Republiki Sloveniji
 - 5.4.3. Podatki o vrstah in količini kemikalij v Republiki Sloveniji
 - 5.4.4. Podatki o lastnostih kemikalij, ocena tveganja za človeka in okolje
 - 5.4.5. Prostorsko načrtovanje in posegi v okolje
 - 5.4.6. Nesreče z nevarnimi kemikalijami s čezmejnimi učinki
- 5.5. Vidiki za prihodnost
- 5.6. Uresničljivost predlaganih ukrepov
- 5.7. Kazalniki napredka
- 5.8. Pogoji za izvedbo programa

6. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITI MONITORING ONESNAŽENJA S KEMIKALIJAMI

- 6.1. Uvod
- 6.2. Zakonodajni vidiki
 - 6.2.1. Pravni red Evropske unije
 - 6.2.2. Akti OECD
 - 6.2.3. Širši mednarodnopravni okvir
 - 6.2.4. Zakonodaja v Republiki Sloveniji
- 6.3. Institucionalna ureditev
- 6.4. Ocena stanja in predhodni koraki
- 6.5. Vidiki za prihodnost
- 6.6. Uresničljivost predlaganih ukrepov
- 6.7. Kazalniki napredka
- 6.8. Pogoji za izvedbo programa

7. SEZNAM SLIK, PREGLEDNIC IN UPORABLJENIH KRATIC

I. UVOD

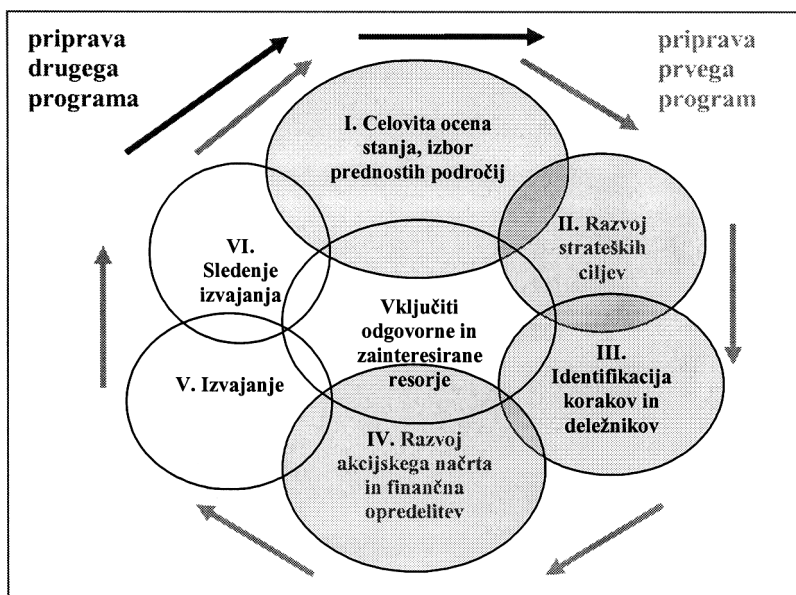
Nacionalni program za kemijsko varnost (v nadaljevanju: NPKV) je strateški dokument, ki obravnava nacionalno politiko razvoja kemijske varnosti v Republiki Sloveniji v obdobju od 2006 do vključno 2010. S tem nacionalnim programom bo Republika Slovenija prispevala tudi k uresničevanju Mednarodne strategije ravnanja s kemikalijami (SAICM²²), ki je bila sprejeta v Dubaju na srečanju od 4. do 6. februarja 2006 in jo je podpisala tudi Republika Slovenija.

NPKV temelji na predhodni celoviti medresorski oceni stanja, na podlagi katere so vsi najpomembnejši deležniki na nacionalni delavnici izbrali nacionalna prednostna področja. NPKV podaja vizijo in cilje, za prednostna področja pa določa tudi ukrepe in dejavnosti, ki jih je treba izvesti za učinkovitejše varovanje zdravja človeka in okolja pred negativnimi učinki kemikalij²³ v različnih fazah njihovega življenjskega kroga.

Združitev ocene stanja in programa z navedbo ciljev ter akcijskih načrtov v en dokument ne omogoča le boljšega razumevanja celote, temveč tudi takojšen začetek izvajanja programa. Tako je hkrati zadoščeno tudi zahtevam 56. in 56.a člena Zakona o kemikalijah (v nadaljevanju: ZKem)²⁴, ki narekujejo pripravo programa²⁵ in akcijskih načrtov²³. Še več: dodani akcijski načrti za izvajanje programa so že vključeni v različne projekte, ki bodisi že tečejo bodisi so prijavljeni ali pa se Slovenija zanje poteguje. Tako je po eni strani možnost za izvedbo programa povečana, poleg tega pa program omogoča tudi učinkovitejše črpanje projektnih sredstev Evropske komisije in drugih tujih partnerjev, kar je prav tako v interesu Slovenije. Časovna umestitev sprejetja prvega NPKV kmalu po vstopu Slovenije v Evropsko unijo (EU) je tako smiselna v več ozirih.

Druge pričakovane koristi usklajenega načrtovanja in izvajanja skupnih medresorskih dejavnosti v okviru nacionalnega programa in akcijskih načrtov so:

- večja preglednost pri načrtovanju in izvajanju medresorskih dejavnosti,
- stalna osredotočenost na področje in legitimnost,
- pripravljenost za timsko delo in sodelovanje, pripadnost in zagon,
- kar najboljša uporaba razpoložljivih človeških in finančnih virov ter časa,
- večje možnosti za pridobitev novih človeških in finančnih virov (projekti ipd.),
- boljši rezultati in hitrejši napredek pri razvijanju kemijske varnosti.

Slika 1: Ključne faze priprave in izvajanja nacionalnega programa na prednostnih področjih kemijske varnosti (nacionalni program kot kombinacija programa in akcijskega načrta) (prirejeno po: UNITAR/IOMC)

²² Strategic Approach to International Chemicals Management

²³ Kemikalije so snovi in pripravki, ki se uporabljajo bodisi v industriji in obrti bodisi kot kmetijski in neindustrijski pesticidi bodisi kot vsakovrstne kemikalije za splošno uporabo. Evropska direktiva o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi (67/548/EGS) ter Zakon o kemikalijah opredeljujeta nevarne kemikalije kot tiste, ki imajo vsaj eno izmed naslednjih nevarnih lastnosti: zelo lahko vnetljivo, lahko vnetljivo, vnetljivo, zelo strupeno, strupeno, jedko, zdravju škodljivo, dražilno, povzročanje preobčutljivosti, rakotvornost, mutagenost, strupenost za razmnoževanje, okolju nevarno.

²⁴ Ur. l. RS, št. 110/03 - prečiščeno besedilo in 47/04 - ZdZPZ

²⁵ Opredelitev pojmov (prirejeno po UNITAR):

- nacionalni program je izbor nacionalnih strateških ciljev, ki jih je treba doseči v določenem časovnem obdobju (npr. v štirih ali petih letih); pri pripravi se je najbolje osredotočiti samo na nekaj izbranih prednostnih področjih;
- operativni akcijski načrt je strategija za izvajanje nacionalnega programa in doseganje zastavljenih ciljev, ki določa dejavnosti, naloge, odgovorne izvajalce in finančne vire.

Opredelitev pojma "kemijska varnost" v mednarodnem merilu še ni poenotena in v celoti izdelana. Svetovna zdravstvena organizacija²⁶, Mednarodni program za kemijsko varnost²⁷, Program Združenih narodov za okolje²⁸ in Mednarodna organizacija za delo²⁹ opredeljujejo kemijsko varnost kot "preprečevanje kratkoročnih in dolgoročnih škodljivih učinkov kemikalij na zdravje človeka in na okolje tekom njihovega življenjskega kroga, to je med proizvodnjo, skladiščenjem, prevozom in uporabo kemikalij ter odstranjevanjem odpadkov".

Na drugi strani je kemijsko varnost mogoče razumeti kot idealno stanje, ko kemikalije uporabljamo tako, da tveganja za zdravje in okolje ni in je omogočen trajnostni gospodarski razvoj. Žal pa se tveganja za nastanek nesreč oziroma različnih drugih škodljivih posledic ravnanja s kemikalijami ne da v celoti izničiti, zato popolne kemijske varnosti ni mogoče doseči. Kljub temu mora biti skupni cilj in hkrati cilj vsakega posameznika postopno zviševanje ravni kemijske varnosti³⁰. Kot na mnogih drugih področjih, je tudi tu človeški faktor še vedno glavni vzrok nepravilnega ravnanja, zato je treba temu posvetiti posebno pozornost. Nekateri deli v verigi življenjskega kroga kemikalij so bolj občutljivi, se pravi, da je tveganje večje kakor pri drugih, to pa je bilo tudi eno od vodil pri izbiri nacionalnih prednostnih področij v Sloveniji.

Čeprav ZKem pokriva predvsem promet s kemikalijami in ne vseh faz življenjskega kroga kemikalij, izhaja iz določb tega zakona odgovornost vseh pravnih ali fizičnih oseb, ki proizvajajo, dajejo v promet, uporabljajo ali kakor koli drugače ravna oziroma pridejo v stik s kemikalijami, da zagotavljajo kemijsko varnost.

1. SESTAVA NACIONALNEGA PROGRAMA

Resolucija o NPKV podaja splošne cilje in predvidene ukrepe kot tudi cilje in ukrepe za posamezna prednostna področja kemijske varnosti. Ukrepi so finančno ocenjeni, določeni so roki za njihovo izvedbo in predlagani odgovorni izvajalci.

Sestava priloge NPKV temelji na zahtevah 56. in 56.a člena ZKem. Uvodni razlagi ozadja, povezanega s pripravo NPKV, sledi šest samostojnih poglavij, ki obravnavajo posamezna prednostna področja. Poglavja so razdeljena na podpoglavja, ki iz ocene stanja prehajajo na vidike za prihodnost, ti pa v cilje in pogoje za njihovo izvedbo.

2. POVEZAVA Z DRUGIMI OBSTOJEČIMI NACIONALNIMI PROGRAMI IN STRATEŠKIMI DOKUMENTI

Poudariti velja, da več drugih obstoječih nacionalnih programov mestoma že obravnava določena vprašanja kemijske varnosti ali pa se nanjo posredno nanaša. Vendar so na ta način pokriti le nekateri posamezni segmenti področja kemijske varnosti, povezave med njimi pa ni. Ti programi, ki se prednostno nanašajo na povsem druga področja in ne na kemijsko varnost kot tako, so bodisi vertikalni bodisi splošni. Obratno pa je NPKV izrazito horizontalen ter obravnava samo vprašanja kemijske varnosti. NPKV se je pripravljaval drugače kakor številni drugi nacionalni programi, saj je njegov cilj povezati obstoječe, resorsko zasnovane segmente v medresorsko celoto, jih dopolniti, poglobiti oziroma nadgraditi. Zato je, podobno kot pri pripravi NPKV, tudi pri njegovi izvedbi nujen medresorsko usklajen pristop, ki zahteva veliko motivacije, potrpežljivosti in časa.

Primer vertikalnega, glede varstva okolja pa krovnega programa, je Nacionalni program varstva okolja 2005–2012, ki je pripravljen kot resolucija (ReNPVO)³¹. ReNPVO obravnava različne vidike varstva okolja, od katerih so le nekateri v neposredni povezavi s kemijsko varnostjo. NPKV je na področjih, ki jih pokrivata oba programa, usklajen s ReNPVO ter jo na teh področjih dopolnjuje in nadgrajuje. Tako ReNPVO med drugim zajema industrijske kemijske nesreče, ki jih sicer obravnava tudi NPKV, vendar je slednji pri tem širši (obrnava tudi večje nesreče s kemikalijami pri prevozu) in je bolj poglobljen (navaja podroben akcijski načrt za doseg ciljev glede večjih kemijskih nesreč nasploh). Poleg tega ReNPVO podaja tudi operativni program ravnanja z nevarnimi odpadki, katerih del so odpadki kemikalij. NPKV zato na tem mestu izhaja iz ReNPVO ter za namen ravnanja z odpadki kemikalij oceno stanja in vizijo še bolj osvetli in poglobi. NPKV se dotika ReNPVO še na področju monitoringa onesnaženja s kemikalijami, ki je v pristojnosti različnih resorjev. Pri tem je namen NPKV uskladiti med seboj različne obstoječe monitoringe tako, da bodo tako pridobljeni podatki uporabnejši za izdelavo ocen tveganja in načrtovanje ukrepov za zmanjševanje le-tega, o čemer NPVO ne govori.

²⁶ World Health Organization (WHO)

²⁷ International Programme on Chemical Safety (IPCS), deluje v okviru Svetovne zdravstvene organizacije, Ženeva

²⁸ United Nations Environment Programme (UNEP)

²⁹ International Labour Organisation (ILO)

³⁰ Darja Boštjančič, predavanje na nacionalni delavnici za pripravo NPKV, Ig, marec 2002

³¹ Ur. l. RS, št. 2/06

Resolucija o Nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu³² podaja splošne cilje in ukrepe, pomembne za razvoj tega področja, o vidikih dela s kemikalijami pa posebej ne govori. Zato NPKV že zastavljene cilje povzema in jih na ravni akcijskega načrta nadgradi z ukrepi za izboljšanje stanja na delovnih mestih s kemikalijami.

Resolucija o Nacionalnem programu varstva potrošnikov za obdobje 2006-2010 (ReNPVP)³³ je, enako kot NPKV, zasnovana medresorsko oziroma medsektorsko. Problematika varnosti kemikalij je z vidika varstva potrošnika obravnavana v dveh poglavjih ReNPVP (4.1.1.1 in 4.4.1.1.4).

Omeniti velja še Nacionalni program zdravstvenega varstva Republike Slovenije - zdravje za vse do leta 2004³⁴ in Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami³⁵, ki sta vsak s svojega vidika podajala splošne podlage za razvoj teh dveh področij v preteklem obdobju, obenem pa zahtevala, da se kemijska varnost podrobneje uredi v NPKV.

Po naslovu sodeč, bi se nova resolucija o Nacionalnem programu prehranske politike 2005–2010³⁶ lahko bolj osredotočila tudi na kakovost vode kot živila, vendar ni tako.

Slovenski kmetijsko okoljski program³⁷ med drugim določa ukrepe za zmanjševanje negativnih vplivov kmetijstva na okolje. To vključuje varovanje zavarovanih območij in območij varstvenih pasov vodnih virov pred onesnaževanjem z gnojili in fitofarmacevtskimi sredstvi.

Če govorimo o kemijski varnosti kot delu nacionalne varnosti, je treba kot ciljno usmeritev navesti še Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenij³⁸.

S kemijsko varnostjo so povezani številni vidiki vsakdanjega življenja, zato je treba navedene nacionalne programe, še zlasti ReNPVO, jemati tudi kot orodje za splošno zmanjševanje tveganja. ReNPVO v skladu z direktivo IPPC³⁹ narekuje uvajanje najboljših razpoložljivih tehnologij v proizvodnjo, kar neposredno vpliva na zmanjšanje emisij nevarnih snovi in posledično na manjše obremenjevanje okolja in zdravja človeka. Ker so najnovejše tehnologije navadno tudi bolj varne, se zmanjša verjetnost za nastanek kemijske nesreče in poveča stopnja varovanja zdravja delavcev. Vse to občutno pripomore k večji kemijski varnosti. V skladu s tem je logičen ukrep v okviru NPKV podjetjem pomagati, da pridobijo projektne vire (npr. vire strukturnih skladov) za čimprejšnjo uvedbo najboljših razpoložljivih tehnologij v proizvodnjo, kjer nastopajo kemikalije.

Četudi nekateri od navedenih nacionalnih programov obravnavajo na videz ista ali sorodna področja kot NPKV, jih osvetljujejo z drugih vidikov ali pa dajejo splošno podlago, zato ne gre za podvajanje. Mogoče je zaključiti, da se obstoječi nacionalni programi med seboj prepletajo, zato pri izvajanju ne gre zanemariti nobenega od njih, temveč je treba izkoristiti vse predloge za ukrepanje, ki jih narekujejo oziroma ponujajo.

³² Ur. l. RS, št. 126/03

³³ Ur. l. RS, št. 114/05

³⁴ Ur. l. RS, št. 49/00

³⁵ Ur. l. RS, št. 44/02

³⁶ Ur. l. RS, št. 39/05

³⁷ Uredba o slovenskem kmetijsko okoljskem programu (Ur. l. RS, št. 34/01)

³⁸ Ur. l. RS, št. 56/01

³⁹ Council Directive concerning integrated pollution prevention and control (96/61/ES) - Direktiva Sveta o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja

3. MEDNARODNI OKVIR IN PREDHODNI KORAKI

Kemijska industrija je eden od stebrov svetovnega gospodarstva. Promet z njenimi izdelki obsega 1500 milijard USD na leto⁴⁰, kar je 9% letne svetovne trgovine z izdelki nasploh oziroma 7% svetovnega prihodka. Kar 78% vseh kemijskih izdelkov se proizvede v državah članicah OECD⁴¹, hkrati pa te države štejejo med največje porabnice kemikalij v predelovalni industriji, obrti, kmetijstvu in v splošni uporabi. V skladu s tem nosijo tudi večji del odgovornosti za kemijsko varnost, zato vlagajo veliko naporov v skupno razvijanje novih pristopov k varovanju zdravja in okolja pred negativnimi vplivi kemikalij. Predvideva se, da bodo članice OECD vse do leta 2020 v svetovnem merilu ostale največje proizvajalke in uporabnice kemikalij, proizvodnja in potrošnja kemikalij pa bo naraščala približno za 3% na leto. Še mnogo bolj bo v naslednjih 15 letih naraščala proizvodnja in poraba kemikalij v državah, ki niso članice OECD.

V EU predstavlja proizvodnja kemikalij, plastike in gume eno največjih industrijskih dejavnosti, ki skupno zaposluje okoli 3,2 milijona oseb v več kakor 60.000 podjetjih⁴². Kemijska industrija sama prinese 2/3 celotnega proizvodnega in trgovinskega presežka EU oziroma 12% celotne dodane vrednosti evropske predelovalne industrije. Evropski svet za kemično industrijo (CEFIC⁴³) predvideva, da bo v letu 2006 proizvodnja kemikalij narasla za 2,3%, podoben trend pa se bo nadaljeval tudi v prihodnjih letih.

Pobuda za pripravo celovite nacionalne medresorske ocene stanja glede varnega ravnanja s kemikalijami⁴⁴, za izbiro nacionalnih prednostnih področij in za oblikovanje nacionalnega programa za kemijsko varnost izhaja z najvišje mednarodne ravni, začenši s Poglavljem 19 Agende 21 Konference Združenih narodov o okolju in razvoju (UNCED⁴⁵) iz Ria de Janeira (1992). Od leta 1994, ko je bil ustanovljen Medvladni forum za kemijsko varnost (IFCS⁴⁶), so vlade držav, sodelujočih v IFCS, za šest programskih področij iz Ria⁴⁷ sprejele številna priporočila, saj so se v Riu zavezale, da jim bodo sledile s ciljem čimprej izboljšati stanje kemijske varnosti.

UNITAR⁴⁸ je bil na mednarodni ravni določen, da pomaga državam pri izvajanju nalog Poglavlja 19 Agende 21 in na tej podlagi sprejetih priporočil IFCS, zato je s pomočjo donatorjev (npr. Švice) postopno sprožil več pilotnih projektov, pri katerih je vsakokrat sodelovalo nekaj pilotnih držav. Cilj prvega pilotnega projekta je bila poskusna priprava celovite nacionalne ocene stanja na področju kemijske varnosti kot predpogoja za pripravo nacionalnega programa. Pilotnim državam, med katerimi je bila tudi Republika Slovenija, so hitro sledile še mnoge druge, tako da so bile ocene stanja marsikje že pred nekaj leti pripravljene⁴⁹, druge države pa jih pripravljajo šele zdaj. Zaradi hitrega razvoja in sprememb na tem področju bi bilo treba ocene stanja dokaj pogosto osveževati, kar pa uspeva le redkim, saj je to zaradi nujnosti medresorskega pristopa zelo zahtevno opravilo.

Cilj drugega pilotnega projekta, ki ga je UNITAR vodil skupaj z IOMC⁵⁰, je bila priprava nacionalnih programov oziroma akcijskih načrtov za kemijsko varnost. Ker kemijske varnosti ni mogoče izboljševati na vseh problematičnih področjih hkrati, je bilo treba v skladu z navodilom UNITAR/IOMC najprej izbrati prednostna področja in se pri pripravi nacionalnega programa, ki je izbiri sledila, osredotočiti nanje. Izbira prednostnih področij je ključnega pomena: izkušnje kažejo, da ni vedno pametno začeti z največjimi oziroma najbolj perečimi problemi, če obenem ni jasno, ali bo dovolj volje in sredstev (človeških in finančnih virov) za njihovo reševanje⁵¹. Republika Slovenija je sodelovala tudi pri drugem pilotnem projektu in je ena redkih držav v svetu, ki je nacionalni program za kemijsko varnost že pripravila. Država, ki je po dosegljivih informacijah prva pripravila obsežen tovrstni program, je Švedska, ki je tudi sicer ena vodilnih na področju kemijske varnosti nasploh. Priprava tega, malce drugačnega programa, je za večino držav velik izziv. Nekatere države se ga zaradi različnih ovir in okoliščin niso niti lotile, v drugih državah pa je priprava programa zaradi težavnosti zastala. Eden od razlogov za to stanje utegne biti tudi v dejstvu, da so nekateri novi vertikalni/resorni nacionalni programi v zadnjem času že pokrili nekatere dele življenjskega kroga

⁴⁰ OECD Environmental Outlook for the Chemicals Industry, 2001; www.oecd.org/dataoecd/7/45/2375538.pdf, 16. 12. 2005

⁴¹ Trideset držav članic OECD: Avstralija, Avstrija, Belgija, Češka, Danska, Finska, Francija, Grčija, Irska, Islandija, Italija, Japonska, Kanada, Koreja, Luksemburg, Madžarska, Mehika, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Nova Zelandija, Poljska, Portugalska, Slovaška, Španija, Švedska, Švica, Turčija, Velika Britanija, ZDA.

⁴² www.cefic.be, 16. 12. 2005

⁴³ European Chemical Industry Council

⁴⁴ Ocena nacionalne zakonodajne, institucionalne, administrativne in tehnične infrastrukture, v angl. National Profile

⁴⁵ United Nations Conference on the Environment and Development

⁴⁶ Intergovernmental Forum on Chemical Safety, sedež sekretariata pri Svetovni zdravstveni organizaciji, Ženeva

⁴⁷ Šest programskih področij iz Ria:

- Razširitev in pospešitev mednarodnega ocenjevanja tveganja, ki ga povzročajo kemikalije.
- Mednarodna usklajevanje razvrščanja in označevanja kemikalij.
- Izmenjava informacij o strupenih kemikalijah in kemijskem tveganju.
- Priprava programov za zmanjševanje tveganja.
- Krepitev nacionalnih zmoglosti in sposobnosti za varno ravnanje s kemikalijami.
- Preprečevanje ilegalne mednarodne trgovine s strupenimi in nevarnimi proizvodi.

⁴⁸ United Nations Institute for Training and Research, Ženeva

⁴⁹ www.unitar.org/cwm/nationalprofiles/index.htm

⁵⁰ Interorganization Programme for the Sound Management of Chemicals (članice: WHO, UNEP, ILO, FAO, UNIDO, OECD, UNITAR; sodeluje tudi Evropska komisija)

⁵¹ UNITAR priporoča, da se začne z najlažjimi, pa kljub temu pomembnimi koraki (v angl.: "low hanging fruits first"), saj uspeh pri izvedbi prvih manjših korakov prinese zagon za izvedbo večjih.

kemikalij oziroma posamezne vidike kemijske varnosti, zato se zdi tem državam neumestno vlagati napore v pripravo posebnega nacionalnega programa za kemijsko varnost. Kljub temu je mogoče reči, da sta povezava in nadgradnja obstoječih segmentov in dodajanje manjkajočih delov nujna za celovito obravnavo varnega ravnanja s kemikalijami, zato je priprava krovnega programa, kakršen je NPKV, ki se osredotoča zgolj na kemijsko varnost, lahko zelo koristna. Priprava posebnega nacionalnega programa na področju kemijske varnosti povečuje tudi zavest vseh deležnikov o pomembnosti izboljševanja stanja na tem področju, s tem pa se povečuje tudi legitimnost za izvedbo predvidenih dejavnosti in končno doseglo ciljev.

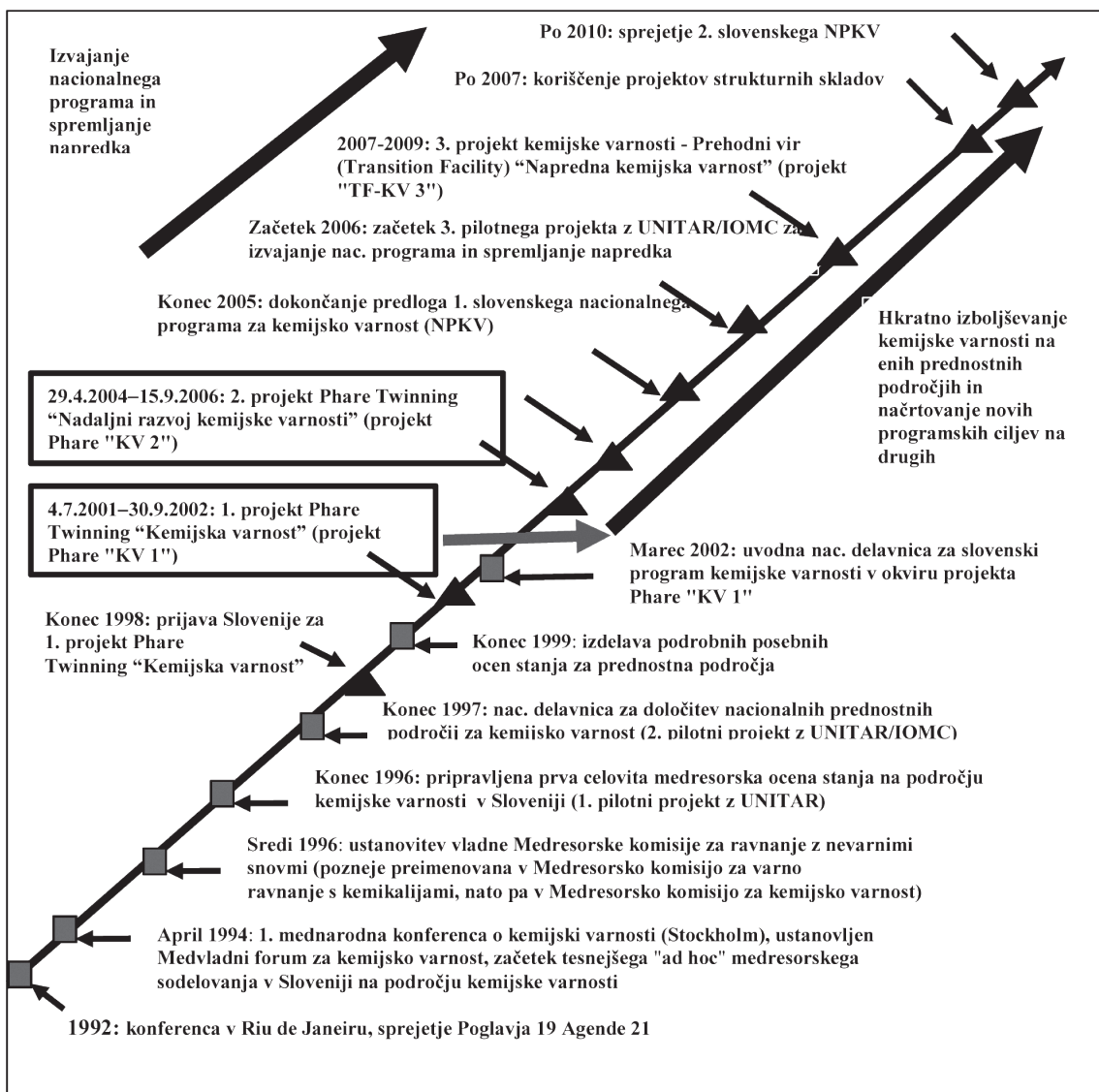
Brez sodelovanja UNITAR, ki je tekom omenjenih pilotnih projektov nudil strokovno pomoč glede motivacije resorjev za skupno delo, metodologije priprave ocene stanja, izbire prednostnih področij in oblikovanja nacionalnega programa, bi bila priprava NPKV bistveno otežena. Prav tako je treba poudariti, da priprava NPKV v takšni obliki skorajda ne bi bila mogoča, če Republiki Sloveniji ne bi priskočila na pomoč Evropska komisija z dvema projektoma Phare. To sta projekta "Kemijska varnost" (projekt Phare "KV 1")⁵² in "Nadaljnji razvoj kemijske varnosti" (projekt Phare "KV 2")⁵³. Zaradi vstopa Slovenije v EU je bilo namreč nujno NPKV prilagoditi pravnemu redu, praksi in viziji EU.

V projekt Phare "KV 1", ki je k pripravi NPKV vsebinsko največ pripomogel, je bilo vključenih okoli 40 strokovnjakov iz držav članic EU. Ti so med večkratnimi zaporednimi kratkimi obiski v Republiki Sloveniji skupaj s posebej za ta namen ustanovljenimi slovenskimi medresorskimi projektnimi delovnimi skupinami, v katerih je bilo vključenih okoli 150 slovenskih strokovnjakov, pripravili vrsto zaključkov in priporočil. Z namenom pobliže spoznati prakso v drugih državah EU, so bile organizirane številne delavnice in več študijskih obiskov v tujini. Dve veliki nacionalni konferenci (od tega ena z mednarodno udeležbo), izvedeni sredi in ob koncu projekta Phare "KV 1", sta bili namenjeni podrobnejši presoji nastalih zaključkov in priporočil s strani širšega kroga deležnikov. Tekom vseh omenjenih srečanj so pristojni organi in mnogi drugi zainteresirani lahko demokratično podali svoja mnenja, jih med seboj kolikor mogoče uskladili in s tem prispevali k skupnemu oblikovanju vizije razvoja kemijske varnosti.

Izhajajoč iz zaključkov projekta Phare "KV 1", je Projekt Phare "KV 2" ob svojem začetku pripomogel h končnemu oblikovanju NPKV. Oba projekta Phare pa nista zgolj pomoč pri pripravi strokovnih podlag in vsebin NPKV, ampak v prvi vrsti pomoč pri takojšnjemu ukrepanju na nekaterih obsežnih področjih (usklajevanje in izboljševanje zakonodaje, institucionalna in tehnična krepitev, usposabljanja ipd.), zato so takšni projekti nadvse priporočljiva oblika postopnega izboljševanja stanja in vzporednega oblikovanja vizije za naprej.

⁵² Prvi projekt Phare Twinning "Chemical Safety", št. SL99/IB/EC-04 (potekal od 4.7.2001 do 30.9.2002).

⁵³ Drugi projekt Phare Twinning "Further Development of Chemical Safety", št. SI 03 IB EC 02 (pričel se je 29.4.2004 in se bo predvidoma končal 15. septembra 2006).

Slika 2: Pomembni koraki pri razvijanju celovite kemijske varnosti v Republiki Sloveniji

4. RAZLOGI ZA PRIPRAVO SLOVENSKEGA NACIONALNEGA PROGRAMA ZA KEMIJSKO VARNOST

Poleg pobud s strani IFCS je na odločitev, da je za varovanje zdravja in okolja pred negativnimi vplivi kemikalij potrebna takojšnja in usklajena skupna akcija več resorjev, vplivala še cela vrsta Republiki Sloveniji lastnih razlogov.

Po eni strani se kljub njeni majhnosti v Republiki Sloveniji daje v promet, proizvaja, uporablja in po njenem ozemlju prevaža relativno velika količina nevarnih kemikalij. Glede na podatke Ministrstva za zdravje/Urada RS za kemikalije (MZ/URSK) se skupna količina uvoženih in v Republiki Sloveniji proizvedenih nevarnih snovi in pripravkov v zadnjih letih giblje okoli 2,5 milijonov ton na leto. Podatek ne zajema naftnih derivatov in drugih pogonskih goriv, surovin za izdelavo farmacevtskih proizvodov, gnojil in nekaterih drugih skupin kemikalij, ki se prav tako lahko uvrščajo med nevarne, tako da je dejanska skupna letna količina vseh nevarnih kemikalij v Republiki Sloveniji še mnogo večja. Ocena evropske politike prevoza nevarnega blaga od leta 1994 do 2000⁵⁴ navaja, da se po slovenskih cestah prepelje 0,6 milijona ton nevarnega blaga na leto, po železnici pa 3,5 milijona ton. Kakor drugod, tudi v Republiki Sloveniji število in količina prisotnih kemikalij naraščata. Pritisk na okolje in zdravje človeka je razmeroma velik, mogoče pa je pričakovati, da bo v odsotnosti učinkovitih ukrepov za zmanjševanje tveganja še naraščal.

Prispevek kemijske industrije k uspehu slovenskega gospodarstva je relativno pomemben. Po podatkih Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) je bilo leta 2004 v Republiki Sloveniji v kemijski industriji ter v proizvodnji plastike in gume skupaj zaposlenih 25.424 oseb (kar predstavlja 12% zaposlenih v predelovalni dejavnosti oziroma 5,4% zaposlenih vseh družb). Dodana vrednost tega dela industrije je bila v letu 2004 v Republiki Sloveniji 278 milijard SIT (kar predstavlja 21,32% dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti oziroma 8,9% dodane vrednosti vseh družb). Število

⁵⁴ Evaluation of EU Policy on the Transport of Dangerous Goods since 1994, Final report

zaposlenih in dodana vrednost v gospodarskih panogah, ki uporabljajo kemikalije za izdelavo drugih proizvodov ali za svoje delo, pa sta še mnogo večja, saj skoraj ni dejavnosti, v kateri kemikalije v manjši ali večji meri na tak ali drugačen način ne bi bile prisotne.

Po drugi strani je Republika Slovenija zaradi geografske raznolikosti ozemlja in svojih hidro-geoloških, klimatskih in drugih značilnosti še posebno občutljiva. Kar štiri desetine (4/10) ozemlja je kraškega, zaradi podzemno povezanih vodnih tokov se onesnaženje (bodisi stalnega izvora ali akcidentalno) z enega konca države lahko razširi na velik del ozemlja Republike Slovenije, kar ima zlasti za vire pitne vode lahko zelo hude in trajne posledice. V nasprotju z mnogimi drugimi državami, je okolje v Republiki Sloveniji v povprečju še vedno razmeroma dobro ohranjeno in čisto, to stanje pa se lahko, na primer zaradi večje kemijske nesreče, v trenutku nepopravljivo okvari. Dejstvo je, da se tveganja ne da v celoti izničiti. K temu mnogo pripomore tudi to, da nevarne lastnosti velike večine kemikalij še niso v celoti poznane, pred nepoznanimi učinki pa se je težko zavarovati.

Zakonodaja je vse strožja, vse večje so tudi zahteve javnosti za izboljšanje varovanja zdravja in okolja. To potrjuje, da ozaveščenost na vseh straneh postopoma narašča, vendar je dostikrat še vedno le deklarativna. Zato je treba ljudi spodbujati, da za izboljšanje stanja tudi sami v resnici kaj storijo. Odnos do tega, kaj je čisto in kaj onesnaženo, se je v zadnjem času bistveno spremenil. Po današnjih spoznanjih nekatere kemikalije tudi v nizkih koncentracijah lahko dolgoročno povzročajo resne škodljive učinke na zdravje ali okolje. Že razmeroma majhno onesnaženje pitne vode, ki bi se pred nedavnim zdelo zanemarljivo ali bi bilo celo pod mejo analitskih detekcijskih zmožnosti, je dandanes treba skrbno obravnavati. Če se človekovo obnašanje v kratkem ne bo občutno spremenilo, bo onesnaženje preseгло samoočiščevalne sposobnosti okolja, to pa bo resno ogrozilo trajnostni razvoj. Zato je nujna množična odvrnitev prebivalstva od potrošniške miselnosti.

Zaradi navedenega je treba kemijsko varnost obravnavati kot del nacionalne varnosti in hkrati kot ključni dejavnik, ki vpliva na blaginjo. Načelo previdnosti, ki ga podpira EU, mora biti tudi v Republiki Sloveniji temeljno načelo pri oblikovanju politike na področju kemijske varnosti.

5. NACIONALNA PREDNOSTNA PODROČJA

V skladu z omenjenimi nacionalnimi razlogi in mednarodnimi priporočili ter s ciljem vzpostaviti tesnejše sodelovanje med različnimi deležniki je Vlada RS leta 1996 prvič ustanovila komisijo, sedaj imenovano Medresorska komisija za kemijsko varnost (MKKV)⁵⁵. Njeni člani so predstavniki vseh pristojnih vladnih in zainteresiranih nevladnih resorjev, ki delujejo na katerem koli delu življenjskega kroga kemikalij.

MKKV je v začetku leta 1997 izdelala prvo celovito nacionalno oceno stanja na področju kemijske varnosti, koncem istega leta pa so bila na nacionalni delavnici izbrana prednostna področja⁵⁶, ki naj bi bila vključena v NPKV.

Nacionalna prednostna področja so:

1. Celovita medresorska zakonodaja s področja kemijske varnosti
2. Celovita kemijska inšpekcija
3. Varnost in zdravje pri delu s kemikalijami
4. Odpadki kemikalij
5. Kemijske nesreče
6. Celoviti monitoring onesnaženja s kemikalijami

Poleg omenjenih šestih glavnih prednostnih področij sta bili na nacionalni delavnici dodatno izbrani dve vzporedni oziroma podrejeni prednostni področji, ki naj se obravnavata skozi omenjena glavna. To sta:

- izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje vseh deležnikov in javnosti na področju kemijske varnosti,
- izmenjava informacij, pomembnih za kemijsko varnost.

Prednostna področja "Varnost in zdravje pri delu s kemikalijami", "Odpadki kemikalij" in "Kemijske nesreče" so v bistvu deli življenjskega kroga kemikalij, medtem ko je preostala prednostna področja (celovita zakonodaja, celovita inšpekcija, celoviti monitoring, izobraževanje, usposabljanje, ozaveščanje in izmenjava informacij) mogoče obravnavati kot orodja za izboljševanje kemijske varnosti.

Pri pripravi nacionalnega programa se je pokazalo, da je za vsa obravnavana področja zelo pomembno znanje toksikologije/ekotoksikologije, ki pa ga v Republiki Sloveniji primanjkuje.

⁵⁵ MKKV je bila zaradi kadrovske spremembe v resorjih imenovana na novo: Sklep o ustanovitvi, sestavi in načinu dela Medresorske komisije za kemijsko varnost (Ur. l. RS, št. 93/05 z dne 21.10.2005).

⁵⁶ Za izbiro prednostnih področij je bila uporabljena metoda "Silent Affinity".

6. IZVAJANJE NACIONALNEGA PROGRAMA IN SLEDENJE NAPREDKU, URESNIČLJIVOST ZASTAVLJENIH CILJEV

Aktivaciji človeških in finančnih virov, potrebnih za izvajanje programa, vzdrževanju stalne visoke stopnje motivacije in sodelovanja deležnikov ter oblikovanju kazalnikov za sledenje napredku kemijske varnosti, je treba posvetiti posebno pozornost.

Novo ustanovljena MKKV ima v skladu s prvim odstavkom 56. člena ZKem nalogo usklajevati delo pristojnih ministrstev in zainteresiranih nevladnih resorjev pri izvajanju nacionalne politike, programov in ukrepov na podlagi ZKem in drugih predpisov s področja kemikalij ter zagotavljati skladen in celovit razvoj kemijske varnosti na državni ravni. MKKV skrbi za izmenjavo informacij, povezanih s kemijsko varnostjo, med resorji in v mednarodnem merilu, obravnava problematiko s področja kemijske varnosti, predlaga in usklajuje skupne medresorske rešitve ter sodeluje pri pripravi NPKV in pripadajočih akcijskih načrtov. Posledično bo imela MKKV krovno vlogo tudi pri spodbujanju in usklajevanju aktivnosti, načrtovanih v NPKV.

Predsedovanje Republike Slovenije EU bo pomembno vplivalo na izvedljivost NPKV. To je treba s pridom izkoristiti za večjo uveljavitev kemijske varnosti v Republiki Sloveniji in drugod. Dodatna pozornost zaradi predsedovanja bo koristno vplivala na dviganje zavesti različnih deležnikov. Obratno pa bo obremenjenost predstavnikov različnih vladnih resorjev zaradi predsedovanja EU in predhodnih priprav močno omejila možnosti za njihovo sodelovanje pri izvajanju NPKV. Pričakovati je, da se bo temu problemu mogoče izogniti na tri, med seboj dopolnjujoče se načine:

- (1) V okviru MKKV se za posamezna prednostna področja, zajeta v NPKV, znova ustanovi nekatere medresorske podkomisije oziroma odbore, od katerih so mnogi v preteklosti že uspešno delovali. Člani naj bi bili predstavniki ključnih vladnih resorjev, ki so pristojni za posamezno obravnavano prednostno področje, pa tudi predstavniki nevladnih resorjev, ki delujejo na teh področjih. Njihova ključna naloga bo medsebojno usklajevanje resorjev na operativni ravni, tako da bodo programske dejavnosti na posameznem področju čim hitreje in čim bolj gladko potekale v smeri zastavljenih ciljev. Izvajanje NPKV bo mogoče le, če bodo pristojni resorji v zadovoljivi meri v podkomisijah/odborih med seboj sodelovali, tako da se bodo lahko med seboj dogovorili in uskladili. Sprejem NPKV zavezuje deležnike k doslednemu izvajanju predvidenih ukrepov in dejavnosti ne glede na morebitne časovne in druge ovire. Zaradi omenjene časovne stiske na strani vladnih resorjev je nujno, da je delo podkomisij/odborov zelo racionalno organizirano. Zato je nujno, da podkomisije/odbore servisirajo zelo dobro usposobljeni sekretarji, ki se jih določi izmed zaposlenih na katerem od resorjev, ključnih za določeno področje, ali pa se v ta namen vključi zunanja pomoč. Podkomisije/odbori naj na začetku delovanja razvijejo dodatne oziroma podrobnejše kazalnike napredka, s katerimi bo mogoče slediti izvajanju NPKV in pozitivnim spremembam na posameznem podpodročju kemijske varnosti. Pri izvajanju strokovnih nalog za izvedbo programskih dejavnosti se bo treba zaradi zasedenosti vladnega osebja deloma obrniti na zunanje tuje ali domače strokovnjake.
- (2) Tako bo treba v okviru že predvidenih projektov, ki so opisani v nadaljevanju, po eni strani v večji meri uporabiti tuje strokovnjake (tako za posredovanje izkušenj in oblikovanje priporočil, kakor tudi za izvajanje konkretnih strokovnih nalog).
- (3) Tuji strokovnjaki ne bodo mogli v celoti nadomestiti slovenskih, saj je za razvoj področja po meri Republike Slovenije potrebno natančno poznavanje domačih okoliščin in hkrati tudi stroke. Posledično bo treba k sodelovanju pri izvajanju različnih strokovnih del, načrtovanih v NPKV, v smislu novega javno-zasebnega partnerstva pritegniti številne zunanje slovenske strokovnjake.

Za razvoj metodologije za pospeševanje izvajanja in sledenje izvajanju NPKV je ponovno predvidena pomoč UNITAR/IOMC v okviru že odobrenega 3. pilotnega projekta. Slednjega bo ponovno financirala Švica, začel pa se bo približno sočasno s sprejetjem NPKV v Državnem zboru Republike Slovenije. Zahtevana sredstva za sofinanciranje tega projekta je že zagotovilo Ministrstvo za zdravje (MZ).

Poleg tega so številni ukrepi in dejavnosti za doseg programskih ciljev zajeti v nekaterih večjih projektih, ki jih financira Evropska komisija. V okviru teh projektov bo Republika Slovenija predvidoma deležna občutne strokovne pomoči iz drugih držav EU in finančnih sredstev za nakup manjkajoče opreme ter drugih tehničnih pripomočkov. Projekt Phare "KV 2", kjer sodeluje okoli 40 strokovnjakov iz drugih držav EU, že poteka in se bo končal septembra 2006. Pričakovati je, da bo kmalu odobren tudi že prijavljeni 3. projekt projekt Prehodnega vira (Transition Facility) "Napredna kemijska varnost" (projekt "TFKV 3"). Ta bo predvidoma potekal od 2007 do 2009 in bo prav tako kot projekt Phare "KV 2" razdeljen na dva dela – institucionalno krepitev in nakup opreme. Evropska komisija zahteva, da se kot pogoj za odobritev nakupa opreme v projektu "TFKV 3" izvede študija umestnosti nabave opreme (projekt Feasibility Study - "FS"), za študijo pa je namenila tudi nekaj sredstev. Vsi ti projekti bodo predvidoma pokrili večino programskega obdobja. Vzporedno je treba pričeti v čim večji meri izkoriščati tudi druge projektne vire v okviru EU ali zunaj nje, poleg tega pa nadaljevati tradicionalno zelo uspešne dvostranske projekte, na primer s Švico in z Nizozemsko, ki sta tudi dve izmed najmočnejših držav na področju razvoja varnega ravnanja s kemikalijami.

Za učinkovitejše pridobivanje, črpanje in porabo razpoložljivih projektnih sredstev ter osrednjo splošno koordinacijo in vodenje projektov je treba bistveno okrepiti medresorski projektni center za kemijsko varnost (v nadaljevanju: medresorski projektni center). Ta že okoli šest let neformalno deluje pri MZ/URSK. Z njegovo pomočjo so bili pridobljeni omenjeni medresorski projekti, ki jih je Evropska komisija ocenila kot zelo uspešne. Zato so se na projektni center začeli obračati še drugi potencialni donatorji in koristniki projektov (projektnih sredstev) na vladni, lokalni in nevladni ravni. Za splošne organizacijske, administrativne in druge podobne skupne postopke, ki so večinoma zelo zapleteni in zahtevni, je na ta način poskrbljeno na enem mestu. Posledično se resorjem s tem ni treba ukvarjati in se lahko bolj posvetijo strokovnim vprašanjem. Kakor se je v teh letih pokazalo, je to zelo racionalen in učinkovit način dela. V

projektne centru je sedaj stalno zaposlena le ena oseba, ki po posvetu z resorji pripravi, pridobi in zatem tudi vodi medresorske projekte, posamezne podprojekte pa vodijo odgovorne osebe iz pristojnih resorjev. Med izvajanjem projektov se po navadi v projektne centru iz projektne sredstev zaposli še nekaj tujih oziroma domačih zunanjih sodelavcev. Stalna zaposlitev še ene osebe v projektne centru v letu 2006 in ene v 2007 bo omogočila pridobitev in uspešno izvedbo še več projektov. Ena od obeh oseb prevzame finančno vodenje projektov, ki je bilo do sedaj urejeno izven projektne centra, kar pa ni bilo ustrezno, druga oseba pa naj bo strokovnjak pravne ali družboslovne stroke. Tako bo mogoče za razvoj kemijske varnosti izkoristiti še več razpoložljivih tujih finančnih virov. V tem programskem obdobju morajo podjetja in drugi subjekti, delujoči na področju kemijske varnosti, začeti s koriščenjem sredstev strukturnih in podobnih evropskih skladov (uvredba novih čistejših in varnejših tehnologij, zamenjava bolj nevarnih kemikalij z manj nevarnimi ali kemijskih postopkov z nekemijskimi ter hkratno večanje ekonomske moči in konkurenčnosti podjetij). V ta namen se medresorski projektne center po dogovoru med resorji in v sodelovanju z Gospodarsko ter Obrtno zbornico Slovenije in drugimi reprezentativnimi gospodarskimi zbornicami konec leta 2007 dodatno okrepi še z dvema stalno zaposlenima osebama.

Ker je NPKV v veliki meri vključen v omenjene projekte, je mogoče zaključiti, da je možnost za izvedbo programa velika. Seveda je vse odvisno od motivacije slovenskih resorjev za skupno delo in njihovega aktivnega sodelovanja, ki ju je treba stalno spodbujati. Zato je kjučnega pomena, da je NPKV sprejet v Državnem zboru na predlog Vlade RS, saj je NPKV s tem zagotovljena podpora tako zakonodajne kot tudi izvršilne veje oblasti.

7. OBDOBJE PO ZAKLJUČKU NACIONALNEGA PROGRAMA

Program velja za obdobje od 2006 do vključno 2010. Zakon o kemikalijah ne določa, da bi bilo treba program obnavljati. Kljub temu pa je obnavljanje nacionalnega programa smiselno in logično, saj napredka na področju kemijske varnosti ni mogoče doseči v enem koraku, pač pa je to dolgotrajen proces, ki ne sme zastati. Zato je predvideno, da se bo že med izvajanjem prvega NPKV pripravljali nov program za naslednje srednjeročno obdobje. Najverjetneje se bo moralo delo v naslednjem programskem obdobju na nekaterih sedanjih nacionalnih prednostnih področjih še nadaljevati, delo na drugih pa bo zaključeno in bi bilo namesto njih smiselno izbrati nova. Posledično bo pred pričetkom priprave novega programa nujno, da bodo vsi pristojni vladni in zainteresirani nevladni resorji ponovno preučili stanje in skupaj določili prednostna področja za naprej.

Poleg tega je pričakovati, da bo treba NPKV zaradi hitrega in dinamičnega razvoja področja na svetovni in evropski ravni že med samim izvajanjem sproti prilagajati potrebam, zato mora NPKV do neke mere ostati odprt. Morebitne spremembe in dopolnitve bo na pobudo resorjev obravnavala MKKV, ki bo po potrebi predloge posredovala v potrditev Vladi RS.

V Republiki Sloveniji so na vidiku velike spremembe, kot so na primer uvedba nove evropske strategije za kemikalije (REACH⁵⁷), novega svetovno poenotenega sistema razvrščanja in označevanja kemikalij (GHS⁵⁸) ter uvedba nove, vseobsegajoče in krovne Mednarodne strategije ravnanja s kemikalijami SAICM.

REACH je eden najboljšežnejših in najcelovitejših zakonodajnih projektov EU v zadnjih nekaj letih, ki uvaja nov pristop k sistemu nadzora nad proizvodnjo, prometom in uporabo kemikalij in proizvodov, ki nevarne kemijske snovi vsebujejo. Nova kemijska zakonodaja vzpostavlja sistem registracije (splošna obveznost proizvajalcev in uvoznikov snovi v količinah nad 1 tona, da pridobijo dovolj podatkov o teh snoveh, tako da je na njihovi podlagi mogoče zagotoviti varno uporabo snovi in ustrezno zmanjševanje tveganja, ki ga te snovi lahko povzročajo), evaluacije (vzpostavitev mehanizmov za spremljanje in nadzor izvajanja predpisanih obveznosti in preprečevanje nepotrebnih preskusov snovi na živalih) in avtorizacije kemikalij (uvajanje postopka avtorizacije za vse snovi, ki lahko zaradi svojih posebnih nevarnosti predstavljajo tako veliko tveganje, da jih je treba obravnavati po posebnem postopku, ki omogoča oceno in ovrednotenje tega tveganja že pred začetkom njihove uporabe). Ti trije elementi predstavljajo jedro sistema REACH, poleg tega pa obstaja še četrti element: to so prepovedi in omejitve proizvodnje ter uporabe nekaterih kemikalij, ki se bodo uvedle po potrebi. Junija 2004 je Republika Slovenija kot nova članica EU v sodelovanju s TAIE⁵⁹ iz Bruslja v Ljubljani organizirala konferenco REACH, ki so se je poleg številnih predstavnikov slovenskega gospodarstva in drugih deležnikov udeležili tudi delegati iz večine tedaj novih držav članic EU. Podobna, vendar bolj praktična delavnica REACH je bila za relevantne slovenske deležnike organizirana februarja 2006 v okviru projekta Phare "KV 2". Ta naj bi spodbudila relevantne deležnike k pospešeni pripravi vsega potrebnega za uvajanje REACH, pristojni organ pa naj bi v sodelovanju z njimi izdelal tudi podrobnejši akcijski načrt za uvajanje REACH v Sloveniji.

Z uvedbo GHS bo sistem razvrščanja in označevanja nevarnih kemikalij, vključno z varnostnimi listi in grafičnimi simboli za opozarjanje na nevarnost, poenoten v svetovnem merilu. Nov sistem se pripravlja na podlagi leta 1992 sprejete odločitve na konferenci UNCED v Riu de Janeiru (Agenda 21, odstavek 19.27). Priprava se je začela na ravni Združenih narodov pri Ekonomski komisiji za Evropo (UN-ECE⁶⁰), usklajevanje pa sedaj vodi UNITAR v sodelovanju z ILO. Države se za implementacijo GHS odločajo prostovoljno. Leta 2003 je Evropska komisija

⁵⁷ Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals

⁵⁸ Globally Harmonized System

⁵⁹ Technical Assistance Information Exchange Office (pri Evropski komisiji v Bruslju)

⁶⁰ United Nations Economic Commission for Europe

sprejela odločitev, da bo tudi EU svoj sistem razvrščanja in označevanja nevarnih kemikalij nadomestila z GHS, s čimer bo GHS za Republiko Slovenijo postal zavezujoč. V EU se bodo merila GHS predvidoma pričela uvajati sočasno z uvajanjem REACH. V ta namen bo EU pripravila poseben predpis, ki pa bo verjetno ločen od REACH. Po dogovoru z UNITAR bo v Republiki Sloveniji leta 2006 in 2007 potekal pilotni projekt, ki ga bo financirala Švica, sredstva za sofinanciranje pa so načrtovana pri MZ/URSK. Cilj projekta je oceniti razumevanje novih oznak za kemikalije in druge posledice uvajanja GHS v Republiki Sloveniji ter se v sodelovanju z relevantnimi resorji nanj ustrezno pripraviti. V tem okviru bo Republika Slovenija jeseni 2006 s pomočjo donatorjev OPCW⁶¹ in TAIEX organizirala srečanje držav Srednje in Vzhodne Evrope (regija CEE)⁶² z namenom tudi v teh državah spodbuditi priprave na uvajanje GHS.

Upravni odbor sveta UNEP je na posebnem srečanju februarja 2002 sprejel odločitev (SS.VII/3), da je treba spodbuditi ratifikacijo in izvajanje ustreznih že obstoječih mednarodnih instrumentov (npr. konvencij za kemikalije in nevarne odpadke) ter do leta 2005 razviti novo krovno Mednarodno strategijo ravnanja s kemikalijami (SAICM⁶³). Pobudo je septembra 2002 podprl Svetovni vrh o trajnostnem razvoju v Johannesburgu, kjer so se v 23. členu izvedbenega načrta države udeleženke ponovno zavezale k izvajanju Poglavlja 19 Agende 21 iz Ria de Janeira, poleg tega pa je bila sprejeta nova zaveza: do leta 2020 kemikalije proizvajati in uporabljati tako, da se tveganje za zdravje človeka in okolje kar se da zmanjša. Pripravo dokumenta SAICM je vodil UNEP v sodelovanju z IOMC, IFCS ter drugimi mednarodnimi deležniki in državami. Dokument je bil sprejet na srečanju držav februarja 2006 v Dubaju in je s tem politično zavezujoč, ne pa tudi zakonodajno. Obsega tri ključne elemente: visoko politično deklaracijo⁶⁴, splošno politično strategijo⁶⁵ in svetovni akcijski načrt⁶⁶. Vse to predstavlja politični okvir za prizadevanja na mednarodni ravni, da se tveganje do leta 2020 zmanjša. Ključna naloga procesa SAICM je pritegniti vse segmente družbe, ki imajo kar koli opraviti s kemijsko varnostjo tekom vseh faz življenjskega kroga kemikalij, k odprtemu sodelovanju v razvojnem procesu in pri izvajanju ukrepov za kemijsko varnost. Koordinacija politik med sektorji na nacionalni in mednarodni ravni je odločilnega pomena za učinkovito in celovito upravljanje tveganja, ki ga povzročajo kemikalije. Republika Slovenija je pri nastajanju dokumenta SAICM zelo aktivno sodelovala. Da bi pomagala pri usklajevanju besedila med državami in spodbudila izvajanje nove strategije SAICM, je Republika Slovenija maja 2005 s pomočjo UNEP v Ljubljani organizirala srečanje držav CEE regije.

Ker so REACH, GHS in SAICM kompleksni mehanizmi, ki bodo zahtevali aktivno sodelovanje vseh deležnikov na področju kemijske varnosti ter precejšnja finančna sredstva, naj bi bili za ta področja v okviru NPKV že v tem programskem obdobju izdelani podrobni akcijski načrti, ki bodo pripomogli k usklajenemu, pravilnemu in pravočasnemu izvajanju novih zahtev. Podrobne akcijske načrte se lahko v tem programskem obdobju razvijeta tudi za druga področja in se jih vključi v obstoječi NPKV. Zlasti bi bilo to koristno za izvajanje splošnih ciljev NPKV iz poglavja I, za katere podroben predlog dejavnosti za doseg te ciljev še ni izdelan. Primeroma velja omeniti področje "Otroci in kemijska varnost": po srečanju držav CEE regije na to temo, ki ga je Republika Slovenija v sodelovanju z IFCS organizirala maja 2005, se v Republiki Sloveniji že izdeluje ocena stanja, na podlagi katere naj bi se razvil tudi akcijski načrt za izboljšanje varovanja zdravja otrok pred negativnimi vplivi kemikalij. V nadaljevanju naj bi Republika Slovenija pripravila tudi spletno stičišče za izmenjavo informacij o zastrupitvah s kemikalijami pri otrocih in o možnostih za njihovo preprečevanje. Ne nazadnje je treba omeniti tudi osnutek Nacionalnega izvedbenega načrta za ravnanje z obstojnimi organskimi onesnaževali (POPs⁶⁷), ki ga je v okviru projekta GEF⁶⁸/UNEP pod vodstvom MZ/URSK s pomočjo zunanjih strokovnjakov pripravila medresorska podkomisija, delujoča na tem področju znotraj MKKV. Čeprav je bil omenjeni načrt pripravljen posebej, ga je mogoče šteti kot del NPKV, njegov glavni cilj pa je preučiti stanje in pripraviti vse potrebno za doslednejše praktično izvajanje Stockholmske konvencije o POPs v Republiki Sloveniji.

Ne nazadnje je treba omeniti, da bo v prihajajočih letih na razumevanje kemijske varnosti močno vplivala zelo hitro razvijajoča se nanotehnologija. Po podatkih OECD, ki je nedavno pričela z raziskovanjem posledic, ki jih nanotehnologija lahko prinese, je izumov na tem področju vedno več. To je po eni strani razveseljivo, hkrati pa zelo zaskrbljujoče, saj vedenje in znanje o tem, kakšne bi bile lahko posledice za zdravje človeka in okolje, močno zaostajata za razvojem teh tehnologij. Nevarne snovi, pridobljene z nanotehnologijo, imajo namreč lahko drugačne lastnosti od snovi v izvorni obliki, način prehajanja v organizme in tkiva oziroma aktivnost takšnih snovi se lahko bistveno spremeni. Mnoge inovacije se v podjetjih že praktično uporabljajo pri proizvodnji novih izdelkov, pri tem pa niso zaščiteni niti delavci niti uporabniki izdelkov. Zato je treba problematiko čimprej osvetliti tudi v Republiki Sloveniji in aktivno prispevati k zakonodajni in praktični ureditvi tako, da bo poskrbljeno za varnost.

⁶¹ Organization for Prohibition of Chemical Weapons

⁶² Central and Eastern Europe

⁶³ Strategic Approach to International Chemicals Management

⁶⁴ High Level Declaration - HLD

⁶⁵ Overarching Policy Strategy - OPS

⁶⁶ Global Plan of Action - GPA

⁶⁷ Persistent Organic Pollutants

⁶⁸ Global Environmental Fund

II. PREDNOSTNA PODROČJA

1. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITA MEDRESORSKA ZAKONODAJA (CMZ) S PODROČJA KEMIJSKE VARNOSTI

1.1 Uvod

Tema Celovita medresorska zakonodaja s področja kemijske varnosti (v nadaljevanju: CMZ) je bila leta 1997 na nacionalni delavnici izbrana kot prednostna. Glavni cilj v okviru te teme je zagotoviti učinkovito delovanje širšega sklopa zakonodaje, ki je v pristojnosti različnih resorjev in pokriva celoten življenjski krog kemikalij.

Po uspešnem zaključku prilagajanja slovenske zakonodaje pravnemu redu EU je smiselno preučiti in po potrebi izboljšati medsebojno horizontalno skladnost oziroma celovitost tako nastalih predpisov.

Izboljšanje skladnosti in celovitosti je nujno, saj lahko le taka zakonodaja znatno prispeva k večji kemijski varnosti, to je k višji stopnji varovanja zdravja in okolja pred negativnimi vplivi kemikalij.

Okrepjen inšpekcijski nadzor nad izvajanjem medresorske zakonodaje je prav tako del tega prednostnega področja, vendar je zaradi pomembnosti in jasnosti obdelan v posebnem poglavju NPKV z naslovom Celovita kemijska inšpekcija.

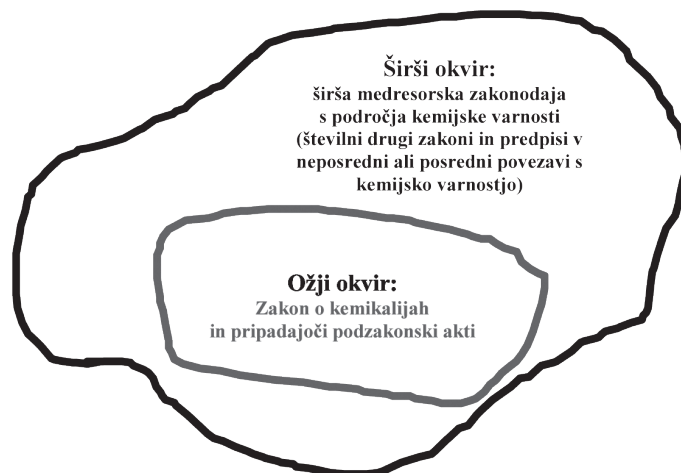
Zakonodaja in nadzor nad njenim izvajanjem sta nujna elementa sistema, vendar pa so nezakonodajni mehanizmi, če obstajajo, pogosto celo bolj učinkoviti (npr. prostovoljno uvajanje sistema standardizacije oziroma sistema kakovosti z vidika varstva okolja v podjetjih, Program odgovornega ravnanja⁶⁹, pri katerem sodeluje tudi Slovenija, "skrb za proizvod" (Product Stewardship), pri katerem sodelujoče podjetje skrbi za svoj izdelek tudi po tem, ko ga je prodalo, in vzame odpadke oziroma embalažo nazaj ali poskrbi za to kako drugače ipd.).

1.2 Opis stanja in predhodni koraki

1.2.1 Zakonodaja s področja kemijske varnosti v Republiki Sloveniji

Za boljše razumevanje stanja medresorske zakonodaje, ki pokriva celoten življenjski krog kemikalij, obstajata dve delitvi.

Po prvi delitvi se širša medresorska zakonodaja s področja kemijske varnosti deli na dva okvira. Prvi, "ožji okvir" zajema samo Zakon o kemikalijah (ZKem)⁷⁰ in na njegovi podlagi sprejete podzakonske predpise (npr. predpise o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi oziroma pripravkov, o prepovedih in omejitvah proizvodnje in uporabe nekaterih kemikalij, o oceni tveganja, prijavi novih snovi, o dobri laboratorijski praksi, sporočanju podatkov o kemikalijah ipd.). ZKem je eden najpomembnejših in deloma krovnih predpisov na področju kemijske varnosti, vendar še zdaleč ni edini. Za to področje so podobnega pomena še naslednji zakoni: Zakon o varstvu okolja, Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, Zakon o varstvu pred požarom, Zakon o varnosti in zdravju pri delu, Zakon o prevozu nevarnega blaga, Zakon o fitofarmaceutskih sredstvih, Zakon o vodah, Zakon o kemičnem orožju, Zakon o biocidnih proizvodih itd. Vsi ti zakoni in na njihovi podlagi sprejeti predpisi, ki so bodisi neposredno bodisi posredno povezani s kemijsko varnostjo, spadajo v tako imenovani "širši okvir".

Slika 3: Dva okvira medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti

⁶⁹ Responsible Care

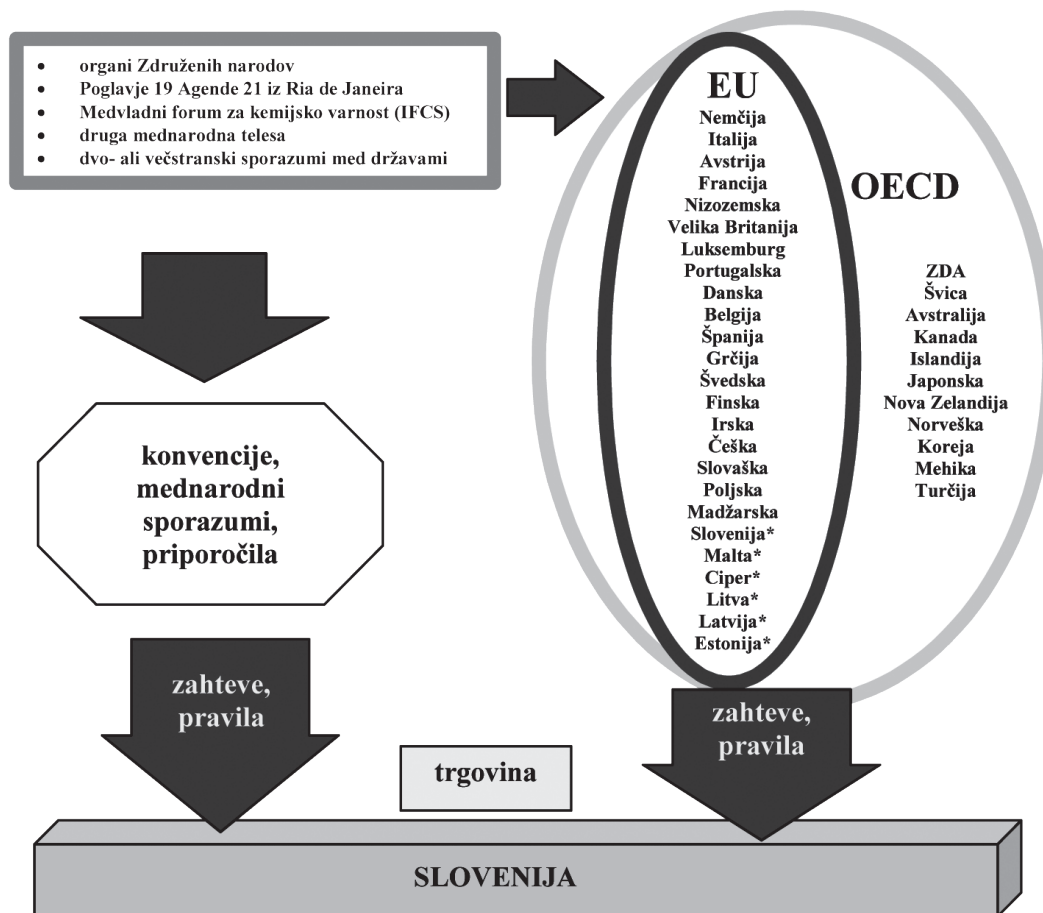
⁷⁰ ZKem je bil v Sloveniji prvič sprejet leta 1999, spremenjen in dopolnjen pa leta 2003 (Ur. l. RS, št. 110/03 - prečiščeno besedilo in 47/04 - ZdZPZ).

Druga delitev razporeja zakone in predpise z medresorskega področja kemijske varnosti na tri kroge glede na to, ali je posamezen izmed njih v neposredni ali posredni povezavi s kemijsko varnostjo. Pri tem spada ZKem, skupaj z vsemi drugimi omenjenimi zakoni in predpisi, ki so vsaj deloma neposredno povezani s kemijsko varnostjo, v tako imenovani "prvi krog" zakonodaje s področja kemijske varnosti. "Drugi krog" zakonodaje s področja kemijske varnosti zajema številne druge zakone in podzakonske akte, ki so s tem področjem zgolj v posredni povezavi. To so na primer predpisi o gradnji objektov, kmetijstvu, uvajanju sistema standardizacije, akreditaciji, taksah, carinah in drugi, ki imajo pomemben vpliv na proizvodnjo, trgovino in (u)porabo kemikalij. Industrija, obrt in kmetijstvo se zaradi onesnaževanja s kemikalijami uvrščajo med glavne povzročitelje tveganja, zato je tudi vsa zakonodaja in politika, ki ureja ta področja, pomembna za kemijsko varnost. V "tretji krog" zakonodaje se uvrščajo predpisi, ki s kemijsko varnostjo na videz sploh nimajo nič skupnega, so pa temelj za sprejetje splošnih in posamičnih aktov s tega področja. Gre za določbe o človekovih pravicah, ki izhajajo že iz ustave (npr. varovanje zdravja in okolja), postopke sprejemanja in usklajevanja predpisov, organizacijo državne uprave, lokalne samouprave in nadzora na izvajanju zakonodaje ipd.

Da se zakonodaja približa zavezancem, je bil leta 1997 v skladu s sklepom tedanje vladne medresorske komisije, ki je povezovala resorje, odgovorne za kemijsko varnost, prvič izdelan seznam za to področje pomembne slovenske medresorske zakonodaje "prvega in drugega kroga". Ugotovljeno je bilo, da zakonodaja omenjenega prvega in drugega kroga šteje kar okoli 40 zakonov in 515 podzakonskih predpisov. V naslednjih štirih letih se je seznam medresorske zakonodaje redno mesečno dopolnjeval in objavljaj na spletni strani komisije, zatem pa je nastala prekinitev. Mesečno dopolnjevanje seznama predpisov in zbirke v papirni obliki, ki sta na razpolago pri sekretariatu nove vladne Medresorske komisije za kemijsko varnost, je znova steklo leta 2002, vendar se tekoče stanje na spletni strani zdaj ne objavlja. Prav to pomanjkljivost bi kazalo odpraviti, saj je glede na odziv podjetij v preteklosti mogoče sklepati, da jim je bil seznam predpisov v pomoč in so se tako lažje seznanila z obveznostmi, ki iz te zakonodaje izhajajo in s spremembami.

Kot prikazuje slika 4, slovenska nacionalna zakonodaja ni nekaj samostojnega in neodvisnega, temveč izvira oziroma se navezuje na zahteve in pravila, ki nastajajo na treh mednarodnih ravneh:

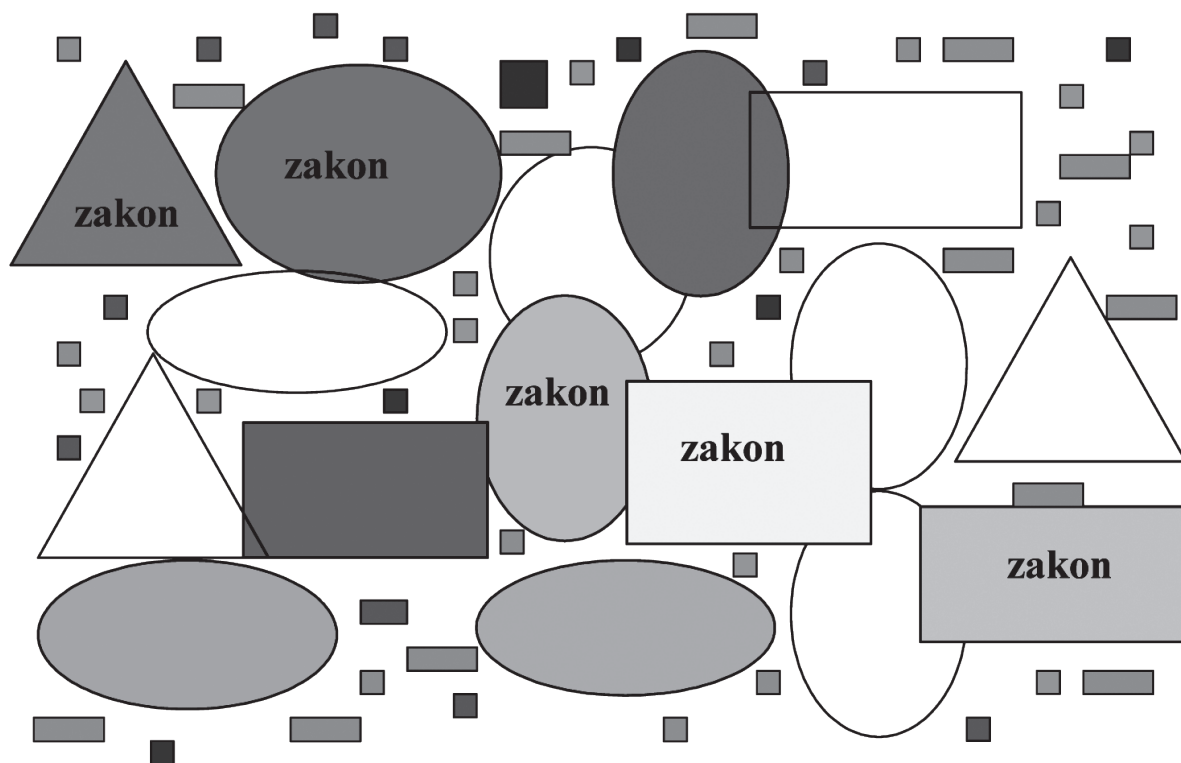
- na ravni EU,
- na ravni OECD in
- na najvišji mednarodni ravni (konvencije, mednarodne pogodbe in priporočila, ki jih sprejemajo ZN, IFCS, druga mednarodna telesa, oziroma so sprejete v okviru dvo- ali večstranskih sporazumov med državami).

* Države članice EU, ki same še niso države članice OECD, čeprav v OECD EU sodeluje kot celota.

Slika 4: Tristranski mednarodni vpliv na nacionalno zakonodajo s področja kemijske varnosti

*ŠIRŠA MEDRESORSKA ZAKONODAJA, KI UREJA KEMIJSKO VARNOST
(IZHODIŠČNO STANJE)*

Slika 5: Izhodiščno stanje medresorske zakonodaje na področju kemijske varnosti

Učinkovitost in izvedljivost medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti zmanjšujejo trije med seboj povezani razlogi:

- sestavljajo jo številni zakoni in predpisi, je zelo obsežna in zapletena, poleg tega pa se nenehno spreminja;
- med različnimi deli te zakonodaje obstajajo pravne praznine oziroma vrzeli, prekrivanja in nasprotujoče si zahteve;
- zakonodaja je strokovno zapletena ter tehnično in finančno zahtevna za izvajanje.

Za pripravo zakonov in njim podrejenih podzakonskih aktov so pristojna različna ministrstva in organi v njihovi sestavi, tako da nastajanje nacionalne zakonodaje in njeno usklajevanje s pravnim redom EU poteka predvsem vertikalno. Tako nastali zakoni in drugi predpisi urejajo različne vidike v neposredni ali posredni povezavi s kemijsko varnostjo oziroma pokrivajo različne dele življenjskega kroga kemikalij. Horizontalno medresorsko usklajevanje kot obvezni del postopka sprejemanja zakonodaje je nekoliko bolj učinkovito pri sprejemanju zakonov in precej manj pri sprejemanju podzakonskih aktov. Teh namreč ne sprejema Državni zbor Republike Slovenije, temveč posamezni ministri ali Vlada RS. Med sprejemanjem zakonodaje se usklajevanje nanaša predvsem na številne druge vidike, kemijska varnost pa je pogosto v ozadju in nanjo pri usklajevanju resorji pogosto sploh ne pomislijo. Posamezen predpis se lahko neposredno ali posredno nanaša na številne druge predpise, tako da pri medresorskem usklajevanju pred sprejetjem zakonodaje pravzaprav ni mogoče zaznati vseh medsebojnih povezav in se izogniti vsem neskladjem. Zato se neskladja (pravne praznine, prekrivanja in nasprotujoče si zahteve) pogosto pokažejo šele v praksi oziroma je za njihovo odkritje potrebno več časa. Sedanji postopek usklajevanja predpisov pred njihovo izdajo ne zadošča za vzpostavitev popolne celovitosti in horizontalne usklajenosti medresorske zakonodaje na širšem področju kemijske varnosti. Poleg tega v Republiki Sloveniji na nekaterih področjih, pomembnih za kemijsko varnost, občutno primanjkuje tehničnih smernic, standardov kakovosti in drugih navodil za varno ravnanje s kemikalijami (t.i. "mehko pravo").

V projektu Phare "KV 2" je bil poskusno izveden natančen pregled obstoječih predpisov za nekaj ožjih segmentov zakonodaje. Izhodišče v enem od primerov je bilo, da skladiščenje nevarnih kemikalij (npr. mešanih pakiranih nevarnih kemikalij, naftnih derivatov, plina v jeklenkah ipd.) zakonodajno ni ustrezno urejeno in kazalo je, da gre za pravno praznino. Toda pregled je pokazal, da na tem sorazmerno ozkem področju obstaja cela vrsta predpisov, vendar so ti večinoma neustrezni. Nekateri vsebujejo zelo natančne tehnične zahteve, spet drugi so zelo splošni. Nekaj je novih, saj so posledica prilagajanja pravnemu redu EU in so po svojem značaju precej drugačni od tistih starejših. Nekaj še veljavnih predpisov je zelo starih (posamezni med njimi celo štiri desetletja) in zaradi razvoja tehnike skorajda niso več uporabni. Ker je varnost v skladiščih zelo pomembna, je treba opisani problem čimprej rešiti. Pri tem je nujno upoštevati dejstvo, da je zakonodaja v prvi vrsti namenjena določitvi minimalne stopnje varnosti in s tem povezanih pravic ter dolžnosti zavezancev, ni pa namenjena podajanju tehničnih podrobnosti. Zato bi bilo treba tehnične po-

drobnosti iz nje izločiti in jih umestiti v "mehko pravo". Podobno stanje kot v primeru skladiščenja je bilo ugotovljeno tudi na drugih področjih, ki jih pravni red EU ne ureja, ker niso pomembna za skupni trg. V teh primerih Evropska komisija že od leta 1985 zagovarja deregulacijo oziroma novi pristop. To pomeni, da sprejemanje dodatne nacionalne zakonodaje v teh primerih ni zaželeno, zlasti pa se je treba izogniti navajanju tehničnih podrobnosti v zakonodaji. Način, kako se zahtevana raven varnosti doseže, mora biti namreč prepuščen zavezancem, tako da se ti lahko sami odločijo, katere tehnične rešitve so v danem primeru najboljše. Obratno pa navajanje tehničnih podrobnosti v zakonodaji zavarovance pri iskanju rešitev preveč omejuje. Sprejemanje omenjenega "mehkega prava" mora prav tako potekati v skladu z vnaprej predvidenimi postopki, v katerih imajo glavno vlogo nacionalni organi, pristojni za uvajanje sistema standardizacije. Samo na ta način imajo tehnične smernice, standardi kakovosti in podobno pripravljeno gradivo pravno vrednost in se nanje lahko oprejo tudi inšpektorji, ko ugotavljajo, ali je v podjetju uporabljeni način zagotavljanja varnosti pripeljal do tiste stopnje varnosti, ki jo zahteva osnovna zakonodaja.

Nadalje je bilo pri pregledu zakonodaje na nekaterih drugih delih življenjskega kroga nevarnih kemikalij ugotovljeno, da tudi tam, kjer prevladujejo novi, z evropskim pravnim redom usklajeni predpisi, zakonodaja horizontalno ni v vseh primerih dovolj celovita. Med različnimi predpisi je najti manjše ali večje vrzeli, prekrivanja in nasprotujoče si zahteve. Tudi tu mestoma še vedno veljajo nekateri stari predpisi, za katere je treba najprej ugotoviti ali so še potrebni ter jih zatem po potrebi posodobiti. Skoraj v vseh primerih pa bi bilo osnovno zakonodajo koristno dopolniti z "mehkim pravom". Po izkušnjah s področja varnosti in zdravja pri delu, kjer je bilo izdanih kar nekaj kodeksov ravnanja in podobnih navodil za varno delo, bi to močno pripomoglo k doslednejšemu izvajanju osnovnih zakonskih zahtev.

1.2.2 Kemijska varnost in pravni red Evropske unije (*acquis communautaire*)

Za pospešitev trgovine s kemikalijami med državami članicami EU in obenem za zagotovitev višje ravni kemijske varnosti, je EU sprejela številne uredbe⁷¹, direktive⁷², odločbe, priporočila in mnenja⁷³, ki so del skupnega pravnega reda (*acquis communautaire*). Gre za poenotenje oziroma usklajitev zakonodaje držav članic, ki temelji na Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti (v nadaljevanju: Pogodba). Člen 95 Pogodbe daje splošno pravno podlago za usklajitev zakonodaje držav članic, pri tem pa kot temeljno načelo določa visoko raven varnosti nasplo, še posebej pa varstva zdravja, okolja in potrošnikov. Člen 175 Pogodbe predstavlja posebno pravno podlago za usklajitev zakonodaje držav članic v zvezi z varstvom okolja.

Pred vstopom Republike Slovenije v EU so bile izdelane številne preglednice skladnosti in izvedena mnoga preverjanja, da bi se ugotovilo, ali je nova slovenska zakonodaja res usklajena z evropsko, kakor se zahteva. Ugotovitve so bile pozitivne, vendar pa je bilo preverjanje zgolj vertikalno (primerjava je potekala paroma: področje pravnega reda EU – področje slovenske zakonodaje ali primerjava posamezne veje direktiv in veje slovenskih predpisov), ne pa tudi horizontalno, zaradi česar omenjene pomanjkljivosti niso bile vidne.

Urejanje posameznih področij kemijske varnosti je bilo znotraj pravnega reda EU v pristojnosti različnih generalnih direktoriatov v okviru Evropske komisije. To pomeni, da so že posamezni predpisi EU nastajali bolj ali manj neodvisno drug od drugega, nekateri tudi v daljših časovnih razmakih. Pri njihovi pripravi se je zamenjalo veliko sodelujočih in nehote je nastalo horizontalno neskladje, posledično preslikano tudi v pravni red držav članic. Zato v nasprotju s pričakovanji sama usklajitev slovenske zakonodaje s področja kemijske varnosti s pravnim redom EU ni odpravila horizontalnega neskladja med posameznimi zakoni in drugimi predpisi.

1.2.3 Akti OECD

Program OECD za kemikalije⁷⁴ je bil načrtovan kot pomoč državam članicam te organizacije pri učinkovitem zmanjšanju tveganja, ki ga za zdravje človeka in okolje predstavljajo kemikalije v različnih fazah svojega življenjskega kroga. V ta namen so bili izdani številni akti OECD, ki podobno kot direktive EU zavezujejo države članice OECD, le da je preverjanje usklajenosti med akti OECD in nacionalno zakonodajo manj formalizirano. Poleg tega so bila na ravni OECD v pomoč državam članicam pripravljena številna praktična navodila in monografije (npr. za preskušanje kemikalij, za dobro laboratorijsko prakso, za oceno tveganja itd.) ter izdane mnoge druge pomembne publikacije.

Že desetletja je OECD v svetovnem merilu gonilna sila razvoja, kar zadeva kemijsko varnost. Finančno in strokovno močne države članice veliko vlagajo v razvoj tega področja in tako vplivajo na poenotenje strategij tudi v drugih državah. V splošnem je mogoče reči, da številne direktive EU izvirajo prav iz aktov OECD, kar pomeni, da usklajitev

⁷¹ Uredbe EU (v angl. Regulations) imajo neposredni učinek v pravnem redu držav članic, neodvisno od nacionalne zakonodaje. Posamezniki lahko enako kakor pri primarni ali sekundarni nacionalni zakonodaji uveljavljajo svoje pravice, izhajajoče iz uredbe EU, na nacionalnih sodiščih. Kar zadeva kemijsko varnost, je v veljavi kar nekaj uredb EU, najpomembnejša med njimi, ki pa se še sprejema, je uredba REACH. Ta bo korenito spremenila določbe in postopke v "ožjem okviru" kemijske varnosti, občutno pa bo vplivala tudi na druga področja le-te (npr. varnost in zdravje pri delu, varnost pri prevozu, preventivni in nujni ukrep ob kemijskih nesrečah ipd.).

⁷² Kemijsko varnost obravnavajo predvsem direktive EU. Med določbami uredb in direktiv ni nobene formalne hierarhije. Drugače od uredb so direktive naslovljene na eno, več ali vse države članice in jih zavezujejo glede na cilj, ki naj ga država članica doseže, puščajo pa ji izbiro oblike in metode doseganja tega cilja.

⁷³ Zadnja dva pravna instrumenta (priporočilo in mnenje) imata lahko prav tako pomembno vlogo pri usklajevanju zakonodaje držav članic, nista pa zavezujoča.

⁷⁴ OECD Chemicals Programme

z direktivami EU večinoma pomeni tudi prilagoditev zahtevam aktov OECD. Kljub temu lahko obstajajo pomembne, četudi majhne razlike, zaradi česar je treba uskladitev z akti OECD preveriti posebej.

Leta 1996 je Republika Slovenija pridobila status opazovalke v Odboru OECD za kemikalije⁷⁵, vključno s pripadajočimi pododbori in delovnimi skupinami⁷⁶. To je bila ena prvih tovrstnih pridobitev Republike Slovenije po osamosvojitvi. Status je začasen in se obdobjno podaljšuje, o čemer odločajo države članice in Svet OECD. Druge države iz Srednje in Vzhodne Evrope, ki so vstopile v EU sočasno z Republiko Slovenijo, so že članice omenjenega odbora ali celo OECD sploh. Glede statusa je Republika Slovenija v tem odboru v neenakovrednem položaju v primerjavi z drugimi državami Srednje in Vzhodne Evrope, zato bi bilo smiselno njen status opazovalke čim prej spremeniti v status članice. To je tudi v skladu s sklepi Vlade RS, ki določajo, da je približevanje OECD prednostna naloga Republike Slovenije. Od maja 2003 Republika Slovenija že polnopravno sodeluje v delovni skupini za dobro laboratorijsko prakso (DLP) in skupini nacionalnih koordinatorjev za testne smernice, ki sta obe podrejeni Odboru OECD za kemikalije⁷⁷. Ob članstvu v Odboru OECD za kemikalije bi morala Republika Slovenija razširiti svojo dejavno vlogo še na druge pododbore in delovne skupine znotraj tega odbora, kar zaradi kadrovske omejitve za zdaj ni mogoče. Članstvo je povezano tudi z večjo članarino. Ne nazadnje je treba s primerjavo zahtev iz aktov OECD in slovenske zakonodaje s širšega področja kemijske varnosti ugotoviti stopnjo skladnosti, s čimer bi dokazali, da je slovenski pravni red v skladu z zahtevami OECD.

Preglednica 3: Najpomembnejši akti OECD, ki urejajo kemijsko varnost

1. Dobra laboratorijska praksa in vzajemno upoštevanje podatkov (Good Laboratory Practice and Mutual Acceptance of Data)
Decision on the Mutual Acceptance of Data and the Assessment of Chemicals C(81)30/Final
Decision-Recommendation on Compliance with the Principles of Good Laboratory Practice C(89)87/Final
Decision of the Council Amending the Annexes to the Council Decision-Recommendation on Compliance with Principles of Good Laboratory Practice C(89)87/Final, C(95)8/Final
Council Decision on Adherence of Non-Member Countries to the Council Acts related to the Mutual Acceptance of Data in the Assessment of Chemicals C(81)30/Final and C(89)87/Final, C(97)114/Final
Decision of the Council Amending the Decision concerning the Mutual Acceptance of Data and the Assessment of Chemicals C(81)30/Final and C(97)186/Final
2. Kemijske nesreče (Chemical Accidents)
Decision of the Council on the Exchange of Information concerning Accidents Capable of Causing Transfrontier Damage C(88)84/Final
Decision-Recommendation concerning Provision of Information to the Public and Public Participation in Decision-making Process related to the Prevention of, and Response to, Accidents Involving Hazardous Substances C(88)85/Final
Recommendation on the Application of the Polluter-pays Principle to Accidental Pollution C(89)88/Final
Recommendation on Integrated Pollution Prevention and Control C(90)164/Final
Recommendation concerning Chemical Accident Prevention, Preparedness and Response C(92)1/Final
Council Recommendation concerning Chemical Accident Prevention, Preparedness and Response C(2003)221
3. Ocenjevanje tveganja (Risk Assessment)
Recommendation on the Assessment of the potential Environmental Effects of Chemicals C(74)215/Final

⁷⁵ OECD Chemicals Committee

⁷⁶ Pododbori in delovne skupine, delujoče v okviru OECD Odbora za kemikalije: on Chemical Accidents, on Pesticides, on Good Laboratory Practice, for the Test Guidelines, for the Harmonization of Regulatory Oversight in Biotechnology, on Biocides, on the Environment Exposure Assessment, on Existing Chemicals Programme, on New Industrial Chemicals Notification and Assessment, on Pollutant Release and Transfer Registers (PRTs), for the Safety of Novel Foods and Feeds, for Harmonization of Classification and Labeling, on (Q)SAR, on Toxicogenomics, on Risk Management Programme, on Chemical Product Policy.

⁷⁷ Skupina za dobro laboratorijsko prakso (DLP) pri OECD (OECD Good Laboratory Practice (GLP) Panel) je primer praktičnega sodelovanja Republike Slovenije z Odborom OECD za kemikalije ter vpliva le-tega na hkratno uskladitev z direktivami EU in akti OECD. Republika Slovenija je od leta 1996, ko je pridobila status opazovalke OECD na področju kemikalij, po dogovoru najprej začela enostransko upoštevati podatke iz preskusov kemikalij, ki so bili v skladu z DLP izvedeni v drugih državah članicah OECD. Na podlagi sodelovanja z OECD, ob pomoči Švice in projekta Phare "KV 1", sta bila izdana dva nova slovenska pravilnika o DLP, hkrati usklajena z akti OECD in direktivami EU s tega področja. Že pred tem so bile v slovenščino prevedene in izdane monografije OECD o DLP. Maja 2003 so inšpektorji za DLP iz držav članic OECD izvedli pregled (Mutual Joint Visit (MJV)) in ugotovili, da Republika Slovenija uspešno izvaja nove predpise o DLP in da ni ovir za obojestransko (vzajemno) upoštevanje podatkov iz preskusov kemikalij v skladu z DLP. Ko sta to potrdila še Odbor OECD za kemikalije in Svet OECD, je bila Republika Slovenija sprejeta v program Vzajemnega upoštevanja podatkov (OECD Mutual Acceptance of Data (MAD)). Republika Slovenija sedaj polnopravno sodeluje v skupini za DLP pri OECD in skupini nacionalnih koordinatorjev za testne smernice. MAD omogoča vzajemno izmenjavo in upoštevanje podatkov ter preprečuje podvajanje preskusov na živalih, kar ima gospodarske, pa tudi etično ugodne posledice.

Recommendation on Guidelines in Respect of Procedures and Requirements for Anticipating the Effects of Chemicals on Man and in the Environment C(77)97/Final
Decision-Recommendation on the Systematic Investigation of Existing Chemicals C(87)90/Final
Decision on the Minimum Pre-marketing set of Data in the Assessment of Chemicals C(82)196/Final
4. Ocenjevanje in zmanjševanje tveganja (Risk Assessment and Risk Reduction)
Decision-Recommendation on the Co-operative Investigation and Risk Reduction of Existing Chemicals C(90)163/Final
5. Zmanjševanje tveganja (Risk Reduction)
Decision-Recommendation on Further Measures for the Protection of the Environment by Control of Polychlorinated Biphenyls C(87)2/Final
Recommendation on Measures to reduce all Man-Made Emissions of Mercury to the Environment C(73)172/Final
Resolution concerning the Declaration on Risk reduction for Lead C(96)42/Final
6. Zaupnost podatkov (Confidentiality of Data)
Recommendation on the Protection of Proprietary Rights to Data Submitted in Notifications of New Chemicals C(83)96/Final
Recommendation on the Exchange of Confidential Data on Chemicals C(83)97/Final
Recommendation on the OECD List of Non-Confidential Data on Chemicals C(83)98/Final
7. Detergenti (Detergents)
Recommendation of the Council on the Determination of the Biodegradability of Anionic Synthetic Surface Active Agents C(71)83/Final
8. Celovito preprečevanje in nadzorovanje osnaževanja (Integrated Pollution Prevention and Control)
Recommendation of the Council on Implementing Pollutant Release and Transfer Registers C(96)41/Final
9. Izvoz in uvoz nevarnih snovi (Export and Import of Dangerous Substances)
Recommendation on the Information Exchange Related to Export of Banned or Severely Restricted Chemicals C(84)37/Final
10. Ravnanje z odpadki (Waste Management)
Council Recommendation on Environmentally Sound Management (ESM) of Waste (C(2004)100)
Recommendation of the Council on a Comprehensive Waste Management Policy (C(76)155/Final)
Decision-Recommendation of the Council on Further Measures for the Protection of the Environment by the Control of Polychlorinated Biphenyls (C(87)2/Final)
Transboundary Movements of Wastes: C(2004)20, C(2001)208, C(2001)107/Final, C(98)202/Final, C(96)231/Final, C(95)155/Final, C(94)154/Final, C(94)153/Final, C(92)39/Final, C(90)178/Final
Transboundary Movements of Hazardous Wastes: C(94)152/Final, C(89)112/Final, C(89)1/Final, C(88)90/Final, C(86)64/Final, C(85)100, C(83)180/Final

1.2.4 Mednarodni pravni akti (konvencije, sporazumi, navodila, kodeksi ravnanja in priporočila)

Naraščajoča proizvodnja in uporaba kemikalij ter postopoma vse višja stopnja ozaveščenosti glede negativnih vplivov kemikalij na zdravje in okolje so spodbudile najširšo mednarodno skupnost k sprejetju številnih pravnih aktov, ki naj bi pripomogli k enotnemu urejanju tega področja in hitrejšemu zmanjševanju tveganja.

Zlasti konferenca o okolju in razvoju v Riu de Janeiru leta 1992 (sprejeto Poglavlje 19 Agende 21), prva mednarodna konferenca za kemijsko varnost leta 1994 v Stockholmu (ustanovljen IFCS) in poznejše delovanje samega IFCS so na najširši mednarodni ravni močno spodbudili razvoj kemijske varnosti. IFCS in drugi pomembni akterji na tem področju, ki sodelujejo v IOMC, pospešujejo izvajanje dogovorov iz Poglavlja 19 Agende 21 ter razvijajo navodila za ustrezno in enotno ravnanje na različnih področjih kemijske varnosti, ki naj bi bilo izvedljivo v večini držav sveta. Drugače od konvencij, ki so za države podpisnice zavezujoče, so omenjena navodila le dodatni vmesni mehanizem oziroma podlaga/dopolnilo nacionalni zakonodaji. Vlade držav, sodelujočih na konferencah v Riu de Janeiru in Stockholmu, pozneje pa v Johannesburgu, kjer je septembra 2002 potekalo svetovno srečanje o trajnostnem razvoju, so se namreč prostovoljno obvezale, da bodo sledile skupaj zastavljenim ciljem.

Tako kakor zakonodaja EU in nacionalna zakonodaja tudi konvencije in druge mednarodne pogodbe ne urejajo kemijske varnosti celovito, temveč pokrivajo le njene posamezne dele oziroma vidike. Kot povezava in izpopolnitev zahtev mednarodnih pravnih aktov na najširši mednarodni ravni je bil februarja 2006 v Dubaju sprejet nov vseobsegajoči krovni mehanizem, imenovan Mednarodna strategija ravnanja s kemikalijami SAICM (za podrobnosti glej Uvod, poglavje I. 7. Obdobje po zaključku nacionalnega programa).

Da bi preverili izpolnjevanje mednarodnih obveznosti, ki jih je sprejela Republika Slovenija, je bil pripravljen seznam mednarodnih pogodb z opisom zahtev v zvezi s kemijsko varnostjo, opisom statusa mednarodne pogodbe in navedbo slovenskih organov, odgovornih za izvajanje. Ugotovljeno je bilo, da je Republika Slovenija od SFRJ prevzela ali pa na novo ratificirala okoli 85 mednarodnih pogodb, ki so s kemijsko varnostjo v bolj ali manj tesni povezavi. Mednarodne pogodbe so razdeljene v tri kroge, od katerih sta najbolj aktualna prva dva. Nekaterih novih, za kemijsko varnost pomembnih mednarodnih pogodb pa Republika Slovenija bodisi še ni podpisala bodisi še ni ratificirala. Seznam, pa tudi zbirka v papirni obliki sta dosegljiva v sekretariatu MKKV, smiselno pa bi ga bilo objaviti tudi na spletni strani MKKV.

1.2.5 Terminologija na širšem medresorskem področju kemijske varnosti

Med prilagajanjem pravnemu redu EU so bile v slovenščino prevedene številne uredbe in direktive, pri čemer so različni prevajalci, kasneje pa tudi pripravljavci novih slovenskih predpisov, za posamezen angleški izraz včasih uporabili različne slovenske inačice. Tako so nehote mestoma nastale nepravilnosti v navedbah in razumevanju zakonodaje. Še več, pri povratnem prevajanju tako nastalih slovenskih predpisov v angleščino, ki je bilo potrebno za preverjanje skladnosti s pravnim redom EU, so se pogosto zopet uporabljali drugi izrazi in ne tisti, ki so bili sicer uporabljeni v izhodiščni uredbi oziroma direktivi. Treba je omeniti, da tudi zaradi različnega časa in kraja nastanka pravnih aktov EU s področja kemijske varnosti, v njih uporabljeni izrazi velikokrat med seboj niso v celoti usklajeni. Tako so za eno in isto zadevo lahko uporabljeni različni izrazi. Direktive o varnosti in zdravju pri delu s kemikalijami govorijo o "kemičnih agensih", direktive o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi pa o nevarnih snoveh, dejansko pa gre za eno in isto stvar. Obstajajo pa tudi primeri, ko je nujna uporaba dveh slovenskih izrazov za dve različni, med seboj na videz podobni stvari, a se zgodi, da v slovenščini obstaja le ena beseda za dva pomena ali pa je pomen dveh različnih, a podobnih angleških izrazov pomotoma združen v enega samega slovenskega. Poleg tega v določenih primerih za angleški izraz sprva ni bilo enotnega slovenskega izraza in ga je bilo treba šele razviti oziroma se s strokovnjaki glede tega uskladiti⁷⁸.

K izboljšanju stanja pri enotni uporabi izrazov s področja kemijske varnosti je občutno pripomogla medresorska delovna skupina za terminologijo, ki je delovala pod okriljem prejšnje vladne medresorske komisije, ki je pokrivala področje kemijske varnosti in pod vodstvom Službe vlade za evropske zadeve (SVEZ). Omenjena medresorska delovna skupina za terminologijo je bila ena prvih, ki je pripravila in uskladila obsežne slovarje z nekaterih področij ožje in širše kemijske varnosti. Ti so sedaj dosegljivi na spletu v prevajalski zbirki Evroterm. Nadvse pomemben je bil tudi prevajalski projekt SVEZ, v katerem so zaradi objave direktiv EU v slovenščini v Uradnem listu EU vse slovenske prevode pravno, jezikovno in terminološko preverili. Pri tem so bili izdelani dodatni slovarji. Zaradi velikega obsega besedil, ki jih je bilo treba lektorirati, kakor tudi zaradi časovnega pritiska, je bila neizogibna vključitev številnih lektorjev, zato izrazi horizontalno pogosto še vedno niso usklajeni. Pri navzkrižnem pregledu horizontalne celovitosti širše medresorske kemijske zakonodaje je treba vzporedno preučiti tudi ta vidik in po potrebi predlagati ustrezne spremembe terminologije.

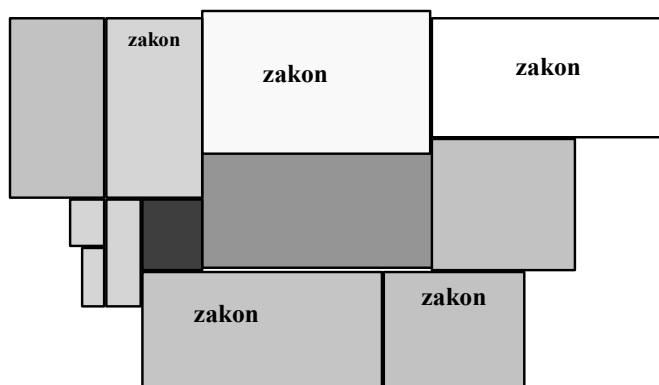
1.3 Vidiki za prihodnost

HORIZONTALNI MEDRESORSKI PRISTOP: CELOVITI MOZAIK ZAKONODAJE

CILJ: CELOVITA, POVEZANA IN IZVEDLJIVA MEDRESORSKA ZAKONODAJA

**IZBOLJŠATI HORIZONTALNO SKLADNOST IN
CELOVITOST ZAKONODAJE (vključno s
podzakonskimi akti):**

- **ODPRAVITI PREKRIVANJA**
- **ZAPOLNITI PRAVNE PRAZNE IN
DRUGE VRZELI**
- **ODPRAVITI NASPROTUJOČE SI ZAHTEVE**

Slika 6: Celoviti mozaik medresorske zakonodaje na področju kemijske varnosti

⁷⁸ Primer: za angleški izraz "reproductively toxic substances" enotnega izraza v slovenščini ob uvajanju direktive s tega področja še ni bilo, različni strokovnjaki so uporabljali različne prevode, potem pa je prevladal izraz "snovi, strupene za razmnoževanje".

V projektu Phare "KV 1" je bil izveden osnovni navzkrižni pregled celovitosti in horizontalne usklajenosti zakonodaje na nacionalnih prednostnih področjih kemijske varnosti (nesreče s kemikalijami, odpadki kemikalij, varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, celoviti monitoring onesnaženja s kemikalijami). Ker je bil pregled zakonodaje le delen in usmerjen v zadnje vertikalno usklajevanje slovenske zakonodaje s pravnim redom EU pred vstopom Republike Slovenije v EU, se delo v zvezi z vzpostavljanjem njene horizontalne celovitosti nadaljuje v projektu Phare "KV 2", problematiko pa je nujno vključiti tudi v naslednje projekte. V teh projektih je treba poleg prednostnih področij postopoma preučiti še druga ključna medresorska področja kemijske varnosti in predlagati izboljšave glede usklajenosti zakonodaje, po potrebi pa uskladiti tudi terminologijo.

V ta namen je treba v okviru MKKV ustanoviti Medresorsko delovno skupino za celovito medresorsko zakonodajo s področja kemijske varnosti (MDS-CMZ). Sestavljena naj bo iz pravnih strokovnjakov posameznih ministrstev in organov v njihovi sestavi ter tistih njihovih uslužbencev, ki so odgovorni za posamezna področja v povezavi s kemijsko varnostjo. Delovna skupina naj tesno sodeluje z Odborom za nadzor na področju kemijske varnosti (v nadaljevanju: Odbor za celovito kemijsko inšpekcijo – OCKI), ki deluje pri Inšpekcijskem svetu in katerega cilj je vzpostaviti učinkovitejši in usklajen nadzor izvajanja omenjene zakonodaje. Pomanjkljivosti le-te so najbolj izražene in opazne v praksi, zato jih inšpektorji najlažje zaznajo. Vlogo inšpektorjev pri izboljševanju zakonodaje je treba spremeniti iz pasivne v aktivno, saj lahko mnogo prispevajo k odkrivanju pomanjkljivosti in pripravi predlogov, kako le-te odpraviti.

Posebno pozornost je treba posvetiti postopnemu, vendar čim hitrejšemu uvajanju "mehkega prava", to je tehničnih smernic, standardov kakovosti in podobnih navodil za varno ravnanje s kemikalijami v vseh fazah njihovega življenjskega kroga. Pri tem je treba upoštevati postopke, ki za sprejetje tovrstnih dokumentov veljajo v EU, in jih po potrebi izvesti s pomočjo Slovenskega inštituta za standardizacijo (SIST). Tudi pri razvoju "mehkega prava" je nujno dejavno sodelovanje inšpektorjev in drugih strokovnjakov. Verjetno bo treba delo v zvezi s tem nadaljevati še v naslednjem programskem obdobju.

Nadaljevati je treba tudi mesečno dopolnjevanje seznama in zbirke medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti ter znova začeti redno objavljati seznam na spletni strani MKKV. Enako velja za dopolnjevanje seznama mednarodnih pravnih aktov (konvencij in drugih mednarodnih pogodb), le da bo dopolnjevanje potrebno samo občasno, saj se nove mednarodne pogodbe ne sklepajo tako pogosto. Smiselno bi bilo, da bi bil seznam mednarodnih pravnih aktov, ki so v neposredni ali posredni povezavi s kemijsko varnostjo v projektu "TFKV 3" ponovno navzkrižno pregledan z vidika izvajanja zahtev, v zvezi s tem pa naj bi bila po potrebi pripravljena tudi priporočila. Temu je treba nameniti posebno pozornost tudi tekom priprave akcijskega načrta za uvajanje SAICM.

Ugotoviti je treba stopnjo usklajenosti slovenske medresorske zakonodaje na področju kemijske varnosti z akti OECD in po potrebi predlagati izboljšave.

1.4 Uresničljivost predlaganih ukrepov

Nacionalni program na tem prednostnem področju je bil pripravljen na podlagi zaključkov delavnice za določitev prednostnih področij za pripravo NPKV (november 1997, lg pri Ljubljani), nacionalne delavnice za pripravo nacionalnega programa za kemijsko varnost v okviru projekta Phare "KV 1" (marec 2002, lg pri Ljubljani), priporočil podprojekta "Celovita kemijska zakonodaja" istega projekta in zaključkov iz prvega dela projekta Phare "KV 2" (projekt še poteka).

Mogoče je zaključiti, da so predlagani cilji in ukrepi za njihovo doseglo primerni, ni pa mogoče pričakovati, da bo vsa medresorska zakonodaja, ki ureja kemijsko varnost, pregledana in izboljšana naenkrat. Razlog za to je obsežnost in razvejanost te zakonodaje. Jasno je tudi, da bo potrebno intenzivno sodelovanje vseh vpletenih resorjev v okviru MDS CMZ in prispevek inšpektorjev, zlasti v okviru OCKI, nujna pa bo tudi podpora na višji ravni. Dodaten strokovni prispevek k izvajanju programa je zagotovljen v drugem delu projekta Phare "KV 2", ki ga financira Evropska komisija, in projekta "TFKV 3", ki je že prijavljen. V teh projektih poleg slovenskih strokovnjakov sodelujejo tudi specialisti za posamezna področja iz drugih držav članic EU, kar daje dodatno jamstvo, da bo delo opravljeno kakovostno.

1.5 Kazalniki napredka

- MDS-CMZ ustanovljena in delujoča,
- seznam in zbirka medresorske zakonodaje s širšega področja kemijske varnosti redno mesečno dopolnjena, seznam pa sprti objavljen na spletni strani MKKV,
- število pregledanih pravnih predpisov ter število predlaganih in uresničenih izboljšav horizontalne skladnosti zakonodaje,
- število izdanih delov "mehke zakonodaje",
- število konvencij/mednarodnih pogodb, za katere je bilo preučeno izvajanje v Republiki Sloveniji, ter število predlaganih in praktično uvedenih izboljšav,
- skladnost slovenske zakonodaje z akti OECD, ki urejajo kemijsko varnost, preučena in izdelana priporočila za izboljšave, število praktično izvedenih izboljšav,
- druge kazalnike razvije MDS-CMZ.

1.6 Pogoji za izvedbo

- ustanovitev in intenzivno delo MDS-CMZ,
- aktivno sodelovanje in prispevek inšpektorjev, zlasti v okviru OCKI,
- močna podpora in sodelovanje MKKV,
- dobro razumevanje in podpora za uvedbo predlaganih sprememb zakonodaje na višji ravni znotraj zadevnih resorjev oziroma v Vladi/Državnem zboru,
- pripravljenost posameznih resorjev za kar najbolj učinkovito sodelovanje v smislu doseganja zastavljenih ciljev,
- pravočasna vključitev potrebnih notranjih in zunanjih človeških in finančnih virov.

1.7 Spremljanje izvajanja programa

Medresorska delovna skupina za celovito medresorsko zakonodajo s področja kemijske varnosti skrbi za izvajanje programa na tem področju in spremlja napredek ter najmanj enkrat na leto poroča MKKV, ta pa Vladi RS.

2. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITA KEMIJSKA INŠPEKCIJA (CKI) – IZBOLJŠAN NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONODAJE

2.1 Uvod

V obdobju po uspešnem prilagajanju nacionalne zakonodaje pravnemu redu EU je krepitev mehanizmov za nadzor nad izvajanjem le-te ena ključnih nalog novih držav članic. Šele z doslednim praktičnim izvajanjem zakonodaje je mogoče zagotoviti učinkovitejše varovanje zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij in prost pretok blaga. Že ob določitvi prednostnega področja Celovita medresorska zakonodaja s področja kemijske varnosti je bilo področje Celovita kemijska inšpekcija (v nadaljevanju: CKI) opredeljeno kot dodatna tema, ki jo je treba pri pripravi NPKV prednostno obravnavati.

Učinkovit in celovit inšpekcijski nadzor zahteva ustrezno organiziranost, usposobljenost in opremljenost posameznih inšpektoratov in drugih organov (v nadaljevanju: inšpekcijski organi oziroma IO)⁷⁹. V Republiki Sloveniji je za različne vidike kemijske varnosti pristojnih kar 7 inšpekcijskih organov⁸⁰ ter policija in carina, ki do sedaj med seboj niso v zadovoljivi meri sodelovali, zato je treba temu posvetiti posebno pozornost. Prav tako ne gre pozabiti na pomembno vlogo analitskih laboratorijev.

Po zgledu nekaterih drugih držav članic EU, naj bi imeli v prihodnje tudi slovenski inšpektorji poleg kaznovalne tudi svetovalno vlogo.

2.2 Zakonodajni vidiki

Pristojnosti inšpekcijskih organov na medresorskem področju kemijske varnosti temeljijo na različnih zakonih, ki so v neposredni ali posredni povezavi s kemijsko varnostjo. Kot je opisano v poglavju II.1. Celovita medresorska zakonodaja s področja kemijske varnosti, v zakonodaji iz različnih razlogov obstajajo nekatere vrzeli, prekrivanja in nasprotujoče si zahteve⁸¹. Poleg tega primanjkuje tehničnih smernic, standardov in kodeksov ravnanja (t.i. "mehkega prava"). Vse to vpliva tudi na pristojnosti in učinkovitost dela inšpekcijskih organov, ki nadzirajo izvajanje določb.

Razen pravnih subjektov, ki so dolžni izvajati zahteve iz zakonodaje (zavezanci), obstoječe pomanjkljivosti v njej najbolj opazijo ravno inšpektorji. Zato je treba z njihovo pomočjo prepoznati problematična mesta v zakonodaji in jih odstraniti, poleg tega pa skupaj pripraviti za uporabo nekatere najpomembnejše tehnične smernice, standarde ipd. Tako bo olajšano tudi delo samih inšpekcijskih organov. V zvezi s tem potekajo dejavnosti v okviru projekta Phare "KV 2", po potrebi pa se bodo nadaljevale v projektu "TFKV 3".

Inšpektorji iz različnih organov se pri svojem delu med seboj ne usklajujejo, povezujejo oziroma obveščajo toliko, kolikor bi bilo treba. Glede na področno zakonodajo je vsak izmed njih pri izvajanju inšpekcijskega nadzora na svojem področju samostojen, pregleda nad celoto v medresorskem smislu pa doslej na področju kemijske varnosti ni bilo. Iz primerjalne študije slovenske in avstrijske pravne ureditve izhaja, da avstrijska zakonodaja izrecno zahteva vsakodnevno sodelovanje različnih inšpekcijskih organov, kar se je izkazalo ne samo kot nujno, ampak tudi

⁷⁹ O tem, da je med posameznimi inšpekcijskimi organi potrebno boljše sodelovanje, timsko delo in izmenjava informacij, je bil na delovnem srečanju predsednika Vlade RS Janeza Janše z glavnimi inšpektorji dne 15.2.2006 sprejet poseben sklep.

⁸⁰ Ključni inšpekcijski organi na področju kemijske varnosti: Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Inšpektorat RS za delo, Urad RS za kemikalije, Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, Carinska uprava RS, Prometni inšpektorat RS, Policija, Inšpektorat RS za notranje zadeve. Posredno se na kemijsko varnost nanašajo tudi pristojnosti Tržnega inšpektorata RS in Zdravstvenega inšpektorata RS.

⁸¹ Nasprotujoče si zahteve različnih delov zakonodaje so včasih navidezne – pogosto nastanejo tudi zaradi napačne razlage posameznih določb.

kot izjemno koristno. Tako v Avstriji glede na vsebino oziroma problematiko posameznih obravnavanih primerov oblikujejo inšpekcijske skupine. Te so sestavljene iz inšpektorjev različnih inšpekcijskih organov in iz tehničnih strokovnjakov s potrebnimi pristojnostmi in znanjem, ki objekt ali zadevo sočasno ali zaporedoma v določenem obdobju vsak s svojega vidika pregledajo. Z izdajo skupnega zapisnika in celovite odločbe o ukrepih, ki jih mora zavezanec izvesti, da se bo stanje izboljšalo in uskladilo z zakonodajo, se izognejo protislovjem. Na ta način zavezanci lažje izvršijo zahtevano, učinek dela inšpekcijskih organov in tako vpliv na izboljšanje kemijske varnosti pa je občutno večji.

Nasprotno pa je slovenska zakonodaja, kar zadeva delo inšpekcijskih organov, veliko bolj individualno usmerjena, zato so se skupni inšpekcijski pregledi⁸² v zvezi s kemijsko varnostjo doslej le redko izvajali, čeprav v obstoječi zakonodaji obstaja določba, ki to omogoča. Pravno podlago za učinkovito in usklajeno skupno delo inšpekcijskih organov je namreč prinesel Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN)⁸³. Na podlagi 11. člena tega zakona z naslovom Koordinacija delovanja inšpekcij je bil septembra 2002 ustanovljen Inšpekcijski svet, ki ima pri usklajevanju dela različnih inšpekcijskih organov izredno pomembno vlogo (glej poglavje II.2.3 Institucionalna ureditev). Zato se je stanje začelo počasi izboljševati, vendar bi bilo treba ta trend še pospešiti⁸⁴.

Pomemben je tudi 26. člen ZIN, ki navaja, da posamezna strokovna dela v inšpekcijskih zadevah lahko opravljajo specializirane organizacije, zavodi ali posamezniki, kadar to ni v nasprotju z javnim interesom ali interesi udeležencev postopka. Po izkušnjah nekaterih drugih držav EU je ta oblika sodelovanja lahko zelo koristna in uspešna, posebno ko gre za ozka specialna področja, kjer je nujno podrobno tehnično poznavanje uporabljenih tehnologij, ali za okolje, ki je glede varnosti in zdravja pri delu za inšpektorje zelo tvegano, tako da je potrebna posebna oprema in usposobljenost. V Republiki Sloveniji se teh možnosti inšpekcijski organi vse premalo poslužujejo.

2.3 Institucionalna ureditev

2.3.1 Inšpekcijski svet

Inšpekcijski svet (IS) je stalno medresorsko delovno telo za medsebojno usklajevanje dela različnih inšpekcijskih organov na vseh področjih njihovega dela, ne samo na področju kemijske varnosti. Njegovi člani so glavni inšpektorji oziroma direktorji inšpekcijskih organov, zato se že na sestankih IS sprejemajo pomembne odločitve, kar je zelo učinkovito. Inšpekcijski svet je imel od septembra 2002 do konca januarja 2006, to je v dobrih treh letih, štirinajst sej. Poleg tega je bila na pobudo projekta Phare "KV 2" ena seja IS posebej posvečena celovitemu inšpekcijskemu nadzoru na področju kemijske varnosti.

IS ima naslednje ključne naloge:

- usklajuje letne načrte dela inšpekcijskih organov,
- načrtuje skupno izvajanje nalog inšpekcijskega nadzora s strani različnih inšpekcijskih organov, oblikuje skupine inšpektorjev pri skupnem izvajanju nalog ter odloča o načinu njihovega dela,
- rešuje organizacijsko, prostorsko, materialno, finančno in administrativno problematiko inšpekcijskih organov, njihovih območnih enot in izpostav ter obvešča o tem Vlado RS.

2.3.2 Odbor za nadzor na področju kemijske varnosti

Področje dejavnosti IS je zelo široko, zato so za lažje odločanje na sejah potrebne predhodne priprave na operativni ravni. Že na začetku svojega delovanja je IS ustanovil tri odbore. Na priporočilo projekta Phare "KV 1" je pozneje ustanovil še četrti odbor – "Odbor za nadzor na področju kemijske varnosti" (v nadaljevanju: Odbor za celovito kemijsko inšpekcijo ali OCKI). Njegova naloga je pripraviti vse potrebno za izboljšanje koordinacije dela inšpekcijskih organov, ki so s katerega koli vidika pristojni za kemijsko varnost. OCKI sestavljajo strokovnjaki iz devetih različnih inšpekcijskih organov, ki dnevno izvajajo inšpekcijski nadzor in zato najbolje vedo, kje so praktične pomanjkljivosti in kakšne so možne izboljšave njihovega dela, pa tudi zakonodaje. Posledično je dejavnost OCKI usmerjena na stalno izboljševanje celovitosti dela inšpektoratov glede kemijske varnosti in na pospeševanje pravičnega izvajanja predpisov, pri čemer sta glavna cilja višja raven varovanja zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij ter prost pretok blaga.

Po koncu prve, razmeroma intenzivne faze delovanja se pričakuje, da se bo OCKI srečeval le nekajkrat na leto. Da bi bila ta srečanja čim bolj učinkovita, bo treba zagotoviti, da se bo vsakokrat poleg splošnih vprašanj obravnavalo tudi po eno tematsko vprašanje. Temeljni cilji druge faze so:

- izmenjava informacij/izkušenj glede izpeljanih inšpekcijskih pregledov,
- obravnavanje posebnih primerov/vprašanj in novosti glede predpisov (EU, Republika Slovenija),
- nadaljnje načrtovanje skupnih inšpekcijskih pregledov in skupnih inšpekcijskih akcij (letni načrti skupnih pregledov in akcij različnih inšpektoratov, vključno z laboratoriji: kaj, kdo, kdaj in kako naj nadzira, vzorčenje, analize),
- izboljševanje in usklajevanje seznamov kontrolnih parametrov (t.i. "checklist"), vprašalnikov, zapisnikov, odločb itd.,

⁸² Skupni inšpekcijski pregledi ne pomenijo nujno, da inšpektorji iz več inšpekcijskih organov izvajajo nadzor v podjetju sočasno, ampak predvsem, da pred pregledom in po njem med seboj izmenjujejo informacije, tako da je nadzor celovit in odločitve usklajene.

⁸³ Ur. l. RS, št. 56/02

⁸⁴ Na delovnem srečanju predsednika Vlade RS, Janeza Janše, z glavnimi inšpektorji dne 15.2.2006 je bilo sklenjeno, da bo koordinacijsko vlogo pri delu IS prevzelo Ministrstvo za javno upravo.

- pospeševanje delovanja mreže žariščnih točk posameznih inšpekcijskih organov in elektronske izmenjave informacij,
- sodelovanje v evropskih inšpekcijskih mrežah CLEEN in IMPEL.

Doslej je OCKI izvedel že dva poskusna in en pravi skupen inšpekcijski pregled (prvi je bil v podjetju Pinus Rače, drugi v Belinki, tretji pa v tovarni JUB). Ob koncu zadnjega je bil izdan skupni zapisnik, iz katerega so bile razvidne ugotovitve vseh prisotnih inšpektorjev. Čeprav so inšpektorji zatem po potrebi v okviru svojih pristojnosti izdali vsak svojo odločbo, je bila z izdajo skupnega zapisnika za pregledan objekt zagotovljena celovitost, zahteve do podjetja pa so bile bolj jasne in usklajene. V Avstriji je po skupnih inšpekcijskih pregledih poleg skupnega zapisnika, kjer so podpisani vsi prisotni inšpektorji, izdana tudi skupna odločba. Odločbo na podlagi skupnega zapisnika oziroma mnenj posameznih sodelujočih inšpektorjev izda centralni organ, podjetje pa dobi en sam dokument. S tem še v večji meri poskrbljeno za celovitost in skladnost.

2.3.3 Inšpekcijski in drugi organi, pristojni za kemijsko varnost

Preglednica 4: Inšpekcijski in drugi organi, pristojni za nadzor nad izvajanjem medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti⁸⁵ (vir: Zakon o državni upravi⁸⁶, Uredba o organih v sestavi ministrstev⁸⁷).

	Organ v sestavi in odgovorno ministrstvo	S predpisi določene nadzorne naloge, povezane s kemijsko varnostjo
1	Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (pri Ministrstvu za obrambo)	Opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov, ki urejajo sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, področje varstva pred požarom, varstva pred utopitvami ter zaščito in reševanje.
2	Inšpektorat RS za okolje in prostor (pri Ministrstvu za okolje in prostor)	Opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov in splošnih aktov, ki urejajo varstvo okolja in narave ter ekološki nadzor na državni meji; vodni režim, urejanje voda in gospodarjenje z njimi; urejanje prostora in naselij; graditev objektov in izvedbo gradbenih konstrukcij; izpolnjevanje bistvenih zahtev za objekte; stanovanjske zadeve in geodetske dejavnosti.
3	Inšpektorat RS za delo (pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve)	Poleg nadzora splošnih delovnih zadev opravlja tudi naloge varnosti in zdravja pri delu v najširšem smislu, naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem zakonov in predpisov, ki se nanašajo na kemijsko varnost.
4	Urad RS za kemikalije (pri Ministrstvu za zdravje)	Opravlja strokovne in upravne naloge ter naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov, ki urejajo varovanje zdravja ljudi in okolja pred škodljivimi vplivi in učinki kemikalij, proizvodnjo, promet in uporabo kemikalij na podlagi mednarodnih sporazumov in konvencij, dobro laboratorijsko prakso na podlagi načel OECD, ter strokovne in upravne naloge na področju kozmetičnih proizvodov.
5	Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano (pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano)	Opravlja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem predpisov s področij kmetijstva, razvoja podeželja, ukrepov kmetijske politike, kakovosti kmetijskih pridelkov in živil, krme, varstva rastlin, mineralnih gnojil, semenskega materiala kmetijskih rastlin, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, gozdarstva, lovstva in ribištva, primarne proizvodnje in pridelave živil oziroma hrane ter dobre kmetijske prakse, lahko pa nadzoruje tudi izvajanje ukrepov iz pristojnosti Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.
6	Carinska uprava RS (pri Ministrstvu za finance)	Izvajata carinske in trošarinske predpise ter nadzira uvoz, izvoz in tranzit blaga, za katerega so predpisani posebni ukrepi, prepovedi in omejitve.
7	Prometni inšpektorat RS (pri Ministrstvu za promet)	Opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov na področjih železniškega, zračnega, cestnega prometa in prometne infrastrukture za te vrste prometa.
8	Policija (pri Ministrstvu za notranje zadeve)	Poleg nalog, ki se nanašajo na varstvo/preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in prekrškov ter vzdrževanje javnega reda, policija nadzira in ureja promet na cestah, opravlja nadzor državne meje, varovanje oseb, organov, objektov in okolišev ter varovanje tajnosti podatkov državnih organov.
9	Inšpektorat RS za notranje zadeve (pri Ministrstvu za notranje zadeve)	Opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov na področju zasebnega varstva in detektivske dejavnosti ter področju upravnih notranjih zadev. Če zakon tako določa, opravlja na področju upravnih notranjih zadev tudi naloge prekrškovnega organa.

⁸⁵ V preglednici so omenjene samo pristojnosti, neposredno ali posredno pomembne za kemijsko varnost.

⁸⁶ Ur. l. RS, št. 113/05, uradno prečiščeno besedilo UPB4

⁸⁷ Ur. l. RS, št. 58/03, 45/04, 86/04, 138/04, 52/05, 82/05

	Organ v sestavi in odgovorno ministrstvo	S predpisi določene nadzorne naloge, povezane s kemijsko varnostjo
10	Zdravstveni inšpektorat RS (pri Ministrstvu za zdravje)	Opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem zakonov in predpisov, ki urejajo zdravstveno ustreznost oziroma varnost živil oziroma hrane, pitne vode, mineralnih voda, izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, kozmetičnih proizvodov, kopalnih voda, zdravstveno - higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah, splošno varnost proizvodov v pristojnosti ministrstva razen kemikalij, zdravil, medicinskih pripomočkov in virov sevanja, ter drugih predpisov z delovnega področja ministrstva.
11	Tržni inšpektorat RS (pri Ministrstvu za gospodarstvo)	Opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov na področjih prometa blaga in storitev, varstva potrošnikov, trgovine, gostinstva, obrti, gradbenih proizvodov, tlačnih posod in varnosti proizvodov v pristojnosti ministrstva ter nadzorstvo nad izvajanjem zakonov in predpisov, ki to izrecno določajo.

2.3.4 Kontrolni laboratoriji

Ključni laboratoriji, ki so na podlagi različnih predpisov pooblašteni ali kako drugače izbrani za izvajanje analiz v okviru uradnega inšpekcijskega nadzora na področju kemijske varnosti, so laboratoriji Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije, večine regionalnih zavodov za zdravstveno varstvo (Maribor, Celje, Kranj, Nova Gorica, Koper, Novo mesto), Kemijskega inštituta Slovenije, Kmetijskega inštituta Slovenije in Agencije RS za okolje. Podrobnosti so razvidne iz poglavja II.2.4.

2.4 Ocena stanja, predhodni koraki in vidiki za prihodnost

2.4.1 Države članice Evropske unije

Večina držav članic EU (razen novih) je že pred časom začela usklajevati delo različnih inšpekcijskih organov znotraj svojih držav in vzpostavljati celovit inšpekcijski nadzor, najprej na okoljskem področju, zatem pa tudi v zvezi s posameznimi vidiki kemijske varnosti. Vendar enotnega pristopa ni, v odvisnosti od stanja in možnosti v posamezni državi članici pa je različna tudi dosežena stopnja usklajevanja in povezovanja⁸⁸.

Prizadevanje za vzpostavitev celovitega inšpekcijskega nadzora se je v EU začelo tudi na meddržavni ravni. Pri tem je treba omeniti mrežo IMPEL⁸⁹, ki neformalno združuje inšpekcijske organe s pristojnostmi na področju varstva okolja iz držav članic EU, držav kandidatka za vstop v EU in Norveške, v mreži pa sodeluje tudi Evropska komisija. Mreža IMPEL je pomembna tudi za izvajanje zakonodaje, ki se veže na kemijsko varnost, saj ta deloma spada v pravni red EU s področja varstva okolja. Cilj mreže je doseči napredek pri učinkovitem izvajanju okoljske zakonodaje – za ta del se je povezovanje in poenotenje dela inšpekcijskih organov iz različnih držav članic EU začelo že pred leti.

Mreža IMPEL spodbuja predvsem izmenjavo informacij in izkušenj ter večjo konsistentnost pri prenosu, uporabi in izvajanju pravnega reda EU na okoljskem področju. Za njeno delovanje je velikega pomena sprejetje Priporočila o minimalnih merilih za nadzor na področju okolja⁹⁰). IMPEL je namreč razvil prostovoljni program poročanja in svetovanja glede nadzora in nadzornih postopkov ter pripravil že šest poročil o praksi in postopkih okoljskega nadzora v državah članicah. Na podlagi omenjenega priporočila poteka v okviru mreže IMPEL projekt dopolnilnega izobraževanja in usposabljanja inšpekcijskih organov s pristojnostmi na okoljskem področju. Poleg tega je bilo po priporočilu pripravljeno navodilo, ki naj poenoti prakso držav članic pri pošiljanju zahtevanih podatkov.

Delo mreže IMPEL je izrecno omenjeno v Šestem akcijskem programu na področju okolja, v katerem je predvideno spodbujanje učinkovitejšega izvajanja zakonodaje EU na okoljskem področju. Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (IRSOP) sodeluje pri dejavnostih te mreže že od leta 1997. Slovenska okoljska zakonodaja temelji na številnih aktih pravnega reda EU. Inšpekcijski nadzor nad njenim izvajanjem je v glavnem v pristojnosti IRSOP, vendar pa je nujno tudi sodelovanje nekaterih drugih inšpekcijskih organov. Za poenotenje njihovega dela je bilo v Republiki Sloveniji ustanovljenih 27 delovnih skupin, katerih naloga je pripraviti priročnike za inšpekcijske preglede in poskrbeti za enotno izvajanje okoljske zakonodaje na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

Zgledu mreže IMPEL je sledila evropska mreža CLEEN⁹¹, ki se je zaradi pomembnosti izvajanja kemijske zakonodaje dodatno osredotočila prav na to področje. Uradno je bila ustanovljena junija 2000, čeprav je pred tem že neformalno

⁸⁸ Predstavniki držav članic EU, ki so sodelovali pri podprojektu "Integrirana kemijska inšpekcija" v okviru projekta Phare "KV 1", so potrdili, da je delovanje v tej smeri nedvomno nujno in koristno, saj zakonodaja le tako lahko doseže svoj namen – stopnja varovanje zdravja in okolja pred kemikalijami v praksi se izboljša.

⁸⁹ European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law, <http://europa.eu.int/comm/environment/impel>

⁹⁰ Recommendation of the European Parliament and the Council on Minimum Criteria for Environmental Inspections (2001/331/EC)

⁹¹ Chemical Legislation European Enforcement Network, <http://www.cleen-europe.org/index.htm>

delovala v okviru projektov izvajanja zakonodaje za nove in obstoječe snovi. Združuje predstavnike inšpekcijskih organov držav članic EU, ki so pristojni za izvajanje zakonodaje s področja kemijske varnosti. Predstavlja ključni forum za izmenjavo informacij o izvajanju zakonodaje na teh področjih. Mreža CLEEN je najprej izvedla nekaj skupnih projektov z ožjega področja ZKem, zdaj pa se njene dejavnosti v povezavi z različnimi drugimi zakoni vse bolj usmerjajo k širši kemijski varnosti. Pričakovati je, da se bosta njen pomen in moč še povečevala. V sodelovanju z državami članicami EU mreža določa prednostna področja, na katerih v vseh članicah hkrati in enotno potekajo projekti s ciljem doseči dosledno izvajanje zakonodaje. Idealno bi bilo, da bi se v prihodnje vsi evropski projekti izvajanja medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti izvajali znotraj mreže CLEEN. Republika Slovenija je bila prvič povabljen k sodelovanju v njej med izvajanjem projekta Phare "KV 1", zdaj pa sodelovanje z njo redno poteka prek MZ/URSK.

2.4.2 Republika Slovenija

Po ocenah projektnih strokovnjakov je v Republiki Sloveniji kakovost dela različnih inšpekcijskih organov s stališča njihovih vertikalnih pristojnosti v splošnem razmeroma dobra in podobna kakovosti dela primerljivih organov v drugih državah članicah EU. Kljub temu bi bilo glede učinkovitosti, usklajenosti in celovitosti mogoče delo teh organov na področju kemijske varnosti bistveno izboljšati, kar bi pripomoglo k doseganju višje ravni varovanja zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij.

Po informacijah s terena inšpektorji iz različnih inšpekcijskih organov večinoma izvedejo preglede pri posameznem zavezancu, ne da bi pred posameznim pregledom ali po njem drug drugega obveščali, zato večkrat prihaja do prekrivanja, včasih pa celo do nasprotujočih si zahtev. Na nekaterih segmentih oziroma za nekatere vidike področja kemijske varnosti se nadzor celo sploh ne izvaja. Problemi deloma izvirajo iz pomanjkljivosti v zakonodaji, deloma pa iz njene nepravilne razlage ali medsebojne neobveščenosti inšpektorjev o ukrepih, ki jih je posamezen izmed njih določenemu zavezancu že izrekel. Zavezanec moti tudi, da različni inšpekcijski organi ravno zaradi medsebojne neobveščenosti in nepovezanosti velikokrat opravljajo preglede preveč pogosto, ponekod pa ravno obratno – zavezanca ne obišče nihče, kar zavezanec postavlja v neenak položaj pred zakonom in tudi na trgu. Nasploh je mogoče reči, da je inšpekcijski nadzor preveč sporadičen in premalo sistematičen. Boljša organizacija oziroma medsebojna usklajenost inšpekcijskih organov bo pri odpravljanju vseh omenjenih problemov zelo koristila. Poleg tega so nekateri inšpektorji na mejnih področjih svojih pristojnosti včasih prisiljeni opravljati naloge, za katere nimajo zadostnega strokovnega znanja in ki bi jih morda dosti laže in bolj strokovno opravilo osebe drugega inšpekcijskega organa ali posebej za to usposobljena zunanja institucija. Po drugi strani pa bi bilo nekatere naloge v okviru enega inšpekcijskega organa mogoče združiti in tako povečati zmogljivost za poglobljeno izvajanje drugih nalog, ki morda niso obravnavane dovolj prednostno. Zato bi bilo treba naloge osvetliti in jih v okviru že obstoječih pristojnosti racionalneje razmejiti. Samo v nekaterih primerih bi bilo s spremembo predpisov na mejnih področjih verjetno treba delno spremeniti tudi pristojnosti inšpektoratov. Pomembna vloga inšpekcijskih organov pri pregledih pri zavezancih, ki bi jo bilo po zgledu drugih držav članic EU treba še precej okrepiti, je tudi svetovanje zavezancem in ozaveščanje glede zakonodajnih zahtev, njihove pravilne razlage in najboljše razpoložljive tehnologije.

Ugotovitev in odprava težav na mejnih področjih pristojnosti inšpekcijskih organov

Za začetek je treba ugotoviti, kje na področju kemijske varnosti se pristojnosti različnih inšpekcijskih organov med seboj lepo dopolnjujejo in kje morda obstajajo že omenjeni problemi. Temu je bila namenjena delavnica v okviru projekta Phare "KV 1", kjer je bilo ugotovljenih nekaj problematičnih stičišč. Nadaljnje razkrivanje in razjasnitev takšnih primerov je treba nadaljevati ob skupnih inšpekcijskih pregledih in v okviru OCKI. IS je na primer zahteval, da se pristojnosti in način ukrepanja v primeru kemijskih nesreč prednostno proučijo, tako da bi bile lahko po potrebi uvedene izboljšave. Predlagano je bilo tudi, da naj se ena izmed skupnih inšpekcijskih akcij osredotoči na prepovedi in omejitve kemikalij, ki so urejene v številnih, povsem različnih predpisih v pristojnosti različnih resorjev. Pri tem naj se tudi ugotovi, kako je z nadzorom, kakšne bi lahko bile izboljšave in kako bi bilo mogoče na podlagi enkratnega vzorčenja za več namenov ugotavljati skladnost z različnimi predpisi. Prav tako je bilo ugotovljeno, da se v različnih javnih zavodih, ki uporabljajo kemikalije pri svojem raziskovalnem, analitskem ali podobnem delu, inšpekcijski pregledi skorajda ne izvajajo, kljub temu, da tam pogosto nastopajo precejšnja tveganja za zdravje delavcev, okoliškega prebivalstva in za okolje. Zato bi bilo treba vsako leto (začenši z letom 2006) v tovrstnih zavodih izvesti nekaj skupnih inšpekcijskih pregledov.

Krepitev posameznih inšpekcijskih organov

Za izboljšanje učinkovitosti inšpekcijskega nadzora na področju kemijske varnosti je treba najprej okrepiti posamezne inšpekcijske organe. V nekaterih primerih je treba povečati število inšpektorjev, ki v okviru svojih pristojnosti nadzirajo različne vidike kemijske varnosti. Vendar to ne pomeni nujno novih zaposlitev, pač pa v prvi vrsti prerazporeditev inšpektorjev znotraj posameznega inšpektorata na naloge v povezavi s kemijsko varnostjo, dodatno usposabljanje inšpektorjev in uvedbo drugih organizacijskih ukrepov, da se čim bolj poveča učinkovitost obstoječe delovne sile. Čeprav morajo v skladu s predpisi vsi inšpektorji opraviti zahtevne splošne izpite, da bi dokazali svojo usposobljenost za delo, je bilo ugotovljeno, da tehničnega znanja inšpektorjem dostikrat primanjkuje. Proizvodne tehnologije se hitro spreminjajo, prav tako pa tudi tehnike in postopki zagotavljanja varnosti. Posledično je nujno intenzivno dodatno usposabljanje inšpektorjev iz posameznih inšpekcijskih organov glede vprašanj iz njihovih vertikalnih pristojnosti. Poleg tega je treba organizirati skupna usposabljanja, da se inšpektorji seznanijo z drugimi področji, četudi niso v njihovi pristojnosti, in s splošnimi načeli kemijske varnosti. S tem se njihov parcialni pogled na kemijsko varnost nadomesti

s celovitim horizontalnim. Usposabljanje naj ne bo enkratno, pač pa naj se znanja obdobjno nadgrajujejo. Inšpektorji se morajo redno seznanjati tudi z novo zakonodajo in slediti tehničnemu napredku. V ta namen morajo posamezni inšpekcijski organi skupaj z OCKI in IS opredeliti:

- katera vrsta vertikalnega usposabljanja je potrebna za poglobitev tehničnega in metodološkega znanja za izvajanje nalog v pristojnosti posameznih inšpekcijskih organov,
- kaj naj bi zajemalo horizontalno usposabljanje za širjenje in poenotenje pogleda vseh inšpektorjev, odgovornih za kemijsko varnost,
- kdo naj se udeleži posameznega usposabljanja,
- ali je kljub reorganizacijam in usposabljanju v posameznih inšpekcijskih organih potreba po zaposlitvi dodatnih strokovnjakov za izvajanje nadzora kemijske varnosti,
- za katera specialna dela bi bilo smiselno in možno najeti usposobljene zunanje strokovnjake,
- katere so prednostne tehnične potrebe (prenosni računalniki, oprema in drugo orodje).

Glede horizontalnega usposabljanja se omenjata dve možnosti, preučiti je treba, ali bi se dodala še katera. Prva je usposabljanje vzorčevalcev (bodisi inšpektorjev ali drugega, za jemanje vzorcev pooblaščenega osebj)⁹². Za razliko od Republike Slovenije, morajo imeti v nekaterih drugih državah EU osebe, ki jemljejo vzorce, dokazila o svoji usposobljenosti za določeno vrsto vzorčenja in morajo biti za to posebej pooblaščen. To pomaga odvrniti morebitne dvome zavezancev o tem, ali so bili vzorci pravilno odvzeti in v primeru pritožbe zavezanca prepreči spodbijanje rezultatov analiz vzorcev. Druga možna tema za izvedbo horizontalnega usposabljanja je medresorska zakonodaja s področja kemijske varnosti, pri čemer bi se inšpektorji seznanili z vsebino različnih zakonov in podzakonskih aktov in s tem pridobili celovitejši pogled na to področje. Tako bi tudi lažje razumeli delitev pristojnosti za nadzor med različnimi inšpektorati in stičišča.

Tehnični pripomočki in druga oprema, nujna za delo inšpektorjev

Inšpektorji v večini držav članic EU uporabljajo več tehničnih pripomočkov, ki povečujejo učinkovitost njihovega dela neposredno na terenu. Nepogrešljivi so predvsem prenosni računalniki s potrebno programsko opremo ter s podatkovnimi in drugimi zbirkami. Uporaba elektronskih pripomočkov namreč ne omogoča le hitrega dostopa do številnih podatkov, zakonodaje, "mehkega prava" in podobnega potrebnega gradiva ampak tudi do navodil za enoten način dela, na kraju pregleda pa je mogoče izdelati tudi elektronski zapisnik (ta se je do sedaj večinoma pisal ročno) in osnutek odločbe. V ta namen je bil za potrebe šestih različnih inšpekcijskih organov, delujočih na področju kemijske varnosti, v okviru projekta Phare "KV 2" izveden nakup 24 prenosnih računalnikov. Te računalnike je treba opremiti z vsem potrebnim, da bo delo na terenu čim bolj olajšano, inšpektorji pa se morajo zavezati, da bodo novo opremo na terenu tudi redno uporabljali.

V tem programskem obdobju je treba posvetiti posebno pozornost tudi opremi za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu inšpektorjev, saj je bilo ugotovljeno, da za njihovo lastno varnost še vedno ni povsod dovolj poskrbljeno. Najprej je treba proučiti, ali je bilo v izdelanih ocenah tveganja za delovna mesta inšpektorjev, ki pridejo v stik s kemikalijami, ustrezno upoštevano tudi tveganje, ki ga kemikalije povzročajo. Kjer temu ni tako, je treba ocene popraviti in temu prilagoditi osebno varovalno opremo, ki mora ustrezati standardom za tovrstno opremo. Smiselno bi bilo, da bi se inšpekcijski organi nakupa osnovne osebne varovalne opreme lotili skupaj. Pri tem bi lahko uporabili tudi enoten logotip. Pri posebno tveganjih delih je treba zmanjšati število inšpektorjev, ki lahko ta dela opravljajo, zagotoviti pa jim je treba tudi ustrezno dodatno osebno varovalno opremo in usposabljanje. Priporočljivo je tudi sodelovanje s posebej izurjenimi in opremljenimi zunanjimi strokovnjaki.

V določenih primerih primanjkuje tudi opreme za vzorčenje, označevanje, shranjevanje ter prevoz vzorcev, kakor tudi nekatere druge opreme, ki jo inšpektorji pri svojem delu potrebujejo. Zato bi bilo smiselno, da bi posamezni inšpekcijski organi pripravili popis razpoložljive opreme in potreb, zatem pa poskušali preko OCKI najti skupen pristop k reševanju takšnih vprašanj. K temu sodi še priprava navodil oziroma standardnih operativnih postopkov za delo v določenih okoliščinah oziroma za uporabo opreme.

Uskladitev načina dela, povezovanje inšpektorjev (mreženje) in pretok informacij

Da bi poenotili način dela in odločitve inšpektorjev v posameznih inšpekcijskih organih, pa tudi med njimi, je treba pripraviti ključne standardne operativne postopke, vprašalnike in sezname kontrolnih parametrov (t.i. "checkliste") za inšpekcijske preglede, podlage za zapisnike, odločbe ipd. Kjer ti že obstajajo, pa jih je treba med seboj prilagoditi in nadgraditi.

Vzpostaviti je treba mrežo inšpektorjev iz različnih inšpekcijskih organov. Pripravi se celovit seznam inšpektorjev iz različnih organov (z nacionalne ravni in pripadajočih lokalnih izpostav), ki se ukvarjajo z vprašanji v neposredni ali posredni povezavi s kemijsko varnostjo v širšem smislu. Seznam naj zajema natančne podatke o vsakem inšpektorju (izobrazbo, dodatno usposabljanje, opis konkretnih vidikov kemijske varnosti, s katerimi se dnevno ukvarja, ipd.). Tovrstni podatki bodo v pomoč pri načrtovanju skupnih akcij, usposabljanj ipd., predvsem pa za medsebojno vzpostavljanje stikov.

Za učinkovitejši pretok informacij je treba znotraj vsakega inšpekcijskega organa in pripadajočih notranjih organizacijskih enot med inšpektorji imenovati središčno osebo za kemijsko varnost ("žariščno točko"), ki pošilja informacije v vse pomembne smeri. Poleg tega je treba vzpostaviti redno izmenjavo informacij med ministrstvi, pristojnimi za

⁹² V projektu Phare "KV 2" je bilo na primer izvedeno usposabljanje zdravstvenih in kmetijskih inšpektorjev glede vzorčenja živil in kmetijskih pridelkov zaradi ugotavljanja prisotnosti kemijskih onesnaževal. Udeleženci usposabljanja so po opravljenem tečaju pridobili potrdilo.

vprašanja kemijske varnosti, in inšpekcijskimi organi. Po izkušnjah iz Avstrije je priporočljivo organizirati takšna srečanja najmanj enkrat na leto, pri čemer ministrstva predstavijo novo nacionalno zakonodajo, pa tudi spremembe na ravni EU, inšpekcijski organi pa poročajo o svojih ugotovitvah na terenu. Tudi MKKV mora v tem procesu odigrati pomembno vlogo. Poleg tega je treba okrepiti pretok informacij in izmenjavo izkušenj med inšpekcijskimi organi in laboratoriji. Če je predvideno vzorčenje z analizami, morajo biti laboratoriji vključeni že v načrtovanje inšpekcijskih akcij, da se nanje lahko metodološko in časovno pripravijo oziroma da že vnaprej opozorijo na morebitne analitske probleme. Zelena izmenjava informacij in končna povezanost dela bosta mogoči samo, če bo inšpektorjem in laboratorijskemu osebju dano dovolj časa, da bo medsebojno sodelovanje lahko steklo.

Pri izmenjavi informacij in vzpostavljanju tesnejšega medsebojnega sodelovanja je zelo koristno elektronsko povezovanje, a to pri mnogih slovenskih inšpekcijskih organih še ni dovolj razvito. Vsakemu inšpektorju je treba zagotoviti stalen in hiter dostop do elektronske pošte in svetovnega spleta. Poleg tega je treba vzpostaviti skupno interaktivno, za javnost zaprto spletno stran OCKI, ki bo dostopna samo inšpektorjem iz mreže za kemijsko varnost z uporabo uporabniškega imena in gesla. Tako bi si lahko tekoče medsebojno izmenjevali tudi zapisnike, odločbe in drugo pomembno zaupno gradivo, kar bi jim zagotavljalo večjo preglednost in lažje sodelovanje. Poleg tega jim bo na enem mestu omogočen hiter dostop do standardnih operativnih postopkov, seznamov kontrolnih parametrov, navodil za delo, zakonodaje, "mehkega prava", podatkovnih baz ipd.

*Skupni inšpekcijski pregledi in skupne inšpekcijske akcije*⁹³

Zelo pomemben mehanizem za vzpostavitev celovitega inšpekcijskega nadzora s sodelovanjem različnih inšpekcijskih organov so skupni inšpekcijski pregledi in skupne inšpekcijske akcije. Ti so tudi ekonomsko upravičeni, saj se hkrati lahko vzorčijo in opravijo analize za več namenov ter nasploh doseže večja učinkovitost varovanja zdravja in okolja, ker je pristop celovit in ne delen. Skupne inšpekcijske akcije se načrtujejo letno, skupni inšpekcijski pregledi pa tudi sproti. Vnaprej se natančno predvidi, kateri inšpekcijski organi bodo sodelovali, kdo v posameznem inšpekcijskem organu bo opravljal katere naloge, pa tudi vse drugo, kar je pomembno za uspešno izvedbo pregleda oziroma akcije. V okviru inšpekcijske akcije se lahko odloči za vsestranski nadzor, npr.:

- nekaterih vrst kemikalij z vseh vidikov kemijske varnosti v vsej državi in vseh panogah (npr. organska topila pri delu, glede varstva okolja, glede prevoza, označevanja, omejitev in prepovedi ipd.),
- vidikov kemijske varnosti v posamezni regiji za vse ključne, tam obstoječe kemikalije,
- po lastnostih kemikalij (npr. za rakotvorne snovi),
- glede na zakonodajne zahteve (npr. prepovedi in omejitve),
- po gospodarskih dejavnostih (npr. vse kemične čistilnice),
- kot kombinacija zgoraj omenjenih možnosti.

V letu 2006 naj bi bili izvedeni skupni inšpekcijski pregledi v petih obratih z večjim tveganjem za nastanek industrijskih nesreč (obrat Seveso II). Do konca programskega obdobja naj bi bili pregledani še preostali tovrstni obrati. Koristno bi bilo, če bi poleg omenjenih skupnih inšpekcijskih pregledov v objektih Seveso II inšpektorji vsako leto dodatno izvedli še nekaj skupnih inšpekcijskih pregledov v kakšnem izmed manjših podjetij z drugačnimi vrstami tveganja, poleg tega pa obvezno tudi v javnih zavodih, ki kemikalije uporabljajo pri svoji raziskovalni, analitski ali drugi dejavnosti.

Pri skupnih inšpekcijskih pregledih/akcijah sodelujejo tisti inšpektorji iz različnih inšpektoratov, ki so pristojni za posamezno območje ali objekt, in ne vedno le člani OCKI. Da bi si udeleženi inšpektorji lažje izmenjevali izkušnje, naj se skupni inšpekcijski pregledi na začetku opravljajo sočasno, v prihodnje pa naj se sodelujoči dobijo le pred in po pregledu/akciji, da se pripravijo in uskladijo. Kasneje srečanja ne bodo več nujna, saj bo komunikacija potekala preko skupne interaktivne, za javnost zaprte spletne strani OCKI.

Pokazalo se je, da bi bilo smiselno, če bi skupne inšpekcijske preglede objektov Seveso II v prihodnje usklajevalo Ministrstvo za okolje in prostor, saj mora poročati Evropski komisiji o izvajanju direktive Seveso II v Republiki Sloveniji. Tako bi se siceršnjima inšpektoratoma za okolje in prostor ter za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami pridružili še drugi inšpektorati, odvisno od primera (npr. za kemikalije, za delo...). Lahko pa se ti trije organi pri koordinaciji skupnih inšpekcijskih pregledov Seveso II po dogovoru med seboj krožno menjajo.

Postavlja se tudi vprašanje, kdo naj vodi skupne inšpekcijske preglede, kadar ne gre za objekte Seveso. Načelo, ki ga za začetno obdobje intenzivnejšega sodelovanja priporočajo strokovnjaki projekta Phare "KV 2", je, da je vodja za vsak skupen inšpekcijski pregled določen na podlagi prevladujočega tveganja, ki pri obravnavanem zavezancu nastopa. Če je za zavezanca bistveno na primer tveganje z vidika varnosti in zdravja pri delu, naj bi ta skupen inšpekcijski pregled vodila inšpekcija za delo, drugi pa bi se ji pridružili. Ta način je podoben krožni menjavi inšpektoratov pri vodenju skupnih inšpekcijskih pregledov, le da je bolj osredotočen na prevladujoča dejanska tveganja, ki pri določenem zavezancu nastopajo.

Kljub vsemu bi bilo koristno, da bi za vse skupne inšpekcijske preglede/akcije na ravni države določili eno skupno vozlišče oziroma center, ki bi krovno spodbujal in usklajeval skupne inšpekcijske dejavnosti v zvezi s kemijsko varnostjo. Predvideno je, da se najpozneje do konca 2007 ministrstva o tem dogovorijo, po potrebi pa se to začrta še

⁹³ Izraz skupna inšpekcijska akcija v tem primeru pomeni obsežnejšo in v časovnem obsegu daljšo skupno delovanje različnih inšpekcijskih organov, usmerjeno v nadzor posameznih vidikov kemijske varnosti, ki se izvaja pri različnih zavezancih, največkrat pa je vključeno tudi vzorčenje z analizami. Skupen inšpekcijski pregled pa je razumeti kot enkratni celovit nadzor vidikov kemijske varnosti pri posameznem zavezancu.

v zakonodaji. V tem primeru bi usklajevanje skupnih inšpekcijskih pregledov/akcij glede kemijske varnosti potekalo na dveh ravneh – krovno prek omenjenega vozlišča, vodenje skupnih inšpekcijskih pregledov/akcij pa bi vsakokrat prevzel tisti inšpektorat, ki ima glede na prevladujoče tveganje v določenem primeru največ pristojnosti. Pri vodenju skupnih inšpekcijskih pregledov je OCKI že odigral ključni del svoje vloge, zato je predvideno, da bo z vzpostavitvijo stalne koordinacije skupnih inšpekcijskih pregledov v tem delu prenehal delovati in se bo posvetil drugim izmed dodeljenih mu nalog.

Poleg načrtovanih inšpekcijskih akcij na nacionalni ravni mora Republika Slovenija še naprej sodelovati pri inšpekcijskih projektih EU v okviru IMPEL in CLEEN.

Kontrolni laboratoriji

Ocena stanja, ki je bila pod mentorstvom avstrijske strokovnjakinje za analize inšpekcijskih vzorcev izdelana v projektu Phare "KV 1", je potrdila, da doslej v Republiki Sloveniji analiz inšpekcijskih vzorcev, ki zadevajo kemijsko varnost, še zdaleč ni bilo dovolj. Stanje je treba spremeniti s skrbnim načrtovanjem skupnih inšpekcijskih akcij z vzorčenjem in analizami. Izbira laboratorijev za analize inšpekcijskih vzorcev na osnovi tržnih mehanizmov ni priporočljiva, saj je treba za take analize zagotoviti zadostno stopnjo neodvisnosti laboratorija, kar ovira njegovo delovanje na trgu. Poleg tega so analize inšpekcijskih vzorcev takšne, da se je treba nanje vnaprej metodološko pripraviti in zadostiti strogim merilom zagotavljanja kakovosti, kar je veliko lažje, če je za neko vrsto analiz vnaprej dolgoročno izbran en laboratorij ali dva.

Po uradnih ocenah Evropske komisije je v Republiki Sloveniji analitskih laboratorijev, ki delujejo v okviru javnih zavodov, preveč. Njihova opremljenost je precej podobna in večinoma konkurirajo za iste vrste analiz (glej tudi predhodno poglavje "Institucionalna ureditev"). To pomeni, da na trgu skoraj zagotovo ne bodo mogli vsi preživeti, če se ne bodo pravočasno preusmerili in specializirali. Njihova podobna usmerjenost in opremljenost tudi pomeni, da nekatere aparature za analize niso zadostno izkoriščene, kar ni racionalno. Po drugi strani pa je nekaterih aparaturn premalo in že zdaj nastajajo zastoji, dodatne analize zaradi inšpekcijskih vzorcev v zvezi s kemijsko varnostjo pa bi povzročile še hujši problem. Zato morajo laboratoriji izdelati načrt (re)organizacije in se odločiti za spekter analiz, za katere menijo, da bo dovolj povpraševanja, temu pa prilagoditi svoje človeške in tehnične zmogljivosti. Za analize inšpekcijskih vzorcev v zvezi s kemijsko varnostjo je treba razviti nacionalni laboratorijski organizacijski načrt. Nakup nekatere manjkajoče opreme je bil za dva ključna laboratorija, ki sta za te analize pooblaščenata, že izveden v projektu Phare "KV 2", ki ga financira Evropska komisija (zahtevano sofinanciranje sta zagotovila laboratorija sama). Poleg tega pa sta ta dva laboratorija pred kratkim dobila opremo še preko nekaterih drugih projektov in virov.

Da bi bili rezultati analiz kar se da verodostojni, morajo laboratoriji vnaprej poskrbeti za zagotavljanje kakovosti in pridobiti akreditacijo. To velja tudi za tiste metode, za katere še niso akreditirani, če se pričakuje večje število analiz. Nekatero analize pa so samo posamične (npr. enkratni inšpekcijski vzorec), zato se nanje s tega vidika ni mogoče vnaprej pripraviti. Večina slovenskih laboratorijev sicer občasno sodeluje v primerjalnih preskusih na nacionalni in mednarodni ravni, vendar večinoma ne na področjih, ki so pomembna za analize inšpekcijskih vzorcev kemikalij. V primerjalnem preskusu z vzorci iz Avstrije, izvedenem med projektom Phare "KV 1" v enem izmed slovenskih laboratorijev, je bil standardni odklon dobljenih slovenskih rezultatov od potrjenih avstrijskih prevelik. Na podlagi enega samega primerjalnega preskusa sicer ni mogoče ocenjevati kakovosti laboratorijskega dela, povezanega s kemijsko varnostjo v Republiki Sloveniji nasploh, ravno zato pa bi bilo treba primerjalne preskuse na tem področju izvajati bolj sistematično in po možnosti voditi o rezultatih osrednjo evidenco. Pokazala se je potreba po novem strokovnem znanju glede vpeljave novih analitskih metod. Zato bi morali biti predstavniki laboratorijev vključeni že v priprave na inšpekcijske akcije, tako da bi se na analize lahko predhodno pripravili in zagotovili kakovostne rezultate. V zvezi s tem bi bil kot kaže koristen še nakup programske opreme za izračunavanje statističnih parametrov, da se preveri kakovost rezultatov analiz.

Laboratoriji, ki opravljajo analizo inšpekcijskih vzorcev zaradi zagotavljanja kemijske varnosti, naj:

- pripravijo natančen popis vse obstoječe in manjkajoče laboratorijske opreme, ugotovijo prekrivanja, analitsko nepokrita področja in posebne potrebe, vključujoč opremo, s katero je mogoče zagotoviti hitrejšo pripravo vzorcev, in opremo, potrebno za izboljšanje kakovosti analiz;
- popišejo vpeljane laboratorijske metode in tiste, ki bi bile morda potrebne za zagotavljanje nadzora kemijske varnosti;
- ovrednotijo potrebno število in usposobljenost laboratorijskega osebja, ki bo sodelovalo pri analizah inšpekcijskih vzorcev z vidika kemijske varnosti, pripravijo seznam potreb za dodatno usposobitev že zaposlenih, po potrebi pa tudi predlog za nove zaposlitve;
- pripravijo seznam zakonodajnih zahtev za akreditacijo z načrtom za nadaljnjo akreditacijo in zagotavljanjem kakovosti;
- pripravijo predlog za izboljšano delitev dela med laboratoriji.

2.5 Uresničljivost predlaganih ukrepov

Cilji in ukrepi na tem področju so zastavljeni na podlagi zaključkov podprojekta "Celovita kemijska inšpekcija", ki je potekal znotraj projekta Phare "KV 1". V delo projektne delovne skupine so bili vključeni predstavniki osmih slovenskih inšpekcijskih organov, pristojnih za kemijsko varnost, in predstavniki nekaterih ključnih slovenskih analitskih

laboratorijev, pomagalo pa jim je šest mentorjev iz treh držav članic EU. Mnenje je, da so predlagani cilji in ukrepi sprejemljivi, izvedljivi in koristni.

Finančna sredstva, ki so potrebna za uresničitev predlaganih ukrepov, so v velikem obsegu že zagotovljena v okviru projekta Phare "KV 2", ki ga financira Evropska komisija. V nadaljevanju bodo po potrebi zagotovljena dodatna sredstva s projektom "TFKV 3", ki je prijaven in ga prav tako financira Evropska komisija. Upoštevati je treba, da vsi ti projekti zahtevajo sofinanciranje iz državnega proračuna oziroma iz proračunov sodelujočih inšpekcijskih organov in laboratorijev.

2.6 Kazalniki napredka⁹⁴

- število dodatno usposobljenih inšpektorjev, število pridobljenih potrdil o posebnih usposabljanjih in izpitih,
- delujoča mreža žariščnih točk inšpekcijskih organov,
- pripravljeni standardni operativni postopki, vzorci vprašalnikov, sezname kontrolnih parametrov (t.i. "checkliste"), "mehka zakonodaja" ter podlage zapisnikov in odločb za individualne in skupne preglede,
- delujoča skupna inšpekcijska interaktivna spletna stran,
- zagotovljena nujno potrebna oprema in drugi tehnični pripomočki, ki jih inšpektorji potrebujejo,
- zagotovljeno osrednje vodenje in usklajevanje skupnih inšpekcijskih pregledov in skupnih inšpekcijskih akcij,
- število izvedenih skupnih inšpekcijskih akcij in skupnih inšpekcijskih pregledov,
- dobri rezultati, izhajajoči iz sodelovanja v dejavnostih in projektih evropske mreže CLEEN in IMPEL,
- pripravljen (re)organizacijski načrt za delitev dela med laboratoriji,
- laboratorijem zagotovljena manjkajoča oprema za analize inšpekcijskih vzorcev,
- povečana zmogljivost in sposobnost laboratorijskega osebja (zadosti osebja, ustrezno znanje),
- število v laboratorijih razpoložljivih analitskih metod,
- število akreditiranih laboratorijev oziroma metod,
- dobri rezultati v laboratorijskih primerjalnih preskusih.

2.7 Pogoji za izvedbo programa

- učinkovito delo OCKI,
- močna podpora IS in MKKV,
- dobro razumevanje in podpora za uveljavljanje predlaganih sprememb ter sprejetje predlogov na višji politični ravni,
- aktivna vloga posameznih inšpektorjev in volja za sodelovanje,
- pravočasno črpanje zahtevanih finančnih sredstev.

⁹⁴ Opomba: upoštevati samo tiste kazalnike, ki se neposredno navezujejo na kemijsko varnost.

3. PREDNOSTNO PODROČJE: VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU S KEMIKALIJAMI (VZDK)

3.1 Uvod

Ugotovljeno je bilo, da je v Republiki Sloveniji tveganje na delovnih mestih, na katerih delavci pridejo v stik s kemikalijami, še vedno precejšnje, zato je bilo področje varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami (v nadaljevanju: VZDK) izbrano kot prednostno za pripravo NPKV.

Ključna izhodišča za izboljševanje stanja na tem področju so navedena v Resoluciji o Nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu (v nadaljevanju: ReNPVZD)⁹⁵, ki je bila pripravljena na podlagi 4. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu (v nadaljevanju: ZVZD)⁹⁶ in sprejeta decembra 2003. ReNPVZD določa splošne cilje in ukrepe za razvoj področja varnosti in zdravja pri delu, ki veljajo tudi za delo s kemikalijami, in hkrati področje varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami (zlasti rakotvornimi snovmi) določa za prednostno pri nadaljnji obravnavi. Namen ReNPVZD je varovanje življenja, zdravja in delovne zmožnosti delavca, preprečevanje poškodb pri delu in poklicnih bolezni ter okvar zdravja v zvezi z delom.

Na splošno področje varnosti in zdravja pri delu obsega pravice in obveznosti delodajalcev in delavcev. Delavci upravičeno pričakujejo, da jim bo zagotovljeno zdravju neškodljivo delovno okolje, kar je pri delu s kemikalijami še posebno pomembno, in socialna varnost ob začasni ali trajni nezmožnosti za delo. Delodajalci pa si želijo visoko produktivne in zdrave delavce, s katerimi bi imeli čim manj neposrednih in posrednih stroškov zaradi njihove zmanjšane delovne zmožnosti. Nacionalno gospodarstvo je odvisno od razpoložljive delovne sile in od tega, koliko stroškov ima z zdravljenjem poškodovanih in obolelih delavcev ter zavarovalniškimi zahtevki. Družba kot celota se lahko razvija in napreduje le v tesni odvisnosti od produktivnosti gospodarstva. Po statističnih podatkih je bilo v Republiki Sloveniji leta 2004 v kemijski industriji v ožjem smislu ter v proizvodnji plastike in gume zaposlenih 25.424 ljudi. Ob tem je treba upoštevati, da se nevarne kemikalije bolj ali manj uporabljajo tudi v večini drugih vrst proizvodnje in obrti, kakor tudi v kmetijstvu, zato je število zaposlenih, ki imajo na delovnem mestu opravka s kemikalijami, še mnogo večje.

S tehnološkim in organizacijskim napredkom proizvodnje po svetu se je korenito spremenil odnos do zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu kot bistvenega elementa ekonomike, saj posledice poškodb pri delu in poklicnih bolezni oziroma bolezni v zvezi z delom zmanjšujejo poslovni uspeh podjetij in splošno blaginjo države ter povzročajo invalidnost predvsem pri aktivni populaciji. Poleg tega ima ozaveščanje delodajalcev in delavcev o nujnosti varovanja zdravja v podjetju tudi vpliv na varovanje zdravega okolja nasploh, kar se prav tako odraža na zdravju in blaginji vseh prebivalcev.

Da bi na delovnih mestih s kemikalijami čim prej prišlo do pozitivnih sprememb, so, s pomočjo priporočil projekta Phare "KV 1", nekateri od ciljev, ki jih podaja ReNPVZD, v okviru NPKV razviti do ravni operativnega programa.

3.2 Zakonodajni vidiki

3.2.1 Pravni red Evropske unije

Znotraj zakonodajnega okvira EU je treba omeniti vsaj tri skupine direktiv, ki se nanašajo na varnost in zdravje pri delu s kemikalijami:

Prvi sklop obsega direktive, ki se povezujejo z okvirno direktivo 89/391/EGS o varnosti in zdravju pri delu iz leta 1989. Zelo pomembna sorodna direktiva 98/24/ES iz leta 1998 v splošnem obravnava kemikalije na delovnem mestu, direktiva 90/394/EGS pa rakotvorne in mutagene snovi na delovnem mestu.

Poleg tega je Evropska komisija izoblikovala program o varovanju delavcev pred tveganjem zaradi izpostavljenosti nevarnim kemijskim snovem⁹⁷. Cilj je zaščititi delavce in omejiti njihovo izpostavljenost na delovnem mestu, kjer pridejo v stik s kemikalijami.

Drugi sklop zajema tisti del pravnega reda EU, ki posredno vpliva na kakovost varovanja delavca na delovnem mestu (npr. zdravstveni pregledi delavcev, zdravstveno varstvo, zavarovanje, dajanje kemikalij v promet, ocena tveganja, ki ga povzročajo kemikalije, večje kemične nesreče itn.).

Direktivi v zvezi z razvrščanjem, pakiranjem in označevanjem nevarnih snovi (67/548/EGS) in pripravkov (1999/45/ES), direktiva 91/155/ES o varnostnih listih in direktiva 76/769/EGS o prepovedih in omejitvah prometa ter uporabe nevarnih snovi in pripravkov so prav tako ključnega pomena za organizacijo varnega dela s kemikalijami. Označke na etiketi opozarjajo na nevarne lastnosti kemikalij ter obveščajo o ključnih preventivnih ukrepih in ukrepih ob nezgodi. Varnostni list je izčrpen vir podrobnejših varnostnih informacij v zvezi s kemikalijo in je namenjen poklicnim uporabnikom, saj se na njegovi podlagi pripravijo navodila delavcem za varno delo. Osmo poglavje varnostnega lista govori o nadzoru izpostavljenosti pri delu in priporoča osebno varovalno opremo, četrto poglavje pa podaja ukrepe za

⁹⁵ Ur. l. RS, št. 126/03

⁹⁶ Ur. l. RS, št. 56/99, 64/01

⁹⁷ Vir: http://europa.eu.int/comm/environment/chemicals/finrep_occ_health.pdf

pravilno izvajanje prve pomoči ob nezgodi oziroma zastrupitvi. Vendar velja opozoriti, da kakovost varnostnih listov v splošnem še ni povsem zadovoljiva. Neupoštevanje prepovedi in omejitev kemikalij prav tako pomeni za delavce dodatno tveganje.

Tretji sklop predstavljajo številni drugi ukrepi, ki so bili poleg zgoraj omenjenih predpisov v zadnjih nekaj letih sprejeti na ravni EU ali pa bodo v bližnji prihodnosti uvedeni. Kot najpomembnejšo je treba tudi na tem področju omeniti novo evropsko kemijsko strategijo REACH, čeprav bo preteklo še kar nekaj časa, da se bodo pokazali pričakovani rezultati. Po predvidevanju bo REACH občutno prispeval k učinkovitejšemu izvajanju obstoječe zakonodaje v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu, saj bodo lastnosti nevarnih kemikalij postopoma bolj raziskane, verjetno pa bodo identificirane kemikalije, za katere se danes še ne ve, da lahko predstavljajo zdravstveno tveganje za delavce. Posebna pozornost bo posvečena snovem, ki povzročajo posebno tveganje (npr. rakotvorne, mutagene snovi in snovi, strupene za razmnoževanje skupin 1 in 2, ipd.). Zanje bo v okviru REACH zahtevana podrobna ocena tveganja in avtorizacija. Dokazovanje, da je tveganje sprejemljivo in da je mogoče zagotoviti ustrezne ukrepe za njegovo preprečevanje in zmanjševanje, bo dolžnost industrije, na podlagi vsega tega pa bo treba za vsak posamezen namen uporabe pridobiti avtorizacijsko dovoljenje.

Z uvedbo REACH bodo zaradi novih spoznanj številne kemijske snovi glede na to, kako nevarne so, ponovno razvrščene ali prvič razvrščene kot nevarne. Za snovi, ki se dajejo v promet, bo v splošnem na voljo več informacij. Ker bodo morali uporabniki v distribucijski verigi določene podatke sporočati po tej verigi navzgor, naj bi REACH prispeval k vsesplošnemu zbiranju podatkov o izpostavljenosti kemikalijam in bo tako igral poglobilno vlogo tudi pri izboljšanju varnostnih listov. Prispeval bo tudi h kakovosti ocen tveganja za delovna mesta, kjer pridejo delavci v stik s kemikalijami. Marca 2003 je Evropska komisija izdala poročilo o študiji z naslovom Ocena vpliva nove kemijske politike REACH na zdravje pri delu⁹⁸. Kljub še obstoječim negotovostim študija ugotavlja, da bo REACH zlasti z avtorizacijo trenutno nepoznatih rakotvornih, mutagenih snovi in snovi, strupenih za razmnoževanje (CMR), bistveno vplival na zmanjšanje negativnih učinkov na zdravje na delovnem mestu ter tako prinesel občutno gospodarsko korist.

Poleg tega bo tudi spremenjena zakonodaja, ki ureja razvrščanje in označevanje kemikalij, saj bo leta 2008, predvidoma sočasno z REACH, uveden enoten svetovni sistem razvrščanja GHS, ki bo združil oznake glede nevarnosti kemikalij za dajanje v promet, oznake glede nevarnosti za prevoz, močno pa bo posegel tudi v varnostne znake kot opozorila za nevarnost na delovnem mestu in napotke za varno delo.

3.2.2 Zakonodaja v Republiki Sloveniji

Leta 1999 je bil v Republiki Sloveniji sprejet nov ZVZD, ki določa splošne zahteve za vse panoge in je podlaga za prenos pravnega reda ES s tega področja v slovensko zakonodajo.

Decembra 2003 je bila na podlagi 4. člena ZVZD sprejeta ReNPVZD, ki se opira na konvencijo Mednarodne organizacije za delo št. 155 o varnosti in zdravju pri delu in delovnem okolju. ReNPVZD prinaša tudi širši opis celotnega sklopa pripadajoče zakonodaje. Jasno je, da v tem programu navedeni cilji in ukrepi veljajo kot osnova tudi za delo s kemikalijami, vendar je treba to področje dodatno poglobljeno obdelati, k čemur bo prispeval NPKV.

Glavni podzakonski akt, sprejet na podlagi ZVZD, ki ureja VZDK, je Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu. Ta pravilnik v slovenski pravni red prenaša direktivo 98/24/ES (vključno z določbami o mejnih vrednostih kemijskih snovi v delovnem okolju). 11. člen omenjenega pravilnika in njegova priloga III o obveznih bioloških mejnih vrednostih, ki jih je treba upoštevati pri zdravstvenih pregledih delavcev, sta začela veljati 31. 12. 2005. Poleg omenjenega pravilnika je za VZDK ključnega pomena še Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem. Drugi pomembni predpisi v zvezi z VZDK so prikazani v preglednici 5.

Preglednica 5: Slovenski predpisi, pomembni za varnost in zdravje pri delu s kemikalijami

1. Zakon o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 42/02)
Pravilnik o varovanju zdravja pri delu otrok, mladostnikov in mladih oseb (Ur. l. RS, št. 82/03)
Pravilnik o varovanja zdravja pri delu nosečih delavk, delavk, ki so pred kratkim rodile ter doječih delavk (Ur. l. RS, št. 82/03)
2. Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS, št. 56/99, 22/01, 64/01)
Resolucija o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu (Ur. l. RS, št. 126/03)
Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Ur. l. RS, št. 100/01, 39/05)
Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem (Ur. l. RS, št. 101/05)

⁹⁸ Vir: http://europa.eu.int/comm/environment/chemicals/finrep_occ_health.pdf

Praktične smernice za delo z nevarnimi kemičnimi snovmi (Ur. l. RS, št. 50/03)
Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu (Ur. l. RS, št. 93/05)
Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih (Ur. l. RS, št. 89/99, 39/05)
Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu (Ur. l. RS, št. 89/99, 39/05)
Pravilnik o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme (Ur. l. RS, št. 101/04)
3. Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (Ur. l. RS, št. 99/04 (uradno prečiščeno besedilo UPB1))
Pravilnik o osebni varovalni opremi (Ur. l. RS, št. 29/05)
4. Zakon o kemikalijah (Ur. l. RS, št. 110/03 - prečiščeno besedilo in 47/04 - ZdZPZ)
Pravilnik o usposabljanju in preverjanju znanja delavcev, ki ravnajo z nevarnimi kemikalijami (Ur. l. RS, št. 22/01)
5. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 100/05 (uradno prečiščeno besedilo UPB2))
Nacionalni program zdravstvenega varstva Republike Slovenije - zdravje vse do leta 2004 (Ur. l. RS, št. 49/00)

Kot poseben mehanizem za doseganje hitrejših pozitivnih premikov na tem področju je treba omeniti Praktične smernice za delo z nevarnimi kemičnimi snovmi. Ta dokument "mehkega prava" prinaša vrsto koristnih in uporabnih napotkov za praktično razumevanje zakonodaje kot take in spodbuja varno obnašanje na delovnem mestu. Glede na število pohval je mogoče oceniti, da je ciljna publika (delavci, delodajalci) smernice sprejela z navdušenjem. Njihovo splošno mnenje je, da so tovrstne praktične smernice za razvoj varnega obnašanja pri vsakdanjem delu dosti bolj koristne kakor sama zakonodaja. Iz teh izkušenj je mogoče ugotoviti, da bi bilo treba pripravo praktičnih smernic oziroma kodeksov ravnanja razširiti še na druga področja.

V širšem smislu je za razvoj varnosti in zdravja pri delu pomembno tudi uvajanje standardov kakovosti v podjetjih⁹⁹.

Kakor je omenjeno v poglavju II.3.2.1 Pravni red Evropske unije, je enako pomembna zakonodaja o razvrščanju, pakiranju in označevanju, varnostnem listu ter prepovedih in omejitvah. Slovenski pravilniki, ki so usklajeni s pripadajočimi direktivami za ta področja, so bili sprejeti na podlagi ZKem.

Druga zakonodaja, ki prav tako vpliva na obravnavano področje, zajema zdravstveno varstvo ter zdravstveno in invalidsko zavarovanje, podrobneje pa je obdelana v ReNPVZD.

3.3 Institucionalna ureditev

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (v nadaljevanju: MDDSZ) je ministrstvo, odgovorno za razvoj varnosti in zdravja pri delu. Nekatere njegove pristojnosti pa so povezane tudi z Ministrstvom za zdravje (MZ) in organi v njegovi sestavi. Poleg tega obstajajo številni drugi vladni in nevladni resorji, ki se ukvarjajo s tem področjem in lahko znatno prispevajo k izboljšanju stanja v praksi. Zato je nujno potrebno skladno medresorsko delovanje. Status Urada za varnost in zdravje pri delu, ki je v preteklosti deloval v okviru MDDSZ, se je z reorganizacijo vladnih resorjev spremenil, saj ta urad od 1.1.2004 ni več organ v sestavi MDDSZ, temveč je iz njega nastal oddelek MDDSZ. Ta zdaj nadaljuje delo urada iz preteklih let – pospešeno usklajevanje slovenske zakonodaje v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu s pravnim redom EU.

Inšpektorat RS za delo (IRSD), ki deluje v sestavi MDDSZ, opravlja nadzor nad izvajanjem zakonov, ki urejajo delovna razmerja ter varnost in zdravje pri delu. Potreba po nadaljnji krepitvi zmogljivosti IRSD in znanja tam zaposlenih inšpektorjev je že omenjena v ReNPVZD. Projekt Phare "KV 1" je konec leta 2002 prišel do enakih ugotovitev, hkrati pa je bilo predlagano, da je treba število zaposlenih na IRSD, ki opravljajo nadzor nad izvajanjem zakonov na področju dela s kemikalijami, z notranjimi prerazporeditvami ali novimi zaposlitvami povečati. S tem v zvezi je treba poglobiti in razširiti tudi znanje inšpektorjev o toksikoloških učinkih kemikalij in o drugih zadevah, pomembnih za varovanje zdravja delavcev. Zato je v projektu Phare "KV 2", posebej za nadzor delovnih mest, povezanih s kemikalijami, predvideno tudi usposabljanje inšpektorjev za delo z vidika ocene izpostavljenosti in ocene tveganja.

Omeniti je treba tudi IS in OCKI, ki se zavzemata za izboljšanje sodelovanja med inšpekcijskimi organi, da bi se povečala učinkovitost nadzora na celotnem področju kemijske varnosti, ta pa vključuje varno delo s kemikalijami.

⁹⁹ Standardi ISO serije 9000 izboljšujejo red in organizacijo v podjetjih, medtem ko standard ISO 14000 zahteva stalno dvigovanje ravni varovanja okolja.

Tudi Ministrstvo za zdravje (MZ) je skupaj z Zdravstvenim inšpektoratom RS (ZIRS) povezano z varnostjo in zdravjem pri delu, posebno kar zadeva zdravstvene vidike. MZ nadzira varovanje zdravja delavcev, izvaja upravni nadzor nad zakonitostjo dela zdravstvenih zavodov in zasebnih zdravstvenih delavcev. Ob ugotovljenih nepravilnostih odloča o ustreznih ukrepih, pripravlja izvedbene predpise za izvajanje posameznih ukrepov v skladu z zakonodajo, dodeljuje koncesije za izvajanje posameznih dejavnosti v zvezi z zagotavljanjem zdravja pri delu, vodi izvajanje programov zdravja pri delu, ki so skupnega nacionalnega pomena in je nosilec politike varovanja zdravja, zlasti politike varovanja zdravja delavcev. Na nacionalni ravni vodi in usklajuje dejavnosti v zvezi s promocijo zdravja za vodilno osebje in delovno populacijo.

MZ/URSK ni za varstvo delavcev pred kemikalijami odgovoren neposredno, pač pa posredno, s svojo splošno vlogo pri zagotavljanju kemijske varnosti. Inšpektorji za kemikalije, ki delujejo v okviru MZ/URSK so med drugim odgovorni predvsem za nadzor pravilnosti razvrstitev, pakiranja in označevanja nevarnih kemikalij ter varnostnega lista, upoštevjanja prepovedi in omejitev prometa ter uporabe nekaterih nevarnih snovi in podobno. MZ/URSK vodi seznam pravnih in fizičnih oseb, ki proizvajajo nevarne kemikalije, opravljajo promet z njimi ali uporabljajo posebno nevarne kemikalije (zelo strupene in strupene), ter zbirko varnostnih listov in podatkov o nevarnih kemikalijah v prometu v Republiki Sloveniji. V njegovi pristojnosti je tudi ocenjevanje nevarnosti in tveganja, ki ga predstavljajo kemikalije. Omenjene teme so hkrati izredno pomembne za varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, kajti pravilno posredovane informacije o nevarnosti in tveganju, ki ga povzročajo kemikalije, so predpogoj za uvedbo primernih varstvenih ukrepov na delovnih mestih s kemikalijami.

Druge institucije, povezane z varnostjo in zdravjem pri delu:

Na podlagi 46. člena ZVZD izda minister za delo pravni osebi ali samostojnemu podjetniku posamezniku (izvajalcu strokovnih storitev), če izpolnjuje kadrovske, organizacijske, tehnične in druge pogoje, dovoljenje za opravljanje naslednjih strokovnih nalog:

- opravljanje periodičnih preiskav kemijskih, fizikalnih in bioloških škodljivosti v delovnem okolju,
- opravljanje periodičnih pregledov in preizkusov delovne opreme,
- izdelovanje strokovnih podlag za izjavo o varnosti,
- pripravljanje in izvajanje usposabljanja delavcev za varno delo.

Storitve strokovnih izvajalcev glede VZDK v nekaterih segmentih še niso dovolj kakovostne in poenotene. Pomanjkljivo je zlasti njihovo znanje pri izdelavi ocene tveganja za delovno mesto s kemikalijami, zato bo treba pripraviti praktične smernice in organizirati usposabljanje.

Poleg zgoraj omenjenih izvajalskih organizacij opravljajo strokovne naloge varnosti pri delu strokovni delavci, zaposleni pri delodajalcu, ki jim zaupa te naloge v obsegu in na način, določen v ZVZD in v na njegovi podlagi sprejetih podzakonskih aktih.

Vloga preostalih institucij, povezanih z varnostjo in zdravjem pri delu, ki so navedene v nadaljevanju, je natančneje opisana v ReNPVZD:

- Svet za varnost in zdravje pri delu,
- Zbornica varnosti in zdravja pri delu,
- visokošolski zavodi (katedra za varstvo pri delu),
- Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa,
- Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za medicino dela, prometa in športa,
- Zveza društev varnostnih inženirjev Slovenije (ZDVIS),
- Združenje za medicino dela, prometa in športa.

3.4 Ocena stanja in predhodni koraki

Kemikalije se uporabljajo v najširšem spektru gospodarskih dejavnosti: v bazični kemični industriji, kjer so nevarne kemikalije tudi končni izdelki, v proizvodnji nenevarnih izdelkov (npr. pohištvo, tekstil, plastika, metalurgija, papir, barve, gospodinjski aparati, računalniki ...) in v številnih obrtnih dejavnostih (npr. v mehaničnih delavnicah, pri galvanizaciji, v kemičnih čistilnicah, pri lakiranju, v analitičnih laboratorijih, pri frizerjih, kmetovalcih ter številnih drugih uporabnikih in proizvajalcih). Zato je mogoče trditi, da je vzpostavitev učinkovitega sistema za zagotavljanje varnosti in ohranjanje zdravja pri delu s kemikalijami izredno pomembna.

Nedavna raziskava stanja varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami v EU je pokazala, da ima 16% delavcev opravka z nevarnimi kemijskimi snovmi in izdelki ter da jih je 22% izpostavljenih strupenim hlapom¹⁰⁰.

Delavci, proizvajalci kemijskih snovi ter pripravkov in proizvodov, ki te snovi vsebujejo ali za izdelavo katerih se te uporabljajo, in tisti, ki imajo z njimi v distribucijski verigi opravka, kemikalijam pri opravljanju vsakdanjega dela niso nujno tudi izpostavljeni. Pri nepravilni uporabi oziroma pri neupoštevanju primernih preventivnih ukrepov pa lahko pride do neposrednega ali posrednega, bodisi enkratnega bodisi ponavljajočega ali podaljšanega stika s kemikalijami. To pa je prvi pogoj za nastanek različnih takojšnjih ali poznejših (odloženih), s kemijsko snovjo povezanih zdravstvenih posledic. Kakšni so negativni učinki kemikalij na zdravje, je torej med drugim odvisno od količine kemikalije, ter pogostnosti in načina izpostavljenosti posameznika.

¹⁰⁰ Tretja evropska anketa o delovnih razmerah iz leta 2000, Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev.

Zato zakonodaja vse bolj zahteva uporabo ukrepov za preprečevanje izpostavljenosti. To so predvsem različni tehnični ukrepi (npr. zaprti sistemi, prezračevanje) in osebna zaščitna oprema, s katerimi se da zmanjšati možnost stika z nevarnimi snovmi. Podatki o izpostavljenosti kažejo, da se je v EU v zadnjih desetletjih izpostavljenost, ki povzroča negativne učinke kemičnih snovi na zdravje delavcev, postopno zmanjševala.

Nekatere poklicne bolezni (npr. rak) so največkrat posledica več hkrati delujočih vzrokov. Izpostavljenost kemikalijam je lahko najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na nastanek bolezni, lahko pa k tej pripomore skupaj z drugimi faktorji tveganja in okoljskimi in družbeno - ekonomskimi vplivi. Narava tovrstnih "mnogovzročnih" bolezni poraja dodatno negotovost, vendar bi bilo kot kaže teh bolezni lahko kljub vsemu manj, če bi se več pozornosti namenilo kemijskim snovem, za katere je znano, da takšne učinke skupaj z drugimi faktorji tveganja lahko povzročijo.

Kot posledica družbenih sprememb v zadnjih letih, ki so povzročile razpad velikih sistemov ter hitrega razvoja majhnih in srednje velikih podjetij, je nastala potreba po posodobitvi sistema varnosti zdravja pri delu in njegovi prilagoditvi sodobnim razmeram tržnega gospodarstva. Podjetja z manj zaposlenimi in manjšim prometom zaradi finančnih ovir težko zadostijo zahtevam zakonodaje, kar je pri delu s kemikalijami še posebno kočljivo.

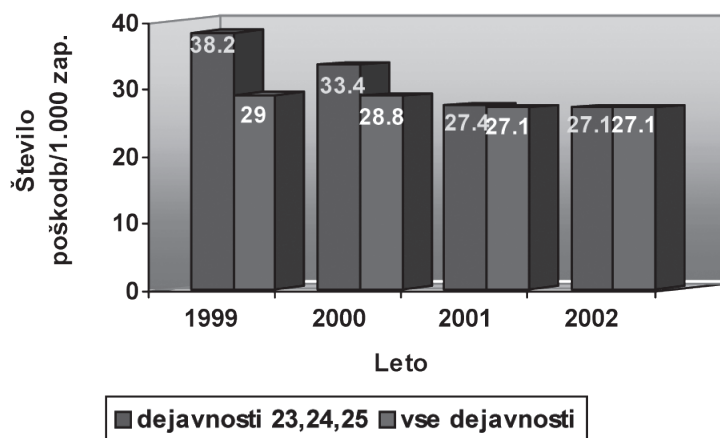
Hkrati je v teh podjetjih v uporabi vedno več kemikalij, bodisi po raznovrstnosti bodisi po količini, njihove nevarne lastnosti pa večinoma še niso popolnoma poznane (spoznavna negotovost). Tudi če podatki o lastnostih posamezne kemikalije obstajajo, iz različnih razlogov dostikrat niso na razpolago tistemu, ki jih potrebuje. Zato je tveganje na delovnem mestu težko pravilno oceniti ter uvesti primerne ukrepe za njegovo preprečevanje in zmanjševanje. Spoznavna negotovost je vzrok za precej omejeno učinkovitost direktiv EU in nacionalne zakonodaje, čeprav je očitno, da se stanje glede varnosti in zdravja pri delu po uvedbi zadnjega sklopa evropskega pravnega reda s tega področja v državah članicah EU kljub vsemu izboljšuje. Predvidoma se bo zaradi uvedbe nove evropske kemijske strategije REACH občutno izboljšalo poznavanje lastnosti posameznih nevarnih snovi, kar bo bistveno vplivalo tudi na varnost in zdravje pri delu s kemikalijami.

Dodatni vidiki, ki povečujejo tveganje in jih je treba prednostno upoštevati pri izboljševanju varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami, so:

- novi načini zaposlovanja (delni delovni čas, začasno delo, delo na daljavo), saj takšni delavci ponavadi niso dovolj usposobljeni za delo s temi snovmi,
- starajoča se delovna populacija (dodatno tveganje zaradi podaljševanja delovne dobe).

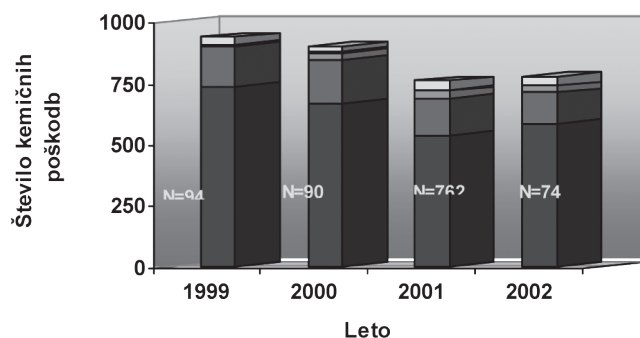
Možna kazalnika, s katerima lahko spremljamo stanje varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami, sta število poškodb pri delu in število dni bolniškega dopusta zaradi tega dela. Po podatkih Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu so izpostavljeni še posebno visokemu tveganju zaradi kemijskih snovi delavci v naslednjih dejavnostih: 24 – proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov in umetnih vlaken, 23 – proizvodnja koksa, naftnih derivatov in jedrskega goriva, 25 – proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas ter uporaba kemikalij v kmetijstvu. Pri delu v teh dejavnostih kemične snovi povzročajo ponavadi največ poškodb in obolenj.

Kakor prikazuje slika 7, se v Republiki Sloveniji v zadnjih nekaj letih število poškodb pri delu v zgoraj omenjenih dejavnostih vsako leto zmanjšuje (pozitivni trend). Največji odmik po številu poškodb v dejavnostih 23, 24 in 25 od slovenskega povprečja za vse dejavnosti je bil leta 1999 (v omenjenih dejavnostih je bilo na 1000 zaposlenih 38,2 poškodbe, povprečje za vse dejavnosti pa je bilo 29,0). Leta 2002 se je v dejavnostih 23, 24 in 25 število poškodb na 1000 zaposlenih izenačilo s slovenskim povprečjem za vse dejavnosti (vrednost 27,1).

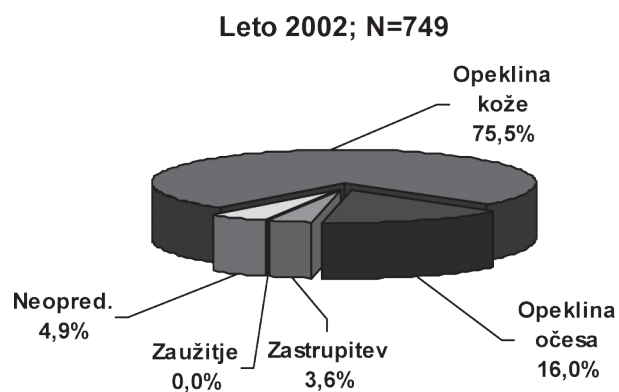
Slika 7: Število poškodb pri delu na 1000 zaposlenih v dejavnostih 23, 24 in 25 v primerjavi z vsemi dejavnostmi v letih 1999–2002 v Republiki Sloveniji

Skupno število poškodb zaradi dela s kemikalijami v vseh dejavnostih skupaj se prav tako zmanjšuje. Število je od leta 1999, ko jih je bilo 940, postopoma upadlo na 749 v letu 2002 (slika 8).

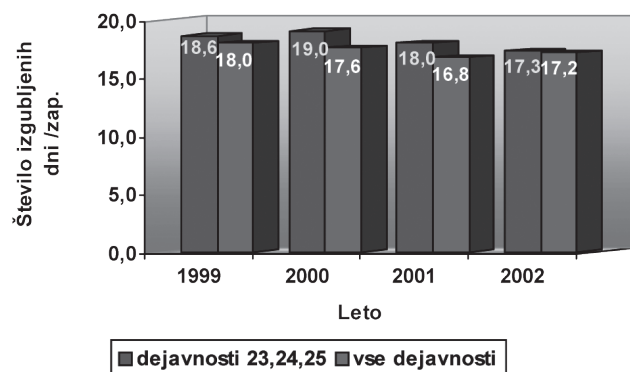
Slika 8: Delež posameznih poškodb pri delu zaradi delovanja kemičnih snovi v vseh dejavnostih v letih 1999–2002 v Republiki Sloveniji

Najpogostejša poškodba pri delu zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem je opekline kože zaradi delovanja kislin ali baz. Delež takšnih poškodb je bil v zadnjih štirih letih 70,7 do 78,5%, kar predstavlja približno tri četrtine poškodb pri delu zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem. Na drugem mestu so opekline očesa zaradi delovanja kislin ali baz. Delež takšnih poškodb je bil v zadnjih štirih letih od 16 do 19,8%. Nato sledi zastrupitev – delež teh poškodb je od 1 do 3,9%, odvisno od posameznega leta, najmanj pa je primerov zaužitja, saj je delež teh poškodb v zadnjih štirih letih od 0 do 0,4%.

Slika 9: Delež posameznih poškodb pri delu zaradi delovanja kemičnih snovi v vseh dejavnostih za leto 2002 v Republiki Sloveniji

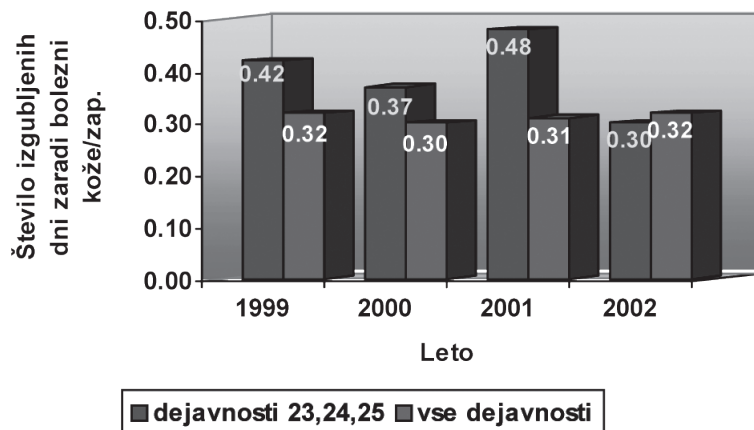
V treh dejavnostih, v katerih je izpostavljenost kemičnim snovem največja, (dejavnosti 23, 24 in 25) je v zvezi s poškodbami in boleznimi, ki jih povzročajo kemikalije, opaziti odmike navzgor od slovenskega povprečja, saj se v teh dejavnostih srečamo z večjim številom izgubljenih dni na zaposlenega delavca, kar je razvidno iz slike 10. Vendar je tudi tukaj opaziti upadanje, saj je bilo v letu 1999 število izgubljenih dni na zaposlenega 18,6 dneva, potem pa se je začelo zmanjševati in približevati povprečnemu številu izgubljenih dni na zaposlenega v vseh dejavnostih. V letu 2002 je bilo tako število izgubljenih dni na zaposlenega v omenjenih treh dejavnostih 17,3 dneva, v vseh dejavnostih pa 17,2 dneva.

Slika 10: Število izgubljenih dni na zaposlenega v dejavnostih 23, 24 in 25 v primerjavi s številom izgubljenih dni v vseh dejavnostih v letih 1999–2002 v Republiki Sloveniji

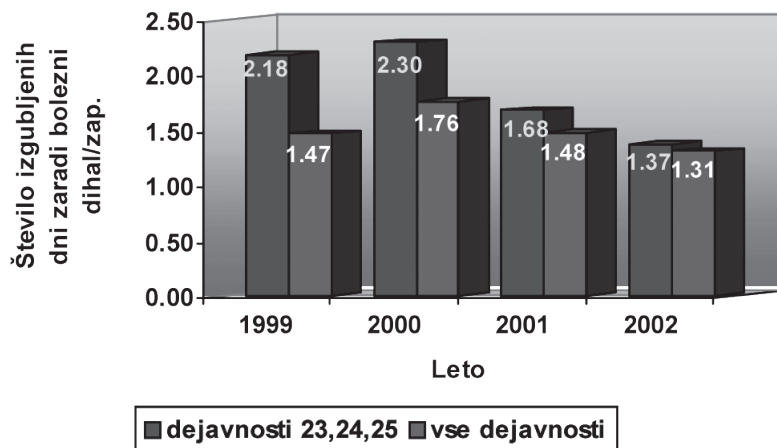
Znano je, da je med poklicnimi boleznimi in boleznimi v zvezi z delom v dejavnostih, pri katerih so delavci v stiku z nevarnimi kemičnimi snovmi, največ kožnih bolezni in bolezni dihal, zlasti alergij.

V dejavnostih 23, 24 in 25 je bilo v letih 1999 do 2002 več izgubljenih dni zaradi kožnih bolezni kakor v vseh dejavnostih, vendar se je z leti to število zmanjševalo in doseglo raven slovenskega povprečja za vse dejavnosti, kar je razvidno iz slike 11.

Slika 11: Število izgubljenih dni zaradi kožnih bolezni na zaposlenega v dejavnostih 23, 24 in 25 v primerjavi z vsemi dejavnostmi v letih 1999–2002 v Republiki Sloveniji

Podoben trend je opaziti pri preučevanju izgubljenih dni zaradi bolezni dihal. V dejavnostih 23, 24 in 25 je število izgubljenih dni zaradi bolezni dihal višje kakor v vseh dejavnostih skupaj, kljub temu pa je opaziti upadanje in približevanje povprečnemu številu izgubljenih dni zaradi bolezni dihal, kar je razvidno iz slike 12.

Slika 12: Število izgubljenih dni zaradi bolezni dihal na zaposlenega v dejavnostih 23, 24 in 25 v primerjavi z vsemi dejavnostmi v letih 1999–2002 v Republiki Sloveniji

Čeprav je analiza poškodb pri delu in bolniškega dopusta v dejavnostih kemijske industrije zajela le nekaj let, je glede na vse omenjene podatke mogoče ugotoviti, da je opaziti upadanje števila poškodb pri delu, pa tudi izgubljenih dni na zaposlenega zaradi kožnih bolezni in bolezni dihal. Kljub temu stanje še ni povsem zadovoljivo. Poškodbe z jedkimi kemičnimi snovmi, predvsem opekline očesa, ki imajo lahko za delavce zelo hude in trajne posledice, so glavne vrste poškodb v kemijski industriji, to pa je jasno znamenje delodajalcem in delavcem, da je treba ustrezno preventivno ukrepati. Predlagani ukrepi so razvidni iz oddelka 3.6. Uresničljivost predlaganih ukrepov.

3.5 Vidiki za prihodnost

V Sloveniji sta se v zadnjih nekaj letih področji varnosti in zdravja pri delu ter poklicne medicine razvijali ločeno in neodvisno drugo od drugega, pristojnosti pa so bile porazdeljene med dve ključni ministrstvi (MZ in MDDSZ). Prve povezave med področjema so bile določene v Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, ki je prinesel institucionalno

podlago za večjo medresorsko usklajevanje glede varnosti in zdravja pri delu (javne uprave, inšpekcije, poklicnih svetovalcev, medicine dela, izobraževalnih in raziskovalnih ustanov itn.). Kljub vsemu bi bilo na področju VZDK treba vzpostaviti učinkovitejše mehanizme vsesplošnega sodelovanja in povezovanja, kar bi bilo mogoče izvesti prek stalnega Medresorska odbora za varnost in zdravje pri delu s kemikalijami (MOVZDK), ki bi deloval v okviru MKKV. Naloga MOVZDK naj bi bila usklajevanje dela ministrstev in vseh drugih institucij, ki so povezane s področjem VZDK, načrtovanje nadaljnjih prednostnih dejavnosti in strategij na tem področju, pa tudi pospeševanje izvajanja nacionalnega programa.

Zaradi skupne odgovornosti za varnost in zdravje pri delu se je nujno osredotočiti na dosledno izvajanje predpisov, ki to področje urejajo, pa tudi na ukrepe, ki bodo delodajalce spodbujali k zagotavljanju boljših delovnih razmer od teh, ki jih kot minimum zahtevajo predpisi. Ta cilj je mogoče doseči s prepričanjem, da varno in zdravo delo prinaša podjetjem dobre poslovne rezultate.

Kakor je omenjeno v poglavju, ki obravnava zakonodajo, bo tudi na tem področju uvedba REACH in GHS prinesla mnoge spremembe.

Osnovni cilji varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami, ki izhajajo iz splošnih ciljev, določenih v ReNPVZD, so:

- VZDK 1: Zmanjšanje števila in resnosti (teže) poškodb pri delu s kemikalijami.
- VZDK 2: Zmanjšanje števila vzrokov za poklicne bolezni in bolezni v zvezi z delom s kemikalijami.
- VZDK 3: Krepitev zdravja delavcev, ki delajo s kemikalijami.

Kot je razvidno iz programa ukrepov, so v NPKV ti trije splošni cilji obravnavani z vidika varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami.

3.6 Uresničljivost predlaganih ukrepov

Velika večina predlaganih ukrepov je sestavni del projektov, kakršni so projekt Phare "KV 2", projekt "TFKV 3". Ključna pri izvajanju programa je aktivna vloga vseh deležnikov, delujočih na tem področju, še posebej pa MDDSZ.

3.7 Kazalniki napredka

- padanje števila in zmanjševanje resnosti (teže) poškodb pri delu s kemikalijami,
- padanje števila dni, izgubljenih zaradi bolezni, nastalih pri delu s kemikalijami.

3.8 Pogoji za izvedbo programa

- aktivna vloga ključnega pristojnega ministrstva – MDDSZ,
- zagotovitev ustreznega sofinanciranja na strani Slovenije,
- ustanovitev MOVZDK v okviru MKKV in v sodelovanju s Svetom za varnost in zdravje pri delu,
- aktivno sodelovanje vseh deležnikov, ki delujejo na tem področju.

4. PREDNOSTNO PODROČJE: ODPADKI KEMIKALIJ (OK)

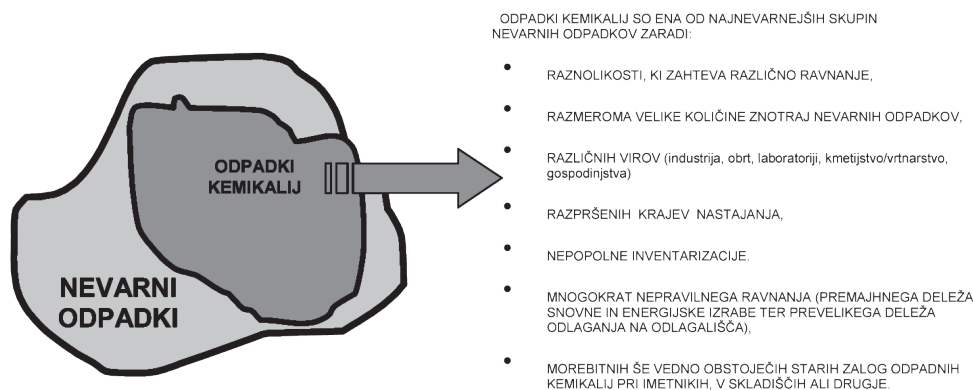
4.1 Uvod

Ravnanje z odpadki je večplasten tehnološki, sociološki in psihološki problem, pri čemer je zlasti v tržnem gospodarstvu v ozadju močan ekonomski dejavnik, ki je ključno vodilo razmišljanja in delovanja posameznika, podjetij in družbe nasploh. Skozi zgodovino se je občutno spreminjal odnos do odpadkov kot ene bolj ali manj neizogibnih faz življenjskega kroga večine dobrin. V preteklosti nekaterih dobrin ni bilo v izobilju ali pa finančno niso bile zlahka dosegljive, zato je bil čas do trenutka, ko je neka stvar postala odpadek, daljši. Današnja porabniška miselnost vodi v razsipnost, vzporedno s tem pa se večja količina odpadkov. To dogajanje je treba ustaviti ter zmanjšati linearno soodvisnost med gospodarskim razvojem in nastajajočimi količinami odpadkov oziroma posledičnimi vplivi na zdravje in okolje.

Obratno je danes vse več ekonomsko sprejemljivih tehnoloških možnosti za snovno ali energijsko izrabo odpadkov. Kar je bilo še včeraj odpadek, je lahko danes uporabna in nadvse koristna surovina, ki lahko pripomore k boljšemu gospodarskemu poslovanju podjetja in blaginji družbe. Vprašanje pa je, kako čim prej in čim bolj okrepiti zavedanje, da je temu tako.

Po Pravilniku o ravnanju z odpadki¹⁰¹ je odpadek vsaka snov ali predmet, razvrščen v eno od skupin odpadkov (določenih v prilogi 1A pravilnika), ki ga imetnik zavrže, namerava ali mora zavreči.

Pojem "odpadki kemikalij"¹⁰² kot tak ne obstaja niti v direktivah EU niti v kateri drugi mednarodni ali nacionalni zakonodaji, pač pa je zajet v širšem pojmu "nevarni odpadki"¹⁰³. Po ocenah je v Republiki Sloveniji v nevarnih odpadkih okoli 50% odpadkov kemikalij, v vseh odpadkih skupaj pa jih je le približno 5%. Kljub navidezni nepomembnosti so odpadki kemikalij ena najnevarnejših vrst odpadkov, saj ob nepravilnem ravnanju lahko povzročajo veliko tveganje za zdravje človeka in za okolje, predvsem pa lahko ogrožajo vire pitne vode. Drugi razlogi, ki so vodili v uvrstitev področja "odpadki kemikalij" med prednostna za pripravo NPKV, so razvidni iz slike 13.

Slika 13: Odpadki kemikalij kot del nevarnih odpadkov in s tem povezana problematika

Med odpadke kemikalij se uvrščajo nevarni odpadki, ki nastajajo pri industrijski proizvodnji in uporabi kemikalij, proizvodnji in uporabi kemikalij v majhnih in srednje velikih podjetjih (v obrti), uporabi v kmetijstvu in vrtnarstvu, v gospodinjstvih in različnih kemijskih laboratorijih. Odpadki kemikalij so največkrat ostanki neporabljenih kemikalij, odpadna embalaža za ostanki kemikalij, kemikalije s pretečenim rokom, onesnažene kemikalije, kemikalije, vzete iz uporabe (npr. zaradi spremembe tehnologije ali prenehanja proizvodnje), neuspele proizvodne šarže, odpadki iz razvoja novih izdelkov, odpadki iz predelave odpadkov, odpadki po razlitju ali kemičnih nesrečah, odpadki kemikalij iz gospodinjstev ipd.

¹⁰¹ Ur. l. RS, št. 84/98, 45/00, 20/01, 13/03, 41/04

¹⁰² Sinteza spodaj opisanih pojmov "nevarni odpadki" in "nevarna kemikalija" vodi v definicijo "odpadkov kemikalij", ki so torej odpadki nevarnih kemikalij. "Nevarni odpadki" je odpadki iz priloge II Pravilnika o ravnanju z odpadki, ki ima eno ali več nevarnih lastnosti iz priloge III pravilnika (eksplozivno, oksidativno, lahko vnetljivo, vnetljivo, dražilno, zdravju škodljivo, strupeno, rakotvorno, jedko, infektivno, teratogeno, mutageno, odpadki, ki v stiku z zrakom, vodo ali kislino sproščata nevarne pline, odpadki, ki sproščata snovi iz predhodno omenjenih skupin, okolju nevarno).

¹⁰³ Zakon o kemikalijah definira "kemikalije" kot snovi ali pripravke. Nevarne kemikalije so tiste, ki imajo vsaj eno nevarno lastnost izmed naslednjih: eksplozivno, oksidativno, zelo lahko vnetljivo, lahko vnetljivo, vnetljivo, zelo strupeno, strupeno, jedko, zdravju škodljivo, dražilno, rakotvorno, mutageno, strupeno za razmnoževanje, okolju nevarno.

Glede na obdobje nastanka ločimo:

- odpadke kemikalij, ki nastajajo danes in so zaradi nove, strožje in evropski prilagojene zakonodaje mnogo bolj pod nadzorom, kar zmanjšuje možnost nepotrebne kopičenja in nepravilnega ravnanja,
- stara bremena, ki zaradi iztekanja kemikalij v podzemne vode in okolje stalno ogrožajo zdravje človeka in okolje:
 - stare zaloge odpadnih kemikalij, ki so se v preteklosti nakopičile pri imetnikih, v skladiščih ali drugje, ker jim je potekel rok, so prepovedane za uporabo ali so kako drugače neuporabne in jih je zato treba odstraniti;
 - "črna" odlagališča.

NPKV je v tem poglavju usmerjen predvsem v zmanjševanje nastajanja odpadkov kemikalij, njihovo čim večjo snovno in energijsko izrabo ter pravilno ravnanje s preostalimi odpadki, ki jih ni mogoče na noben način izrabiti. Vse to so faze, za katere je koristno in nujno usklajeno medresorsko sodelovanje. NPKV obravnava tudi stara bremena, vendar samo v delu, ki se tiče starih zalog kemikalij. Končno odlaganje odpadkov, problematika sanacije "črnih" odlagališč in izbire lokacij novih odlagališč so posebne teme, ki so v pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor ter so zajete v ReNPVO, zato jih NPKV ne obravnava.

NPKV ne obravnava niti tistih vrst nevarnih odpadkov oziroma odpadkov, ki vsebujejo nevarne snovi, za katere je Vlada RS kot del ReNPVO že sprejela posebne operativne programe (npr. odpadni PCB/PCT, odpadno olje, baterije in akumulatorji, titanov dioksid, izrabljena motorna vozila, odpadna električna in elektronska oprema ter odpadna embalaža).

ReNPVO vključuje tudi operativni program ravnanja z nevarnimi odpadki v širšem smislu, ki je bil v okviru NPKV upoštevan in dodatno poglobljen glede na odpadke kemikalij. Ključna dokumenta, po katerih je bil pripravljen NPKV na prednostnem področju odpadkov kemikalij, sta:

- podlaga za Operativni program ravnanja z odpadki kemikalij v Republiki Sloveniji, ki ga je v sodelovanju s projektnimi strokovnjaki iz EU pripravila slovenska medresorska delovna skupina v okviru projekta Phare "KV 1";
- metodološke smernice za pripravo načrta gospodarjenja z odpadki¹⁰⁴, ki ga je izdelal Evropski tematski center za odpadke in tokove snovi¹⁰⁵.

4.2 Zakonodajni vidiki

4.2.1 Pravni red Evropske unije

Hrbtenica pravnega reda EU glede ravnanja z odpadki so trije pravni akti, ki so vsi pomembni tudi za odpadke kemikalij, čeprav o njih podrobno ne govorijo:

- okvirna direktiva o odpadkih (75/442/EGS) zahteva od držav, da preprečijo nastajanje odpadkov, da spodbudijo snovno in energijsko izrabo ter zagotovijo varno odlaganje,
- okvirna direktiva o nevarnih odpadkih (91/689/EGS) postavlja stroge zahteve za ravnanje z nevarnimi odpadki,
- uredba o nadzoru prehajanja pošiljk odpadkov prek meja (93/259/EGS) poleg nadzora pošiljanja nevarnih odpadkov govori tudi o tem, da se morajo države članice, če se le da, izogniti izvažanju odpadkov in zagotoviti ustrezno ravnanje z njimi doma.

Okvirni direktivi in uredbi dopolnjuje še cela vrsta posebnih direktiv, ki določajo bodisi skupne tehnične standarde za delovanje objektov za ravnanje z odpadki (npr. Direktiva o sežiganju nevarnih odpadkov¹⁰⁶, Direktiva o odlaganju odpadkov¹⁰⁷) bodisi za ravnanje z različnimi vrstami odpadkov (PCB in PCT, odpadki iz proizvodnje TiO₂, odpadno olje, embalaža in odpadna embalaža, baterije in akumulatorji, blato iz čistilnih naprav in tla, odpadna električna in elektronska oprema, izrabljena motorna vozila itn.¹⁰⁸).

Na ravni EU se sprejema nova Tematska strategija o preprečevanju nastajanja in recikliranju odpadkov¹⁰⁹, ki sloni na Šestem okoljskem akcijskem programu Evropske skupnosti¹¹⁰.

¹⁰⁴ Priprava načrta gospodarjenja z odpadki, http://europa.eu.int/comm/environment/waste/plans/pdf/wasteguide_final_sl.pdf.

¹⁰⁵ The European Topic Centre on Resource and Waste Management, <http://www.waste.eionet.eu.int/etcwfm>

¹⁰⁶ Council Directive on Hazardous Waste Incineration (94/67/EGS)

¹⁰⁷ Council Directive on Landfill of Waste (99/31/ES)

¹⁰⁸ Obravnavane teme, našteje v besedilu, zajemajo direktive: 96/59/ES, 78/176/EGS, 75/439/EGS, 94/62/ES, 91/157/EGS oz. 91/86/EGS, 86/278/EGS, 2002/96/ES, 2000/53/ES.

¹⁰⁹ Towards Thematic Strategy on Waste Prevention and Recycling, Communication from the Commission COM(2003)301 Final, 27. 5. 2003. Predlog strategije govori o nujnosti nadaljnje pojasnitve definicije odpadka (vzpostavitev okoljskih meril, kdaj nekaj postane odpadek), o nujnosti zaključevanja snovnih tokov in odpravi reševanja problemov na koncu življenjskega kroga, o preprečevanju nastajanja odpadkov, ponovni snovni izrabi, ki naj prevladuje nad energijsko izrabo, o pripravi standardov recikliranja, o predelavi in spodbujanju boljših postopkov predelave za zagotavljanje ustrezne kakovosti recikliranih materialov, o optimizaciji končnega odlaganja in o ureditvi prevoza. Predlog strategije omenja tudi naslednje probleme v državah članicah:

- pomanjkanje ovrednotenih in standardiziranih informacij o odpadkih nasploh,
- nezadovoljivo izvajanje pravnega reda EU v državah članicah, zato strategija predvideva pomembne spremembe okvirne direktive o odpadkih ter očitnejši prenos odgovornosti na proizvajalca (v povezavi z IPPC in BAT, poleg vplivov na okolje in emisij vključiti v obravnavo tudi proizvode),
- zaostanek pri sprejemanju bolj dodelanih ukrepov za varovanje okolja, kakršni so ekonomski mehanizmi in prostovoljne dejavnosti, ki med proizvajalci in uporabniki povečujejo občutek odgovornosti.

¹¹⁰ Sklep Evropskega parlamenta in Sveta št. 1600/2002/ES z dne 22. 7. 2002 o Šestem okoljskem akcijskem programu Evropske skupnosti

4.2.2 Akti OECD

Nekateri pravni akti ter odločbe in priporočila OECD (glej poglavje II.1.2.3 NPKV) se nanašajo na ravnanje z odpadki in znotraj njih na odpadke kemikalij, večinoma pa se osredotočajo na nadzor pri prehajanju vseh odpadkov prek meja¹¹¹ in na prehajanje nevarnih odpadkov prek meja¹¹².

Izhodiščni akti OECD so večinoma starejšega datuma, torej se je razmišljanje o boljši in okoljsko sprejemljivi ureditvi tega področja pri OECD začelo že zelo zgodaj. Izmed starejših aktov gre kot primer omeniti Priporočilo Sveta OECD o celoviti politiki ravnanja z odpadki¹¹³ in Odločbo priporočilo Sveta o nadaljnjih ukrepih za varovanje okolja z nadzorom nad polikloriranimi bifenili¹¹⁴. Primer novega akta s tega področja je Priporočilo Sveta OECD o okolju prijaznem ravnanju z odpadki (C(2004)100)¹¹⁵.

V zadnjem času je prednostna naloga Republike Slovenije približevanje OECD, zato bo treba podrobneje preveriti, kako so v novi, evropskemu pravnemu redu prilagojeni slovenski zakonodaji zajete zahteve OECD s tega področja. Pričakovati je, da so bile s prenosom direktiv in z uveljavitvijo uredb EU ter mednarodnih konvencij (npr. Baselska konvencija) z redkimi izjemami upoštevane že vse zahteve OECD na tem področju.

4.2.3 Širši mednarodnopravni okvir

Pomemben mednarodnopravni akt je Baselska konvencija¹¹⁶, ki ureja mednarodni promet z nevarnimi odpadki in njihovo odstranjevanje. Poleg tega je na mednarodni ravni veljavna Stockholmska konvencija o obstojnih organskih onesnaževalih (POPs)¹¹⁷, ki med drugim govori o odstranjevanju odpadkov POPs kot odpadkov enih izmed najnevarnejših kemikalij (tu se Stockholmska konvencija navezuje na Baselsko). Londonska konvencija iz leta 1972¹¹⁸ in protokol iz leta 1996 ter še nekatere druge konvencije urejajo prepovedi odmetavanja odpadkov v morje.

4.2.4 Zakonodaja v Republiki Sloveniji

Slovenski predpisi o ravnanju z odpadki in nevarnimi odpadki so večinoma izdani na podlagi Zakona o varstvu okolja in so razvidni iz preglednice 6. Pravna ureditev ravnanja z odpadki kemikalij je določena predvsem s splošnim Pravilnikom o ravnanju z odpadki, ki povzema prej omenjeni okvirni direktivi o odpadkih in o nevarnih odpadkih, med katere sodijo tudi odpadki kemikalij.

Pravilnik o ravnanju z odpadki določa klasifikacijski seznam odpadkov in nevarnih odpadkov ter obvezno ravnanje z njimi, pa tudi druge pogoje za zbiranje, skladiščenje, prevažanje, predelavo in odstranjevanje odpadkov. Na tem seznamu so odpadki razvrščeni v 20 skupin in označeni s šestmestno klasifikacijsko številko. Nevarni odpadki imajo ob klasifikacijski številki zvezdico. Določeni so na podlagi priloge 2A tega pravilnika in imajo eno ali več nevarnih lastnosti, navedenih v prilogi 3 pravilnika. Odpadek je nevaren tudi, če vsebuje nevarne snovi ali je pomešan z njimi. Pravilnik opredeljuje še nekatere ukrepe za preprečevanje nastajanja odpadkov in zmanjševanje njihove škodljivosti za okolje ter poudarja prednost predelave odpadkov pred njihovim odstranjevanjem.

Seznam odpadkov Pravilnika o ravnanju z odpadki sledi vsebini in spremembam evropskega seznama odpadkov (EWC¹¹⁹). Pomembna novost na tem področju je bila uvedena s spremembami in dopolnitvami pravilnika leta 2001¹²⁰, ki je temeljila na odločbi Evropske komisije¹²¹. Prihodnje spremembe evropskega seznama odpadkov so predvidene na podlagi usklajenih predlogov držav članic EU in jih bo na svoj seznam odpadkov vnesla tudi Republika Slovenija.

Poleg predpisov, ki urejajo posamezne načine ravnanja z odpadki (odlaganje, sežiganje), so, kot je razvidno iz preglednice 6, za odpadke kemikalij pomembni tudi predpisi o ravnanju s posameznimi vrstami odpadkov (npr. azbest,

¹¹¹ C(2004)20, C(2001)208, C(2001)107/Final, C(98)202/Final, C(96)231/Final, C(95)155/Final, C(94)154/Final, C(94)153/Final, C(92)39/Final, C(90)178/Final

¹¹² C(94)152/Final, C(89)112/Final, C(89)1/Final, C(88)90/Final, C(86)64/Final, C(85)100, C(83)180/Final

¹¹³ Recommendation of the Council on a Comprehensive Waste Management Policy, C(76)155/Final

¹¹⁴ Decision-Recommendation of the Council on Further Measures for the Protection of the Environment by Control of Polychlorinated Biphenyls, C(87)2/Final

¹¹⁵ Council Recommendation on Environmentally Sound Management (ESM) of Waste (C(2004)100)

¹¹⁶ V Sloveniji ratificirana 27. 7. 1993 (Ur. l. RS, št. 15/93), nanjo se nanaša tudi Uredba o čezmejnem pošiljanju odpadkov (Ur. l. RS, št. 101/04, 46/05).

¹¹⁷ Na mednarodni ravni je začela veljati 17. 5. 2004 in 4. 8. 2004 je postala zavezujoča tudi za Republiko Slovenijo (Ur. l. RS, št. 32/04).

¹¹⁸ Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter (sprejeta leta 1972, začela veljati leta 1975): na globalni ravni ureja izpuščanje odpadnih voda, odlaganje smeti in drugih snovi, ki so zelo škodljive za okolje (prepovedano odlaganje organo-halogenih snovi, živega srebra, kadmija, plastike, mineralnega olja in radioaktivnih odpadkov ter sežiganje odpadkov na ladjah).

¹¹⁹ European Waste Catalogue

¹²⁰ Ur. l. RS, št. 20/01

¹²¹ Commission Decision 200/532/ES z dopolnili 2001/118/ES, 2001/119/ES in 2001/573/ES

PCB in PCT, odpadki iz proizvodnje TiO₂, odpadno olje, baterije in akumulatorji, embalaža in odpadna embalaža, odpadna električna in elektronska oprema, izrabljena motorna vozila itn.). V okviru ReNPVO so bili pripravljene naslednji operativni programi, ki so pomembni za urejanje odpadkov kemikalij¹²²: o ravnanju z nevarnimi odpadki, o odstranjevanju PCB/PCT, o ravnanju z baterijami in akumulatorji, o ravnanju z odpadnim oljem, o zmanjševanju in preprečitvi obremenjevanja okolja z odpadki iz proizvodnje TiO₂, o ravnanju z izrabljenimi motornimi vozili, izrabljenimi avtomobilskimi gumami, odpadno električno in elektronsko opremo, embalažo in odpadno embalažo.

Pripravljen je tudi predlog nove Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže, ki uvaja okoljsko dajatev zaradi nastajanja odpadne embalaže. Ta se bo predvidoma plačevala ob dajanju embalaže in embaliranega blaga v promet v Republiki Sloveniji¹²³.

Slovenske zakonodaja, ki se nanaša na odpadke, predstavlja skoraj popoln prenos ustreznega dela evropskega pravnega reda in daje zadostno podlago tudi za pravilno ravnanje z odpadki kemikalij, bodisi v fazi, ko odpadki nastajajo, bodisi po tem, ko so že nastali. Iz tega izhaja, da druga posebna zakonodaja o odpadkih kemikalij kot takih ni potrebna. Po dosegljivih informacijah tudi druge države članice EU razen zakonodaje, sprejete na podlagi direktiv EU, nimajo drugih predpisov za ravnanje z odpadki kemikalij, vendar si nekatere pri spodbujanju pravilnega ravnanja pomagajo s posebnimi navodili¹²⁴.

Glede ravnanja z odpadki kemikalij v širšem smislu je treba upoštevati tudi določila zakonov o kemikalijah, o prevozu nevarnega blaga, o varnosti in zdravju pri delu, o fitofarmaceutskih sredstvih.

Zakon o kemikalijah in na njegovi podlagi sprejeti Pravilnik o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi¹²⁵ oziroma pripravkov¹²⁶ med drugim določajo, da morajo biti nevarni odpadki kemikalij ustrezno označeni, vsaka pravna ali fizična oseba, ki proizvaja oziroma daje v promet nevarno snov ali pripravek, pa mora zagotoviti vsakemu poklicnemu uporabniku ali distributerju varnostni list. V poglavju 13 varnostnega lista morajo biti za vsako nevarno snov ali pripravek navedena navodila za odstranjevanje nekoristnih presežkov ali odpadkov in odpadne embalaže. Opredeliti je treba postopke za varno ravnanje z odpadki, primerne metode odstranjevanja in veljavne predpise, ki urejajo področje odstranjevanja odpadkov. Kakovostnejši podatki v poglavju 13 varnostnega lista bi zato bistveno vplivali na ustrežnejše ravnanje z odpadki kemikalij.

Preglednica 6: Slovenski predpisi, pomembni za ravnanje z odpadki (vključno z odpadki kemikalij)

1. Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 41/04, 20/06)
2. Splošno ravnanje z odpadki:
Pravilnik o ravnanju z odpadki (Ur. l. RS, št. 84/98, 45/00, 20/01, 13/03, 41/04)
Pravilnik o predelavi in odstranjevanju odpadkov v premičnih napravah (Ur. l. RS, št. 54/03, 41/04)
3. Odlaganje odpadkov:
Pravilnik o odlaganju odpadkov (Ur. l. RS, št. 5/00, 41/04, 43/04)
Uredba o emisiji snovi pri odvajanju izcedne vode z odlagališč odpadkov (Ur. l. RS, št. 7/00, 41/04)
4. Sežig odpadkov:
Pravilnik o sežiganju odpadkov (Ur. l. RS, št. 32/00, 53/01, 81/02, 41/04)
Uredba o emisiji snovi v zrak iz sežigalnic odpadkov in pri sosežigu odpadkov (Ur. l. RS, št. 50/01, 56/02, 84/02, 41/04, 46/04)
Uredba o emisiji snovi v zrak iz kurilnih naprav (Ur. l. RS, št. 73/94, 51/98, 83/98, 105/02, 50/01, 46/02, 49/03, 41/04, 45/04) – posamezne določbe veljajo še za obstoječe sežigalnice in naprave za sosežig, za katere prenehajo veljati z dnem njihove prilagoditve po 33. členu Uredbe o emisiji snovi v zrak iz sežigalnic odpadkov in pri sosežigu odpadkov (Ur. l. RS, št. 50/01).
Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz naprav za čiščenje odpadnih plinov sežigalnice odpadkov in pri sosežigu odpadkov (Ur. l. RS, št. 51/01, 56/02, 84/02, 41/04, 46/04)
5. Zbiranje in predelava odpadkov:
Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki (Ur. l. RS, št. 21/01, 41/04)
Dogovor o temeljih za urejanje in zbiranje koristnih odpadkov in njihove predelave v sekundarne surovine (Ur. l. RS, št. 26/82)

¹²² Poleg tega ReNPVO zajema še druge operativne programe: za ravnanje z gradbenimi odpadki, za zbiranje komunalnih odpadkov, za odstranjevanje odpadkov, da se zmanjša količina odloženih biorazgradljivih odpadkov.

¹²³ Zavezanec za plačilo dajatve bo pravna oseba, ki daje embalažo oziroma embalirano blago prvič v promet v RS. Uredba določa tudi trenutek nastanka obveznosti za obračun okoljske dajatve. Osnova za obračunavanje okoljske dajatve je letno nadomestilo zaradi vodenja evidenc zavezancev in enota obremenitve okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže in je sorazmerna obremenitvi okolja, ki jo povzroča 1 kg embalaže iz naravnega neobdelanega lesa po njeni uporabi. Zavezanec na koncu vsakega trimesečnega obdobja obračuna okoljsko dajatev in jo plača od vsote nadomestila in seštevka enot obremenitve za embalažo, ki je bila dana v promet ali uporabljena v tem obdobju.

¹²⁴ Primer: Avstrijsko zvezno ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo, okolje in vode v sodelovanju z Avstrijsko zvezno gospodarsko zbornico pripravlja in obdobjno obnavlja t.i. okvirni načrt ravnanja z odpadki v kemični industriji (Branchenkonzept der Chemischen Industrie).

¹²⁵ Ur. l. RS, št. 35/05

¹²⁶ Ur. l. RS, št. 67/05

6. Embalaža in odpadna embalaža:
Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Ur. l. RS, št. 104/00, 12/02, 41/04)
Odlok o operativnem programu ravnanja z embalažo in odpadno embalažo za obdobje od 2002 do 2007 (Ur. l. RS, št. 29/02, 41/04)
7. Različne vrste odpadkov:
Pravilnik o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Ur. l. RS, št. 3/03, 41/04, 50/04, 62/04)
Pravilnik o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest (Ur. l. RS, št. 105/00, 41/04)
Pravilnik o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest (Ur. l. RS, št. 72/01, 41/04)
Pravilnik o ravnanju z odpadki iz proizvodnje titanovega dioksida (Ur. l. RS, št. 57/00, 41/04)
Pravilnik o ravnanju z odpadnimi olji (Ur. l. RS, št. 85/98, 50/01, 41/04)
Pravilnik o odstranjevanju polikloriranih bifenilov in polikloriranih terfenilov (Ur. l. RS, št. 15/00, 54/02, 18/03, 41/04)
Pravilnik o ravnanju z baterijami in akumulatorji, ki vsebujejo nevarne snovi (Ur. l. RS, št. 104/00, 41/04)
Pravilnik o ravnanju z odpadnimi ozonu škodljivimi snovmi (Ur. l. RS, št. 42/03, 41/04)
Uredba o ravnanju s snovmi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča (Ur. l. RS, št. 101/04)
Pravilnik o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah (Ur. l. RS, št. 47/04)
Pravilnik o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah (Ur. l. RS, št. 86/05)
Pravilnik o predelavi biološko razgradljivih odpadkov v kompost (Ur. l. RS, št. 42/04)
Pravilnik o ravnanju z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi (Ur. l. RS, št. 42/04)
Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki (Ur. l. RS, št. 37/04, 41/04)
Pravilnik o ravnanju z izrabljenimi motornimi vozili (Ur. l. RS, št. 118/04)
Uredba o načinu, predmetu in pogojih opravljanja gospodarske javne službe ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili (Ur. l. RS, št. 18/03, 135/03, 32/04, 41/04, 106/05)
Uredba o načinu, predmetu in pogojih opravljanja gospodarske javne službe ravnanja z izrabljenimi avtomobilskimi gumami (Ur. l. RS, št. 48/02)
Pravilnik o prevzemu ladijskih odpadkov in ostankov tovara (Ur. l. RS, št. 66/05)
Pravilnik o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo (Ur. l. RS, št. 118/04, 56/05)
8. Uvoz, izvoz, tranzit odpadkov:
Baselska konvencija o nadzoru prehoda nevarnih odpadkov preko meja in njihovega odstranjevanja (Ur. l. RS, št. 15/93), ratificirana 27. 7. 1993
Uredba o čezmejnem pošiljanju odpadkov (Ur. l. RS, št. 101/04, 46/05)
9. Onesnaževanje okolja zaradi različnih vrst odpadkov in o dajatvah:
Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov (Ur. l. RS, št. 129/04, 68/05)
Pravilnik o obliki in vsebini napovedi za odmero takse za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov (Ur. l. RS, št. 5/03)
Pravilnik o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Ur. l. RS, št. 3/03, 44/03, 41/04)
Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja izrabljenih motornih vozil (Ur. l. RS, št. 87/05, 118/05)
Uredba o okoljski dajatvi zaradi starih bremen odpadne električne in elektronske opreme iz gospodinjstev (Ur. l. RS, št. 114/04)
Uredba o emisiji azbesta v zrak in pri odvajanju industrijske odpadne vode iz naprav, v katerih se uporablja azbest (Ur. l. RS, št. 117/05)
Pravilnik o monitoringu onesnaženosti okolja zaradi odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida (Ur. l. RS, št. 57/00, 41/04, 43/04)
Uredba o količini odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida, ki se odvajajo v vode, in o emisiji snovi v zrak iz proizvodnje titanovega dioksida (Ur. l. RS, št. 64/00, 41/04)
Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz objektov in naprav za proizvodnjo fitofarmacevtskih sredstev (Ur. l. RS, št. 84/99, 41/04)
10. Drugi pomembni pravni viri:
Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja (Ur. l. RS, št. 2/06)
Stockholmska konvencija o obstojnih organskih onesnaževalih (POPs) (Ur. l. RS, št. 32/04)

Sama kakovost slovenske zakonodaje in njena usklajenost s pravnim redom EU še ni zagotovilo, da se bo ravnanje z odpadki kemikalij dovolj hitro izboljšalo. Zavezanci velikokrat iz različnih tehničnih in finančnih razlogov težko sledijo rokom in stanju tehnike, ki jih določa zakonodaja. Uveljavitev zakonodaje v praksi vodi k napredku na tem področju, pri tem pa ima ključno vlogo inšpekcija.

4.3 Institucionalna ureditev ¹²⁷

Pristojnosti glede ravnanja z odpadki si v Republiki Sloveniji delijo institucije na dveh ravneh: na državni ravni in na ravni lokalnih skupnosti.

Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) je ključno ministrstvo, pristojno za vodenje politike ravnanja z odpadki, za pripravo strategij in predpisov. Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO) je pristojna za registracijo fizičnih in pravnih oseb, ki delujejo na področju ravnanja z odpadki, izdaja dovoljenja za zbiranje, predelavo in odstranjevanje odpadkov, vodi evidenco in objavlja sezname na spletni strani¹²⁸. ARSO v sodelovanju s Statističnim uradom Republike Slovenije¹²⁹ (SURS) vsako leto zbira poročila zavezancev za ravnanje z odpadki, obdeluje podatke o vrsti in količini nastalih, zbranih, predelanih, odstranjenih, uvoženih in izvoženih odpadkov po klasifikacijskih številkah v skladu s klasifikacijskim seznamom. Iz poročil ARSO pridobi podatke o nastajanju odpadkov v proizvodnih in storitvenih dejavnostih ter podatke o nastajanju komunalnih odpadkov, prav tako pa vsako leto zbira podatke o nadaljnjem ravnanju z odpadki. Z zbranimi podatki spremlja stanje na področju ravnanja z odpadki v Republiki Sloveniji.

Nadzor dejavnosti ravnanja z odpadki kemikalij se opravlja v sklopu nadzora nad ravnanjem z vsemi odpadki. Državni nadzor nad izvajanjem predpisanih postopkov ravnanja z odpadki v industriji in obrti, kjer odpadki nastajajo, ter pri fizičnih in pravnih osebah, registriranih za ravnanje z odpadki (zbiralci, predelovalci, odstranjevalci), opravlja Inšpektorat RS za okolje in prostor (IRSOP). Pri nadzoru izvoza in uvoza odpadkov sodelujejo tudi carinski organi.

Organiziranost subjektov za ravnanje z odpadki kemikalij je predpisana predvsem s Pravilnikom o ravnanju z odpadki. Ta določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati pravne in fizične osebe, dejavne na področju ravnanja z odpadki in nevarnimi odpadki, med katere sodijo tudi odpadki kemikalij. V skladu z določbami pravilnika imajo imetniki, povzročitelji, posredniki, zbiralci, prevozniki, predelovalci in odstranjevalci ter uvozniki in izvozniki odpadkov nekatere obveznosti. Imetnik odpadkov mora za svoje odpadke zagotoviti predelavo ali odstranjevanje skladno s pravilnikom.

Lokalne skupnosti so odgovorne za ravnanje s komunalnimi odpadki, ki se izvaja kot lokalna javna služba. Lokalne skupnosti sprejemajo tudi lokalne predpise o ravnanju s temi odpadki. Nadzor na tej ravni izvajajo občinski inšpektorji.

4.4 Ocena stanja in predhodni koraki

S tehnološkim razvojem in industrializacijo se je postopoma večalo število izdelkov, ki so bili dostopni po nižji ceni, zato je bila stranski proizvod bivanja in delovanja tedanje družbe nehote vse večja in večja količina odpadkov. Pred tem je bilo izobilje tudi v "razvitih" delih sveta redkost in revščina je učinkovito poskrbela za pravilno izrabo dobrin. Pozneje se je zaradi večje kupne moči nadvse razbohotila potrošniška miselnost, ki je vodila v razsipnost, zato je tudi količina odpadkov naraščala, zavesti o težavah, ki s tem prihajajo, pa še ni bilo. V literaturi ni enotnega stališča o tem, ali je ključni preobrat stran od potrošništva smiseln in v doglednem času sploh mogoč. Zelo verjetno je, da se bo v splošnem ta miselnost pri večini ljudi obdržala še dlje časa, predvsem v državah, v katerih se je kupna moč povečala šele pred kratkim in je prebivalstvo lačno vsega, o čemer je doslej le sanjalo. Ponekod v Zahodni Evropi se že kažejo občutne težnje v obratno smer, vendar gredo le redko do ekstreme skromnosti. Največkrat gre za kompromis v okviru trajnostnega razvoja, saj se modernemu življenju tudi sorazmerno ozaveščeni ne želijo odpovedati.

Pojem pravilnega ravnanja z odpadki je bil še pred nedavnim bistveno drugačen. Tedaj je bilo celo v navodilih za uporabo nekaterih kemijskih izdelkov (npr. fitofarmaceutskih sredstev) priporočano, naj se ostanki preprosto zakopljejo ali sežgejo. Že majhna količina odpadkov nevarnih kemikalij pa je lahko izredno nevarna. Iz zakopane embalaže iztekajo še leta in desetletja, tako pa ogrožajo podzemne vode in okolje nasploh. Velikokrat glede zakopanih odpadkov sploh ni mogoče ukrepati, saj mnoge lokacije niso poznane. Dodatno vprašanje je, kaj storiti s tistimi odlagališči, ki dovoljenja za obratovanje sicer imajo, vendar niso bila pravilno zgrajena, da bi preprečevala onesnaženje okolja (npr. Metava). V takem primeru, pa tudi pri znanih "črnih" odlagališčih, bi bilo treba zaradi preprečitve nadaljnega okoljskega onesnaževanja izvesti sanacijo. Torej bi bilo treba odpadke izkopati, po možnosti razvrstiti in odstraniti na priporočljive načine ali pa jih po namestitvi ustreznih zaščitnih slojev in druge potrebne infrastrukture odložiti nazaj. To pa je tehnično in finančno zahteven poseg.

Problematika odpadkov kemikalij je bila v Republiki Sloveniji posebej preučena. Kot rezultat projekta Phare "KV 1" so bile pripravljene strokovne podlage za Operativni program ravnanja z odpadki kemikalij v Republiki Sloveniji, iz česar izhaja tudi ta del NPKV.

¹²⁷ Pod institucionalno ureditvijo področja se obravnava organiziranost upravnih organov (vključno z nadzorom nad dejavnostjo ravnanja z odpadki) in organiziranost pravnih subjektov, ki delujejo na tem področju (imetniki odpadkov, zbiralci, predelovalci in odstranjevalci odpadkov ...).

¹²⁸ <http://www.arso.gov.si/podro-cja/odpadki/podatki>

¹²⁹ Rezultati so na <http://www.stat.si/pxweb/Database/Okolje/Okolje.asp#27>.

4.4.1 Količina odpadkov

Podatki o količini nastalih odpadkov (tudi nevarnih odpadkov oziroma odpadkov kemikalij) in ravnanju z njimi se pridobivajo na podlagi obveznega letnega poročanja imetnikov odpadkov in drugih zavezancev za poročanje. Podatki v celoti še ne odsevajo realnega stanja, saj se poročanje izvaja šele nekaj let. Predvideva se, da bo k izboljšanju pregleda nad odpadki bistveno pripomogla sprememba spodnjega praga količin, saj morajo fizične in pravne osebe, ki proizvedejo več kot 5 kg nevarnih odpadkov na leto, poročati o njihovi količini in o ravnanju z njimi. O količini in o ravnanju z odpadki morajo prav tako vsako leto poročati registrirane fizične in pravne osebe, ki odpadke zbirajo, predelujejo ali odstranjujejo. Po grobih ocenah iz leta 2001 znaša letna količina nastalih odpadkov kemikalij kot dela nevarnih odpadkov v Republiki Sloveniji okoli 16 do 18 tisoč ton (ta podatek ne zajema nevarnih frakcij komunalnih odpadkov). Pri tem je težko ločiti med odpadki, ki nastajajo po posameznih virih.

Z uvedbo ločenega zbiranja nevarnih frakcij komunalnih odpadkov je v prihodnjih letih mogoče pričakovati zvišanje deleža tako zbranih odpadkov na prebivalca na leto. V Republiki Sloveniji zdaj znaša še vedno manj od 0,4 kg, v Avstriji pa okoli 2 kg na prebivalca na leto. Če bo Republika Slovenija sledila nekaterim drugim državam članicam EU, ki zberejo tudi do okoli 4 kg nevarnih frakcij komunalnih odpadkov na prebivalca na leto, jih bo Republika Slovenija letno zbrala okoli 8000 ton. Zato je treba v tem programskem obdobju storiti vse, da se količina nastalih odpadkov kemikalij zmanjša in količina ločeno zbranih odpadkov kemikalij poveča. To pomeni, da naj bo na koncu programskega obdobja delež ločeno zbranih nevarnih frakcij komunalnih odpadkov v odvisnosti od porabe kemikalij primerljiv z deležem v drugih državah članicah EU.

Kot primer podatkov o količini nevarnih odpadkov, ki so hkrati odpadki kemikalij, navajamo podatke o odpadkih pesticidov, ki pa ne zajemajo le FFS temveč tudi druge vrste pesticidov. Glede na evidence ARSO je bilo v letu 2003 v Republiki Sloveniji 200 podjetij (obrtni, industrija), ki so poročala o skupno 3420 kg odpadkov iz skupin 02 01 08* (agrokemični odpadki, ki vsebujejo nevarne snovi) in 20 01 19* (pesticidi). Odpadni pesticidi iz gospodinjstev (klasifikacijska številka 20 01 19*) se zbirajo v okviru ločeno zbranih nevarnih frakcij komunalnih odpadkov. Gospodinjstva so dolžna prepustiti te odpadke bodisi pristojnemu izvajalcu lokalne javne službe bodisi registriranemu zbiralcu kot podizvajalcu lokalne javne službe, lahko pa jih izročijo tudi neposredno podjetju, ki je registrirano za njihovo predelavo ali odstranjevanje. Gospodinjstvom ni treba poročati o proizvedenih nevarnih odpadkih, pač pa so k temu zavezane lokalne skupnosti, ki morajo ARSO letno pošiljati podatke o količini odpadkov in ravnanju z njimi. Skupno devet registriranih zbiralcev odpadkov je v letu 2003 poročalo o 2300 kg odpadkov iz skupin 20 01 08* in 20 01 19*. Od tega jih je bilo 2000 kg danih v sežig, preostanek pa so zadržali v skladiščih. Izvajalci lokalne javne službe za ravnanje z odpadki so v letu 2003 zbrali 28.480 kg odpadkov iz skupine 20 01 19*. Ocenjuje se, da naj bi samo od prodaje FFS slovenskega proizvajalca Pinus Rače nastalo okoli 100 ton odpadkov FFS in embalaže na leto. Na sežig se k temu proizvajalcu, ki ima lastno sežigalnico odpadkov, po ocenah vrne od tega le okoli ena tretjina (leta 2003 je bilo v sežigalnici Pinus Rače sežganih okoli 32.000 kg odpadkov iz skupine 20 01 19*). Vprašanje je, kaj se zgodi s preostalo količino omenjenih odpadkov.

Uradnih evidenc oziroma podatkov o starih bremenih kemikalij ni, obstaja pa vrsta nasprotujočih si ocen, tako da ni mogoče reči, kolikšen problem predstavljajo. Gre za kemikalije, ki jim je potekel rok, katerih uporaba je bila prepovedana ali kakor koli drugače niso več uporabne in ki so se v preteklosti nakopičile pri imetnikih, v skladiščih ali drugod. Tovrstnih odpadkov je bilo po ocenah pred nekaj leti še precej, nekateri novejši neuradni in nepopolni podatki pa kažejo, da se stanje z uvedbo nove, evropski prilagojene zakonodaje na tem področju postopno izboljšuje. Leta 2001 je bilo v okviru projekta Phare "KV 1" z anketo, ki sicer ni v celoti uspela, ugotovljeno, da naj bi bilo tedaj pri zastopnikih in distributerjih še okoli 30 do 50 ton starih FFS, ki so se nakopičila v preteklosti in bi jih bilo treba odstraniti. Kot kaže, pa ta podatek ne drži več. Gospodarsko interesno združenje proizvajalcev, zastopnikov in distributerjev FFS je nedavno poslalo podatek o največ 1,7 tone tovrstnih odpadkov, vendar tudi v tem primeru ni gotovo, kako zanesljiva je številka. Leta 2004 je MZ/URSK v okviru projekta priprave Nacionalnega izvedbenega načrta za ravnanje z obstojnimi organskimi onesnaževali (POPs) izvedel anketo pri vseh trgovcih s FFS in kmetijskih gospodarstvih, ki uporabljajo FFS. Pokazalo se je, da prepovedanih oziroma nerabnih POPs pesticidov, ki so del vseh odpadnih FFS, pri trgovcih ni več, kmetijski zavezanci pa jih imajo še manj od 100 kg. Zaradi tako nasprotujočih si podatkov bi bilo stanje v tem programskem obdobju smiselno podrobneje preučiti (za odpadke FFS, pa tudi za druge odpadke kemikalij), za odstranjevanje najbolj problematičnih starih bremen pa pripraviti poseben akcijski in logistični načrt ter jih odstraniti.

Zmogljivosti za odstranjevanje odpadkov kemikalij v Republiki Sloveniji ne zadoščajo, zato se precejšen del le-teh izvozi. Po podatkih ARSO je bilo v letu 2002 izvoženih okoli 12.000 ton nevarnih odpadkov (18% celotne količine). Glede na približno 50-odstotni delež odpadkov nevarnih kemikalij v nevarnih odpadkih to pomeni, da je bilo v letu 2002 izvoženih okoli 6000 ton odpadkov nevarnih kemikalij.

4.4.2 Ravnanje s posameznimi vrstami odpadkov kemikalij

Pravne in fizične osebe, pri katerih nastane najmanj 150 ton odpadkov ali najmanj 200 kg nevarnih odpadkov na leto, morajo izdelati načrt gospodarjenja z odpadki. Načrt je planski dokument, ki se izdelava za štiriletno obdobje in v katerem se predvidijo možnosti ravnanja z odpadki, nastalih pri opravljanju dejavnosti. V njem se prepoznajo odpadki, ki pri opravljanju dejavnosti nastanejo, in preučijo možnosti nadaljnjega ravnanja z njimi. Vsebina načrta je natančno določena v Pravilniku o ravnanju z odpadki.

Odpadna embalaža spada med nevarne odpadke, če je onesnažena z nevarnimi snovmi. Uvedba celovitega sistema ravnanja z embalažo in odpadno embalažo (sistem Slopak¹³⁰) je v Republiki Sloveniji na tem področju prinesla izboljšanje.

¹³⁰ Družba za ravnanje z embalažo in odpadno embalažo Slopak je bila ustanovljena 28.6.2002. Svojim naročnikom – zavezancem za ravnanje z odpadno embalažo (proizvajalci, uvozniki in embalerji, ki imajo zakonsko obveznost prevzemanja, predelovanja in recikliranja odpadne embalaže) – zagotavlja izpolnjevanje njihove obveznosti tako, da organizira in izvaja prevzem, razvrščanje, predelavo in reciklažo odpadne embalaže v Republiki Sloveniji.

Odpadki kemikalij iz industrije, ki nastanejo pri proizvodnji kemikalij in njihovi uporabi za izdelavo nenevarnih izdelkov (tekstil, pohištvo, metalurgija itd.): to je količinsko pomemben vir odpadkov kemikalij, pa tudi nadzor nad njimi je v zakonodaji urejen in v praksi dokaj dober. Pri tem so prav tako pomembne prostovoljne poteze industrije (uvajanje sistema standardizacije oziroma sistema kakovosti, programa odgovornega ravnanja). V prihodnjih letih bo tudi izvajanje zahtev po uvajanju čistejših oziroma varnejših tehnologij (BAT¹³¹) kot posledice direktive IPPC¹³² v Republiki Sloveniji močno vplivalo na zmanjševanje nastajanja odpadkov in na ločevanje odpadkov že pri samem viru.

Odpadki kemikalij iz majhnih in srednje velikih podjetij (iz obrti)¹³³: to področje je zakonodajno dobro urejeno. Količina odpadkov kemikalij iz teh virov je ponavadi manjša kakor iz industrije, toda viri so številnejši in bolj razpršeni, kar zahteva dobro organiziranost glede nadzora. Obrtna podjetja kot povzročitelji odpadkov morajo poskrbeti za nevarne odpadke (vključno z odpadki kemikalij), bodisi tako da jih odstranijo sama (v tem primeru morajo pri ARSO pridobiti ustrezno dovoljenje) ali pa jih prepustijo fizični ali pravni osebi, registrirani za ravnanje z odpadki. Nekatera obrtna združenja posvečajo pravilnemu ravnanju z odpadki nekaj več pozornosti tudi pri rednem izobraževanju svojih članov. Tovrstno prizadevanje je zelo koristno, treba ga je nadaljevati in po možnosti okrepiti.

Odpadki kemikalij iz kmetijskih in vrtnarskih dejavnosti: tudi to področje je zakonodajno kar dobro urejeno ter bolj ali manj učinkovito pri velikih kmetijskih in vrtnarskih uporabnikih, pri katerih kot ostanek po uporabi FFS v zadnjem času nastaja le odpadna embalaža. Pri nanašanju na pridelovalne površine je treba FFS v celoti porabiti in z nastavkom na škropilnici embalažo tudi toliko izprati, da se lahko odvrže med komunalne odpadke. Veliki kmetijski in vrtnarski uporabniki imajo večinoma tudi pogodbe s pooblaščenimi odstranjevalci odpadkov. Drugače kot prej, ko se je iz ekonomskih razlogov kupovalo FFS za zalogo in so zato ostajala, se neporabljena oziroma odpadna FFS pri teh uporabnikih večinoma ne kopičijo več. Problem so majhni uporabniki FFS – kmetje in vrtničarji, pri katerih še vedno ni dovolj poskrbljeno za primerno ravnanje z ostanki FFS (glej spodaj Odpadki kemikalij iz gospodinjstev).

Odpadki kemikalij iz gospodinjstev: odredba, ki ureja ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami komunalnih odpadkov¹³⁴, nalaga občinam z več kakor 25.000 prebivalci ureditev mesta za ločeno zbiranje le-teh v okviru delovanja javne službe. Za manjše lokalne skupnosti z več kakor tisoč prebivalci je treba najmanj enkrat na leto organizirati ločeno zbiranje z mobilno zbiralnico. Po izkušnjah sodeč, mora biti za občane zbiranje tovrstnih odpadkov v obeh primerih brezplačno.

Sistem ločenega zbiranja nevarnih frakcij komunalnih odpadkov se uvaja počasi. Ugotovljeno je bilo, da bi bila za slovenske občine, ki tega še niso uredile, dobrodošla pomoč. Zato je bil v okviru projekta Phare "KV 2" v začetku leta 2006 za tri različno velike slovenske občine primeroma dobavljen po en zabojnik v velikosti 25 m³ z notranjimi manjšimi vsebniki za ločeno zbiranje nevarnih frakcij komunalnih odpadkov. V projektu so bile pripravljene tehnične specifikacije za zbiralnike, finančna konstrukcija, podroben priročnik z navodili za vodenje zbirališča in preprost model akcije ozaveščanja lokalnega prebivalstva. Vse to bo ob koncu projekta dano na voljo drugim občinam, v katerih ločeno zbiranje tovrstnih odpadkov še ni urejeno. Ozaveščanje prebivalstva je pri tem ključnega pomena in ga je treba nenehno obnavljati. Izkušnje iz Avstrije kažejo, da po vsakokratni akciji ozaveščanja prebivalstva količina ločeno zbranih nevarnih frakcij komunalnih odpadkov poraste, zatem pa kmalu zopet upade.

Odpadki FFS, ki nastanejo pri malih uporabnikih (manjših kmetovalcih in vrtničarjih), se štejejo med nevarne frakcije komunalnih odpadkov. Uporabniki naj bi jih sami izločali iz komunalnih odpadkov in jih zbirali ločeno. Korak k zmanjševanju količine ostankov FFS iz tega vira je bil storjen s prilagoditvijo velikosti pakiranja in vrste embalaže majhnim uporabnikom. Kljub temu se še vedno precej ostankov FFS iz tega vira znajde v komunalnih odpadkih ali pa so drugače neprimerno odstranjeni. Ker sistem ločenega zbiranja še ni polno zaživel, je to delo oteženo, prav tako pa bi bilo treba močno dvigniti raven ozaveščenosti malih uporabnikov.

Odpadki kemikalij iz različnih laboratorijev: večinoma gre za znane, vendar zelo raznovrstne kemikalije v manjši količini in v različnih fizikalnih stanjih (trdne, tekoče, plinaste), s katerimi ima praviloma opravka usposobljeno laboratorijsko osebje, pa vendar za ravnanje z njihovimi odpadki do nedavnega ni bilo dovolj poskrbljeno. Uvajanje sistemov kakovosti v laboratorije je ponekod pripomoglo k napredku tudi glede ravnanja z odpadki kemikalij. Količine pa ni mogoče oceniti realno. Dostikrat so etikete na embalaži odpadnih kemikalij že slabo vidne, zato je ločeno zbiranje oteženo, ob pomoči pa zaradi kemičnih reakcij tudi zelo nevarno. Trenutna prednostna naloga je odstranitev starih zalog. Nekateri laboratoriji imajo še notranje predpise, kako pogosto je treba kemikalije menjati, tudi tako nastane nekaj odpadnih kemikalij. Koristno bi bilo pripraviti kodeks ravnanja z odpadki kemikalij iz laboratorijev.

4.5 Vidiki za prihodnost

Predvsem je treba glede ciljev in ukrepov pri ravnanju z odpadki kemikalij v naslednjem obdobju upoštevati izhodišča, ki jih ReNPVO določa za odpadke nevarnih kemikalij. Ta so:

- nadaljevati zmanjševanje nastajanja količine nevarnih odpadkov za 5 do 10% na leto (uvajanje čistejših tehnologij (BAT) oziroma postopkov predobdelave nevarnih odpadkov, vključno z interno predelavo in internim odstranjevanjem),

¹³¹ Best Available Technique

¹³² Council Directive concerning integrated pollution prevention and control (96/61/ES) – Direktiva Sveta o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja

¹³³ Gre za odpadke kemikalij iz mehaničnih delavnic, mizarstev, tiskarn in kopirnic, kemičnih čistilnic, galvanizacij, fotolaboratorijev itn.

¹³⁴ Ur. l. RS, št. 21/01

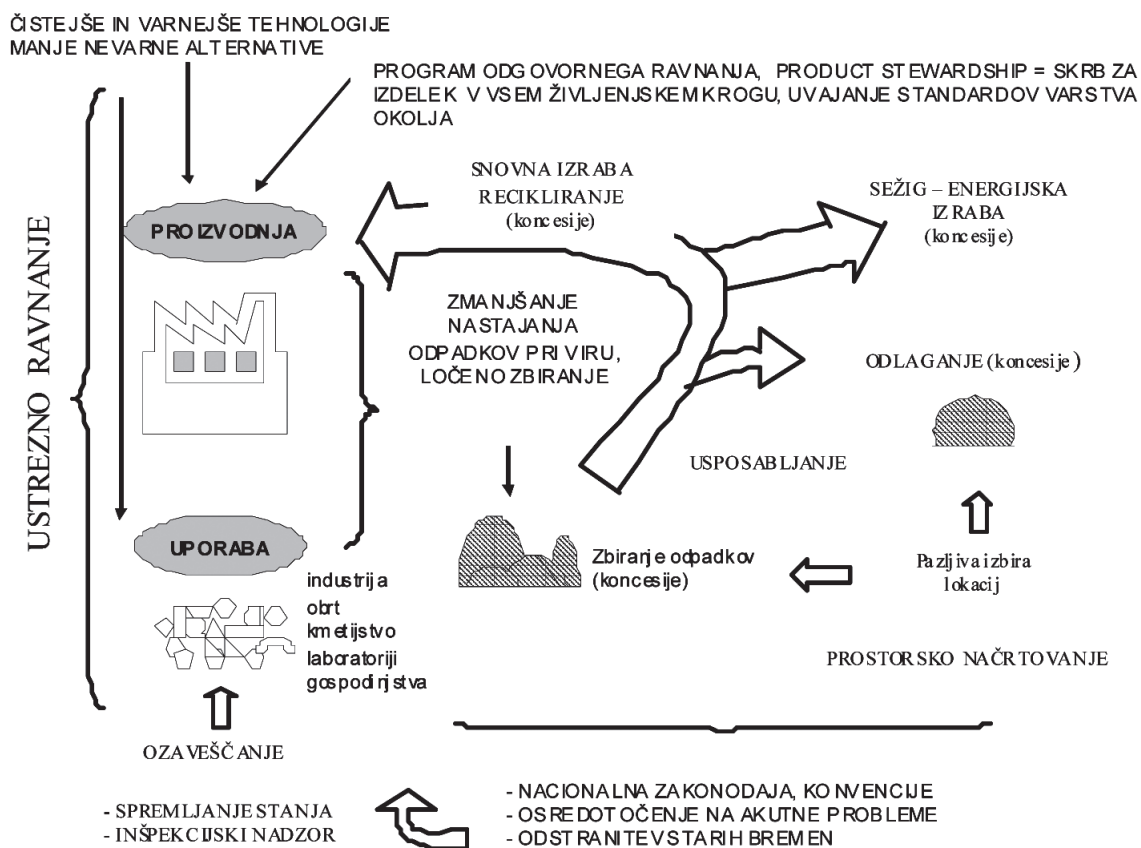
- izboljšati in racionalizirati ravnanje z nevarnimi odpadki ter bolje izkoristiti domače obstoječe zmogljivosti (objekte in naprave) za predelavo oziroma sežiganje (upoštevati načelo samozadostnosti in bližine, vzpostaviti centre za ravnanje z nevarnimi odpadki),
- zagotoviti dokončno odstranjevanje nevarnih odpadkov v okviru infrastrukture EU, kadar domačih zmogljivosti ni (zlasti za odpadne baterije in PCB/PCT),
- povečati količino v okviru lokalnih javnih služb ločeno zbranih nevarnih frakcij komunalnih odpadkov vsaj na 1 kg na prebivalca na leto, pri čemer je bistveno stalno ozaveščanje ciljne javnosti (gospodinjstev), prednostno na ravni občin.

Pravilno ravnanje z odpadki kemikalij je izrednega pomena za kemijsko varnost, zato je treba z usklajenim medresorskim delovanjem v prvi vrsti dodatno pospešiti izvajanje ReNPVO, to pa je tudi eden izmed ciljev NPKV. V ta namen so v poglavju II.4. NPKV navedeni podrobnejši ukrepi.

Zmanjšanje nastajanja odpadkov pri viru je mogoče doseči na več načinov. Boljša organizacija in nadzor snovnih tokov in tehnoloških procesov v podjetju lahko na primer zmanjša izgubo surovin, kar je neposredna gospodarska korist. Ker je odpadkov manj, so manjši tudi stroški za ravnanje z njimi, to pa je posredna korist. Če upoštevamo še manjše eksterne stroške (dajatve oziroma takse) v zvezi z obremenjevanjem okolja, je korist še toliko bolj nedvomna.

Kot kaže, bo treba v Republiki Sloveniji vložiti še več truda in sredstev v uvajanje čistejših tehnologij in nevarnejše kemikalije, ki so v uporabi bodisi v industriji, obrti, kmetijstvu in laboratorijih bodisi doma, postopoma zamenjati z manj nevarnimi alternativami ali postopki, kjer kemikalije ne nastopajo. To bo omejilo tveganje, ki ga odpadki kemikalij predstavljajo, in obenem deloma zmanjšalo količino nevarnih odpadkov kemikalij nasploh. V te namene je smiselno črpati sredstva tudi iz evropskih skladov, katerih glavni cilj je sicer povečevanje konkurenčnosti; ker je prej omenjeni cilj s tem povezan, je mogoče doseči oba cilja hkrati. Da podjetja za ta sredstva lahko kandidirajo, morajo najprej pripraviti tehnično dokumentacijo, vključno z oceno stanja in načrtom sanacije. Pri tem in pri prijavljanju ter izvajanju projektov bi bilo treba podjetjem nuditi pomoč.

Poleg zmanjšanja nastajanja odpadkov pri viru sta pomembna razvoj in uvajanje sodobnih tehnologij za ravnanje z odpadki. Varno ravnanje z odpadki kemikalij, ki kljub prizadevanju za zmanjšanje njihove količine še ostanejo, mora potekati v skladu s prednostnimi načini odstranjevanja. Postopki za ločeno zbiranje, razgradnjo izdelkov in recikliranje oziroma za ponovno snovno in energijsko izrabo ter konec koncev za varno končno odlaganje so dandanes gospodarsko vse bolj sprejemljivi in že v uporabi tudi v Republiki Sloveniji, vendar pa je treba pravilno ravnanje z odpadki v tem delu prav tako še okrepiti. Pooblaščenca podjetja, ki zbirajo, razvrščajo, reciklirajo, prevažajo in odstranjujejo odpadke, morajo slediti razvoju tehnike. Koristno bo dodatno usposabljanje, da se doseže enotno in pravilno ravnanje.

Slika 14: Vidiki ustreznega ravnanja z odpadki

Odstranitev starih bremen kemikalij (v tem primeru starih zalog odpadnih kemikalij) je pomembna zato, ker lahko ti odpadki močno ogrozijo zdravje človeka in okolje, še posebno če so ali bodo nepravilno odstranjeni oziroma če zaradi starosti izhajajo iz embalaže (npr. iztekanje v vire pitne vode ipd.). Zato bo treba s sodelovanjem imetnikov odpadkov in MOP (pri FFS pa tudi MKGP) v tem programskem obdobju predvsem natančneje preučiti stanje (ugotoviti količine, vrste in lokacijo starih zalog odpadkov kemikalij oziroma FFS), za najbolj problematična stara bremena pa pripraviti akcijski in logistični načrt, nato pa v skladu s pristojnostmi MOP in skupaj z imetniki odpadkov izvesti akcijo odstranjevanja le-teh.

Dodatno usposabljanje in ozaveščanje vseh deležnikov in prebivalstva mora biti stalno in inovativno hkrati, saj izkušnje drugih držav kažejo, da je le tako mogoče povečati motivacijo za pravilno ravnanje z odpadki kemikalij.

Smiselno je tudi izboljšanje programskega orodja pri ARSO za vodenje evidenc podatkov o subjektih v povezavi z ravnanjem s kemikalijami, o količini in ravnanju z odpadki nasploh, z izdelavo podrobnejših navodil zavezancem za poročanje pa izboljšati kakovost poročil.

Po izkušnjah drugih primerljivih držav je zaradi večje racionalnosti in ekonomičnosti koristno in celo nujno, da se več lokalnih skupnosti med seboj poveže in oblikuje skupen sistem za ravnanje z nevarnimi odpadki (vključno z odpadki kemikalij).

Drugi ukrepi so razvidni iz preglednice ukrepov (priloga: II. poglavje 4. podpoglavje).

4.6 Uresničljivost predlaganih ukrepov

Predlagani ukrepi so rezultat večletnega dela medresorske delovne skupine za odpadke kemikalij, ki je v okviru projekta Phare "KV 1" in pod vodstvom MOP v letu 2002 pripravila strokovne podlage za Operativni načrt ravnanja z odpadki kemikalij v Republiki Sloveniji. Z delovno skupino so sodelovali tudi projektni strokovnjaki iz držav članic EU, zato je mogoče ugotoviti, da so cilji in ukrepi smiselni ter prilagojeni novi slovenski zakonodaji in praksi v EU.

Poleg tega so ukrepi za doseganje ciljev v veliki meri vezani na evropske projekte, ki so že pred vrati, to pa povečuje možnost za izvedbo zastavljenih aktivnosti. Seveda pa bo morala občutne človeške in finančne vire zagotoviti tudi Republika Slovenija. Pri tem je nadvse pomembna motivacija vseh deležnikov, da skupaj dosežejo programske cilje.

4.7 Kazalniki napredka

V nasprotju z nekaterimi drugimi področji so pri odpadkih kemikalij kazalniki napredka jasni in lahko sledljivi. Izhajajo iz ciljev ReNPVO, ki določajo stopnjo izboljševanja stanja v zvezi s posameznim vidikom. Naraščanje količine ločeno zbranih nevarnih frakcij komunalnih odpadkov bo na primer razvidno iz letnih poročil, ki jih zbira ARSO.

Med kazalnike napredka lahko posredno štejemo tudi celo vrsto organiziranega usposabljanja za pravne osebe, izvedenih akcij ozaveščanja javnosti in drugih deležnikov, pridobljenih projektov in uvedenih čistejših tehnologij.

Predlaga se, da Medresorska delovna skupina za odpadke kemikalij znova zaživi in še naprej deluje v okviru vladne MKKV. To bo zagotovilo stalno pospeševanje in spremljanje izvajanja tega dela nacionalnega programa.

4.8 Pogoji za izvedbo:

- zadostni človeški in finančni viri na strani Republike Slovenije,
- uspešna pridobitev in izvedba novih projektov, ki jih financira EU,
- delovanje Medresorske delovne skupine za odpadke kemikalij,
- dejavno sodelovanje vseh vladnih in nevladnih resorjev,
- občuten prispevek pravnih oseb in javnosti.

5. PREDNOSTNO PODROČJE: KEMIJSKE NESREČE (KN)

5.1 Uvod

Kemijska nesreča¹³⁵ je nenaden nenamerni izpust ali izpostavljenost nevarni snovi¹³⁶ med katero koli fazo njenega življenjskega kroga, ki lahko povzroči takojšnje ali zapoznele negativne učinke na zdravje človeka, poškodbe ali smrt oziroma občutno škodo za okolje ali za premoženje.

Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije¹³⁷ opredeljuje kemijske nesreče kot vir ogrožanja nacionalne varnosti.

Količina kemikalij, ki so v Republiki Sloveniji v uporabi (v proizvodnji, obrti, kmetijstvu in drugod), in količina kemikalij, ki se po Republiki Sloveniji ali skozi njo prevažajo oziroma se na njenem ozemlju skladiščijo, je primerljiva s količino v drugih primerljivih državah. V predhodni medresorski oceni stanja glede kemijskih nesreč¹³⁸ in v projektu Phare "KV 1"¹³⁹ je bilo ugotovljeno, da je v Republiki Sloveniji stanje varstva pred kemijskimi nesrečami primerljivo s tistim v drugih državah članicah EU. Toda Republika Slovenija je zaradi raznolikosti ozemlja in svojih geoloških, hidroloških in drugih naravnih danosti še posebno občutljiva, zato je treba možnosti za nastanek tovrstne nesreče zmanjševati, hkrati pa povečevati pripravljenost za učinkovito ukrepanje, če se nesreča kljub temu zgodi.

Zaradi možnih posledic predstavljajo največje tveganje predvsem proizvodni obrati, v katerih se kemikalije izdelujejo, predelujejo ali uporabljajo, skladišča kemikalij, prevoz kemikalij v cestnem, železniškem, letalskem in pomorskem prevozu ter po notranjih plovnihih poteh, nazadnje pa tudi odlagališča odpadkov kemikalij. Najbolj so ogrožene kraške in druge podzemne vode, morski in drugi občutljivi ekosistemi ter prebivalstvo v strnjanih naseljih.

Lokacija industrijskih obratov in skladišč, ki so bili zgrajeni v preteklosti, pogosto ne ustreza sodobnim merilom prostorskega načrtovanja. V Republiki Sloveniji uvajanje čistejših in hkrati varnejših tehnologij ter zamenjava nevarnejših kemikalij z manj nevarnimi prav tako ne sledi razvoju dovolj hitro. Tehnične pomanjkljivosti, zastarela tehnologija, nezadostna varnostna kultura, nepravilna uporaba kemikalij in druge napake pri ravnanju z njimi (človeški dejavniki) lahko povzročijo nastanek različnih nesreč, kakršne so eksplozije, požari, razlitja, nevarne reakcije, uhajanje kemikalij v zrak itd.

Cestno omrežje v Republiki Sloveniji tehnično večinoma ni prilagojeno prevažanju nevarnih kemikalij. Količine nevarnega blaga, ki se v Republiki Sloveniji na leto prepeljejo po cestah in železnicah, so navedene v poglavju I.4 Uvoda NPKV. Poglavitne smeri prevoza dostikrat vodijo celo po območjih, ki so sicer s posebnimi ukrepi varovana zaradi zagotavljanja ustrezne pitne vode. Preusmeritev prevoza nevarnih kemikalij s cest na železnico bi bila ekonomsko in časovno najverjetneje sprejemljiva le za tranzitni prevoz skozi Republiko Slovenijo, ne pa tudi za prevoze z enega konca države na drugega, saj so razdalje kratke. Poleg tega prevoz nevarnih kemikalij po železnici ni nujno tudi manj tvegan, saj proge niso povsod ustrezno posodobljene. Ponekod železnice potekajo ob rekah in po ozkih dolinah, zato je ukrepanje ob nesreči lahko oteženo, onesnaženje pa se lahko zelo hitro razširi po reki navzdol.

Republika Slovenija ima razmeroma dobro ohranjeno okolje, biološka raznovrstnost jo umešča celo na drugo mesto v Evropi. Vendar ima kemijska nesreča na okolje lahko dolgotrajne in celo nepopravljive učinke ter lahko resno ogrozi zdravje in življenje ljudi. Večje kemijske nesreče se ne dogajajo pogosto, kar daje varljiv občutek varnosti. Poleg

¹³⁵ Prilagojeno po: Mary Kay O'Connor Process Safety Center 2001 Assessment of Chemical Safety in the United States, Report 200201, april 2002 (dostopno na spletni strani: http://ncsp.tamu.edu/AssessmentReports/2001_Assessment_Reports/2001%20Assessment%20REPORT.pdf, 17.3.2004).

¹³⁶ V zvezi s kemijskimi nesrečami so kot nevarne v splošnem opredeljene anorganske ali organske kemijske snovi (vključno z naftnimi derivati), ki so zaradi svojih fizikalnih, kemijskih, toksikoloških in ekotoksikoloških lastnosti potencialno nevarne za ljudi, okolje, naravno in kulturno dediščino.

V Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami je nevarna snov opredeljena kot vsaka snov v trdnem, plinastem ali tekočem stanju, ki neposredno ogrozi življenje ali zdravje ljudi in živali oziroma povzroči uničenje ali škodo na premoženju ter ima škodljive vplive na okolje, če prodre vanj nenadzorovano. Nevarne snovi so bodisi kemikalije (zelo strupene, strupene, jedke, zdravju škodljive, dražilne, povzročajo preobčutljivost, rakotvorne, mutagene, strupene za razmnoževanje, eksplozivne, oksidativne, zelo lahko vnetljive, lahko vnetljive, vnetljive) ali pa radioaktivne oziroma kužne snovi. NPKV v poglavju Kemijske nesreče obravnava le nevarne kemikalije, ne pa tudi radioaktivnih in kužnih nevarnih snovi.

Direktiva Seveso II v členu 3(4) kot nevarne snovi opredeljuje tiste, ki so na seznamu prvega dela priloge I direktive, oziroma tiste, ki izpolnjujejo pogoje iz drugega dela priloge I direktive, in sicer kot surovine, zmesi, pripravke, izdelke, vzporedne izdelke, ostanke ali intermedie, vključno s snovmi, ki bi iz navedenih med nesrečo lahko nastale.

¹³⁷ Ur. l. RS, št. 56/01, 110/02

¹³⁸ Vlada Republike Slovenije, Medresorska komisija za ravnanje z nevarnimi snovmi/Podkomisija za nesreče s kemikalijami: Varstvo pred nesrečami s kemikalijami – ocena stanja, Ljubljana, oktober 1999.

¹³⁹ Na področju kemijskih nesreč je pri več obiskih sodelovalo osem strokovnjakov iz držav članic EU in izvedeni so bili štirje študijski obiski slovenskih strokovnjakov v tujino.

tega se niti ne zavedamo, kako hude bi bile lahko njene posledice¹⁴⁰. V Republiki Sloveniji je kar nekaj dejavnikov tveganja, zato kemijske nesreče (tudi večje) niso izključene in je treba storiti vse, da se preprečijo, in se nanje dobro pripravi. Zaradi vsega navedenega je pomemben element učinkovitega delovanja tudi organiziranost, opremljenost in usposobljenost zdravstva, predvsem službe nujne medicinske pomoči, Centra za zastupitve pri Kliničnem centru in bolnišnic.

Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (NPVNDN)¹⁴¹ z vidika ravnanja ob nesrečah navaja splošne cilje in ukrepe ter določa, da naj NPKV naprej podrobneje obravnava varstvo pred nesrečami s kemikalijami. Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja (ReNPVO)¹⁴² zajema le velike industrijske kemijske nesreče, ne pa tudi nesreč pri prevozu. NPKV pa obravnava tako industrijske kemijske nesreče kot tudi kemijske nesreče pri prevozu in z vidika kemijskih nesreč sledi, dopolnjuje in izpopolnjuje NPVNDN in ReNPVO. NPKV vsebuje tudi operativni načrt za razvoj področja, v katerega so vključeni nekateri že prijavljeni projekti, ki jih bo predvidoma financirala Evropska komisija. Za področje kemijskih nesreč je na vladni in nevladni strani pristojnih več deležnikov, ki do sedaj med seboj niso najbolje sodelovali, zato je cilj NPKV takojšen začetek usklajenih medresorskih dejavnosti za hitrejše praktično izboljšanje varnosti in pripravljenosti na ukrepanje ob kemijskih nesrečah.

5.2 Zakonodajni vidiki

5.2.1 Pravni red Evropske unije

Kemijska nesreča se lahko pripeti v kateri koli fazi življenjskega kroga kemikalij, zato večinoma vsi pravni akti EU, ki se nanašajo na varno ravnanje s kemikalijami, neposredno ali posredno vplivajo na kemijske nesreče. Direktive EU, ki so bile podlaga za nastanek slovenske zakonodaje, so opisane v poglavju II.5.2.2 Zakonodaja v Republiki Sloveniji.

Velike industrijske kemijske nesreče¹⁴³ lahko resno ogrozijo prebivalce in okolje, negativni učinki pa se lahko razširijo tudi na večje območje ali prek meja države. Zato ima Direktiva Sveta 96/82/ES z dne 9. decembra 1996 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi (skrajšano: direktiva Seveso II), med pravnimi akti EU posebno mesto.

Direktiva Seveso II se uporablja za industrijske obrate, v katerih se nekatere nevarne kemikalije nahajajo v količinah, ki so enake ali večje od mejnih vrednosti, navedenih v direktivi. Upravljalci teh obratov morajo izvesti vse potrebne

¹⁴⁰ Kemijska nesreča v mestecu Seveso v bližini Milana leta 1976: zaradi nenadzorovane reakcije v reaktorju je na višini 50 m od tal nastal oblak strupenih kemikalij. Po obsegu obolenosti in onesnaženja okolja se posledice lahko primerjajo s tistimi iz Hirošime. Po ocenah se je sprostil 3000 kg nevarnih snovi, med njimi herbicid 2,4,5-triklorofenol in od 100g do 20 kg tetraklorodibenzodioksina, ki je povzročil najhujše posledice. Nesreča na začetku sploh ni bila opažena, saj v tovarni ni bilo nikogar – posledice so začeli raziskovati šele pet dni pozneje, ko so bile zastupitve že očitne (odmiranje rastlin, množični pogin divjih in domačih živali, dodatno so usmrtili 80.000 domačih živali, izpostavljenih je bilo okoli 37.000 ljudi, 736 so jih evakuirali, 400 nosečnic je zaradi bojazni pred napakami zarodkov splavilo, smrtnih žrtev pa ni bilo). Sto deset hektarov zemljišč, najbližjih obratu, je bilo zaradi onesnaženosti spremenjenih v park, v naslednji coni pa je strogo prepovedano kmetovanje in uživanje tam proizvedenih pridelkov. Kakor kaže, dioksin škodljivo vpliva na hormone in najbolj prizadene razmnoževalne sposobnosti organizmov, poveča število spontanih splavov, nastanejo imunološke in nevrološke motnje, rodi se dosti več deklic kakor dečkov, najpogostejši akutni učinki pa so opekline in druga huda obolenja kože.

Kemijska nesreča v mestu Bhopal v Indiji leta 1984: odpovedalo je kar šest varnostnih sistemov in sprostil se je smrtonosni plin metilizocianat, poleg njega pa tudi druge snovi, ki jih proizvajalec še vedno noče razkriti. Izpostavljenih je bilo okoli pol milijona ljudi, umrlo jih je 20.000, 120.000 jih še vedno trpi hude zdravstvene posledice (npr. slepota, hude težave z dihanjem, ginekološki problemi). Tudi po 15 letih je bila onesnaženost podzemne vode in vodnjakov z živim srebrom še vedno od 20.000 krat do šestmilijonkrat večja od normalne. Ker okolje ni bilo očiščeno, se izpostavljenost nadaljuje še naprej. V vodi so tudi druge snovi, ki povzročajo raka, poškodbe zarodkov in možgan. Študija iz leta 2002 je pokazala, da so v mleku doječih mater nevarne snovi, npr. 1,3,5-triklorobenzen, diklorometan, kloroform, svinec, živo srebro.

¹⁴¹ Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. l. RS, št. 44/02, 110/02) prav tako šteje tehnične in tehnološke nesreče ter s tem povezane nesreče z nevarnimi snovmi/kemikalijami med glavne vire nevarnosti in tveganja. Zato NPVNDN določa splošne preventivne ukrepe ter ukrepe za učinkovito zaščito in reševanje pri vseh vrstah nesreč, tudi naravnih. V zvezi z nesrečami z nevarnimi snovmi/kemikalijami NPVND že precej podrobno navaja cilje in naloge, ker pa je treba varstvo pred temi nesrečami še okrepiti, NPVNDN določa, da je treba tematiko ravnanja s kemikalijami poglobiti in izboljšati stanje z usklajenim medresorskim delovanjem.

¹⁴² Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 20052012 obravnava velike kemijske nesreče ožje kakor NPKV, saj obravnava le velike industrijske kemijske nesreče v skladu z direktivo Seveso II. V poglavju 4.4.2 podaja Program zmanjševanja tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi snovmi, zato da se prepreči njihov nastanek in zmanjšajo posledice. V zvezi s tem ReNPVO predvideva tri ključne ukrepe, ki izhajajo iz direktive Seveso II. Upravljalci obratov morajo za pridobitev okoljevarstvenih dovoljenj pripraviti varnostna poročila, iz katerih je razvidno, ali je v njihovih obratih poskrbljeno, da se večja kemijska nesreča ne zgodi, in tudi, ali so ustrezno pripravljene na ukrepanje, če bi se vendarle zgodila. Prav tako morajo izdelati notranje načrte zaščite in reševanja ob morebitni kemijski nesreči v svojih obratih. Poleg tega bodo oblikovana okoljska izhodišča, iz katerih bo razvidna omejena raba prostora v okolici obratov, kjer lahko nastane večja kemijska nesreča, določena pa bodo tudi merila za načrtovanje novih posegov v prostor, ki naj bi preprečila povečanje ogroženosti ljudi in okolja.

¹⁴³ Po Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. l. RS, št. 64/94, 33/00, 87/01, 52/02, 41/04, 28/06) je industrijska nesreča dogodek, ki je ušel nadzoru pri opravljanju dejavnosti ali upravljanju s sredstvi za delo ter ravnanju z nevarnimi snovmi, nafto in njenimi derivati ter energetskimi plini med proizvodnjo, predelavo, uporabo, skladiščenjem, pretovarjanjem, prevozom ali odstranjevanjem odpadkov in katerega posledica je ogrožanje življenja ali zdravja ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja. Direktiva Seveso II v členu 3(5) opredeljuje veliko (industrijsko kemijsko) nesrečo kot pojav obsežnih emisij, velikega požara ali eksplozije, ki so rezultat nenadzorovanega razvoja dogodkov, povezanega z eno ali več nevarnimi snovmi. Tovrstna nesreča se lahko zgodi med delovanjem podjetij, zajetih v tej direktivi, in vodi v takojšnjo ali odloženo resno nevarnost za zdravje človeka ali za okolje v podjetju ali zunaj njega. Direktiva Seveso II v členu 15(1) in v prilogi VI navaja tudi merila za poročanje o nesreči Evropski komisiji.

ukrepe, da preprečijo nastanek večjih nesreč ter omejijo posledice za človeka in za okolje. Izdelati morajo varnostna poročila, načrte zaščite in reševanja ob nesreči ter pripraviti vse potrebno za ukrepanje v tem primeru. Direktiva Seveso II obravnava tudi urejanje prostora z vidika večjih industrijskih kemijskih nesreč.

Prevoz nevarnega blaga je v pravnem redu EU zaradi spremljajočega velikega tveganja zelo strogo in podrobno urejen. Ureditev večinoma izhaja iz mednarodnih sporazumov oziroma konvencij o cestnem, železniškem, letalskem in pomorskem prevozu nevarnega blaga ter o prevozu po notranjih plovniht poteh. Republika Slovenija je začela urejati in uvajati varnostno prakso na to področje že pred desetletji ter obenem redno sledi spremembam, zato je prevoz nevarnega blaga z zakonodajo dobro pokrit.

5.2.2 Zakonodaja v Republiki Sloveniji

Prevzem pravnega reda EU na teh področjih je bil uspešen, vendar praktično izvajanje tako nastale slovenske zakonodaje še ni v celoti zadovoljivo. Nekateri ključni slovenski predpisi, ki se bolj ali manj neposredno nanašajo na nesreče s kemikalijami, so razvidni iz preglednice 7. Že število predpisov v preglednici 7 kaže na kompleksnost, multidisciplinarnost in zahtevnost tega področja. Vendar pa je slovenskih predpisov, ki posredno vplivajo na pojavnost kemijskih nesreč v širšem smislu in na njihove posledice, še mnogo več.

V preglednici 7 na primer niso omenjeni predpisi, ki urejajo gradnjo objektov, varovanje voda, organizacijo procesov, kakovost naprav in opreme, požarno varnost, gasilstvo, ugotavljanje skladnosti in splošne varnosti proizvodov, varnost in zdravje pri delu, usposabljanje, zavarovalništvo in kaznovalno politiko ter še mnogi drugi, ki so z obravnavanim področjem nedvomno v povezavi.

Zakon o varstvu okolja ter Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami dajeta pravno podlago za sprejem podzakonskih aktov, s katerimi je bila v slovensko zakonodajo prenesena celotna direktiva Seveso II. Tako so bile sprejete tri uredbe:

- Uredba o preprečevanju večjih nesreč in zmanjševanju njihovih posledic,
- Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja,
- Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja.

Preglednica 7: Ključna slovenska zakonodaja s področja kemijskih nesreč

1. Zakon o varstvu okolja (Ur. I. RS, št. 41/04, 20/06)
Novi zakon (ZVO-1): Do sprejetja novih predpisov ostanejo v veljavi vsi podzakonski predpisi, ki so bili sprejeti na podlagi ZVO.
Zmanjševanje tveganja
Uredba o preprečevanju večjih nesreč in zmanjševanju njihovih posledic (Ur. I. RS, št. 88/05)
Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje (Ur. I. RS, št. 66/96, 12/00, 83/02, 41/04)
Navodilo o metodologiji za izdelavo poročila o vplivih na okolje (Ur. I. RS, št. 70/96, 41/04)
2. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. I. RS, št. 64/94, 33/00, 87/01, 52/02, 41/04, 28/06)
Zaščita, reševanje in pomoč
Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Ur. I. RS, št. 3/02, 17/02)
Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Ur. I. RS, št. 22/99, 99/99, 102/00, 33/02, 106/02, 21/05, 110/05)
Uredba o metodologiji za ocenjevanje škode (Ur. I. RS, št. 67/03, 79/04, 33/05)
Uredba o merilih za organiziranje, opremljanje in usposabljanje Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč (Ur. I. RS, št. 18/96, 22/99)
Uredba o izvajanju zaščite, reševanja in pomoči z uporabo zrakoplovov (Ur. I. RS, št. 46/98, 42/05)
Uredba o graditvi in vzdrževanju zaklonišč (Ur. I. RS, št. 57/96, 110/02)
Odredba o merilih za organiziranje in opremljanje Civilne zaščite (Ur. I. RS, št. 15/00, 88/00, 24/01)
Odredba o merilih za opremljanje članov štaba Civilne zaščite Republike Slovenije in štabov Civilne zaščite regij z oborožitvijo za osebno zaščito (Ur. I. RS, št. 26/00)
Navodilo o pripravi ocen ogroženosti (Ur. I. RS, št. 39/95)
Navodilo o evidenci, razporejanju in pozivanju Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč (Ur. I. RS, št. 29/96)
Opazovanje, obveščanje in alarmiranje
Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja (Ur. I. RS, št. 45/97, 5/00)
Navodilo za obveščanje o naravnih in drugih nesrečah (Ur. I. RS, št. 42/00, 103/01)
Posebni znak za alarmiranje ob neposredni nevarnosti nesreče s klorom (Ur. I. RS, št. 54/98)

Izobraževalne organizacije
Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izobraževalne organizacije, ki izvajajo usposabljanje s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. l. RS, št. 16/96, 31/97)
Seznam pooblaščenih izobraževalnih organizacij za izvajanje usposabljanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. l. RS, št. 15/01)
3. Zakon o prevozu nevarnega blaga (Ur. l. RS, št. 79/99, 96/02, 2/04, 101/05)
Usposobljenost
Pravilnik o potrdilu o strokovni usposobljenosti varnostnega svetovalca (Ur. l. RS, št. 11/01)
Pravilnik o nalogah varnostnega svetovalca za prevoz nevarnega blaga (Ur. l. RS, št. 88/00)
Pravilnik o strokovnem usposabljanju voznikov motornih vozil, s katerimi se prevažajo nevarne snovi in oseb, ki sodelujejo pri prevozu teh snovi (Ur. l. RS, št. 71/97, 79/99)
Odredba o določitvi podjetij za strokovno usposabljanje oseb, ki ravnaajo z nevarnimi snovmi in jih prevažajo, ter o izdaji spričeval (certifikatov) (Ur. l. RS, št. 18/92, 79/99)
Nadzor
Pravilnik o enotnih postopkih nadzora cestnega prevoza nevarnega blaga (Ur. l. RS, št. 108/05)
Odredba o določitvi pooblaščenih podjetij za opravljanje pregledov vkrčanega tovora nevarnih snovi ter izdajo potrdil (Ur. l. RS, št. 50/95, 51/96, 53/96, 59/99, 79/99)
ADR
Sklep o objavi priloge A in B k Evropskemu sporazumu o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga (Ur. l. RS, št. 9/03, 66/03, 9/05)
Kakovost embalaže
Pravilnik o odobritvi embalaže za prevoz nevarnega blaga (Ur. l. RS, št. 37/02)
4. Zakon o zdravstveni dejavnosti (Ur. l. RS, št. 36/04 (uradno prečiščeno besedilo – UPB1), 80/04)
Nujna medicinska pomoč
Pravilnik o službi nujne medicinske pomoči (Ur. l. RS, št. 77/96)
Pravilnik o izvajanju nadzora službe nujne medicinske pomoči (Ur. l. RS, št. 100/03)
Pravilnik o minimalnih strokovnih in tehničnih pogojih za delo reševalne službe (Ur. l. SRS, 31/69, 1/80)

Kot je navedeno v prilogi, II. poglavju, podpoglavju 1 Celovita medresorska zakonodaja na področju kemijske varnosti, je poskusen horizontalni pregled širše medresorske zakonodaje o tehničnih pogojih za ravnanje s kemikalijami v različnih fazah njihovega življenjskega kroga pokazal, da je ta zakonodaja neuravnotežena (ponekod zelo podrobna, ponekod pomanjkljiva) in da obstajajo pravne praznine (manjkajo npr. tehnični pogoji glede skladišč in organizacije procesov). Taka zakonodaja kot celota ni dovolj učinkovita, kar je še zlasti pereče z vidika preprečevanja kemijskih nesreč. Poleg tega bi morala na tem področju zakonodaja sproti slediti hitremu razvoju tehnike in tehnologije, a ni vedno tako. Glede tehničnih pogojev v Republiki Sloveniji obstaja nekaj predpisov, ki so stari že več desetletij, a se še uporabljajo, čeprav so vsebinsko sporni. Zato bi bila nujna normativna preobrazba zakonodaje: podrobne tehnične zahteve ter varnostni in organizacijski napotki naj se na področjih, ki jih evropski pravni red ne pokriva, iz osnovne zakonodaje izločijo, zakonodaja pa naj se dopolni z "mehkim pravom" (standardi, smernice, kodeksi ravnanja...), ki spodbujajo varno ravnanje. To bo po eni strani pripomoglo k boljšemu razumevanju zahtev, ki za zavezance iz zakonodaje izhajajo, po drugi pa bo omogočilo enotnejše in učinkovitejše ravnanje inšpektorjev.

5.2.3 Akti OECD

Izpolnjevanje obveznosti, izhajajočih iz aktov OECD v zvezi s kemijskimi nesrečami, je pomembno za kemijsko varnost v Republiki Sloveniji in obenem koristno pri približevanju Republike Slovenije OECD, ki je prednostna naloga in politični cilj Republike Slovenije. Svet OECD je januarja 2004 sprejel novo Priporočilo o preprečevanju kemijskih nesreč, o pripravljenosti nanje in o ukrepanju ob njih (C(2003)221), julija 2004 so izšla Navodila o varnostnih kazalnikih¹⁴⁴, junija 2003 pa nova Vodilna načela za preprečevanje kemijskih nesreč, za pripravljenost nanje in za ukrepanje ob njih¹⁴⁵. Nekatere države članice OECD so te dokumente že prevedle v svoje jezike, koristno bi jih bilo prevesti tudi v slovenščino.

Preglednica 8: Akti OECD s področja kemijskih nesreč

Sklep Sveta OECD o izmenjavi informacij v zvezi z nesrečami, ki lahko povzročijo škodo tudi onstran meja držav – C(88)84/Final
Sklep - priporočilo o posredovanju informacij javnosti in o udeležbi javnosti v procesu odločanja v povezavi s preprečevanjem nesreč in ukrepanjem ob nesrečah z nevarnimi snovmi – C(88)85/Final
Priporočilo o uporabi načela onesnaževalec plača v povezavi z onesnaženjem zaradi nesreč – C(89)88/Final
Priporočilo o celovitem preprečevanju onesnaženja in o nadzoru nad njim (IPPC) – C(90)164/Final
Priporočilo o preprečevanju kemijskih nesreč, o pripravljenosti na ukrepanje in o ukrepanju ob nesrečah – C(92)1/Final
Priporočilo Sveta OECD o preprečevanju kemijskih nesreč, pripravljenosti nanje in o ukrepanju ob njih – C(2003)221

¹⁴⁴ Guidance on Safety Performance Indicators (SPI Guidance)

¹⁴⁵ OECD Guiding principles for Chemical Accident prevention, Preparedness and response Guidance for Industry (including Management and Labour), Public Authorities, Communities and other Stakeholders

Delovna skupina za kemijske nesreče pri OECD, v kateri ima Republika Slovenija od leta 1996 status opazovalke, je pripravila tezaver za oceno tveganja (ogroženosti) v zvezi s kemijskimi nesrečami (t.i. CARAT¹⁴⁶). Tezaver vsebuje analizo zakonodaje, navodila za ravnanje v različnih primerih in terminološki slovarček v zvezi z oceno tveganja oziroma ogroženosti zaradi kemijskih nesreč, saj je bilo komuniciranje med državami zaradi nedodelanega izrazja doslej težavno.

Enoten in z EU usklajen sistem poročanja o nesrečah je bil na ravni OECD uveden leta 2000. Vsaka nesreča, četudi manjša, ali nevaren dogodek (incident) mora biti podrobno analiziran. Podobne nesreče se namreč ponavljajo in treba se je učiti iz prejšnjih. Na voljo je sistem OECD za poročanje o kemijskih nesrečah, izhajajoč iz sistema EU MARS¹⁴⁷, ki ga vodi Urad za nevarnosti velikih nesreč pri Evropski komisiji¹⁴⁸.

OECD je v okviru pilotnega projekta, ki ga vodi Koreja, razvila model in pripravila navodila za uvedbo celovitega sistema varnosti, zdravja, varstva okolja in kakovosti v podjetjih, kjer obstaja verjetnost za nastanek kemijske nesreče (model SHE&Q¹⁴⁹). S takim sistemom je mogoče najceneje in najhitreje izboljšati varnost z več vidikov hkrati, obenem pa povečati kakovost in konkurenčnost podjetja. Omenjeni sistem bi bil primeren tudi za Republiko Slovenijo, še posebno pri črpanju evropskih strukturnih skladov za uvajanje varnejših in čistejših tehnologij.

5.2.4 Širši mednarodnopravni okvir

Novembra 2001 je Republika Slovenija ratificirala Konvencijo ZN o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč¹⁵⁰, ki je bila sprejeta marca 1992, katere vsebina je prevzeta tudi v pravni red EU. Cilj konvencije je preprečiti velike industrijske kemijske nesreče s čezmejnimi učinki in zagotoviti ustrezno pripravljenost nanje, tako da bodo zaščitne in reševalne akcije tudi na mednarodni ravni kar se da usklajene. V Republiki Sloveniji se konvencija izvaja na podlagi Zakona o varstvu okolja in Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter na njuni podlagi sprejetih podzakonskih predpisih.

Preglednica 9: Mednarodne konvencije s področja kemijskih nesreč

Konvencija o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč (Ur. l. RS – MP, št. 27/01; začetek veljavnosti v Republiki Sloveniji: 8.12.2001)
Konvencija o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Ur. l. RS – MP, št. 11/98; začetek veljavnosti v Republiki Sloveniji: 20.6.1998)
Konvencija o preprečevanju večjih industrijskih nesreč (C174), 1993 (začetek veljavnosti konvencije: 3.1.1997; Republika Slovenija konvencije še ni ratificirala)
Sporazum o sodelovanju pri napovedovanju, preprečevanju in ublažitvi naravnih in tehnoloških katastrof med Vlado Republike Avstrije, Vlado Republike Hrvaške, Vlado Republike Madžarske, Vlado Republike Italije, Vlado Republike Poljske in Vlado Republike Slovenije (Ur. l. RS – MP, št. 3/94)
Protokol o pripravljenosti, odzivanju in sodelovanju pri dogodkih onesnaženja z nevarnimi in škodljivimi snovmi (protokol je v postopku ratifikacije)

5.3 Institucionalna ureditev

Načrtovanje in izvajanje ukrepov varstva pred kemijskimi nesrečami je v Republiki Sloveniji naloženo številnim državnim organom, lokalni oziroma širši družbeni skupnosti ter pravnim in fizičnim osebam, ki imajo opravka z nevarnimi kemikalijami. Podrobnosti o splošni vlogi in nalogah raznih deležnikov (reševalnih ekip ipd.) so opisane v NPVNDN.

Pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo z nevarnimi kemikalijami (upravljalci obratov in naprav, prevozniki), morajo v svojih obratih in za naprave, ki so v njihovi lasti, zagotoviti varstvo pred nesrečami s kemikalijami. Leta 2002 je bila v Republiki Sloveniji sprejeta zakonodaja, ki določa obveznosti upravljalcev vseh obratov in naprav, pri katerih obstaja verjetnost za nastanek večjih kemijskih nesreč. Za obrate z verjetnostjo večjih kemijskih nesreč so bili uvedeni enaki ukrepi kakor za obrate s primerljivim tveganjem v drugih državah članicah EU.

Posledice izpustov nevarnih kemikalij v okolje ter požarov in eksplozij se lahko razširijo tudi na območja, daleč od kraja dogodka. Če so mogoče posledice večjih razsežnosti, se vključijo intervencijske ekipe lokalnih skupnosti in države. Te lahko ukrepajo učinkoviteje, če jih upravljalci obratov oziroma naprav, ki povzročajo tveganje, o slednjem vnaprej in pravočasno obvestijo. Med upravljalci teh obratov oziroma naprav in lokalno skupnostjo mora potekati redna in odprta izmenjava informacij, vzpostavljeno mora biti tesno sodelovanje.

Pristojni organi na državni in lokalni ravni se glede na informacije, ki jih dobijo od upravljalcev nevarnih objektov in naprav, pripravljajo na morebitne kemijske nesreče.

¹⁴⁶ Chemical Accidents Risk Assessment Thesaurus

¹⁴⁷ Major Accidents Reporting System

¹⁴⁸ Major Accident Hazards Bureau (MAHB)

¹⁴⁹ Safety, Health, Environment and Quality

¹⁵⁰ Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents

Ključni državni organi s pristojnostmi na tem področju so: Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za obrambo/Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za promet. Da bi se olajšalo medsebojno sodelovanje vseh ministrstev in njihovih organov v sestavi ter nevladnih organizacij v zvezi s kemijskimi nesrečami, je Vlada RS že aprila 1998 ustanovila Medresorsko podkomisijo za nesreče s kemikalijami (MPNK)¹⁵¹. Ta je konec leta 1999 pripravila podrobno oceno stanja na tem področju in smernice za nadaljnji razvoj. Pozneje je delovanje podkomisije zamrlo, zato je vlada jeseni 2005 ob novem imenovanju MKKV¹⁵² znotraj nje ustanovila tudi Stalni medresorski odbor za področje kemijskih nesreč¹⁵³.

Ključna inšpektorata, ki nadzirata izvajanje zakonodaje na področju kemijskih nesreč, sta Inšpektorat RS za okolje in prostor in Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. V širšem smislu imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju kemijske varnosti in s tem pri preprečevanju nesreč s kemikalijami tudi mnogi drugi inšpektorati. Da bi pospešili njihovo sodelovanje in s tem povečali njihovo učinkovitost, je IS naložil OCKI, da naj prednostno obravnava prav vidike večjih kemijskih nesreč (glej poglavje II.2 Celovita kemijska inšpekcija). Inšpektorati, sodelujoči v odboru, bodo do konca leta 2010 izvedli celovit skupni inšpekcijski nadzor v vseh obratih večjega tveganja, ki spadajo pod direktivo Seveso II. Od tega je bilo za leto 2006 načrtovanih pet takšnih inšpekcijskih pregledov. Tako bo zagotovljen celovit varnostni pregled v omenjenih obratih.

Organizirano načrtovanje, vzpostavljanje in preverjanje pripravljenosti zdravstva na nesreče s kemikalijami je skladno z veljavno zakonodajo v pristojnosti Ministrstva za zdravje, in sicer njegove Službe za zdravstveno varstvo v posebnih pogojih. Ta služba usklajuje in spremlja načrtovanje, organiziranost in pripravljenost zdravstva za ukrepanje in zagotavljanje opreme za ekipe nujne medicinske pomoči na predbolnišnični in bolnišnični ravni. Ministrstvo za zdravje zagotovi ustrezne prostore in kadrovske zasledbe, usmeritve za delo zdravstvenim zavodom ter poskrbi za usklajevanje njihovih načrtov in finančnih sredstev za delovanje. Služba nujne medicinske pomoči izvaja ukrepe za ohranjanje in reševanje življenja ob kemijskih nesrečah na predbolnišnični ravni. Služba obsega 64 enot, ki so po celotnem ozemlju Republike Slovenije približno enakomerno razporejene. Za nujno medicinsko pomoč so najbolj usposobljene tiste enote, ki delujejo regionalno, poleg njih pa na lokacijah zdravstvenih domov delujejo še manjše enote. Naloge službe nujne medicinske pomoči so naslednje: izvajanje zdravstvene oskrbe poškodovancev, triaža in dekontaminacija na terenu, usklajevanje delovanja z drugimi pristojnimi službami na kraju nesreče in prevoz poškodovanih v bolnišnico. Splošne bolnišnice so prav tako razporejene regijsko in izvajajo nujne ukrepe za zdravljenje ob kemijskih nesrečah. Za vse zdravstvene zavode in službe nujne medicinske pomoči velja, da so za ukrepanje ob kemijski nesreči opremljeni neustrezno in le delno usposobljeni.

Klinični center – Center za zastrupitve (KC-CZ) v Ljubljani je bil ustanovljen leta 1973¹⁵⁴. Njegovo delovanje je usmerjeno predvsem v redno, vsakdanje klinično zdravljenje pacientov, ki se zastrupijo z nevarnimi industrijskimi kemikalijami, fitofarmaceutskimi sredstvi, biocidi in drugimi kemikalijami za splošno uporabo, zdravili, alkoholom, gobami in drugimi strupenimi rastlinami ali živalmi itd. Center za zastrupitve oskrbi okoli 300 takih pacientov¹⁵⁵ na leto. Poleg tega v okviru 24-urne dežurne svetovalno-informativne službe za zdravnike letno prejme okoli 1200 klicev v zvezi z zastrupitvami. Njegove dejavnosti so:

- 24-urna svetovalno-informativna služba za zdravnike,
- vodenje nacionalnih zalog protistrupov,
- vzdrževanje registra zastrupitev v Republiki Sloveniji,
- dokumentarno-informativna dejavnost (zbiranje, spremljanje in posodabljanje klinično pomembnih podatkov o zdravju in nevarnih kemikalijah, hkrati pa razvoju znanosti prilagaja medicinsko doktrino na tem področju),
- izobraževanje na področju klinične toksikologije (letni seminarji),
- preventivna in raziskovalna dejavnost¹⁵⁶.

Z vidika medicinskega ukrepanja ob kemijskih nesrečah je KC-CZ ustanova nacionalnega pomena, vendar bi se moral v ta namen še okrepiti.

Toksikološki laboratorij Inštituta za sodno medicino (ISM) pri Medicinski fakulteti je edini te vrste v Republiki Sloveniji in je referenčni laboratorij KC-CZ. Deluje od leta 1946 za potrebe sodnomedicinske in patološke obdukcijske dejavnosti. Danes izvaja toksikološke preiskave za vso Republiko Slovenijo, pri čemer prevladujejo analize bioloških in humanih vzorcev forenzične toksikologije in klinične toksikologije ter dokazovanje obstoja psihoaktivnih snovi pri udeležencih v prometu¹⁵⁷. Kot edini toksikološki laboratorij v Republiki Sloveniji zagotavlja 24-urno nujno toksikološko analitsko službo. Na leto naredi okoli 2400 toksikoloških in do 4500 alkoholometričnih preiskav. Med drugim toksiko-

¹⁵¹ Delovala je znotraj vladne Medresorske komisije za ravnanje z nevarnimi snovmi.

¹⁵² Ur. l. RS, št. 93/05

¹⁵³ Glede na sklep vlade je delovanje odbora povezano z velikimi industrijskimi nesrečami s kemikalijami in nesrečami s kemikalijami pri prevozu, njegove ključne naloge pa so:

- sistematično usklajevanje dela resorjev pri preprečevanju kemijskih nesreč in pri ukrepanju ob kemijskih nesrečah,
- izdelava popisa manjkajoče opreme za zaščito in reševanje ob kemijskih nesrečah s ciljem izkoristiti razpoložljiva projektna sredstva Evropske komisije,
- druge aktivnosti za povečevanje varnosti pred kemijskimi nesrečami.

¹⁵⁴ Bil je prvi na Balkanu ter med prvimi v Srednji in Vzhodni Evropi.

¹⁵⁵ Za to dejavnost Zavod za zdravstveno zavarovanje financira dva od skupno petih zdravnikov, ki delajo v Centru za zastrupitve.

¹⁵⁶ Dosedanje dolgoletno delovanje Centra za zastrupitve je tudi spremljanje škodljivih učinkov zdravil.

¹⁵⁷ Manj zastopane dejavnosti so terapevtsko spremljanje manj pogostih ali analitsko zahtevnejših zdravil in občasna analiza zaseženih nedovoljenih drog.

loški laboratorij ISM sodeluje z MZ/URSK in izvaja nekatere naloge v zvezi z ZKem. V okviru svojih zmožnosti ima ISM pomembno vlogo tudi pri kemijskih nesrečah.

Po Zakonu o prevozu nevarnega blaga, ki se nanaša tudi na prevoz nevarnih kemikalij, so obvezni posebni tehnični pregledi vozil za prevoz nevarnega blaga. Vozniki in osebe, ki pri tem prevozu sodelujejo, morajo biti posebej usposobljeni, embalaža pa preskušena in odobrena. Nadzor nad temi dejavnostmi se izvaja načrtno, določena pa so tudi podjetja, ki lahko opravljajo preglede vkrceanega tovora nevarnega blaga in izdajajo potrdila. Pravne in fizične osebe, ki prevažajo nevarno blago, morajo imeti posebej usposobljenega varnostnega svetovalca.

Zavod za gradbeništvo Republike Slovenije (ZAG) je javni zavod in edini v Republiki Sloveniji, pooblaščen za preskušanje embalaže za prevoz nevarnega blaga, vključno z embalažo za nevarne kemikalije. Kakovost embalaže je zelo pomembna za varnost pri prevozu nevarnega blaga. V projektu Phare "KV 1" je bila dobavljena manjkajoča oprema, pripravljene so bili standardni operativni postopki in izdelan pravilnik o preskušanju tovrstne embalaže, s čimer je bilo pri ZAG vzpostavljeno preskuševališče in omogočeno vzajemno mednarodno upoštevanje certifikatov o preskusih, izvedenih na ZAG.

Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) ter druge gospodarske zbornice, Obrtna zbornica Slovenije (OZS) in interesna združenja imajo v zvezi z varstvom pred kemijskimi nesrečami pomembno vlogo – njihova naloga je spodbujati razvoj varnostne kulture pri svojih članih in jih spodbujati oziroma pomagati pri doslednem izvajanju zakonodaje. Prav tako naj bi v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo pomagali podjetjem pri uvajanju čistejših in varnejših tehnologij ter pri nadomeščanju nevarnih kemikalij z manj nevarnimi.

Možna vloga nevladnih organizacij pri vsesplošnem ozaveščanju in spodbujanju komunikacije v Republiki Sloveniji še ni dovolj izkoriščena. Nevladne organizacije bi lahko pomagale pri vzpostavitvi komunikacije med upravljavci obratov in naprav oziroma prevozniki, ki na nekem območju povzročajo tveganje za nastanek kemijske nesreče, in prebivalci tega območja.

5.4 Ocena stanja in predhodni koraki

5.4.1 Glavni viri tveganj zaradi kemijskih nesreč v Republiki Sloveniji

5.4.1.1 Obrati, v katerih se lahko zgodijo kemijske nesreče

Obrati, v katerih se lahko zgodijo kemijske nesreče, so na ozemlju Republike Slovenije porazdeljeni dokaj enakomerno. Gre za proizvodne in druge obrate, v katerih se kemikalije uporabljajo, prodajajo ali skladiščijo. Med najpomembnejše štejejo skladišča naftnih derivatov, plina, proizvodnja bazičnih nevarnih kemikalij in pripravkov, zdravil, fitofarmaceutskih sredstev in biocidnih proizvodov, barv, lakov, eksplozivnih snovi in podobnih nevarnih kemikalij. Pri tem je treba upoštevati uporabo kemikalij v industriji, obrti, kmetijstvu¹⁵⁸, gospodinjstvih in drugje ter odlaganje odpadkov¹⁵⁹, saj se posledice nepravilne uporabe ali razlitja lahko štejejo tudi kot kemijske nesreče manjšega ali večjega obsega, odvisno od njihove razsežnosti.

Obrati se glede na vrsto in količino tam obstoječih nevarnih snovi razvrstijo na obrate manjšega ali večjega tveganja za okolje. Glede na merila, določena v nacionalni zakonodaji, je v Republiki Sloveniji zdaj 24 obratov večjega in 39 obratov manjšega tveganja. Ti obrati se zaradi možnosti kemijskih nesreč obravnavajo kot povzročitelji obremenjevanja okolja, za katere veljajo posebni okoljevarstveni ukrepi.

Obrati večjega tveganja za okolje morajo poleg izvedbe splošnih ukrepov pripraviti varnostna poročila. Rok za oddajo teh poročil je potekel junija 2004. Do januarja 2005 so morali ti obrati pripraviti tudi načrte za zaščito in reševanje. V skladu s tem morajo organizirati svoje interne intervencijske ekipe, jih redno uriti in preverjati njihovo pripravljenost, po potrebi pa sofinancirati pripravljenost zunanjih reševalnih enot na lokalni in državni ravni. Glavna naloga internih intervencijskih ekip je takojšnje ustrezno ukrepanje, tako da se posledice nastale nesreče po možnosti preprečijo ali čimbolj omejijo, še preden prispejo na kraj nesreče lokalne ali državne reševalne enote.

Novi obrati, v katerih se bodo nevarne kemikalije proizvajale, uporabljale ali skladiščile, morajo pri načrtovanju upoštevati vse potrebne ukrepe za preprečevanje nesreč in za zmanjševanje njihovih posledic. Prepoznavanje teh ukrepov in njihovo upoštevanje pri načrtovanju obratov je obvezni del postopka, ki omogoča pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja.

¹⁵⁸ Fitofarmaceutska sredstva in biocidni proizvodi so navadno koncentracije, zato imajo že majhne količine lahko hude negativne učinke na zdravje človeka in okolje. V nekaterih primerih je delovanje teh snovi v okolju zaradi obstojnosti snovi same ali njihovih razgradnih produktov zelo dolgotrajno. Nepravilna uporaba (npr. ob nepravilnem času in na neprimernem kraju) in morebitno razlitje lahko hitro doseže razsežnosti kemijske nesreče, čeprav je ta sprva lahko celo neopazna, zato je treba temu posvetiti vso pozornost. Ker je postopek zaščite in reševanja enak kakor pri drugih kemijskih nesrečah, se lahko tudi pogin rib, pomor čebel, onesnaženje virov pitne vode ipd. šteje med kemijske nesreče. Če upoštevamo še zdravstveno ogroženost prebivalstva zaradi onesnaženosti pitne vode, so posledice in prikriti stroški lahko veliki.

¹⁵⁹ V Republiki Sloveniji je eno samo legalno odlagališče za odpadke nevarnih kemikalij (Metava), pa še to ne ustreza sodobnim standardom. Ravnanje z odpadki kemikalij je opisano v poglavju II.4 Odpadki kemikalij. Saniranje omenjenih odlagališč v skladu s predpisi bi preprečilo onesnaženje večjega obsega, ki bi nastalo zaradi izcejanja kemikalij iz odložene embalaže in bi lahko imelo razsežnosti kemijske nesreče.

5.4.1.2 Prevoz nevarnega blaga

Prevoz nevarnega blaga predstavlja precej veliko tveganje, saj se nesreča pri prevozu kemikalij lahko pripeti tudi v predelih Republike Slovenije z izredno občutljivimi ekosistemi (nacionalni in naravni parki), na območjih, pomembnih za vire pitne vode, in v gosto poseljenih predelih, saj tudi čeznje vodijo cestne in železniške povezave. Poleg tega je kar okoli štiri desetine slovenskega ozemlja kraškega z značilnim hitrim pronicanjem vode s površja v globino, kjer so viri pitne vode. Ti so med seboj dostikrat povezani, tako da jih razlitje kemikalije lahko ogrozi na precej obsežnem območju. Poleg tega se večina kemikalij v globljih podzemnih slojih zaradi majhnega biološkega delovanja le počasi razgrajuje.

Količine kemikalij, ki se po Republiki Sloveniji ali v tranzitu skozi njo prevažajo, so velike, vendar so podatki o tem pomanjkljivi, saj kemikalije z vidika prevoza spadajo v različne razrede nevarnega blaga (glej poglavje 1.4 Uvoda). Zato bi bilo smiselno vzpostaviti sistem za spremljanje količin različnih razredov nevarnega blaga, ki se prevažajo po Republiki Sloveniji na različne načine (po cesti, železnici, zraku, morju).

Poročila Ministrstva za obrambo/Uprave RS za zaščito in reševanje (MO/URSZR) kažejo, da so v zadnjih letih v Republiki Sloveniji med kemijskimi nesrečami prevladovala tiste pri prevozu, vendar pa niso imele hujših posledic. Velike kemijske nesreče pri prevozu v Republiki Sloveniji na srečo že dalj časa ni bilo. Zgraditev avtocestnega omrežja bo zagotovo prispevala k varnejšemu cestnemu prevozu nevarnega blaga. Sicer pa velja, da je železniški prevoz varnejši, čeprav je na posameznih območjih tudi problematičen oziroma je reševanje v primeru nesreče oteženo. Tri četrtine nevarnih kemikalij, ki se prevažajo po železnici, je naftnih derivatov, 15% je plinov, 5% jedkih snovi in 5% različnih drugih kemikalij.

Prevoz nevarnih kemikalij po morju zajema večinoma tankerje z naftnimi derivati, tekoče kemikalije, pa tudi druge nevarne snovi in pripravke, ki lahko zaradi strupenosti ali neugodnih fizikalno – kemijskih lastnosti povzročijo veliko škodo. Zaradi gostega pomorskega prometa v slovensko pristanišče v Kopru in v italijansko v Trstu je plitvi, zaprti in ekološko izredno občutljivi Tržaški zaliv zelo ogrožen. Razlitje naftnih derivatov ali drugih nevarnih kemikalij bi imelo lahko hude in dolgotrajne posledice. Luka Koper se zaradi dejavnosti, ki se izvajajo na njenem območju, šteje med obrate, v katerih so možne večje kemijske nesreče.

5.4.2 Podatki o nesrečah s kemikalijami v Republiki Sloveniji

MO/URSZR objavlja podatke o nevarnostih in nesrečah ter o intervencijah v dnevnikih, letnih in izrednih informativnih biltenih. V vsakoletni publikaciji omenjene uprave z naslovom Naravne in druge nesreče v Republiki Sloveniji so objavljeni tudi podatki o nesrečah z nevarnimi snovmi, kjer so zajete tudi nesreče s kemikalijami. Njen glavni vir so podatki o intervencijah poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot, ki so s sklepom Vlade RS pooblaščen za ukrepanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi in nesrečah pri prevozu.

V letu 2004 je bilo po podatkih MO/URSZR 446 dogodkov, v katerih so bile udeležene nevarne snovi (pri tem so zajeti tudi dogodki, kjer je količina nevarnih snovi minimalna, npr. od 1 litra naprej in ni bilo vplivov na okolje). Od tega je bilo 125 nesreč, pri katerih ni bilo vplivov na okolje, in 72 nesreč, pri katerih je bilo okolje onesnaženo. Največ, 114, je bilo nesreč v cestnem prometu, tri so bile v železniškem prometu, ena v prometu na morju in enajst v industriji. V letu 2004 je bilo 64 sproščanj nevarnih snovi (na divjih odlagališčih, deponijah, pri izlivu kurilnega olja) in 51 drugih nesreč z nevarnimi snovmi. Pri večini nesreč v cestnem prometu je izteklo gorivo oziroma tekočina iz udeleženega vozila, ki sicer ni prevažalo nevarnega blaga, na kar je treba biti še posebno pozoren, saj tega ne gre šteti kot nesrečo z nevarnimi snovmi oziroma kemikalijami v ožjem smislu. V letu 2004 ni bilo smrtnih žrtev v nesrečah z nevarnimi snovmi, poškodovanih pa je bilo 16 neposrednih udeležencev v nesreči in trije sodelujoči v intervenciji.

5.4.3 Podatki o vrsti in količini kemikalij v Republiki Sloveniji

Na podlagi 58. člena ZKem vzpostavlja MZ/URSK informacijski sistem za kemikalije (ISK). Temeljni namen ISK je zbiranje in vrednotenje podatkov o nevarnih kemikalijah (tj. o nevarnih snoveh in o nevarnih pripravkih) na slovenskem trgu. Podatke na nacionalni ravni za različne namene potrebuje več institucij, koristni pa so zlasti za uvajanje preventivnih ukrepov, za načrtovanje ukrepov ob nesreči in za samo ukrepanje, če se nesreča zgodi. Poleg tega so podatki ISK uporabni za sledenje snovi in pripravkov na trgu ter ugotavljanje trendov, lahko pa dajejo tudi podlago za izvedbo inšpekcijskih pregledov pri zavezancih. Dostop do zbirke ISK je MZ/URSK pod določenimi pogoji že omogočil nekaterim drugim institucijam (najprej ARSO in Glavnemu carinskemu uradu Ministrstva za finance, pred kratkim pa sta povezavo dobila še Inštitut za varovanje zdravja RS (IVZRS) in KC-CZ). ISK omogoča zelo različne in večnamensko koristne poizvedbe ter statistične obdelave. Z dodatno obdelavo oziroma pripravo se podatki lahko uporabijo tudi za izmenjavo informacij med nacionalnimi in tujimi organi ter mednarodnimi organizacijami. Zbirko sestavlja naslednjih pet aplikacij:

- register nevarnih snovi in pripravkov na trgu v Republiki Sloveniji (vključuje podatke z varnostnega lista, podatke o sestavi, namenu uporabe, letno količino ipd., mogoča je že vnaprej pripravljena statistična obdelava in predstavitev podatkov),
- register pravnih in fizičnih oseb, ki izdelujejo ali dajejo nevarne kemikalije v promet v Republiki Sloveniji oziroma v svojih proizvodnih postopkih uporabljajo zelo strupene ali strupene kemikalije,

- popis kemikalij, ki jih zajema Konvencija o prepovedi uporabe kemičnega orožja,
- zakonodaja z ožjega področja kemijske varnosti v pristojnosti MZ/URSK,
- seznam naslovov spletnih strani o kemijski varnosti.

5.4.4 Podatki o lastnostih kemikalij, ocena tveganja za človeka in okolje

Izraz "ocena tveganja" ima v zvezi s kemijskimi nesrečami dva pomena oziroma nastopa v dveh različnih fazah. Najprej mora biti pripravljena ocena nevarnosti in tveganja za posamezno kemikalijo. Tej sledi ocena tveganja za človeka in okolje z vidika kemijske nesreče (v zakonodaji s tega področja imenovana tudi "ocena ogroženosti"), ki predstavlja verjetnost, da se takšna nesreča zgodi in da škodljivo učinkuje na človeka ali okolje.

Pri tem naletimo na že omenjeni splošen problem kemijske varnosti, saj za večino kemikalij podatki o njihovih nevarnih lastnostih niso popolni, zato so velike težave že pri izdelavi ocene nevarnosti in ocene tveganja. Omenjena spoznavna negotovost je vzrok, da tudi ocene ogroženosti za nastanek kemijske nesreče in ocene posledic le-te niso natančne, ampak zgolj približek stvarnemu tveganju. Predvidoma bo k zbiranju obstoječih in pridobivanju novih informacij o lastnostih kemikalij, posredno pa tudi k izboljšanju kakovosti ocen ogroženosti z vidika kemijskih nesreč, dolgoročno pripomogel REACH.

5.4.5 Prostorsko načrtovanje in posegi v okolje

Naselja in prometne poti so se skladno z gospodarskim in industrijskim razvojem ter sorazmerno s povečanjem števila delovnih mest v industrijskih panogah, v katerih nevarne kemikalije izdelujejo ali uporabljajo, zgostila okoli industrijskih virov. To ob morebitni kemijski nesreči predstavlja visoko stopnjo tveganja za zdravje človeka in okolje.

V Republiki Sloveniji se v zadnjem času pri prostorskem načrtovanju vse bolj upošteva tudi tveganje za nastanek morebitnih večjih naravnih in drugih nesreč, saj mora biti pred vsakim pomembnejšim posegom v prostor izdelana ocena vplivov na okolje.

Izkušnje, pridobljene na podlagi nekaterih najhujših nesreč, ki so se v Evropi pripetile v zadnjih letih¹⁶⁰, kažejo, da je z uporabo instrumentov prostorskega urejanja dejansko mogoče učinkovito povečati raven varovanja človeka in okolja. Zato je treba zagotoviti, da bodo novi obrati, naprave in prometne poti tam, kjer bosta zdravje človeka in okolje ob nesreči čim manj ogrožena, poleg tega pa je treba preprečiti neprimerno rabo prostora v bližini že obstoječih nevarnih objektov in naprav. Vsaj za najbolj problematične primere bi bilo smiselno izvesti oceno stroškov in koristi preselitve obstoječih objektov večjega tveganja na druge ustrežnejše kraje, preselitev pa po možnosti tudi izpeljati.

Pri tem se postavlja vprašanje, kolikšno tveganje je še sprejemljivo, saj zaradi naravnih danosti in omejitev v izrabi prostora tveganje za okoliško prebivalstvo in okolje ne more biti povsem odpravljeno. Čeprav je na voljo znanje o prostorskih razsežnostih morebitnih večjih kemijskih nesreč, v Republiki Sloveniji metodologija določanja varnostnih odmikov še ni določena. Zakonodaja določa medsebojno oddaljenost posameznih objektov le za nekaj primerov dejavnosti.

Treba je poudariti, da gradnja novih prometnih povezav ni vedno v skladu s sodobnimi tehničnimi zahtevami za omejevanje posledic razlitja nevarnih kemikalij pri prevozu. To je z vidika varovanja vodnih virov in okolja nedopustno, zato je treba pred izdajo gradbenih dovoljenj, pri tehničnih pregledih po opravljenih delih in pri inšpekcijskem nadzoru posvetiti temu vso pozornost.

Prav tako se pri gradnji objektov in novih prometnic še vedno premalo upoštevajo tehnične zahteve glede nemotnega dostopa vseh vrst reševalnih vozil in prostih poti za umik. V vsesplošni prometni gneči in zaradi anarhičnega parkiranja je lahko še tako dobro pripravljena reševalna akcija onemogočena, človekovo zdravje in življenje ter okolje pa dodatno ogroženo.

Da bi pri prostorskem načrtovanju ter pripravi načrtov zaščite in reševanja lažje upoštevali vidike kemijskih nesreč, je bil v projektu Phare "KV 2" izveden nakup programskega orodja za modeliranje in oceno posledic kemijskih nesreč za Ministrstvo za okolje in prostor. Orodje omogoča modeliranje izpustov strupenih snovi in olajša izdelavo scenarijev poteka nesreč, prostorsko načrtovanje, oceno ogroženosti in obdelavo varnostnih poročil, izdajo okoljevarstvenih dovoljenj, načrtovanje zaščite in reševanja, poročanje EU in OECD itd.

5.4.6 Opremljenost in usposobljenost službe nujne medicinske pomoči in zdravstvenih zavodov

Opremljenost in usposobljenost službe nujne medicinske pomoči in zdravstvenih zavodov je popolnoma neustrezna, saj v bolnišnicah ne razpolagajo z dekontaminacijskimi prostori, ekipe nujne medicinske pomoči pa ne z ustrezno zaščitno opremo zase in za dekontaminacijo poškodovancev na terenu. Problematična je tudi zaloga protistrupov.

Načrti za delovanje zdravstva ob kemijskih nesrečah v zdravstvenih zavodih večinoma niso izdelani in usklajeni.

¹⁶⁰ Enschede – pirotehnični izdelki, Toulouse – amonijev nitrat

5.4.7 Nesreče z nevarnimi kemikalijami s čezmejnimi učinki

Posledice kemijskih nesreč niso vedno samo lokalne, ampak se lahko razširijo čez državne meje, zato so na mednarodni ravni nastali instrumenti za preprečevanje in omejevanje takih vplivov. Republika Slovenija dejavno sodeluje v raznih mednarodnih institucijah, ki se ukvarjajo s tem področjem (ZN, NATO, OECD), poleg tega obstajajo dvo- oziroma večstranski sporazumi o medsebojni pomoči v teh primerih (glej preglednico 3). Druge pomembne tovrstne mednarodne organizacije za vzajemno pomoč so OPCW¹⁶¹, CEFIC (v okviru programa ICE¹⁶²), REMPEC¹⁶³ in OCHA¹⁶⁴.

Okrepitev sodelovanja z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami zaradi preprečevanja in ublažitve posledic večjih kemijskih nesreč s čezmejnimi učinkom je eden izmed ciljev Republike Slovenije v tem programskem obdobju.

5.5 Vidiki za prihodnost

Pravni red EU in s tem povezana praksa se stalno dopolnjujeta. Najnovejšim in najboljšim praksam na tem področju bi bilo treba sproti slediti tudi v Republiki Sloveniji. Za zagotavljanje varnosti pred kemijskimi nesrečami je prav tako kot na drugih področjih kemijske varnosti potrebno celovito in usklajeno medresorsko delovanje. Zato je treba zagotoviti sodelovanje med pristojnimi deležniki ter vzdrževati in izpopolnjevati sistem varstva pred nesrečami. To je tudi edini način, da sprejeta zakonodaja učinkuje zadovoljivo.

Nekatere iztočnice za izboljšanje varstva pred kemijskimi nesrečami so skupaj z opisom stanja podane v poglavju II.5.4. Mnoge od dejavnosti, predvidene v tem delu NPKV so že zajete v projektu Phare "KV 2". Prijavljen je tudi projekt "TFKV 3", ki ga bo predvidoma prav tako financirala Evropska komisija. Tako bo celotno programsko obdobje zapolnjeno s projekti, saj se zaključek zadnjega načrtuje za konec leta 2009.

Kljub temu, da je znanje toksikologije in ekotoksikologije za izdelavo omenjenih ocen in varnostnih poročil neizogibno potrebno, ga v Republiki Sloveniji občutno primanjkuje. Edini program, ki teče že vrsto let in ga enkrat do dvakrat letno organizira KC-CZ, je podiplomski seminar klinične toksikologije, namenjen zdravnikom in specialistom drugih sorodnih fakultet. Konec leta 2005 je bilo v okviru projekta Phare "KV 2" izvedeno tritedensko usposabljanje, regulatorne toksikologije in ekotoksikologije, imenovano STox, namenjeno delavcem različnih upravnih organov in drugih institucij, ki takšna znanja pri opravljanju svojih nalog potrebujejo. Ker je bilo število mest omejeno, zanimanje pa precejšnje, bo podobno usposabljanje predvidoma ponovljeno v projektu "TFKV 3". Poleg tega je v projektu Phare "KV 2" predvideno usposabljanje glede sedanjega stanja varnostne tehnike. Tehnični razvoj na tem področju je tako hiter, da mu je težko slediti, zato je treba zagotoviti stalno izobraževanje upravljavcev ter nadzornih in drugih upravnih organov, da se spoznajo z najboljšimi tehnikami za preprečevanje kemijskih nesreč in zmanjšanje njihovih posledic. Znanje o obvladovanju nevarnosti in tveganj, ki lahko privedejo do kemijske nesreče in znanje toksikologije/ekotoksikologije, je treba sistematično vključiti v redne izobraževalne programe dodiplomskega in podiplomskega študija na slovenskih univerzah ter ustreznih strokovnih in poklicnih šolah, kakor tudi v programe usposabljanja v okviru delovnih mest.

Ekipe nujne medicinske pomoči je treba usposobiti in opremiti za ukrepanje ob kemijskih nesrečah na specializiranih usposabljanjih in v sodelovanju z ekipami drugih služb. V novi specializaciji iz nujne medicinske pomoči za zdravnike je teoretično in praktično izobraževanje iz toksikologije sestavni del programa, ki vsebuje tudi poznavanje organizacijskih rešitev. Poleg navedenega je treba nadaljevati usposabljanje iz katastrofne medicine s poudarkom na ukrepanju ob nesrečah s kemikalijami za vse tiste zdravstvene delavce, za katere je mogoče, da se bodo srečali z njimi.

Za vodje in druge predstavnike predbolnišničnih enot nujne medicinske pomoči je bil v projektu Phare "KV 2" že izveden seminar o medicinskem ukrepanju ob kemijski nesreči. Kasneje bi bilo treba organizirati podobne delavnice še na posameznih območjih Republike Slovenije in se poglobiti v tam obstoječa praktična tveganja. Sledila bo še delavnica, na kateri bodo na primeru enega izmed virov tveganja obravnavani vsestranski praktični vidiki preprečevanja kemijskih nesreč, pripravljenosti nanje in ukrepanja ob njih. Na njej naj bi poleg pristojnih javnih uslužbencev iz državne in lokalne uprave sodelovali še predstavniki pravnih in fizičnih oseb, ki se ukvarjajo z dejavnostmi, tveganimi glede kemijskih nesreč, predstavniki vseh vrst internih, lokalnih in državnih reševalnih ekip, KC-CZ in ekip nujne medicinske pomoči, nevladne organizacije in drugi zainteresirani. Namen delavnice je dvigniti vsesplošno ozaveščenost in na vseh ravneh spodbuditi izvajanje primernih dejavnosti, ki bodo vodile v izboljšanje varnosti. Pričakovati je, da se bo na delavnici pokazalo, katere so bistvene pomanjkljivosti sedanjega sistema varovanja pred nesrečami in reševanja, kar bo podlaga za izvedbo organizacijskih in tehničnih izboljšav. Predvidoma bo pozneje v projektu "TFKV 3" organizirana še ena podobna delavnica, na kateri bo v sodelovanju z več sosednjimi državami obravnavana problematika večjih kemijskih nesreč s čezmejnimi učinki.

Zamenjava nevarnih kemikalij z manj nevarnimi oziroma uporaba nekemijskih postopkov ter uvedba varnejših oziroma čistejših tehnologij v podjetjih mora potekati tako, da bodo hkrati z vidiki kemijskih nesreč celovito obravnavani vsi drugi vidiki kemijske varnosti (varovanje zdravja in okolja nasploh, varnost in zdravje pri delu, ravnanje z odpadki

¹⁶¹ Organization for Prohibition of Chemical Weapons

¹⁶² International Chemical Environment

¹⁶³ The Regional Marine Pollution Emergency Response Centre for the Mediterranean Sea

¹⁶⁴ Office for Coordination of Humanitarian Affairs

itn.). Poleg tega je treba uvesti organizacijske in druge ukrepe, ki bodo vodili k boljšemu poslovanju podjetij in dviganju ravni njihove konkurenčnosti na enotnem evropskem trgu. Za to so potrebna velika sredstva, ki jih podjetja v kratkem času težko zagotovijo sama. Torej je treba izrabiti razpoložljiva sredstva iz evropskih strukturnih in drugih skladov. Prav tako ne gre pozabiti na nadaljnje uvajanje okoljevarstvenih standardov v podjetja in sodelovanje podjetij v Programu odgovornega ravnanja, ki poteka pod okriljem Evropskega sveta za kemično industrijo (CEFIC). Pomoč pravnim in fizičnim osebam pri pripravi celovitih sanacijskih načrtov, prijavljanju na razpise ter uvajanju vseh omenjenih organizacijskih in tehničnih izboljšav naj bi v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo nudili GZS, OZS in različna interesna združenja.

V zvezi z manjkajočo opremo za detekcijo, dekontaminacijo, zaščito in reševanje ter medicinsko pomoč ob nesreči je treba na nacionalni ravni pripraviti seznam prednostnih nakupov, prejemnikov in vzdrževalcev opreme. Izdelati je treba načrt medsebojnega dopolnjevanja pri uporabi opreme in protistrupov. Oprema bo koristila tudi sodelovanju Republike Slovenije pri ukrepanju ob nesrečah v drugih državah ali morebitnih terorističnih napadih. Potrebna finančna sredstva se zagotovijo iz proračuna, nakup pa sofinancirajo tudi zavezanci, ki povzročajo tovrstno tveganje. Temu naj bi bil namenjen del sredstev projekta "TFKV 3", ki ga bo predvidoma financirala Evropska komisija. Ta je kot prvi pogoj za dodelitev sredstev zahtevala, da se izvede posebna študija potreb po opremi in pripravi sistematični nacionalni organizacijsko-tehnični načrt. Pripravo študije bo v tem delu vodil Stalni odbor za področje nesreč s kemikalijami.

Pravilno prostorsko načrtovanje veliko pripomore k boljši varnosti, zato bo ta tema posebej obravnavana v projektu Phare "KV 2". Na ravni EU bodo osvetljene dejavnosti, ki so povezane z merili za prostorsko načrtovanje glede na nevarnost večjih nesreč in katerih rezultati bodo upoštevani pri urejanju prostora tudi v Republiki Sloveniji.

Na občutljivih delih Republike Slovenije (kras, vodni viri, nacionalni in naravni parki) je pomembno preprečiti razlitje in iztekanje kemikalij v tla. Zato je treba preučiti kakovost obstoječih prometnic, po katerih se prevažajo nevarne kemikalije, in ugotoviti, kaj bi se dalo storiti, da bi bil promet po njih varnejši in da se razlitje ne bi širilo v okolje. Tako kakor za ceste je treba tudi za območja skladišč nevarnih kemikalij zagotoviti ustrezne lovilne bazene, ki so že določeni v predpisih, in druge pripomočke, ki bodo preprečili otekanje nevarnih kemikalij v okolje.

Na mednarodni ravni so se proizvajalke nevarnih kemijskih snovi povezale v mrežo ICE-EERN¹⁶⁵, katere cilj je prostovoljna medsebojna pomoč ob nesrečah s kemikalijami. S pomočjo mreže se ob nesreči vzpostavi stik z drugimi proizvajalci kemikalije, ki je vzrok nesreče, ter pridobijo informacije, strokovna in tehnična pomoč za ustrezno ukrepanje. Sodelovanje v mreži je ena izmed nalog Republike Slovenije v tem programskem obdobju, postopek pa bo sprožila GZS.

Za strokovne naloge in pripravo medicinske doktrine za ukrepanje ob kemijskih nesrečah je odgovoren KC-CZ. Njegove zdajšnje funkcije so bolj ali manj vezane le na posamezne paciente, vendar mora v skladu s smernicami Svetovne zdravstvene organizacije in Zveze evropskih centrov za zastrupitve in kliničnih toksikologov (EAPC¹⁶⁶) postati ustanova nacionalnega pomena, organizirana kot del sistema nujne medicinske pomoči¹⁶⁷. V tem programskem obdobju mora torej KC-CZ razširiti svoje dejavnosti in poleg 24-urne dežurne svetovalno-informativne službe za zdravnike zagotoviti:

- dnevno informativno dežurno službo za nemedicinske strokovnjake, ki delujejo na področju kemijske varnosti ter potrebujejo informacije o preventivnih ukrepih in ukrepih ob zastrupitvah (npr. v podjetjih ipd.),
- 24-urno dežurno informativno službo za občane, ki jo začne postopoma uvajati tekom tega programskega obdobja, v naslednjem programskem obdobju pa jo uvede v celoti,
- svetovanje glede medicinskega ukrepanja ob velikih kemijskih nesrečah.

V KC-CZ se združijo:

- klinična dejavnost,
- statistična epidemiološka obravnava podatkov in priprava analiz le-teh,
- dejavnost svetovalno-informativne službe.

Laboratorijsko analitsko službo zagotavlja Inštitut za sodno medicino.

V ta namen je treba KC-CZ za izvajanje nalog nacionalnega pomena:

- priskrbeti ustrezne prostore¹⁶⁸,
- ga tehnično opremiti¹⁶⁹,
- ga kadrovsko okrepiti (postopno dodatno zaposliti štiri zdravnike ali strokovnjake drugih naravoslovnih znanosti, dva že v letu 2006) ter zagotoviti ustrezno administrativno in informacijsko podporo,
- zagotoviti ustrezen neposreden način financiranja¹⁷⁰.

¹⁶⁵ International Chemical Environment European Emergency Response Network, <http://www.cefic.be>.

¹⁶⁶ European Association of Poison Centres

¹⁶⁷ Pravilnik o službi nujne medicinske pomoči (Ur. l. RS, št. 77/96)

¹⁶⁸ Ustrezni večji prostori za delo KC-CZ in za arhiviranje zaupne dokumentacije se zagotovijo v ljubljanskem Kliničnem centru. So razmerni delež za uporabo prostorov, ki pripada dejavnostim nacionalnega pomena, se krije iz dodatnih sredstev, pridobljenih na podlagi tega programa.

¹⁶⁹ Sodobnejša in močnejša računalniška podpora, neodvisna od delovanja medmrežja, dostop do najpomembnejših zbirk podatkov (npr. Poisindex) in programskega orodja ter do nove literature itd.

¹⁷⁰ Po zgledu drugih razvitih držav, v katerih se centri za zastrupitve financirajo v celoti ali pretežno neposredno iz državnega proračuna, je treba zaradi dejavnosti nacionalnega pomena tudi v Republiki Sloveniji neposredno iz državnega proračuna zagotoviti ustrezna dodatna in stalna finančna sredstva, ki bodo dotekala neposredno v ta center. Tako njegovo delovanje ne bo odvisno le od kliničnega dela oziroma občasnih pogodb kakor doslej.

Za navedene prostorske, tehnične in kadrovske izboljšave, potrebne za opravljanje nalog nacionalnega pomena v zvezi s kemijskimi nesrečami, bo po ocenah potrebno na leto zagotoviti 80 milijonov tolarjev (v programskem obdobju skupaj 400 milijonov tolarjev). Po statistiki in po izkušnjah drugih držav znašajo stroški delovanja centrov za zastrupitve na opisani razširjeni način le okoli eno šestino v primerjavi s koristmi (poveča se preventivno delovanje, pacient je ob zastrupitvi hitreje pravilno usmerjen, zmanjša se smrtnost in število nepotrebnih obiskov pri zdravnikih, doba hospitalizacije se skrajša, potrebno je manj dragih postopkov zdravljenja (npr. dializ), porazdelitev protistrupov po državi je racionalnejša ...). To navsezadnje pomeni manjše obremenjevanje proračuna Zavoda za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije (ZZZS) ob zastrupitvah in večjih kemijskih nesrečah. Stroške za predvideno krepitev KC-CZ pri izvajanju nalog nacionalnega pomena, si v tem programskem obdobju delijo MZ, MO in ZZZS. Redno zdravljenje pacientov je treba od opravljanja nalog nacionalnega pomena strogo ločiti, posebej pa obravnavati tudi dodatno pogodbeno delo, ki ga ta center opravlja za stranke (npr. za državne organe ali podjetja).

V naslednjem obdobju mora KC-CZ zagotoviti natančnejše evidentiranje zastrupitev v registru zastrupitev, ki ga vodi KC-CZ na podlagi 40. člena ZKem in v skladu s Pravilnikom o sporočanju, zbiranju in urejanju podatkov o zastrupitvah na območju Republike Slovenije¹⁷¹. Register je preprosta zbirka in je iz več razlogov pomanjkljiv. Z ustreznim povežavo je treba poskrbeti za elektronsko komuniciranje med poročevalci in KC-CZ. Iz sedanje zbirke je zaradi načina poročanja tudi težko izluščiti podatke o posameznih vrstah zastrupitev, zato ni točnega podatka o zastrupitvah s kemikalijami¹⁷². Nekatere bolnišnice kljub zakonski zahtevi poročil ne pošiljajo redno – po oceni prispe v KC-CZ le okoli 50% poročil o vseh bolnišnično obravnavanih primerih. O zastrupitvah, pri katerih ni potrebno bolnišnično zdravljenje, morajo zdravniki poročati IVZRS, pri čemer rednost poročanja in kakovost podatkov prav tako nista najboljši. Da bi stanje izboljšali, je treba poročanje tehnično poenostaviti, približati zavezancem in jih prepričati o njegovi koristnosti. Redno in kakovostno poročanje je namreč zelo pomembno, saj na tej podlagi lahko podjetja, ki kemikalije dajejo v promet in pravni organi lahko predvidijo in izvedejo ukrepe za zmanjševanje tveganja.

KC-CZ mora posodobiti doktrino in izboljšati obstoječe programske orodje za spremljanje zalog protistrupov, da bo mogoče sproti neposredno decentralizirano vnašanje porabe in obratno – centralno vodenje potreb. Pripraviti mora še predlog razporeditve in razpoložljive količine protistrupov. Glede medsebojne pomoči pri zagotavljanju protistrupov se je treba tesneje povezati tudi s sosednjimi in drugimi državami.

Iz več predhodno omenjenih razlogov je treba mrežno povezati KC-CZ, bolnišnice, zdravstvene zavode, zdravnike, zbirko ISK ter druge vire oziroma uporabnike podatkov o kemikalijah, zastrupitvah in protistrupih, pri tem pa poskrbeti za varovanje zaupnosti podatkov.

Za toksikološki laboratorij ISM se v štiriletnem programskem obdobju iz proračuna zagotovijo dodatna finančna sredstva v višini 60 milijonov tolarjev na leto (v programskem obdobju skupno 300 milijonov tolarjev). Namenjena bodo nakupu manjkajoče opreme in drugih pripomočkov za delo ter zaposlitvi dveh delavcev z univerzitetno ali visoko strokovno izobrazbo in enega laboranta s srednjo strokovno izobrazbo. Priprava kakovostnih instrumentalnih analitskih postopkov (uvredba analitskih metod) je dolgotrajna, zato se je v skladu s potrebami KC-CZ treba zaradi pripravljenosti na kemijske nesreče sistematično lotiti deficitarnih preiskav. Zajele naj bi pretežno humane biološke vzorce, možnosti za razširitev dejavnosti ob ustreznih opremi in strokovnjakih pa bi bile lahko še:

- prepoznavanje in količinsko ovrednotenje pesticidov in njihovih metabolitov pri množičnih zastrupitvah ali ekoloških katastrofah,
- spremljanje ravni preventivno uporabljenih protistrupov pri bojnih strupih (npr. atropin),
- spremljanje ravni zdravil in metabolitov za potrebe nujne medicinske pomoči in katastrofnih služb ob večjih naravnih ali drugih nesrečah,
- ponovna vpeljava poklicnih toksikoloških preiskav (izpostavljenost pri delu s kemikalijami v industriji in drugod, analize za potrebe ocene varstva delavcev in ugotavljanja zmožnosti za delo, povzročitelji endokrinih motenj ...),
- biološki monitoring, če je potrebna kemijska toksikološka analiza bioloških vzorcev humanega in živalskega izvora,
- preventivno spremljanje zlorabe drog in zdravil na delovnem mestu ter pri transportu nevarnih snovi (kemikalije, pesticidi itn.).

V projektu Phare "KV 2" je bila dobavljena manjkajoča oprema za en mobilni laboratorij, ki analizira stanje na kraju nesreče, v projektu "TFKV 3" pa se bosta po potrebi dodatno opremila še druga dva.

Poskrbeti je treba tudi za obvezno zavarovanje tveganja zaradi možnosti kemijske nesreče in za dosledno uveljavljanje načela onesnaževalec plača.

Slovenski inšpektorji naj redno sodelujejo pri vzajemnih mednarodnih inšpekcijskih obiskih (Mutual Joint Visits – MJV) v zvezi z izvajanjem direktive Seveso II v državah članicah EU. Tako se bodo seznanili z izkušnjami in prakso drugih držav.

¹⁷¹ Ur. l. RS, št. 38/00, 2/01

¹⁷² Letno so v obstoječi slovenski register vneseni podatki za okoli 1200 zastrupitev, vendar se glede na število v drugih državah ocenjuje, da je v Republiki Sloveniji zastrupitev v resnici dva- do trikrat več. Okoli ene tretjine vseh zastrupitev zahteva bolnišnično zdravljenje, ena tretjina pacientov se oskrbi na ravni osnovnega zdravstvenega varstva, zadnja tretjina pa so lažji primeri, ko pacient oziroma zdravnik zaradi nejasnih simptomov zastrupitve niti ne zazna ali pa si pacient tako hitro opomore, da niti ne gre k zdravniku.

Preveriti je treba, ali je mogoče kakovost poročil o nesrečah še izboljšati, in preučiti smiselnost povezave zbirk podatkov, ki jih imajo različni državni organi in druge institucije, po potrebi pa omogočiti dostop tudi drugim ustreznim organom in službam.

V slovenščino je smiselno prevesti navodila za preprečevanje kemijskih nesreč in ravnanje v tem primeru ter navodila o varnostnih kazalnikih, ki jih je izdala OECD. Kakor je opisano v oddelku 5.2 Zakonodajni vidiki, je pomembno pripraviti praktična navodila za ravnanje v različnih primerih in zbrati ustrezne tehnične varnostne standarde.

5.6 Uresničljivost predlaganih ukrepov

Ta del NPKV je bil pripravljen na podlagi ugotovitev projekta Phare "KV 1". Kemijskim nesrečam se je nemogoče v celoti izogniti. Predlagani cilji in ukrepi bodo prispevali k zmanjšanju verjetnosti za njihov nastanek in k omilitvi posledic, če se nesreča dejansko zgodi. Zelo pomembno je medresorsko sodelovanje in usklajevanje skupnih dejavnosti, saj je predvsem od tega odvisno, ali bodo naloge, ki so sicer uresničljive, res opravljene. Dodaten strokovni prispevek in finančna sredstva za nakup manjkajoče opreme so zagotovljeni s projektoma Phare "KV 2", predvidoma pa tudi "TFKV 3".

5.7 Kazalniki napredka:

- vzpostavljeno usklajevanje med organi, pristojnimi za varstvo pred kemijskimi nesrečami,
- vzpostavljen sistem pripravljenosti in hitrega ukrepanja ob nesrečah, z izdelanimi in v praksi preskušenimi standardnimi postopki,
- ponovno ustanovljen in dejaven Stalni medresorski odbor za področje kemijskih nesreč,
- kupljena dodatna nujna oprema za ukrepanje ob kemijskih nesrečah,
- izdelan načrt za ukrepanje zdravstva ob kemijski nesreči,
- zmanjšano število, velikost in posledice kemijskih nesreč,
- okrepljen KC-CZ,
- okrepljen toksikološki laboratorij pri ISM,
- izvedene delavnice s študijami primerov,
- kupljena oprema za mobilne laboratorije in programska oprema za modeliranje izpustov nevarnih snovi,
- povečano število podjetij, ki pri svojem delu upoštevajo standarde kakovosti z vidika varstva okolja,
- druge kazalnike določi Stalni medresorski odbor za področje kemijskih nesreč.

5.8 Pogoji za izvedbo programa:

- ustanovitev in pospešeno delovanje Stalnega medresorskega odbora za področje kemijskih nesreč,
- močna podpora Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za obrambo – Uprave za zaščito in reševanje in Ministrstva za zdravje,
- pripravljenost posameznih drugih deležnikov za kar najučinkovitejše sodelovanje pri doseganju zastavljenih ciljev,
- podpora MKKV,
- pravočasna razpoložljivost potrebnih človeških in finančnih virov.

6. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITI MONITORING ONESNAŽENJA S KEMIKALIJAMI (MON)

6.1 Uvod

Številne človekove dejavnosti znatno obremenjujejo okolje. V osnovne elemente okolja, kakršni so zrak, voda in tla, se neposredno, lahko pa tudi s prenosom na velike razdalje sproščajo oziroma odlagajo nevarne snovi in neprimerne količine hranil. Nevarne snovi kot take ali produkti njihove razgradnje največkrat naprej prehajajo iz elementov okolja v prehranjevalno verigo, torej skozi onesnaženo vodo, živila/krmno in zrak v žive organizme, vključno s človekom.

Onesnaženje okolja s snovmi, na primer težkimi kovinami, industrijskimi kemikalijami, pesticidi, gnojili in detergenti, ima lahko v organizmih, največkrat v kombinaciji z drugimi dejavniki tveganja, celo vrsto škodljivih bioloških in fizioloških učinkov, vključno z akutnimi zastrupitvami, motnjami hormonskega ravnovesja, poškodbami genoma, nastankom raka, oslabljenim imunskim sistemom, preobčutljivostjo oziroma alergijami itd.

Da bi lahko ovrednotili možno ali dejansko izpostavljenost živih organizmov nevarnim snovem, ocenili posledično tveganje in glede na to po potrebi uvedli katerega od ukrepov za odvrčanje škodljivih posledic, je nujno sistematično slediti nevarnim snovem in ugotavljati njihove koncentracije v okolju in živih organizmih, tj. izvajati monitoring¹⁷³.

V skladu z načelom previdnosti so podatki monitoringa vodilo za uvedbo ukrepov za varovanje zdravja in okolja tudi v primerih, ko zaradi pomanjkljivega poznavanja toksikoloških in ekotoksikoloških lastnosti snovi (spoznavne negotovosti) ocene tveganja ni mogoče v celoti izdelati v skladu z veljavno metodologijo.

Tako je monitoring onesnaženja s kemikalijami pomembno orodje za zbiranje podatkov in za izbiro in izvajanje učinkovitih ukrepov za izboljšanje kemijske varnosti. Po uvedbi omenjenih ukrepov je z nadaljnjim monitoringom mogoče preverjati, ali koncentracije nevarnih snovi v okolju in živih organizmih padajo, to pomeni, ali so ukrepi učinkoviti.

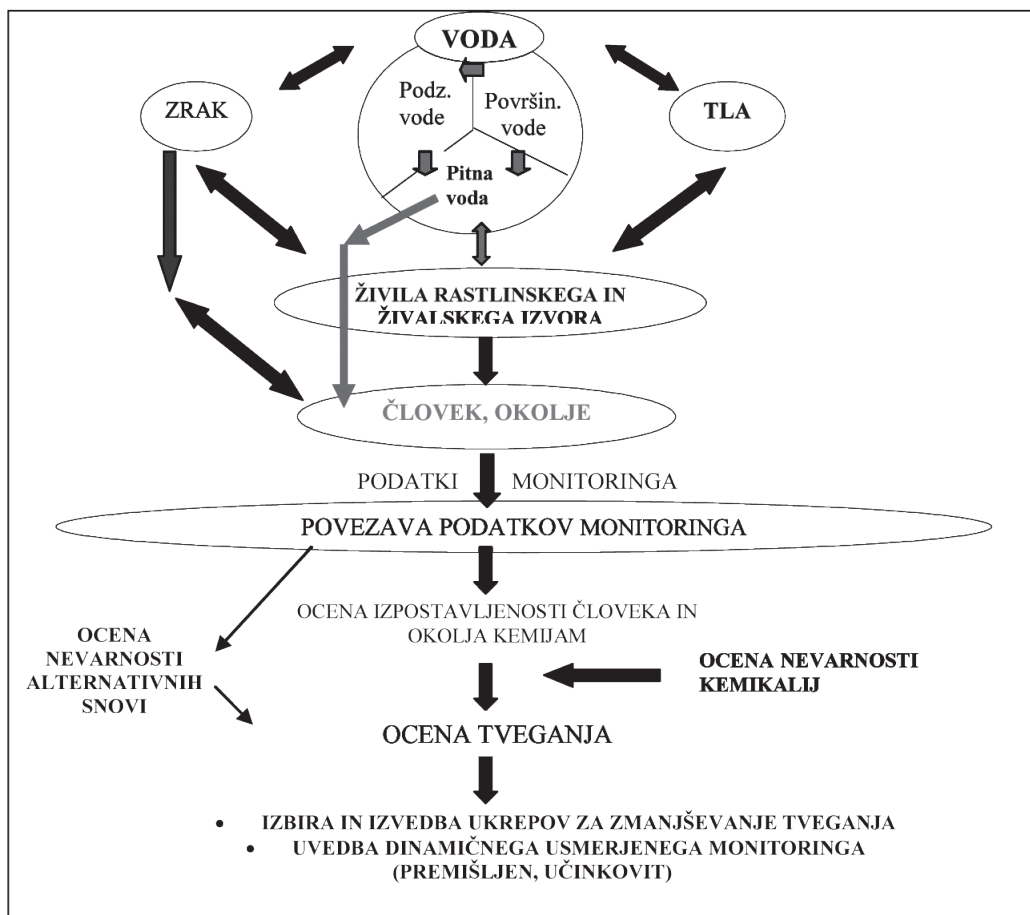
Ker je monitoring onesnaženja bistveno izhodišče za vse nadaljnje dejavnosti v zvezi z zmanjševanjem tveganja, morajo biti dobljeni podatki kar se da kakovostni in celoviti. Hkrati mora biti monitoring onesnaženja različnih elementov okolja in zdravja zasnovan tako, da so podatki, ki jih na podlagi različnih pravnih aktov pridobivajo posamezne institucije, med seboj povezljivi. S tem je omogočeno sledenje prehajanju posameznih snovi iz medija v medij, pri čemer se pokaže, katere snovi je treba v katerem izmed njih obravnavati prednostno. To je podlaga za vzpostavitev premišljenega in ekonomsko upravičenega "dinamičnega usmerjenega monitoringa", ki se stalno prilagaja potrebam.

V Republiki Sloveniji različna ministrstva na različnih pravnih podlagah že dolga leta izvajajo monitoring onesnaženja s kemikalijami (npr. pitne vode, podzemnih in površinskih voda, živil, krmil, zraka in tal). Kljub temu da je tako pridobljenih podatkov zelo veliko in da je na nekaterih področjih monitoring onesnaženja že zelo razvit, podatki v celoti niso dovolj uporabni kot podlaga pri ocenjevanju tveganja za zdravje človeka in okolja, pa tudi ne pri sprejemanju odločitev glede uvajanja ukrepov za zmanjševanje tveganja (npr. prepovedi ali omejitve uporabe nekaterih snovi ipd.). Podrobnosti so razvidne iz oddelka 6.4. Ocena stanja in predhodni koraki.

Področje celovitega monitoringa onesnaževanja s kemikalijami je bilo zato izbrano kot eno od prednostnih pri pripravi NPKV. Pri tem je v prvem koraku v ospredju medsebojna izmenjava in analiza podatkov monitoringa površinskih in podzemnih voda ter pitne vode, v drugem koraku pa tudi izmenjava in analiza podatkov o monitoringu tal in živil oziroma krmil. Monitoring onesnaženosti zraka je pomemben zaradi nadzora nad prisotnostjo nevarnih snovi, ki iz zraka prehajajo v druge elemente okolja (npr. v tla, vodo, rastline) oziroma v organizme, vključno s človekom (neposredno ali skozi prehranjevalno verigo) in posledično tam lahko povzročijo negativne učinke. Slika 15 prikazuje prehajanje nevarnih snovi iz tal, vode in zraka v prehranjevalno verigo in uvedbo dinamičnega celovitega monitoringa kot podlage za oceno izpostavljenosti in izbiro ukrepov za zmanjševanje le-tega.

NPKV je prednostno usmerjen v vzpostavitev celovitosti monitoringa voda, poleg tega pa, kjer je to mogoče, navaja nekatere vidike v zvezi z vzpostavljanjem celovitosti monitoringa preostalih elementov okolja.

¹⁷³ Izraz "monitoring" se pogosto zamenjuje z izrazom "inšpekcijski nadzor" (v angl. enforcement ali surveillance), pri čemer je končni cilj obeh dejavnosti različen. Monitoring je usmerjeno in vnaprej načrtovano opazovanje, ki upošteva izbrane parametre, pojave ali dejavnike, navadno skozi daljše časovno obdobje, predvsem zaradi ugotavljanja stanja ali trendov onesnaženja. Rezultati monitoringa onesnaženja so podlaga za oceno izpostavljenosti oziroma ogroženosti in se uvedejo ukrepi za zmanjševanje tveganja, kadar je to potrebno, niso pa namenjeni kaznovanju kršiteljev, saj izvajalci monitoringa tudi nimajo teh pooblastil. Obratno pa ima inšpekcijski nadzor namen zagotoviti pravilno izvajanje zakonodaje pri zavezancih, bodisi na podlagi prijavi oziroma suma nepravilnosti ali pa z naključnimi oziroma vnaprej načrtovanimi inšpekcijskimi akcijami, kar praviloma odseva v zapisniku inšpekcijskega pregleda oziroma v odločbi, v primeru neskladnosti z zakonodajo pa tudi v kaznovanju kršiteljev.

Slika 15: Vzpostavitev celovitega monitoringa onesnaženja s kemikalijami kot izhodišče za uvedbo ukrepov za zmanjševanje tveganja

6.2 Zakonodajni vidiki

6.2.1 Pravni red Evropske unije

Osnovno zahtevo za varovanje okolja v celoti, pa tudi za izboljševanje kakovosti posameznih njegovih delov (tj. elementov okolja, kakršni so vode, tla, zrak in biota) ter premišljeno oziroma trajnostno rabo naravnih virov na/v njih navaja 174. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. Iz tega člena izhaja tudi zahteva po upoštevanju "načela previdnosti"¹⁷⁴ in načela "onesnaževalec plača"¹⁷⁵ ter zahteva po izbiri in izvedbi ukrepov za zmanjševanje tveganja neposredno pri viru tveganja.

Glede na dokumente Evropske komisije o storitvah v splošnem interesu¹⁷⁶ je v splošnem interesu tudi zagotavljanje ustreznih količin in kakovosti vode (preskrba z vodo), poleg tega je trajnostna raba voda vprašanje nacionalne varnosti, zato ji je treba posvetiti še posebno pozornost.

Iz ciljev, navedenih v 174. členu Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, izhaja tudi okvirna vodna direktiva (v nadaljevanju: WFD)¹⁷⁷, ki daje povsem novo podlago za vse vidike upravljanja voda in je na tem področju bistveno

¹⁷⁴ Načelo previdnosti (angl. Precautionary Principle) zahteva prepoznavo vseh možnih škodljivih učinkov človekove dejavnosti na elemente okolja (in v širšem smislu na zdravje človeka) ter uvedbo ustreznih previdnostnih ukrepov za zmanjševanje tveganja tudi, če še ni dovolj trdnih znanstvenih dokazov, temveč se samo utemeljeno sumi, da bi nadaljevanje kake izmed človekovih dejavnosti lahko imelo negativne posledice.

¹⁷⁵ Načelo onesnaževalec plača (v angl. Polluter Pays Principle) pomeni, da za posledice svoje dejavnosti plača tisti, ki jih povzročijo, ne glede na to, ali gre za njegovo vsakodnevno dejavnost ali za nezgodo. To vključuje plačilo neposredne in posredne škode, ki jo je povzročil, stroške reševanja in stroške v zvezi s vzpostavitvijo prvotnega stanja v okolju, pa tudi stroške za uvedbo ukrepov za učinkovito zmanjšanje tveganja pri viru, to je v okviru njegove dejavnosti (npr. korenite tehnološke in organizacijske spremembe, če je dejavnost mogoče in smiselno nadaljevati, ali celo zaprtje dejavnosti, če ustreznega zmanjšanja tveganja ni mogoče zagotoviti).

¹⁷⁶ Commission Communication on Services of General Interest in Europe, UL C 281, 26.9.1996, str. 3.

¹⁷⁷ Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike; Odločba št. 2455/2001/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2001 o določitvi seznama prednostnih snovi na področju vodne politike in o spremembi Direktive 2000/60/ES.

spremenila pravno stanje v EU. Veljati je začela decembra 2000, države pa so jo morale prenesti v svojo zakonodajo do decembra 2003.

WFD ureja predvsem površinske (vključno s priobalnimi) in podzemne vode, vendar ne samo z vidika varovanja okolja kot takega oziroma varovanja ekosistemov (vodnih, kopenskih, mokriščnih), temveč zlasti z vidika varovanja virov pitne vode, tako pa tudi z vidika varovanja človekovega zdravja. Ozemeljske enote, na katere se nanašajo zahteve WFD, so povodja, odločitve glede ukrepov za zmanjševanje tveganja, ki ga povzročajo kemikalije pa morajo biti usmerjene na območja, na katerih je čutiti pritiske, oziroma območja, na katerih se voda uporablja. WFD poudarja, da mora biti program ukrepov prilagojen regionalnim in lokalnim razmeram ter mora upoštevati družbeno-gospodarske vidike.

WFD nalaga vključitev določb o varovanju in trajnostni rabi voda tudi v drugo resorno zakonodajo, npr. o pridobivanju energije, prevozu, kmetijstvu, ribolovu, nesrečah s kemikalijami, turizmu itd. Prenos WFD v slovensko zakonodajo je bil uspešen, medtem ko se zakonodaja, ki je v pristojnosti drugih ministrstev, WFD še ni v celoti ustrezno prilagodila. Pri načrtovanju in izvajanju ukrepov morata biti zagotovljeni celovitost in usklajenost, zato je nujno tesno medresorsko sodelovanje, pa tudi obveščanje uporabnikov in druge zainteresirane javnosti, posvetovanje z njimi in upoštevanje njihovega mnenja pri končnih odločitvah. Oboje je treba v Republiki Sloveniji še bistveno okrepiti, saj so dejavnosti potekale doslej bolj ali manj le znotraj primarno pristojnega ministrstva, to je Ministrstva za okolje in prostor. Primerna bi bila ustanovitev posebnega vladnega medresorskega telesa za trajnostno rabo voda oziroma učinkovito medresorsko izvajanje WFD in direktive o pitni vodi (glej še poglavje II. oddelek 6.3 Institucionalna ureditev). WFD zahteva za podzemne vode določitev kemijskega in količinskega stanja, pri čemer je zelo pomembna njihova kakovost. Zahteva še progresivno zmanjševanje izpustov nevarnih snovi vanje, zato naj bi se novo medresorsko telo za WFD osredotočilo predvsem na izboljševanje kakovosti voda.

V zvezi s tem WFD zahteva oblikovanje definicije, kaj dobro stanje površinskih in podzemnih voda sploh je. Za površinske vode je na ravni EU že določen osnovni seznam prednostnih snovi, ki jih mora spremljati vsaka država članica, zanje pa na ravni EU pripravljajo tudi standarde kakovosti. Poleg tega morajo države članice EU na podlagi analize pritiskov in vplivov na nacionalni ravni določiti še druga pomembna onesnaževala ter zanje oblikovati standarde kakovosti po posebnem postopku. V Republiki Sloveniji v zvezi s tem poteka projekt Drava (glej poglavje II. oddelek 6.4 Ocena stanja in predhodni koraki). Poleg tega bi bilo treba v slovensko zakonodajo vpeljati splošni kvalitativni cilj za podzemne vode, ki bo neodvisen od posameznih parametrov. To pomeni, da bi morala podzemna voda dosegati takšno stopnjo kakovosti, da bi se lahko brez predhodne obdelave uporabljala kot pitna.

Za podzemne vode bodo standardi kakovosti za nitrata in pesticide na ravni EU določeni v direktivi Evropskega parlamenta in Sveta o zaščiti podzemne vode pred onesnaženjem, ki bo sprejeta predvidoma do poletja 2006. Te standarde je Republika Slovenija že prenesla v svoj pravni red z Uredbo o standardih kakovosti podzemne vode¹⁷⁸. Druge standarde kakovosti pa bodo morale države članice EU določiti same, pri čemer bo treba upoštevati vrednosti naravnega ozadja.

Podatki o monitoringu nevarnih snovi v površinskih in podzemnih vodah bodo v skladu z WFD podlaga za izvajanje ukrepov na tistih vodnih telesih, pri katerih bo ugotovljeno slabo kemijsko stanje. Ker je monitoring stanja ključnega pomena za izvajanje WFD, ta v 7. in 8. členu ter prilogah II in V natančno predpisuje postopek monitoringa v državah članicah EU. Vzorčenje, analitske metode in monitoring nasploh je treba standardizirati, razviti je treba standardne operativne postopke (SOPe) in medsebojno v smiselnem obsegu uskladiti tudi parametre. WFD tako neposredno zahteva vzpostavitev celovitega monitoringa voda, in sicer na podlagi predhodne natančne analize obstoječega stanja oziroma analize o vrstah, količini ni o rabi kemikalij ter o lokacijah odvajanja kemikalij. Zato je treba na prvi stopnji izvajanja NPKV o tem oblikovati natančne evidence, po katerih bo mogoče ugotavljati, ali posamezna kemikalija deluje na okolje in zdravje človeka škodljivo ali ne. Če država natančnih evidenc še nima, mora v skladu z WFD nadzorno spremljati stanje in tako ugotavljati vsebnost nevarnih snovi v vodi.

Pomanjkanje ustreznih evidenc v Republiki Sloveniji se je pokazalo zlasti pri pripravi programa nadzornih meritev prednostnih snovi v površinskih vodah. Evropska komisija je v odločbi Evropskega parlamenta in Sveta št. 2455/2001/ES določila 33 prednostnih snovi, za katere mora država članica v skladu z WFD dokazati, da jih v njenem vodnem okolju ni. Razen za FFS, v Republiki Sloveniji glede prednostnih nevarnih snovi ni ustreznih evidenc o njihovi količini oziroma uporabi. Zato bo na podlagi zahtev WFD treba izvesti nadzorno spremljanje stanja – pregledni monitoring površinskih voda z zelo visoko pogostostjo vzorčenja, ki je predpisana v WFD, namreč 12-krat na leto. To pomeni za državo visoke dodatne stroške monitoringa, ki bodo za reke znašali okoli 100 milijonov tolarjev na leto, čeprav so meritve načrtovane le za 20 od 100 merilnih mest. Če bi imeli ustrezne evidence o navedenih snoveh, te meritve morda ne bi bile potrebne in bi monitoring lahko usmerili le na tiste snovi, ki so v državi dejansko problematične.

Nadalje je treba v programih monitoringa usklajevati sezname snovi in drugih parametrov tako, da bodo rezultati monitoringov površinskih in podzemnih voda ter ne nazadnje pitne vode v smiselni povezavi. Pri tem se tudi WFD naslanja na načelo previdnosti in na oceno tveganja, ki je v Republiki Sloveniji predvsem v pristojnosti MZ/URSK, zato bi moral biti ta bolj vključen v vse postopke, pri katerih je ocena tveganja potrebna, oziroma ki se na oceno tveganja navezujejo.

¹⁷⁸ Ur. l. RS, št. 100/05

Republika Slovenija se deli na vodno območje Donave in vodno območje Jadranskega morja. Glede na WFD se za ti dve območji preučijo pritiski in vplivi človekovih dejavnosti ter oceni ogroženost. Kljub temu je treba opozoriti, da se v Republiki Sloveniji stanje onesnaženja na različnih krajih znotraj posameznega vodnega območja lahko precej razlikuje, zato bi bilo smiselno postopoma osvetliti tudi podrobnosti v posameznih manjših, a hidrološko, geološko in ekološko med seboj povezanih ozemeljskih podenotah, prav tako pa bo treba temu prilagoditi monitoring.

WFD se naslanja še na načelo onesnaževalec plača, kar vključuje spremljanje emisij nevarnih snovi iz industrijskih ali obrtnih napeljav. Vendar s tem niso zajete vse snovi, ki onesnažujejo vodo (npr. FFS, biocidni proizvodi, kemikalije v splošni uporabi idr.). Že dalj časa se razmišlja, da bi za nekatere od njih kazalo to v prihodnje spremeniti, tako da bi tudi uporabniki teh snovi prispevali sredstva za monitoring onesnaženja. Poleg podatkov, pridobljenih s spremljanjem emisij na ravni podjetij, se je v Republiki Sloveniji doslej izvajal tudi obsežen državni monitoring površinskih in podzemnih voda ter pitne vode. Vsaj glede pitne vode bi bilo po zgledu mnogih drugih držav smiselno kar najbolj zmanjšati drag državni monitoring onesnaženja in si pomagati predvsem s podatki upravljavcev sistemov za oskrbo s pitno vodo. Ti so v skladu s Pravilnikom o pitni vodi, sprejetim na podlagi Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, v okviru notranjega nadzora že zdaj dolžni ugotavljati, ali je pitna voda, s katero oskrbujejo prebivalstvo, ustrezne kakovosti. Da bi bili ti podatki dosegljivi širše, je treba spremeniti slovensko zakonodajo (npr. zakon, ki ureja živila) tako, da se bo določila obveznost upravljavcev pošiljati podatke v skupno zbirko in da bosta zagotovljena njihova ustrezna kakovost in format. Strošek za monitoring, ki ga izvaja upravljavec, je zdaj zajet v ceni vode, torej ga ne krije onesnaževalec (npr. proizvajalec, obrtnik ali kmetovalec, ki uporablja kemikalije in zaradi njegove dejavnosti prihajajo v okolje in vodo), temveč uporabnik vode. To je deloma v nasprotju z načelom onesnaževalec plača. Res je, da vodo vsi uporabniki (z gospodinjstvi vred) tudi onesnažujejo, vendar je pri tem zanemarljivo dejstvo, da v določenih primerih prejmejo že onesnaženo vodo. Zato bi bilo bolj logično, da bi bil npr. ob onesnaženju vode s kemikalijami strošek monitoringa vključen v ceno kemikalij, ki lahko zaidejo v vodo, in bi ga plačali uporabniki le-teh. Višja cena bi zmanjšala tudi uporabo kemikalij.

WFD prav tako opozarja, da je treba za varovanje voda vzpostaviti kombinirane nadzorne mehanizme, to pomeni, da je nujno tesno sodelovanje več inšpekcijskih organov.

Kot del pravnega reda EU, ki je bil v veljavi pred WFD in ga bo WFD postopoma odpravila, je treba omeniti naslednje direktive:

- po sedmih letih veljavnosti WFD bodo prenehale veljati naslednje direktive (vključno z njihovimi spremembami): 75/440/EGS o kakovosti površinskih voda, ki se uporabljajo za pridobivanje pitne vode; 79/869/EGS o metodah za merjenje in pogostosti vzorčenja ter analiz površinskih voda, ki se uporabljajo za pridobivanje pitne vode; 77/795/EGS o enotnem postopku za izmenjavo informacij o kakovosti površinskih voda v EU;
- po 13 letih veljavnosti WFD bodo prenehale veljati naslednje direktive: 78/659/EGS o kakovosti površinskih voda zaradi varovanja ribjega življa; 79/923/EGS o kakovosti voda za lupinarje; 80/68/EGS o varovanju podzemne vode pred onesnaženjem z nevarnimi snovmi.

Posebej pomembna je Direktiva 76/464/EGS o onesnaževanju pri odvajanju nekaterih nevarnih snovi v vodno okolje, ki bo po 13 letih veljavnosti WFD razveljavljena, razen 6. člena, ki se je razveljavil z začetkom veljavnosti WFD.

Za kakovost pitne vode je ključna Direktiva 98/83/ES¹⁷⁹ o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi, ki je bila v slovenski pravni red prenesena s Pravilnikom o pitni vodi (glej poglavje II. pododdelek 6.2.2 Zakonodaja v Sloveniji). Ta direktiva v 7. členu določa podrobnosti in minimalne zahteve glede monitoringa pitne vode. Dopušča pa tudi možnost, da se pri tem izpustijo manjši viri pitne vode (z manj kot 10 m³ vode na dan oziroma tisti, ki oskrbujejo manj kot 50 prebivalcev), ti viri pa so v Republiki Sloveniji številni. Pri ugotavljanju kakovosti vode je treba dosledno upoštevati metode vzorčenja in analitske metode, ki so standardizirane. Laboratoriji, ki izvajajo analize, dokazujejo kakovost svojega dela z akreditacijo.

Prav tako kot WFD tudi direktiva o pitni vodi v zvezi z zagotavljanjem ustrezne pitne vode zahteva varovanje kakovosti površinskih in podzemnih voda ter odvratanje tveganja pri viru njegovega nastanka. To pomeni, da je vzpostavitev celovitega oziroma medresorsko usklajenega monitoringa onesnaženja voda nujna in da je treba monitoring onesnaženja pitne vode smiselno uskladiti z monitoringom onesnaženja površinskih in podzemnih voda, tako da bodo podatki primerljivi in povezljivi. Omenjena direktiva se nanaša na mikrobiološko, pa tudi na kemično onesnaženje pitne vode. Parametre in njihove mejne vrednosti je treba izbrati glede na previdnostno načelo, pri čemer direktiva posebej omenja tudi hormone motilce in pesticide. Poudarja, da je treba seznam nevarnih snovi, ki se bodo spremljale, prilagoditi lokalnim okoliščinam in stanju virov pitne vode. Pri izbiri parametrov je nujno dobro preučiti tudi toksikološke in ekotoksikološke lastnosti snovi ter oceniti tveganje. Ta ocena je pomembna tudi pri obravnavi morebitnih odklonov od postavljenih standardnih mejnih vrednosti. Za tovrstna opravila je v Republiki Sloveniji pristojno MZ/URSK, a doslej ni bilo dovolj vključeno v uvajanje in izvajanje direktive o pitni vodi. Ker je ocenjevanje tveganja v skladu z metodologijo EU zelo zahtevno, je v Republiki Sloveniji potekal dvostranski projekt z Nizozemsko, v katerem so se na primeru enega od biocidnih proizvodov pod vodstvom nizozemskih mentorjev usposabljali bodoči slovenski strokovnjaki za to področje. Smiselno bi bilo, da v prihodnje oceno tveganja, ki ga povzročajo kemikalije, izdeluje le na ta ali enakovreden način usposobljeno osebje.

Kot del pravnega reda EU, ki se nanaša na pitno vodo, je treba omeniti še Direktivo 75/440/EGS o zahtevah glede kakovosti površinske vode za odvzem pitne vode v državah članicah in Direktivo 79/869/EGS o merilnih metodah ter pogostnosti vzorčenja in analize površinske vode, namenjene za oskrbo s pitno vodo v državah članicah.

¹⁷⁹ Sprememba 12. člena, objavljena v UL L 284, 31.10.2003.

Na dostop javnosti do podatkov se nanaša Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS in Aarhuška konvencija, ki je bila na ravni EU podpisana leta 25.6.1998.

6.2.2 Akti OECD

Na ravni OECD ni zaslediti pravnih aktov, ki bi enotno urejali izvajanje monitoringa onesnaženja s kemikalijami v državah članicah. Odbor za kemikalije pri OECD pa ne glede na to posveča veliko pozornost razvoju skupnih metodologij za ocenjevanje izpostavljenosti okolja. V zadnjem času se osredotoča predvsem na razvoj emisijskih scenarijev¹⁸⁰ za posamezne skupine snovi, pri čemer so upoštevani specifični proizvodni postopki in načini uporabe snovi ter poti njihove pretvorbe. Tako se glede na vhodne podatke količinsko ovrednotijo emisije oziroma količine v okolje sproščenih nevarnih snovi. Ti podatki so podlaga za nadaljnjo oceno tveganja za okolje, pa tudi za zdravje človeka in so izhodišče za sprejetje odločitev glede ukrepov za zmanjševanje tveganja.

Tako je pri OECD v teku več projektov, ki naj bi pospešili razvoj in uporabo emisijskih scenarijev, prav tako pa je v pripravi revizija navodila OECD za njihovo izdelavo ter navodilo za oceno emisij med uporabo izdelkov (gre za posebne matrice, ki naj bi zajele industrijske kategorije kemikalij, vrste uporabe in življenjski krog kemikalij nasploh). Navodilo za uporabo multimedijskih modelov za oceno skupne obstojnosti v okolju in prenosa na dolge razdalje je bilo pripravljeno skupaj z UNEP in je izšlo marca 2004. Delovna skupina OECD za biocidne proizvode razvija emisijske scenarije za biocidne proizvode. Poleg tega pri OECD razvijajo orodje, ki naj bi olajšalo uporabo emisijskih scenarijev in izračunavanje emisij, kar naj bi nazadnje precej nadomestilo tradicionalni monitoring z vzorčenjem in kemijskimi analizami. Z njimi naj bi samo preverjali točnost izračunanih koncentracij snovi v okolju, ali pa spremljali okoljsko stanje v posebnih, bolj zapletenih ali kočljivih primerih, ki ne bodo dobro pokriti z modeli, ter v tistih primerih, pri katerih je veliko tveganje, da bodo dovoljene mejne koncentracije snovi presežene, in jih je treba zaradi varnosti stalno spremljati.

Enako kot podatki monitoringa, ki slonijo na vzorčenju in kemijskih analizah, se morajo tudi podatki, pridobljeni z izračuni na podlagi emisijskih scenarijev, sporočati in pošiljati javnosti. Na ravni OECD je bilo decembra 2003 objavljeno "Navodilo za poročanje informacij o izpostavljenosti okolja, delavcev in uporabnikov v obliki povzetkov". Format se uporablja tudi za poročanje o novih podatkih, pridobljenih po izdelavi SIDS¹⁸¹, poleg tega je predvideno, da bodo enake oblike poročanja uvedene v IUCLID¹⁸².

Delovna skupina za PRTR pri OECD je ustanovila Center za vire o tehnikah za pridobivanje informacij o sproščanju snovi¹⁸³. Dokumenti, ki jih centru po dogovoru na ravni OECD pošiljajo države članice, so na voljo tudi na medmrežju z več možnostmi za iskanje.

6.2.3 Širši mednarodnopravni okvir

Glede monitoringa onesnaženja s kemikalijami tudi na širši mednarodni ravni neposrednih zahtev ni, pač pa se na monitoring posredno nanaša več drugih pobud. Omeniti je treba npr. mednarodni Register o sproščanju in prenosu onesnaževal (PRTR¹⁸⁴). Kijevski protokol o PRTR je bil sprejet maja 2003. V skladu z njim EU načrtuje preoblikovanje Evropskega registra emisij onesnaževal¹⁸⁵, tako da bo ustrezal zahtevam PRTR. Poleg tega je na širši mednarodni ravni v veljavi kar nekaj mednarodnih konvencij, protokolov in sporazumov, ki se nanašajo na varovanje voda pred onesnaženjem (predvsem morij).

Z vidika dostopa javnosti do podatkov je treba omeniti Aarhuško konvencijo¹⁸⁶. Pripravljena je bila na ravni UN-ECE in ureja tri sklope pravic civilne družbe na področju varstva okolja (trije stebri konvencije). Prvi sklop se nanaša na prost dostop civilne družbe do informacij o okolju, drugi sklop na možnost sodelovanja v postopkih odločanja, ki vplivajo na okolje, tretji sklop pa na prost dostop do pravnih sredstev za varstvo pravic, izhajajočih iz prejšnjih dveh stebrov. Je pravno obvezujoči mednarodni dokument, ki je v celoti namenjen spodbujanju razvoja participativne demokracije političnega sistema, ki uveljavlja načelo doseganja konsenza vseh subjektov družbe pri sprejemanju odločitev, ki bistveno vplivajo na okolje, saj te največkrat zadevajo vse pripadnike družbe. Ker je to prva tovrstna mednarodna pogodba na področju varstva okolja, je kljub regionalnemu značaju izjemno pomembna v mednarodnem prostoru in tudi v svetovnem merilu. Načelo družbenega konsenza je v mednarodnem merilu in pravu že povzela deklaracija o okolju in razvoju na konferenci v Riu leta 1992, z Aarhuško konvencijo pa sta to načelo in pravica prihodnjih generacij do zdravega življenjskega okolja prvič dobila status pravno obvezujoče norme v mednarodnem pravu.

¹⁸⁰ Emission Scenario Documents (ESC)

¹⁸¹ Screening Information Data Set

¹⁸² International Uniform Chemical Information Database

¹⁸³ Release Information Technique Resource Centre

¹⁸⁴ Pollutant Release and Transfer Register

¹⁸⁵ Evropski register emisij onesnaževal (European Pollutant Emission Register) na podlagi Direktive IPPC (96/61/ES) skupaj vodita Evropska komisija in Evropska agencija za okolje.

¹⁸⁶ Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (krajše: Aarhuška konvencija), sestavljena 25. junija 1998 v Aarhusu, stopila v veljavo 30.10.2001, v Republiki Sloveniji ratificirana 28. maja 2004 in objavljena v Ur. l. RS, št. 62/04.

6.2.4 Zakonodaja v Republiki Sloveniji

V Republiki Sloveniji urejajo monitoring onesnaževanja s kemikalijami številni predpisi, ki so razvidni iz preglednice 10. Temeljijo na treh ključnih zakonih:

- Zakonu o varstvu okolja (ZVO-1; Ur. l. RS, št. 41/04, 20/06),
- Zakonu o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom (ZZUZIS; Ur. l. RS, št. 52/00; 42/02, 47/04) in
- Zakonu o vodah (ZV-1; Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02, 2/04, 10/04, 41/04).

Kot dopolnitev teh predpisov je monitoring kemikalij urejen v Zakonu o kemikalijah.

Preglednica 10: Ključna zakonodaja, ki ureja monitoring onesnaženja s kemikalijami

1. Monitoring pitne vode: predpisa sta sprejeta na podlagi ZZUZIS, ki v 32. členu določa, da monitoring zdravstvene ustreznosti živil vključuje tudi pitno vodo.
Pravilnik o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06)
Pravilnik o naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodi (Ur. l. RS, št. 50/04, 75/05)
2. Monitoring površinskih voda: predpisi temeljijo na ZVO-1
Pravilnik o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Ur. l. RS, št. 63/05)
Uredba o kakovosti površinskih voda, ki se jih odvzema za oskrbo s pitno vodo (Ur. l. RS, št. 125/00, 4/01, 52/02, 41/04)
Pravilnik o imisijskem monitoringu kakovosti površinskih voda, ki se jih odvzema za oskrbo s pitno vodo (Ur. l. RS, št. 40/01)
Uredba o kemijskem stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 11/02, 41/04)
Pravilnik o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda (Ur. l. RS, št. 42/02)
Uredba o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib (Ur. l. RS, št. 46/02, 41/04)
Pravilnik o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib (Ur. l. RS, št. 71/02, 41/04)
Pravilnik o določitvi odsekov površinskih voda, pomembnih za življenje sladkovodnih vrst rib (Ur. l. RS, št. 28/05)
Uredba o kakovosti vode za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev (Ur. l. RS št. 46/02, 41/04)
Pravilnik o monitoringu kakovosti površinske vode za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev (Ur. l. RS, št. 71/02)
Pravilnik o določitvi delov morja, kjer je kakovost vode primerna za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev (Ur. l. RS, št. 106/04)
3. Monitoring podzemnih voda: predpisi temeljijo na ZVO-1
Pravilnik o določitvi vodnih teles podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 63/05)
Pravilnik o monitoringu onesnaženosti podzemnih voda z nevarnimi snovmi (Ur. l. RS, št. 5/00)
Uredba o standardih kakovosti podzemne vode (Ur. l. RS, št. 100/05)
Pravilnik o imisijskem monitoringu podzemne vode (Ur. l. RS, št. 42/02, 41/04)
4. Monitoring tla: tla imajo kot vir in ponor onesnaženja potencialni vpliv na onesnaženje vode in živil rastlinskega izvora; predpisi temeljijo na ZVO-1
Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Ur. l. RS, št. 68/96, 41/04)
Pravilnik o obratovalnem monitoringu pri vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla (Ur. l. RS, št. 55/97)
5. Monitoring živil: predpisi temeljijo na ZZUZIS
Pravilnik o onesnaževalcih v živilih (Ur. l. RS, št. 69/03, 20/04, 17/05)
Pravilnik o postopkih vzorčenja in analitskih metodah za določanje vsebnosti svinca, kadmija, živega srebra in 3-MCPD v živilih (Ur. l. RS, št. 108/02, 77/04)
Pravilnik o postopkih vzorčenja in analitskih metodah za uradni zdravstveni nadzor določanja dioksinov in dioksinu podobnih polikloriranih bifenilov v živilih (Ur. l. RS, št. 56/05)
Pravilnik o postopkih vzorčenja in analitskih metodah za določanje vsebnosti ohratoksina A v živilih (Ur. l. RS, št. 93/04)
Pravilnik o postopkih vzorčenja in analitskih metodah za določanje vsebnosti aflatoksinov v živilih (Ur. l. RS, št. 95/04, 89/05)
Pravilnik o postopkih vzorčenja in analitskih metodah za določanje vsebnosti patulina v živilih (Ur. l. RS, št. 93/04)
Pravilnik o postopkih vzorčenja in analitskih metodah za določanje vsebnosti kositra v živilih v pločevinkah (Ur. l. RS, št. 16/05)
Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živilom (Ur. l. RS, št. 131/03)
Pravilnik o vsebnosti histamina v določenih vrstah rib (Ur. l. RS, št. 42/03)
Pravilnik o ostankih pesticidov v oziroma na živilih in kmetijskih pridelkih (Ur. l. RS, št. 84/04) – predpis, sprejet na podlagi ZZUZIS, in Zakona o fitofarmaceutskih sredstvih (ZFFS; Ur. l. RS, št. 98/04 (uradno prečiščeno besedilo))
6. Monitoring kemikalij v organizmih
Zakon o kemikalijah (ZKem; Ur. l. RS, št. 110/03 - prečiščeno besedilo, 56.a člen in št. 110/03 - prečiščeno besedilo in 47/04 - ZdZPZ)

Monitoring onesnaženja s kemikalijami predstavlja posebno vrsto monitoringa stanja okolja oziroma onesnaževanja okolja, ki ga ureja Zakon o varstvu okolja¹⁸⁷. Ta v 3. odstavku 96. člena opredeljuje pojem "monitoring stanja okolja" kot spremljanje in nadzorovanje kakovosti tal, voda in zraka (ter biotske raznovrstnosti). V 4. odstavku istega člena pa opredeljuje "monitoring onesnaževanja okolja" kot spremljanje in nadzorovanje emisij v tla, vode in zrak. Ta zakon v nadaljevanju določa tudi pristojnosti oziroma dolžnosti države, občin in onesnaževalcev glede izvajanja monitoringa stanja oziroma onesnaževanja okolja.

Po drugi strani predstavlja 32. člen Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z žvili, splošno pravno podlago za monitoring živil, vključno s pitno vodo, v 29., 31. in 32. členu pa določa subjekte, pristojne za načrtovanje in izvajanje monitoringa. Podrobnosti v zvezi z monitoringom pitne vode in z zagotavljanjem njene zdravstvene ustreznosti nasploh so urejene s Pravilnikom o pitni vodi, ki v slovenski pravni red prenaša direktivo Sveta ES št. 98/83/ES.

Glede spremljanja učinkovitosti ukrepov, kakršni so stalne ali začasne omejitve in prepovedi proizvodnje, prometa ali uporabe kemikalij, daje 51.a člen ZKem pravno podlago za redno spremljanje prometa in uporabe kemikalij, pa tudi za spremljanje njihovih razgradnih produktov ter sledi v okolju in živih organizmih. Omenjeni člen določa še, da tovrsten monitoring kemikalij koordinira organ, pristojen za kemikalije, izvajajo pa ga zdravstveni in drugi javni zavodi na podlagi letnega programa in načrta, ki ga pripravijo v soglasju z ministrom za zdravje. Od tod izhaja, da je glavni namen 51.a člena ZKem ugotavljanje, ali so bile uvedene stalne oziroma začasne prepovedi ali omejitve učinkovite, pa tudi, ali se tveganje za zdravje in okolje zmanjšuje, na podlagi česar minister za zdravje podaljša ali prekliče veljavnost ukrepov oziroma po potrebi uvede druge ukrepe. Kadar gre za ugotavljanje, ali proizvodi vsebujejo kemikalije, za katere veljajo prepovedi ali omejitve, oziroma, ali zavezanec dajejo le-te v promet ali uporabljajo, je monitoring na podlagi 51.a člena ZKem pravzaprav inšpekcijski nadzor, še posebno če ga izvaja inšpektor, pristojen za kemikalije, in je njegova dejavnost vezana na zavezanca in ne na splošno ugotavljanje trendov. Inšpekcija za kemikalije pri MZ/URSK na podlagi tega člena trenutno ne izvaja inšpekcijskega nadzora. Ta člen daje tudi podlago za monitoring kemikalij, njihovih razgradnih produktov oziroma sledi v okolju in organizmih. Glede na ZKem naj bi ta monitoring v prvi vrsti potekal zlasti zaradi ugotavljanja učinkovitosti prepovedi in omejitev kemikalij ali ugotavljanja smiselnosti uvedbe novih. Pri načrtovanju takega monitoringa je potrebna pazljivost, saj je velika večina kemikalij, katerih promet ali uporaba sta prepovedana, že vključenih v monitoring kemikalij v različnih medijih, ki ga izvajajo druge institucije (npr. skladno z okoljevarstveno zakonodajo, zakonodajo s področja živil ipd.). Ker pri njih monitoring kemikalij v organizmih še ni dovolj prisoten, se je MZ/URSK v zadnjem času usmeril na to vejo biološkega monitoringa (glej še poglavje II. oddelek 6.4 Ocena stanja in predhodni koraki). Izvajanje monitoringa te vrste pa je smiselno le v stalni povezavi z drugimi monitoringi, saj je osnovni namen tega dopolnilo k ostalim metodam.

V medresorskem sistemu monitoringa je zaznati nekatere vrzeli, saj sezname kemikalij ne vsebujejo vseh problematičnih snovi. Zato je obstoječe vrste monitoringa med seboj smiselno in nujno medresorsko uskladiti, sezname snovi pa prečistiti tako, da bodo na njih tiste, ki so v resnici pomembne glede onesnaženja nekega elementa okolja oziroma na območju, kjer se monitoring izvaja.

Iz 51.a člena ZKem, ki je glede opredelitve monitoringa kemikalij zelo splošen, in slike 16, ki prikazuje institucionalno razdelitev različnih monitoringov kemikalij, je jasno razvidno, da je med vsemi temi monitoringi nujno potrebna temeljita vsebinska povezava in koordinacija načrtovanja ter izvajanja le-teh.

Glede slovenske zakonodaje je mogoče zaključiti, da zadovoljivo ureja posamezne vrste monitoringa onesnaženja s kemikalijami, a na nekaterih mestih bi se kljub temu še dala izboljšati. Predvsem pa bi morali vanjo bolj očitno umestiti mehanizme za medresorsko usklajevanje monitoringa, kar narekujejo že direktive EU. Zato bo treba v tem programskem obdobju medresorsko zakonodajo s tega področja v prvem koraku podrobneje preučiti, nato pa pripraviti izboljšave. Poleg tega zahteve WFD po uvedbi določil glede varovanja voda v drugo resorno zakonodajo niso v celoti upoštevane.

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja¹⁸⁸ kot krovni zakon ureja postopek, s katerim je vsakomur omogočen prost dostop do informacij javnega značaja, razpoložljivih pri državnih organih, organih lokalnih skupnosti, javnih agencijah, javnih skladih in drugih osebah javnega prava, nosilcih javnih pooblastil in izvajalcih javnih služb. Vlada RS vsako leto objavi seznam teh organov v katalogu informacij javnega značaja. Vsebina kataloga in druge podrobnosti o dostopu do podatkov je natančno predpisana v Uredbi o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja¹⁸⁹, ki je v slovenski pravni red prenesla direktivi 2003/4/ES o javnem dostopu do informacij o okolju¹⁹⁰ in 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja. S tem je Republika Slovenija izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz prvega odstavka 4. člena Aarhuške konvencije¹⁹¹. Na dostop do informacij javnega značaja se nanaša tudi 110. člen ZVO¹⁹².

¹⁸⁷ Zakon o varstvu okolja v 12. točki 3. člena opredeljuje "monitoring okolja" kot spremljanje in nadzorovanje okolja s sistematičnimi meritvami ali drugimi metodami in z njimi povezanimi postopki. Glede na 96. člen tega zakona se "monitoring okolja" deli na monitoring naravnih pojavov, stanja okolja in onesnaževanja okolja.

¹⁸⁸ Ur. l. RS, št. 96/05 (uradno prečiščeno besedilo UPB1)

¹⁸⁹ Ur. l. RS, št. 76/05

¹⁹⁰ Ta je razveljavila direktivo 90/313/EGS.

¹⁹¹ "Če so zahtevane okoljske informacije, pogodbenica v skladu z odstavki tega člena zagotovi, da jih organi javne oblasti v okviru notranje zakonodaje dajo na razpolago javnosti..."

¹⁹² S spremembo ZVO (Ur. l. RS, št. 20/06), je tudi ZVO uvedel omenjeno direktivo 2003/4/ES o javnem dostopu do informacij o okolju.

6.3. Institucionalna ureditev¹⁹³

Splošno o delitvi pristojnosti glede monitoringa onesnaževanja različnih medijev s kemikalijami: na podlagi različne zakonodaje, omenjene v poglavju II. oddelek 6.2, je monitoring onesnaženja raznih medijev s kemikalijami v pristojnosti več ministrstev:

- monitoring onesnaženja zraka, tal, površinske in podzemne vode: MOP in ARSO,
- monitoring pitne vode: MZ,
- monitoring živil rastlinskega in živalskega izvora: MKGP in MZ,
- monitoring krme: MKGP.

Osnovne pristojnosti ministrstev in organov v njihovi sestavi so sicer logične, vendar bi bilo za zagotovitev celovitosti monitoringa nujno bistveno okrepiti sodelovanje vseh ministrstev, kar velja zlasti za sodelovanje MZ in MOP pri monitoringu pitne vode in njenih virov (površinskih in podzemnih voda).

Monitoring voda:

Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo, je v 29. členu predvidel ustanovitev Urada za prehrano Vlade RS, ki naj med drugim predlaga način izvajanja programa za spremljanje zdravstvene ustreznosti živil, vključno s pitno vodo. Toda urad ni bil ustanovljen, področje pa pokriva Direktorat za javno zdravje pri MZ.

Omenjeni zakon je prav tako predvidel ustanovitev Sveta za živila in prehrano pri MZ. Ustanovljen je sicer bil, vendar ne deluje učinkovito, zato je treba to izboljšati. To strokovno in posvetovalno telo za doktrinarne, metodološke in strokovne naloge v zvezi z vodenjem prehranske politike in zdravstvene problematike, vezane na živila in prehrano, s pitno vodo vred, naj bi v skladu z zakonom sestavljali strokovnjaki s področij zdravstva, kmetijstva, živilstva, veterine, varstva potrošnikov, izobraževanja in varovanja okolja. Projekt Phare "KV 2" priporoča se, da se pri Svetu za živila in prehrano ustanovi stalna delovna skupina za tako imenovani Codex Alimentarius za pitno vodo, ki bo po zgledu nekaterih drugih držav članic EU pripravila in zatem samostojno redno osveževala navodila za zagotavljanje kakovosti pitne vode (kodeks).

V okviru MKKV je bil decembra 2005 ustanovljen Medresorski odbor za koordinacijo monitoringa onesnaženja voda (MOKMOV), ki ima nalogo medsebojno usklajevati parametre, vključene v monitoring pitne vode, podzemnih in površinskih voda, pripraviti tehnične rešitve za uskladitev formata podatkov in voditi izvedbo pilotne izmenjave podatkov monitoringa onesnaženja voda za eno izmed območij v Republiki Sloveniji. V naslednjem koraku se izvede izmenjava podatkov monitoringa voda za vso Republiko Slovenijo. Poleg tega se pričakuje, da bo občasno usklajevanje zaradi dinamike onesnaževanja voda potrebno tudi pozneje. Ne nazadnje se bo ta odbor glede na pridobljene izkušnje povezal s Svetom za živila in prehrano ter razširil svoje delovanje tako, da bodo ministrstva in organi v njihovi sestavi vključili v celovit monitoring še podatke o monitoringu onesnaženja tal, živil in krmil.

Kot je navedeno v poglavju II. pododdelku 6.2.1, bi bilo glede na zahteve WFD, direktive o pitni vodi in glede na izkušnje drugih držav v zvezi z uskladitvijo medresorskega delovanja smiselno ustanoviti posebno vladno medresorsko telo za trajnostno rabo voda oziroma učinkovito medresorsko izvajanje obeh direktiv. Na to telo se lahko pozneje pripne tudi omenjeni MOKMOV.

Od jeseni 2005 deluje Slovenska tehnološka platforma za vode (STPV), ki predstavlja forum, kjer se srečujejo nosilci znanja in tehnologij, raziskovalni inštituti, univerze, predvsem pa predstavniki industrije, ki se tako ali drugače ukvarjajo z vodo. Namen platforme je povezati partnerje z različnimi znanji za reševanje konkretnih problemov, prav tako pomembna dejavnost pa je oblikovanje strateškega programa dejavnosti in raziskav na širšem področju voda in sodelovanje vladnimi in upravnimi inštitucijami. Novembra lani je bila izdelana strategija STPV (na voljo je na spletni strani platforme¹⁹⁴), izdelan pa je tudi predlog strateškega programa raziskav.

Nosilci in izvajalci monitoringa voda:

V skladu s Pravilnikom o pitni vodi je nosilec monitoringa javni zdravstveni zavod, ki spremlja izvajanje ukrepov za odkrivanje in odpravljanje zdravju škodljivih ekoloških in drugih dejavnikov, ki utegnejo vplivati na kakovost pitne vode, izvajalec monitoringa pa je javni zdravstveni zavod z laboratoriji za mikrobiološko in kemijsko preskušanje pitne vode (nosilce in izvajalce monitoringa pitne vode imenuje minister za zdravje). Podobno je zastavljen monitoring onesnaženja površinskih in podzemnih voda s kemikalijami. Opozoriti velja, da v Republiki Sloveniji na podlagi pogodb s pristojnimi organi izvaja kemijski del monitoringa več institucij. Ključne izmed njih so:

- laboratorij ARSO,
- laboratorij Inštituta za varovanje zdravja RS,
- laboratoriji nekaterih regionalnih zavodov za zdravstveno varstvo.

Monitoring kakovosti voda poleg navedenih izvajajo še nekatere druge institucije. ARSO vsako leto pripravi letne programe monitoringa za posamezne izvajalce (vključno z laboratorijem ARSO), pa tudi projektne naloge, katerih potek izvajanja je natančno določen. Z zunanjimi izvajalci so za vse storitve sklenjene pogodbe, katerih sestavni del je projektna naloga. V tem okviru je medsebojno sodelovanje urejeno razmeroma dobro in tudi usklajeno.

¹⁹³ Cilj tega oddelka je osvetliti osnovno delitev pristojnosti glede monitoringa onesnaževanja različnih medijev s kemikalijami, dodatno pa v podrobnostih obdelati medresorsko sliko monitoringa onesnaženja voda s kemikalijami.

¹⁹⁴ www.tpvide.si

Problematika laboratorijev, prekrivanja njihovih dejavnosti in neracionalnega opremljanja je podrobno opisana v sklopu prednostnega področja Celovita kemijska inšpekcija v okviru tega nacionalnega programa (poglavje II.2.4.2 razdelek Kontrolni laboratoriji). Laboratorijsko-analitsko tehniko in metodologijo je treba stalno prilagajati vedno strožjim zahtevam (želje po vse nižjih detekcijskih mejah so čedalje večje, saj je bilo ugotovljeno, da nekatere nevarne snovi lahko povzročijo hude posledice za zdravje človeka ali za druge žive organizme že v silno majhnih koncentracijah – hormoneza). Zato je bil v projektu Phare "KV 2" izveden nakup 14 laboratorijskih instrumentov za IVZRS in za Zavod za zdravstveno varstvo Maribor. Kar nekaj opreme pa so laboratoriji dobili tudi v okviru drugih projektov. Omeniti je treba tudi poseben projekt, ki bo na zahtevo Evropske komisije predvidoma potekal del leta 2006, med drugim pa je namenjen oceni potreb po dodatni laboratorijski opremi za izvajanje monitoringa in inšpekcijskega nadzora na področju kemijske varnosti. Če se bo pokazalo, da laboratoriji potrebujejo še druge kose opreme, bo nakup predvidoma izveden s pomočjo projekta "TFKV 3", če bo Evropska komisija to odobrila. Pri MZ že poteka podoben projekt, ki je osredotočen le na opremo laboratorijev v zvezi z ugotavljanjem zdravstvene ustreznosti živil.

Kar zadeva vprašanje izmenjave in poenotenja podatkov monitoringa, jih je nujno izmenjavati v izvorni obliki analitičnega rezultata, česar doslej nekatere institucije iz različnih razlogov niso dosledno upoštevale. Izvirna oblika namreč omogoča nadaljnjo statistično obdelavo in uporabo rezultatov monitoringa v različne sekundarne namene. Treba bi bilo določiti še format elektronske izmenjave podatkov, s čimer bi se zagotovila njihova združljivost in primerljivost.

Na podlagi 5. člena Pravilnika o pitni vodi je bila ustanovljena Komisija za pitno vodo, ki jo sestavljajo strokovnjaki iz IVZRS (nosilec in izvajalec monitoringa pitne vode) in območnih zavodov za zdravstveno varstvo (izvajalci monitoringa pitne vode). Naloge te komisije so precej obsežne in pomembne, zato bi morala svoje delovanje okrepiti. Poleg tega njena vloga pri medresorski koordinaciji doslej ni bila predvidena, zato je treba to dodati med njene naloge. Komisija zbira in obravnava vse informacije v zvezi z zdravstveno ustreznostjo pitne vode, zato je nujno, da se v prihodnje te informacije dajo na voljo drugim ministrstvom in organom v njihovi sestavi, tako da bodo lahko uvedli ukrepe za zmanjšanje tveganja pri virih onesnaženja. Problem je tudi ocena tveganja za zdravje človeka zaradi onesnaženja pitne vode, saj je bila doslej izdelana na preveč poenostavljen način, ki ni usklajen z metodologijo EU. Kot je bilo že navedeno, naj se v oceno tveganja vključi MZ/URSK, ki je za to področje primarno pristojen, zato bi bilo smiselno, da tudi sam postane član omenjene komisije. Oceno tveganja naj izdelajo strokovnjaki, ki so za to primerno usposobljeni.

Slika 16: Pristojnosti posameznih slovenskih ministrstev in organov v njihovi sestavi za izvajanje monitoringa onesnaženja s kemikalijami

Bazi podatkov monitoringa voda sta:

- površinske in podzemne vode: ARSO,
- pitna voda: IVZRS kot nosilec monitoringa pitne vode; tehnična dela v zvezi z bazo za izvajanje zunanjih sodelavcev; pogodbeno razmerje med IVZRS in med zunanjim sodelavcem je treba natančneje urediti (opredeliti cilje in namen razvoja te baze, zagotoviti tudi ustrezna sredstva za njeno redno vzdrževanje, dopolnjevanje in prilagajanje drugim bazam monitoringa).

Omenjeni bazi sta zelo izpopolnjeni, celo bolj kot v nekaterih drugih državah članicah EU, vendar slonita na različnih programskih sistemih. Poleg tega se morata bazi podatkov monitoringov iz prejšnjega odstavka uskladiti z bazo podatkov poselitveno-prostorskih aglomeracij, kjer se izvaja javna služba oskrbe s pitno vodo, ki sloni na globalnem

sistemu za določanje položaja (GPS¹⁹⁵) (nosilec MOP). Ta je zastavljena zelo moderno in namenjena vnosu različnih podatkov, ki jih MOP pridobiva ali zbira (npr. podatki o pretoku in količini pitne vode v omrežju ter drugih hidravličnih parametrih, podatki o odpadnih vodah itd.). Mnogi podatki iz tega sistema so pomembni za celovito sliko stanja vodooskrbe in onesnaženja.

Poleg tega je treba v podatkovno zbirko monitoringa pitne vode na državni ravni vključiti podatke notranjega monitoringa, ki ga izvajajo upravljavci vodooskrbnih sistemov. V ta namen je treba spremeniti zakonodajo, tako da bodo upravljavci dolžni dati na voljo svoje podatke, izboljšati kakovost le-teh in poenotiti format. Kot kažejo izkušnje nekaterih drugih držav članic EU, je monitoring pitne vode na državni ravni smiselno kar najbolj omejiti, glavno podatkov pa naj bi pridobili prav pri upravljavcih. V eni izmed avstrijskih zveznih dežel, ki ima približno 1,7 milijona prebivalcev in je v tem smislu primerljiva z Republiko Slovenijo, pridobijo vsako leto podatke o okoli 20.000 vzorcih s strani upravljavcev sistemov za oskrbo s pitno vodo, oblasti pa v tej deželi za namen monitoringa pitne vode vzamejo le okoli 150 vzorcev. Sredstva, ki bi jih na državni ravni tako prihranili, se uporabijo za podrobnejši monitoring prednostnih problematičnih snovi in izvajanje ukrepov za zmanjševanje tveganja.

6.4 Ocena stanja in predhodni koraki

V Republiki Sloveniji različna ministrstva in organi v njihovi sestavi na različnih pravnih podlagah že dolga leta izvajajo monitoring onesnaževanja različnih medijev s kemikalijami. Kljub temu pa podatki v celoti niso najbolj uporabni kot podlaga za izvedbo sanacijskih ukrepov in oceno tveganja za zdravje človeka in okolja, pa tudi ne za sprejemanje odločitev o uvajanju ukrepov za zmanjševanje tveganja.

Glavni vzroki za pomanjkljivo uporabnost podatkov so:

- pomanjkanje ustreznih evidenc o vrstah, količini, rabi in mestu odvajanja kemikalij,
- pomanjkanje informacij o življenjski poti kemikalij v državi,
- razpršenost podatkov med ministrstvi, pomanjkljivo medresorsko povezovanje podatkov,
- neskladnost podatkov o monitoringu onesnaževanja s kemikalijami v raznih medijih (oteženo je spremljanje prehajanja snovi iz enega medija v drugega, npr. iz tal v podzemne vode, iz podzemnih vod v pitno vodo ipd.),
- vprašljiva gostota, pogosto neprimerna izbira vzorčnih mest v prostoru in tehnična opremljenost teh mest,
- za nekatere snovi in medije vzorčenje ni dovolj pogosto in ne vedno v najprimernejšem času ali vremenu,
- nekatere snovi in parametri se v nekaterih medijih sploh ne določajo (manjkajo npr. nekatere biocidne snovi),
- postopki dela niso v celoti standardizirani in poenoteni (vzorčenje, analize); osebe, ki jemljejo vzorce, niso enotno usposobljene,
- zagotavljanje kakovosti v analitskih laboratorijih še ni povsod zadovoljivo,
- biološki monitoring je še premalo zastopan, sledenje prepovedanih in drugih problematičnih nevarnih snovi v izdelkih ter v živih organizmih, vključno s človekom, ni zadostno,
- ocenjevanje koncentracij snovi v okolju in izpostavljenosti s pomočjo modelov ni dovolj uveljavljeno,
- ekotoksikološki preskusi za ugotavljanje kakovosti voda se ne izvajajo rutinsko¹⁹⁶.

Celovit monitoring onesnaževanja s kemikalijami je bilo zato izbran kot eno izmed prednostnih področij pri pripravi NPKV. Skorajda hkrati je Vlada RS leta 1996 sprejela sklep¹⁹⁷, ki je v 6. točki določal, da tedanji Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvo za zdravstvo in Ministrstvo za okolje in prostor do konca leta 1996 pripravijo predlog poenotenega in usklajenega sistema stalnega spremljanja ostankov FFS v tleh, vodi, rastlinah, živilih in pitni vodi ter način poročanja in obdelave podatkov na posameznih področjih, hkrati pa v skladu s svojimi pristojnostmi pripravijo enoten načrt inšpekcijskega nadzorstva nad ostanki FFS, način jemanja vzorcev in predvidena denarna sredstva. Na podlagi predloga naj bi bila zagotovljena ustrezna sredstva ob sprejemanju proračuna za leto 1997 in v nadaljnjih letih. Celovit predlog ni bil pripravljen, zato se to ni zgodilo. V 8. točki je sklep določal, da Center vlade za informatiko (CVI) s pristojnimi ministrstvi pripravi predlog informacijskega sistema za povezovanje vseh institucij za nadzor nad pesticidi. Sredstva za vzpostavitev navedenega sistema bi se morala zagotoviti prednostno, vendar se niso, ker tudi ta predlog ni bil pripravljen. Najprej MZ, nato pa MZ/URSK, ki je bil ustanovljen tri leta po sprejetju omenjenega sklepa, tj. leta 1999, sta si zelo prizadevala rešiti tovrstno problematiko in vzpostaviti medresorsko sodelovanje pri celovitem monitoringu, a zaman, saj druga ministrstva niso bila dovolj dejavna, nekatera pa sploh niso želela sodelovati. MZ/URSK je v sodelovanju z drugimi pristojnimi ministrstvi pripravil pravilnik o monitoringu pesticidov v pitni vodi in uredbo o monitoringu pesticidov v živilih, poleg tega je na lastno pobudo nekaj let usklajeval pripravo letnih programov monitoringa na obeh področjih. Zatem je monitoring pitne vode iz njegove pristojnosti prešel v pristojnost ožjega Ministrstva za zdravje, omenjena pravilnik in uredbo pa je nadomestila nova zakonodaja s teh področij.

V upanju, da bodo tuji projektni strokovnjaki pripomogli k reševanju te problematike, je bilo omenjeno področje vključeno v projekt Phare "KV 1", ki ga je financirala Evropska komisija. Pod mentorstvom strokovnjakov iz EU je medresorska delovna skupina začela delovati, podrobneje je ocenila stanje in pripravila priporočila za nadaljnje delo. Teh pa ministrstva še niso v celoti upoštevala, zato so bile predlagane dejavnosti deloma vključene v dveletni nadaljevalni projekt Phare "KV 2".

¹⁹⁵ Global Positioning System

¹⁹⁶ WFD v rednem monitoringu ne predvideva ekotoksikoloških testov, pač pa so za oceno stanja kakovosti voda predvideni hidromorfološki, fizikalno-kemijski in biološki elementi (fitoplankton, makrofiti in fitobentos, bentoški nevretenčarji in ribe). V WFD je uporaba ekotoksikoloških testov predvidena le za določanje standardov kakovosti (Aneks V, točka 1.2.6.).

¹⁹⁷ Št. 530-03/96-1/1-8 z dne 29.3.1996

V zvezi z vzpostavljanjem celovitega monitoringa onesnaženja s kemikalijami je tudi novi dveletni bilateralni projekt z Nizozemsko z naslovom "Določitev mejnih vrednosti za vodno okolje in sedimente na primeru reke Drave". Navezuje se na WFD, ki je primarno v pristojnosti MOP. Obravnava praktične vidike monitoringa površinskih voda in njihovih sedimentov v Republiki Sloveniji, predlagane pa bodo morebitne izboljšave (npr. nekaterih biocidnih snovi se še ne spremlja). Z uporabo obstoječih podatkov monitoringa onesnaženja vodnega okolja, podatkov o lastnostih kemikalij in ocene tveganja je bil izboljšan obstoječi nacionalni seznam nevarnih snovi, ki so v Republiki Sloveniji pomembne kot onesnaževalke vodnega okolja (predvsem površinskih voda). Za omenjene snovi je treba določiti standarde kakovosti, razen za tiste, ki so jim že določeni na ravni EU. Standardi kakovosti bodo uporabljeni pri monitoringu kot merilo kemijskega stanja površinskih voda. V tretjem delu projekta bo za nekaj lokacij v porečju reke Drave poskusno pripravljen program ukrepov za zmanjšanje onesnaženja s posebnim poudarkom na vidikih zmanjšanja onesnaženja tamkajšnjih virov pitne vode.

V Republiki Sloveniji se monitoring onesnaženja z nevarnimi snovmi izvaja v različnih osnovnih elementih okolja: v vodi (površinskih, podzemni, pitni), tleh in zraku.

Na ravni države se veliko dejavnosti v zvezi z monitoringom osredotoča na nevarne snovi v vzorcih vode. Četudi se pridobivajo številni in dokaj natančni podatki pri povzročiteljih emisij potencialno škodljivih snovi v zrak in tla, je monitoring kakovosti okolja glede kemičnih snovi v zraku in tleh skorajda zanemarljiv v primerjavi z monitoringom voda. Vzorčenje pitne vode "iz pipe" kot monitoring na ravni države se izvaja na nekaj več kot 1000 oskrbovalnih območjih, ki vsa napajajo več kot 50 uporabnikov. Na teh območjih je evidentiranih 3250 mest vzorčenja (od tega je v letu 2005 potekalo vzorčenje na nekaj več kot 1500 mestih). Skupno število vzorcev pitne vode za leto 2005 je bilo 6430, od tega 5976 rednih in 454 občasnih. Pitna voda se vzorči v štirih ciklih z razmikom osmih tednov.

Upravljalci jemljejo vzorce pri virih pitne vode in na vmesnih točkah v sistemu pred dobavo v omrežje (npr. na rezervoarjih – vodohranih ipd.). Kot že omenjeno, je treba glede na izkušnje drugih držav kar se da zmanjšati monitoring onesnaženja pitne vode na državni ravni in uporabiti podatke notranjega nadzora, ki ga izvajajo upravljalci vodooskrbnih sistemov, saj gre za podvajanje stroškov. V Republiki Sloveniji se za izvajanje državnega monitoringa porabi vse preveč sredstev iz državnega proračuna, ki bi jih lahko uporabili veliko bolje za zmanjševanje tveganja pri virih onesnaženja ipd.

Sistem monitoringa podzemnih voda za leto 2006 zajema 122 merilnih mest na 15 vodnih telesih. Vzorci bodo zajeti trikrat na leto na merilnih mestih, pomembnih za vodooskrbo (več kot 10.000 prebivalcev), in na čezmerno obremenjenih merilnih mestih. Na merilnih mestih, ki za vodooskrbo niso tako pomembna, pa se podzemna voda vzorči samo dvakrat na leto. Površinske vode, ki bogatijo vodonosnik, se vzorčijo dvakrat na leto na štirih mestih (dve na Dravi, eno na Savi in eno na Savinji). V vzorcih se preverja okoli 140 parametrov.

Monitoring kakovosti površinskih voda, ki se uporabljajo za pitno vodo, poteka na 11 vodah: Rižana, Mrzlek, Ljubinja, Malenščica, Hudinja, Bistrica, Podroteja, Soča, Vipava, Kolpa, Veliki Obrh. Število vzorčenj in analiz za posamezne skupine parametrov je 17 za parametre skupine I, 14 za parametre skupine II in 13 za parametre skupine III¹⁹⁸.

Monitoring površinskih voda na splošno (približni podatki za reke, jezera, morje, brakične vode, vključno s programi monitoringa kakovosti voda za ribe in kopalne vode) se izvaja na okoli 220 merilnih mestih, pri čemer je skupno število vzorcev okoli 1600 (vzorčita se voda in sediment), pri čemer se upošteva od 20 do 200 fizikalno-kemijskih in bioloških parametrov (odvisno od programa).

Tla so izvor in ponor nevarnih snovi, te pa se nato lahko znajdejo v vodi, kmetijskih pridelkih, živilih in krmi, zato je monitoring onesnaženja tal zelo pomembno področje in ga je treba uskladiti z monitoringom voda. V Republiki Sloveniji reden monitoring tal še ni vzpostavljen, kajti nacionalnih predpisov s tega področja še ni, pa tudi predpisi EU so šele v pripravi. V skladu z Nacionalnim programom varstva okolja je v teku prvi pregled onesnaženosti tal, ki predvideva pridobitev tovrstnih podatkov na vzorčnih lokacijah po koordinatni mreži 8 x 8 km (le na posameznih območjih 4 x 4 km). Vsako leto se vzorči in analizira nekaj točk (med 30 in 60), podatki pa bodo podlaga za vzpostavitev monitoringa onesnaženosti tal in talnega informacijskega sistema. Na vodonosnikih, ki so bili v letu 2002 z uredbo in odlokom vlade razglašeni kot ogroženi zaradi previsoke vsebnosti nekaterih FFS (atrazin, simazin, prometrin in metolaklor), je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano oziroma kmetijska inšpekcija izvajala nadzor nad spoštovanjem navedenih vladnih predpisov. Izvajala ga je z meritvami aktivnih snovi fitofarmaceutskih sredstev v tleh glede na prepoved uporabe tistih FFS, zaradi katerih je bilo posamezno območje določeno kot ogroženo. Meritve v tleh so bile opravljene na 120 mestih, in sicer v dveh serijah: pred setvijo koruze oziroma drugih kmetijskih posevkov in po njej. Pri tem pa pravzaprav ni šlo za monitoring, ampak za inšpekcijski nadzor s sankcijami ob ugotovljenih kršitvah. Poleg tega je pred kratkim v Republiki Sloveniji potekal projekt¹⁹⁹, v okviru katerega je bil izveden monitoring onesnaženja tal v mestih.

Monitoring onesnaženja zraka je samostojna panoga in ga NPKV ne obravnava. Ker pa nevarne snovi prehajajo iz medija v medij tudi po zraku, bo treba onesnaženje zraka v nekem obsegu vključiti v celovit monitoring pri naslednjem koraku.

¹⁹⁸ Parametri skupin I, II in III so opisani v preglednici 2 priloge 1 Pravilnika o pitni vodi.

¹⁹⁹ Urbsoil Projekt Urbsoil (Urban Soils as a Source and Sink for Pollution: Towards a Common European Methodology for the Evaluation of the Environmental Quality as a Tool for Sustainable Resource Management) je spadal v 5. okvirni evropski program in ga je financirala Evropska komisija. Sodelovalo je sedem partnerjev iz več evropskih držav (iz Slovenije Center za pedologijo in varstvo okolja pri Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, pilotno mesto Ljubljana) (vir: www.urbsoil.bf.uni-lj.si, 15.6.2004).

Omeniti je treba še monitoring ostankov nevarnih snovi v živilih rastlinskega in živalskega izvora ter krmi – v zadnjih letih se zaradi vse strožje zakonodaje EU zelo krepi zlasti pri živilih, poleg tega pa se vzpostavljajo mehanizmi zagotavljanja kakovosti vzorčenja in laboratorijskih analiz. S tem je povezanih kar nekaj projektov, ki jih financira Evropska komisija. Med projektom Phare "KV 2" je bilo izvedeno usposabljanje vzorčevalcev živil, ki so o usposabljanju pridobili potrdila. Za zdravstvene in kmetijske inšpektorje je bil izveden seminar o toksikologiji kemijskih onesnaževal v živilih in kmetijskih pridelkih. V nadaljevanju bo v tem projektu potekalo še usposabljanje za hitro oceno tveganja za onesnaževala v živilih in kmetijskih pridelkih ter vključevanje v sistem "Rapid Alert". Nazadnje bo organizirana delavnica o komunikaciji z javnostjo in mediji glede onesnaževal v živilih, vključno s kmetijskimi pridelki.

Posebna veja je biološki monitoring²⁰⁰. Z njim lahko sledimo dogajanju v okolju tako, da štejemo osebkne določene vrste oziroma ugotavljamo njihovo medsebojno številčno razmerje in vitalnost, kar včasih posredno kaže tudi stanje onesnaženja okolja. K biološkemu monitoringu spada tudi ugotavljanje količine posameznih nevarnih snovi v živih organizmih, vključno s človekom, ki pa v Republiki Sloveniji še ni dovolj uveljavljeno in ga je smiselno pod nekaterimi pogoji okrepiti. Na to področje se v zadnjem času usmerja MZ/URSK. Kljub temu je treba opozoriti, da naj bi se biološki monitoring v organizmih nikoli ne izvajal samostojno, ampak le z namenom potrditi, ovreči ali usmerjati siceršnjo modelirano/izračunano oceno izpostavljenosti in z njo povezano oceno tveganja oziroma določiti pravo smer v zvezi s tem, končno pa izbrati prave ukrepe za zmanjševanje izpostavljenosti in tveganja. Biološki monitoring je lahko sporen, če gre za odvzemanje organizmov iz okolja zaradi monitoringa samega. Vsekakor je nujno strogo spoštovati vidike varovanja živali pred mučenjem in etike.

V Republiki Sloveniji že potekajo nekatere dejavnosti v zvezi z modeliranjem ocen izpostavljenosti, vendar je to področje iz navedenih razlogov, pa tudi zaradi visokih stroškov monitoringa treba še precej bolj razviti.

Na splošno je mogoče reči, da v nekaterih primerih v Republiki Sloveniji programi monitoringa še vedno vključujejo snovi, ki iz različnih razlogov ne predstavljajo več tveganja za zdravje človeka ali za okolje, in obratno: ne zajemajo novih aktualnih snovi, ki predstavljajo tveganje. Zato je treba sezname stalno dopolnjevati glede na najnovejše razpoložljive podatke o vrstah in količini snovi ter o njihovih toksikoloških in ekotoksikoloških lastnostih oziroma tveganju, ki ga povzročajo. Predvsem je treba spremeniti razmerje med stalnim preverjanjem vsebnosti omejenega števila ključnih kemijskih snovi, katerih obstoj se v posameznem mediju pričakuje, in dragimi analizami cele vrste snovi.

6.5 Vidiki za prihodnost

Glavni cilji, ki vodijo k vzpostavitvi celovitega monitoringa onesnaženja na državni ravni, so:

1. Vzpostaviti natančnejše evidence o vrstah, količini, rabi in odvajanju kemikalij v Republiki Sloveniji, izboljšati informacije o življenjski poti kemikalij v državi in kakovost ocen tveganja ter ugotoviti, za katere snovi je monitoring prednostno potreben.
2. Medsebojno uskladiti, uravnotežiti in povezati podatke, izhajajoče iz obstoječih monitoringov onesnaženja s kemikalijami in omogočiti dostop do podatkov vsem, ki jih potrebujejo, vključno z javnostjo.
3. Izboljšati kakovost podatkov, izhajajočih iz posameznih obstoječih monitoringov, jih racionalizirati in po potrebi dopolniti.

Vidiki v zvezi z izboljšanjem zakonodaje, institucionalne ureditve in stanja glede monitoringa onesnaževanja nasploh so natančneje opisani v predhodnih oddelkih 6.2, 6.3 in 6.4, akcijski načrt za doseg omenjenih dveh glavnih ciljev pa je razviden iz Resolucije o NPKV.

Na podlagi obveznega sporočanja zavezancev, ki proizvajajo ali dajejo nevarne kemikalije v promet, MZ/URSK zbira podatke o vrstah in količini večine teh kemikalij v Republiki Sloveniji ter vodi bazo ISK (podrobnejši opis v poglavju II. pododdelki 5.4.3). Ciljani in ekonomsko upravičen monitoring onesnaženja je mogoče načrtovati samo z natančno predhodno analizo pritiskov in obremenitev. Toda dostop do baze ISK je zelo omejen in omogočen le redkim uporabnikom. Njeno uporabnost in koristnost je treba povečati, tako da se dostop omogoči vsem, ki podatke potrebujejo

²⁰⁰ Biološki monitoring se že dolgo uporablja na področju ugotavljanja kakovosti voda, v zadnjem času pa se njegova uporaba postopoma širi tudi na druge habitate, vključno s talnimi združbami. Poznamo tudi biološki monitoring tkiv pri človeku, predvsem na področju medicine dela in športa. Biološki monitoring se deli na štiri glavne pristope k ugotavljanju in spremljanju onesnaženja *in situ*:

- merjenje koncentracij onesnaževal, prisotnih v organizmih indikatorskih vrst in človeku,
- vrednotenje učinkov onesnaževal na organizme in povezovanje le-teh z njihovimi koncentracijami v organizmih in z drugimi biotičnimi in abiotičnimi indikatorji,
- spremljanje vplivov onesnaženja na podlagi prisotnosti ali odsotnosti vrst na mestu ali sprememb v sestavi vrst, znanih kot "vplivi na združbo",
- odkrivanje genetsko različnih sevov vrst, ki so razvile odpornost glede odzivov na onesnaževalo.

V splošnem se programi biološkega monitoringa delijo v dve skupini: monitoring izpostavljenosti in monitoring učinkov. Mnogi tradicionalni programi monitoringa vključujejo analitske meritve iskanih spojin v tkivu vzorčenega organizma (npr. preiskave ostankov pesticidov v tkivu rib ali PCB v kopenskih sesalcih in pticah). Monitoring učinkov pa raziskuje na različnih ravneh biološke organizacije, da bi se ovrednotilo stanje biološke združbe. Toksikologu tako omogoča izvesti oceno brez analitskega določanja katerekoli kemijske koncentracije. Sinergistične in antagonistične interakcije znotraj kompleksnih zmesi so vključene v rezultat biološkega monitoringa. Pomembna je tudi povezava med biološkim monitoringom in ekotoksikološkimi testi, v katerih se na primer ugotavlja strupenost površinskih ali odpadnih voda, z opazovanjem učinkov teh voda na standardne organizme. Predstavitev možnih vplivov na okolje ima največjo dokazno težo, kadar se uporablja strategija triade tehnik: testov strupenosti, kemijskih analiz in biološkega nadzora. To se lahko izvaja posebej za organizme, živeče v vodah, sedimentih in tleh, oziroma v vodnih in kopenskih ekosistemih ter še prav posebej za različno izpostavljene in na različne načine ogrožene populacije ljudi.

in hkrati izpolnjujejo pogoje glede varovanja zaupnosti podatkov. Poleg tega je treba izboljšati kakovost vhodnih podatkov in sistematično preverjati natančnost pri vnosu podatkov v bazo.

V tem programskem obdobju je treba preiti na elektronsko pošiljanje podatkov, ki naj bi jih priskrbeli zavezanec, in izpolniti bazo tako, da bo omogočala več poizvedb, oblikovanih po želji uporabnikov podatkov. Smiselno bi bilo zagotoviti še sledljivost snovi v prostoru (zemljevidi lokacij in količin, snovni pretok). S povečanjem celovitosti, zanesljivosti in poizvedbenih možnosti bo baza ISK dajala dobro podlago za oceno izpostavljenosti in tveganja oziroma ogroženosti ter za izbiro parametrov, pogostnosti vzorčenja in lokacij monitoringa onesnaženja s kemikalijami. To pa bo tudi podlaga za oblikovanje monitoringa, ki bo usmerjen na ključne praktične probleme, bolj premišljen in tudi celovit.

Fitosanitarna uprava RS pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano vodi bazo podatkov o uporabi FFS. Kljub temu da je ocenjena kot precej dobra, bi se dala še izboljšati, tako da bi bile evidence o porabi FFS glede na posamezno kulturo in evidence o aplikaciji po zaključenih administrativnih enotah še bolj natančne in zanesljive. Kakor kaže, baza FFS ni ustrezno neposredno dosegljiva zainteresiranim uporabnikom iz drugih ministrstev (npr. izdelovalcem ocen tveganja, načrtovalcem monitoringa onesnaženja), zato bi bilo treba dostop olajšati. Poleg tega bi bilo smiselno povezati bazi FFS in ISK, saj podatki o FFS (razen surovin za izdelavo le-teh) v bazi ISK niso zajeti.

Celovit monitoring onesnaženja s kemikalijami zahteva in hkrati omogoča premik od pretežno reaktivnega odzivanja na vnos kemikalij k proaktivnemu. Celovito in usklajeno sledenje nevarnim snovem v okolju omogoča izčrpno analizo in presojo tveganja ter ugotavljanje problematičnih dejavnosti. To pa je ključni pogoj za načrtovanje uravnotežene politike preprečevanja nadaljnega onesnaževanja in za izvajanje ukrepov za zmanjševanje obstoječega tveganja. Poleg tega celovit monitoring onesnaženja s kemikalijami prispeva k dvigu ravni ozaveščenosti podjetij in prebivalstva ter spodbuja smotno okoljevarstveno odločanje v vseh institucijah, v gospodarskih dejavnostih in med prebivalstvom.

Da bi se celovit monitoring onesnaževanja, ko bo vzpostavljen, sploh lahko izrazil in upravičil sredstva, porabljen za njega, je treba v Republiki Sloveniji izvesti še nekaj pomembnih nadaljnjih korakov. Predvsem je treba vsem, ki na ravni države, občin, gospodarstva, kmetijstva in ne nazadnje gospodinjstev odločajo o svojih dejavnostih, zagotoviti več informacij, kaj neko onesnaženje za zdravje in okolje lahko pomeni, še zlasti pa jih je treba seznaniti z možnostmi za zmanjševanje onesnaževanja in odvratanje tveganja. Obsežnejše ozaveščanje je v NPKV že predvideno tekom vsakoletnega tedna kemijske varnosti, prav tako pa se bo treba posvetiti pridobivanju znanja dvosmerne komunikacije z različnimi vrstami deležnikov.

Hkrati je treba opozoriti, da se nenehno postavlja vprašanje, katera raven varovanja zdravja in okolja je za družbo sprejemljiva oziroma kaj si ta glede na svoj gospodarski položaj lahko privoščiti. V ta namen je treba v Republiki Sloveniji izvesti vrsto posvetovanj z javnostjo, kar je predvideno že v I. poglavju NPKV (Splošni cilji in predvideni ukrepi). Ker so stroški učinkovitega varovanja zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij precejšnji (npr. izdatek za razvoj in uporabo alternativnih tehnologij v proizvodnji, obrti in kmetijstvu, za ravnanje z odpadki, njihovo recikliranje in odstranjevanje, za namestitve čistilnih naprav in preučitev njihove učinkovitosti, zamenjava kultur pri kmetovanju itn.), mora biti uvedba vsakega od ukrepov za zmanjševanje tveganja krepko pretehtana z vidika družbeno-ekonomskih posledic.

NPKV v I. poglavju tudi zahteva, da se analiza stroškov in koristi oziroma učinka (vključno z analizo družbeno-ekonomskih posledic) uvede kot del postopkov za sprejemanje pomembnejših odločitev glede kemijske varnosti. Le tako bo drugo predhodno prizadevanje za boljše varovanje zdravja in okolja pred kemikalijami, vključno z monitoringom onesnaževanja, lahko uspešno. Zato je nujno, da se odgovorna ministrstva temu posvetijo. Deloma bo na to področje posegel projekt Drava, v katerega zadnji, tretji del je vključena ocena tveganja ter posledičnih vplivov na zdravje in okolje na dveh delih tega porečja. V tem projektu bo oblikovan tudi predlog programa za zmanjševanje tveganja (npr. zamenjava tehnologij v industriji, zamenjava ali prenehanje uporabe nekaterih FFS ali zamenjava sedanjih kmetijskih kultur s takimi, ki ne zahtevajo uporabe kemikalij, kaj storiti s komunalnim onesnaženjem, itd.). Program naj bi spodbudil pridobivanje novih projektnih sredstev (zlasti iz EU), pri tem pridobljene izkušnje pa naj bi se uporabile še drugod.

6.6 Uresničljivost predlaganih ukrepov

Če bodo pristojna ministrstva in organi v njihovi sestavi pri izvajanju programa dejavno sodelovali, je ta povsem uresničljiv. Dodatna spodbuda za njegovo izvedbo so zahteve Evropske komisije kot take in zahteve različnih direktiv glede tesnega medresorskega sodelovanja in povezovanja podatkov monitoringa onesnaženja v celoto.

6.7 Kazalniki napredka:

- usklajeni parametri monitoringa onesnaženja površinski in podzemnih voda ter pitne vode,
- uvedeno enotno geokodiranje mest vzorčenja,
- izvedena pilotna izmenjava podatkov monitoringa voda za eno območje Republike Slovenije,
- izvedena izmenjava podatkov monitoringa voda za celotno Republiko Slovenijo,
- druge kazalnike določi MOKMOV.

6.8 Pogoji za izvedbo programa

Nujna je ustanovitev MOKMOV in njegovo zavzeto delovanje. Poleg nalog, razvidnih iz poglavja II. oddelka 6.3, naj bi odbor pospeševal tudi izvajanje nacionalnega programa v delu, ki se nanaša na celoviti monitoring.

7. SEZNAM SLIK, PREGLEDNIC IN UPORABLJENIH KRATIC

7.1 Seznam slik

Slika 1	Ključne faze priprave in izvajanja nacionalnega programa na prednostnih področjih kemijske varnosti (nacionalni program kot kombinacija programa in akcijskega načrta (prirejeno po: UNITAR/IOMC)
Slika 2	Pomembni koraki pri razvijanju celovite kemijske varnosti v Sloveniji (avtorica: Darja Boštjančič)
Slika 3	Dva okvira medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti (avtorica: Darja Boštjančič)
Slika 4	Tristranski mednarodni vpliv na nacionalno zakonodajo s področja kemijske varnosti (avtorica: Darja Boštjančič)
Slika 5	Izhodiščno stanje medresorske zakonodaje na področju kemijske varnosti (avtorica: Darja Boštjančič)
Slika 6	Celoviti mozaik medresorske zakonodaje na področju kemijske varnosti (avtorica: Darja Boštjančič)
Slika 7	Število poškodb pri delu na 1000 zaposlenih v dejavnostih 23, 24 in 25 v primerjavi z vsemi dejavnostmi v letih 1999–2002 v Sloveniji (avtorica : Petra Vrečko s sodelavci)
Slika 8	Delež posameznih poškodb pri delu zaradi delovanja kemičnih snovi v vseh dejavnostih v letih 1999–2002 v Sloveniji (avtorica : Petra Vrečko s sodelavci)
Slika 9	Delež posameznih poškodb pri delu zaradi delovanja kemičnih snovi v vseh dejavnostih za leto 2002 v Sloveniji (avtorica : Petra Vrečko s sodelavci)
Slika 10	Število izgubljenih dni na zaposlenega v dejavnostih 23, 24 in 25 v primerjavi s številom izgubljenih dni v vseh dejavnostih v letih 1999–2002 v Sloveniji (avtorica : Petra Vrečko s sodelavci)
Slika 11	Število izgubljenih dni zaradi kožnih bolezni na zaposlenega v dejavnostih 23, 24 in 25 v primerjavi z vsemi dejavnostmi v letih 1999–2002 v Sloveniji (avtorica : Petra Vrečko s sodelavci)
Slika 12	Število izgubljenih dni zaradi bolezni dihal na zaposlenega v dejavnostih 23, 24 in 25 v primerjavi z vsemi dejavnostmi v letih 1999–2002 v Sloveniji (avtorica : Petra Vrečko s sodelavci)
Slika 13	Odpadki kemikalij kot del nevarnih odpadkov in s tem povezana problematika (avtorica: Darja Boštjančič)
Slika 14	Vidiki ustreznega ravnanja z odpadki (avtorica: Darja Boštjančič)
Slika 15	Vzpostavitev celovitega monitoringa onesnaženja s kemikalijami kot izhodišče za uvedbo ukrepov za zmanjševanje tveganja (avtorica Darja Boštjančič)
Slika 16	Pristojnosti posameznih slovenskih ministrstev in organov v njihovi sestavi za izvajanje monitoringa onesnaženja s kemikalijami (avtorica Darja Boštjančič)

7.2. Seznam preglednic

Preglednica 1	Stroški izvajanja nekaterih splošnih ukrepov
Preglednica 2	Okvirni pregled stroškov za izvedbo NPKV po posameznih prednostnih področjih
Preglednica 3	Najpomembnejši akti OECD, ki urejajo kemijsko varnost
Preglednica 4	Inšpekcijski organi, pristojni za nadzor nad izvajanjem medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti
Preglednica 5	Slovenski predpisi, pomembni za varnost in zdravje pri delu s kemikalijami
Preglednica 6	Slovenski predpisi, pomembni za ravnanje z odpadki (vključno z odpadki kemikalij)
Preglednica 7	Ključna slovenska zakonodaja s področja kemijskih nesreč
Preglednica 8	Akti OECD s področja kemijskih nesreč
Preglednica 9	Mednarodne konvencije s področja kemijskih nesreč
Preglednica 10	Ključna zakonodaja, ki ureja monitoring onesnaženja s kemikalijami

7.3. Seznam kratic

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CARAT	Chemical Accidents Risk Assessment Thesaurus (Tezaver za oceno tveganja (ogroženosti) glede kemijskih nesreč)
CEE	Central and Eastern Europe (Srednja in Vzhodna Evropa)
CEFIC	European Chemical Industry Council (Evropski svet za kemično industrijo)
CKI	celovita kemijska inšpekcija
CLEEN	Chemical Legislation European Enforcement Network (Mreža evropskih inšpekcijskih organov za nadzor izvajanja kemijske zakonodaje)
CMZ	celovita medresorska zakonodaja
CVI	Center vlade za informatiko
CZ	civilna zaščita
DDV	davek na dodano vrednost
DLP	dobra laboratorijska praksa
EAPC	European Association of Poison Centres (Zveza evropskih centrov za zastrupitve)
ECT	European Credit Transfer System
EPER	European Pollutant Emission Register (Evropski register emisij onesnaževal)
ES	Evropska skupnost
ETCW	European Topic Centre on Waste (Evropski center za odpadke)
EU	Evropska unija
EUROTOX	European Association of Toxicologists and Toxicological Societies (Evropska zveza toksikologov in toksikoloških združenj)
EWC	European Waste Catalogue (Evropski katalog odpadkov)
FAO	Food and Agriculture Organization (Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo)
FFS	fitofarmacevtska sredstva
GEF	Global Environment Fund (Globalni sklad za okolje)
GCU	Glavni carinski urad
GHS	Globally Harmonized System (enoten sistem razvrščanja kemikalij)
GLP	Good Laboratory Practice (dobra laboratorijska praksa)
GPS	Global Positioning Systems (globalni sistem za določanje položaja)
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
ICE	International Chemical Environment (pri CEFIC)
ICE-EERN	International Chemical Environment – European Emergency Response Network (Evropska mreža za ukrepanje ob nesrečah)
IFCS	Intergovernmental Forum on Chemical Safety (Medvladni forum za kemijsko varnost)
ILO	International Labour Organization (Mednarodna organizacija dela)
IMPEL	(European Union Network for the) Implementation and Enforcement of Environmental Law (Omrežje EU za izvajanje in uveljavljanje okoljskega prava)
IOMC	Interorganization Programme on the Sound Management of Chemicals (Medorganizacijski program za varno ravnanje s kemikalijami)
IPCS	International Programme on Chemical Safety (Mednarodni program za kemijsko varnost)
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control
IRSD	Inšpektorat Republike Slovenije za delo
IRSVNDN	Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
IRSOP	Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor
IS	Inšpekcijski svet
ISK	informacijski sistem za kemikalije

ISM	Inštitut za sodno medicino
IUCLID	International Uniform Chemical Information Database (enotna mednarodna podatkovna zbirka o kemikalijah)
IVZRS	Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije
KC-CZ	Klinični center - Center za zastrupitve
MAD	Mutual Acceptance of Data (Vzajemno upoštevanje podatkov)
MAHB	Major Accident Hazard Bureau (Urad za nevarnosti velikih nesreč pri Evropski komisiji)
MARS	Major Accidents Reporting System (sistem za poročanje o kemijskih nesrečah)
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
MDS-CMZ	Medresorska delovna skupina za celovito medresorsko (kemijsko) zakonodajo
MG	Ministrstvo za gospodarstvo
MJV	Mutual Joint Visit (vzajemni inšpekcijski obisk)
MKGP/ FURS	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano/Fitosanitarna uprava Republike Slovenije
MKKV	Medresorska komisija za kemijsko varnost
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MO	Ministrstvo za obrambo
MOKMOV	Medresorski odbor za koordinacijo monitoringa onesnaženja voda
MOVZDK	Medresorski odbor za varnost in zdravje pri delu s kemikalijami
MO/ URSZR	Ministrstvo za obrambo/Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MPKVZD	Medresorska podkomisija za varnost in zdravje pri delu s kemikalijami
MPNK	Medresorska podkomisija za nesreče s kemikalijami
MPVZD	Medresorska podkomisija za varnost in zdravje pri delu
MVZT	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
MZ	Ministrstvo za zdravje
MZ/URSK	Ministrstvo za zdravje/Urad Republike Slovenije za kemikalije
MzP	Ministrstvo za promet
MZT	Ministrstvo za znanost in tehnologijo
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Organizacija Severnoatlantske pogodbe)
NMP	nujna medicinska pomoč
NPKV	Nacionalni program za kemijsko varnost
NPVNDN	Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami
NPVO	Nacionalni program varstva okolja
OCHA	Office for Coordination of Humanitarian Affairs (Urad za koordinacijo humanitarnih zadev)
OCKI	Odbor za celovito kemijsko inšpekcijo
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj)
OPCW	Organization for Prohibition of Chemical Weapons (Organizacija za prepoved kemičnega orožja)
OZS	Obrtna zbornica Slovenije
PBT	Persistent, bioaccumulative, toxic (obstojnost, kopičenje v organizmih ali v prehranjevalni verigi, strupenost)
PCB	Polychlorinated biphenyls (poliklorirani bifenili)
PCT	Polychlorinated terphenyls (poliklorirani terfenili)
REACH	Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (registracija, evaluacija, avtorizacija in prepovedi kemikalij)

REMPEC	The Regional Marine Pollution Emergency Response Centre for the Mediterranean Sea (Regionalni center za ukrepanje v primeru onesnaženja Sredozemskega morja zaradi nesreč na morju)
ReNPVZD	Resolucija o Nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu
ReSNVRS	Resolucija o Strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije
RITRC	Release Information Technique Resource Centre (Center za vire o tehnikah za pridobivanje informacij o sproščanju snovi pri OECD)
SAICM	Strategic Approach to the International Chemical Management (Mednarodna strategija za ravnanje s kemikalijami)
SCKV	Strateški cilji kemijske varnosti
SETAC	Society of Environmental Toxicology and Chemistry
SHE&Q	Safety, Health, Environment and Quality (celovit sistem varnosti, zdravja, varstva okolja in kakovosti v podjetjih)
SIDS	Screening Information Data Set (osnovni pregled obstoječih podatkov o kemikaliji)
SIST	Slovenski inštitut za standardizacijo
SIT	slovenski tolar
STPV	Slovenska tehnološka platforma za vode
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SVEZ	Služba vlade za evropske zadeve
TF	Transition Facility (projekt "Prehodni vir")
UN	United Nations (Združeni narodi)
UNCED	United Nations Conference on the Environment and Development (Konferenca Združenih narodov o okolju in razvoju)
UN-ECE	United Nations Economic Commission for Europe (Ekonomska komisija Združenih narodov za Evropo)
UNEP	United Nations Environment Programme (Program Združenih narodov za okolje)
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization (Organizacija Združenih narodov za industrijski razvoj)
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research (Inštitut Združenih narodov za usposabljanje in raziskave)
Ur. I. RS	Uradni list Republike Slovenije
URSK	Urad Republike Slovenije za kemikalije
VZDK	varnost in zdravje pri delu s kemikalijami
WHO	World Health Organization (Svetovna zdravstvena organizacija)
ZAG	Zavod za gradbeništvo Republike Slovenije
ZIRS	Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije
ZKem	zakon o kemikalijah
ZVZD	zakon o varnosti in zdravju pri delu
ZZV-Mb	Zavod za zdravstveno varstvo Maribor
ZZZS	Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

VLADA

5082. Uredbo o ravnanju z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, ki vsebujejo nevarne snovi

Na podlagi drugega odstavka 19. člena in petega odstavka 20. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD in 66/06 – odl. US) izdaja Vlada Republike Slovenije

**UREDBO
o ravnanju z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, ki vsebujejo nevarne snovi****1. SPLOŠNE DOLOČBE****1. člen**

(vsebina)

(1) Ta uredba določa pravila ravnanja ter druge pogoje za zbiranje, ponovno uporabo in odstranjevanje neuporabnih fitofarmaceutskih sredstev, ki vsebujejo nevarne snovi, in ostankov fitofarmaceutskih sredstev z nevarnimi snovmi, ki ostajajo po njihovi uporabi v odpadni prodajni embalaži (v nadaljnjem besedilu: odpadna fitofarmaceutska sredstva).

(2) Neuporabna fitofarmaceutska sredstva iz prejšnjega odstavka so fitofarmaceutska sredstva, ki so embalirana za končno uporabo in dana v promet, vendar jih je treba zavreči zaradi preteka roka uporabnosti ali drugih razlogov.

2. člen

(področje uporabe)

(1) Določbe te uredbe se uporabljajo za odpadna fitofarmaceutska sredstva, ki nastajajo zaradi uporabe fitofarmaceutskih sredstev pri končnih uporabnikih ali pri dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet in se kot odpadki uvrščajo v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, med:

– odpadke iz kmetijstva, vrtnarstva, lova, ribištva in ribogojstva s klasifikacijsko številko 02 01 08* (v nadaljnjem besedilu: odpadki iz kmetijstva) in

– ločene frakcije s klasifikacijsko številko 20 01 19* (v nadaljnjem besedilu: ločene frakcije).

(2) Določbe te uredbe se ne uporabljajo za odpadno prodajno embalažo fitofarmaceutskih sredstev, če je embalaža izpraznjena v skladu z navodili proizvajalca fitofarmaceutskih sredstev.

(3) Za vprašanja v zvezi z ravnanjem z odpadno embalažo, v katero so embalirana fitofarmaceutska sredstva, ki so nevarno blago v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z embalažo in odpadno embalažo, in dajanjem v promet embalaže, v katero so embalirana takšna fitofarmaceutska sredstva, ki niso posebej urejena s to uredbo, se uporablja predpis, ki ureja ravnanje z embalažo in odpadno embalažo.

(4) Za vprašanja v zvezi z ravnanjem z ločenimi frakcijami, ki niso posebej urejena s to uredbo, se uporablja predpis, ki ureja ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki.

(5) Za vprašanja v zvezi z odstranjevanjem odpadnih fitofarmaceutskih sredstev in s splošnimi pogoji ravnanja s temi odpadki, ki niso posebej urejena s to uredbo, se uporablja predpis, ki ureja ravnanje z odpadki.

3. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tej uredbi, imajo naslednji pomen:

1. dajanje fitofarmaceutskih sredstev v promet pomeni prvič dati v promet ali prvič uporabiti v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS) fitofarmaceutsko sredstvo, ki je:

– proizvedeno in embalirano za končno uporabo v RS, – pridobljeno v drugi državi članici Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) ali uvoženo iz tretjih držav v RS;

2. pridobitelj je oseba, ki zaradi izvajanja trgovinske dejavnosti fitofarmaceutska sredstva, embalirana za končno uporabo, pridobi v drugi državi članici EU in jih vnese na ozemlje RS zaradi dajanja v promet. Za pridobitelja se šteje tudi oseba, ki zaradi izvajanja svoje dejavnosti pridobljena fitofarmaceutska sredstva, embalirana za končno uporabo, uporabi kot končni uporabnik;

3. uvoznik je oseba, ki zaradi izvajanja trgovinske dejavnosti fitofarmaceutska sredstva, embalirana za končno uporabo, uvozi iz tretjih držav v RS zaradi dajanja v promet. Za uvoznika se šteje tudi oseba, ki zaradi izvajanja svoje dejavnosti uvožena fitofarmaceutska sredstva, embalirana za končno uporabo, uporabi kot končni uporabnik;

4. proizvajalec je oseba, ki za dajanje v promet kot dejavnost proizvaja, embalira ali pakira fitofarmaceutska sredstva skladno s predpisi pod svojo blagovno znamko ali jih polni v embalažo, na kateri je oznaka blagovne znamke te osebe. Če embalira ali pakira fitofarmaceutska sredstva z blagovno znamko druge osebe ali jih polni v embalažo, na kateri je oznaka blagovne znamke druge osebe, se za proizvajalca šteje imetnik blagovne znamke. Če pridobitelj oziroma uvoznik vnaša na ozemlje RS blago z blagovno znamko pravne osebe, registrirane v RS za dajanje fitofarmaceutskih sredstev v promet, se za proizvajalca šteje imetnik blagovne znamke;

5. distributer je oseba, ki v skladu s predpisom, ki ureja pogoje, ki jih morajo izpolnjevati pravne in fizične osebe za promet s fitofarmaceutskimi sredstvi, daje oziroma dobavlja fitofarmaceutska sredstva, embalirana za končno uporabo, neposredno končnemu uporabniku. Za distributerja se šteje tudi proizvajalec, pridobitelj ali uvoznik, če dobavlja fitofarmaceutska sredstva, embalirana za končno uporabo, neposredno končnemu uporabniku;

6. končni uporabnik je fizična ali pravna oseba, ki zaradi končne uporabe loči fitofarmaceutska sredstva od prodajne embalaže ali jo izprazni, tako da nastane odpadna prodajna embalaža;

7. odstranjevanje je vsak postopek odstranjevanja odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, primeren za odstranjevanje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev;

8. ponovna uporaba je dajanje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev v uporabo ali njihova uporaba pod pogoji, ki jih za uporabo fitofarmaceutskih sredstev po preteku roka uporabnosti določi proizvajalec;

9. izvajalec javne službe je izvajalec občinske gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov;

10. ločene frakcije so ločeno zbrane frakcije komunalnih odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki;

11. nevarne frakcije so ločeno zbrane frakcije komunalnih odpadkov, ki imajo eno ali več nevarnih lastnosti iz predpisa, ki ureja ravnanje z odpadki;

12. zbiralnica nevarnih frakcij je zbiralnica nevarnih frakcij v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki;

13. premična zbiralnica nevarnih frakcij je premična zbiralnica v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki;

14. zbiralec je oseba, ki v skladu s to uredbo kot dejavnost opravlja zbiranje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev;

15. zbiranje je prevzemanje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev neposredno od izvajalcev javne službe, distributerjev in končnih uporabnikov ter njihovo skladiščenje in razvrščanje pred oddajo v ponovno uporabo ali v odstranjevanje;

16. zbiralnica odpadnih fitofarmaceutskih sredstev je poseben ustrezen urejen prostor za oddajanje, prevzemanje in začasno skladiščenje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev;

17. zbirni center odpadnih fitofarmaceutskih sredstev je objekt ali del objekta, ki je urejen za skladiščenje in razvrščanje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev pred oddajo v ponovno uporabo ali v odstranjevanje.

2. PRAVILA RAVNANJA PRI ODDAJANJU ODPADNIH FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV

2.1 Obveznosti končnega uporabnika

4. člen

(obveznosti končnega uporabnika)

(1) Končni uporabnik mora zagotoviti, da v prodajni embalaži po uporabi fitofarmaceutskih sredstev ne ostanejo odpadna fitofarmaceutska sredstva, pri čemer mora v zvezi z izpraznitvijo prodajne embalaže upoštevati navodila proizvajalca fitofarmaceutskih sredstev.

(2) Če fitofarmaceutskih sredstev zaradi pretoka roka uporabnosti ali drugih razlogov ni možno uporabiti ali prodajno embalažo fitofarmaceutskih sredstev izprazniti, mora končni uporabnik odpadna fitofarmaceutska sredstva oddati:

– izvajalcu javne službe v zbiralnicah nevarnih frakcij ali premičnih zbiralnicah nevarnih frakcij, če se razvrščajo med ločene frakcije, ali

– distributerju, ki mu fitofarmaceutska sredstva izroča ali dostavlja, ali neposredno zbiralcu ali v zbiralnicah odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki jih zbiralec upravlja, če se razvrščajo med odpadke iz kmetijstva.

(3) Končni uporabnik ne sme prepuščati odpadnih fitofarmaceutskih sredstev izvajalcu javne službe kot mešani komunalni odpadki.

(4) Končni uporabnik mora odpadna fitofarmaceutska sredstva pred oddajo distributerju, zbiralcu ali izvajalcu javne službe hraniti ločeno, tako, da se ne mešajo z drugimi odpadki.

5. člen

(obveznosti končnega uporabnika, ki nima predhodnega dobavitelja)

Končni uporabnik, ki zaradi izvajanja svoje dejavnosti sam pridobi fitofarmaceutska sredstva v drugi državi članici EU ali jih uvozi iz tretjih držav in zato nima predhodnega dobavitelja, mora zagotoviti ponovno uporabo ali odstranjevanje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev na način, ki je za proizvajalca, pridobitelja in uvoznika določen s to uredbo, ali skleniti pogodbo z zbiralcem za prevzem odpadnih fitofar-

maceutskih sredstev in njihovo oddajo v ponovno uporabo ali odstranjevanje.

2.2 Obveznosti izvajalca javne službe

6. člen

(obveznosti izvajalca javne službe)

(1) Izvajalec javne službe ne sme v okviru opravljanja storitev občinske gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki prevzemati odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki se uvrščajo med odpadke iz kmetijstva.

(2) Če so v mešanih komunalnih odpadkih odpadna fitofarmaceutska sredstva, mora izvajalec javne službe zagotoviti, da se ti mešani komunalni odpadki prevzamejo od končnega uporabnika kot nevarna frakcija.

(3) Izvajalec javne službe mora zagotoviti, da je končnim uporabnikom za odpadna fitofarmaceutska sredstva, ki se uvrščajo med ločene frakcije, dana možnost oddaje v zbiralnicah nevarnih frakcij ali premičnih zbiralnicah nevarnih frakcij, v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki.

(4) Izvajalec javne službe mora odpadna fitofarmaceutska sredstva, ki jih zbere kot ločene frakcije, oddati zbiralcu brez zahteve za plačilo zaradi morebitne njihove uporabne vrednosti.

2.3 Obveznosti distributerja

7. člen

(prevzem odpadnih fitofarmaceutskih sredstev)

(1) Distributer mora na prodajnem mestu ob dobavi fitofarmaceutskih sredstev končnemu uporabniku omogočiti brezplačno oddajo odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, če se razvrščajo med odpadke iz kmetijstva in mu jih končni uporabnik želi oddati.

(2) Distributerju ni treba od končnega uporabnika brezplačno prevzeti odpadnih fitofarmaceutskih sredstev iz prejšnjega odstavka, če:

– je največ 5 km od prodajnega mesta distributerja zagotovljeno prevzemanje v zbiralnici odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki jo upravlja distributer sam ali skupaj z drugimi distributerji ali zbiralec, ali

– je zbiralec na svoje stroške dogovoril prevzemanje odpadkov iz kmetijstva z izvajalcem javne službe v zbiralnicah nevarnih frakcij ali premičnih zbiralnicah nevarnih frakcij, ki jih izvajalec javne službe upravlja v naselju, kjer je prodajno mesto distributerja.

(3) Distributer, ki prevzema odpadna fitofarmaceutska sredstva na prodajnem mestu, mora zagotoviti, da je končnim uporabnikom omogočena oddaja odpadnih fitofarmaceutskih sredstev najmanj v času, v katerem jim prodaja fitofarmaceutska sredstva.

(4) Distributer, ki prevzema odpadna fitofarmaceutska sredstva na prodajnem mestu, upravljevec zbiralnice odpadnih fitofarmaceutskih sredstev iz prve alineje drugega odstavka tega člena ali izvajalec javne službe iz tretje alineje drugega odstavka tega člena mora končnemu uporabniku na njegovo zahtevo potrditi prevzem odpadnih fitofarmaceutskih sredstev.

(5) Prevzem odpadnih fitofarmaceutskih odpadkov potrди prevzemnik odpadkov iz prejšnjega odstavka s svojim podpisom na dokumentu o prevzemu odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, na katerem morajo biti navedeni tudi ime končnega uporabnika, ki je odpadna fitofarmaceutska sredstva oddal, datum prevzema ter količina in klasifikacijska številka prevzetih odpadkov.

(6) Distributer in upravljevec zbiralnice odpadnih fitofarmaceutskih sredstev morata prevzeta odpadna fitofarmaceutska sredstva oddati zbiralcu brez zahteve za plačilo zaradi morebitne njihove uporabne vrednosti.

(7) Distributer mora obveščati ministrstvo, pristojno za okolje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), o načinu, času in kraju prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev v elektronski obliki na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani ministrstva.

(8) O podatkih iz prejšnjega odstavka vodi ministrstvo evidenco in hkrati o načinu, času in kraju prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev obvešča končne uporabnike na svojih spletnih straneh.

(9) Ministrstvo v zvezi z ugotavljanjem izpolnjevanja obveznosti distributerjev po tej uredbi uporablja tudi podatke iz evidencie distributerjev, ki jo vodi pristojni upravni organ v skladu s predpisom, ki ureja pogoje, ki jih morajo izpolnjevati pravne in fizične osebe za promet s fitofarmaceutskimi sredstvi.

8. člen

(obveščanje končnih uporabnikov in ureditev prodajnega mesta)

(1) Distributer mora na vidnem mestu namestiti obvestilo kupcem fitofarmaceutskih sredstev o možnosti brezplačne oddaje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev ter na prodajnem mestu urediti poseben zabojnik ali zaboje za ločeno zbiranje in začasno skladiščenje prevzetih odpadnih fitofarmaceutskih sredstev.

(2) Če distributer ne prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, mora na vidnem mestu namestiti obvestilo kupcem o možnosti oddaje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev v najbližji zbiralnici odpadnih fitofarmaceutskih sredstev.

(3) Distributer mora zagotoviti, da je podatek o najbližji zbiralnici odpadnih fitofarmaceutskih sredstev iz prejšnjega odstavka enak podatku, ki ga je poslal ministrstvu v skladu s sedmim odstavkom prejšnjega člena.

2.4 Ugotavljanje izpolnjevanja obveznosti oddaje oziroma prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev

9. člen

(izpolnjevanje obveznosti oddaje in prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev)

(1) Izpolnjevanje obveznosti izvajalca javne službe in distributerja glede oddaje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev ter zbiralca glede prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev se ugotavlja na podlagi pregleda podatkov iz poročil iz 22. člena te uredbe in na podlagi pregleda podatkov z evidenčnih listov, ki morajo spremljati vsako pošiljko odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki jo izvajalec javne službe ali distributer odda zbiralcu. Evidenčni list je dokazilo o prevzemu odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki.

(2) Evidenčne liste o pošiljkah odpadnih fitofarmaceutskih sredstev morajo izvajalec javne službe, distributer in zbiralec dostaviti ministrstvu ali pristojnemu inšpektorju na njegovo zahtevo.

3. RAVNANJE Z ODPADNIMI FITOFARMACEVTSKIMI SREDSTVI

3.1 Obveznosti proizvajalca, pridobitelja in uvoznika

10. člen

(obveznosti proizvajalca, pridobitelja in uvoznika)

(1) Proizvajalec, pridobitelj in uvoznik morajo za fitofarmaceutska sredstva, ki jih dajejo v promet, na svoje stroške zagotoviti zbiranje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev od končnih uporabnikov, distributerjev in izvajalcev javne službe ter za zbrana odpadna fitofarmaceutska sredstva na svoje stroške zagotoviti ponovno uporabo ali odstranjevanje.

(2) Obveznosti iz prejšnjega odstavka ne veljajo za fitofarmaceutska sredstva, ki se izvozijo ali iznesejo v druge države članice EU.

11. člen

(evidenca proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov fitofarmaceutskih sredstev)

(1) Proizvajalec, pridobitelj in uvoznik, ki zagotavljajo ravnanje v zvezi z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi v skladu s to uredbo, morajo biti vpisani v evidenco proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov fitofarmaceutskih sredstev (v nadaljnjem besedilu: evidenca proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov), ki jo vodi ministrstvo.

(2) Proizvajalec, pridobitelj in uvoznik morajo vlogi za vpis v evidenco proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov poleg podatkov iz prve in druge alineje četrtega odstavka tega člena priložiti tudi načrt ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi iz tretjega odstavka tega člena.

(3) Načrt ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi mora vsebovati najmanj naslednje podatke oziroma izjave:

– o predvidenem načinu in obsegu prevzemanja odpadnih fitofarmaceutskih sredstev od končnih uporabnikov, distributerjev in izvajalcev javne službe,

– o imenu in sedežu zbiralcev, ki izvajajo prevzem odpadnih fitofarmaceutskih sredstev iz prejšnje alineje,

– o vrsti in zmogljivosti sredstev in opreme za začasno skladiščenje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev pri distributerjih in izvajalcih javne službe,

– o vrsti in zmogljivosti sredstev in opreme za začasno skladiščenje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev v zbiralnicah odpadnih fitofarmaceutskih sredstev ter imenu in sedežu upravljavcev teh zbiralnic,

– o vrsti in zmogljivosti sredstev in opreme v zbiralnicah nevarnih frakcij in v premičnih zbiralnicah nevarnih frakcij, za katere je z izvajalcem javne službe dogovorjeno, da jih za plačilo stroškov uporablja tudi za prevzemanje in začasno skladiščenje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki se uvrščajo med odpadke iz kmetijstva,

– o vrsti in zmogljivosti sredstev in opreme zbiralcev za prevzemanje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev in njihovo oddajo ter skladiščenje v zbirnih centrih odpadnih fitofarmaceutskih sredstev ter oddajo v ponovno uporabo ali odstranjevanje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev,

– o zbirnih centrih odpadnih fitofarmaceutskih sredstev,

– o predvideni količini letno prevzetih odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, izraženi v kilogramih in ocenjeni iz podatkov o letni količini fitofarmaceutskih sredstev, ki je dana v promet,

– o predvidenih izvajalcih ponovne uporabe, predvidenih izvajalcih odstranjevanja in postopkih odstranjevanja odpadnih fitofarmaceutskih sredstev,

– izjavo izvajalcev javne službe, da bodo oddajali odpadna fitofarmaceutska sredstva v skladu z načrtom ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi zbiralcem, navedenim v tem načrtu,

– izjavo upravljavcev zbiralnic odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, da bodo v skladu z načrtom ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi oddajali te odpadke zbiralcem, navedenim v tem načrtu, in

– izjavo zbiralcev, da bodo v skladu z načrtom ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi zbirali te odpadke in zagotavljali njihovo ponovno uporabo ali odstranjevanje.

(4) V evidenci proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov se vodijo naslednji podatki:

– firma in sedež proizvajalca, pridobitelja ali uvoznika,

– letna količina fitofarmaceutskih sredstev, izražena v kilogramih, ki jo daje v promet,

– številka načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi iz evidence načrtov ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi iz 13. člena te uredbe,

– firma in sedež osebe, ki je nosilec izvajanja načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, če gre za skupni načrt ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi iz 12. člena te uredbe, in

– datum vpisa v evidenco.

(5) Podatki iz evidence proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov so dostopni javnosti na spletnih straneh ministrstva.

(6) Ministrstvo vpiše proizvajalca, pridobitelja in uvoznika v evidenco proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov na podlagi vloge za vpis v evidenco in o tem izda odločbo, če na podlagi pregleda dokumentacije, ki je priložena vlogi za vpis v to evidenco, ugotovi, da:

– je iz načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi ali iz skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi razvidno izpolnjevanje obveznosti po tej uredbi in

– imajo zbiralci, navedeni v načrtu ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, okoljevarstveno dovoljenje v skladu s 15. členom te uredbe oziroma so vpisani v evidenco zbiralcev odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki.

(7) Ministrstvo vpiše proizvajalca, pridobitelja in uvoznika v evidenco proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov za obdobje petih let.

12. člen

(skupni načrt ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi)

(1) Več proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov lahko zaradi izpolnjevanja obveznosti, določenih v tej uredbi, pripravi skupni načrt ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi ter ga priloži k vlogi za vpis v evidenco proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov.

(2) Sestavni del skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi so poleg podatkov iz četrtega odstavka prejšnjega člena tudi podatki o pravni osebi, ki so jo proizvajalci, pridobitelji in uvozniki, ki so pristopili k izvajanju tega načrta, pooblastili kot nosilca izvajanja skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi.

(3) Proizvajalec, pridobitelj ali uvoznik, ki pristopa k skupnemu načrtu ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, mora k vlogi za vpis v evidenco proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov priložiti tudi dogovor o pristopu k skupnemu načrtu ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, iz katerega so razvidna pooblastila, ki jih je dal nosilcu izvajanja skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi.

(4) Če ministrstvo po pregledu dokumentacije ugotovi, da je iz skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi razvidno izpolnjevanje obveznosti po tej uredbi, vpiše ta načrt v evidenco načrtov ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi iz 13. člena te uredbe.

13. člen

(evidenca načrtov ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi)

(1) Evidenco načrtov ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi iz tretjega odstavka 11. člena te uredbe vodi ministrstvo.

(2) V evidenci načrtov ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi se vodijo podatki o naslovu in zaporedni številki načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi ter podatki o firmi in sedežu nosilca izvajanja načrta, če gre za skupni načrt ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi.

(3) Proizvajalec, pridobitelj in uvoznik morajo prijaviti vsako spremembo načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, ki ima vpliv na izpolnjevanje njihovih obveznosti po tej uredbi.

(4) Nosilec skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi mora voditi evidenco proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov, ki so pristopili k izvajanju skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, in jo poslati na ministrstvo ali pristojnemu inšpektorju na njegovo zahtevo.

14. člen

(izbris iz evidence proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov fitofarmaceutskih sredstev)

(1) Ministrstvo izbriše proizvajalca, pridobitelja ali uvoznika iz evidence proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov, če ugotovi, da:

– ne izpolnjuje zahtev v zvezi z ravnanjem z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi v skladu z načrtom ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi ali

– ne poroča o ravnanju s prevzetimi odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi v skladu s to uredbo.

(2) V primeru iz prve alineje prejšnjega odstavka se izbris iz evidence proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov lahko opravi na podlagi pravnomočne odločbe pristojnega inšpekcijskega organa.

3.2 Obveznosti zbiralca

15. člen

(okoljevarstveno dovoljenje)

(1) Zbiralec lahko zbira odpadna fitofarmaceutska sredstva, če pridobi okoljevarstveno dovoljenje ministrstva.

(2) Ministrstvo izda okoljevarstveno dovoljenje iz prejšnjega odstavka osebi, ki:

1. je gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik, registriran za opravljanje dejavnosti zbiranja in odvoza odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja klasifikacijo dejavnosti,

2. sama razpolaga s sredstvi in opremo ter objekti in napravami za zbiranje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki izpolnjujejo pogoje zbiralnic in zbirnih centrov odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, in

3. ima zagotovljeno oddajo v ponovno uporabo ali odstranjevanje za celotno predvideno količino zbranih odpadnih fitofarmaceutskih sredstev v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z odpadki.

(3) Vloga za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena mora vsebovati podatke o zbiralcu in dokazila o izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega odstavka.

16. člen

(obveznosti zbiralca)

(1) Zbiralec lahko zbira odpadna fitofarmaceutska sredstva ter zagotavlja njihovo ponovno uporabo ali odstranjevanje samo v obsegu in na način, ki je zanj določen v načrtu ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi ali skupnem načrtu ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, ali v obsegu in na način, ki ga je s pogodbo dogovoril s končnim uporabnikom, ki nima predhodnega dobavitelja fitofarmaceutskih sredstev.

(2) Načrt ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi ali skupni načrt ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi iz prejšnjega odstavka mora biti vpisan v evidenco načrtov ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, na njegovi podlagi pa morajo biti v evidenco proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov vpisane osebe, ki dajejo fitofarmaceutska sredstva v promet.

(3) Zbiralec lahko prevzema odpadna fitofarmacevtska sredstva od končnega uporabnika iz 5. člena te uredbe, ki nima predhodnega dobavitelja, ter zagotavlja njihovo ponovno uporabo ali odstranjevanje, če je končni uporabnik s pogodbo prenesel nanj svoje obveznosti po tej uredbi.

(4) Zbiralec mora prevzemati odpadna fitofarmacevtska sredstva od končnih uporabnikov, ki niso končni uporabniki iz 5. člena te uredbe, distributerjev in izvajalcev javne službe brez zahteve po plačilu zaradi morebitnih stroškov, ki nastanejo pri zbiranju in ponovni uporabi ali odstranjevanju prevzetih odpadnih fitofarmacevtskih sredstev.

(5) Zbiralec mora za tista odpadna fitofarmacevtska sredstva, ki jih zbere v posameznem koledarskem letu, zagotoviti ponovno uporabo ali odstranjevanje najpozneje do konca naslednjega koledarskega leta.

17. člen

(zbiralnice in zbirni centri)

(1) Zbiralec lahko za prevzemanje odpadnih fitofarmacevtskih sredstev, ki se uvrščajo med odpadke iz kmetijstva, uredi svojo zbiralnico odpadnih fitofarmacevtskih sredstev.

(2) Če zbiralec uredi zbiralnico odpadnih fitofarmacevtskih sredstev v istem naselju, kjer je prodajno mesto distributerja, ali v oddaljenosti, manjši od 5 km od tega prodajnega mesta, distributerju ni treba prevzemati odpadnih fitofarmacevtskih sredstev v skladu z zahtevami iz 7. člena te uredbe.

(3) Zbiralec mora za zbiranje, razvrščanje in skladiščenje prevzetih odpadnih fitofarmacevtskih sredstev urediti enega ali več zbirnih centrov odpadnih fitofarmacevtskih sredstev tako, da upošteva:

1. gostoto poseljenosti in obseg nastajanja odpadnih fitofarmacevtskih sredstev,

2. porazdelitev distributerjev, izvajalcev javne službe in končnih uporabnikov iz 5. člena te uredbe ter količine prevzetih odpadnih fitofarmacevtskih sredstev in

3. prostorsko razmestitev oziroma oddaljenost do objektov in naprav, v katerih se zbrana odpadna fitofarmacevtska sredstva odstranjujejo.

(4) Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena lahko zbiralec dogovori z izvajalcem javne službe, da v zbiralnici ali v premični zbiralnici nevarnih frakcij na stroške zbiralca prevzema odpadna fitofarmacevtska sredstva, ki se uvrščajo med odpadke iz kmetijstva.

18. člen

(obveščanje končnega uporabnika)

Zbiralec mora zagotoviti, da so na prodajnih mestih fitofarmacevtskih sredstev končnim uporabnikom dostopne pisne informacije o namenu in ciljih zbiranja odpadnih fitofarmacevtskih sredstev, pravilnem ravnanju z njimi, možnostih njihovega brezplačnega oddajanja ter o načinih njihove ponovne uporabe in odstranjevanja.

19. člen

(prevzem odpadnih fitofarmacevtskih sredstev od izvajalca javne službe)

(1) Ob prevzemu odpadnih fitofarmacevtskih sredstev od izvajalca javne službe morata zbiralec in izvajalec javne službe pri določanju medsebojnega priznavanja stroškov ravnanja z odpadnimi fitofarmacevtskimi sredstvi upoštevati naslednja merila za ugotavljanje stroškov:

1. stroški izvajalca javne službe so stroški postavitve oziroma nabave in vzdrževanja zbiralnice nevarnih frakcij ali premične zbiralnice nevarnih frakcij v obsegu iz predpisa, ki ureja ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki,

2. stroški zbiralca so:

– stroški skladiščenja odpadnih fitofarmacevtskih sredstev v zbiralnicah nevarnih frakcij ali premičnih zbiralnicah nevarnih frakcij za čas skladiščenja, ki presega sedem dni,

– stroški prevzemanja odpadkov iz prejšnje alineje, in sicer za nakladanje in tehtanje prevzetih odpadkov ter podobna opravila,

– vsi drugi stroški, za katere se zaradi prevzema odpadkov iz prve alineje tega odstavka dogovorita izvajalec javne službe in zbiralec.

(2) Merila za določanje višine stroškov iz prejšnjega odstavka, ki jih mora plačati zbiralec izvajalcu javne službe, določi minister, pristojen za varstvo okolja.

(3) Če odpadna fitofarmacevtska sredstva prevzema od posameznega izvajalca javne službe več zbiralcev teh odpadkov, objavi deleže prevzemanja odpadnih fitofarmacevtskih sredstev za posameznega zbiralca in druge obveznosti v zvezi s tem ministrstvo na svojih spletnih straneh.

(4) Pri določitvi deležev prevzemanja odpadnih fitofarmacevtskih sredstev iz prejšnjega odstavka mora ministrstvo upoštevati, da je količina teh sredstev, katere prevzem mora v posameznem obdobju od izvajalca javne službe zagotoviti posamezen zbiralec, enaka zmožnosti količine odpadnih fitofarmacevtskih sredstev, ki jo v tem obdobju zbere izvajalec javne službe, z deležem fitofarmacevtskih sredstev, ki so jih dali proizvajalci, pridobitelji in uvozniki, za katere zbiralec prevzema odpadna fitofarmacevtska sredstva, v preteklem letu v promet, in se izračuna na naslednji način:

$$M_{z,i} = M_z \eta_i$$

$$\eta_i = \frac{M_i}{\sum_{i=1}^{i=n} M_i}$$

pri čemer je:

– $M_{z,i}$ količina odpadnih fitofarmacevtskih sredstev, izražena v kg, katere prevzem mora od izvajalca javne službe zagotoviti v posameznem obdobju i-ti zbiralec,

– M_z količina odpadnih fitofarmacevtskih sredstev, izražena v kg, ki jo v posameznem obdobju zbere izvajalec javne službe,

– M_i količina fitofarmacevtskih sredstev, izražena v kg, ki so jo dali proizvajalci, pridobitelji in uvozniki, za katere prevzema odpadna fitofarmacevtska sredstva i-ti zbiralec, v preteklem letu v promet,

– η_i delež fitofarmacevtskih sredstev, ki so jih dali pridobitelji, proizvajalci in uvozniki, za katere prevzema odpadna fitofarmacevtska sredstva i-ti zbiralec, v preteklem letu v promet,

– n število zbiralcev.

3.3 Odstranjevanje odpadnih fitofarmacevtskih sredstev

20. člen

(odstranjevanje odpadnih fitofarmacevtskih sredstev)

Zbiralec mora zagotoviti, da odstranjevanje odpadnih fitofarmacevtskih sredstev izvajajo le osebe, ki imajo za to predpisano okoljevarstveno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z odpadki.

4. VODENJE EVIDENCE IN POROČANJE O RAVNANJU Z ODPADNIMI FITOFARMACEVTSKIMI SREDSTVI

21. člen

(vodenje evidence o ravnanju z odpadnimi fitofarmacevtskimi sredstvi)

(1) Zbiralec mora voditi evidenco o:

– proizvajalcih, pridobiteljih in uvoznikih, za katere zbira odpadna fitofarmacevtska sredstva in zagotavlja njihovo ponovno uporabo ali odstranjevanje,

– končnih uporabnikov iz 5. člena te uredbe, za katere zbira odpadna fitofarmaceutska sredstva na podlagi neposredne pogodbe in zagotavlja njihovo ponovno uporabo ali odstranjevanje,

– celotni masi zbranih odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ločeno po klasifikacijskih številkah iz prvega odstavka 2. člena te uredbe in zbiralnicah, ki jih upravlja, ter izvajalcih javne službe in distributerjih, od katerih prevzema odpadna fitofarmaceutska sredstva,

– celotni masi odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, oddanih v ponovno uporabo ali odstranjevanje, ločeno po klasifikacijskih številkah iz prvega odstavka 2. člena te uredbe in izvajalcih, in

– stroškov skladiščenja in prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki jih je plačal izvajalec javne službe.

(2) Sestavni del evidence iz prejšnjega odstavka so evidenčni listi, ki jih zbiralec prejme ob prevzemu odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, in evidenčni listi, ki jih zbiralcu vrne odstranjevalec odpadnih fitofarmaceutskih sredstev.

22. člen

(poročilo o ravnanju z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi)

(1) Zbiralec mora ministrstvu najpozneje do 31. marca tekočega leta v pisni ali elektronski obliki poslati poročilo o ravnanju z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi za preteklo koledarsko leto.

(2) Poročilo iz prejšnjega odstavka mora vsebovati podatke o:

1. nazivu, naslovu, dejavnosti in šifri dejavnosti proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov ter končnih uporabnikov iz 5. člena te uredbe, za katere zbira odpadna fitofarmaceutska sredstva in zagotavlja njihovo ponovno uporabo ali odstranjevanje;

2. izvajalcih javne službe, od katerih prevzema odpadna fitofarmaceutska sredstva;

3. distributerjih, od katerih prevzema odpadna fitofarmaceutska sredstva;

4. zbiralnicah odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki jih upravlja;

5. celotni masi zbranih odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ločeno po klasifikacijskih številkah iz prvega odstavka 2. člena te uredbe ter zbiralnicah, distributerjih in izvajalcih javne službe;

6. celotni masi odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, oddanih v ponovno uporabo ali odstranjevanje, ločeno po klasifikacijskih številkah iz prvega odstavka 2. člena te uredbe;

7. stroškov skladiščenja in prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, ki jih je plačal izvajalec javne službe.

(3) Zbiralcu, ki mora poslati ministrstvu poročilo v skladu s prvim odstavkom tega člena, ni treba poslati ministrstvu podatkov o ravnanju z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi v letnem poročilu o zbiranju odpadkov iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti za preteklo leto v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki.

5. NADZOR

23. člen

(inšpektorji)

(1) Nadzor nad izvajanjem te uredbe opravljajo inšpektorji, pristojni za varstvo okolja.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek opravljajo nadzor nad izvajanjem 7. in 8. člena te uredbe inšpektorji, pristojni za kmetijstvo.

(3) Pri nadzoru nad izvajanjem določb te uredbe, ki se nanašajo na obveznosti distributerjev, lahko inšpektorji iz

prvega in drugega odstavka tega člena uporabljajo tudi podatke iz evidenc dajanja fitofarmaceutskih sredstev v promet, ki jih vodi pristojni upravni organ v skladu s predpisi, ki urejajo promet fitofarmaceutskih sredstev, in podatke iz evidence distributerjev, ki jo vodi pristojni upravni organ v skladu s predpisom, ki ureja pogoje, ki jih morajo izpolnjevati pravne in fizične osebe za promet s fitofarmaceutskimi sredstvi.

6. KAZENSKÉ DOLOČBE

24. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 12.000 eurov do 120.000 eurov se za prekršek kaznuje proizvajalec, pridobitelj in uvoznik, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če ravna v nasprotju z določbami:

– prvega odstavka 10. člena,

– 11. člena,

– tretjega odstavka 13. člena in

– prvega in drugega odstavka 26. člena te uredbe.

(2) Z globo od 12.000 eurov do 120.000 eurov se za prekršek kaznuje distributer, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če ravna v nasprotju z določbami 7. člena in tretjega odstavka 26. člena te uredbe.

(3) Z globo od 4.000 eurov do 40.000 eurov se za prekršek kaznuje distributer, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če ravna v nasprotju z določbami 8. člena te uredbe.

(4) Z globo od 12.000 eurov do 120.000 eurov se za prekršek kaznuje izvajalec javne službe, če ravna v nasprotju z določbami:

– 6. člena,

– 9. člena in

– prvega odstavka 19. člena te uredbe.

(5) Z globo od 4.000 eurov do 40.000 eurov se za prekršek kaznuje zbiralec, če ravna v nasprotju z določbami:

– 9. člena,

– prvega odstavka 15. člena,

– 16. člena,

– tretjega odstavka 17. člena,

– prvega odstavka 19. člena,

– 20. člena in

– 21. člena te uredbe.

(6) Z globo od 12.000 eurov do 120.000 eurov se za prekršek kaznuje zbiralec, če ravna v nasprotju z določbami 18. člena in 22. člena te uredbe.

(7) Z globo od 12.000 eurov do 120.000 eurov se za prekršek kaznuje končni uporabnik, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če ravna v nasprotju z določbami 5. člena te uredbe.

(8) Z globo od 4.000 eurov do 40.000 eurov se za prekršek kaznuje nosilec skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, če ravna v nasprotju z določbami četrtega odstavka 13. člena te uredbe.

(9) Z globo od 4.000 eurov do 40.000 eurov se za prekršek kaznuje končni uporabnik, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če ravna v nasprotju z določbami 4. člena te uredbe.

(10) Z globo od 12.000 eurov do 120.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba ali samostojni podjetnik

posameznik, če ravna v nasprotju z določbami 25. člena te uredbe.

(11) Z globo od 1.200 eurov do 4.100 eurov se za prekršek iz prvega do desetega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba proizvajalca, pridobitelja, uvoznika, distributerja, izvajalca javne službe, zbiralca, nosilca skupnega načrta ravnanja z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, končnega uporabnika ali osebe iz 25. člena te uredbe.

7. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

25. člen

(veljavnost potrdil o vpisu v evidenco zbiralcev odpadkov)

Osebe, ki so pred uveljavitvijo te uredbe v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, pridobile potrdilo o vpisu v evidenco zbiralcev odpadkov za odpadke iz prvega odstavka 2. člena te uredbe, lahko nadaljujejo zbiranje teh odpadkov, vendar najdlje do izteka roka veljavnosti potrdila.

26. člen

(obveznosti obstoječih proizvajalcev, pridobiteljev, uvoznikov in distributerjev)

(1) Obstoječi proizvajalci, pridobitelji in uvozniki morajo najpozneje do 31. decembra 2007 poslati ministrstvu na obrazcu, ki ga objavi ministrstvo na svojih spletnih straneh, podatke o:

- firmi in sedežu in
- letni količini fitofarmaceutskih sredstev, izraženi v kg, ki jo dajejo v promet.

(2) Obstoječi proizvajalci, pridobitelji in uvozniki morajo zagotoviti izpolnjevanje obveznosti po tej uredbi najpozneje do 31. julija 2008.

(3) Obstoječi distributerji morajo zagotoviti izpolnjevanje obveznosti po tej uredbi najpozneje do 31. decembra 2008.

27. člen

(prehodne določbe za prekrške)

Do uvedbe eura kot valute Republike Slovenije se:

– v prvem, drugem, četrtem, šestem, sedmem in desetem odstavku 24. člena te uredbe namesto zneska »12.000 eurov« uporabljata znesek »3.000.000 tolarjev« in namesto zneska »120.000 eurov« znesek »30.000.000 tolarjev«,

– v tretjem, petem, osmem in devetem odstavku 24. člena te uredbe namesto zneska »4.000 eurov« uporabljata znesek »1.000.000 tolarjev« in namesto zneska »40.000 eurov« znesek »10.000.000 tolarjev« ter

– v enajstem odstavku 24. člena te uredbe namesto zneska »1.200 eurov« uporabljata znesek »300.000 tolarjev« in namesto zneska »4.100 eurov« znesek »1.000.000 tolarjev«.

28. člen

(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 00719-86/2006/6
Ljubljana, dne 9. novembra 2006
EVA 2006-2511-0202

Vlada Republike Slovenije

Janez Janša l.r.
Predsednik

MINISTRSTVA

5083. Seznam zdravil, za katera je dovoljenje za promet prenehalo veljati oziroma za katera bo dovoljenje za promet prenehalo veljati na predlog imetnikov dovoljenj za promet

Na podlagi 45. in 48. člena Zakona o zdravilih (Uradni list RS, št. 31/06) in 56. člena Pravilnika o dovoljenju za promet z zdravilom za uporabo v humani medicini (Uradni list RS, št. 59/06) objavlja Agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke

SEZNAM

zdravil, za katera je dovoljenje za promet prenehalo veljati oziroma za katera bo dovoljenje za promet prenehalo veljati na predlog imetnikov dovoljenj za promet

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetnik dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
055115	AGLURAB 850 mg	škatala s polietilenskim vsebnikom s 100 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Medis, Podjetje za proizvodnjo in trženje, d.o.o. Ljubljana, Brnčičeva 1, Slovenija	GALEX d.d., Murska Sobota in Weiða AS, Oslo, Norveška/Medis, d.o.o., Ljubljana	5363-U-I-679/03	01.12.2006
055573	AGLURAB 850 mg	polietilenski vsebnik s 36 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Medis, Podjetje za proizvodnjo in trženje, d.o.o. Ljubljana, Brnčičeva 1, Slovenija	GALEX d.d., Murska Sobota in Weiða AS, Oslo, Norveška/Medis, d.o.o., Ljubljana	5363-U-I-790/03	01.12.2006
001570	AGLURAB 850 mg	škatala s polietilenskim vsebnikom s 36 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Medis, Podjetje za proizvodnjo in trženje, d.o.o. Ljubljana, Brnčičeva 1, Slovenija	GALEX d.d., Murska Sobota in Weiða AS, Oslo, Norveška/Medis, d.o.o., Ljubljana	5363-U-I-678/03	01.12.2006
009601	ALBOTHYL koncentrat za dermalno raztopino	škatala s steklenico s 25 ml koncentrala	Zdravilo se izdaja le na recept.	ALTANA Pharma AG, Konstanz D-78467 Konstanz, Byk-Gulden -StraÙe 2, Nemčija	ALTANA Pharma AG, Konstanz	5363-U-I-522/04	20.12.2006
012351	BETADINE 7,5 % dermalna raztopina	škatala s plastenko s 100 ml raztopine	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	Alkaloid, d.o.o., Ljubljana, Celovška cesta 40 a, Slovenija	Alkaloid d.d., Skopje, Republika Makedonija v sodelovanju z Mun-dipharma AG, Basel, Švica	5363-U-I-367/99	12.07.2004*
092002	CANIFUG dermalno prÙilo, raztopina 0,85%	škatala s stekleniÇO z razprÙilnikom s 30 ml raztopine (850mg/100ml)	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	Pharmagan, d.o.o., Kranj, Vodopiv-čeva ul. 9, Slovenija	Dr. August Wolff GmbH & Co. Arzneimittel, Sudbrackstrasse 56, D-33611 Bielefeld	5363-U-I-418/02	10.11.2006
050415	COLESTID zrnca	škatala s 50 vrečkami po 5 g znc (5 g/5 g)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-111/99	20.12.2001*
013838	COZAAR 50 mg	škatala z 98 tabletami (7 x 14 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	MERCK SHARP & DOHME, inovativna zdravila d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Merck Sharp & Dohme B.V., Haarlem, Nizozemska/Merck Sharp & Dohme IDEA, Inc.	5363-U-I-412/03	20.12.2005*
021105	CYTOSAR 100 mg	škatala z 1 vialo po 100 mg citarabina in 1 ampulo po 5 ml topila	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-113/99	16.12.2002*

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetihek dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
021113	CYTOSAR 500 mg	škatala z 1 vialo po 500 mg citarabina in 1 vialo po 10 ml toplia	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-112/99	16.12.2002*
057363	DALACIN C 900 mg	škatala s 3 ampulami po 6 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-400/00	08.05.2003*
004618	DALBEN filmsko obložene tablete 400 mg	škatala s platenko s 56 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-714/02	28.06.2006*
004596	DALBEN peroralna suspenzija 400 mg/10 ml	škatala s platenko z 10 ml suspenzije (400mg/10ml)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-713/02	28.06.2006*
062340	DEPO-PROVERA 150 mg	škatala z 1 vialo po 1 ml suspenzije	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-326/00	03.07.2003*
057398	DEPO-PROVERA 500 mg	škatala z 1 vialo po 3,3 ml suspenzije	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-327/00	03.07.2003*
023256	DEXAMETHASON- NEOMYCIN kapljice za oko in uho	kapalna steklenička po 5 ml	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-890/97	12.01.2003*
077682	DIVERIN gEL	škatala s stekleničko (z odmernim ventilom) po 30 g gela (50 mg/g)	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-498/98	04.01.2004*
010774	EPREX 40.000 i.e./1 ml	škatala s 4 vialami po 1 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpuštu iz bolnišnice in nadaljnem zdravljenju.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Centocor B.V., Einsteinweg 101, Leiden, Nizozemska/Cilag AG, Hochstrasse 201, Schaffhausen	5363-U-I-353/01	03.10.2006
010782	EPREX 40.000 i.e./1 ml	škatala s 6 vialami po 1 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpuštu iz bolnišnice in nadaljnem zdravljenju.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Centocor B.V., Einsteinweg 101, Leiden, Nizozemska/Cilag AG, Hochstrasse 201, Schaffhausen	5363-U-I-354/01	03.10.2006

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetihek dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
009571	FENALGIN tablete	škafila z 20 tabletami (2 x 10 tablet v dvojnem traku)	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-202/00	17.12.2004*
034258	GENTAMICIN kapljice za oko 3 mg/ml	steklenička po 5 ml (3 mg/ml) in plastični kapalni nastavek	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-323/98	03.11.2003*
025046	GENTAMICIN mazilo 0,1 %	tuba po 15 g (1 mg/g)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-389/98	03.11.2003*
033014	GENTAMICIN mazilo za oko 0,3%	tuba po 5 g (3 mg/g)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-322/98	03.11.2003*
095656	GLUKOSALINA 1:1 Pharmagena	steklenička po 500 ml	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino, Ljubljana, Štajmerjeva 6, Slovenija	Zavod RS za transf.med-Farm. odd-Pharmagena in La boratori Diaco Biomed/Zavod RS za transf. medicino	5363-U-I-575/02	20.12.2006
013935	HYZAAR 50 mg/12,5 mg	škafila z 98 tabletami (7 x 14 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	MERCK SHARP & DOHME, inovativna zdravila d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Merck Sharp & Dohme B.V., Haarlem, Nizozemska/Merck Sharp & Dohme IDEIA, Inc.	5363-U-I-422/03	14.10.2006
011398	IMDUR 60 mg	30 x 60 mg	Zdravilo se izdaja le na recept.	Alpe Adria Pharma, d.o.o., Farmaceutsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-15/98	23.06.2003*
011401	IMDUR 60 mg	100 x 60 mg	Zdravilo se izdaja le na recept.	Alpe Adria Pharma, d.o.o., Farmaceutsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-16/98	23.06.2003*
022160	INSPIRYL TURBUHALER	vdihovalnik (turbuhaler) za 100 inhalacij (100 µg/inhalacijo)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Alpe Adria Pharma, d.o.o., Farmaceutsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	Astra Pharmaceutical Production AB za Astra Export & Trading AB, Södertälje	5363-U-I-111/98	09.07.2003*
022152	INSPIRYL TURBUHALER	vdihovalnik (turbuhaler) za 200 inhalacij (60 µg/inhalacijo)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Alpe Adria Pharma, d.o.o., Farmaceutsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	Astra Pharmaceutical Production AB za Astra Export & Trading AB, Södertälje	5363-U-I-110/98	09.07.2003*
060097	IRUZID 20/12,5 mg tablete	škafila s 30 tabletami (2 x 15 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Belupo, d.o.o., Ljubljana, Dvoržakova 6, Slovenija	Belupo, Ijekovi i kozmetika, d.d., Ulica Danica 5, Koprivnica	5363-U-I-99/03	20.12.2006

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetihek dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
088668	KLIMICIN T 1% gel	škatala s tubo po 30 g gela	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-538/05	31.01.2007
083445	KROMOLIN 40 mg/ml kapljice za oko	škatala s stekleničko z 10 ml raztopine (40mg/1ml) s kapalnim nastavkom	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-415/02	28.06.2006
005681	LERGIN krema	škatala s tubo po 15 g kreme (10 mg/g)	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-453/99	29.11.2004*
088943	Leucovorin 30 mg/3 ml	škatala z 1 ampulo s 3 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Wyeth Lederle Pharma gmbH, Dunaj, Storchengasse 1, Avstrija	Haupt Pharma Wolftratshausen GmbH, Nemčija/Wyeth-Lederle Pharma GmbH, Storchengasse 1, Dunaj	5363-U-I-467/05	27.08.2006
087726	LITJEV KARBONAT JADRAN 300 mg	škatala s steklenim vsebnikom po 100 tablet	Zdravilo se izdaja le na recept.	Salus Ljubljana, d.d., Ljubljana, Mešera-Spasičeva ul. 10, Slovenija	Jadran, galenski laboratorij d.d., Pulac b.b., Rijeka	5363-U-I-250/01	01.07.2004*
085243	MARCAINE ADRENALIN	injekcijske stekleničke 5x20ml(2.5mg/ml in 5mcg/ml)	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Alpe Adria Pharma, d.o.o., Farmaceutsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-3365/94	16.12.1999*
085251	MARCAINE ADRENALIN	injekcijske stekleničke 5x20ml(5mg/ml in 5mcg/ml)	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Alpe Adria Pharma, d.o.o., Farmaceutsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-3366/94	16.12.1999*
072230	MARCAINE SPINAL	ampule 5 x 4ml	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Alpe Adria Pharma, d.o.o., Farmaceutsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-3641/95	23.06.2000*
074519	MARCAINE SPINAL 0,5% HEAVY	ampule 5x20mg/4ml	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Alpe Adria Pharma, d.o.o., Farmaceutsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-3362/94	16.12.1999*
089338	METOTREKSAT "Lederle" 5 mg/2 ml raztopina za injiciranje	škatala z vialo z 2 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Wyeth Lederle Pharma gmbH, Dunaj, Storchengasse 1, Avstrija	Haupt Pharma Wolftratshausen GmbH, Nemčija/Wyeth-Lederle Pharma GmbH, Dunaj	5363-U-I-711/05	27.08.2006
083569	MONO-5-WOLFF 20 mg	škatala s 50 tabletami (5 x 10 tablet v pritisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmagan, d.o.o., Kranj, Vodopivčeva ul. 9, Slovenija	Dr. August Wolff GmbH & Co. Arzneimittel, Sudbrackstrasse 56, D-33611 Bielefeld	5363-U-I-132/02	28.06.2006*

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetnik dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
083585	MONO-5-WOLFF 40 mg	škatlja s 50 tabletami (5 x 10 tablet v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmagan, d.o.o., Kranj, Vodopiv-čeva ul. 9, Slovenija	Dr. August Wolff GmbH & Co. Arzneimittel, Sudbrackstrasse 56, D-33611 Bielefeld	5363-U-I-131/02	28.06.2006*
078395	MONO-5-WOLFF 40 mg retard	škatlja z 20 kapsulami (2 x 10 kapsul v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmagan, d.o.o., Kranj, Vodopiv-čeva ul. 9, Slovenija	Dr. August Wolff GmbH & Co. Arzneimittel, Sudbrackstrasse 56, D-33611 Bielefeld	5363-U-I-302/02	10.11.2006
079014	MONO-5-WOLFF 60 mg retard	škatlja z 20 kapsulami (2 x 10 kapsul v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmagan, d.o.o., Kranj, Vodopiv-čeva ul. 9, Slovenija	Dr. August Wolff GmbH & Co. Arzneimittel, Sudbrackstrasse 56, D-33611 Bielefeld	5363-U-I-303/02	10.11.2006
079758	NELIT 60 prašek	škatlja z 20 vrečkami po 4,66 g praška	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-412/99	20.09.2004*
004286	NEUPOGEN injekcijske brizge 300 µg	1 napolnjena injekcijska brizga po 1 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpuštu iz bolnišnice in nadaljnem zdravljenju.	ROCHE farmacevtska družba d.o.o., Ljubljana, Vodovodna 109, Slovenija	F. Hoffmann-La Roche Ltd., grenzacherstrasse 124, CH-4070 Basel	5363-U-I-569/97	30.05.2002*
004294	NEUPOGEN injekcijske brizge 480 µg	1 napolnjena injekcijska brizga po 1,6 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpuštu iz bolnišnice in nadaljnem zdravljenju.	ROCHE farmacevtska družba d.o.o., Ljubljana, Vodovodna 109, Slovenija	F. Hoffmann-La Roche Ltd., grenzacherstrasse 124, CH-4070 Basel	5363-U-I-570/97	30.05.2002*
055395	NIFECARD retard tablete 20 mg	škatlja s 30 tabletami (3 x 10 tablet v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-267/99	24.06.2004*
029173	NIFECARD retard tablete 20 mg	škatlja s 50 tabletami (5 x 10 tablet v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-268/99	24.06.2004*
055409	NIFECARD tablete 10 mg	škatlja s 100 tabletami (10 x 10 tablet v dvojnem traku)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-265/99	24.06.2004*
055433	NIFECARD tablete 10 mg	škatlja s 50 tabletami (5 x 10 tablet v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-264/99	24.06.2004*
055425	NIFECARD tablete 10 mg	škatlja s 500 tabletami (50 x 10 tablet v dvojnem traku)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-266/99	24.06.2004*

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetičnik dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
036757	OMEHEXAL 20 mg trde gastrorezistentne kapsule	škata s stekleničko s 15 kapsulami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Hexal AG, Holzkirchen, Industriestrasse 25, Nemčija	Salutas Pharma GmbH, Barleben, Nemčija/Hexal AG, Holzkirchen	5363-U-I-442/05	27.08.2006
064076	PENTOHXAL 100 mg/5 ml raztopina za injiciranje	škata s 5 ampulami po 5 ml raztopine (20 mg/ml)	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Hexal AG, Holzkirchen, Industriestrasse 25, Nemčija	Salutas Pharma GmbH, Barleben, Nemčija/Hexal AG, Holzkirchen	5363-U-I-554/04	27.08.2006
064084	PENTOHXAL 300 mg/15 ml koncentrat za raztopino za infundiranje	škata z 10 ampulami po 15 ml koncentrata (20 mg/ml)	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Hexal AG, Holzkirchen, Industriestrasse 25, Nemčija	Salutas Pharma GmbH, Barleben, Nemčija/Hexal AG, Holzkirchen	5363-U-I-555/04	27.08.2006
064092	PENTOHXAL 600 mg tablete s podajšnim sproščanjem	škata s 30 tabletami (3 x 10 tablet v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Hexal AG, Holzkirchen, Industriestrasse 25, Nemčija	Salutas Pharma GmbH, Barleben, Nemčija/Hexal AG, Holzkirchen	5363-U-I-556/04	27.08.2006
052590	PERSANTIN 75 mg obložene tablete	škata s plastenko s 50 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Boehringer Ingelheim International gmbH Ingelheim am Rhein, Binger Strasse 173, Nemčija	Boehringer Ingelheim France SARL, Francija/Boehringer Ingelheim International GmbH	5363-U-I-248/02	28.06.2006
031178	PRE-PAR 50 mg injekcije	škata z 1 ampulo po 5 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Belupo, d.o.o., Ljubljana, Dvoržakova 6, Slovenija	Belupo, Ijekovi i kozmetika, d.d., Koprivnica, v sodelovanju s Solvay Pharmaceuticals	5363-U-I-400/99	20.09.2004*
070491	PROLEKOFEN injekcije 35 mg/10 ml	škata z 10 ampulami po 10 ml raztopine (35 mg/10 ml)	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-473/98	04.01.2004*
070521	PROLEKOFEN tablete 150 mg	škata s 50 tabletami po 150 mg (5 x 10 tablet v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-471/98	04.01.2004*
070548	PROLEKOFEN tablete 300 mg	škata s 50 tabletami po 300 mg (5 x 10 tablet v pretisnem oмотu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-472/98	04.01.2004*
001082	PROSTIN E2 vaginalni gel 1 mg	škata z brizgo po 3 g gela (1 mg/3 g)	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-119/99	16.12.2002*

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetihek dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
001090	PROSTIN E2 vaginalni gel 2 mg	škatala z brizgo po 3 g gela (2 mg/3 g)	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-120/99	16.12.2002*
001856	PROVERA tablete 10 mg	škatala s 30 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn SpA, Marino del Tronto, Ascoli Piceno, Italija/Pharmacio & Upjohn S.A.	5363-U-I-505/99	16.12.2002*
001864	PROVERA tablete 5 mg	škatala s 24 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-126/99	16.12.2002*
051543	PROVERA zmca 1g	škatala z 10 vrečkami po 10 g zmca (1g/10 g)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-125/99	16.12.2002*
051578	PROVERA zmca 200 mg	škatala s 50 vrečkami po 4 g zmca (200 mg/4 g)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-123/99	16.12.2002*
002380	PROVERA zmca 500 mg	škatala z 10 vrečkami po 10 g zmca (500 mg/10 g)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana, Ljubljana, Kržičeva 9, Slovenija	Pharmacia & Upjohn N.V./S.A., Puurs, Belgija /Pharmacia & Upjohn S.A., Luksemburg	5363-U-I-124/99	16.12.2002*
072184	REDERGIN INJEKCIJE 0,3 mg/ml	50 ampul po 1 ml (0,3 mg/ml)	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana	5363-U-I-875/97	12.01.2003*
073709	RETROVIR 100 mg kapsule	škatala s stekleničko s 100 kapsulami	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpuštu iz bolnišnice in nadaljnem zdravljenju.	GlaxoSmithKline d.o.o., družba za promet s farmacevtskimi izdelki, Ljubljana Ljubljana, Knezov štraden 90, Slovenija	Glaxo Wellcome Operations, Temple Hill, Dartford, Kent	5363-U-I-110/02	11.11.2004*
028576	RISPERDAL 1 mg filmsko obložene tablete	škatala s 30 tabletami (3 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Janssen-Cilag S.p.A., Latina, Italija/Janssen Pharmaceutica N.V., Beerse, Belgija	5363-U-I-99/02	28.06.2006
028584	RISPERDAL 2 mg filmsko obložene tablete	škatala s 30 tabletami (3 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Janssen-Cilag S.p.A., Latina, Italija/Janssen Pharmaceutica N.V., Beerse, Belgija	5363-U-I-101/02	28.06.2006
028592	RISPERDAL 3 mg filmsko obložene tablete	škatala s 30 tabletami (3 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Janssen-Cilag S.p.A., Latina, Italija/Janssen Pharmaceutica N.V., Beerse, Belgija	5363-U-I-103/02	28.06.2006

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetihek dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
028606	RISPERDAL 4 mg filmsko obložene tablete	škatala s 30 tabletami (3 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmarjenska 140, Slovenija	Janssen-Cilag S.p.A., Latina, Itallija/Janssen Pharmaceutica N.V., Beerse, Belgija	5363-U-I-105/02	28.06.2006
099147	SEREVENT DISKUS 50 µg	škatala z Diskusom s pretisnim omotom s 60 odmerki praška	Zdravilo se izdaja le na recept.	GlaxoSmithKline d.o.o., družba za promet s farmacevtskimi izdelki, Ljubljana, Knezov štradoln 90, Slovenija	Glaxo Wellcome Production Evreux, Francija/Glaxo Wellcome Export Ltd., Velika Britanija	5363-U-I-246/01	31.10.2005*
016160	Sertralin Hexal 50 mg filmsko obložene tablete	škatala s 30 tabletami (3 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Hexal AG, Holzkirchen, Industriestrasse 25, Nemčija	AS gEA Farmaceutisk Fabrik, Frederiksberg, Danska/Hexal AG, Holzkirchen	5363-U-I-693/04	26.08.2006
016179	Sertralin Hexal 100 mg filmsko obložene tablete	škatala s 30 tabletami (3 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Hexal AG, Holzkirchen, Industriestrasse 25, Nemčija	AS gEA Farmaceutisk Fabrik, Frederiksberg, Danska/Hexal AG, Holzkirchen	5363-U-I-694/04	26.08.2006
009156	Sorel mazilo 0,005%	škatala s tubo s 30 g mazila	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	5363-U-I-169/00	22.6.2005*
009261	Sorel mazilo 0,005%	škatala s tubo s 100 g mazila	Zdravilo se izdaja le na recept.	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	LEK farmacevtska družba, d.d., Ljubljana Ljubljana, Verovškova 57, Slovenija	5363-U-I-170/00	22.6.2005*
009822	TALIDAT 500 mg	škatala z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	Merck, Proizvodnja in prodaja farmacevtskih in kemijskih proizvodov, d.o.o. Ljubljana, Dunajska 119, Slovenija	MERCK KGaA, Frankfurter Strasse 250, 64 293 Darmstadt	5363-U-I-314/00	12.09.2005*
003131	TARACEF	škatala s stekleničko z zrnci za pripravo 60 ml suspenzije (125 mg/5 ml)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-79/99	19.03.2004*
003158	TARACEF	škatala s stekleničko z zrnci za pripravo 60 ml suspenzije (250 mg/5 ml)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-80/99	19.03.2004*
003093	TARACEF 2x tablete s podaljšanim sproščanjem 375 mg	škatala z 10 tabletami (1 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-671/02	19.03.2004*
009040	TARACEF 2x tablete s podaljšanim sproščanjem 500 mg	škatala z 10 tabletami (1 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-672/02	02.06.2005*

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetihek dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
009032	TARACEF 2x tablete s podaljšanim sproščanjem 750 mg	škattla z 10 tabletami (1 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-673/02	02.06.2005*
009105	TARACEF kapsule 250 mg	škattla s 16 kapsulami (2 x 8 kapsul v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-432/01	28.6.2006*
009148	TARACEF kapsule 500 mg	škattla s 16 kapsulami (2 x 8 kapsul v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto,	5363-U-I-433/01	28.6.2006*
009067	TAZOCIN 2,25 g prašek za raztopino za injiciranje ali infundiranje	škattla z 1 vialo s praškom	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Wyeth Lederle Pharma gmbH, Dunaj, Storchengasse 1, Avstrija	Wyeth Pharmaceuticals, Velika Britanija in Wyeth Pharma SpA, Italija/Wyeth Lederle Pharma GmbH	5363-U-I-948/05	24.08.2006
032182	TAZOCIN 2,25 g prašek za raztopino za injiciranje ali infundiranje	škattla z 12 vialami s praškom	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah.	Wyeth Lederle Pharma gmbH, Dunaj, Storchengasse 1, Avstrija	Wyeth Pharmaceuticals, Velika Britanija in Wyeth Pharma SpA, Italija/Wyeth Lederle Pharma GmbH	5363-U-I-949/05	24.08.2006
061727	TOLVON	škattla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Salus Ljubljana, d.d., Ljubljana, Mašera-Spasičeva ul. 10, Slovenija	N.V. Organon, Klosterstraat 6, Oss, Nizozemska/Organon Agencies, B.V., Oss	5363-U-I-674/03	20.09.2006
056669	TOPAMAX 100 mg filmsko obložene tablete	škattla s platenko s 60 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Cilag AG, Hochstrasse 201, CH-8205 Schaffhausen	5363-U-I-124/03	24.11.2006
006238	TOPAMAX 200 mg filmsko obložene tablete	škattla s platenko s 60 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Cilag AG, Hochstrasse 201, CH-8205 Schaffhausen	5363-U-I-125/03	24.11.2006
056332	TOPAMAX 25 mg filmsko obložene tablete	škattla s platenko s 60 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Cilag AG, Hochstrasse 201, CH-8205 Schaffhausen	5363-U-I-122/03	24.11.2006
006297	TOPAMAX 50 mg filmsko obložene tablete	škattla s platenko s 60 tabletami	Zdravilo se izdaja le na recept.	Johnson & Johnson d.o.o., Ljubljana, Šmartinska 140, Slovenija	Cilag AG, Hochstrasse 201, CH-8205 Schaffhausen	5363-U-I-123/03	24.11.2006
003182	VISINE A. C.	škattla s plastičnim vsebnikom (s kalupnim nastavkom) po 15 ml raztopine (0,5 mg tetizolinijevega klorida + 2,5 mg cinkovega sulfata/ml)	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	Pfizer International Corporation, Podružnica Ljubljana Ljubljana, Dunajska 156, Slovenija	Pfizer Canada Inc., Kanada, za Pfizer International Inc., New York, ZDA	5363-U-I-191/99	24.06.2004*

šifra	ime zdravila	pakiranje	način/režim izdajanja	imetihek dovoljenja za promet	izdelovalec/proizvajalec zdravila	št. odločbe	veljavnost odločbe
089621	XYLOCAINE 2% AMPULE	ampule 5x5ml (20mg/ml)	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Alpe Adria Phama, d.o.o., Farmaceutvsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-327/94	11.11.1999*
089729	XYLOCAINE 5% MAZILO	tuba po 35 g mazila (5%)	Zdravilo se izdaja le na recept.	Alpe Adria Phama, d.o.o., Farmaceutvsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-3275/94	11.11.1999*
061387	XYLOCAINE ADRENALIN	100 ampul po 1,8 ml raztopine	Zdravilo se izdaja le na recept, uporablja pa se samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.	Alpe Adria Phama, d.o.o., Farmaceutvsko podjetje, Ljubljana, Dolenjska cesta 99, Slovenija	ASTRA, Pharmaceutical production, Södertälje	5363-U-I-3892/95	19.12.2000*
087076	ZANTAC 75 tablete	12 x 75 mg	Zdravilo se izdaja brez recepta v lekarnah.	GlaxoSmithKline d.o.o., družba za promet s farmacevtskimi izdelki, Ljubljana Ljubljana, Knezov štracdon 90, Slovenija	Glaxo Wellcome Operations, Velika Britanija/Glaxo Wellcome Export Ltd., Velika Britanija	5363-U-I-295/98	03.11.2003*
019070	ZOLIM tablete s podaljšanim sproščanjem 10 mg	škatala z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA tovarna zdravil, d.d., Novo mesto v sodelovanju s Sano-fi-Synthelabo, Francija	5363-U-I-391/01	22.10.2006
019062	ZOLIM tablete s podaljšanim sproščanjem 10 mg	škatala z 10 tabletami (1 x 10 tablet v pretisnem omotu)	Zdravilo se izdaja le na recept.	KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Novo mesto, Šmarješka cesta 6, Slovenija	KRKA tovarna zdravil, d.d., Novo mesto v sodelovanju s Sano-fi-Synthelabo, Francija	5363-U-I-390/01	22.10.2006

* zdravilo je lahko na trgu še 18 mesecev po navedenem datumu, skladno s 50. členom Zakona o zdravilih (Uradni list RS, št. 31/06)

Št. 5363-4/06-237
Ljubljana, dne 3. novembra 2006
EVA 2006-2711-0186

Agencija Republike Slovenije
za zdravila in medicinske pripomočke
prof. dr. Stanislav Primožič, mag. farm., l.r.
direktor

DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE

5084. Sklep o podrobnejši vsebini prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada

Na podlagi desetega odstavka 92. člena in tretjega odstavka 93. člena Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 26/05 – ZISDU-1-UPB1 in 68/05 – odločba US) Agencija za trg vrednostnih papirjev izdaja

S K L E P

o podrobnejši vsebini prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada

1. člen

Ta sklep določa podrobnejšo vsebino in razčlenitev vsebine prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada.

2. člen

Vsebina prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada je določena v prilogah 1 in 2 k temu sklepu.

3. člen

Prospekt vzajemnega sklada mora vsebovati podatke o vzajemnem skladu in družbi za upravljanje, ki ga upravlja, navedene v prilogi 1 k temu sklepu, v enakem zaporedju in z enakimi naslovi, kot so navedeni v prilogi 1.

4. člen

Izveček prospekta vzajemnega sklada mora vsebovati glavne podatke o vzajemnem skladu in družbi za upravljanje, ki ga upravlja, navedene v prilogi 2 k temu sklepu, v enakem zaporedju in z enakimi naslovi, kot so navedeni v prilogi 2.

5. člen

(1) Če je besedilo pravil upravljanja vzajemnega sklada sestavni del besedila prospekta vzajemnega sklada, mora biti na naslovni strani prospekta jasno označeno, da gre za prospekt z vključenimi pravili upravljanja vzajemnega sklada.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka mora besedilo prospekta vključevati tudi dodatne navedbe, skladno z Navodili za sestavo prospekta vzajemnega sklada iz priloge 1 k temu sklepu.

6. člen

Tiskovina s prospektom lahko vsebuje besedilo prospektov več vzajemnih skladov, ki jih upravlja družba za upravljanje (v nadaljnjem besedilu skupni prospekt).

7. člen

Opozorila vlagateljem, ki jih morata na podlagi tega sklepa vsebovati prospekt in izvleček prospekta vzajemnega sklada, morajo biti poudarjena tako, da vidno izstopajo iz preostalega besedila.

8. člen

(1) Družba za upravljanje, ki je vložila zahtevo za izdajo dovoljenja ali pridobila dovoljenje za upravljanje vzajemnega sklada pred uveljavitvijo tega sklepa, mora ob prvi dopolnitvi prospekta in izvlečka prospekta s podatki iz letnega in polletnega poročila vzajemnega sklada iz 97. člena Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 26/05 – ZISDU-1-UPB1 in 68/05 – odločba US; v nadaljevanju: ZISDU-1) po uveljavitvi tega sklepa nadomestiti obstoječo vsebino naslovne strani prospekta ter vsebino druge do četrte strani prospekta ter priloge k prospektu in

dodatek k izvlečku prospekta z vsebino naslovne strani ter vsebino druge do četrte strani prospekta ter prilogami k prospektu in dodatkom k izvlečku prospekta, kot jih predpisuje ta sklep.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka je potrebno naslov in vsebino poglavja 1. (v delu, ki se nanaša na seznam organiziranih trgov finančnih instrumentov) ter poglavij 2., 3., 6.3, 6.4, 8., 11., 12.2, 12.3 in 13. prospekta smiselno uskladiti z določbami priloge 1 k temu sklepu.

(3) V primeru iz prvega odstavka je potrebno vsebino točke 4., vsebino sedme alineje točke 7.B., vsebino točke 7.C. in vsebino točke 11. izvlečka prospekta uskladiti z določbami priloge 2 k temu sklepu.

(4) Družba za upravljanje, ki je vložila zahtevo za izdajo dovoljenja ali pridobila dovoljenje za upravljanje vzajemnega sklada pred uveljavitvijo tega sklepa, lahko ob prvi dopolnitvi prospekta in izvlečka prospekta s podatki iz letnega in polletnega poročila vzajemnega sklada iz 97. člena ZISDU-1 po uveljavitvi tega sklepa prospekt oblikuje tako, da bodo skladno z navodili tega sklepa, vanj vključena pravila upravljanja vzajemnega sklada.

(5) Za spremembo prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada v skladu z določili tega člena družbi za upravljanje ni potrebno vložiti zahteve za spremembo pravil upravljanja oziroma zahteve za objavo spremembe prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada.

9. člen

Pred pričetkom trženja in prodaje investicijskih kuponov vzajemnega sklada na ozemlju druge države članice mora družba za upravljanje, ki takšen vzajemni sklad upravlja, vsebino prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada uskladiti z določbami tega sklepa.

10. člen

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati Sklep o podrobnejši vsebini prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada (Uradni list RS, št. 126/04).

11. člen

Ta sklep začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 226-2/4-12/2006

Ljubljana, dne 25. oktobra 2006

EVA 2006-1611-0142

Predsednik
Strokovnega sveta
Agencije za trg vrednostnih papirjev
dr. Miha Juhart l.r.

PRILOGA 1

NAVODILA ZA SESTAVO PROSPEKTA VZAJEMNEGA SKLADA

Opomba: V primeru, da so sestavni del prospekta tudi pravila upravljanja vzajemnega sklada, se standardnemu besedilu prospekta doda besedilo oziroma vsebina v <<.

V primeru skupnega prospekta se v splošnem delu prospekta pod naslovom vsakega izmed poglavij, katerega vsebina se delno ali v celoti prenaša v posebni del prospekta, izrecno navede, da so informacije o tej vsebini navedene v posebnem delu prospekta, in sicer ločeno po posameznih vzajemnih skladih.

Naslovna stran:

Naslovna stran prospekta naj vsebuje naslednje navedbe:

- navedbo firme in logotipa družbe za upravljanje;
- označbo, da gre za Prospekt (ime vzajemnega sklada oziroma v primeru, da gre za skupni prospekt imena vseh vzajemnih skladov vključenih v skupni prospekt) >z vključenimi pravili upravljanja<;
- datum (dd.mm.lilll) izdaje dovoljenja Agencije za trg vrednostnih papirjev za objavo prospekta >z vključenimi pravili upravljanja<;
- navedbo, da je (so) vzajemni sklad(i) usklajen(i) z Direktivo Sveta o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (85/611/EEC z dopolnitvami).

Druga stran:

Druga stran prospekta vsebuje naslednje besedilo:

DOSTOPNOST PROSPEKTA >Z VKLJUČENIMI PRAVILI UPRAVLJANJA<, IZVLEČKA PROSPEKTA, REVIDIRANEGA LETNEGA IN POLLETNEGA POROČILA VZAJEMNEGA SKLADA

Prospekt >z vključenimi pravili upravljanja<, izvleček prospekta, zadnje objavljeno revidirano letno in polletno poročilo vzajemnega sklada so vlagatelju brezplačno na razpolago na sedežu družbe za upravljanje oziroma v njenih poslovalnicah in vseh pooblaščenih vpisnih mestih.

Družba za upravljanje mora vlagatelju na njegovo zahtevo brezplačno izročiti izvod prospekta, izvod revidiranega letnega in polletnega poročila vzajemnega sklada.

Kolikor ima družba za upravljanje spletno stran, mora druga stran prospekta vsebovati tudi navedbo, da so prospekt, izvleček prospekta ter zadnje revidirano letno in polletno poročilo vzajemnega sklada na razpolago javnosti tudi spletni strani družbe za upravljanje (navedba spletne strani).

Tretja stran

Kazalo

Četrta stran:SPLOŠNI DEL

Uvodna pojasnila morajo vsebovati naslednje navedbe: OSNOVNI PODATKI O VZAJEMNEM SKLADU (oz. vzajemnih skladih):

- navedbo, da je (so) vzajemni sklad(i) (navedba imen vzajemnih skladov skupaj z morebitnimi oznakami delniški/ indeksni/ ...) oblikovani na podlagi Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje;
 - navedbo firme in sedeža družbe za upravljanje;
 - navedbo firme in sedeža skrbnika premoženja vzajemnega sklada;
 - navedbo firme in sedeža pooblaščenega revizorja poslovanja vzajemnega sklada in družbe za upravljanje;
 - navedbo, da nadzor nad poslovanjem družbe za upravljanje opravlja Agencija za trg vrednostnih papirjev, Poljanski nasip 6, Ljubljana, Republika Slovenija (www.a-tvp.si);
- >PRAVILA UPRAVLJANJA:**
- navedbo, da so sestavni del tega prospekta tudi pravila upravljanja vzajemnega sklada;
 - navedbo, da pravila upravljanja urejajo vsebino pravnih razmerij med družbo za upravljanje, ki upravlja vzajemni sklad, in imetniki investicijskih kuponov vzajemnega sklada, in sicer:
 - naložbene cilje in naložbeno politiko vzajemnega sklada z omejitvami naložb ter zadolževanje vzajemnega sklada (navedba poglavja),
 - način uporabe (zadržanja oziroma razdelitve) čistega dobička oziroma prihodkov vzajemnega sklada (navedba poglavja),
 - vrste stroškov, ki neposredno in posredno bremenijo imetnike investicijskih kuponov vzajemnega sklada, ter opis metode izračuna celotnih stroškov poslovanja vzajemnega sklada (navedba poglavja),

- valuto, v kateri se obračunavata čista vrednost sredstev vzajemnega sklada in vrednost enote premoženja vzajemnega sklada (navedba poglavja),

- način obveščanja javnosti in imetnikov investicijskih kuponov vzajemnega sklada o finančnem in pravnem položaju vzajemnega sklada, o njegovem poslovanju in o zamenjavi skrbnika (navedba poglavja),

- pravice imetnikov investicijskih kuponov, postopek vplačila in izplačila investicijskih kuponov ter način izračuna nakupnih in odkupnih vrednosti investicijskih kuponov vzajemnega sklada, skupaj z informacijami o trgovanju z investicijskimi kuponi vzajemnega sklada na organiziranem trgu vrednostnih papirjev (navedba poglavja),

- trajanje vzajemnega sklada, postopek začasne zaustavitve odkupa enot premoženja vzajemnega sklada, postopek prenosa upravljanja vzajemnega sklada na drugo družbo za upravljanje, postopek zamenjave skrbnika premoženja vzajemnega sklada ter postopek likvidacije vzajemnega sklada (navedba poglavja),

- opredelitev okoliščin in postopka spremembe pravil upravljanja vzajemnega sklada in s tem povezanih pravic imetnikov investicijskih kuponov vzajemnega sklada;

- navedbo, da so podatki o mestu, načinu in času obveščanja imetnikov investicijskih kuponov vzajemnega sklada o spremembi pravil upravljanja vzajemnega sklada navedeni v poglavju (navedba poglavja) tega prospekta;

- navedbo datuma (dd.mm.lilll), ko pravila upravljanja (oziroma njihova zadnja sprememba) stopijo v veljavo.<

Peta stran:

Navedba pojasnil pomena osnovnih izrazov in kratic, ki so navedeni v besedilu prospekta >z vključenimi pravili upravljanja<.

Naslednje strani:

Naslednje strani prospekta vsebujejo navedbe oziroma besedila, kot določajo ta navodila.

1. POGlavJE

NALOŽBENA PRAVILA VZAJEMNEGA SKLADA (oz. vzajemnih skladov)

V primeru skupnega prospekta se v okviru tega poglavja navede samo tista naložbena pravila, ki so skupna vsem vzajemnim skladom v okviru tega prospekta. Naložbena pravila, ki se nanašajo na posamezni vzajemni sklad, pa se v sistemiki, ki jo določa to navodilo, navedejo v okviru posebnega dela tega prospekta. Slednje mora biti v uvodu tega poglavja izrecno navedeno.

1.1 NALOŽBENI CILJI

Opredelitev naložbenih ciljev vzajemnega sklada, ki vsebuje:

- opis naložbenih ciljev, ki jih bo vzajemni sklad prvenstveno zasledoval (npr. dolgoročna kapitalaska rast, tekoči prihodki iz dividend, obresti),

- v primeru, da tretje osebe nudijo jamstvo, ki štiti vlagatelje, opis jamstva in vseh morebitnih omejitev v zvezi z njim,

- v primeru, da gre za vzajemni sklad, ki namerava slediti določenemu indeksu/indeksom (indeksni vzajemni sklad), navedbo takšnega indeksa/indeksov ter opis stopnje sledenja.

1.2 NALOŽBENA POLITIKA

Opis vrste naložb oziroma načina in metode, s katerima bo vzajemni sklad dosegal naložbene cilje, pri čemer se navedejo samo tiste vrste naložb, v katere bodo naložena sredstva vzajemnega sklada.

V primeru, ko bo vzajemni sklad nalagal pretežni delež svojih sredstev v posamezno vrsto naložb, se navede najnižji delež sredstev, ki bodo naložena v tovrstne naložbe (v odstotku od vseh sredstev vzajemnega sklada). Pri vzajemnih skladih z uravnoteženo naložbeno politiko se navedeta najnižji in najvišji delež naložb v lastniške vrednostne papirje. Pri vzajemnih skladih s fleksibilno strukturo naložb se deleži ne navajajo, temveč se, kadar je to smiselno, navedejo najvišji deleži, ki jih predpisuje ZISDU-1.

A.

Pri naložbah v vrednostne papirje oziroma instrumente denarnega trga, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev v državi članici ali tuji državi:

– podrobnejša opredelitev vrste naložb (delnice, obveznice, instrumenti denarnega trga itd.);

– v primeru vlaganja v obveznice navedbo vrste obveznic (državne, podjetniške), njihovo povprečno dospelost ter morebitne zahteve glede njihove bonitete;

– pri namenskih vzajemnih skladih tudi opredelitev gospodarskega sektorja oziroma geografskega območja oziroma drugih kriterijev, ki bodo upoštevani pri nalaganju sredstev;

– navedba, da so borze in drugi organizirani trgi, na katerih se trguje s temi vrednostnimi papirji in instrumenti denarnega trga, navedeni v prilogi VIII. k temu prospektu;

– pri naložbah v vrednostne papirje v postopku njihove prve prodaje, navedba, da bo njihov izdajatelj najkasneje v roku enega leta od izdaje zahteval uvrstitev teh vrednostnih papirjev v trgovanje na borzo oziroma drugi organiziran trg iz priloge VIII. k temu prospektu.

B.

Pri naložbah v instrumente denarnega trga, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev:

– navedba, da bodo sredstva vzajemnega sklada vložena v instrumente denarnega trga, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, samo pod pogojem, da so ti instrumenti likvidni, da je mogoče njihovo vrednost kadarkoli natančno določiti in da so izdani s strani izdajateljev, ki jih opredeljuje 8. točka prvega odstavka 64. člena ZISDU-1.

C.

Pri naložbah v druge prenosljive vrednostne papirje in instrumente denarnega trga:

– navedba, da lahko vzajemni sklad nalaga največ 10 odstotkov svojih sredstev tudi v druge prenosljive vrednostne papirje in instrumente denarnega trga, ki ne izpolnjujejo pogojev iz točk A in B tega poglavja.

Č.

Pri naložbah v bančne depozite:

– opredelitev bank oziroma kreditnih ustanov, pri katerih bodo sredstva vzajemnega sklada naložena v depozite;

– navedba ročnosti tovrstnih naložb.

D.

Pri naložbah v enote oziroma delnice drugih investicijskih skladov:

– opredelitev vrste in lastnosti drugih (ciljnih) investicijskih skladov;

– opredelitev morebitnih drugih pogojev, pod katerimi bodo naložena sredstva vzajemnega sklada v tovrstne naložbe.

E.

Pri naložbah v izvedene finančne instrumente:

– navedba, da bodo izvedeni finančni instrumenti namenjeni za špekuliranje;

– navedba vrste izvedenega finančnega instrumenta, v katerega bo vzajemni sklad nalagal;

– navedba osnovnih instrumentov, na katere se takšni izvedeni finančni instrumenti nanašajo;

– navedba, da so organizirani trgi oziroma trgi institucionalnih vlagateljev, na katerih se trguje s temi izvedenimi finančnimi instrumenti, navedeni v prilogi VIII. k temu prospektu;

– navedba nasprotnih strank v transakcijah z izvedenimi finančnimi instrumenti, s katerimi se trguje na trgu institucionalnih vlagateljev;

– navedba pogojev unovčitve oziroma zaprtja pozicije izvedenih finančnih instrumentov, s katerimi se trguje na trgu institucionalnih vlagateljev;

– navedba morebitnih drugih pogojev, ki jih bo vzajemni sklad upošteval pri nalaganju sredstev v izvedene finančne instrumente.

F.

Pri naložbah indeksnih vzajemnih skladov:

– kratek opis značilnosti indeksa, ki ga bodo posnemale naložbe indeksnega vzajemnega sklada;

– navedba osebe, ki indeks izračunava;

– navedba strategije, ki bo vzajemnemu skladu omogočala sledenje takšnemu indeksu/indeksom (npr. posnemanje strukture indeksa ali naložbe v določeno vrsto izvedenih finančnih instrumentov);

– navedba, da mora imeti indeksni vzajemni sklad najmanj 90 odstotkov vrednosti sredstev v naložbah, ki sestavljajo indeks;

– navedba, da se morata sestava in razmerje naložb indeksnega vzajemnega sklada v primeru spremembe sestave naložb v indeksu prilagoditi v enem mesecu od objave spremembe razmerja v indeksu, pri čemer so dopustna neznatna odstopanja v indeksu v višini +/- 5%.

G.

Pri naložbah vzajemnih skladov denarnega trga:

– navedba vrste in lastnosti finančnih instrumentov, v katere bodo naložena sredstva vzajemnega sklada denarnega trga;

– navedba, da so organizirani trgi instrumentov denarnega trga navedeni v prilogi VIII. k temu prospektu;

– opredelitev pogojev, pod katerimi bodo naložena sredstva vzajemnega sklada v instrumente denarnega trga, s katerimi se običajno ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, in navedba deleža tovrstnih naložb v sredstvih vzajemnega sklada;

– navedba ročnosti bančnih depozitov;

– navedba, da mora imeti vzajemni sklad denarnega trga najmanj 90 odstotkov svojih sredstev naloženih v bančne depozite in instrumente denarnega trga.

H.

Pri naložbah vzajemnih skladov skladov:

– opredelitev vrste in lastnosti teh vzajemnih skladov;

– opredelitev morebitnih pogojev, pod katerimi bodo naložena sredstva vzajemnega sklada v tovrstne naložbe (tudi navedba največjega obsega vseh provizij in stroškov, ki se jih lahko zaračuna vzajemnemu skladu in drugim investicijskim skladom, v enote oziroma delnice katerih namerava vzajemni sklad vlagati sredstva);

– navedba, da mora imeti vzajemni sklad skladov najmanj 90 odstotkov svojih sredstev naloženih v enote oziroma delnice drugih investicijskih skladov.

1.3 IZPOSTAVLJENOSTI VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba, da so v tem poglavju navedene osnovne in izjemne omejitve izpostavljenosti vzajemnega sklada do posameznega izdajatelja in določenih izdajateljev finančnih instrumentov ter druge omejitve v zvezi z naložbami vzajemnega sklada, ki jih predpisujejo ZISDU-1 in predpisi, izdani na njegovi podlagi.

V primeru, da bodo sredstva vzajemnega sklada naložena v vrednostne papirje in instrumente denarnega trga, pri katerih je dovoljena višja dopustna izpostavljenost do posameznega izdajatelja, ki pomeni povečanje tveganja vzajemnega sklada, je treba na to vlagatelja izrecno opozoriti.

Omejitve izpostavljenosti se navedejo ločeno za vsako vrsto naložb, v katere bo vzajemni sklad nalagal.

Kolikor bo vzajemni sklad nalagal v izvedene finančne instrumente (za varovanje pred tveganji ali za špekuliranje), je treba navesti tudi največjo skupno izpostavljenost iz navedenih instrumentov.

Kolikor gre za skupni prospekt, se v tem poglavju navedejo samo tiste omejitve izpostavljenosti, ki veljajo za vse vzajemne sklade, vključene v prospekt, posebne omejitve, ki se nanašajo na vsak posamični vzajemni sklad, pa se navajajo v okviru posebnega dela prospekta.

1.4 DODATNA LIKVIDNA SREDSTVA VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba, da ima vzajemni sklad lahko tudi dodatna likvidna sredstva, ki predstavljajo denarna sredstva vzajemne-

ga sklada, ki niso namenjena doseganju naložbenih ciljev vzajemnega sklada, temveč pokrivanju tekočih in izrednih izplačil vzajemnega sklada, oblikujejo pa se lahko tudi v času, potrebnem za reinvestiranje unovčenih naložb vzajemnega sklada, in v primerih, ko družba za upravljanje zaradi izredno neugodnih razmer na trgu finančnih instrumentov začasno prekine nalaganje sredstev vzajemnega sklada na te trge.

Navedba predvidene višine dodatnih likvidnih sredstev vzajemnega sklada v odstotku od vseh sredstev vzajemnega sklada.

1.5 ZADOLŽEVANJE

Kolikor se bo vzajemni sklad zadolževal, navedba največjega predvidenega obsega zadolževanja (izraženo v odstotku od vseh sredstev vzajemnega sklada) in ročnosti zadolževanja; navedba, ali bo v ta namen zastavljeno premoženje vzajemnega sklada.

1.6. TEHNIKE IN ORODJA UPRAVLJANJA Z NALOŽBAMI VZAJEMNEGA SKLADA

V primeru, da bo vzajemni sklad za namene varovanja pred tveganji, za namene zniževanja stroškov in/ali za namene pridobivanja dodatnih prihodkov za vzajemni sklad uporabljal posebne tehnike in orodja, ki se nanašajo na tržne vrednostne papirje in instrumente denarnega trga, mora prospekt vzajemnega sklada vključevati tudi naslednje opredelitve:

- navedbo, da bo vzajemni sklad za namene varovanja pred tveganji uporabljal posebne tehnike in orodja, ki se nanašajo na tržne vrednostne papirje in instrumente denarnega trga, oziroma da bo uporabljal posamezne tehnike in orodja izključno za namene zniževanja stroškov in/ali za namene pridobivanja dodatnih prihodkov,

- navedbo, da uporaba takšnih tehnik in orodij ne bo povzročila odmika od naložbenih ciljev vzajemnega sklada in da vzajemni sklad ne bo izpostavila večjim dodatnim tveganjem.

V nadaljevanju tega poglavja se navede tiste tehnike in orodja upravljanja z naložbami vzajemnega sklada, ki se jih bo upravljavec vzajemnega sklada posluževal:

A. POSOJANJE VREDNOSTNIH PAPIRJEV

V zvezi z uporabo tehnike posojanja vrednostnih papirjev se navede:

- kratko in povprečnemu vlagatelju razumljivo definicijo posojanja vrednostnih papirjev,

- bistvene pogoje, ki bodo upoštevani v zvezi s posojom vrednostnih papirjev.

B. REPO POSLI

V zvezi z uporabo repo poslov se navede:

- kratko in povprečnemu vlagatelju razumljivo definicijo repo posla,

- bistvene pogoje, ki bodo upoštevani v zvezi z uporabo repo poslov.

C. KRITNA POSOJILA (back-to-back loan)

V zvezi z uporabo kritnih posojil se navede:

- kratko in povprečnemu vlagatelju razumljivo definicijo kritnega posojila,

- pogoje, ki bodo upoštevani v zvezi z uporabo kritnih posojil.

D. IZVEDENI FINANČNI INSTRUMENTI

- navedba, da bodo izvedeni finančni instrumenti namenjeni izključno varovanju pred tveganji;

- navedba tipa izvedenega finančnega instrumenta, v katerega bo vzajemni sklad nalagal;

- navedba osnovnih instrumentov, na katere se takšni izvedeni finančni instrumenti nanašajo;

- pri vsakem tipu izvedenega finančnega instrumenta navedba tveganja, proti kateremu se bo vzajemni sklad s tem instrumentom ščitil;

- navedba, da so organizirani trgi oziroma trgi institucionalnih vlagateljev, na katerih se trguje s temi izvedenimi finančnimi instrumenti, navedeni v prilogi VIII. k temu prospektu;

- navedba nasprotnih strank v transakcijah z izvedenimi finančnimi instrumenti, s katerimi se trguje na trgu institucionalnih vlagateljev;

- navedba pogojev glede unovčitve oziroma zaprtja pozicije izvedenih finančnih instrumentov, s katerimi se trguje na trgu institucionalnih vlagateljev;

- navedba drugih pogojev, ki bodo upoštevani pri nalaganju sredstev v izvedene finančne instrumente.

E. DRUGO

Navedba morebitnih drugih tehnik in orodij upravljanja z naložbami vzajemnega sklada z obrazložitvijo pogojev, ki bodo upoštevani pri njihovi uporabi.

2. POGLAVJE

OPIS PRAVIL VREDNOTENJA PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA

Kratka navedba pravil vrednotenja premoženja vzajemnega sklada po posameznih vrstah finančnih instrumentov, v katere vzajemni sklad nalaga.

3. POGLAVJE

TVEGANOST NALOŽBE V INVESTICIJSKE KUPONE VZAJEMNEGA SKLADA ZA VLAGATELJA

Kolikor gre za skupni prospekt, se vsebina tega poglavja prestavi v posebni del tega prospekta.

Navedba, da lahko vrednost naložb vzajemnega sklada v prihodnosti niha in da obstaja tudi verjetnost, da vlagatelj ne bo dobil povrnjenega celotnega zneska, ki ga je vplačal v vzajemni sklad.

Navedba kratkih in vlagatelju razumljivih opisov tveganj, ki jim je vzajemni sklad izpostavljen (npr. tržno tveganje, kreditno tveganje, tveganje poravnave, likvidnostno tveganje, valutno tveganje, tveganje skrbništva, tveganje koncentracije naložb v določeni vrsti naložb ali na določenem trgu).

V primeru, da bodo sredstva vzajemnega sklada naložena v izvedene finančne instrumente (za namene varovanja pred tveganji ali za špekulativne namene), ločen opis tveganj, ki se pojavljajo v teh primerih.

V primeru, da bo vzajemni sklad nalagal sredstva v izvedene finančne instrumente s špekulativnimi nameni, navedba opozorila, da je naložba v enote premoženja vzajemnega sklada priporočljiva samo za izkušene vlagatelje in vlagatelje, katerih premoženjski položaj dopušča prevzemanje večjih naložbenih tveganj.

V primeru, da je mogoče upravičeno pričakovati, da bo zaradi sestave naložb ali zaradi uporabljenih tehnik in orodij upravljanja naložb vzajemnega sklada čista vrednost sredstev vzajemnega sklada zelo nihala, navedba opozorila, da je zelo verjetno, da bo zaradi sestave naložb ali zaradi uporabljenih tehnik in orodij upravljanja naložb vzajemnega sklada čista vrednost sredstev vzajemnega sklada zelo nihala.

Kolikor je to glede na naložbeno usmeritev vzajemnega sklada smiselno, navedba, da v zvezi z naložbo v investicijske kupone vzajemnega sklada obstajajo tudi drugi dejavniki tveganja, kot npr. obstoj garancij s strani tretjih oseb, sprememba regulative, tveganje inflacije, nevarnost znižanja sredstev in donosov kot posledica množičnega unovčevanja enot vzajemnega sklada ipd.

Za vlagatelja razumljiva enoznačna ocena tveganja naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada.

4. POGLAVJE**PROFIL TIPIČNEGA VLAGATELJA V INVESTICIJSKE KUPONE VZAJEMNEGA SKLADA**

Kolikor gre za skupni prospekt, se vsebina tega poglavja prestavi v posebni del tega prospekta.

Kratka opredelitev profila tipičnega vlagatelja, kateremu bi lahko naložba v investicijske kupone vzajemnega sklada, upošteva njegove pričakovane (zaželene) izkušnje pri naložbah na kapitalskem trgu in pričakovano (zaželeno) poznavanje vrst in lastnosti naložb, v katere bodo vložena sredstva vzajemnega sklada, ustrezala zlasti z vidika časovne komponente vlaganja, tveganosti naložbe in obdavčitve.

5. POGLAVJE**POLITIKA RAZDELITVE OZIROMA ZADRŽANJA ČISTEGA DOBIČKA OZIROMA PRIHODKOV VZAJEMNEGA SKLADA**

Kolikor gre za skupni prospekt, se vsebina tega poglavja prestavi v posebni del tega prospekta.

Opredelitev politike razdelitve oziroma zadržanja čistega dobička oziroma prihodkov vzajemnega sklada v skladu z določbami Sklepa o podrobnejši vsebini pravil za razdelitev ali zadržanje čistega dobička oziroma prihodkov vzajemnega sklada.

6. POGLAVJE**STROŠKI VZAJEMNEGA SKLADA, STROŠKI VLAGATELJEV V VZAJEMNI SKLAD TER STOPNJA OBRATA NALOŽB VZAJEMNEGA SKLADA**

Kolikor gre za skupni prospekt, se posebnosti glede stroškov vzajemnega sklada oziroma stroškov vlagatelja, ki veljajo za posamezni vzajemni sklad, navedejo v posebnem delu tega prospekta.

6.1 NEPOSREDNI STROŠKI IMETNIKOV INVESTICIJSKIH KUPONOV VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba neposrednih stroškov imetnikov investicijskih kuponov vzajemnega sklada (vstopnih in izstopnih stroškov), skupaj s pojasnilom, da jih vlagatelj plača pri vplačilu in/ali izplačilu investicijskih kuponov; ti podatki naj vsebujejo:

– najvišje vstopne stroške, do katerih je upravičena družba za upravljanje ob vplačilu investicijskih kuponov, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od vrednosti investicijskega kupona;

– v primeru vlagateljeve zaveze nalaganja denarnih sredstev v enote premoženja vzajemnega sklada v določenem daljšem časovnem obdobju (obdobju varčevanja), najvišje vstopne stroške po posameznih letih obdobja varčevanja, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od vrednosti investicijskega kupona;

– najvišje izstopne stroške, do katerih je upravičena družba za upravljanje ob izplačilu investicijskih kuponov, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od vrednosti investicijskega kupona;

– v primeru prehoda vlagatelja v drug vzajemni sklad, ki ga upravlja ista družba za upravljanje (ime družbe za upravljanje), najvišje vstopne oziroma izstopne stroške, do katerih je upravičena družba za upravljanje, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od vrednosti investicijskega kupona;

– kadar je to smiselno, opis neposrednih stroškov vlagatelja v primeru nakupa oziroma prodaje investicijskih kuponov na organiziranem trgu vrednostnih papirjev.

6.2 STROŠKI UPRAVLJANJA IN POSLOVANJA VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba vrste stroškov, ki jih je družba za upravljanje upravičena izvršiti iz sredstev vzajemnega sklada in ki ji nastanejo v zvezi z opravljanjem storitev upravljanja vzajemnega sklada:

A.

provizija za upravljanje:

– navedba višine provizije za upravljanje vzajemnega sklada, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od povprečne letne čiste vrednosti sredstev vzajemnega sklada;

– pojasnilo o načinu izračuna provizije;

– navedba obdobj, za katera se obračunava in plačuje provizija, in navedba rokov, v katerih se provizija izplačuje iz sredstev vzajemnega sklada;

B.

provizija za skrbniške storitve:

– navedba višine provizije za skrbniške storitve, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od povprečne letne čiste vrednosti sredstev vzajemnega sklada;

– pojasnilo o načinu izračuna provizije;

– navedba obdobj, za katera se obračunava in plačuje provizija, in navedba rokov, v katerih se provizija izplačuje iz sredstev vzajemnega sklada;

C.

vrste drugih stroškov, do povrnitve katerih je v breme premoženja vzajemnega sklada upravičena družba za upravljanje;

Č.

vrste drugih stroškov, do povrnitve katerih je v breme premoženja vzajemnega sklada upravičen skrbnik;

D.

vrste drugih stroškov, ki neposredno bremenijo vzajemni sklad;

E.

pri vzajemnem skladu, ki ima z naložbeno politiko določeno, da bo nalagal najmanj 10 odstotkov čiste vrednosti sredstev v enote oziroma delnice ciljnih investicijskih skladov, navedba najvišjega odstotka provizije za upravljanje ciljnega investicijskega sklada, v katerega bo še nalagal svoja sredstva;

6.3 PRIKAZ CELOTNIH STROŠKOV POSLOVANJA VZAJEMNEGA SKLADA (Total Expense Ratio – TER)

Pojasnilo, da se ti stroški plačujejo iz sredstev vzajemnega sklada, in ne neposredno iz sredstev vlagatelja, ter da vključujejo vse stroške poslovanja vzajemnega sklada, vključno s provizijo za upravljanje in provizijo za skrbniške storitve, razen transakcijskih stroškov in tem stroškom primerljivih stroškov.

Prikaz metodologije za izračun TER iz drugega odstavka 3. člena Sklepa o metodologiji za izračun celotnih stroškov poslovanja vzajemnega sklada in celotnih stroškov poslovanja investicijske družbe, načinu in rokih objave podatka o celotnih stroških ter metodologiji za izračun stopnje obrata naložb vzajemnega sklada

oziroma

v primeru vzajemnega sklada, ki ima v naložbeni politiki določeno, da bo nalagal najmanj 10 odstotkov svoje čiste vrednosti sredstev v enote oziroma delnice ciljnih investicijskih skladov, prikaz metodologije za izračun TER iz četrtega odstavka 4. člena Sklepa o metodologiji za izračun celotnih stroškov poslovanja vzajemnega sklada in celotnih stroškov poslovanja investicijske družbe, načinu in rokih objave podatka o celotnih stroških poslovanja ter metodologiji za izračun stopnje obrata naložb vzajemnega sklada.

Navedba, da je zadnji razpoložljiv podatek o celotnih stroških poslovanja vzajemnega sklada naveden v prilogi V. k temu prospektu.

Navedba mesta, kjer je dostopen kronološki pregled vseh doslej izračunanih TER vzajemnega sklada.

6.4 STOPNJA OBRATA NALOŽB VZAJEMNEGA SKLADA (Portfolio Turnover Rate – PTR)

Pojasnilo, da je stopnja obrata naložb kazalnik, ki meri aktivnost upravljanja premoženja vzajemnega sklada, pri čemer velja, da višji ko je odstotek, bolj je upravljanje premoženja aktivno in večji so posledično transakcijski stroški, ki se plačujejo iz sredstev vzajemnega sklada.

Prikaz metodologije za izračun stopnje obrata naložb vzajemnega sklada iz 12. člena Sklepa o metodologiji za izračun celotnih stroškov poslovanja vzajemnega sklada in celotnih stroškov poslovanja investicijske družbe, načinu in rokih objave podatka o celotnih stroških poslovanja ter

metodologiji za izračun stopnje obrata naložb vzajemnega sklada.

Navedba, da je zadnji razpoložljiv podatek o stopnji obrata naložb vzajemnega sklada naveden v prilogi VI. tega prospekta.

Navedba mesta, kjer je dostopen kronološki pregled vseh doslej izračunanih PTR vzajemnega sklada.

7. POGLAVJE

DAVČNI REŽIM

Kratek opis obdavčitve vzajemnega sklada in imetnikov investicijskih kuponov vzajemnega sklada na podlagi obstoječih predpisov:

A.

pojasnilo o davčnem statusu vzajemnega sklada v Republiki Sloveniji; v primeru obdavčitve vzajemnega sklada (kot morebitnega davčnega zavezanca) se navede podatke o davčni stopnji, davčni osnovi in morebitne druge ustrezne podatke in informacije o obdavčitvi, poleg tega pa še znesek davka, odveden v zadnjih 2 koledarskih letih poslovanja vzajemnega sklada, in sicer za vsako leto posebej;

B.

pojasnilo o vrstah dajatev in davščin (in morebitnih oprostivah plačil dajatev in davščin) ter o višini in drugih pogojih obdavčitve, ki jih plačujejo imetniki investicijskih kuponov vzajemnega sklada;

8. POGLAVJE

VALUTA, V KATERI SE OBRAČUNAVATA ČISTA VREDNOST SREDSTEV VZAJEMNEGA SKLADA IN VREDNOST ENOTE PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA, TER trajanje poslovnega leta vzajemnega sklada

Navedba valute.

Navedba, da je poslovno leto vzajemnega sklada enako koledarskemu letu.

V primeru skupnega prospekta se v kolikor je to potrebno vsebina tega poglavja navede v posebnem delu tega prospekta ločeno za vsak vzajemni sklad.

9. POGLAVJE

OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN IMETNIKOV INVESTICIJSKIH KUPONOV O POSLOVANJU VZAJEMNEGA SKLADA

9.1 OBJAVA VREDNOSTI ENOTE PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba mesta, pogostnosti in časa objave vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada in drugih podatkov v zvezi z vzajemnim skladom, ki se redno objavljajo v obračunskem obdobju.

9.2 OBJAVA TRŽNE CENE ENOTE PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA

Če se z investicijskimi kuponi trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, navedba mesta ter pogostnosti in časa objave tržne cene enote premoženja vzajemnega sklada.

9.3 DRUGE OBJAVE

Navedba mesta, načina in časa obveščanja imetnikov investicijskih kuponov vzajemnega sklada o spremembi pravih upravljanja vzajemnega sklada.

Navedba mesta in časa objave revidiranih letnih in polletnih poročil vzajemnega sklada ter povzetkov teh poročil.

Navedba mesta in časa objave pomembnih pravnih in poslovnih dogodkov, povezanih z vzajemnim skladom ali družbo za upravljanje, ki bi lahko pomembneje vplivali na vrednost enote premoženja vzajemnega sklada ali tržno ceno enote premoženja vzajemnega sklada.

Navedba mesta, pogostnosti in časa objave podatkov o vrsti in sestavi naložb vzajemnega sklada.

Navedba mesta in časa objave obvestila o prekinitvi pogodbe, sklenjene s skrbnikom, in sklenitvi pogodbe z drugim skrbnikom.

Navedba mesta objave drugih obvestil, ki jih mora družba za upravljanje objavljati na podlagi določb ZISDU-1.

10. POGLAVJE

INVESTICIJSKI KUPONI VZAJEMNEGA SKLADA TER POSTOPEK NJIHOVEGA VPLAČILA IN IZPLAČILA

Kolikor gre za skupni prospekt, se vse specifičnosti glede investicijskih kuponov ter postopka njihovega vplačila in izplačila, ki veljajo za posamezni vzajemni sklad, navajajo v posebnem delu tega prospekta.

10.1 LASTNOSTI INVESTICIJSKIH KUPONOV VZAJEMNEGA SKLADA

Splošne informacije o investicijskih kuponih vzajemnega sklada.

Navedba začetne vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada (samo pri vzajemnih skladih, oblikovanih po ZISDU-1).

Navedba vsebine pravic, ki izhajajo iz investicijskega kupona (prvi odstavek 126. člena ZISDU-1):

– pravica od družbe za upravljanje zahtevati izplačilo vrednosti enot premoženja vzajemnega sklada, na katere se glasi investicijski kupon;

– pravica do izplačila sorazmernega dela likvidacijske mase v primeru likvidacije vzajemnega sklada;

– pravica do izplačila sorazmernega dela čistega dobička oziroma prihodkov od naložb vzajemnega sklada (če pravila upravljanja vzajemnega sklada tako določajo);

– morebitne druge pravice imetnika investicijskega kupona.

Opis ponujenih investicijskih kuponov:

– navedba podatkov, ki jih vsebuje investicijski kupon;

– pojasnilo o tem, da je investicijski kupon imenski vrednostni papir;

– pojasnilo o tem, v kakšni obliki je izdan investicijski kupon vzajemnega sklada (kot pisna listina ali kot nematerializiran vrednostni papir);

– pojasnilo o neprenosljivosti oziroma prenosljivosti investicijskih kuponov vzajemnega sklada na drugo osebo;

– v primeru prenosljivih investicijskih kuponov navedba števila enot, na katere se glasi posamezni investicijski kupon vzajemnega sklada.

10.2 VPLAČILO IN IZPLAČILO INVESTICIJSKIH KUPONOV VZAJEMNEGA SKLADA

10.2.1. Za vzajemne sklade z neprenosljivimi investicijskimi kuponi

10.2.1.1. Vplačilo investicijskega kupona

Navedba, da se lahko investicijski kupon plača samo v denarju;

Navedba morebitnega najnižjega zneska, ki ga je treba vplačati pri prvem oziroma nadaljnjih vplačilih investicijskih kuponov;

Navedba, da je nakupna vrednost investicijskega kupona enaka zmnožku števila enot premoženja in vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada, povečanemu za vstopne stroške, do katerih je upravičena družba za upravljanje;

Navedba, da lahko vlagatelj pristopi k pravilom upravljanja vzajemnega sklada na sedežu družbe za upravljanje oziroma pri osebah, ki po pogodbi za družbo za upravljanje opravljajo storitev trženja in prodaje investicijskih kuponov vzajemnega sklada (vpisna mesta), in sicer v okviru njihovega delovnega časa;

Opis načina in pogojev prvega in nadaljnjih vplačil nakupne vrednosti investicijskega kupona z navedbo, da se za vlagateljevo vplačilo, ki bo prispelo na transakcijski račun vzajemnega sklada do presečne ure (navedba presečne ure) obračunskega dne (T), pri izračunu nakupne vrednosti investicijskega kupona upošteva vrednost enote premoženja po stanju na obračunski dan (T), ki bo javno objavljena (navedba mesta objave) najkasneje naslednji delovni dan (T+1), pri vplačilu, ki bo prispelo na transakcijski račun vzajemnega sklada po presečni uri (navedba presečne ure) obračunskega dne (T), pa se pri izračunu nakupne vrednosti investicijskega kupona upošteva vrednost enote premoženja po stanju na obračunski dan (T+1), ki bo javno objavljena (navedba mesta objave) najkasneje na delovni dan T+2;

Navedba, da je treba pred podpisom pristopne izjave opraviti identifikacijo vlagatelja in pridobiti podatke o njem skladno s predpisi na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja;

Navedba drugih podrobnosti v zvezi z izdajo in hrambo investicijskega kupona vzajemnega sklada ter navedba načina in časa, ko bo vlagatelj obveščen o izdaji investicijskega kupona.

10.2.1.2. Izplačilo investicijskega kupona

Navedba, da lahko imetnik investicijskega kupona od družbe za upravljanje kadarkoli zahteva izplačilo odkupne vrednosti investicijskega kupona;

Navedba, da je odkupna vrednost investicijskega kupona enaka zmnožku števila enot premoženja in vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada, zmanjšanemu za izstopne stroške, do katerih je upravičena družba za upravljanje;

Opis načina in pogojev izplačila odkupne vrednosti investicijskega kupona z navedbo, da bo družba za upravljanje na podlagi zahteve za izplačilo odkupne vrednosti investicijskega kupona, ki jo bo družba za upravljanje prejela do presečne ure (navedba presečne ure) obračunskega dne (T), pri izračunu odkupne vrednosti investicijskega kupona upoštevala vrednost enote premoženja po stanju na obračunski dan (T), ki bo javno objavljena (navedba mesta objave) najkasneje naslednji delovni dan (T+1), pri zahtevi za izplačilo odkupne vrednosti investicijskega kupona, ki jo bo družba za upravljanje prejela po presečni uri (navedba presečne ure) obračunskega dne (T), pa bo pri izračunu odkupne vrednosti investicijskega kupona upoštevala vrednost enote premoženja po stanju na obračunski dan (T+1), ki bo javno objavljena (mesto objave) najkasneje na delovni dan T+2;

Navedba drugih podrobnosti v zvezi z izplačilom odkupne vrednosti investicijskega kupona ter navedba načina in časa, ko bo vlagatelj obveščen o izplačilu.

10.2.2. Za vzajemne sklade s prenosljivimi investicijskimi kuponi, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, tudi:

Navedba organiziranih trgov vrednostnih papirjev, na katerih se trguje s prenosljivimi investicijskimi kuponi vzajemnega sklada;

Pojasnilo, da lahko vlagatelj investicijski kupon bodisi kadarkoli kupi oziroma proda po tržni ceni na organiziranem trgu vrednostnih papirjev bodisi ga vplača oziroma zahteva izplačilo njegove odkupne vrednosti neposredno pri družbi za upravljanje oziroma pooblaščenih vpisnih mestih.

Opozorilo o različnih stroških, ki bremenijo vlagatelja bodisi ob vplačilu in izplačilu investicijskega kupona pri družbi za upravljanje bodisi ob nakupu in prodaji investicijskega kupona na organiziranem trgu vrednostnih papirjev.

Navedba, da v primeru prenosljivih investicijskih kuponov vlagateljeva pristopna izjava obsega tudi podatek o šifri imetnikovega računa nematerializiranih vrednostnih papirjev, v dobro katerega naj se prenesejo investicijski kuponi, ki so predmet pristopne izjave, in podatke o članu klirinško depotne družbe, ki vodi ta račun;

Navedba, da lahko imetnik investicijskega kupona uredniški pravico od družbe za upravljanje zahtevati izplačilo odkupne vrednosti tako, da hkrati z izročitvijo zahteve za izplačilo odkupne vrednosti investicijskega kupona članu klirinško depotne družbe, ki vodi račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, na katerem so vpisani investicijski kuponi vzajemnega sklada, ki so predmet te zahteve, izda nalog za prenos teh investicijskih kuponov v breme svojega računa in v dobro plavajočega računa vzajemnega sklada;

Opis morebitnih drugih pogojev in navedba morebitnih drugih informacij, pomembnih za vlagatelje vzajemnega sklada s prenosljivimi investicijskimi kuponi.

11. POGLAVJE

INFORMACIJE O POSLOVANJU VZAJEMNEGA SKLADA

11.1 ČAS TRAJANJA VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba, da se vzajemni sklad oblikuje za nedoločen čas, oziroma navedba časa, za katerega se oblikuje, če se oblikuje za določen čas.

V primeru skupnega prospekta se v kolikor je to potrebno vsebina tega poglavja navede v posebnem delu tega prospekta ločeno za vsak vzajemni sklad.

11.2 PREKINITVE POSLOVANJA VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba, da lahko Agencija v interesu imetnikov investicijskih kuponov vzajemnega sklada ali v interesu javnosti zahteva od vzajemnega sklada začasno ustavitev odkupa enot premoženja vzajemnega sklada.

Navedba, da pogoje in okoliščine, v katerih lahko vzajemni sklad začasno ustavi odkup investicijskega kupona, določa Sklep Agencije za trg vrednostnih papirjev o podrobnejši opredelitvi primerov in okoliščin, postopkov in drugih pogojev, ki morajo biti izpolnjeni oziroma jih mora izpolnjevati vzajemni sklad, ki želi začasno ustaviti odkup enot premoženja vzajemnega sklada.

Navedba načina, mesta in časa obveščanja imetnikov investicijskih kuponov v zvezi z ustavitvijo odkupa in časom trajanja ustavitve odkupa.

11.3 POSTOPEK PRENOSA UPRAVLJANJA VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba, da lahko družba za upravljanje, ki upravlja vzajemni sklad, prenese upravljanje tega vzajemnega sklada na drugo družbo za upravljanje.

Navedba, da se v primeru, če Agencija družbi za upravljanje s pravnomočno odločbo odvzame dovoljenje za upravljanje storitev upravljanja investicijskih skladov oziroma če je nad družbo za upravljanje začet stečajni postopek ali postopek prisilne likvidacije, izvede prisilni prenos upravljanja vzajemnega sklada na drugo družbo za upravljanje.

Navedba, da postopek za prenos oziroma prisilni prenos upravljanja vzajemnega sklada na drugo družbo za upravljanje določajo ustrezne določbe Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje.

Navedba načina, mesta in časa obveščanja imetnikov investicijskih kuponov v primeru prenosa upravljanja vzajemnega sklada.

11.4 POSTOPEK ZAMENJAVE SKRBNIKA PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA

Opis postopka morebitne zamenjave skrbnika premoženja vzajemnega sklada z navedbo razlogov, zaradi katerih lahko pride do zamenjave skrbnika, in opis pravnih posledic zamenjave skrbnika.

Navedba načina, mesta in časa obveščanja imetnikov investicijskih kuponov v primeru zamenjave skrbnika premoženja vzajemnega sklada.

11.5 POSTOPEK LIKVIDACIJE VZAJEMNEGA SKLADA

Opis razlogov, zaradi katerih lahko pride do likvidacije vzajemnega sklada.

Navedba, da postopek likvidacije vzajemnega sklada ter pravne posledice likvidacije vzajemnega sklada določajo ustrezne določbe Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje.

Navedba načina, mesta in časa obveščanja imetnikov investicijskih kuponov v primeru likvidacije vzajemnega sklada.

11.6. PRETEKLA DONOSNOST NALOŽBE V INVESTICIJSKE KUPONE VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba, da so podatki o pretekli donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada prikazani v prilogi IV. k temu prospektu.

12. POGLAVJE**INFORMACIJE O DRUŽBI ZA UPRAVLJANJE****12.1 SPLOŠNE INFORMACIJE O DRUŽBI ZA UPRAVLJANJE**

Navedba firme in sedeža družbe za upravljanje ter navedba kraja glavne uprave družbe za upravljanje, če ta ni enak sedežu družbe; navedba datuma ustanovitve družbe za upravljanje, kot izhaja iz izpiska iz sodnega registra.

Navedba mesta in časa, ko je možen vpogled v splošne akte družbe (akt o ustanovitvi oziroma družbeno pogodbo oziroma statut) in v zadnje razpoložljivo revidirano letno poročilo družbe za upravljanje.

Številka in datum odločbe o izdaji dovoljenja Agencije za opravljanje storitev upravljanja investicijskih skladov.

Navedba podatka o višini v sodni register vpisanega in vplačanega osnovnega kapitala družbe za upravljanje.

Navedba, da se seznam vseh investicijskih skladov, ki jih upravlja družba za upravljanje, nahaja v prilogi II. k temu prospektu.

12.2 ČLANI ORGANOV DRUŽBE ZA UPRAVLJANJE

Navedba, da so podatki o imenih in priimkih članov uprave in nadzornega sveta družbe za upravljanje navedeni v prilogi I. k temu prospektu.

12.3 OSEBE, POVEZANE Z DRUŽBO ZA UPRAVLJANJE

Navedba, da so podatki o osebah, povezanih z družbo za upravljanje, navedeni v prilogi IX. k temu prospektu.

12.4 OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN IMETNIKOV INVESTICIJSKIH KUPONOV VZAJEMNEGA SKLADA O DRUŽBI ZA UPRAVLJANJE

Navedba mesta in časa objave revidiranega letnega poročila družbe za upravljanje ter povzetka tega poročila.

Navedba mesta in časa objave pomembnih pravnih in poslovnih dogodkov, povezanih z družbo za upravljanje, ki bi lahko pomembneje vplivali na vrednost enote premoženja vzajemnega sklada ali tržno ceno enote premoženja vzajemnega sklada.

Navedba mesta in časa objave drugih poročil in obvestil družbe za upravljanje.

13. POGLAVJE**INFORMACIJE O DRUGIH OSEBAH IN ORGANIH****13.1 SKRBNIK PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA**

Firma in sedež skrbnika premoženja.

Glavna dejavnost, ki jo opravlja skrbnik premoženja.

Datum izdaje dovoljenja Banke Slovenije oziroma Agencije za opravljanje skrbniških storitev za investicijske sklade.

Datum izdaje dovoljenja Agencije k sklenitvi pogodbe o opravljanju skrbniških storitev za vzajemni sklad.

Navedba firme in sedeža banke oziroma druge finančne organizacije, ki jo je skrbnik pooblastil za opravljanje skrbniških storitev hrambe oziroma vodenja računov vrednostnih papirjev oziroma finančnih instrumentov za vzajemni sklad.

13.2 OSEBE, NA KATERE JE DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE VZAJEMNEGA SKLADA PRENESLA POSAMEZNE STORITVE UPRAVLJANJA VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba, da so podatki o osebah, na katere je družba za upravljanje prenesla posamezne storitve upravljanja vzajemnega sklada, navedeni v prilogi III. k temu prospektu.

13.3 IZVENSODNO REŠEVANJE SPOROV

Naziv in sedež razsodišča za izvensodno reševanje sporov med vlagatelji v vzajemni sklad ter družbo za upravljanje in drugimi ponudniki storitev upravljanja vzajemnega sklada, s katerimi je družba za upravljanje sklenila pogodbe o prenosu opravljanja posameznih vrst storitev upravljanja vzajemnega sklada, z navedbo mesta, kjer lahko zainteresirani vlagatelj pridobi dokumentacijo o okoliščinah, v katerih lahko pride do izvensodnega reševanja sporov, in se seznaniti z vsemi elementi sheme izvensodnega reševanja sporov.

14. POGLAVJE**OSEBE, ODGOVORNE ZA IZDAJO PROSPEKTA VZAJEMNEGA SKLADA**

V tem poglavju morajo osebe, odgovorne za izdajo prospekta, napisati in podpisati naslednjo izjavo:

»Izjavljamo, da prospekt vzajemnega sklada vsebuje resnične informacije in ne izpušča nobene informacije, ki bi jo moral izdajatelj prospekta navesti oziroma ki jo izdajatelj prospekta pozna, njeno zamolčanje pa bi lahko oškodovalo imetnike investicijskih kuponov vzajemnega sklada. Prospekt vzajemnega sklada tudi ne navaja informacij, ki bi zavajale potencialne vlagatelje, ali informacij, ki bi se lahko tolmačile na različne načine.«

Vsebinsko prospekta vzajemnega sklada pregleda in podpiše vsaj eden izmed članov uprave družbe za upravljanje. S podpisom odgovarja za izjavo, dano v tem poglavju prospekta vzajemnega sklada.

Kraj, datum:

Podpis odgovorne osebe:

Opomba:

Za vzajemni sklad oziroma družbo za upravljanje, ki še ne poslujeta dovolj dolgo, da bi bilo mogoče navesti vse zahtevane informacije in podatke, se ustrezno prilagodijo vsebina in podatki, navedeni v navodilih za sestavo prospekta.

Družba za upravljanje mora v rokih, določenih z ZISDU-1 za predložitev revidiranega letnega poročila oziroma polletnega poročila vzajemnega sklada Agenciji, dopolniti prospekt s podatki iz revidiranega letnega oziroma polletnega poročila in zagotoviti, da je dopolnjen prospekt vlagateljem na razpolago na vseh vpisnih mestih.

POSEBNI DEL

LASTNOSTI POSAMEZNIH VZAJEMNIH SKLADOV

V primeru skupnega prospekta se v okviru tega poglavja z jasno sistematiko ločeno za vsak vzajemni sklad navajajo zlasti:

- posebnosti naložbenih pravil;
- tveganost naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada za vlagatelja;
- profil tipičnega vlagatelja v investicijske kupone vzajemnega sklada;
- politika razdelitve oziroma zadržanja čistega dobička oziroma prihodkov vzajemnega sklada;
- posebnosti glede stroškov vzajemnega sklada in stroškov za vlagatelje v vzajemni sklad;
- posebnosti glede vplačila in izplačila investicijskih kuponov.

PRILOGE K PROSPEKTU

I. PODATKI O ČLANIH ORGANOV DRUŽBE ZA UPRAVLJANJE IN PODATKI O KONTAKTNIH OSEBAH

Navedba imen in priimkov članov uprave in nadzornega sveta družbe za upravljanje.

Navedba kontaktnih oseb in njihove funkcije v družbi za upravljanje ter telefonske številke, kjer lahko vlagatelji dobijo dodatne in podrobnejše informacije v zvezi s poslovanjem in investicijskimi kuponi vzajemnega sklada.

II. INVESTICIJSKI SKLADI V UPRAVLJANJU DRUŽBE ZA UPRAVLJANJE

Seznam vseh investicijskih skladov, ki jih upravlja družba za upravljanje.

III. PODATKI O OSEBAH, NA KATERE JE DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE PRENESLA POSAMEZNE STORITVE UPRAVLJANJA VZAJEMNEGA SKLADA

STORITVE UPRAVLJANJA PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA

Za vsako posamezno osebo, na katero je bilo preneseno upravljanje premoženja oziroma dela premoženja vzajemnega sklada:

- firma in sedež osebe;
- datum sklenitve pogodbe o prenosu storitve upravljanja premoženja vzajemnega sklada;
- vrsta in obseg premoženja vzajemnega sklada, ki ga je s pogodbo o prenosu storitev upravljanja premoženja vzajemnega sklada prenesla družba za upravljanje v upravljanje tej osebi;
- v primerih, kadar je oseba, na katero je bilo preneseno upravljanje premoženja oziroma dela premoženja vzajemnega sklada, z družbo za upravljanje povezana oseba, navedba, da gre za osebo, povezano z družbo za upravljanje.

ADMINISTRATIVNE STORITVE

Za vsako osebo, na katero je bila prenesena posamezna administrativna storitev:

- firma in sedež osebe;
- datum sklenitve pogodbe o prenosu storitve z navedbo vrste administrativne storitve, ki je bila prenesena;
- v primerih, kadar je oseba, na katero je bila prenesena posamezna administrativna storitev, z družbo za upravljanje povezana oseba, navedba, da gre za osebo, povezano z družbo za upravljanje.

DRUGE STORITVE, POTREBNE ZA UČINKOVITO UPRAVLJANJE PREMOŽENJA VZAJEMNEGA SKLADA

Za vsako osebo, na katero je bila prenesena posamezna druga storitev, potrebna za učinkovito upravljanje premoženja vzajemnega sklada:

- firma in sedež osebe;
- datum sklenitve pogodbe o prenosu storitve z navedbo vrste storitve, ki je bila prenesena;

– v primerih, kadar je oseba, na katero je bila prenesena posamezna druga storitev, potrebna za učinkovito upravljanje premoženja vzajemnega sklada, z družbo za upravljanje povezana oseba, navedba, da gre za osebo, povezano z družbo za upravljanje.

STORITVE TRŽENJA IN PRODAJE INVESTICIJSKIH KUPONOV – VPISNA MESTA

Navedba, podatkov o pravnih in fizičnih osebah (firma in sedež pravne osebe oziroma ime in priimek fizične osebe), pri katerih je mogoče pristopiti k pravilom upravljanja vzajemnega sklada, z oznako, ali je posamezna pravna ali fizična oseba z družbo za upravljanje povezana oseba, oziroma navedba naslova spletne strani družbe za upravljanje, kjer so ti podatki zainteresiranim vlagateljem na voljo.

IV. PRETEKLA DONOSNOST NALOŽBE V INVESTICIJSKE KUPONE VZAJEMNEGA SKLADA

V primeru skupnega prospekta se podatek o pretekli donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada navaja ločeno za vsak posamezni vzajemni sklad, pri čemer mora biti jasno razvidno, na kateri vzajemni sklad se posamezna pretekla donosnost nanaša.

Prikaz pretekle donosnosti naložbe v vzajemni sklad, ki naj vključuje:

A.

– nazorno grafično predstavitev (celotne) letne donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada za vsako izmed zadnjih 10 polnih koledarskih let poslovanja vzajemnega sklada (oziroma za ustrezno krajše obdobje, če vzajemni sklad ne posluje toliko časa; donosnosti za obdobja poslovanja, krajša od enega leta, ni dovoljeno preračunavati na letno raven). Celotna letna donosnost naj bo prikazana s stolpci v grafu, katerega os x predstavlja zaporedna koledarska leta poslovanja, os y pa donosnost, izraženo v odstotkih (na eno decimalno mesto natančno); v izračunu celotne letne donosnosti naj bo izključen vpliv davkov in vstopnih in izstopnih stroškov, vendar mora biti poleg grafa izrecno na jasn način navedeno, kateri stroški vlagatelja so iz izračuna izvzeti. Prikaz pretekle donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada mora biti ves čas enak tudi v drugih promocijskih gradivih vzajemnega sklada;

– v primeru, da vzajemni sklad sledi določenemu indeksu ali se primerja s katerim drugim ustreznim vodilom (benchmark), mora biti pretekla letna donosnost takšnega indeksa oziroma drugega vodila prikazana v istem grafikonu kot predstavitev celotne letne donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada iz prejšnje alinee;

B.

– v primeru, da vzajemni sklad posluje dovolj dolgo, navedbo kumulativne donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada za zadnja 3, zadnjih 5 in zadnjih 10 koledarskih let poslovanja vzajemnega sklada; kumulativne donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada za zadnje 3, zadnjih 5 in zadnjih 10 koledarskih let poslovanja naj bodo izražene v odstotkih (na eno decimalno mesto natančno); prikaz kumulativne donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada mora biti ves čas enak kot v drugih promocijskih gradivih vzajemnega sklada;

– v primeru, da vzajemni sklad sledi določenemu indeksu ali se primerja s katerim drugim ustreznim vodilom, mora biti pretekla kumulativna donosnost takšnega indeksa oziroma drugega vodila prikazana na enak način in za isto obdobje kot predstavitev kumulativne donosnosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada iz prejšnje alinee;

Opozorilo, da je treba pri mednarodnih primerjavah donosnosti vzajemnega sklada upoštevati različne davčne režime, ki bi lahko vplivali na izračun donosnosti.

Opozorilo, da dosežena pretekla donosnost naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada ni pokazatelj njene donosnosti v prihodnosti.

V. PRIKAZ CELOTNIH STROŠKOV POSLOVANJA VZAJEMNEGA SKLADA (Total Expense Ratio – TER)

V primeru skupnega prospekta se podatek o TER navaja ločeno za vsak posamezni vzajemni sklad, pri čemer mora biti jasno razvidno, na kateri vzajemni sklad se posamezni TER nanaša.

Navedba podatka o celotnih stroških poslovanja vzajemnega sklada v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od povprečne čiste vrednosti sredstev vzajemnega sklada (TER), skupaj z navedbo obdobja, na katerega se navedeni podatek nanaša, in pojasnilom, da TER vključuje vse stroške poslovanja vzajemnega sklada v navedenem obdobju, razen transakcijskih stroškov in tem stroškom primerljivih stroškov, pri čemer so lahko stroški poslovanja vzajemnega sklada v bodoče višji ali nižji od prikazanih;

oziroma v primeru iz 9. člena Sklepa o metodologiji za izračun celotnih stroškov poslovanja vzajemnega sklada in celotnih stroškov poslovanja investicijske družbe, načinu in rokih objave podatka o celotnih stroških poslovanja ter metodologiji za izračun stopnje obrata naložb vzajemnega sklada

navedba ocene TER vzajemnega sklada, skupaj z navedbo obdobja, na katerega se navedeni podatek nanaša, in pojasnilom, da zaradi neznanih podatkov o celotnih stroških poslovanja nekaterih ciljnih investicijskih skladov dejanskega TER vzajemnega sklada ni bilo mogoče izračunati, zato je navedeni podatek zgolj ocena TER vzajemnega sklada, ter pojasnilom, da celotni stroški poslovanja vzajemnega sklada, izraženi v obliki TER, vključujejo vse stroške poslovanja vzajemnega sklada v navedenem obdobju, vključno s provizijo za upravljanje in provizijo za skrbniške storitve ter stroški, ki bremenijo vzajemni sklad zaradi nalaganj v ciljne investicijske sklade, razen transakcijskih stroškov in tem stroškom primerljivih stroškov, pri čemer so lahko stroški poslovanja vzajemnega sklada v bodoče višji ali nižji od prikazanih.

VI. STOPNJA OBRATA NALOŽB VZAJEMNEGA SKLADA (Portfolio Turnover Rate – PTR)

V primeru skupnega prospekta se podatek o PTR navaja ločeno za vsak posamezni vzajemni sklad, pri čemer mora biti jasno razvidno, na kateri vzajemni sklad se posamezni PTR nanaša.

Navedba podatka o stopnji obrata naložb vzajemnega sklada v odstotkih (na dve decimalni mesti natančno) in navedba obdobja, na katerega se navedeni podatek nanaša.

VII. INFORMACIJA O MEHKIH PROVIZIJAH IN SPORAZUMIH O DELITVI PROVIZIJ

V primeru skupnega prospekta se informacija o mehkih provizijah in sporazumih o delitvi provizij navaja ločeno za vsak posamezni vzajemni sklad, pri čemer mora biti jasno razvidno, na kateri vzajemni sklad se posamezna informacija nanaša.

A.

navedba, ali družba za upravljanje v zvezi s plačili iz sredstev vzajemnega sklada za izvedbo transakcij z vrednostnimi papirji za račun vzajemnega sklada – z izjemo storitve kliringa in izvršitve transakcij – prejema kakršne koli druge ekonomske koristi (t. i. mehke provizije, ang. soft commissions). V primeru, da je družba za upravljanje upravičena do mehkih provizij, se te na kratko opišejo. Po potrebi se navede tudi pojasnilo o tem kako družba za upravljanje rešuje morebitni konflikt interesov, ki bi lahko izhajal iz tovrstnih sporazumov;

B.

navedba, ali ima družba za upravljanje sklenjen kakršen koli sporazum (ang. fee sharing agreement), ki se nanaša bodisi na delitev transakcijskih stroškov, plačanih iz sredstev vzajemnega sklada, med družbo za upravljanje in borzno posredniško družbo, bodisi v primeru vzajemnega sklada skladov na delitev provizij (neposrednih in/ali posrednih) med družbo za upravljanje vzajemnega sklada in družbo za upravljanje ciljnega investicijskega sklada. V primeru, da takšni sporazumi o delitvi provizij obstajajo, se opiše, kdo je upravičen do provizij. Po potrebi se navede tudi pojasnilo o tem kako družba za upravljanje rešuje morebitni konflikt interesov, ki bi lahko izhajal iz tovrstnih sporazumov;

VIII. ORGANIZIRANI TRGI VREDNOSTNIH PAPIRJEV, INSTRUMENTOV DENARNEGA TRGA IN IZVEDENIH FINANČNIH INSTRUMENTOV

V tem poglavju se navedejo organizirani trgi, na katerih bo družba za upravljanje za račun vzajemnega sklada oziroma vzajemnih skladov trgovala s posameznimi finančnimi instrumenti.

A.

Navedba, da so sredstva vzajemnega sklada lahko naložena le v vrednostne papirje in instrumente denarnega trga:

1. ki so uvrščeni ali s katerimi se trguje na borzi vrednostnih papirjev države članice Evropske unije oziroma s katerimi se trguje na drugem priznanem, organiziranem in širši javnosti dostopnem trgu vrednostnih papirjev (OTC) države članice Evropske unije.

Zadostuje navedba, da Evropska komisija objavlja seznam organiziranih trgov Evropske unije na domači spletni strani: http://europa.eu.int/comm/internal_market/securities/isd/index_en.htm.

2. s katerimi se trguje na naslednjih borzah vrednostnih papirjev evropskih držav, ki niso članice Evropske unije:

–

–

3. s katerimi se trguje na naslednjih borzah vrednostnih papirjev neevropskih držav:

–

–

4. s katerimi se trguje na naslednjih priznanih, organiziranih in širši javnosti dostopnih trgih vrednostnih papirjev evropskih držav, ki niso članice Evropske unije:

–

–

5. s katerimi se trguje na naslednjih priznanih, organiziranih in širši javnosti dostopnih trgih vrednostnih papirjev neevropskih držav:

–

–

B.

Navedba, da so lahko sredstva vzajemnega sklada naložena le v tiste izvedene finančne instrumente:

1. s katerimi se trguje na borzi vrednostnih papirjev države članice Evropske unije oziroma s katerimi se trguje na drugem priznanem, organiziranem in širši javnosti dostopnem trgu vrednostnih papirjev (OTC) države članice EU.

2. s katerimi se trguje na naslednjih borzah izvedenih finančnih instrumentov tujih držav:

–

–

IX. OSEBE, POVEZANE Z DRUŽBO ZA UPRAVLJANJE

A.

DRUŽBENIKI OZIROMA DELNIČARJI DRUŽBE ZA UPRAVLJANJE

Navedba družbenikov oziroma delničarjev družbe za upravljanje, ki imajo neposredno v lasti deleže/delnice družbe za upravljanje, in drugih podatkov v tabeli 1 (po stanju na zadnji dan preteklega meseca pred predložitvijo teh podatkov Agenciji):

Tabela 1: Delničarji oziroma družbeniki družbe za upravljanje po stanju na dan ...

Ime in priimek ter kraj stalnega bivališča oziroma firma in sedež delničarja oziroma družbenika	Velikost poslovnega deleža (v%) oziroma odstotek delnic glede na celotno izdajo delnic	Odstotek glasovalnih pravic

B.

DRUGE FIZIČNE IN PRAVNE OSEBE, POVEZANE Z DRUŽBO ZA UPRAVLJANJE

Navedba drugih fizičnih in pravnih oseb, povezanih z družbo za upravljanje, v obliki podatkov v tabeli 2 in 3 (po stanju na dan 31. 12. preteklega koledarskega leta oziroma 30. 6. tekočega koledarskega leta). Skupni vrednostni obseg sredstev vzajemnega sklada, naloženih v povezano osebo, odstotek, ki ga predstavljajo takšna naložba ali takšne naložbe v posamezno povezano osebo v vseh sredstvih vzajemnega sklada, in razlog za naložbo oziroma naložbe se navedejo samo v primeru, če naložba oziroma naložbe vzajemnega sklada v osebo, povezano z družbo za upravljanje, skupno predstavljajo več kot 3 odstotke vseh sredstev vzajemnega sklada.

Tabela 2: Podatki o drugih fizičnih osebah, povezanih z družbo za upravljanje, po stanju na dan ...

Ime in priimek fizične osebe	Kraj stalnega bivališča

Tabela 3: Podatki o drugih pravnih osebah, povezanih z družbo za upravljanje, po stanju na dan ...

Firma in sedež pravne osebe	Skupni vrednostni obseg sredstev vzajemnega sklada, naloženih v povezano osebo, v tolarjih (v primeru skupnega prospekta ločeno po posameznih vzajemnih skladih)	Odstotek, ki ga predstavljajo naložba ali naložbe v povezano osebo v vseh sredstvih vzajemnega sklada (v primeru skupnega prospekta ločeno po posameznih vzajemnih skladih)	Razlog za naložbo oziroma naložbe

>X. VZOREC OBRAZCA PRISTOPNE IZJAVE K PRAVILOM UPRAVLJANJA VZAJEMNEGA SKLADA<

>XI. VZOREC OBRAZCA ZAHTEVE ZA IZPLAČILO INVESTICIJSKIH KUPONOV VZAJEMNEGA SKLADA<

PRILOGA 2**NAVODILA ZA SESTAVO IZVLEČKA PROSPEKTA VZAJEMNEGA SKLADA**Naslovna stran izvlečka prospekta, ki naj vsebuje:

- navedbo, da gre za izvleček prospekta vzajemnega sklada;
- skrajšano firmo družbe za upravljanje (logotip);
- ime vzajemnega sklada;
- datum (dd.mm.llll) izdaje izvlečka prospekta;
- navedbo, da je vzajemni sklad usklajen z Direktivo Sveta o kolektivnih naložbenih podjemih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (85/611/EEC z dopolnitvami);
- navedbo, da izvleček prospekta vsebuje samo ključne informacije o vzajemnem skladu in da so obsežnejše informacije, pravice in dolžnosti vlagatelja ter druga pravna razmerja med vlagateljem in vzajemnim skladom oziroma družbo za upravljanje opredeljeni in objavljeni v prospektu in pravilih upravljanja vzajemnega sklada ter v zadnjih razpoložljivih revidiranih letnih poročilih vzajemnega sklada in polletnih poročilih vzajemnega sklada, ki so vlagatelju brezplačno na razpolago na sedežu družbe za upravljanje, v njenih poslovalnicah in pri osebah, ki po pooblastilu družbe za upravljanje sprejemajo pristopne izjave vlagateljev k pravilom upravljanja vzajemnega sklada.

Naslednje strani (praviloma 2 do 3 strani) izvlečka prospekta, ki naj vsebujejo naslednje sklope informacij:

1. opredelitev naložbenega cilja vzajemnega sklada, ki vsebuje:
 - kratko in vlagatelju razumljivo navedbo donosov, ki jih bo vzajemni sklad prvenstveno iskal (npr. dolgoročna kapital-ska rast, tekoči prihodki iz dividend, obresti),
 - v primeru, da tretje osebe nudijo jamstvo, ki štiti vlagatelje, opis jamstva in vseh morebitnih omejitev v zvezi z njim,
 - v primeru, da gre za vzajemni sklad, ki namerava slediti določenemu indeksu/indeksom, navedbo takšnega indeksa/indeksov ter opis stopnje sledenja.
2. opredelitev naložbene politike vzajemnega sklada, ki vsebuje:
 - navedbo glavnih kategorij finančnih instrumentov, v katere bo vzajemni sklad nalagal,
 - v primeru vlaganja v obveznice navedbo vrste obveznic (državne, podjetniške), njihovo povprečno dospelost ter zahtev glede njihove bonitete,
 - pri namenskih vzajemnih vzajemnih skladih tudi navedbo, da se bo vzajemni sklad osredotočil na določen industrijski sektor, geografsko področje ali specifično kategorijo finančnih instrumentov (npr. naložbe v vrednostne papirje podjetij iz držav v razvoju),

– kadar je to smiselno, opozorilo, da kljub upoštevanju razpršitve naložb vzajemnega sklada obstaja možnost povečanja tveganja, ki izhaja iz koncentracije naložb, zaradi usmeritve vzajemnega sklada na specifičen ožji gospodarski sektor, geografsko področje ali finančni instrument,
 - v primeru, da bo vzajemni sklad nalagal v izvedene finančne instrumente, navedbo, ali bodo ti namenjeni varovanju pred tveganji ali špekuliranjem;
 - v primeru, da je naložbena usmeritev vzajemnega sklada sledenje določenemu indeksu/indeksom, navedba strategije, ki mu bo omogočala takšno sledenje (npr. posnemanje strukture indeksa, naložbe v določeno vrsto izvedenih finančnih instrumentov),
 - v primeru, da družba za upravljanje uporablja strategijo taktične alokacije naložb s pogostimi prilagoditvami portfelja vzajemnega sklada, navedbo, da se vzajemni sklad poslužuje takšne strategije.

3. kratko opredelitev tveganosti naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada, ki vsebuje:

– navedbo, da lahko vrednost naložb vzajemnega sklada v prihodnosti niha in da obstaja tudi verjetnost, da vlagatelj ne bo dobil povrnjenih celotnih sredstev, ki jih je vložil v vzajemni sklad,

– navedbo, da so podrobnejše informacije o tveganjih v zvezi z naložbo v vzajemni sklad navedene v prospektu vzajemnega sklada,

– kratke in vlagatelju razumljive definicije tistih izmed tveganj, za katere je mogoče z veliko verjetnostjo pričakovati, da bodo pomembno vplivala na poslovanje vzajemnega sklada,

– kolikor je to glede na naložbeno usmeritev vzajemnega sklada smiselno, navedbo, da v zvezi z naložbo v investicijske kupone vzajemnega sklada obstajajo tudi drugi dejavniki, ki vplivajo na tveganost vzajemnega sklada, kot npr. obstoj garancij s strani tretjih oseb, sprememba predpisov, tveganje inflacije, nevarnost erozije sredstev in donosov kot posledica množičnega unovčevanja investicijskih kuponov vzajemnega sklada ipd.,

– v primeru, da bo vzajemni sklad nalagal sredstva v izvedene finančne instrumente s špekulativnimi nameni, navedba opozorila, da je naložba v enote premoženja vzajemnega sklada priporočljiva samo za izkušene vlagatelje in vlagatelje, katerih premoženjski položaj dopušča prevzemanje večjih naložbenih tveganj;

– v primeru, da je mogoče upravičeno pričakovati, da bo zaradi sestave naložb ali zaradi uporabljenih tehnik in orodij upravljanja naložb vzajemnega sklada čista vrednost sredstev vzajemnega sklada zelo nihala, navedba opozorila, da je zelo verjetno, da bo zaradi sestave naložb ali zaradi uporabljenih tehnik in orodij upravljanja naložb vzajemnega sklada čista vrednost sredstev vzajemnega sklada zelo nihala;

– vlagatelju razumljivo enoznačno oceno tveganja naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada.

4. navedbo, da je pretekla donosnost naložbe v vzajemni sklad navedena v dodatku k izvlečku prospekta;

5. predstavitev profila tipičnega vlagatelja, ki naj vsebuje enako besedilo in podatke kot poglavje 4. priloge 1 k temu sklepu;

6. kratko pojasnilo o tem, ali bo vzajemni sklad imetnikom investicijskih kuponov razdeljeval čisti dobiček in/ali prihodke, in v primeru razdelitve dobička in/ali prihodkov navedba, v kolikšnem obsegu, na kakšen način in kdaj bodo ti razdeljeni;

7. osnovne podatke o stroških naložbe v investicijske kupone vzajemnega sklada:

7.A. podatke o neposrednih stroških vlagateljev v vzajemni sklad, skupaj s pojasnilom, da jih vlagatelj plača pri vplačilu in/ali izplačilu investicijskih kuponov; ti podatki naj vsebujejo:

– najvišje vstopne stroške, do katerih je upravičena družba za upravljanje ob vplačilu investicijskih kuponov, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od vrednosti investicijskega kupona;

– najvišje izstopne stroške, do katerih je upravičena družba za upravljanje ob izplačilu investicijskih kuponov, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od vrednosti investicijskega kupona;

– v primeru možnosti prehoda vlagatelja v drug vzajemni sklad, ki ga upravlja družba za upravljanje (z navedbo

imena družbe za upravljanje), najvišje vstopne oziroma izstopne stroške, do katerih je upravičena družba za upravljanje, izražene v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od vrednosti investicijskega kupona;

7.B. podatke o stroških, ki se plačujejo iz sredstev vzajemnega sklada, skupaj s pojasnilom, da se ti stroški plačujejo iz sredstev vzajemnega sklada, in ne neposredno iz sredstev vlagatelja; ti podatki naj vsebujejo:

– provizijo za upravljanje, ki jo družba za upravljanje zaračunava za upravljanje vzajemnega sklada, izraženo v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od povprečne letne čiste vrednosti sredstev vzajemnega sklada;

– provizijo za skrbniške storitve, ki jo skrbnik zaračunava za opravljanje skrbniških storitev za vzajemni sklad, izraženo v odstotku (na dve decimalni mesti natančno) od povprečne letne čiste vrednosti sredstev vzajemnega sklada;

– vrste drugih stroškov, do povrnitve katerih je v breme premoženja vzajemnega sklada upravičena družba za upravljanje;

– vrste drugih stroškov, do povrnitve katerih je v breme premoženja vzajemnega sklada upravičen skrbnik;

– navedbo, ali ima družba za upravljanje v zvezi z vzajemnim skladom sklenjene t. i. sporazume o delitvi provizij oziroma je v zvezi s poslovanjem vzajemnega sklada upravičena do določenih mehkih provizij, ter da so podrobnejši podatki o tem navedeni v prospektu vzajemnega sklada;

– pri vzajemnem skladu, ki ima z naložbeno politiko določeno, da bo nalagal najmanj 10 odstotkov čiste vrednosti sredstev v enote oziroma delnice ciljnih skladov, navedba najvišjega odstotka provizije za upravljanje ciljnega sklada, v katerega bo vzajemni sklad še nalagal svoja sredstva;

– navedbo, da je podatek o celotnih stroških poslovanja vzajemnega sklada naveden v dodatku k izvlečku prospekta;

– navedbo mesta, kjer je dostopen kronološki pregled vseh doslej izračunanih TER vzajemnega sklada.

7.C. podatke o stopnji obrata naložb vzajemnega sklada, ki vsebujejo:

– navedbo, da je podatek o stopnji obrata naložb naveden v dodatku k izvlečku prospekta;

– navedba mesta, kjer je dostopen kronološki pregled vseh doslej izračunanih PTR vzajemnega sklada.

8. kratko in jasno pojasnilo o davkih, ki se plačujejo iz sredstev vzajemnega sklada, in o davkih in dajatvah, ki jih je v povezavi z naložbo v vzajemni sklad zavezan plačati vlagatelj; pojasnilo naj vsebuje tudi opozorilo, da za vsakega vlagatelja veljajo davčne obveznosti glede na njegov osebni davčni status in da naj vlagatelj v primeru negotovosti v zvezi s plačilom davka iz naslova naložbe v vzajemni sklad poišče ustrezno strokovno pomoč;

9. natančno navedbo mesta in časa objave vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada; v primeru prenosljivih investicijskih kuponov, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, tudi natančno navedbo mesta objave dnevne tržne cene enote premoženja vzajemnega sklada;

10. kratko in jasno pojasnilo o postopku vplačila in izplačila oziroma nakupu in prodaji investicijskih kuponov, ki naj vsebuje tudi:

– opombo, da so vpisna mesta za vplačilo in izplačilo oziroma nakup in prodajo investicijskih kuponov navedena v dodatku k izvlečku prospekta;

– če gre za vzajemni sklad s prenosljivimi investicijskimi kuponi, s katerimi se trguje na organiziranem trgu, tudi navedba teh organiziranih trgov in posebnosti glede vplačila in izplačila prenosljivih investicijskih kuponov;

– v primeru, da obstaja omejitev glede najmanjšega zneska vplačila v vzajemni sklad, tudi navedba tega zneska;

– navedba valute vplačila in izplačila.

11. druge pomembne informacije:

– družba za upravljanje: firma in sedež,

– skrbnik premoženja: firma in sedež,

– država članica Evropske unije, v kateri je bil ustanovljen vzajemni sklad: Republika Slovenija,

– v primeru, da je družba za upravljanje za opravljanje posameznih storitev upravljanja vzajemnega sklada pooblastila druge osebe, navedba, da se podatki o vsebini prenesenih storitev upravljanja in osebah, na katere so bile prenesene, nahajajo v dodatku k izvlečku prospekta,

– pooblaščen revizor: firma in sedež,

– nadzorni organ: Agencija za trg vrednostnih papirjev, Ljubljana, Poljanski nasip 6 (www.a-tvp.si),

– razsodišče za izvensodno reševanje sporov med vlagatelji v vzajemni sklad in družbo za upravljanje: naziv in naslov,

12. mesto, na katerem je mogoče dobiti dodatne informacije:

– firma in sedež družbe oziroma ime in priimek ter naslov kontaktnih oseb,

– telefonska številka,

– naslov elektronske pošte,

– naslov spletne strani.

DODATEK K IZVLEČKU PROSPEKTA VZAJEMNEGA SKLADA

Družba za upravljanje oziroma oseba, ki po pooblastilu družbe za upravljanje opravlja storitve trženja in prodaje investicijskih kuponov vzajemnega sklada, mora k vsakemu izvlečku prospekta priložiti naslednje informacije oziroma podatke v obliki dodatka k izvlečku prospekta vzajemnega sklada:

A. PODATKI O OSEBAH, NA KATERE JE DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE PRENESLA POSAMEZNE STORITVE UPRAVLJANJA VZAJEMNEGA SKLADA

– če obstajajo, navedba oseb, ki po pooblastilu družbe za upravljanje opravljajo storitev upravljanja premoženja ali dela premoženja vzajemnega sklada: firma in sedež ter v primeru, kadar je oseba, na katero je bilo preneseno upravljanje premoženja vzajemnega sklada, povezana z družbo za upravljanje, navedba, da gre za osebo, povezano z družbo za upravljanje,

– če obstajajo, navedba oseb, ki po pooblastilu družbe za upravljanje opravljajo posamezne administrativne storitve v zvezi z upravljanjem vzajemnega sklada: skraj-

šana firma in sedež, navedba administrativne storitve, ki jo oseba opravlja, ter v primeru, kadar je oseba, na katero je bila posamezna storitev prenesena, povezana z družbo za upravljanje, navedba, da gre za osebo, povezano z družbo za upravljanje,

– če obstajajo, navedba oseb, ki po pooblastilu družbe za upravljanje opravljajo posamezne druge storitve, potrebne za učinkovito upravljanje premoženja vzajemnega sklada: skrajšana firma in sedež, navedba vrste storitve, ki jo oseba opravlja, ter v primeru, kadar je oseba, na katero je bila posamezna storitev prenesena, povezana z družbo za upravljanje, navedba, da gre za osebo, povezano z družbo za upravljanje.

B. PRETEKLA DONOSNOST NALOŽBE V INVESTICIJSKE KUPONE VZAJEMNEGA SKLADA

Prikaz pretekle donosnosti naložbe v vzajemni sklad, z enako vsebino in v enakem obsegu, kot to določa priloga 1 k temu sklepu.

C. STROŠKI POSLOVANJA VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba podatka o celotnih stroških poslovanja vzajemnega sklada z enako vsebino in v enakem obsegu, kot to določa priloga 1 k temu sklepu.

D. STOPNJA OBRATA NALOŽB VZAJEMNEGA SKLADA

Navedba podatka o stopnji obrata naložb vzajemnega sklada z enako vsebino in v enakem obsegu, kot to določa priloga 1 k temu sklepu.

E. OSEBE POVEZANE Z DRUŽBO ZA UPRAVLJANJE

Navedba podatkov o pravnih in fizičnih osebah, ki so povezane z družbo za upravljanje, z enako vsebino in v enakem obsegu, kot to določa priloga 1 k temu sklepu.

F. VPISNA MESTA

Navedba podatkov o vpisnih mestih z enako vsebino in v enakem obsegu, kot to določa priloga 1 k temu sklepu.

Opomba:

Za vzajemni sklad oziroma družbo za upravljanje, ki še ne poslujeta dovolj dolgo, da bi bilo mogoče navesti vse zahtevane informacije in podatke, se ustrezno prilagodijo vsebina in podatki, navedeni v navodilih za sestavo izvlečka prospekta.

Družba za upravljanje mora v rokih, določenih z ZISDU-1 za predložitev revidiranega letnega poročila oziroma polletnega poročila vzajemnega sklada, dopolniti izvleček prospekta s podatki iz revidiranega letnega oziroma polletnega poročila in zagotoviti, da je vlagateljem na razpolago na vseh vpisnih mestih.

OBČINE

LENDAVA

5085. Poročilo o izidu glasovanja na volitvah za župana Občine Lendava 22. oktobra 2006

Na podlagi 90. člena ter v skladu z določilom 85. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB 2 in 70/06 – odločba US RS) je Občinska volilna komisija Lendava na seji dne 24. 10. 2006 sestavila

POROČILO

o izidu glasovanja na volitvah za župana Občine Lendava 22. oktobra 2006

Občinska volilna komisija Lendava je na podlagi prejetih zapisnikov volilnih odborov na volitvah za župana Občine Lendava dne 22. oktobra 2006 ugotovila, da je:

1.

1. a) v volilne imenike na območju občine vpisanih: 9.886 volivcev
 b) s potrdilom je glasovalo: 0 volivcev
 Skupaj volivcev za območje občine: 9.886 volivcev
 2. a) po volilnih imenikih je glasovalo: 4.951 volivcev
 b) s potrdilom je glasovalo: 0 volivcev
 Skupaj je glasovalo po volilnih imenikih 4.951 volivcev oziroma 50,08% vseh volivcev.
 3. Po pošti je glasovalo skupaj 5 volivcev.
 4. Skupaj oddanih glasovnic je bilo 4.951.
 5. Neveljavnih glasovnic je bilo skupaj 81.
 6. Veljavnih glasovnic je bilo skupaj 4.870.

2.

Posamezni kandidati za župana v občini so prejeli naslednje število glasov:

1. Anton Balažek	4.408	90,51%
2. Franc Vida	462	9,49%.

3.

Občinska volilna komisija Lendava je na podlagi 107. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB 2 in 70/06 – odločba US RS) ugotovila, da je bil za župana izvoljen kandidat, ki je dobil večino veljavnih glasov:

1. Anton BALAŽEK, roj. 6. 2. 1958, Kolodvorska ulica 22/b, Lendava.

Št. 041-0032/2006-šd
 Lendava, dne 25. oktobra 2006

Predsednica OVK
Karin Ščap - Gubič l.r.

Člani OVK:

- Eva Lörinc l.r.
- Ladislav Sabo l.r.
- Franc Šandor l.r.

5086. Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Lendava na volitvah dne 22. oktobra 2006

Na podlagi 90. člena in v skladu z določilom 86. in 87. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2 in 70/06 – odločba US RS) je Občinska volilna komisija Lendava na seji dne 24. 10. 2006 sestavila

POROČILO

o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Lendava na volitvah dne 22. oktobra 2006

Občinska volilna komisija Lendava je na volitvah za člane Občinskega sveta Občine Lendava, dne 22. oktobra 2006, ugotovila naslednji volilni izid:

I.

1. v volilne imenike je bilo vpisanih skupaj: 9.886 volivcev
 2. a) po volilnih imenikih je glasovalo: 4.965 volivcev
 b) s potrdilom je glasovalo: 0 volivcev
 Skupaj je glasovalo po volilnih imenikih 4.965 volivcev oziroma 50,22% vseh volivcev.
 3. Po pošti je glasovalo skupaj 5 volivcev.
 4. Skupaj oddanih glasovnic je bilo 4.965:
 – neveljavnih glasovnic je bilo skupaj 328
 – veljavnih glasovnic je bilo skupaj 4.637.

II.

Posamezne liste kandidatov so prejele naslednje število glasov:

Zap. št.	Ime liste	Število glasov	% glasov
1.	SEG – STRANKA EKOLOŠKIH GIBANJ SLOVENIJE	57	1,23
2.	ZA ČISTO OKOLJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE	44	0,95
3.	SOCIALNI DEMOKRATI – SD	458	9,88
4.	ZDRAVO – SZIA – HELLO	332	7,16
5.	AS – AKTIVNA SLOVENIJA	22	0,47
6.	BALAZS DUDI	18	0,39
7.	SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA – SLS	182	3,92
8.	DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE – DeSUS	352	7,59
9.	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA – SDS	582	12,55
10.	DELOVNA MESTA MLADIM – MUNKAHÉLYEKET A FIATALOKNAK	264	5,69
11.	A MI KÖZSÉGÜNKÉRT – ZA NAŠO OBČINO	77	1,66

Zap. št.	Ime liste	Število glasov	% glasov
12.	ZDRUŽIMO MOČI – LÉPJÜNK EGYÜTT	104	2,24
13.	ZELENI SLOVENIJE	176	3,80
14.	LISTA KRAJANOV ZA RAZVOJ	321	6,92
15.	N.Si NOVA SLOVENIJA	180	3,88
16.	NEODVISNA LISTA SÓKE JOŽEF	237	5,11
17.	STRANKA MLADIH SLOVENIJE – SMS	285	6,15
18.	LISTA GABRIELA SOBOČAN	153	3,30
19.	GIBANJE ZA PRAVIČNOST IN RAZVOJ	40	0,86
20.	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE – LDS	678	14,62
21.	KMETIJSKO-VINOGRADNIŠKA LISTA	75	1,62

III.

Občinska volilna komisija Lendava je na podlagi 14. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2 in 70/06 – odločba US RS) ugotovila, da so bili dodeljeni mandati po zaporedju najvišjih količnikov (D'Hondtov sistem) naslednjim listam kandidatov:

Zap. št.	Količnik	Št. liste	Ime liste
1.	678.00	20	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE – LDS
2.	582.00	9	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA – SDS
3.	458.00	3	SOCIALNI DEMOKRATI – SD
4.	352.00	8	DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE – DeSUS
5.	339.00	20	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE – LDS

Zap. št.	Količnik	Št. liste	Ime liste
6.	332.00	4	ZDRAVO – SZIA – HELLO
7.	321.00	14	LISTA KRAJANOV ZA RAZVOJ
8.	291.00	9	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA – SDS
9.	285.00	17	STRANKA MLADIH SLOVENIJE – SMS
10.	264.00	10	DELOVNA MESTA MLADIM – MUNKAHELYEKET A FIATALOKNAK
11.	237.00	16	NEODVISNA LISTA SÓKE JOŽEF
12.	229.00	3	SOCIALNI DEMOKRATI – SD
13.	226.00	20	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE – LDS
14.	294.00	9	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA – SDS
15.	182.00	7	SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA – SLS
16.	180.00	15	N.Si NOVA SLOVENIJA
17.	176.00	13	ZELENI SLOVENIJE
18.	176.00	8	DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE – DeSUS
19.	169.50	20	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE – LDS
20.	166.00	4	ZDRAVO – SZIA – HELLO
21.	160.50	14	LISTA KRAJANOV ZA RAZVOJ
22.	153.00	18	LISTA GABRIELA SOBOČAN
23.	152.67	3	SOCIALNI DEMOKRATI – SD
24.	145.50	9	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA – SDS
25.	142.50	17	STRANKA MLADIH SLOVENIJE – SMS

IV.

a) Občinska volilna komisija Lendava je v skladu z določilom 18. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2 in 70/06 – odločba US RS) ugotovila, da so bili izvoljeni po vrstnem redu na listah kandidatov, ki so prejele mandat, naslednji kandidati:

Zap. št.	Štev. mandatov	Ime liste	Izvoljeni kandidati
1.	2	SOCIALNI DEMOKRATI – SD	Boštjan Hac , roj. 14. 6. 1974, Gornji Lakoš, Gozdna ulica 40, Milojka Utroša , roj. 28. 3. 1955, Lendava, Kidričeva ulica 7
2.	2	ZDRAVO – SZIA – HELLO	Ivan Koncut , roj. 7. 5. 1954, Lendava, Ulica Horoja Mohorja 13 Blanka Gerič , roj. 11. 5. 1954, Lendavske gorice 427/b
3.	1	SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA – SLS	Dominik Kotnjek , roj. 6. 8. 1967, Lendava, Kidričeva ulica 6
4.	2	DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE – DeSUS	Ladislav Kiralj , roj. 25. 6. 1940, Lendava, Panonsko naselje 42 Magdalena Graj , roj. 15. 7. 1947, Lendava, Kranjčeva ulica 76
5.	3	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA – SDS	dr. Elizabeta Bernjak , roj. 27. 10. 1947, Lendava, Kidričeva ulica 9 Janez Somi , roj. 25. 9. 1954, Lendavske gorice 95/c Evgen Vida , roj. 20. 10. 1956, Petišovci, Petišovska ulica 67
6.	1	ZELENI SLOVENIJE	Franc Vida , roj. 17. 10. 1948, Trimlini 51
7.	1	LISTA KRAJANOV ZA RAZVOJ	Stanislav Gjerkeš , roj. 15. 5. 1956, Hotiza, Pelinska ulica 9
8.	1	NEODVISNA LISTA SÓKE JOŽEF	Jožef Sőke , roj. 14. 5. 1958, Petišovci, Petišovska ulica 50

9.	1	STRANKA MLADIH SLOVENIJE – SMS	Sabina Sobočan , roj. 21. 12. 1974, Lendavske gorice 120/c
10.	4	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE – LDS	Jožef Hajdinjak , roj. 8. 3. 1942, Lendava, Rudarska ulica 24 Jožef Gerencner , roj. 3. 5. 1962, Trimlini 27/f Olga Požgai Horvat , roj. 12. 10. 1957, Lendavske gorice 119 Mihael Dominko , roj. 16. 2. 1954, Čentiba, Lendavska cesta 11

b) Občinska volilna komisija Lendava je v skladu z določilom 2. odstavka 18. člena Zakona o lokalnih (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2 in 70/06 – odločba US RS) volitvah ugotovila, da je:

– na listi kandidatov št. 10 – Delovna mesta mladim – Munkahelyeket a fiataloknak, izvoljen kandidat pod zap. št. 2, (**Tomislav Lebar**, roj. 13. 12. 1979, Čentiba, Lendavska cesta 89), ki je prejel največje število preferenčnih glasov – 27 oziroma 10,23% števila vseh glasov, oddanih za listo (lista je prejela 78 preferenčnih glasov oziroma 32,95% od prejetih glasov za listo – 264),

– na listi kandidatov št. 15 – N.Si Nova Slovenija izvoljen kandidat pod zap. št. 4 (**Milan Cofek**, roj. 4. 4. 1964, Petišovci, Nova ulica 1), ki je prejel največje število preferenčnih glasov – 20 oziroma 11,11% števila vseh glasov, oddanih za listo (lista je prejela 72 preferenčnih glasov oziroma 40% od prejetih glasov za listo – 180).

V.

Člani Občinskega sveta Občine Lendava, izvoljeni na volitvah 22. oktobra 2006, so:

1. Boštjan HAC – Socialni demokrati – SD
2. Milojka UTROŠA – Socialni demokrati – SD
3. Ivan KONCUT – Lista Zdravo – Szia – Hello
4. Blanka GERIČ – Lista Zdravo – Szia – Hello
5. Dominik KOTNJEK – Slovenska ljudska stranka – SLS
6. Ladislav KIRALJ – Demokratična stranka upokojencev Slovenije – DeSUS
7. Magdalena GRAJ – Demokratična stranka upokojencev Slovenije – DeSUS
8. dr. Elizabeta BERNJAK – Slovenska demokratska stranka – SDS
9. Janez SOMI – Slovenska demokratska stranka – SDS
10. Evgen VIDA – Slovenska demokratska stranka – SDS
11. Tomislav LEBAR – Lista Delovna mesta mladim – Munkahelyeket a fiataloknak
12. Franc VIDA – Zeleni Slovenije
13. Stanislav GJERKEŠ – Lista krajanov za razvoj
14. Milan COFEK – N-Si Nova Slovenija
15. Jožef SÖKE – Neodvisna lista Söke Jožef
16. Sabina SOBOČAN – Stranka mladih Slovenije – SMS
17. Jožef HAJDINJAK – Liberalna demokracija Slovenije – LDS
18. Jožef GERENCNER – Liberalna demokracija Slovenije – LDS
19. Olga POŽGAI HORVAT – Liberalna demokracija Slovenije – LDS
20. Mihael DOMINKO – Liberalna demokracija Slovenije – LDS

Št. 041-0031/2006-šd
Lendava, dne 25. oktobra 2006

Predsednica OVK
Karin Ščap - Gubič l.r.

Člani OVK:

1. Eva Lörinc l.r.
2. Ladislav Sabo l.r.
3. Franc Šandor l.r.

5087. Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Lendava – predstavnika romske skupnosti na volitvah dne 22. oktobra 2006

Na podlagi 90. člena in v skladu z določilom 85. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2 in 70/06 – odločba US) je Posebna občinska volilna komisija II Lendava na seji dne 24. oktobra 2006 sestavila

POROČILO

o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Lendava – predstavnika romske skupnosti na volitvah dne 22. oktobra 2006

Posebna občinska volilna komisija II Lendava je na volitvah za člana Občinskega sveta Občine Lendava – predstavnika romske skupnosti, dne 22. oktobra 2006, ugotovila naslednji volilni izid.

1.

a.1. V volilne imenike na območju občine je bilo vpisanih 80 volivcev.

a.2. S potrdili je glasovalo 10 volivcev.

SKUPAJ VOLIVCEV ZA OBMOČJE OBČINE ZNAŠA 90.

2.

Glasovalo je:

b.1. po volilnih imenikih 62 volivcev.

b.2. s potrdili 10 volivcev.

SKUPAJ GLASOVALO: 72 VOLIVCEV

3. Po pošti je glasovalo 0 volivcev

4. VSEH ODDANIH GLASOVNIC: 72

5. Ker so bile prazne oziroma ker so bile neveljavne iz drugih razlogov, oziroma ker ni bilo moč ugotoviti volje volivca, je bilo

a) SKUPAJ NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 1

b) SKUPAJ VELJAVNIH GLASOVNIC: 71

6. Posamezni kandidati so prejeli naslednje število glasov:

1. JOŽEF OLAH 25 glasov 35,21%

2. FRANC (FRANČEK) HORVAT 21 glasov 29,57%

3. KATARINA HORVAT 25 glasov 35,21%

Ker sta dva kandidata dobila enako število glasov, je Posebna občinska volilna komisija v skladu z 12. členom Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2 in 70/06 – odločba US) izvedla žrebanje za določitev člana Občinskega sveta Občine Lendava – predstavnika romske skupnosti. Sklep o načinu žrebanja in zapisnik o žrebanju sta sestavni del arhivskega poročila.

Posebna občinska volilna komisija je skladno z določbami 85. ZLV ugotovila, da je za člana občinskega sveta – predstavnika romske skupnosti izvoljen naslednji kandidat:

1. JOŽEF OLAH, roj. 19. 3. 1964, Dolga vas, Slovenska ulica 19, Lendava.

Št. 041-0034/2006-KGA

Lendava, dne 25. oktobra 2006

Predsednik
Aleksander Kranfogel l.r.

Člani:

- Erika Verbančič l.r.
- Nataša Horvat l.r.
- Rozalija Bernjak l.r.

5088. Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Lendava – predstavnika madžarske narodne skupnosti na volitvah dne 22. oktobra 2006

Na podlagi 90. člena in v skladu z določilom 85. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2 in 70/06 – odločba US RS) je Posebna občinska volilna komisija I Lendava na seji dne 24. oktobra 2006 sestavila naslednje poročilo

POROČILO
o izidu volitev članov Občinskega sveta
Občine Lendava – predstavnika madžarske
narodne skupnosti na volitvah dne
22. oktobra 2006

Posebna občinska volilna komisija I Lendava je na volitvah za člane Občinskega sveta Občine Lendava, dne 22. oktobra 2006, ugotovila naslednji volilni izid:

1.

a.1. V volilne imenike na območju občine je bilo vpisanih 5279 volivcev

a.2. S potrdilom je glasovalo 6 volivcev
SKUPAJ VOLIVCEV ZA OBMOČJE OBČINE ZNAŠA
5285

2.

Glasovalo je:

b.1. po volilnih imenikih 2728 volivcev

b.2. s potrdilom 6 volivcev

SKUPAJ GLASOVALO: 2734 VOLIVCEV

3. Po pošti so glasovali 3 volivci.

4. VSEH ODDANIH GLASOVNIC: 2734

5. Ker so bile prazne oziroma ker so bile neveljavne iz drugih razlogov, oziroma ker ni bilo moč ugotoviti volje volivca, je bilo

SKUPAJ NEVELJENIH GLASOVNIC: 90

SKUPAJ VELJAVNIH GLASOVNIC: 2644

6. Posamezni kandidati so prejeli naslednje število glasov:

1. TIBOR FÜLE	574 glasov	21,71%
2. FERENC HORVÁTH	679 glasov	25,68%
3. ALBERT HALÁSZ	837 glasov	31,66%
4. MÁRIA POZSONEC	1044 glasov	39,49%
5. JOŽEF VEGI	422 glasov	15,96%
6. TIBOR TOMKA	211 glasov	7,98%
7. FRANC LAJ	909 glasov	34,38%

Posebna občinska volilna komisija je skladno z določbami 85. in 90. členom Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2 in 70/06 – odločba US) ugotovila, da sta za člana občinskega sveta – predstavnika madžarske narodne skupnosti izvoljena naslednja kandidata:

1. POZSONEC MÁRIA, roj. 16. januar 1940, Dolga vas, Glavna ulica 9, Lendava

2. LAJ FRANC, roj. 18. julij 1962, Dolnji Lakoš, Glavna ulica 11, Lendava.

Št. 041-0033/2006-KGA

Lendava, dne 25. oktobra 2006

Predsednica
Marija Zag - Gyófi l.r.

Člani:

Štefan Čondor l.r.

László Ligeti l.r.

Daniel Magyar l.r.

5089. Poročilo o izidu volitev članov sveta Krajevnih skupnosti Občine Lendava

Občinska volilna komisija Lendava je skladno s 85. in 90. členom Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB-2 in 70/06 – odločba US RS) ter na podlagi zapisnikov volilnih odborov, ki so vodili volitve na voliščih za izvolitev članov sveta krajevnih skupnosti v Občini Lendava, sestavila

POROČILO
o izidu volitev članov sveta krajevnih skupnosti
Občine Lendava

I.

Na volitvah za volitve članov svetov krajevnih skupnosti dne 22. oktobra 2006 je bilo:

- skupaj oddanih 4487 glasovnic,
 - od tega 260 neveljavnih glasovnic in
 - 4227 veljavnih glasovnic.
- S potrdili ni glasoval nihče.

II.

Rezultati glasovanja za volitve članov sveta krajevnih skupnosti Občine Lendava:

1. KRAJEVNA SKUPNOST ČENTIBA
 - a) Skupaj volivcev 729
 - b) Skupaj glasovalo 342 oziroma 46,91%
 - na volišču 340
 - predčasno 1
 - po pošti 1
 - c) Število oddanih glasovnic 342
 - neveljavnih glasovnic 6
 - veljavnih glasovnic 336

Območje volilne enote: naselje ČENTIBA	Št. glasov
1. Lenke Lázár, roj. 1. 2. 1969, Čentiba, Glavna 15	267
2. Alenka Vida Halabarec, roj. 21. 12. 1966, Čentiba, Ul. sv. Urbana 11	150
3. Mihael Dominko, roj. 16. 2. 1954, Čentiba, Lendavska 11	146
4. Alen Felšö, roj. 17. 11. 1975, Čentiba, Ul. sv. Urbana 10	218
5. Branko Kolenko, roj. 29. 5. 1955, Čentiba, Ul. sv. Urbana 99	119
6. Simona Vida, roj. 1. 11. 1977, Čentiba, Glavna 106	180
7. Štefan Ftičar, roj. 15. 7. 1958, Čentiba, Kašov breg 12	82
8. Ana Zver, roj. 23. 11. 1945, Čentiba, Ogradi 18	46
9. Tomislav Lebar, roj. 13. 12. 1979, Čentiba, Lendavska 89	213
10. Doris Györek, roj. 6. 3. 1981, Čentiba, Glavna 52	57
11. Aleksandra Zver, roj. 26. 3. 1973, Čentiba, Ogradi 18	63
12. Evgen Šimon, roj. 1. 5. 1955, Čentiba, Glavna 88	101
13. Robert Hebar, roj. 29. 7. 1978, Čentiba, Ul. sv. Urbana 4	180
14. Bruno Perša, roj. 21. 10. 1966, Čentiba, Glavna 30	258

2. KRAJEVNA SKUPNOST DOLGA VAS
 a) Skupaj volivcev 572
 b) Skupaj glasovalo 295 oziroma 51,57%
 – na volišču 292
 – predčasno 3
 – po pošti 0
 c) Število oddanih glasovnic 295
 – neveljavnih glasovnic 24
 – veljavnih glasovnic 271

Območje volilne enote: naselje DOLGA VAS

	Št. glasov
1. Gabriela Sobočan, roj. 4. 2. 1972, Dolga vas, Glavna 64	239
2. Julijana Gönc, roj. 13. 2. 1974, Dolga vas, Vaška 48	155
3. Eva Marija Banutai, roj. 22. 4. 1956, Dolga vas, Glavna 180	157
4. Aleksander Balažek, roj. 29. 3. 1951, Dolga vas, Vaška 37	153
5. Marjeta Gönc, roj. 2. 2. 1959, Dolga vas, Glavna 22	157
6. Peter Sep, roj. 5. 7. 1987, Dolga vas, Vaška 73	159
7. Štefan Zdravec, roj. 19. 9. 1953, Dolga vas, Glavna 136	155

3. KRAJEVNA SKUPNOST DOLINA
 a) Skupaj volivcev 286
 b) Skupaj glasovalo 162 oziroma 56,64%
 – na volišču 162
 – predčasno 0
 – po pošti 0
 c) Število oddanih glasovnic 162
 – neveljavnih glasovnic 10
 – veljavnih glasovnic 152

Območje volilne enote: naselje DOLINA

	Št. glasov
1. Jožef Balaško, roj. 26. 2. 1958, Dolina, Lendavska 39	123
2. Jožef Kocon, roj. 18. 10. 1961, Dolina, Tamaškut 143	77
3. József Kopinya, roj. 30. 3. 1969, Dolina, Avég 20	75
4. Timea Soós, roj. 13. 9. 1973, Dolina, Glavna 40	58
5. Beti Karakatič, roj. 16. 9. 1974, Dolina, Lendavska 37	67

4. KRAJEVNA SKUPNOST DOLNJI LAKOŠ
 a) Skupaj volivcev 237
 b) Skupaj glasovalo 122 oziroma 51,48%
 – na volišču 122
 – predčasno 0
 – po pošti 0
 c) Število oddanih glasovnic 122
 – neveljavnih glasovnic 8
 – veljavnih glasovnic 114

Območje volilne enote: naselje DOLNJI LAKOŠ

	Št. glasov
1. Ladislav Pücko, roj. 6. 4. 1958, Dolnji Lakoš, Glavna 97	86
2. Gyöngyi Farkaš, roj. 13. 12. 1967, Dolnji Lakoš, Gasilska 2	81
3. Geza Cimerman, roj. 29. 9. 1946, Dolnji Lakoš, Poljska 14	62
4. Arpad Sobočan, roj. 28. 9. 1960, Dolnji Lakoš, Glavna 93	97
5. Zita Krajčič, roj. 15. 9. 1977, Dolnji Lakoš, Glavna 32	77

5. KRAJEVNA SKUPNOST GABERJE
 a) Skupaj volivcev 520
 b) Skupaj glasovalo 245 oziroma 47,12%
 – na volišču 244
 – predčasno 1
 – po pošti 0
 c) Število oddanih glasovnic 245
 – neveljavnih glasovnic 7
 – veljavnih glasovnic 238

Območje volilne enote: naselje GABERJE

	Št. glasov
1. Jože Ropoša, roj. 22. 10. 1957, Gaberje, Gornja 74	122
2. Štefan Kepe, roj. 25. 7. 1958, Gaberje, Kratka 6	162
3. Dejan Horvat, roj. 22. 2. 1973, Gaberje, Kolonija 1	108
4. Ivan Prendl, roj. 17. 11. 1944, Gaberje, Marof 9	101
5. Jožef Bohnec, roj. 16. 4. 1963, Gaberje, Glavna 23	110
6. Ivanka Madjar, roj. 27. 4. 1960, Gaberje, Spodnja 48	52
7. Robert Farkaš, roj. 3. 12. 1965, Gaberje, Glavna 32	93
8. Drago Režonja, roj. 14. 2. 1961, Gaberje, Spodnja 23	121
9. Marija Vugrinec, roj. 14. 10. 1952, Gaberje, Kratka 8	108
10. Robert Göncz, roj. 20. 6. 1971, Gaberje, Gornja 64	89
11. Elvira Vaupotič Göncz, roj. 2. 6. 1973, Gaberje, Gornja 64	92
12. Andreja Ščančar, roj. 29. 8. 1979, Gaberje, Spodnja 39/a	92
13. Tibor Sarjaš, roj. 29. 4. 1954, Gaberje, Glavna 13	90
14. Štefan Kozlar, roj. 5. 4. 1952, Gaberje, Spodnja 45	77
15. Bernarda Mataič, roj. 15. 4. 1967, Gaberje, Kolonija 17	64

6. KRAJEVNA SKUPNOST GENTEROVCI
 Volilna enota: 1 (naselje GENTEROVCI)
 a) Skupaj volivcev 181
 b) Skupaj glasovalo 103 oziroma 56,91%
 – na volišču 103
 – predčasno 0
 – po pošti 0
 c) Število oddanih glasovnic 103
 – neveljavnih glasovnic 2
 – veljavnih glasovnic 101

	Št. glasov
1. Katarina PISNJAK, roj. 8. 10. 1962, Genterovci, Mejna ul. 10	54
2. Franc KLUJBER, roj. 11. 10. 1965, Genterovci, Faluweg 10	56
3. Simon ŠEBJANIČ, roj. 20. 4. 1964, Genterovci, Mala c. 5	83
4. Imre SOÓS, roj. 29. 11. 1966, Genterovci, Faluweg 5	24
5. Nenad JOVANOVIČ, roj. 3. 5. 1964, Genterovci	31

Volilna enota: 2 (naselje KAMOVCI)		c) Število oddanih glasovnic 186	
a) Skupaj volivcev 97		– neveljavnih glasovnic 8	
b) Skupaj glasovalo 59 oziroma 60,82%		– veljavnih glasovnic 178	
– na volišču 59			
– predčasno 0			
– po pošti 0			
c) Število oddanih glasovnic 59			
– neveljavnih glasovnic 1			
– veljavnih glasovnic 58			
		Območje volilne enote: naselje GORNJI LAKOŠ	Št. glasov
1. Izidor BAŠA, ROJ. 10. 5. 1954, Kamovci 29	40	1. József Mursics, roj. 11. 4. 1957, Gornji Lakoš, Zagova 7	133
2. Janez GAZDAG, roj. 11. 1. 1959, Kamovci 9	29	2. Gizela Štampar, roj. 27. 12. 1961, Gornji Lakoš, Glavna 82	144
3. Ivan LOZOVSKI, roj. 20. 12. 1944, Kamovci 33/a	13	3. Ljudmila Sabo, roj. 9. 4. 1969, Gornji Lakoš, Glavna 66	110
4. Valerija SOMI, roj. 16. 6. 1965, Kamovci 15	20	4. Elizabeta Čih, roj. 6. 6. 1943, Gornji Lakoš, Glavna 46	133
		5. Štefan Kiraly, roj. 22. 6. 1953, Gornji Lakoš, Glavna 48	114
		9. KRAJEVNA SKUPNOST HOTIZA	
7. KRAJEVNA SKUPNOST GORICE		a) Skupaj volivcev 691	
Volilna enota: 1- naselje Lendavske gorice		b) Skupaj glasovalo 378 oziroma 54,70%	
a) Skupaj volivcev 344		– na volišču 375	
b) Skupaj glasovalo 176 oziroma 51,16%		– predčasno 3	
– na volišču 172		– po pošti 0	
– predčasno 4		c) Število oddanih glasovnic 378	
– po pošti 0		– neveljavnih glasovnic 13	
c) Število oddanih glasovnic 176		– veljavnih glasovnic 365	
– neveljavnih glasovnic 6			
– veljavnih glasovnic 170		Območje volilne enote: naselji HOTIZA in BREZOVEC-del	Št. glasov
		1. Slavica Zver, roj. 21. 6. 1953, Hotiza, Petrova 20	161
1. Ladislav Huzimec, roj. 7. 4. 1954, Lendavske gorice 350/a	92	2. Marina Žerdin, roj. 15. 6. 1959, Hotiza, Brezovec del 4	201
2. Brigita Lovenjak, roj. 4. 3. 1976, Lendavske gorice 325/f	77	3. Franc Špilak, 30. 4. 1962, Hotiza, Srednja 13	257
3. Miran Borak, roj. 13. 7. 1950, Lendavske gorice 113	63	4. Jožef Tibaut, roj. 22. 1. 1966, Hotiza, Srednja 3	217
4. Štefan Maučec, roj. 10. 10. 1946, Lendavske gorice 322/a	67	5. Elizabeta Tibaut, roj. 25. 10. 1941, Hotiza, Ložič 24	122
		6. Janez Hozjan, roj. 26. 12. 1971, Hotiza, Srednja 41	178
		7. Edvard Farkaš, roj. 14. 10. 1966, Hotiza, Ložič 62	174
		8. Jožef Farkaš, roj. 14. 3. 1955, Hotiza, Ložič 23	114
		9. Ivan Cipot, roj. 10. 4. 1965, Hotiza, Pelinska 39	193
		10. Zlatko Markoja, roj. 22. 7. 1964, Hotiza, Ložič 11	197
		11. Željko Kustec, roj. 19. 2. 1973, Hotiza, Kamenska 16	167
		12. Robi Sobočan, roj. 6. 10. 1977, Hotiza, Grede 5	142
		10. KRAJEVNA SKUPNOST LENDAVALA	
		Volilna enota: 1	
		a) Skupaj volivcev 939	
		b) Skupaj glasovalo 434 oziroma 46,22%	
		– na volišču 419	
		– predčasno 13	
		– po pošti 2	
		c) Število oddanih glasovnic 434	
		– neveljavnih glasovnic 43	
		– veljavnih glasovnic 391	
			Št. glasov
		1. Marija Dominko, roj. 6. 12. 1947, Kranjčeva 51/a	309
		2. Martin Hajdinjak, roj. 23. 10. 1940, Rudarska 33	281
		3. Branko Žalig, roj. 12. 9. 1959, Rudarska ul. 12	185
8. KRAJEVNA SKUPNOST GORNJI LAKOŠ			
a) Skupaj volivcev 384			
b) Skupaj glasovalo 186 oziroma 48,44%			
– na volišču 186			
– predčasno 0			
– po pošti 0			

Volilna enota: 2

a) Skupaj volivcev 801

b) Skupaj glasovalo 359 oziroma 44,82%

– na volišču 353

– predčasno 6

– po pošti 0

c) Število oddanih glasovnic 359

– neveljavnih glasovnic 24

– veljavnih glasovnic 335

1. János Orbán, roj. 22. 9. 1952,
Kajuhova 6, LendavaŠt.
glasov

215

2. Teodor Grča, roj. 21. 4. 1970,
Glavna 57, Lendava

200

3. Štefan Kulčar, roj. 4. 7. 1936,
Cankarjeva 5, Lendava

219

4. Mira Koter, roj. 7. 1. 1951, Slomškovo naselje 6,
Lendava

187

Volilna enota: 3

a) Skupaj volivcev 1029

b) Skupaj glasovalo 534 oziroma 51,90%

– na volišču 500

– predčasno 32

– po pošti 2

c) Število oddanih glasovnic 534

– neveljavnih glasovnic 54

– veljavnih glasovnic 480

1. Dominik Kotnjek, roj. 6. 8. 1967,
Lendava, Kidričeva 6

321

2. Klara Kepe, roj. 11. 8. 1961,
Lendava, Kolodvorska 19

259

3. Avgust Horvat, roj. 10. 9. 1932,
Lendava, Kidričeva 13

182

4. Jože Gjurán, roj. 23. 7. 1971,
Lendava, Kidričeva 29

244

5. Leon Pamič, roj. 21. 5. 1978,
Lendava, Kidričeva 36

215

11. KRAJEVNA SKUPNOST MOSTJE BANUTA

Volilna enota: 1

a) Skupaj volivcev 412

b) Skupaj glasovalo 179 oziroma 43,45%

– na volišču 179

– predčasno 0

– po pošti 0

c) Število oddanih glasovnic 179

– neveljavnih glasovnic 8

– veljavnih glasovnic 171

Območje volilne enote: naselji MOSTJE in BANU-
TAŠt.
glasov

1. Leon Imre, roj. 3. 11. 1974, Banuta 7

130

2. Janez Kustec, roj. 8. 1. 1964, Mostje 86

124

3. Brigita Klujber, roj. 10. 10. 1981, Banuta 2

133

4. Jožef Koren, roj. 9. 3. 1953, Mostje 34/d

58

5. Denis Tivadar, roj. 24. 5. 1974, Mostje 56/a

115

6. Boris Žižek, roj. 1. 1. 1967, Mostje 44

128

12. KRAJEVNA SKUPNOST PETIŠOVCI

Volilna enota: 1

a) Skupaj volivcev 774

b) Skupaj glasovalo 448 oziroma 57,88%

– na volišču 445

– predčasno 3

– po pošti 0

c) Število oddanih glasovnic 448

– neveljavnih glasovnic 16

– veljavnih glasovnic 432

Območje volilne enote: naselje PETIŠOVCI

Št.
glasov1. Gabi Feher, roj. 7. 5. 1965,
Petišovci, Petišovska 35

229

2. Doris Gal, roj. 5. 4. 1972,
Petišovci, Lendavska 18

214

3. Dezider Sabo, roj. 31. 1. 1982,
Petišovci, Vrtna 8

212

4. Jožef Söke, roj. 14. 5. 1958,
Petišovci, Petišovska 50

326

5. Antun Perčič, roj. 2. 1. 1957,
Petišovci, Cvetna 11

213

6. Milan Cofek, roj. 4. 4. 1964, Petišovci, Nova 1

228

7. György Kósa, roj. 19. 7. 1963,
Petišovci, Petišovska 83

219

13. KRAJEVNA SKUPNOST PINCE MAROF BENICA

a) Skupaj volivcev 175

b) Skupaj glasovalo 86 oziroma 49,14%

– na volišču 85

– predčasno 1

– po pošti 0

c) Število oddanih glasovnic 86

– neveljavnih glasovnic 3

– veljavnih glasovnic 83

Območje volilne enote: naselji PINCE MAROF in
BENICAŠt.
glasov

1. Branka Bensa, roj. 18. 2. 1977, Pince Marof 15

63

2. Miloš Posedel, roj. 4. 10. 1933, Benica 9

24

3. Nadica Tkalec, roj. Pince Marof 13

39

4. Vera Mavrič, roj. 1. 1. 1964, Benica 17

61

5. Aleksandra Feher, roj. 20. 4. 1985,
Pince Marof 14

25

6. Jožef Kovač, roj. 23. 2. 1958, Pince Marof 49

63

7. Silvo Gaberšček, roj. 11. 10. 1958, Benica 25

55

14. KRAJEVNA SKUPNOST RADMOŽANCI

a) Skupaj volivcev 227

b) Skupaj glasovalo 91 oziroma 40,09%

– na volišču 91

– predčasno 0

– po pošti 0

c) Število oddanih glasovnic 91

– neveljavnih glasovnic 19

– veljavnih glasovnic 72

Območje volilne enote: naselje RADMOŽANCI

Št.
glasov

1. Daniel Tüške, roj. 17. 8. 1983, Radmožanci 32

37

2. Vendel Kocon, roj. 27. 9. 1959, Radmožanci 87

42

3. Magdalena Rudaš, roj. 20. 8. 1960,
Radmožanci 31

63

4. Aleksander Ritlop, roj. 22. 10. 1977,
Radmožanci 95

37

5. Daniel Gerenčer, roj. 5. 12. 1982,
Radmožanci 44/a

37

15. KRAJEVNA SKUPNOST TRIMLINI

Volilna enota: 1

a) Skupaj volivcev 287

b) Skupaj glasovalo 184 oziroma 64,11%

– na volišču 182

– predčasno 2

– po pošti 0

c) Število oddanih glasovnic 184

– neveljavnih glasovnic 4

– veljavnih glasovnic 180

Območje volilne enote: naselje TRIMLINI

1. Rade Gligorin, roj. 30. 5. 1955, Trimlini 64/c	86
2. Zlatko Lisjak, roj. 26. 8. 1959, Trimlini 21	75
3. Ivan Matjašec, roj. 17. 5. 1950, Trimlini 45	69
4. Jožef Sabo, roj. 1. 1. 1948, Trimlini 48	99
5. Borut Gerenčer, roj. 20. 7. 1980, Trimlini 17/a	81
6. Leon Jaklovič, roj. 26. 10. 1977, Trimlini 64/a	63
7. Jožef Gerenčer, roj. 3. 5. 1962, Trimlini 27/f	122
8. Irena Babovič, roj. 15. 8. 1947, Trimlini 42	94
9. Estika Dancs, roj. 31. 10. 1953, Trimlini 7	96

III.

Člani svetov krajevnih skupnosti Občine Lendava, izvoljeni na volitvah 22. 10. 2006 so:

KRAJEVNA SKUPNOST ČENTIBA (7 članov)

1. Lenke LAZAR
2. Bruno PERŠA
3. Alen FELŠO
4. Tomislav LEBAR
5. Simona VIDA
6. Robert HEBAR
7. Alenka VIDA HALABAREC

KRAJEVNA SKUPNOST DOLGA VAS (7 članov)

1. Gabriela SOBOČAN
2. Peter SEP
3. Eva Marija BANUTAI
4. Marjeta GÖNC
5. Julijana GÖNC
6. Štefan ZADRAVEC
7. Aleksander BALAZEK

KRAJEVNA SKUPNOST DOLINA (5 članov)

1. Jožef BALAŠKO
2. Jožef KOCON
3. József KOPINYA
4. Beti KARAKATIČ
5. Timea SOÓS

KRAJEVNA SKUPNOST DOLNJI LAKOŠ (5 članov)

1. Arpad SOBOČAN
2. Ladislav PÜCKO
3. Gyöngyi FARKAŠ
4. Zita KRAJČIČ
5. Geza CIMERMAN

KRAJEVNA SKUPNOST GABERJE (7 članov)

1. Štefan KEPE
2. Jožef ROPOŠA
3. Drago REŽONJA
4. Jožef BOHNEC
5. Dejan HORVAT
6. Marija VUGRINEC
7. Ivan PRENDL

KRAJEVNA SKUPNOST GENTEROVCI

VE – 1 GENTEROVCI (3 člani)

1. Simon ŠEBJANIČ
2. Franc KLUJBER
3. Katarina PISNJAK

KRAJEVNA SKUPNOST GENTEROVCI

VE -2 – KAMOVCI (2 člana)

1. Izidor BAŠA
2. Janez GAZDAG

KRAJEVNA SKUPNOST GORICE

VE-1 LENDAJSKE GORICE (2 člana)

1. Ladislav HUZIMEC
2. Brigita LOVENJAK

KRAJEVNA SKUPNOST GORICE

VE-2 LENDAJSKE GORICE (2 člana)

1. Zdenka KOSTRIC
2. Jurij KOMLOŠ

KRAJEVNA SKUPNOST GORNJI LAKOŠ (5 članov)

1. Gizela ŠTAMPAR
2. József MURSICS
3. Elizabeta ČIH
4. Štefan KIRALY
5. Ljudmila SABO

KRAJEVNA SKUPNOST HOTIZA (7 članov)

1. Franc ŠPILAK
2. Jožef TIBAUT
3. Marina ŽERDIN
4. Zlatko MARKOJA
5. Ivan CIPOT
6. Janez HOZJAN
7. Edvard FARKAŠ

KRAJEVNA SKUPNOST LENDAVALA

VE-1 (3 člani)

1. Marija DOMINKO
2. Martin HAJDINJAK
3. Branko ŽALIG

KRAJEVNA SKUPNOST LENDAVALA

VE-2 (3 člani)

1. Štefan KULČAR
2. János ORBÁN
3. Teodor GRČA

KRAJEVNA SKUPNOST LENDAVALA

VE-3 (3 člani)

1. Dominik KOTNJEK
2. Klara KEPE
3. Jože GJURAN

KRAJEVNA SKUPNOST MOSTJE – BANUTA – (5 članov)

1. Brigita KLUJBER
2. Leon IMRE
3. Boris ŽIŽEK
4. Janez KUSTEC
5. Denis TIVADAR

KRAJEVNA SKUPNOST PETIŠOVCI (7 članov)

1. Jožef SÓKE
2. Gabi FEHER
3. Milan COFEK
4. György KÓSA
5. Doris GAL
6. Antun PERČIČ
7. Dezider SABO

KRAJEVNA SKUPNOST PINCE MAROF BENICA (5 članov)

1. Branka BENSÁ
2. Jožef KOVAČ
3. Vera MAVRIČ

4. Silvo GABERŠČEK
5. Nadica TKALEC

KRAJEVNA SKUPNOST RADMOŽANCI (5 članov)

1. Magdalena RUDAŠ
2. Vendel KOCON
3. Daniel TÜŠKE
4. Aleksandra RITLOP
5. Daniel GERENČER

KRAJEVNA SKUPNOST TRIMLINI (5 članov)

1. Jožef GERENČER
2. Jožef SABO
3. Estika DANČ
4. Irena BABOVIČ
5. Rade GLIGORIN

Št. 041-0039/2006-šd

Lendava, dne 26. oktobra 2006

Predsednica OVK
Karin Ščap Gubič l.r.

Člani OVK:

1. Eva Lörinc l.r.
2. Ladislav Sabo l.r.
3. Franc Šandor l.r.

REČICA OB SAVINJI

5090. Poročilo o izidu lokalnih volitev 22. oktobra 2006

Skladno z 90. členom Zakona o lokalnih volitvah je Občinska volilna komisija Občine Rečica ob Savinji sestavila

POROČILO

o izidu lokalnih volitev 22. oktobra 2006

I.

Skupno število volilnih upravičencev vpisanih v volilne imenike 1895

SKUPAJ GLASOVALO 1318 volivcev

Od tega:

– skupaj glasovalo s potrdili	0 volivcev
– skupaj glasovalo po pošti	3 volivci
– skupaj glasovalo na domu	3 volivci
– skupaj glasovalo predčasno	20 volivcev
Volilna udeležba v Občini Rečica ob Savinji	69,55%

II.

IZID GLASOVANJA ZA ŽUPANA OBČINE REČICA OB SAVINJI

a.

Skupaj volivcev za območje Občine Rečica ob Savinji 1895

Glasovalo je po volilnih imenikih 1318 volivcev

Oddanih glasovnic je bilo 1318

Skupaj neveljavnih glasovnic 30

b.

Posamezni kandidat je prejel naslednje število glasov:

1. Vinko JERAJ 652 glasov
2. Jožef KRAMER 636 glasov

c. Skladno z določbo 107. člena Zakona o lokalnih

volitvah je občinska volilna komisija ugotovila, da je bil za

župana Občine Rečica ob Savinji izvoljen: Vinko JERAJ, roj.

1. 6. 1957, Rečica ob Savinji 111, 3332 Rečic ob Savinji

Predlagatelj: Alojz Blažič in skupina volivcev, ki je prejel 50,62% glasov po veljavnih glasovnicah.

III.

IZID GLASOVANJA ZA ČLANE OBČINSKEGA SVETA OBČINE REČICA OB SAVINJI

VOLILNA ENOTA 1:

a.

V volilni imenik za območje VE 1 je bilo vpisanih 241 volivcev

Glasovalo je:

– po volilnem imeniku 170 volivcev

(opomba: – glasovalo po pošti / volivci

– glasovalo predčasno 1 volivec)

– s potrdilom je glasovalo 0 volivcev.

SKUPAJ GLASOVALO 170 VOLIVCEV

VSEH ODDANIH GLASOVNIC JE BILO 170

SKUPAJ NEVALJAVNIH GLASOVNIC 6

b.

Posamezni kandidat je prejel naslednje število glasov:

1. Anton STRNIŠNIK	88 glasov
2. Marko SENICA	33 glasov
3. Peter BREZOVNIK	43 glasov

VOLILNA ENOTA 2:

a.

V volilni imenik za območje VE 2 je bilo vpisanih 461 volivcev

Glasovalo je:

– po volilnem imeniku 342 volivcev

(opomba: – glasovalo po pošti 3 volivci

– glasovalo predčasno 11 volivcev)

– s potrdilom je glasovalo 0 volivcev.

SKUPAJ GLASOVALO 342 VOLIVCEV

VSEH ODDANIH GLASOVNIC JE BILO 342

SKUPAJ NEVALJAVNIH GLASOVNIC 3

b.

Posamezni kandidat je prejel naslednje število glasov:

1. Janez POTOČNIK	185 glasov
2. Anton JEZERNIK	56 glasov
3. Peter KOLENC	84 glasov
4. Herman POKLEKA	56 glasov
5. Miran MLINAR	15 glasov
6. Ana (Nuša) REBERNIK	148 glasov
7. Boštjan RAKUN	60 glasov

VOLILNA ENOTA 3:

a.

V volilni imenik za območje VE 3 je bilo vpisanih 343 volivcev

Glasovalo je:

– po volilnem imeniku 199 volivcev

(opomba: – glasovalo po pošti / volivci

– glasovalo predčasno 2 volivca)

– s potrdilom je glasovalo 0 volivcev.

SKUPAJ GLASOVALO 199 VOLIVCEV

VSEH ODDANIH GLASOVNIC JE BILO 199

SKUPAJ NEVALJAVNIH GLASOVNIC 5

b.

Posamezni kandidat je prejel naslednje število glasov:

1. Ivan PRISLAN	99 glasov
2. Marko RAKUN	88 glasov
3. Štefan FARKAŠ	140 glasov

VOLILNA ENOTA 4:

a.

V volilni imenik za območje VE 4 je bilo vpisanih 412 volivcev

Glasovalo je:

– po volilnem imeniku 275 volivcev

(opomba: – glasovalo po pošti / volivci
– glasovalo predčasno 1 volivec)
– s potrdilom je glasovalo 0 volivcev.
SKUPAJ GLASOVALO 275 VOLIVCEV
VSEH ODDANIH GLASOVNIC JE BILO 275
SKUPAJ NEVALJAVNIH GLASOVNIC 5

b.
Posamezni kandidat je prejel naslednje število glasov:

1. Franjo PUKART	114 glasov
2. Mira KOLENC	51 glasov
3. Jože LENKO	64 glasov
4. Milan CAJNER	127 glasov
5. Alojz HRIBERNIK	45 glasov
6. Vera SLOKAN	68 glasov

VOLILNA ENOTA 5:

a.
V volilni imenik za območje VE 5 je bilo vpisanih 221 volivcev

Glasovalo je:
– po volilnem imeniku 174 volivcev
(opomba: – glasovalo po pošti / volivci
– glasovalo predčasno / volivcev)
– s potrdilom je glasovalo 0 volivcev.
SKUPAJ GLASOVALO 174 VOLIVCEV
VSEH ODDANIH GLASOVNIC JE BILO 174
SKUPAJ NEVALJAVNIH GLASOVNIC 3

b.
Posamezni kandidat je prejel naslednje število glasov:

1. Danijel BENDA	27 glasov
2. Janko ŽUNTAR	53 glasov
3. Bernarda ZEMLJAK	15 glasov
4. Aleš KRANČIČ	76 glasov

VOLILNA ENOTA 6:

a.
V volilni imenik za območje VE 6 je bilo vpisanih 217 volivcev

Glasovalo je:
– po volilnem imeniku 158 volivcev
(opomba: – glasovalo po pošti / volivci
– glasovalo predčasno 5 volivcev)
– s potrdilom je glasovalo 0 volivcev.
SKUPAJ GLASOVALO 158 VOLIVCEV
VSEH ODDANIH GLASOVNIC JE BILO 158
SKUPAJ NEVALJAVNIH GLASOVNIC 5

b.
Posamezni kandidat je prejel naslednje število glasov:

1. Boštjan KOLENC	31 glasov
2. Miran KREFL	19 glasov
3. Jože GRUDNIK	44 glasov
4. Andrej FLERE	59 glasov

Skladno z določbo 85. člena Zakona o lokalnih volitvah in Odlokom s katerim je določeno število članov občinskega sveta v posamezni volilni enoti Občine Rečica ob Savinji, je občinska volilna komisija ugotovila, da so bili za člane občinskega sveta izvoljeni naslednji kandidati:

Anton STRNIŠNIK, roj. 15. 1. 1970, Dol Suha 28, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: SDS Slovenska demokratska stranka
Janez POTOČNIK, roj. 1. 12. 1956, Rečica ob Savinji 57, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: Franc Šon in skupina volivcev
Ana Nuša REBERNIK, roj. 21. 3. 1955, Rečica ob Savinji 109, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: SLS Slovenska ljudska stranka
Štefan FARKAŠ, roj. 3. 10. 1957, Grušovlje 19, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: SLS Slovenska ljudska stranka
Ivan PRISLAN, roj. 8. 1. 1964, Šentjanž 57, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: SLS Slovenska ljudska stranka
Milan CAJNER, roj. 8. 5. 1953, Varpolje 59, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: LDS Liberalna demokracija Slovenije
Franjo PUKART, roj. 8. 10. 1961, Varpolje 32, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: David Kolenc in skupina volivcev
Aleš KRANČIČ, roj. 26. 3. 1975, Trnovec 11, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: Branko Andrejovec in skupina volivcev
Andrej FLERE, roj. 9. 1. 1961, Sp. Rečica 22, 3332 Rečica ob Savinji

Predlagatelj: SLS Slovenska ljudska stranka.

Predsednica OVK
Občine Rečica ob Savinji
Vida Petrin, univ. dipl. prav., i.r.

TIŠINA

5091. Poročilo o izidu lokalnih volitev dne 22. oktobra 2006 v Občini Tišina

POROČILO

o izidu lokalnih volitev dne 22. oktobra 2006 v Občini Tišina

A.

1. V volilni imenik na območju Občine Tišina je bilo vpisanih 3614 volivcev.

2. S potrdilom upravne enote ni glasoval nihče.

3. Po imeniku je glasovalo skupaj 2474 volivcev.

4. Predčasno so glasovali 3 volivci, po pošti pa 1 volivec.

5. Posebno volišče za invalide po sklepu Občinske volilne komisije (OVK) ni bilo odprto, saj se do izteka roka k takšnemu načinu glasovanja ni prijavil noben volivec.

B.

Za župana je glasovalo 2474 volivcev.

Neveljavnih je bilo 27 glasovnic.

Oddanih veljavnih glasov je bilo 2447.

Posamezni kandidati so prejeli naslednje število glasov (po št. glasov):

1. Jožef Poredoš	1277 glasov	(52,19% vseh velj. odd. glasov)
2. Franc Horvat ml.	486 glasov	(19,86%)
3. Iztok Trček	333 glasov	(13,61%)
4. Sonja Gomboc	177 glasov	(7,23%)
5. Karel Ratnik	174 glasov	(7,11%)

Občinska volilna komisija je ugotovila, da je v skladu s 107. členom Zakona o lokalnih volitvah (v nadaljevanju: ZLV), za župana Občine Tišina že v prvem krogu izvoljen kandidat Jožef Poredoš.

C.

Na volitvah za občinski svet je glasovalo 2474 volivcev.

Neveljavnih je bilo 99 glasovnic.

Oddanih veljavnih glasov je bilo 2375.

I.

Posamezne liste so skupno (v obeh volilnih enotah) prejele naslednje število glasov:

Število glasov	% glasov	Številka liste	Ime liste
501	21,09	1.	Slovenska demokratska stranka – SDS
242	10,19	2.	Nova Slovenija – krščanska ljudska stranka – N.Si
385	16,21	3.	Neodvisna lista
348	14,65	4.	Socialni demokrati – SD
597	25,14	5.	Liberalna demokracija Slovenije – LDS
302	12,72	6.	Slovenska ljudska stranka – SLS
2375	100		SKUPAJ

II.

ČLANI OBČINSKEGA SVETA OBČINE TIŠINA, izvoljeni na volitvah dne 22. oktobra 2006, po volilnih enotah so:

Volilna enota	Ime in priimek	Številka liste	Ime liste
1	Sonja Gomboc	1	SDS
1	Anton Hauko	1	SDS
1	Marko Kofjač	2	N.Si
1	Darja Kous	3	Neodvisna lista
1	Iztok Trček	4	SD
1	Franc Knaus	5	LDS
1	Hema Hanc	5	LDS
1	Franc Horvat	6	SLS

Volilna enota	Ime in priimek	Številka liste	Ime liste
2	Viktor Obal	1	SDS
2	Branko Kuzma	3	Neodvisna lista
2	Ernest Detellbach	4	SD
2	Peter Pertoci	5	LDS
2	Mladenka Grebenar	5	LDS
2	Stanislav Mencigar	6	SLS

K tej sestavi je prišteti še svétnika romske skupnosti – romskega svétnika, to pa je po ugotovitvah Posebne občinske volilne komisije postal Slavko Cener.

Č.

ČLANI ODBOROV VAŠKIH SKUPNOSTI

Na podlagi drugega odstavka 109. člena ZLV v zvezi z drugim odstavkom 11. člena istega zakona so bili v odbore vaških skupnosti v Občini Tišina izvoljeni naslednji kandidati:

Vaški odbor Borejci

1. Roman Lenarčič (88 glas.)
2. Bela Bertalanič (69 glas.)
3. Mojca Cigut (67 glas.)

Vaški odbor Krajna

1. Ernest Detellbach (121 glas.)
2. Franc Ficko (84 glas.)
3. Bojana Rukav (47 glas.)

Vaški odbor Murski Petrovci

1. Roman Šinko (70 glas.)

Vaški odbor Gederovci

1. Franc Gibičar (80 glas.)
2. Romana Madjar (58 glas.)

Vaški odbor Murski Črnci

1. Ernest Gašpar ml. (175 glas.)
2. Franc Knaus (164 glas.)
3. Koloman Tudjan (136 glas.)

Vaški odbor Petanjci

1. Janez Kreft (294 glas.)
2. Jožica Rajbar (248 glas.)
3. Irena Šoštarec (223 glas.)

Vaški odbor Rankovci

1. Herman Lenarčič	(98 glas.)
2. Bojan Šadl	(96 glas.)

Vaški odbor Tišina

1. Tanja Kuhar	(184 glas.)
2. Rok Serdt	(170 glas.)
3. Matej Jeneš	(166 glas.)

Vaški odbor Vanča vas

1. Simona Pertoci	(118 glas.)
2. Denis Pertoci	(89 glas.)

Vaški odbor Sodišinci

1. Majda Erjavc	(107 glas.)
2. Viktor Andreč	(83 glas.)
3. Franc Petrijan	(72 glas.)

Vaški odbor Tropovci

1. Jožef Štefanec	(182 glas.)
2. Jožica Pertoci	(180 glas.)
3. Franc Pertoci	(177 glas.)

Vaški odbor Zaselka Romov

1. Slavko Cener	(75 glas.)
2. Ivan Cener	(54 glas.)
3. Jožef Blaževič	(54 glas.)

Vaškega odbora Gradišče v tem mandatu ne bo, saj OVK ni prejela nobene kandidature.

Št. 041-6/06-8
Tišina, dne 26. oktobra 2006

Predsednica Občinske volilne komisije
Občine Tišina
Mojca Bertalanič, univ. dipl. prav., l.r.

Člani OVK oziroma namestniki:
Simon Šiftar l.r.
Marjan Gomboc l.r.
Anton Pajžlar l.r.
Cvetka Njivar l.r.
Melita Ribaš l.r.
Jože Seršen l.r.
Marija Ratnik l.r.

5092. Poročilo o izidu volitev za člana Občinskega sveta Občine Tišina – pripadnika romske skupnosti dne 22. 10. 2006

POROČILO

o izidu volitev za člana Občinskega sveta Občine Tišina – pripadnika romske skupnosti dne 22. 10. 2006

A.

Splošne ugotovitve:

1. V posebni volilni imenik na območju občine je vpisanih 214 volivcev.
2. S potrdilom ni glasoval noben volivec.
3. Skupno število volivcev za območje občine je 214.

B.

Za člana Občinskega sveta Občine Tišina pripadnika romske skupnosti je glasovalo:

1. po volilnem imeniku 155 volivcev
 2. po pošti 0 volivcev
 3. po pomoti 1 volivec
- SKUPAJ 156 volivcev.

Neveljavnih glasovnic je bilo 4.

Posamezna kandidata sta prejela naslednje število glasov:

- Jožef BLAŽEVIČ: 63 glasov oziroma 41,45%
- Slavko CENER: 89 glasov oziroma 58,55%.

Posebna občinska volilna komisija je v skladu z 11. členom ZLV ugotovila, da je za člana občinskega sveta občine Tišina – pripadnika romske skupnosti izvoljen:

1. Slavko CENER, roj. 29. 1. 1955, Vanča vas 65/b.

Posebna občinska volilna komisija v postopku kandidiranja ni prejela nobenega ugovora.

Posebna občinska volilna komisija pri glasovanju na voliščih oziroma pri delu volilnih odborov ni ugotovila nobene nepravilnosti.

Št. 041-7/06-7
Tišina, dne 25. oktobra 2006

Predsednica POVK
Simona Vinkovič Škalič, univ. dipl. prav., l.r.

Člani in namestniki:
Alenka Mesarič l.r.
Marjan Baranja ml. l.r.
Aneta Ulaga l.r.
Samanta Baranja l.r.
Edi Horvat l.r.
Boris Banfi l.r.
Anja Forjan l.r.

VIPAVA

5093. Poročilo o izidu volitev v Občini Vipava na rednih volitvah 22. oktobra 2006

Občinska volilna komisija Občine Vipava je na 3. seji dne, 27. 10. 2006 ugotovila naslednji izid glasovanja za volitve župana, članov Občinskega sveta občine Vipava in

članov svetov krajevnih skupnosti v Občini Vipava ter na podlagi 90. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06) objavlja

POROČILO

o izidu volitev v Občini Vipava na rednih volitvah 22. oktobra 2006

1. IZID GLASOVANJA ZA ŽUPANA

V volilne imenike na območju občine Vipava je bilo vpisanih 4298 volivcev.

Na volitvah župana je bilo oddanih 2825 glasov. Neveljavnih glasovnic je bilo 44, veljavnih 2781.

Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1.	MARIJAN FURLAN	234	8,41%
2.	IVAN PRINCES	1359	48,87%
3.	IVAN REHAR	299	10,75%
4.	BORIS LIČEN	338	12,15%
5.	TOMAŽ VRČON	551	19,81%

Na osnovi izida glasovanja je OVK ugotovila, da nobeden od kandidatov za župana ni dobil večine veljavnih glasov, zato bo v skladu z določilom drugega odstavka 107. člena ZLV za izvolitev župana potrebno opraviti drugi krog volitev med kandidatom, ki sta dobila največ glasov.

2. IZID GLASOVANJA ZA OBČINSKI SVET

Od 4298 volilnih upravičencev v Občini Vipava je na volitvah članov občinskega sveta glasovalo 2825 volivcev. Neveljavnih je bilo 155 glasovnic, veljavnih 2670 glasovnic.

Na podlagi 15. člena ZLV (Uradni list RS, št. 22/06) so bili v vseh treh volilnih enotah skupaj listam kandidatov **direktno podeljeni 3 mandati**, od tega v volilni enoti 1 – en mandat, v volilni enoti 2 – dva mandata.

V skladu s 16. členom Zakona o lokalnih volitvah se je vseh 17 mandatov razdelilo na ravni občine, in sicer na podlagi seštevka glasov, oddanih za istoimenske liste, v vseh treh volilnih enotah.

Izvoljeni so bili naslednji kandidati:
VOLILNA ENOTA 1

Zap. št.	Ime liste	Ime in priimek izvoljenega člana OS	Rojstvo	Naslov
1.	Liberalna demokracija Slovenije	Sonja Božič Pudgar	5. 12. 1954	Gradišče pri Vipavi 33, Vipava
2.	Za delovna mesta – Lista obrti in podjetništva	Peter Princes	17. 10. 1979	Goriška cesta 10, Vipava
3.	Nova Slovenija-Krščanska ljudska stranka – N.Si	Franc Ferjančič	23. 6. 1963	Zemono 2, Vipava
4.	Slovenska demokratska stranka	Tomaž Vrčon	4. 4. 1969	Vojkova 31, Vipava
5.	Slovenska demokratska stranka	Sonja Lukin	5. 2. 1959	Gregorčičeva 19, Vipava
6.	Socialni demokrati – SD	Jurij Furlan	14. 4. 1967	Bevkova 14, Vipava

VOLILNA ENOTA 2

Zap. št.	Ime liste	Ime in priimek izvoljenega člana OS	Rojstvo	Naslov
1.	Liberalna demokracija Slovenije	Ivo Uršič	6. 5. 1954	Manče 2b, Vipava
2.	Nova Slovenija-Krščanska ljudska stranka – N.Si	Irena Durn	7. 3. 1954	Vrhpolje 51, Vipava
3.	Slovenska demokratska stranka-SDS	Danijel Skočaj	31. 3. 1972	Vrhpolje 67a, Vipava
4.	Zveza za Primorsko	Klemen Koren	12. 1. 1978	Slap 91, Vipava
5.	Socialni demokrati	Bogdan Godnič	14. 4. 1956	Goče 16, Vipava
6.	Slovenska ljudska stranka	Pavel Krapež	29. 6. 1965	Vrhpolje 151, Vipava

Posamezne liste so dobile naslednje število glasov:

Zap. št.	Ime liste	Št. glasov	% glasov
1.	Liberalna demokracija Slovenije – LDS	265	9,9
2.	Demokratska stranka upokojencev Slovenije – DeSUS	182	6,8
3.	Za delovna mesta-Lista obrti in podjetništva	208	7,8
4.	Nova Slovenija-Krščanska ljudska stranka-N.Si	355	13,3
5.	Narodna stranka dela -NSD	177	6,6
6.	Mirjam Bartož – neodvisni kandidat	34	1,3
7.	Slovenska demokratska stranka – SDS	623	23,3
8.	Zveza za Primorsko – ZVP	221	8,3
9.	Socialni demokrati – SD	341	12,8
10.	Slovenska ljudska stranka – SLS	264	9,9

Posamezne liste so dobile naslednje število mandatov:

Zap. št.	Ime liste	Št. mandatov
1.	Liberalna demokracija Slovenije – LDS	2
2.	Demokratska stranka upokojencev – DeSUS	1
3.	Za delovna mesta- Lista obrti in podjetništva	1
4.	Nova Slovenija-Krščanska ljudska stranka – N.Si	2
5.	Narodna stranka dela – NSD	1
7.	Slovenska demokratska stranka – SDS	5
8.	Zveza za Primorsko – ZVP	1
9.	Socialni demokrati – SD	2
10.	Slovenska ljudska stranka – SLS	2

VOLILNA ENOTA 3

Zap. št.	Ime liste	Ime in priimek izvoljenega člana OS	Rojstvo	Naslov
1.	Demokratska stranka upokojencev	Ivan Krušec	3. 10. 1937	Podraga 82, Podnanos
2.	Narodna stranka dela-NSD	Stojan Vitežnik	2. 7. 1959	Podbreg 36b, Podnanos
3.	Slovenska demokratska stranka-SDS	Bogoslav Trošt	18. 6. 1948	Podbreg 15, Podnanos
4.	Slovenska demokratska stranka-SDS	Tanja Žorž	24. 9. 1976	Lozice 24b, Podnanos
5.	Slovenska ljudska stranka	Darko Rosa	11. 8. 1960	Podnanos 43, Podnanos

Članica OS Sonja Lukin (Slovenska demokratska stranka – SDS, 1. VOLILNA ENOTA) je prejela 32 preferenčnih glasov in tako dobila mandat.

Član OS, Klemen Koren (Zveza za Primorsko – ZZP, 2. VOLILNA ENOTA) je prejel 32 preferenčnih glasov in tako dobil mandat.

Član OS Pavel Krapež (Slovenska ljudska stranka – SLS, 2. VOLILNA ENOTA) je prejel 36 preferenčnih glasov in tako dobil mandat.

3. IZID GLASOVANJA ZA SVETE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V Svet krajevne skupnosti **ERZELJ** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Zora Stegovec Vidmar	16. 7. 1959	Erzej 34, Vipava	46
2.	Joško Gec	26. 1. 1953	Erzelj 10a, Vipava	35
3.	Zoran Volk	23. 9. 1966	Erzelj 11a, Vipava	32
4.	Danijel Abram	11. 7. 1944	Erzelj 2, Vipava	32
5.	Aleš Turk	8. 11. 1966	Erzelj 3a, Vipava	32
6.	Dušan Volk	9. 4. 1972	Erzelj 11, Vipava	31
7.	Bojan Bizjak	8. 9. 1951	Erzelj 31, Vipava	29

V Svet krajevne skupnosti **GOČE** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Božo Fajdiga	25. 12. 1967	Goče 4a, Vipava	106
2.	Bogdan Godnič	14. 4. 1956	Goče 16, Vipava	96
3.	Andrej Furlan	31. 10. 1977	Goče 20, Vipava	89
4.	Damjan Jerončič	16. 9. 1965	Goče 31, Vipava	88
5.	Jordan Vovk	25. 11. 1955	Goče 10, Vipava	80
6.	Dragica Vovk	14. 12. 1957	Goče 7, Vipava	77
7.	Simon Žorž	6. 3. 1976	Goče 5a, Vipava	72

V Svet krajevne skupnosti **GRADIŠČE PRI VIPAVI** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Rajko Uršič	9. 10. 1969	Gradišče pri Vipavi 3, Vipava	101
2.	Martina Lavrenčič	21. 9. 1965	Gradišče pri Vipavi 32c, Vipava	100
3.	Petra Bukovič	1. 6. 1982	Gradišče pri Vipavi 33d, Vipava	100
4.	Peter Jež	23. 7. 1968	Gradišče pri Vipavi 28, Vipava	99
5.	Izidor Šček	7. 2. 1969	Gradišče pri Vipavi 14, Vipava	91
6.	Justin Andlovic	16. 8. 1955	Gradišče pri Vipavi 40, Vipava	90
7.	Joško Šček	10. 1. 1961	Gradišče pri Vipavi 33e, Vipava	79

V Svet krajevne skupnosti **LOZICE** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Tanja Žorž	24. 9. 1976	Lozice 24b, Podnanos	90
2.	Irena Mislej	23. 10. 1980	Lozice 1, Podnanos	76
3.	Roman Aleksander Mislej	8. 6. 1968	Lozice 3, Podnanos	76
4.	Zdravko Bratož	30. 5. 1969	Podgrič 15, Podnanos	73
5.	Damjan Furlan	16. 6. 1977	Lozice 34c, Podnanos	69
6.	Sonja Furlan Štrancar	23. 11. 1969	Lozice 12, Podnanos	61

V Svet krajevne skupnosti **LOŽE** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	David Mohorčič	26. 10. 1981	Lože 47, Vipava	75
2.	Marjan Fajdiga	27. 1. 1960	Lože 35, Vipava	75
3.	Štefan Jež	19. 10. 1969	Lože 30, Vipava	70
4.	Urška Kodelja	17. 11. 1976	Lože 36, Vipava	67
5.	Edvard Jamšek	14. 2. 1951	Lože 10a, Vipava	67
6.	Milenko Jež	11. 5. 1963	Lože 3, Vipava	64
7.	Stanka Jež-Mekuž	16. 12. 1975	Lože 31a, Vipava	60

V Svet krajevne skupnosti **MANČE** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Bogdan Semenič	12. 10. 1957	Manče 3, Vipava	64
2.	Alojzj Adamič	1. 7. 1970	Manče 19a, Vipava	52
3.	Boris Škerjanec	1. 9. 1947	Manče 11, Vipava	51
4.	Matej Rener	13. 5. 1974	Manče 4c, Vipava	45
5.	Aljaž Uršič	1. 9. 1977	Manče 2b, Vipava	44
6.	Franc Pangerc	25. 3. 1965	Manče 19c, Vipava	44
7.	Miroslava Hrovatin	18. 9. 1949	Manče 4e, vipava	42

V Svet krajevne skupnosti **PODANANOS** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Aleš Bratož	7. 1. 1976	Orehovica 34a, Podnanos	82
2.	Zoran Žgur	28. 5. 1962	Orehovica 9, Podnanos	39
3.	Ivo Skupek	1. 8. 1958	Podnanos 78, Podnanos	119
4.	Jože Potočnik	16. 3. 1946	Podnanos 75a, Podnanos	81
5.	Florjana Trošt	13. 9. 1964	Poreče 6, Podnanos	38
6.	Bogdan Bizjak	27. 5. 1952	Poreče 9a, Podnanos	26
7.	Klavdij Torkar	3. 7. 1960	Hrašče 5, Podnanos	34
8.	Ivica Frelih	24. 6. 1965	Podbreg 34, Podnanos	22
9.	Stojan Vitežnik	2. 7. 1959	Podbreg 36b, Podnanos	22

V Svet krajevne skupnosti **PODRAGA** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Andrej Pestelj	7. 2. 1975	Podraga 89b, Podnanos	144
2.	Suzana Krečič	12. 5. 1970	Podraga 47, Podnanos	137
3.	Miloš Lavrenčič	22. 9. 1957	Podraga 70, Podnanos	129
4.	Ivan Krušec	3. 10. 1937	Podraga 82, Podnanos	129
5.	Tomaž Fabčič	7. 3. 1978	Podraga 52, Podnanos	122
6.	Ida Ferjančič	6. 10. 1966	Podraga 41, Podnanos	122
7.	Milojko Rener	23. 8. 1950	Podraga 23a, Podnanos	117

V Svet krajevne skupnosti **SLAP** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Ivan Pavlič	9. 12. 1960	Slap 7b, Vipava	117
2.	Alojz Ambrožič	15. 7. 1958	Slap 89, Vipava	116
3.	Mitja Volk	28. 10. 1976	Slap 4c, Vipava	108
4.	Peter Rondič	25. 7. 1967	Slap 48, Vipava	89
5.	Andrejka Trošt	6. 2. 1980	Slap 72, Vipava	89

V Svet krajevne skupnosti **VIPAVA** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Boris Ličen	6. 5. 1956	Gradnikove br. 14, Vipava	222
2.	Vlasta Lokar Lavrenčič	3. 3. 1966	Milana Bajca 5, vipava	190
3.	Majda Andlovec	9. 8. 1951	Beblerjeva 6, Vipava	150
4.	Franc Ferjančič	23. 6. 1963	Zemona 2, Vipava	148
5.	Milan Poljšak	25. 8. 1949	Zemona 9a, Vipava	124
6.	Florjan Funa	19. 9. 1977	Zemona 17, Vipava	111
7.	Boštjan Jež	27. 6. 1974	Kosovelova 12, Vipava	170
8.	Peter Golob	22. 5. 1954	Goriška c. 6, Vipava	133
9.	Zlatica Starc	23. 8. 1952	Kosovelova 7, Vipava	131

V Svet krajevne skupnosti **VRHPOLJE** so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Rojstvo	Naslov	Št. glasov
1.	Radovan Lango	25. 7. 1956	Vrhpolje 28, Vipava	74
2.	Jože Lemut	1. 3. 1968	Vrhpolje 2, Vipava	57
3.	Danilo Krečič	5. 2. 1955	Vrhpolje 2c, Vipava	53
4.	Joško Kobal	24. 5. 1962	Vrhpolje 99a, Vipava	101
5.	Anton Lavrenčič	3. 3. 1970	Vrhpolje 54, Vipava	94
6.	Primož Premrl	4. 5. 1971	Vrhpolje 57, Vipava	89
7.	Bogdana Počkar	7. 5. 1968	Duplje 15, Vipava	66
8.	Tomaž Ukmar	2. 2. 1982	Duplje 41a, Vipava	60
9.	Klavdija Natlačen	10. 7. 1978	Duplje 15, Vipava	45
10.	Marjan Čoha	28. 8. 1964	Sanabor 28, Vipava	34
11.	Robert Pregelj	26. 10. 1972	Sanabor 25a, Vipava	31

Št. 040-0024/2006
Vipava, dne 27. oktobra 2006

Predsednik OVK Občine Vipava
Marjan Stopar i.r.

VITANJE

5094. Poročilo o izidu volitev župana Občine Vitanje 22. oktobra 2006

V skladu z 90. členom Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB 2, Uradni list RS, št. 22/06) objavlja Občinska volilna komisija Občine Vitanje

POROČILO

o izidu volitev župana Občine Vitanje 22. oktobra 2006

Občinska volilna komisija Občine Vitanje je na seji dne 25. oktobra 2006 na podlagi zapisnikov o delu volilnih odborov pri ugotavljanju izida glasovanja na volitvah 22. oktobra 2006 ugotovila končni uradni izid glasovanja na volitvah župana Občine Vitanje.

I.

Na volitvah 22. oktobra 2006 je imelo pravico glasovati 1934 volivcev. Skupaj je glasovalo 1251 volivcev, od tega na voliščih 1223, s potrdili 0, predčasno 28 in po pošti 0. Udeležba v občini: 64,68%.

– v 1. volilni enoti je glasovalo 351 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 12 glasovnic

– v 2. volilni enoti je glasovalo 212 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 7 glasovnic

– v 3. volilni enoti je glasovalo 248 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 6 glasovnic

– v 4. volilni enoti je glasovalo 118 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 0 glasovnic

– v 5. volilni enoti je glasovalo 87 volivcev, od tega je bila neveljavna 1 glasovnica.

– v 6. volilni enoti je glasovalo 110 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 0 glasovnic

– v 7. volilni enoti je glasovalo 97 volivcev, od tega sta bili neveljavni 2 glasovnici

– predčasno je glasovalo 28 volivcev, od tega je bila neveljavna 1 glasovnica.

II.

Za volitve župana je bilo oddanih 1251 glasovnic, od tega je bilo 1222 veljavnih in 29 neveljavnih. Posamezna kandidata sta dobila naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1	SLAVKO VETRIH	625	51.15
2	STANISLAV KRAJNC	597	48.85

Na podlagi 107. člena Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB 2, Uradni list RS, št. 22/06) je bil za župana izvoljen kandidat, ki je dobil večino veljavnih glasov:

SLAVKO VETRIH, roj. 22. 9. 1956, naslov: Spodnji Dolič 13, Vitanje.

Šifra: 041-010/2006-15
Vitanje, dne 27. oktobra 2006

Predsednica Občinske volilne komisije
Občine Vitanje
Irena Nečemer, univ. dipl. prav., i.r.

5095. Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Vitanje 22. oktobra 2006

V skladu z 90. členom Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB2, Uradni list RS, št. 22/06) objavlja Občinska volilna komisija Občine Vitanje

POROČILO

o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Vitanje 22. oktobra 2006

Občinska volilna komisija Občine Vitanje je na seji dne 25. oktobra 2006 na podlagi zapisnikov o delu volilnih odborov pri ugotavljanju izida glasovanja na volitvah 22. oktobra 2006 ugotovila končni uradni izid glasovanja na volitvah članov Občinskega sveta Občine Vitanje.

I.

Na volitvah 22. oktobra 2006 je imelo pravico glasovati 1934 volivcev. Skupaj je glasovalo 1251 volivcev, od tega na voliščih 1223, s potrdili 0, predčasno 28 in po pošti 0. Udeležba v občini: 64,68%.

V sedmih volilnih enotah je skupaj glasovalo 1251 volivcev, in sicer:

- v 1. volilni enoti je glasovalo 360 volivcev, od tega so bile neveljavne 4 glasovnice
- v 2. volilni enoti je glasovalo 222 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 13 glasovnic
- v 3. volilni enoti je glasovalo 248 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 10 glasovnic
- v 4. volilni enoti je glasovalo 120 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 0 glasovnic
- v 5. volilni enoti je glasovalo 94 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 0 glasovnic
- v 6. volilni enoti je glasovalo 110 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 0 glasovnic
- v 7. volilni enoti je glasovalo 97 volivcev, od tega je bilo neveljavnih 0 glasovnic.

II.

1. V volilni enoti 1 so dobili kandidati naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1	ANTON POGLADIČ	63	17.70
2	MILAN OVČAR	74	20.79
3	JOŽEF JAKOP	50	14.04
4	JOŽEFA RAVNJAK	20	5.62
5	VIKTOR JAGER	198	55.62
6	MIRO ŠVAB	21	5.90
7	MARJAN BOROVIK	69	19.38
8	MARJAN PLANKL	154	43.26
9	BOŽIDAR PESJAK	50	14.04
10	JASMINA VIDMAR	109	30.62
11	VILI JAKOP	62	17.42
12	ALBINA KOVŠE	45	12.64

Na podlagi 11. člena Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB2, Uradni list RS, št. 22/06) so bili izvoljeni naslednji trije kandidati:

1. Viktor JAGER, roj. 28. 7. 1942, naslov: Cvetlična ul. 14, Vitanje
2. Marjan PLANKL, roj. 19. 3. 1946, naslov: Štajnhof 3, Vitanje
2. Jasmina VIDMAR, roj. 15. 4. 1980, naslov: Cvetlična ul. 11, Vitanje.

2. V volilni enoti 2 so dobili kandidati naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1	EMIL POTOČNIK	31	14.83
2	IVICA KODRUN	34	16.27
3	IVAN JESENIČNIK	58	27.75
4	GUSTIMIR LAMOT	69	33.01
5	VESNA KLOPOTAN	42	20.10
6	ANDREJ POKLIČ	104	49.76
7	IVAN BOROVIK	28	13.40

Na podlagi 11. člena Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB2, Uradni list RS, št. 22/06) sta bila izvoljena naslednja dva kandidata:

1. Andrej POKLIČ, roj. 9. 10. 1967, naslov: Na gmajni 10, Vitanje
2. Gustimir LAMOT, roj. 7. 3. 1959, naslov: Antonova ul. 8, Vitanje.

3. V volilni enoti 3 so dobili kandidati naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1	ZDENKO PLANKL	95	39.92
2	FLORJANA SUŠEC	22	9.24
3	MARJAN KOROŠEC	54	22.69
4	MANUELA RAVNJAK	28	11.76
5	JOŽEF FIJAVŽ	30	12.61
6	MARJANA RANČNIK	62	26.05
7	ANTON GRM	72	30.25
8	SILVO ROŠER	40	16.81

Na podlagi 11. člena Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB2, Uradni list RS, št. 22/06) sta bila izvoljena naslednja dva kandidata:

1. Zdenko PLANKL, roj. 13. 8. 1965, naslov: Ljubnica 33, Vitanje
2. Anton GRM, roj. 22. 6. 1966, naslov: Ljubnica 26, Vitanje.

4. V volilni enoti 4 so dobili kandidati naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1	IGNAC LAZNIK	18	15.00
2	MILAN HROVAT	81	67.50
3	MARINA KARO	21	17.50

Na podlagi 11. člena Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB2, Uradni list RS, št. 22/06) je bil izvoljen naslednji kandidat:

1. Milan HROVAT, roj. 20. 7. 1968, naslov: Hudinja 23, Vitanje.

5. V volilni enoti 5 so dobili kandidati naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1	ANTON MAVC	16	17.02
2	MILAN LONČARIČ	51	54.26
3	ALBIN FIJAVŽ	2	2.13
4	VERA BREZLAN	25	26.60

Na podlagi 11. člena Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB2, Uradni list RS, št. 22/06) je bil izvoljen naslednji kandidat:

1. Milan LONČARIČ, roj. 19. 5. 1954, naslov: Brezen 16, Vitanje.

6. V volilni enoti 6 so dobili kandidati naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1	KAREL ŽUPANC	5	4.55
2	JOŽE NAVRŠNIK	24	21.82
3	ANDREJ OŠLAK	49	44.55
4	ANTON SLATINEK	32	29.09

Na podlagi 11. člena Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB2, Uradni list RS, št. 22/06) je bil izvoljen naslednji kandidat:

1. Andrej OŠLAK, roj. 26. 1. 1970, naslov: Paka 28, Vitanje.

7. V volilni enoti 7 so dobili kandidati naslednje število glasov:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1	JOŽE LUŽNIK	11	11.34
2	DRAGO LUŽNIK	31	31.96
3	MITJA MAKOVŠEK	6	6.19
4	RUDOLF PESJAK	47	48.45
5	AGICA KOTNIK	2	2.06

Na podlagi 11. člena Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-UPB2, Uradni list RS, št. 22/06) je bil izvoljen naslednji kandidat:

1. Rudolf PESJAK, roj. 22. 9. 1947, naslov: Sp. Dolič 3, Vitanje.

Šifra: 041-010/2006-16
Vitanje, dne 27. oktobra 2006

Predsednica Občinske volilne komisije
Občine Vitanje
Irena Nečemer, univ. dipl. prav., l.r.

ZAGORJE OB SAVI

5096. Poročilo Občinske volilne komisije o izidu volitev za župana Občine Zagorje ob Savi

POROČILO

Občinske volilne komisije o izidu volitev za župana Občine Zagorje ob Savi

Občinska volilna komisija Zagorje ob Savi se je sestala na seji dne 25. 10. 2006 ob 15.35 uri.

Na podlagi prejetih zapisnikov volilnih odborov je ugotovila:

V volilni imenik je bilo vpisanih 14225 volivcev.

Skupaj je glasovalo 8770 volivcev.

Občinska volilna komisija je ugotovila, da je bilo za volitve župana ODDANIH GLASOVNIC: 8768.

Ker so bile prazne, ker ni bilo moč ugotoviti volje volivca, je bilo

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 87,
VELJAVNIH GLASOVNIC: 8681.

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

1. MARKO AGREŽ 633 glasov
2. GINTER KRŽIŠNIK 165 glasov
3. MATJAŽ ŠVAGAN 6966 glasov
4. ANDREJ DOLŠINA 247 glasov
5. ALOJZ JELŠEVAR 465 glasov
6. ISTOK CILENŠEK 205 glasov.

Na podlagi ugotovljenih rezultatov je bil izvoljen naslednji kandidat:

1. MATJAŽ ŠVAGAN.

Občinska volilna komisija pri delu volilnih odborov ni ugotovila nepravilnosti, ki bi vplivale na izid glasovanja. Med

delom občinske volilne komisije se ni zgodila nobena nepravilnost.

Priloga poročila je izpis iz računalnika.

Št. 040-3/2006

Zagorje ob Savi, dne 25. oktobra 2006

Predsednik
Občinske volilne komisije
Sašo Ostrožnik l.r.

Namestnica predsednika
Sara Regancin l.r.

Tajnica
občinske volilne komisije
Zori Kovač l.r.

Člani – namestniki:

Jože Ranzinger l.r.

Nataša Omahne l.r.

Jani Dobčnik l.r.

Petra Jere l.r.

Jernej Goričar l.r.

5097. Poročilo Občinske volilne komisije o izidu volitev za člane občinskega sveta

POROČILO

Občinske volilne komisije o izidu volitev za člane občinskega sveta

Občinska volilna komisija Zagorje ob Savi se je sestala na seji dne 25. 10. 2006 ob 15.45 uri.

Volilna komisija je na podlagi prejetih zapisnikov volilnih odborov ugotovila:

V volilni imenik je bilo vpisanih 14225 volivcev.

Skupaj je glasovalo 8769 volivcev.

Občinska volilna komisija je ugotovila, da je bilo za volitve v občinski svet

ODDANIH GLASOVNIC: 8765.

Ker so bile prazne, ker sta bili obkroženi dve ali več števil pred imenom liste kandidatov oziroma, ker ni bilo moč ugotoviti volje volivca, je bilo

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 275.

VELJAVNIH GLASOVNIC: 8490.

Posamezne liste kandidatov so dobile posamezno število glasov:

1. Samostojni kandidat ALOJZIJ KLANČIŠAR 90 glasov.
2. DeSUS – DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE 359 glasov.
3. SOCIALNI DEMOKRATI 818 glasov.
4. SLS SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA 514 glasov.
5. AS AKTIVNA SLOVENIJA 102 glasova.
6. SDS – SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA 1028 glasov.
7. LDS LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE 4807 glasov.
8. STRANKA MLADIH SLOVENIJE – SMS 419 glasov.
9. N.Si NOVA SLOVENIJA – KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA 353 glasov.

Na podlagi izračunanih količnikov so stranke dobile naslednje število mandatorov:

1. Samostojni kandidat ALOJZIJ KLANČIŠAR	0
2. DeSUS – DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE	1
3. SOCIALNI DEMOKRATI	2
4. SLS SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA	1
5. AS AKTIVNA SLOVENIJA	0
6. SDS – SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA	3
7. LDS LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE	16
8. STRANKA MLADIH SLOVENIJE – SMS	1
9. N.Si NOVA SLOVENIJA – KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA	1

V občinski svet so bili izvoljeni naslednji svetniki:

DeSUS – Demokratična stranka upokoencev Slovenije

1. ALBIN PRAŽNIKAR 6 preferenčnih glasov

Socialni demokrati

1. MITJA CIZEJ 4 preferenčnih glasov

2. STAŠA BALOH

– PLAHUTNIK29 preferenčnih glasov

Slovenska ljudska stranka – SLS

1. ALOJZ JELŠEVAR 13 preferenčnih glasov

Socialdemokratska stranka Slovenije – SDS

1. MARKO AGREŽ 19 preferenčnih glasov

2. DRAGICA JAZBEC 4 preferenčnih glasov

3. JANEZ VIDMAR 36 preferenčnih glasov

Liberalna demokracija Slovenije – LDS

1. MATJAŽ ŠVAGAN 99 preferenčnih glasov

2. JANEZ VOVK 14 preferenčnih glasov

3. ROMANA BUTOLEN 102 preferenčna

glasova

4. SANDI GRČAR 11 preferenčnih glasov

5. JANEZ GROBOLJŠEK 12 preferenčnih glasov

6. JANKA PAVŠEK BANTAN 13 preferenčnih glasov

7. IVAN KLANČIŠAR 30 preferenčnih glasov

8. ALOJZ PAVLOVIČ 1 preferenčnih glasov

9. ANICA REŽUN 9 preferenčnih glasov

10. MARJAN KOVAČ 0 preferenčnih glasov

11. ALEKSANDER KOS 13 preferenčnih glasov

12. SIMONA KLUKEJ 9 preferenčnih glasov

13. GREGOR BRINJEVEC 4 preferenčnih glasov

14. IVAN POTOČNIK 4 preferenčnih glasov

15. VEKOSLAV AJTIČ 11 preferenčnih glasov

16. BRANKO OMAHNE BRANE 19 preferenčnih

glasov

Stranka mladih Slovenije – SMS

1. SAMO VRTAČNIK 42 preferenčnih glasov

N.Si NOVA SLOVENIJA – KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA

1. ANDREJ DOLŠINA 6 preferenčnih glasov

Občinska volilna komisija pri delu volilnih odborov ni ugotovila nepravilnosti, ki bi vplivale na izid glasovanja. Med

delom občinske volilne komisije se ni zgodila nobena nepravilnost.

Priloga poročila je izpis iz računalnika.

Št. 040-3/2006

Zagorje ob Savi, dne 25. oktobra 2006

Predsednik
Občinske volilne komisije
Sašo Ostrožnik l.r.

Namestnica predsednika
Sara Regancin l.r.

Tajnica občinske volilne komisije
Zori Kovač l.r.

Člani – namestniki:

Jože Ranzinger l.r.

Nataša Omahne l.r.

Jani Dobčnik l.r.

Petra Jere l.r.

Jernej Goričar l.r.

5098. Poročilo občinske volilne komisije o izidu volitev v svete krajevnih skupnosti Občine Zagorje ob Savi

POROČILO

občinske volilne komisije o izidu volitev v svete krajevnih skupnosti Občine Zagorje ob Savi

Občinska volilna komisija Zagorje ob Savi se je sestala na seji dne 25. 10. 2006.

Na podlagi prejetih zapisnikov volilnih komisij krajevnih skupnosti in zapisnika občinske volilne komisije o glasovanju po pošti in opravljenega žrebanja je ugotovila:

V volilni imenik je bilo vpisanih: 14225 volivcev
Skupaj je glasovalo: 8760 volivcev

1. Krajevna skupnost Jože Marn

V volilne imenike je bilo vpisanih: 4482 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj volivcev: 4482 volivcev

Glasovalo je: 2696 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 2696

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 355

VELJAVNIH GLASOVNIC: 2341

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

1. JOŠKO ROZINA 1209 glasov

2. JOŽE RABUZIN 1228 glasov

3. FRANC POGRAJČ 1673 glasov

4. FRANC ŽIVKO 1442 glasov

5. KSENIJA ROGLIČ 1639 glasov

6. BRANKO OMAHNE 2077 glasov

7. ANTONIJA ZIMŠEK 1420 glasov

8. MARKO GLAVAČ 1458 glasov

9. ANTON MOHORKO TONE 984 glasov

V svet Krajevne skupnosti Jože Marn je bilo izvoljenih 7 kandidatov, ki so dobili največje število glasov. Ti so:

1. BRANKO OMAHNE

2. FRANC POGRAJČ

3. KSENIJA ROGLIČ

4. MARKO GLAVAČ

5. FRANC ŽIVKO

6. ANTONIJA ZIMŠEK

7. JOŽE RABUZIN

2. Krajevna skupnost Rudnik Toplice

V volilne imenike je bilo vpisanih: 977 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj volivcev: 977 volivcev

Glasovalo je: 532 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 532

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 42

VELJAVNIH GLASOVNIC: 490

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

1. ANTON KASTELIC	239 glasov
2. IVAN HRIBAR	238 glasov
3. OLGA SIMONČIČ	289 glasov
4. MARJAN BERGANT	249 glasov
5. DUŠAN MARN	249 glasov
6. GREGOR BRINJEVEC	249 glasov
7. TAMARA FRESL	245 glasov

V svet Krajevne skupnosti Rudnik Toplice je bilo izvoljenih 7 kandidatov, ki so dobili največje število glasov. Ti so:

1. OLGA SIMONČIČ
2. MARJAN BERGANT
3. DUŠAN MARN
4. GREGOR BRINJEVEC
5. TAMARA FRESL
6. ANTON KASTELIC
7. IVAN HRIBAR

3. Krajevna skupnost Kisovec – Loke

V volilne imenike je bilo vpisanih: 2063 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj volivcev: 2063 volivcev

Glasovalo je: 1279 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 1276

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 80

VELJAVNIH GLASOVNIC: 1196

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

1. ALOJZIJA IVNIK SLAVI	522 glasov
2. ZVONKO POGRAJC	656 glasov
3. MARJAN KOVAČ	499 glasov
4. ŽELJKO ŽELEZNIK	311 glasov
5. LUDVIK GROBOLJŠEK	243 glasov
6. ALBIN CUKJATI	189 glasov
7. MARINKA DRAKSLER	430 glasov
8. ANTON RŽIŠNIK	257 glasov
9. ALOJZIJA ČEBIN	295 glasov
10. NADA JANEŽIČ	330 glasov
11. ANTON BAŠ	273 glasov
12. STANISLAV KRAJNIK	243 glasov
13. ALOJZIJ KLANČIŠAR	210 glasov
14. NEVENKA KOS	284 glasov
15. FRANJO RAMŠAK	188 glasov
16. JANEZ ČERNI	435 glasov
17. IRENA GROBOLJŠEK	188 glasov
18. HELENA KAMNIK	224 glasov
19. OSTOJA ŽUJIČ	213 glasov
20. VIKTOR CELESTINA	305 glasov
21. IVANKA ŽERKO	91 glasov
22. SILVESTER STRMLJAN	325 glasov
23. SAŠO ANŽUR	547 glasov

V svet Krajevne skupnosti Kisovec - Loke je bilo izvoljenih 7 kandidatov, ki so dobili največje število glasov. Ti so:

1. ZVONKO POGRAJC
2. SAŠO ANŽUR
3. ALOJZIJA IVNIK SLAVI
4. MARJAN KOVAČ
5. JANEZ ČERNI
6. MARINKA DRAKSLER
7. NADA JANEŽIČ

4. Krajevna skupnost Šentgotard

V volilne imenike je bilo vpisanih: 194 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 194 volivcev

Glasovalo je: 114 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 114

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 2

VELJAVNIH GLASOVNIC: 112

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

1. JANEZ ŽIBERT	31 glasov
2. FRANČIŠEK LEVC	24 glasov
3. ZVONIMIR MATEK	30 glasov
4. ZDENKA BENKO	51 glasov
5. JANEZ DROBEŽ	26 glasov
6. IVAN FLIS	19 glasov
7. FRANČIŠKA SMRKOLJ	21 glasov
8. TOMAŽ GABERŠEK	43 glasov
9. ŠTEFAN PREMK	14 glasov
10. FILIP BRVAR	29 glasov
11. SIMON GABERŠEK	50 glasov
12. ANDREJ PSARN	25 glasov
13. ANITA GOŠTE	60 glasov
14. CIRILA ŠTRAJHAR	26 glasov
15. ANTON KLEMEN	7 glasov
16. ŠTEFAN REBERŠEK	50 glasov
17. ZDENKA RAZBORŠEK	41 glasov
18. ANDREJ MANDRIERA	27 glasov
19. JOŽICA SOPOTNIK	26 glasov
20. LEOPOLD ROZINA	74 glasov
21. ALEŠ LOVRAČ	29 glasov

V svet Krajevne skupnosti Šentgotard je bilo izvoljenih 7 kandidatov, ki so dobili največje število glasov. Ti so:

1. LEOPOLD ROZINA
2. ANITA GOŠTE
3. ZDENKA BENKO
4. SIMON GABERŠEK
5. ŠTEFAN REBERŠEK
6. TOMAŽ GABERŠEK
7. ZDENKA RAZBORŠEK

5. Krajevna skupnost Ravenska vas

V volilne imenike je bilo vpisanih: 199 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 199 volivcev

Glasovalo je: 134 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 134

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 3

VELJAVNIH GLASOVNIC: 131

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

1. ALEŠ ZALETEL	93 glasov
2. IVAN ŽGALIN	60 glasov
3. IVAN BEBAR	99 glasov
4. VERA HRIBAR	52 glasov
5. MILOŠ MACERL	85 glasov
6. PETER ŠIKOVEC	105 glasov
7. ANDREJ ČEBIN	56 glasov
8. DEJAN BAŠ	112 glasov
9. IRENA KOŽELJ	50 glasov
10. UROŠ MACERL	103 glasov

V svet Krajevne skupnosti Ravenska vas je bilo izvoljenih 7 kandidatov, ki so dobili največje število glasov. Ti so:

1. DEJAN BAŠ
2. PETER ŠIKOVEC
3. UROŠ MACERL
4. IVAN BEBAR
5. ALEŠ ZALETEL
5. MILOŠ MACERL
7. IVAN ŽGALIN

6. Krajevna skupnost Kotredež

V volilne imenike je bilo vpisanih: 576 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 576 volivcev

Glasovalo je: 326 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 326

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 9

VELJAVNIH GLASOVNIC: 317

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

1. JOŽEF KAJBIČ	183 glasov
2. VINKO POLC	170 glasov
3. BRANKO DOLŠAK	159 glasov
4. ANDREJ PERVINŠEK	214 glasov
5. JANEZ KUDER IVAN	158 glasov
6. IVO POTOČNIK	159 glasov
7. ANTON KOVAČ	189 glasov
8. MIRKO BIZJAK	194 glasov
9. NEVENKA OSTANEK	191 glasov

V svet Krajevne skupnosti Kotredež je bilo izvoljenih 7 kandidatov, ki so dobili največje število glasov. Ti so:

1. ANDREJ PERVINŠEK
2. MIRKO BIZJAK
3. NEVENKA OSTANEK
4. ANTON KOVAČ
5. JOŽEF KAJBIČ
6. VINKO POLC
7. IVO POTOČNIK

7. Krajevna skupnost Franc Farčnik

V volilne imenike je bilo vpisanih: 999 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 999 volivcev

Glasovalo je: 664 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 664

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 63

VELJAVNIH GLASOVNIC: 601

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

Volilna enota I

1. IZTOK ULE	77 glasov
2. ŠTEFKA SUŠA	100 glasov

Volilna enota II

1. JERNEJ PODKRAJŠEK	86 glasov
2. MARIJA FLERE MARI	108 glasov

Volilna enota III

1. EDVARD JUVAN	13 glasov
2. NEVENKA KOZLEVČAR	15 glasov

Volilna enota IV

1. ALOJZ GRABNAR	191 glasov
2. METKA PODPEČAN	233 glasov
3. ALOJZ JELŠEVAR	199 glasov
4. ALEŠ POTOKAR	140 glasov
5. JANEZ SKRINJAR	167 glasov
6. IGOR ŠINKOVEC	190 glasov
7. ANDREJ KALŠEK	189 glasov

V svet Krajevne skupnosti Franc Farčnik so v I. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. IZTOK ULE
2. ŠTEFKA SUŠA

V svet Krajevne skupnosti Franc Farčnik so v II. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. JERNEJ PODKRAJŠEK
2. MARIJA FLERE MARI

V svet Krajevne skupnosti Franc Farčnik so v III. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. EDVARD JUVAN
2. NEVENKA KOZLEVČAR

V svet Krajevne skupnosti Franc Farčnik so v IV. volilni enoti izvolili 5 kandidatov, ki so dobili največje število glasov:

1. METKA PODPEČAN
2. ALOJZ JELŠEVAR
3. ALOJZ GRABNAR
4. IGOR ŠINKOVEC
5. ANDREJ KALŠEK

8. Krajevna skupnost Senožeti – Tirna

V volilne imenike je bilo vpisanih: 566 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 566 volivcev

Glasovalo je: 365 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 365

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 11

VELJAVNIH GLASOVNIC: 354

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

Volilna enota I

1. MAGDA MAJES	17 glasov
2. BOGOMIR MARS	21 glasov
3. ŽIVA MERZELJ	13 glasov
4. ALEŠ KLOPČIČ	14 glasov
5. MATEJ GROBOLJŠEK	17 glasov

Volilna enota II

1. BOŠTJAN GROŠELJ	69 glasov
2. JANJA BAŠ	54 glasov
3. ANDREJ DRNOVŠEK	72 glasov
4. DANILO ŠPARLEK	60 glasov

Volilna enota III

1. JURE CIRAR	97 glasov
2. BOJAN VOZEL	43 glasov
3. JOŽE ČIBEJ	65 glasov
4. PETER ČEBELA	66 glasov
5. JANKO KNEZ	73 glasov

Volilna enota IV

1. LEOPOLD BORIŠEK	20 glasov
2. IRENA VOZEL	26 glasov
3. VILJEM KLANČIŠAR	30 glasov
4. ANTON MEDVED	14 glasov
5. MARIJA VOZELJ	27 glasov
6. MATJAŽ JERMAN	21 glasov
7. RADO VOZELJ	40 glasov

V svet Krajevne skupnosti Senožeti Tirna so v I. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. BOGOMIR MARS
2. MATEJ GROBOLJŠEK

V svet Krajevne skupnosti Senožeti Tirna so v II. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. ANDREJ DRNOVŠEK
2. BOŠTJAN GROŠELJ
3. DANILO ŠPARLEK

V svet Krajevne skupnosti Senožeti Tirna so v III. volilni enoti izvolili 1 kandidata, ki je dobil največje število glasov:

1. JURE CIRAR

V svet Krajevne skupnosti Senožeti Tirna so v IV. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. RADO VOZELJ
2. VILJEM KLANČIŠAR
3. MARIJA VOZELJ

9. Krajevna skupnost Podkum

V volilne imenike je bilo vpisanih: 725 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 725 volivcev

Glasovalo je: 340 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 340

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 7

VELJAVNIH GLASOVNIC: 333

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

Volilna enota I

1. MILAN STRNAD	84 glasov
2. DARJA VIDRIH	29 glasov
3. JANEZ KMETIČ	91 glasov
4. MATEJ ŠALAMON	56 glasov
5. EDVARD ml. BRAVEC EDO	35 glasov
6. MARIJA ČOP	77 glasov

Voliilna enota II

1. SILVO ŠKOBERNE	48 glasov
2. MATEJA KOS	44 glasov
3. ENES RAKOVIČ	34 glasov

Voliilna enota III

1. STANISLAV JURCA	21 glasov
2. MOJCA HROVAT	6 glasov
3. JOŽE VODIŠEK	17 glasov
4. MOJCA MLAKAR	10 glasov

Voliilna enota IV

1. PETER BREGAR	39 glasov
2. DRAGO KLJUČEVŠEK	39 glasov
3. MATEJA AVSEC	38 glasov
4. MARTIN FLORINDO	20 glasov
5. PETRA MARTINČIČ	34 glasov
6. STANISLAV JERMAN STANE	29 glasov

V svet Krajevne skupnosti Podkum so v I. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. JANEZ KMETIČ
2. MILAN STRNAD
3. MARIJA ČOP

V svet Krajevne skupnosti Podkum so v II. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. SILVO ŠKOBERNE
2. MATEJA KOS
3. ENES RAKOVIČ

V svet Krajevne skupnosti Podkum so v III. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. STANISLAV JURCA
2. JOŽE VODIŠEK

V svet Krajevne skupnosti Podkum so v IV. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. PETER BREGAR
2. DRAGO KLJUČEVŠEK
3. MATEJA AVSEC

10. Krajevna skupnost Čemšenik

V volilne imenike je bilo vpisanih: 875 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 875 volivcev

Glasovalo je: 476 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 476

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 14

VELJAVNIH GLASOVNIC: 462

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

Voliilna enota I

1. ANA REŽUN	44 glasov
2. MITJA DROBEŽ	92 glasov
3. KATARINA ŠERAK	66 glasov
4. SIMONA JARC	49 glasov
5. DUŠAN MARTINČIČ	73 glasov

Voliilna enota II

1. MATEJ JUVAN	61 glasov
2. SIMON NOVAK	46 glasov
3. KLEMENTINA RAZBORŠEK	49 glasov

Voliilna enota III

1. UROŠ GRAHEK	44 glasov
2. FRANCI KLOPČIČ	32 glasov

Voliilna enota IV

1. FRANČIŠKA TROHA	87 glasov
2. JOŽE KAJBIČ	81 glasov

Voliilna enota V

1. MARTIN MATKO	24 glasov
-----------------	-----------

Voliilna enota VI

1. ALEKSANDRA SUBOTIČ	85 glasov
2. DRAGICA JAZBEC	80 glasov

V svet Krajevne skupnosti Čemšenik so v I. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. MITJA DROBEŽ
2. DUŠAN MARTINČIČ
3. KATARINA ŠERAK

V svet Krajevne skupnosti Čemšenik so v II. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. MATEJ JUVAN
2. SIMON NOVAK
3. KLEMENTINA RAZBORŠEK

V svet Krajevne skupnosti Čemšenik so v III. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. UROŠ GRAHEK
2. FRANCI KLOPČIČ

V svet Krajevne skupnosti Čemšenik so v IV. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. FRANČIŠKA TROHA
2. JOŽE KAJBIČ

V svet Krajevne skupnosti Čemšenik so v V. volilni enoti izvolili 1 kandidata, ki je dobil največje število glasov:

1. MARTIN MATKO

V svet Krajevne skupnosti Čemšenik so v VI. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. ALEKSANDRA SUBOTIČ
2. DRAGICA JAZBEC

11. Krajevna skupnost Izlake:

V volilne imenike je bilo vpisanih: 1602 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 1602 volivcev

Glasovalo je: 994 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 993

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 78

VELJAVNIH GLASOVNIC: 915

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

Voliilna enota I

1. ALEŠ – IVAN DRAŠLAR	211 glasov
2. ELIZABETA ŽUPANEC	193 glasov
3. ZVONIMIR ULE	177 glasov

Voliilna enota II

1. SAŠO ŠMID	81 glasov
2. MILENA KOCIPER	45 glasov
3. BORUT BANTAN	55 glasov
4. DANILO LIPOVŠEK	68 glasov
5. JOŽEF LEBAR	72 glasov
6. JERNEJ KOVAČIČ ml.	60 glasov
7. FRANC RAVNIKAR	103 glasov
8. IRENA RAVNIKAR – HRIBERŠEK	47 glasov

Voliilna enota III

1. JOŽEF ARH	148 glasov
2. MILAN BEDRAČ	117 glasov
3. JOŽEF SMRKOLJ	89 glasov
4. IRENA DRAŠLAR	114 glasov
5. FRANC ZAJC	114 glasov

Voliilna enota IV

1. ANTON ZOREC	85 glasov
2. FRANČIŠKA ZOREC	62 glasov
3. VALENTIN VRTAČNIK	73 glasov
4. STANISLAVA FLIS	59 glasov

V svet Krajevne skupnosti Izlake so v I. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. ALEŠ – IVAN DRAŠLAR
2. ELIZABETA ŽUPANEC
3. ZVONIMIR ULE

V svet Krajevne skupnosti Izlake so v II. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. FRANC RAVNIKAR
2. SAŠO ŠMID
3. JOŽEF LEBAR

V svet Krajevne skupnosti Izlake so v III. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. JOŽEF ARH
2. MILAN BEDRAČ
3. IRENA DRAŠLAR

V svet Krajevne skupnosti Izlake so v IV. volilni enoti izvolili 2 kandidata, ki sta dobila največje število glasov:

1. ANTON ZOREC
2. VALENTIN VRTAČNIK

12. Krajevna skupnost Mlinše - Kolovrat

V volilne imenike je bilo vpisanih: 1068 volivcev

S potrdili je glasovalo: 0 volivcev

Skupaj: 1068 volivcev

Glasovalo je: 656 volivcev

ODDANIH GLASOVNIC: 655

NEVELJAVNIH GLASOVNIC: 18

VELJAVNIH GLASOVNIC: 637

Kandidati so dobili naslednje število glasov:

Volilna enota I

1. MARIJA RIBIČ	178 glasov
2. JOŽE OCEPEK	69 glasov
3. FRANC JUVAN	60 glasov
4. ALENKA POKORN	89 glasov
5. ROMAN SMRKOLJ	92 glasov
6. BORIVOJ GRDEN	89 glasov
7. VESNA KRALJ	144 glasov

Volilna enota II

1. MILOJKA GRDEN	74 glasov
2. SREČKO OCEPEK	68 glasov
3. IVO ŽAVBI	74 glasov
4. URŠKA OCEPEK	55 glasov
5. ALOJZIJ OCEPEK ALOJZ	61 glasov
6. FRANCI PODBREGAR	66 glasov
7. FRANC ZORE	83 glasov
8. MILAN SIRŠE	41 glasov
9. LILJANA LOGAJ	70 glasov

Volilna enota III

1. URŠKA ŠEVERKAR	83 glasov
2. FRANC GROŠELJ FRANCI	84 glasov
3. ALOJZIJ PODMILJŠAK	100 glasov
4. DARJA LAZAR	86 glasov
5. NIKOLA ŠKRABE NIKO	39 glasov

V svet Krajevne skupnosti Mlinše - Kolovrat so v I. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. MARIJA RIBIČ
2. VESNA KRALJ
3. ROMAN SMRKOLJ

V svet Krajevne skupnosti Mlinše - Kolovrat so v II. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. FRANC ZORE
2. MILOJKA GRDEN
3. IVO ŽAVBI

V svet Krajevne skupnosti Mlinše - Kolovrat so v III. volilni enoti izvolili 3 kandidate, ki so dobili največje število glasov:

1. ALOJZIJ PODMILJŠAK
2. DARJA LAZAR
3. FRANC GROŠELJ FRANCI

Št. 040-3/2006

Zagorje ob Savi, dne 25. oktobra 2006

Predsednik
Občinske volilne komisije
Sašo Ostrožnik

Namestnica predsednika
Sara Regancin I.r.

Tajnica
občinske volilne komisije
Zori Kovač I.r.

Člani – namestniki:

Jože Ranzinger I.r.

Nataša Omahne I.r.

Jani Dobčnik I.r.

Petra Jerel I.r.

Jernej Goričar I.r.

ZREČE

5099. Poročilo o izidu volitev župana Občine Zreče

Občinska volilna komisija Občine Zreče je na podlagi 90. člena zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/05 – UPB2, 49/06 – odl. US) in zapisnikov o delu volilnih odborov, zapisnikov volilnih odborov o ugotovitvi izida glasovanja za volitve župana 22. oktobra 2006 ter zapisnika Občinske volilne komisije Občine Zreče o ugotovitvi izida glasovanja na volitvah župana z dne 22. oktobra 2006 sprejela

POROČILO o izidu volitev župana Občine Zreče

I.

Na volitvah 22. oktobra 2006 je imelo pravico voliti skupaj 5139, od tega je bilo 5139 volivcev, vpisanih v volilni imenik.

Na volitvah dne 22. oktobra 2006 je skupno glasovalo 2379 volivcev.

II.

Za volitve župana je bilo oddanih 2379 glasovnic.

193 glasovnic je bilo neveljavnih, ker so bile glasovnice prazne, ker je bilo obkroženih več kandidatov, kot se jih je lahko volilo, oziroma ker ni bilo mogoče ugotoviti volje volivca.

Veljavnih glasovnic je bilo 2186.

Kandidat za župana je dobil naslednje število glasov:

1. Boris PODVRŠNIK 2186 glasov (100%).

III.

Občinska volilna komisija je na podlagi 107. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2, odl. US 49/06) ugotovila, da je za župana izvoljen:

BORIS PODVRŠNIK, roj. 7. 2. 1963, stanujoč: Cesta talcev 6, ZREČE.

Št. 04100-0011/2006
Zreče, dne 24. oktobra 2006

Predsednica
Občinske volilne komisije Občine Zreče
Zdenka Košir l.r.

Člani:

1. Tatjana Orlačnik l.r.
2. Vera Županc - Beškovnik l.r.
3. Marija Jevšenak l.r.

5100. Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Zreče

Občinska volilna komisija Občine Zreče je na podlagi 90. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/05 – UPB2, 49/06 – odl. US) in zapisnikov o delu volilnih odborov, zapisnikov volilnih odborov o ugotovitvi izida glasovanja na volitvah članov občinskega sveta 22. oktobra 2006 ter zapisnika Občinske volilne komisije o ugotovitvi izida glasovanja na volitvah članov občinskega sveta z dne 22. oktobra 2006, sprejela

POROČILO

o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Zreče

I.

Na volitvah dne 22. oktobra 2006 je imelo pravico voliti skupaj 5139 volivcev, od tega:

- a) 5139 volivcev, vpisanih v volilni imenik
- b) 0 volivcev, ki so glasovali s potrdilom
- c) 5139 skupno število volivcev z območja občine
- d) 2379 število volivcev, ki so glasovali po volilnem imeniku
- e) 2379 skupno število volivcev, ki so glasovali.

II.

Za volitve članov občinskega sveta je bilo oddanih 2379 glasovnic.

Ker so bile glasovnice prazne oziroma ni bilo moč ugotoviti volje volivcev in ker je bilo obkroženih več kandidatov, je bilo neveljavnih 118 glasovnic.

Veljavnih glasovnic je bilo 2261.

Posamezne liste kandidatov so dobile naslednje število glasov:

Št. liste	Ime liste	Št. glasov
1.	SLS – SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA	302
2.	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE	495
3.	SOCIALNI DEMOKRATI	278
4.	AS – AKTIVNA SLOVENIJA	169
5.	DeSUS – Demokratična stranka upokojencev Slovenije	176
6.	SDS	756
7.	NOVA SLOVENIJA – Krščanska ljudska stranka	85

III.

Posamezni kandidati na posamezni listi so dobili naslednje število preferenčnih glasov:

1. Ime liste: SLS – SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA

Kandidati:	Št. preferenčnih glasov:
1. BERNARD SADEK	8
2. JOLANDA LAUBIČ	9
3. IVAN BORNŠEK	0
4. JOŽICA SLATINEK	3
5. IVAN KOVŠE	1
6. JOŽEF LOŽAK	3
7. KONRAD ARBAJTER	2
8. MARTIN MRZDOVNIK	10
9. ANTON ROŠER	0
10. POLONA ARBAJTER OČKO	4
11. MARJAN HREN	1

2. Ime liste: LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

Kandidati:	Št. preferenčnih glasov:
1. JOŽEF KOŠIR	32
2. ZDENKO KOVAČEC	15
3. ZDENKA KEJŽAR	9
4. MILAN SOJČ	14
5. ALEKSANDER BUKOVŠEK	5
6. DANIELA DUJMOVIČ	2
7. FILIP GORJUP	1
8. DRAGO ČREŠNAR	4
9. MARJAN KOS	5
10. DARKO MASTNAK	6
11. SIMONA KRANČAN	1
12. BOJAN HROVAT	1
13. STANKO ŠROT	12
14. ZDENKO BOBIK	0
15. MARJANA POTNIK	4
16. SREČKO ŠTABEJ	2

3. Ime liste: SOCIALNI DEMOKRATI

Kandidati:	Št. preferenčnih glasov:
1. MAKSIMILIJAN BREČKO	9
2. DOMEN VOGELSANG	21
3. TATJANA PADEŽNIK MATOVIČ	9
4. VOJKO KOROŠEC	5
5. VASJA HREN	6
6. ANJA PLANČUTIČ	3
7. MILAN ZIEBARTH	5
8. MARJAN GROSMAN	0
9. BORIS KOTNIK	0
10. DARINKA ORLAČNIK	0
11. MIROSLAV KLEMEN	0
12. PRIMOŽ ŠTABEJ	0
13. ROBERT ŠPILE	1
14. MIRKO PAVLIČ	2
15. STAŠA FIJAVŽ	3
16. ZMAGOSLAV TINTA	3

4. Ime liste: AS – AKTIVNA SLOVENIJA

Kandidati:	Št. preferenčnih glasov:
1. MILAN POTOČNIK	12
2. MATIJA VIDMAR	1
3. BARBARA RAVNAK	1
4. BRANKO ZALOŽNIK	2
5. ALEŠ ŠTABEJ	14
6. JANJA BOČEK	0
7. LOVRENCIJ KOVŠE	8
8. GOJKO JEVŠENAK	2
9. JERNEJ HREN	4

**5. Ime liste: DeSUS – Demokratična stranka upokojen-
cev Slovenije**

Kandidati:	Št. preferenčnih glasov:
1. IVAN UMNİK	4
2. MELHIJOR KONEC	2
3. FRANČIŠKA KOVAČEC	2
4. EDVARD HVALEC	0
5. VLADIMIR KUČAN	0
6. MARIJA GOLČMAN	1
7. JOŽE GAČNIKAR	0
8. HUGO ARNIK	0
9. KARMEN ZLATA KOPRIVNIK	2
10. ŠTEFANIJA KOROŠEC	0
11. JULIJANA ZBIČAJNIK	0

6. Ime liste: SDS

Kandidati:	Št. preferenčnih glasov:
1. BORIS PODVRŠNIK	23
2. DRAGO ŠEŠERKO	11
3. ALEKSANDRA KOSEVSKI-KOLAR	18
4. DRAGO PADEŽNIK	12
5. MANFRED ANTON HREN	4
6. MARIJA KOVAČIČ	16
7. ŠTEFAN KRONEKER	7
8. MATEVŽ VRHOVŠEK	10
9. ALBINA GORENAK	11
10. VLADIMIR WRAVOR	11
11. ROBERT KEJŽAR	1
12. MATEJA ESIH	0
13. ERNEST MIKEK	4
14. OTO MIKEK	1
15. DOMEN HREN	6
16. ANDREJ LAMUT	4

**7. Ime liste: NOVA SLOVENIJA – Krščanska ljudska
stranka**

Kandidati:	Št. preferenčnih glasov:
1. JANJA UMNİK	12
2. ŠTEFAN ČREŠNAR	1
3. MARIJA ČREŠNAR	1

IV.

Na podlagi 2. člena Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (Uradni list RS, št. 60/94, 69/94, 56/98, 75/98), šteje Občinski svet Občine Zreče 16 članov, zato je vsem listam kandidatov na razpologo 16 mandatov.

Po določbah 14. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB2, odl. US 49/06) in izhajajoč iz seštevka glasov, ki so jih dobile posamezne liste, deljenih s številom 1 do 6 (D'Hondtov sistem) je zaporedje najvišjih količnikov naslednje:

Zap. št.	Količnik	Št. in ime liste
1	756,00	6 SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
2	495,00	2 LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
3	378,00	6 SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
4	302,00	1 SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA
5	278,00	3 SOCIALNI DEMOKRATI
6	252,00	6 SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
7	247,50	2 LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
8	189,00	6 SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
9	176,00	5 DeSUS – Demokratična stranka upokojencev Slovenije
10	169,00	4 AKTIVNA SLOVENIJA
11	165,00	2 LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
12	151,20	6 SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
13	151,00	1 SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA
14	139,00	3 SOCIALNI DEMOKRATI
15	126,00	6 SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
16	123,75	2 LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
17	108,00	6 SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
18	100,67	1 SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA
19	99,00	2 LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
20	94,50	6 SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
21	92,67	3 SOCIALNI DEMOKRATI

Po zaporedju najvišjih količnikov pripada posameznim listam kandidatov naslednje število mandatov:

Št. mand- datov	Št. liste	Ime liste
2	1	SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA
4	2	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
2	3	SOCIALNI DEMOKRATI
1	4	AKTIVNA SLOVENIJA
1	5	DeSUS – Demokratična stranka upokojencev Slovenije
6	6	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
0	7	NOVA SLOVENIJA – Krščanska ljudska stranka

Z liste kandidatov je izvoljenih toliko kandidatov, kolikor mandatov je dobila lista.

Upoštevajoč, da noben kandidat ni dobil toliko preferenčnih glasov (če je najmanj četrtina volivcev, ki so glasovali za posamezno listo, oddala preferenčne glasove, so z liste izvoljeni kandidati, ki so dobili največje število preferenčnih glasov po zaporedju največjega števila preferenčnih glasov, če število preferenčnih glasov posameznega kandidata presega 10% števila vseh glasov oddanih za listo), so v občinski svet izvoljeni naslednji kandidati po vrstnem redu na listi:

1. BERNARD SADEK	roj. 7. 10. 1974	Bezovje nad Zrečami 6, Zreče
2. JOLANDA LAUBIČ	roj. 8. 3. 1968	Bork 7, Zreče
3. JOŽEF KOŠIR	roj. 20. 10. 1946	Cesta pod hribom 8, Zreče
4. ZDENKO KOVAČEC	roj. 30. 3. 1962	Loška Gora pri Zrečah 6/A, Zreče
5. ZDENKA KEJŽAR	roj. 1. 7. 1956	Cesta na Roglo 17/A, Zreče
6. MILAN SOJČ	roj. 9. 7. 1962	Dobrava 40/A, Zreče
7. MAKSIMILIJAN BREČKO	roj. 30. 8. 1938	Bukovlje 27, Stranice
8. DOMEN VOGELSANG	roj. 8. 5. 1968	Ulica Borisa Vinterja 4, Zreče
9. MILAN POTOČNIK	roj. 29. 9. 1976	Jamniška cesta 1, Zreče
10. IVAN UMNİK	roj. 24. 6. 1929	Ulica Borisa Vinterja 11, Zreče
11. BORIS PODVRŠNIK	roj. 7. 2. 1963	Cesta talcev 6, Zreče
12. DRAGO ŠEŠERKO	roj. 7. 6. 1956	Dobrava 73, Zreče
13. ALEKSANDRA KOSEVSKI-KOLAR	roj. 5. 9. 1957	Dobroveljska cesta 1, Zreče
14. DRAGO PADEŽNIK	roj. 25. 8. 1967	Spodnje Stranice 19, Stranice
15. MANFRED ANTON HREN	roj. 1. 9. 1942	Črešnova 7, Zreče
16. MARIJA KOVAČIČ	roj. 21. 8. 1944	Ul. Pohorskega bataljona 19, Zreče

Št. 04100-0010/2006
Zreče, dne 24. oktobra 2006

Predsednica Občinske volilne komisije
Občine Zreče
Zdenka Košir l.r.

Člani:
1. Tatjana Orlačnik l.r.
2. Vera Županc - Beškovnik l.r.
3. Marija Jevšenak l.r.

MINISTRSTVA

5101. Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege (*Pestis apium*)

Na podlagi petega odstavka 9. člena, drugega odstavka 18. člena in drugega odstavka 20. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05) izdaja ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

PRAVILNIK o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege (*Pestis apium*)

1. člen

(vsebina pravilnika)

Ta pravilnik določa ukrepe za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege – *Pestis apium* (v nadaljnjem besedilu: bolezen).

2. člen

(pomen izrazov)

Za potrebe tega pravilnika se uporabljajo izrazi iz Pravilnika o označevanju čebel (Uradni list RS, št. 94/03) in Uredbe (ES) št. 1774/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. oktobra 2002 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (UL L št. 273 z dne 10. 10. 2002, str. 1, z vsemi spremembami) in izrazi, ki imajo naslednji pomen:

– **pretresanje čebel** je pretresanje čebel iz panja v lesene zabojčke, ki se jih shrani za 48 do 72 ur v hladno

prostor. Sledi naselitev v nove ali v razkužene panje na nove satnice;

– **zapora čebelnjaka oziroma območja** je prepoved premika čebeljih družin, čebel in matic, satja, čebelarkega pribora in orodja iz čebelnjaka ali v čebeljak oziroma z območja ali na območje.

3. člen

(klinični znaki in prijava suma)

(1) Klinični znaki za bolezen so navedeni v Prilogi 1, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Nacionalni veterinarski inštitut (v nadaljnjem besedilu: NVI) je v primeru suma bolezni dolžan brez odlašanja klinično potrditi ali ovreči sum.

4. člen

(ukrepi ob sumu)

(1) NVI mora ob sumu bolezni:

- opraviti klinični pregled vseh panjev v sumljivem čebelnjaku,
- poslati dele sumljivega satja v laboratorijsko preiskavo za določitev povzročitelja bolezni,
- s pisnim navodilom, ki je za imetnika obvezno, v čebelarskem dnevniku:
 - odrediti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni,
 - odrediti zaporo sumljivega čebelnjaka,
 - odrediti zagotavljanje in vzdrževanje primernih higienskih razmer v čebelnjaku.

(2) Ukrepi iz tega člena ostanejo v veljavi do izdaje odločbe uradnega veterinarja oziroma dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

5. člen

(uradna potrditev bolezni)

Šteje se, da je bolezen uradno potrjena, ko so ugotovljeni njeni klinični znaki in so izvidi laboratorijskih preiskav iz prvega odstavka prejšnjega člena pozitivni, v nasprotnem primeru se šteje, da je bolezen uradno izključena.

6. člen

(ukrepi)

(1) Ko je bolezen uradno potrjena, mora uradni veterinar, poleg ukrepov iz 4. člena tega pravilnika, odrediti:

– klinični pregled vseh čebelnjakov okoli okuženega čebelnjaka v polmeru treh kilometrov oziroma v preletni razdalji, glede na konfiguracijo zemljišča,

– prepoved premika čebelnjakov oziroma čebeljih družin, postavljenih v polmeru treh kilometrov oziroma preletne razdalje, glede na konfiguracijo zemljišča.

(2) V okuženem čebelnjaku mora uradni veterinar odrediti:

1. glede na ugotovitve kliničnega pregleda in na predlog strokovnjaka NVI:

– neškodljivo uničenje obolelih čebeljih družin v čebeljih panjih s čebelami, satja z zalego, iztočenega in ostalega satja oziroma

– pretresanje čebeljih družin in uničenje satja z zalego, iztočenega in ostalega satja,

2. neškodljivo uničenje vseh dotrajanih panjev z obolelimi čebeljimi družinami, skupaj s čebelami, zaleženim satjem, iztočenim in ostalim satjem,

3. prepoved reje brezmatičnih čebeljih družin,

4. preprečevanje rojenja in ropanja čebel v okuženem čebelnjaku,

5. dezinfekcijo panjev, pribora, čebelnjaka in okolice z ustreznimi dezinfekcijskimi sredstvi ali z obžiganjem,

6. prepoved pokladanja medu iz okuženega čebelnjaka čebelam,

7. obvezen kontrolni klinični pregled čebel v čebelnjaku, ki ga opravi NVI najmanj 30 dni po izvedbi vseh predpisanih ukrepov in končni dezinfekciji,

8. druge ukrepe za sanacijo okuženega čebelnjaka.

(3) Ukrepi iz tega člena morajo ostati v veljavi najmanj do pridobitve negativnih rezultatov kontrolnega kliničnega pregleda iz 7. točke prejšnjega odstavka in negativnih rezultatov kliničnih pregledov iz prve alineje prvega odstavka tega člena.

7. člen

(obveščanje)

(1) NVI mora o ugotovljeni bolezni obvestiti Veterinarsko upravo Republike Slovenije.

(2) Uradni veterinar mora ob potrditvi in prenehanju bolezni na krajevno običajen način obvestiti lokalno skupnost in čebelarstvo o pojavu in prenehanju bolezni, ukrepov in prepovedi premikov.

8. člen

(preventivni ukrepi)

(1) Zaradi preprečevanja pojava in širjenja bolezni je premik čebelnjakov s čebeljimi družinami na pašo ali na dru-

go lokacijo dovoljen le v primeru, da imetnik čebel s pisno in podpisano izjavo potrdi, da čebele ne kažejo znakov bolezni iz priloge 1, ter NVI na izjavi potrdi, da:

– čebelje družine izvirajo z območja, na katerem najmanj 30 dni ne veljajo prepovedi iz drugega odstavka 6. člena tega pravilnika,

– ni postavljen sum bolezni.

(2) Izjavo iz prejšnjega odstavka mora čebelar sestaviti pred vsakim premikom čebel in jo namestiti na vidnem mestu na stojišču v skladu z določbami pravilnika, ki ureja kataster čebelje paše, čebelarški pašni red, promet s čebelami in program napovedi medenja.

9. člen

(stroški)

Stroški diagnostičnih preiskav iz točk a) in b) prvega odstavka 4. člena in prve alineje prvega odstavka 6. člena tega pravilnika se krijejo iz proračuna Republike Slovenije, vsi ostali stroški bremenijo imetnika čebel.

10. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z uveljavitvijo tega pravilnika preneha veljati Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje hude gnilobe čebelje zalege (Uradni list RS, št. 82/99 in 33/01-ZVet-1).

11. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-216/2006

Ljubljana, dne 6. novembra 2006

EVA 2006-2311-0114

Marija Lukačič l.r.

Ministrica

za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Priloga 1

Bolezen	Klinični znaki
huda gniloba čebelje zalege	<ul style="list-style-type: none"> – spremembe na pokriti čebelji zalegi, ki je presledkasta; – celični pokrovci so vlažnega izgleda, vleknjeni in imajo odprtine z neravnimi robovi; – odmrla čebelja zalega je spremenjene barve in konsistence, masa je vlecljiva 1-2 cm ali je izsušena na spodnji steni satne celice v obliki krastice.

VSEBINA

DRŽAVNI ZBOR		5087.	Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Lendava – predstavnika romske skupnosti na volitvah dne 22. oktobra 2006	12651	
5079.	Zakon o visokem šolstvu (uradno prečiščeno besedilo) (ZViS-UPB3)	12497			
5080.	Zakon o volilni kampanji (uradno prečiščeno besedilo) (ZVolK-UPB1)	12514	5088.	Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Lendava – predstavnika madžarske narodne skupnosti na volitvah dne 22. oktobra 2006	12652
5081.	Resolucija o nacionalnem programu za kemijsko varnost z akcijskimi načrti za prednostna področja v obdobju 2006–2010 (ReNPKV)	12519	5089.	Poročilo o izidu volitev članov sveta Krajevnih skupnosti Občine Lendava	12652
VLADA			REČICA OB SAVINJI		
5082.	Uredba o ravnanju z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, ki vsebujejo nevarne snovi	12619	5090.	Poročilo o izidu lokalnih volitev 22. oktobra 2006	12657
MINISTRSTVA			TIŠINA		
5101.	Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege (Pestis apium)	12674	5091.	Poročilo o izidu lokalnih volitev dne 22. oktobra 2006 v Občini Tišina	12658
5083.	Seznam zdravil, za katera je dovoljenje za promet prenehalo veljati oziroma za katera bo dovoljenje za promet prenehalo veljati na predlog imetnikov dovoljenj za promet	12626	5092.	Poročilo o izidu volitev za člana Občinskega sveta Občine Tišina – pripadnika romske skupnosti dne 22. 10. 2006	12660
DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE			VIPAVA		
5084.	Sklep o podrobnejši vsebini prospekta in izvlečka prospekta vzajemnega sklada	12636	5093.	Poročilo o izidu volitev v Občini Vipava na rednih volitvah 22. oktobra 2006	12660
OBČINE			VITANJE		
LENDAVA			5094.	Poročilo o izidu volitev župana Občine Vitanje 22. oktobra 2006	12664
5085.	Poročilo o izidu glasovanja na volitvah za župana Občine Lendava 22. oktobra 2006	12649	5095.	Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Vitanje 22. oktobra 2006	12664
5086.	Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Lendava na volitvah dne 22. oktobra 2006	12649	ZAGORJE OB SAVI		
			5096.	Poročilo Občinske volilne komisije o izidu volitev za župana Občine Zagorje ob Savi	12666
			5097.	Poročilo Občinske volilne komisije o izidu volitev za člane občinskega sveta	12666
			5098.	Poročilo občinske volilne komisije o izidu volitev v svete krajevnih skupnosti Občine Zagorje ob Savi	12667
			ZREČE		
			5099.	Poročilo o izidu volitev župana Občine Zreče	12671
			5100.	Poročilo o izidu volitev članov Občinskega sveta Občine Zreče	12672

ZALOŽBA
Uradni list
Republike Slovenije

**VSI OBJAVLJENI DAVČNI PREDPISI
IZIDEJO V TREH KNJIGAH
5. DECEMBRA 2006.**

ISSN 1318-0576

9 771318 057017

Izdajatelj Služba Vlade RS za zakonodajo – direktor dr. Janez Pogorelec • Založnik Uradni list Republike Slovenije d.o.o. – direktor mag. Damjan Žugelj • Priprava Uradni list Republike Slovenije d.o.o. • Tisk Tiskarna SET, d.d., Vevče • Naročnina za leto 2006 je 26.400 SIT • 110,17 EUR (brez davka), v ceno posameznega Uradnega lista Republike Slovenije je vračunan 8,5% DDV – Naročnina za tujino je 72.600 SIT • 302,95 EUR • Reklamacije se upoštevajo le mesec dni po izidu vsake številke • Uredništvo in uprava Ljubljana, Slovenska 9 • Poštni predal 379 • Telefon tajništvo 425 14 19, računovodstvo 200 18 60, naročnine 425 23 57, telefaks 200 18 25, prodaja 200 18 38, preklici 425 02 94, telefaks 425 14 18, uredništvo 425 73 08, uredništvo (javni razpisi ...) 200 18 66, uredništvo – telefaks 425 01 99 • Internet: <http://www.uradni-list.si> – uredništvo e-pošta: objave@uradni-list.si • Transakcijski račun 02922-0011569767